УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР
ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Офіційний звіт про проведення зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів у 2013 р.

КИЇВ

2013

Зміст

ПЕРЕДМОВА 10

ВСТУП 13

1. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ 15

1.1. Підготовка зовнішнього незалежного оцінювання 15

1.1.1. Нормативно-правове забезпечення зовнішнього незалежного оцінювання 15

1.1.2. Наукова підтримка зовнішнього незалежного оцінювання 17

1.1.3. Інформаційна кампанія 19

1.1.4. Укладання тестів 21

1.1.5. Реєстрація осіб, які виявили бажання складати тести 24

1.1.6. Формування мережі пунктів тестування 26

1.1.7. Виготовлення та доставка тестових матеріалів 28

1.2. Проведення пробного тестування 30

1.3. Проведення зовнішнього незалежного оцінювання в пунктах тестування 32

1.4. Обробка та представлення результатів 35

1.4.1. Ідентифікація абітурієнтів та їхніх відповідей 35

1.4.2. Визначення результатів тестування 36

1.4.3. Робота з апеляційними зверненнями 38

1.4.4. Представлення результатів тестування 40

1.5. Громадське спостереження 41

1.6. Захист інформації з обмеженим доступом 42

1.7. Витрати на проведення зовнішнього незалежного оцінювання 43

2. РЕЗУЛЬТАТИ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ 44

2.1. Психометричні характеристики тестів із суспільно-гуманітарних навчальних предметів 44

2.1.1. Тест з української мови і літератури 44

2.1.1.1. Структура та зміст тесту 44

2.1.1.2. Психометричні характеристики тесту 46

2.1.1.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту 83

2.1.2. Тест з історії України 88

2.1.2.1. Структура та зміст тесту 88

2.1.2.2. Психометричні характеристики тесту 90

2.1.2.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту 127

2.1.3. Тест із всесвітньої історії 131
2.1.3.1. Структура та зміст тесту 131
2.1.3.2. Психометричні характеристики тесту 133
2.1.3.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту 151
2.1.4. Тест із російської мови 154
2.1.4.1. Структура та зміст тесту 154
2.1.4.2. Психометричні характеристики тесту 155
2.1.4.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту 170
2.1.5. Тест з англійської мови 173
2.1.5.1. Структура та зміст тесту 173
2.1.5.2. Психометричні характеристики тесту 175
2.1.5.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту 186
2.1.6. Тест із німецької мови 189
2.1.6.1. Структура та зміст тесту 189
2.1.6.2. Психометричні характеристики тесту 191
2.1.6.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту 202
2.1.7. Тест із французької мови 204
2.1.7.1. Структура та зміст тесту 204
2.1.7.2. Психометричні характеристики тесту 206
2.1.7.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту 223
2.1.8. Тест з іспанської мови 225
2.1.8.1. Структура та зміст тесту 225
2.1.8.2. Психометричні характеристики тесту 227
2.1.8.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту 239
2.1.9. Тест зі світової літератури 241
2.1.9.1. Структура та зміст тесту 241
2.1.9.2. Психометричні характеристики тесту 243
2.1.9.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту 259

2.2. Психометричні характеристики тестів із природничо-математичних навчальних предметів 261
2.2.1. Тест із математики 261
2.2.1.1. Структура та зміст тесту 261
2.2.1.2. Психометричні характеристики тесту 262
2.2.1.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту 286

2.2.2 Тест із географії.....290
2.2.2.1. Структура та зміст тесту.....290
2.2.2.2. Психометричні характеристики тесту.....292
2.2.2.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту 312
2.2.3 Тест із біології.....314
2.2.3.1. Структура та зміст тесту.....314
2.2.3.2. Психометричні характеристики тесту.....315
2.2.3.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту 334
2.2.4 Тест із фізики.....337
2.2.4.1. Структура та зміст тесту.....337
2.2.4.2. Психометричні характеристики тесту.....338
2.2.4.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту 351
2.2.5 Тест із хімії.....355
2.2.5.1. Структура та зміст тесту.....355
2.2.5.2. Психометричні характеристики тесту.....356
2.2.5.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту 372

3. СТАТИСТИЧНІ МАТЕРІАЛИ 374
3.1. Зведені дані про реєстрацію бажаючих взяти участь у зовнішньому оцінюванні.....374
3.2. Зведені дані про результати зовнішнього незалежного оцінювання 2013 р 375
3.3. Вибір мови для складання тестів 376
3.3.1. Тест з історії України.....376
3.3.2. Тест із математики.....377
3.3.3. Тест із всесвітньої історії.....378
3.3.4. Тест із фізики 379
3.3.5. Тест із хімії.....380
3.3.6. Тест із біології.....381
3.3.7. Тест із географії.....382
3.3.8. Тест зі світової літератури.....383

3.4. Результати зовнішнього оцінювання за регіонами 384
3.4.1. Тест з української мови і літератури 384
3.4.1.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала)..... 384
3.4.1.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів..... 385

3.4.1.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів 386

3.4.1.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів 387

3.4.1.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів 388

3.4.2. Тест з історії України 389

3.4.2.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала) 389

3.4.2.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів 390

3.4.2.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів 391

3.4.2.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів 392

3.4.2.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів 393

3.4.3. Тест із математики 394

3.4.3.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала) 394

3.4.3.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів 395

3.4.3.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів 396

3.4.3.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів 397

3.4.3.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів 398

3.4.4. Тест із всесвітньої історії 399

3.4.4.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала) 399

3.4.4.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів 400

3.4.4.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів 401

3.4.4.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів 402

3.4.4.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів 403

3.4.5. Тест із фізики 404

3.4.5.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала) 404

3.4.5.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів 405

3.4.5.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів 406

3.4.5.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів 407

3.4.5.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів 408

3.4.6. Тест із хімії 409

3.4.6.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала) 409

3.4.6.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів 410

3.4.6.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів 411

3.4.6.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів 412

3.4.6.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів 413

3.4.7. Тест із біології 414

3.4.7.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала) 414

3.4.7.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів 415

3.4.7.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів 416

3.4.7.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів 417

3.4.7.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів 418

3.4.8. Тест із географії 419

3.4.8.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала) 419

3.4.8.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів 420

3.4.8.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів 421

3.4.8.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів 422

3.4.8.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів 423

3.4.9. Тест з англійської мови 424

3.4.9.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала) 424

3.4.9.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів 425

3.4.9.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів 426

3.4.9.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів 427

3.4.9.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів 428
3.4.10. Тест із французької мови 429
3.4.10.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала) 429
3.4.10.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів 430
3.4.10.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів 431
3.4.10.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів 432
3.4.10.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів 433
3.4.11. Тест із німецької мови 434
3.4.11.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала) 434
3.4.11.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів 435
3.4.11.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів 436
3.4.11.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів 437
3.4.11.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів 438
3.4.12. Тест з іспанської мови 439
3.4.12.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала) 439
3.4.12.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів 440
3.4.12.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів 441
3.4.12.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів 442
3.4.12.5 Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів 443
3.4.13. Тест із російської мови 444
3.4.13.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала) 444
3.4.13.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів 445
3.4.13.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів 446
3.4.13.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів 447
3.4.13.5 Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів 448

3.4.14. Тест зі світової літератури 449

3.4.14.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала) 449

3.4.14.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів 450

3.4.14.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів 451

3.4.14.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів 452

3.4.14.5 Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів 453

3.5. Результати зовнішнього незалежного оцінювання за типами загальноосвітніх навчальних закладів 454

3.5.1. Результати з української мови і літератури 454

3.5.2. Результати з історії України 454

3.5.3. Результати з математики 455

3.5.4. Результати із всесвітньої історії 455

3.5.5. Результати з фізики 455

3.5.6. Результати з хімії 456

3.5.7. Результати з біології 456

3.5.8. Результати з географії 456

3.5.9. Результати з англійської мови 457

3.5.10. Результати із французької мови 457

3.5.11 Результати з німецької мови 457

3.5.12. Результати з іспанської мови 458

3.5.13. Результати з російської мови 458

3.5.14. Результати зі світової літератури 458

3.6. Результати зовнішнього незалежного оцінювання за місцем проживання 459

3.6.1. Результати з української мови і літератури 459

3.6.2. Результати з історії України 460

3.6.3. Результати з математики 461

3.6.4. Результати із всесвітньої історії 462

3.6.5. Результати з фізики 463

3.6.6. Результати з хімії 464

3.6.7. Результати з біології 465

3.6.8. Результати з географії 466

3.6.9. Результати з англійської мови 467

3.6.10. Результати із французької мови 468

3.6.11. Результати з німецької мови 469

3.6.12. Результати з іспанської мови.....470
3.6.13. Результати з російської мови 471
3.6.14. Результати зі світової літератури.....472

3.7. Дані про розгляд апеляційних звернень абітурієнтів.....473
3.8. Мережа пунктів тестування в розрізі регіонів.....474
3.9. Мережа пунктів тестування в розрізі предметів тестування.....475
ВИСНОВКИ..... 476
Додатки.....479
Додаток 1. Зразок сертифіката зовнішнього незалежного оцінювання 479
Додаток 2. Зразок інформаційної картки до сертифіката зовнішнього незалежного оцінювання…….480

ПЕРЕДМОВА

Запровадження в Україні зовнішнього незалежного оцінювання створило механізми для реального втілення конституційного права громадян на рівний доступ до вищої освіти на конкурсних засадах.

Потужний організаційно-технологічний потенціал системи зовнішнього оцінювання, набутий досвід та отримані результати можуть використовуватися для здійснення моніторингу якості освіти як на загальнодержавному, так і на регіональному рівнях.

За період свого становлення з 2008 року як загальнодержавної форми вступних випробувань зовнішнє незалежного оцінювання стало системним і глобальним процесом в українській освіті, що підтверджено провідними вітчизняними та зарубіжними експертами, результатами соціологічних досліджень та опитувань.

Основними принципами, на яких базується система зовнішнього незалежного оцінювання, є прозорість, об’єктивність, неупередженість, рівні умови.

Закладені основні принципи зовнішнього оцінювання, організаційні та технологічні аспекти його проведення збереглися і послідовно розвивалися відповідно до зростання кількості учасників тестування та вимог часу.

Під постійним контролем перебуває один із пріоритетних напрямів розвитку системи ЗНО в Україні – формування банка тестових завдань Українського центру оцінювання якості освіти, який є автоматизованою інформаційною системою, що забезпечує процес розроблення, експертизи, апробації, калібрування та зберігання тестових завдань, конструювання тестів для проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

На сьогодні БТЗ налічує близько 30 000 тестових завдань з різних предметів. При цьому до вказаної кількості тестових завдань належать завдання тестів минулих років, у тому числі з навчальних предметів, тестування з яких на сьогодні не проводиться.

У межах підготовки до проведення зовнішнього незалежного оцінювання в 2013 році головну увагу приділено підвищенню якості підготовки тестів, удосконаленню механізмів адміністрування процесів проведення зовнішнього незалежного оцінювання, поінформованості суспільства, передусім майбутніх абітурієнтів, про особливості проведення тестувань у 2013 році.

Зважаючи на важливість зовнішнього оцінювання як загальнодержавної форми вступних випробувань, питання щодо готовності до проведення зовнішнього незалежного оцінювання в 2013 році було розглянуто на засіданні колегії Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, яке відбулося 23 січня 2013 року за участю Віце-прем’єр-міністра України К. І. Грищенка. За результатами розгляду зазначеного питання колегією Міністерства ухвалено низку важливих рішень, зокрема затвердження та оприлюднення програм зовнішнього незалежного оцінювання не пізніше ніж за півтора року до початку проведення тестувань, а також збільшення кількості пунктів тестування у вищих навчальних закладах, на базі яких проводиться зовнішнє незалежне оцінювання.

Таким чином, у 2013 році кількість пунктів тестування, створених на базі вищих навчальних закладів, було збільшено: 2013 рік – 1 348 пунктів тестування, що становить 26,4 % від їхньої загальної кількості; 2012 рік – 1 111 пунктів

тестування (22,05 %); 2011 рік – 807 пунктів тестування (19,22 %). Це сприяло створенню додаткових умов для об'єктивного та неупередженого оцінювання знань. Разом з тим дотримано основної вимоги – доступності мережі пунктів тестування для абітурієнтів.

Завдяки узгодженим діям Міністерства освіти і науки України, Українського та регіональних центрів оцінювання якості освіти, регіональних органів управління освітою, вищих та загальноосвітніх навчальних закладів не лише забезпечено успішне проведення зовнішнього незалежного оцінювання як на загальнодержавному, так і на регіональному рівнях, а й вирішено низку проблемних питань, які виникали впродовж цьогорічної кампанії.

Зокрема, зважаючи на виключні обставини, Міністерством освіти і науки України прийнято рішення про проведення 6 квітня 2013 року пробного зовнішнього незалежного оцінювання для осіб, які не змогли цього зробити через негоду 23 березня 2013 року, та висловлено прохання до обласних управлінь освітою щодо сприяння Українському та регіональним центрам оцінювання якості освіти в проведенні відповідного заходу.

У цілому зовнішнє незалежне оцінювання у 2013 році відбулося організовано, без будь-яких суттєвих порушень, про що зазначили громадські організації, які здійснювали громадське спостереження за проведенням цьогорічної кампанії.

У зв'язку із активним використанням сучасних інформаційних технологій підвищено контроль у пунктах тестування щодо недопущення порушення абітурієнтами процедури проходження зовнішнього незалежного оцінювання.

У 2013 році унормовано порядок застосування металодетекторів працівниками Державної служби охорони в пунктах тестування спільним наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства внутрішніх справ України від 24 травня 2013 року № 586/508, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 червня 2013 року за № 863/23395. Цим наказом регламентовано дії працівника Державної служби охорони, спрямовані на підтвердження факту відсутності в абітурієнтів технічних засобів та пристроїв, не передбачених процедурою тестування.

Результати зовнішнього незалежного оцінювання інтегровано до системи електронного вступу. Тож абітурієнти, які вирішили скористатися ресурсом Єдиної державної електронної бази з питань освіти, мали змогу дистанційно подати документи до приймальних комісій вищих навчальних закладів для участі в конкурсному відборі на навчання за обраною ними спеціальністю.

Незважаючи на те, що процедури зовнішнього незалежного оцінювання усталилися, а технології його проведення було успішно апробовано протягом 2008–2013 років, існує необхідність подальшого розвитку цієї системи з урахуванням реалій сьогодення.

Головну увагу буде зосереджено на подальшому наповненні банка тестових завдань достатньою кількістю завдань різних форм, а також збільшенню кількості завдань, що потребують від учасників тестування не лише простого відтворення знань, а й уміння застосовувати знання, здійснювати аналіз і синтез.

Удосконалюватимуться й механізми проведення контролю за дотриманням абітурієнтами процедури проведення тестувань. Так, на виконання рішення Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 26 жовтня 2012 року утворено міжвідомчу робочу групу для розроблення та визначення шляхів

упровадження механізмів протидії порушенням абітурієнтами порядку проведення зовнішнього незалежного оцінювання з використанням технічних засобів. На сьогодні з урахуванням досвіду інших країн та за результатами вивчення поточної ситуації готуються пропозиції щодо забезпечення пунктів тестування засобами технічного контролю.

Міністерство освіти і науки України висловлює щиру подяку Президенту України Віктору Федоровичу Януковичу, Голові Верховної Ради України Володимиру Васильовичу Рибаку, Прем'єр-міністру України Миколі Яновичу Азарову та Кабінету Міністрів України за підтримку і сприяння в проведенні зовнішнього незалежного оцінювання.

Слова вдячності спрямовуємо Міністерству охорони здоров'я України, Міністерству внутрішніх справ України, Службі безпеки України, Державному підприємству спеціального зв'язку, іншим міністерствам і відомствам за плідну співпрацю у вирішенні складних питань, а також громадським організаціям, що здійснювали спостереження за проведенням зовнішнього незалежного оцінювання, представникам засобів масової інформації, батькам та, власне, учасникам зовнішнього незалежного оцінювання – абітурієнтам.

Міністр освіти і науки України Д. В. Табачник

14 серпня 2013 року

ВСТУП

Зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів, які виявили бажання вступити до вищих закладів освіти, у 2013 році розпочалося реєстрацією учасників тестувань та завершилося розглядом апеляційних заяв абітурієнтів щодо результатів зовнішнього незалежного оцінювання

Тестування проводилися в межах термінів, визначених Міністерством освіти і науки України: основна сесія – з 3 до 27 червня, додаткова сесія – з 4 до 11 липня 2013 року.

Під час зовнішнього незалежного оцінювання абітурієнти мали можливість скласти тести з української мови та літератури, математики, історії України, фізики, хімії, географії, біології, російської, англійської, німецької, французької, іспанської мов, всесвітньої історії та світової літератури (останній предмет доповнив існуючий перелік у 2013 році). Розширення предметів, з яких можна скласти тестування, ще двома гуманітарними предметами – всесвітньою історією та світовою літературою – було запропоноване Прем'єр-міністром України М. Я. Азаровим на розширеному засіданні колегії Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України «Про підсумки загальної середньої та дошкільної освіти у 2010/2011 навчальному році та завдання на 2011/2012 навчальний рік», що відбулося 26 серпня 2011 року. Тестування із всесвітньої історії було введено у 2012 році, тестування зі світової літератури – у 2013.

Усього абітурієнти виконали 1 152 419 тестів. Тести з математики, фізики, хімії, географії, біології, історії України, всесвітньої історії та світової літератури за бажанням абітурієнтів було перекладено російською, угорською, молдовською, польською, румунською мовами (цим правом скористалися 61 546 абітурієнтів, тобто 19,1 % від загальної кількості осіб, зареєстрованих для проходження зовнішнього незалежного оцінювання).

Результати учасників основної сесії зовнішнього незалежного оцінювання (99,7 % від загальної кількості результатів зовнішнього незалежного оцінювання 2013 року) було оприлюднено до 3 липня, що дозволило абітурієнтам подати документи до приймальних комісій вищих навчальних закладів фактично на самому початку вступної кампанії.

Тестування з усіх предметів в основному проводилося за технологічною схемою та методикою, що були успішно апробовані в попередні роки та підтвердили свою ефективність. Серед заходів, спрямованих на вдосконалення змістового наповнення тестів, слід відзначити:

розроблення тестів з історії України та біології з урахуванням змін, внесених до програм зовнішнього незалежного оцінювання з цих навчальних предметів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 6 листопада 2012 року № 1252;

внесення змін – відповідно до технології створення тестів – до специфікацій тестів з усіх навчальних предметів, з яких проводилося тестування у 2013 році;

вдосконалення критеріїв оцінювання завдань з розгорнутою відповіддю (власного висловлення) з української, російської та іноземних мов.

Цілком виправдала себе минулорічна практика проведення першими тестувань із предметів, що не є наймасовішими: цьогорічна кампанія розпочалася тестом з хімії, для складання якого було зареєстровано 50 453 особи, тобто майже 16 % учасників зовнішнього незалежного оцінювання 2013 року.

Важливу роль у проведенні зовнішнього незалежного оцінювання 2013 року було відведено інформаційно-роз'яснювальній кампанії, що охоплювала всі його етапи. За сприяння Державного комітету телебачення і радіомовлення України було організовано широке висвітлення питань щодо проведення зовнішнього незалежного оцінювання як на загальнодержавному, так і регіональному рівнях. Зокрема, в ефірі національних та регіональних державних телерадіокомпаній України розміщено інформаційні ролики щодо процедур проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

Зважаючи на зміни форм інформаційного обміну, зумовлені розвитком сучасних інформаційних технологій, у 2013 році в Українському та регіональних центрах оцінювання якості освіти зосереджено увагу на таких заходах, як інтернет-конференції, проведення яких надає змогу абітурієнтам отримати відповіді на актуальні питання стосовно проведення зовнішнього незалежного оцінювання в режимі реального часу.

Кожен абітурієнт під час реєстрації був ознайомлений з Порядком проведення зовнішнього незалежного оцінювання в 2013 році, отримав інформаційний бюлетень «Зовнішнє незалежне оцінювання. 2013 рік», де викладено інформацію про особливості проведення цьогорічного тестування. Інформаційний бюлетень за бажанням абітурієнта (цього року – вперше) було перекладено однією з мов, вибраних ним під час реєстрації (кримськотатарською, молдовською, польською, російською, румунською або угорською).

Завдяки впровадженню комплексної системи захисту, що включає організаційні, правові, технічні, інноваційні, режимні та інші заходи, у 2013 році укладення тестів з усіх предметів, виготовлення тестових зошитів, доставка їх до пунктів тестування та обробка бланків відповідей абітурієнтів здійснювалися з дотриманням умов конфіденційності. Жодного факту витоку інформації про зміст тестів у цьогорічній кампанії зовнішнього незалежного оцінювання не зафіксовано.

У поточному році значно підвищено контроль за дотриманням абітурієнтами процедур зовнішнього незалежного оцінювання в пунктах тестування. Зокрема, понад 80 % пунктів тестування було забезпечено металодетекторами, що надало змогу під час тестувань з окремих навчальних предметів здійснювати перевірку кожної аудиторії.

Застосування засобів контролю унормовано спільним наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства внутрішніх справ України від 24 травня 2013 року № 586/508, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 червня 2013 року за № 863/23395. Завдяки злагодженим діям персоналу пунктів тестування та працівників Державної служби охорони при Міністерстві внутрішніх справ України перевірка, яка здійснювалася під час технологічної перерви, жодним чином не відобразилася на роботі абітурієнтів над тестами.

Успішному проведенню зовнішнього незалежного оцінювання 2013 року сприяла підтримка Адміністрації Президента та Уряду України, плідна співпраця Українського та регіональних центрів оцінювання якості освіти з Міністерством освіти і науки України, місцевими органами управління освітою, загальноосвітніми та вищими навчальними закладами. Активну допомогу в проведенні зовнішнього незалежного оцінювання надали Міністерство внутрішніх справ України, Міністерство охорони здоров'я України, Служба безпеки України, Державне підприємство спеціального зв'язку, інші міністерства та відомства.

1. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ

1.1. Підготовка зовнішнього незалежного оцінювання

1.1.1. Нормативно-правове забезпечення зовнішнього незалежного оцінювання

У процесі підготовки до проведення основної та додаткової сесій зовнішнього незалежного оцінювання було розроблено комплекс нормативно-правових актів, де регламентовано стандартизовані процедури, дотримання яких є обов'язковим на різних етапах – починаючи від реєстрації осіб для участі в зовнішньому незалежному оцінюванні й завершуючи визначенням та оголошенням результатів тестування.

Зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень вступників до вищих навчальних закладів здійснюється відповідно до статті 18 Закону України «Про вищу освіту», статті 34 Закону України «Про загальну середню освіту», Указів Президента України від 04.07.2005 р. № 1013 «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні», від 20.03.2008 р. № 244 «Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні», постанов Кабінету Міністрів України від 25.08.2004 р. № 1095 «Деякі питання запровадження зовнішнього оцінювання та моніторингу якості освіти» та від 31.12.2005 р. № 1312 «Про невідкладні заходи щодо запровадження зовнішнього незалежного оцінювання та моніторингу якості освіти».

У 2013 році результати зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів, зараховуються як вступні випробування за освітньо-кваліфікаційними рівнями підготовки молодшого спеціаліста, бакалавра (спеціаліста, магістра, медичного та ветеринарно-медичного спрямування).

Відповідно до пункту 7.1 розділу VII Умов прийому до вищих навчальних закладів України у 2013 році, затверджених наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 05.11.2012 р. № 1244, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13.11.2012 р. за № 1902/22214, приймальні комісії вищих навчальних закладів допускають до участі у конкурсному відборі для вступу на навчання вступників на основі повної загальної середньої освіти, які подають сертифікати зовнішнього незалежного оцінювання (або їх копії) з відповідних загальноосвітніх предметів.

Центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері освіти в процесі підготовки до проведення зовнішнього незалежного оцінювання затверджено такі документи:

- наказ Міністерства освіти і науки України від 29.05.2008 р. № 479 «Про затвердження Положення про проведення пробного зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень випускників навчальних закладів системи загальної середньої освіти» (зареєстрований у Міністерстві юстиції України 11.06.2008 р. за № 522/15213);

- наказ Міністерства освіти і науки України від 22.12.2010 р. № 1264 «Про розподіл областей для обслуговування регіональними центрами оцінювання якості освіти»;
- наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 25.11.2011 р. № 1354 «Про затвердження Положення про громадське спостереження за проведенням зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів» (зареєстрований у Міністерстві юстиції України 20.12.2011 р. за № 1481/20219);
- наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 12.12.2011 р. № 1421 «Про затвердження програми для проведення зовнішнього незалежного оцінювання з всесвітньої історії»;
- наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 23.08.2012 р. № 943 «Про зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступити до вищих навчальних закладів України в 2013 році» (зареєстрований у Міністерстві юстиції України 10.09.2012 р. за № 1558/21870);
- наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 22.10.2012 р. № 1130 «Про затвердження нормативно-правових актів щодо проведення зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень випускників навчальних закладів системи загальної середньої освіти в 2013 році» (зареєстрований у Міністерстві юстиції України 08.11.2012 р. за № 1885/22197);
- наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 06.11.2012 р. № 1252 «Про затвердження програм для проведення зовнішнього незалежного оцінювання з біології та історії України»;
- наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 20.11.2012 р. № 1297 «Про затвердження календарного плану підготовки та проведення зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України в 2013 році»;
- наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 09.04.2013 р. № 425 «Про затвердження програми для проведення зовнішнього незалежного оцінювання».

Також у сфері зовнішнього незалежного оцінювання діють спільні накази центральних органів виконавчої влади, які врегульовують коло суспільних відносин, що стосуються скоординованої позиції з певних питань організації та проведення тестувань, вступу до вищих навчальних закладів України шляхом подання сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання з відповідних загальноосвітніх навчальних предметів, зокрема:

- спільний наказ Міністерства освіти і науки України та Міністерства охорони здоров'я України від 25.02.2008 р. № 124/95 «Про затвердження Переліку захворювань, що можуть бути перешкодою для проходження громадянами зовнішнього незалежного оцінювання» (зареєстрований у Міністерстві юстиції України 07.03.2008 р. за № 189/14880);
- спільний наказ Міністерства освіти і науки України та Міністерства внутрішніх справ України від 24.05.2013 р. № 586/508 «Про затвердження Інструкції з охорони пунктів тестування працівниками Державної служби охорони при МВС України» (зареєстрований у Міністерстві юстиції України 03.06.2013 р. за № 863/23395).

Українським центром оцінювання якості освіти на виконання вимог і норм вищезазначених документів підготовлено накази, якими затверджено:

- Регламент проведення реєстрації осіб, які виявили бажання пройти зовнішнє незалежне оцінювання в 2013 році (наказ від 29.11.2012 р. № 104);
- Умови формування мережі пунктів тестування та розподілу абітурієнтів за робочими місцями в аудиторіях для проведення зовнішнього незалежного оцінювання в 2013 році (наказ від 28.12.2012 р. № 107);
- Регламент роботи пункту тестування (наказ від22.01.2013 р. № 10);
- Регламент роботи пункту пробного тестування (наказ від 01.02.2013 р. № 15);
- Інструкцію з проведення апробації тестових завдань (наказ від 28.03.2013 р. № 29)
- Регламент визначення результатів зовнішнього незалежного оцінювання абітурієнтів в 2013 році (наказ від 15.05.2013 р. № 38);
- Регламент роботи апеляційної комісії Українського центру оцінювання якості освіти в 2013 році (наказ від 03.06.2013 р. № 47).

Затверджено також організаційно-розпорядчі документи, якими передбачено заходи щодо якісної підготовки та організованого проведення зовнішнього незалежного оцінювання в 2013 році:

- наказ від 15.10.2012 р. № 86 «Про проведення пробного зовнішнього незалежного оцінювання в 2013 році»;
- наказ від 31.05.2013 р. № 44 «Про організацію та проведення додаткової сесії зовнішнього незалежного оцінювання»;
- наказ від 10.06.2013 р. № 50 «Про створення апеляційної комісії».

Фахівцями Українського центру оцінювання якості освіти, крім перелічених вище нормативно-правових актів, було підготовлено більше 50-ти документів, якими передбачено поліпшення технологічного та методичного забезпечення, вирішення питань, пов’язаних із захистом та збереженням конфіденційної інформації, фінансово-господарською діяльністю тощо.

1.1.2. Наукова підтримка зовнішнього незалежного оцінювання

Успішне функціонування та постійне вдосконалення змістової й процедурної складових зовнішнього незалежного оцінювання неможливі без ґрунтовного наукового забезпечення. Напрями цієї роботи визначаються кожного року під час звітних конференцій, де аналізуються досягнуті показники й відбувається обговорення пропозицій, що надаються фахівцями в галузі освітніх вимірювань, а також педагогічною громадськістю.

Наукове забезпечення організаційних і методологічних засад проведення зовнішнього незалежного оцінювання в 2013 році здійснювалося шляхом:

- вивчення міжнародного досвіду проведення стандартизованих тестувань;
- дослідження якості добірок тестових завдань, вироблення підходів до вдосконалення процесу розроблення тестів;
- організації семінарів, круглих столів для фахівців, залучених до підготовки та проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

Спираючись на міжнародний досвід визначення результатів стандартизованих тестувань, застосовуючи метод математичного моделювання, фахівці Українського центру оцінювання якості освіти здійснили порівняльний аналіз різних підходів і

методів оцінювання (шкалювання) результатів стандартизованих тестувань, виявили переваги й недоліки кожного з них. Результати дослідження дали підстави стверджувати, що метод еквіпроцентильної нормалізації, який використовується для шкалювання результатів зовнішнього незалежного оцінювання, дозволяє реалізувати завдання чинної в Україні системи зовнішнього незалежного оцінювання й має суттєві переваги порівняно з іншими методами.

На основі сучасних міжнародних і вітчизняних досягнень у галузі освітніх вимірювань спеціалістами відділу наукового забезпечення було розроблено та впроваджено в практику метод статистично-психометричного оцінювання якості тестів – метод порогових груп. Його сутність полягає в дослідженні психометричних характеристик тестових завдань і тесту в цілому як для загальної кількості учасників тестування, так і для окремих вибірок представників порогових груп, які визначаються за рівнями успішності виконання тесту. Застосування цього методу для аналізу тестів з української мови і літератури, математики, історії України, іноземних мов, що використовувались у 2010 – 2012 роках, дозволило внести декілька обґрунтованих пропозицій, спрямованих на вдосконалення процедури визначення результатів зовнішнього незалежного оцінювання. Зокрема, аналіз якості перевірки екзаменаторами бланків відповідей типу Б засвідчив необхідність звуження діапазону шкали оцінювання мовного оформлення відповіді на відкрите тестове завдання із 12-ти до 8-ми балів, що забезпечило підвищення об’єктивності оцінювання мовного оформлення власного висловлення.

Окреслене вище питання було розглянуто під час науково-практичного семінару «Шляхи підвищення якості перевірки власного висловлення тесту зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури», що відбувся 31 січня 2013 року на базі Харківського регіонального центру оцінювання якості освіти. У цьому заході взяли участь фахівці Українського центру оцінювання якості освіти, методисти Вінницького, Дніпропетровського, Київського, Львівського й Харківського регіональних центрів оцінювання якості освіти.

Фахівцями Українського центру оцінювання якості освіти підготовлено ґрунтовні методичні рекомендації для екзаменаторів з української мови і літератури щодо оцінювання власних висловлень абітурієнтів, що забезпечило уодноманітнення процесу оцінювання таких робіт у всіх регіонах України.

На основі порівняльного аналізу тестів з англійської, французької, німецької та іспанської мов було обґрунтовано доцільність використання еквівалентних за форматом тестових завдань. Ця рекомендація знайшла практичне втілення в тестах 2013 року. Підвищенню об’єктивності перевірки відкритих тестових завдань з іноземних мов сприяло вдосконалення критеріїв їх оцінювання. Для цього фахівцями Українського центру оцінювання якості освіти підготовлено методичні рекомендації для екзаменаторів з англійської, французької, німецької та іспанської мов щодо перевірки бланків відповідей типу Б.

Окрім реалізації наукових завдань близької перспективи, проводиться робота з вивчення міжнародного досвіду та практики використання дворівневих тестів; здійснюється підготовка до проведення IV Міжнародної науково-методичної конференції «Освітні вимірювання – 2013. ЗНО як інструмент забезпечення рівного доступу до вищої освіти й оцінювання якості освіти: оцінювання, інтерпретація, використання результатів», де будуть розглянуті питання поточного стану та перспектив розвитку системи зовнішнього незалежного оцінювання в Україні.

1.1.3. Інформаційна кампанія

У 2013 році інформаційно-роз'яснювальна робота проводилася з метою привернення уваги широких суспільних верств, педагогічної громадськості до особливостей проведення зовнішнього незалежного оцінювання. Серед головних завдань – ознайомлення абітурієнтів із програмами зовнішнього незалежного оцінювання з різних навчальних предметів, зразками тестових завдань, надання роз'яснень з актуальних питань, пов'язаних із процесом тестування.

Інформаційну кампанію Український та регіональні центри оцінювання якості освіти проводили спільно з місцевими органами управління освітою, керівниками навчальних закладів. Важливою передумовою вдалого проведення зовнішнього незалежного оцінювання 2013 року було чітке планування та узгодження дій на всіх рівнях: обласні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, управління освіти і науки облдержадміністрацій, обласні інститути післядипломної педагогічної освіти, органи управління освітою в районах (містах). Загальна координація інформаційно-роз'яснювальної роботи здійснювалася Українським центром оцінювання якості освіти для того, щоб створити належні умови для вільного доступу громадян до публічної інформації та впорядкувати механізми надання інформаційних послуг, підвищити рівень поінформованості педагогічної спільноти та громадськості, а також забезпечити постійне, прозоре та всебічне висвітлення питань про організацію та проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

Для досягнення вищезазначеної мети регіональними центрами оцінювання якості освіти в усіх регіонах України було проведено:

- більше 600 нарад із працівниками управлінь і відділів освіти, яких визначено відповідальними за організацію та проведення зовнішнього незалежного оцінювання;
- 11 180 зустрічей з учнями 11-х класів, випускниками загальноосвітніх навчальних закладів попередніх років, учнями професійно-технічних навчальних закладів, студентами вищих навчальних закладів I–II рівнів акредитації, батьківською та педагогічною громадськістю.

Зважаючи на значущість адресного інформування осіб про особливості проведення зовнішнього незалежного оцінювання в 2013 році, під час реєстрації кожному абітурієнтові було надіслано інформаційний бюлетень «Зовнішнє незалежне оцінювання. 2013 рік», де викладено узагальнені відомості про основні етапи проведення тестувань (права та обов'язки абітурієнтів, вимоги до проведення зовнішнього незалежного оцінювання, перелік документів, які необхідно пред'явити на вході до пункту тестування, порядок оголошення результатів зовнішнього незалежного оцінювання, подання та розгляду апеляційних заяв тощо). Крім того, на інформаційних сторінках абітурієнтів, які під час реєстрації вказали на необхідність здійснення перекладу інформаційного бюлетеня кримськотатарською, молдовською, польською, російською, румунською або угорською мовою, було розміщено цей документ, укладений відповідною мовою.

Регіональними центрами оцінювання якості освіти серед випускників загальноосвітніх навчальних закладів розповсюджено інформаційні бюлетені, адресні листівки, плакати, загальний наклад яких становить понад 265 тис. примірників.

Вагомими чинниками успішного проведення зовнішнього незалежного оцінювання є формування позитивного іміджу цього процесу, створення умов для

здійснення громадського спостереження, забезпечення рівного доступу громадян до вищої освіти, проведення відповідної інформаційно-роз'яснювальної роботи серед широких верств населення. Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) у рамках проекту Альянс Програми сприяння зовнішньому тестуванню в Україні (USETI) за зверненням Українського центру оцінювання якості освіти створено 2 інформаційні ролики, яким надано статус соціальної реклами згідно з висновком Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення.

За сприяння Державного комітету телебачення і радіомовлення України ці інформаційні ролики розміщено в ефірі національних та регіональних державних телерадіокомпаній України (період трансляції – лютий – березень і травень – червень).

Актуальна інформація щодо основних етапів організації та проведення зовнішнього незалежного оцінювання розміщувалася на веб-сайтах Українського та регіональних центрів оцінювання якості освіти, у режимі online надавалися роз'яснення щодо організації тестувань. Зокрема, на веб-сайті Українського центру оцінювання якості освіти було розміщено близько 150-ти інформаційних повідомлень та надано понад 6 тис. відповідей на актуальні запитання щодо проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

Загалом під час проведення зовнішнього оцінювання в 2013 році зафіксовано понад 9 млн відвідувань веб-сайту Українського центру оцінювання якості освіти та близько 3 млн відвідувань веб-сайтів регіональних центрів оцінювання якості освіти, інформаційні сторінки абітурієнти відкривали 7 млн разів.

Працівники регіональних центрів особливу увагу приділяли функціонуванню спеціальних ресурсних сервісів «Стан реєстрації (за номером реєстраційної картки)», «Надходження реєстраційних документів до регіонального центру», що дозволило оперативно з'ясовувати стан отримання поштових повідомлень і руху реєстраційних документів у процесі реєстрації осіб для проходження зовнішнього незалежного оцінювання.

Упродовж усієї інформаційної кампанії в Українському та регіональних центрах оцінювання якості освіти було забезпечено роботу телефонів інформаційної підтримки. Завдяки цьому абітурієнти мали можливість отримувати вичерпні відповіді на будь-які питання, що стосувалися їхньої участі в зовнішньому незалежному оцінюванні.

За звітний період проведено 46 прес-конференцій, 53 веб-конференції та 7 прямих ліній з питань організації та проведення зовнішнього незалежного оцінювання за участю керівників Українського та регіональних центрів оцінювання якості освіти.

Зокрема, Українським центром оцінювання якості освіти організовано сім прес-конференцій: 5 грудня 2012 року – «ЗНО – 2013 – про найважливіше з перших вуст!»; 17 січня 2013 року – «Зовнішнє незалежне оцінювання – 2013. Чого очікувати майбутнім абітурієнтам?»; 4 березня – «Реєстрація на ЗНО – 2013 завершується: не втрачай свій шанс!»; 4 квітня – «Завершення реєстрації на зовнішнє незалежне оцінювання 2013 року»; 16 травня – «Підготовка до ЗНО: чого чекати абітурієнтам та викладачам?»; 31 травня – «Хочеш здобути вищу освіту – дотримуйся правил проведення ЗНО – 2013»; 16 липня – «Попередні підсумки проведення ЗНО – 2013».

У зв'язку із розвитком інформаційних технологій цілком виправдала себе така форма інформаційного заходу, як інтернет-конференція, що надає змогу

абітурієнтам отримати відповіді на актуальні питання стосовно проведення зовнішнього незалежного оцінювання. Директор Українського центру оцінювання якості освіти І. П. Зайцева взяла участь у трьох таких заходах: 23 травня – online-чат (організатор – освітній портал «ПедПреса»); 03 червня – «Хочеш здобути вищу освіту – дотримуйся правил проведення ЗНО» (організатор – інформаційне агентство ЛІГАБізнесІнформ); 04 липня – «Перші підсумки проведення ЗНО – 2013» (організатор – інтернет-портал «ГЛАВРЕД»).

Уперше Українським центром оцінювання якості освіти організовано такий захід, як зустріч директора Ірини Павлівни Зайцевої з представниками столичних учнівських рад та шкільних засобів масової інформації в Київському палаці дітей та юнацтва. Цей захід виявився не лише інформаційно ефективним та організаційно корисним для учнівської молоді, а й надав змогу організаторам зовнішнього незалежного оцінювання дізнатися безпосередньо від старшокласників, які питання хвилюють майбутніх абітурієнтів.

У газетах «Вісті», «Голос України», «Урядовий кур'єр», «Сегодня», «Аргументы и факты в Украине», «Комсомольская правда в Украине» та інших друкованих виданнях були опубліковані інтерв'ю директора Українського центру оцінювання якості освіти, у яких висвітлено актуальні проблеми зовнішнього незалежного оцінювання. Змістовними були виступи І.П. Зайцевої в різних програмах каналів телебачення та радіомовлення: «ICTV», «БТБ», «КИЇВ», «Тоніс», «Ера-радіо».

Загалом під час проведення інформаційної кампанії підготовлено та розміщено понад 600 публікацій у друкованих періодичних виданнях всеукраїнського та регіонального рівнів; надано 251 інтерв'ю; взято участь у 212-ти теле- та 370-ти радіоефірах.

Працівниками Українського та регіональних центрів оцінювання якості освіти постійно здійснювався моніторинг друкованих та електронних засобів масової інформації. За результатами аналізу публікацій визначалися певні проблеми в проведенні зовнішнього незалежного оцінювання, вживалися заходи щодо їх усунення.

Таким чином, рівень поінформованості абітурієнтів про особливості проведення зовнішнього оцінювання в 2013 році можна оцінити як достатній, що сприяло реалізації їхнього права на рівний доступ до вищої освіти.

Зовнішнє незалежне оцінювання 2013 року підтвердило зацікавленість ним суспільства – учнівської молоді, педагогічної спільноти, батьків та громадськості в цілому – як початковим етапом вступної кампанії. Це зумовлює необхідність подальшого розширення та вдосконалення інформаційно-роз'яснювальної роботи, передусім у напрямі пропагування суспільної значущості зовнішнього незалежного оцінювання.

1.1.4. Укладання тестів

Тести з української мови і літератури, математики, фізики, хімії, географії, російської та іноземних мов для проведення зовнішнього незалежного оцінювання укладалися фахівцями Українського центру оцінювання якості освіти відповідно до Програм зовнішнього незалежного оцінювання, що були затверджені наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14 липня 2011 р. № 791,

тест з історії України та біології – відповідно до Програм зовнішнього незалежного оцінювання з історії України та біології, затверджених наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 6 листопада 2012 р. № 1252, тест із всесвітньої історії – відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання із всесвітньої історії, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 12 грудня 2011 р. № 1421, тест зі світової літератури – відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання зі світової літератури, що була затверджена наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 12 січня 2012 р. № 16.

На основі аналізу результатів зовнішнього незалежного оцінювання 2012 року було внесено зміни до специфікацій тестів 2013 року, а саме:

- змінено систему оцінювання завдання з розгорнутою відповіддю (власного висловлення) тестів з української мови і літератури та російської мови за мовне оформлення (учасник тестування міг отримати від 0 до 4 балів за критерієм *6а* «орфографія та пунктуація», від 0 до 4 балів за критерієм *6б* «лексика, граматика та стилістика»), що зумовило зменшення максимальної кількості балів за виконання такого тестового завдання із 24-х до 20-ти балів;
- у завданнях на читання й аналіз тексту тестів з української мови і літератури та російської мови зміщено акцент із загального розуміння прочитаного на аналіз змісту та структури тексту, його інтерпретацію;
- змінено структуру й систему оцінювання тестового завдання з розгорнутою відповіддю (власного висловлення) з іноземних мов, що зумовило зменшення максимальної кількості балів за виконання такого тестового завдання із 20-ти до 14-ти;
- уніфіковано формати тестових завдань, що використовуються в тестах з іноземних мов (англійської, німецької, французької та іспанської);
- змінено формат тестових завдань з вибором трьох правильних відповідей із шести запропонованих варіантів відповідей на формат, що передбачає вибір трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповідей з метою підвищення надійності результатів, отриманих під час оцінювання тестових завдань цієї форми;
- зменшено довжину тестів (кількість завдань у тестах) з історії України та всесвітньої історії з 60-ти до 55-ти, перерозподілено завдання різних форм у цих тестах, оптимізовано час на виконання цих тестів;
- уніфіковано структури тестів із фізики та математики;
- здійснено перерозподіл завдань за формами в тестах із географії, біології, фізики.

Спираючись на досвід розроблення та впровадження в 2008 році тесту із зарубіжної літератури, удалося в стислі терміни здійснити комплекс заходів, спрямованих на забезпечення процесу розроблення тестів для зовнішнього незалежного оцінювання зі світової літератури 2013 року: створити колективи авторів-розробників та експертів тестових завдань, підготувати специфікацію тесту та тестові завдання для проведення апробації, укласти необхідну кількість варіантів тесту та здійснити переклад цих тестів російською мовою. Для проведення пробного зовнішнього незалежного оцінювання також було підготовлено тест із світової літератури, здійснено його переклад російською мовою.

До розроблення та експертизи тестових завдань на договірних засадах було залучено близько 300 фахівців, серед яких досвідчені педагоги загальноосвітніх

навчальних закладів, наукові співробітники Національної академії педагогічних наук України, викладачі вищих навчальних закладів. Значну кількість тестових завдань розробили методисти Українського центру. До розроблення й експертизи тестових завдань було залучено й методистів регіональних центрів оцінювання якості освіти.

Протягом 2012−2013 років на базі Українського центру оцінювання якості освіти за сприяння Альянсу Програм USETI проведено навчальні семінари для авторів та експертів тестових завдань з іноземних мов. Для 80-ти фахівців з інших предметів, залучених до розроблення та експертизи тестових завдань, було проведено науково-практичний семінар «Коригування тестових завдань на основі їхніх психометричних характеристик за результатами апробації». Відділом психометрії було надано для опрацювання на семінарі понад 700 тестових завдань із пакетом психометричних характеристик до кожного з них. У результаті проведення всебічного аналізу експерти приймали відповідне рішення щодо кожного тестового завдання: доопрацьовували умову, правильну відповідь або варіанти відповіді (дистрактори), створюючи нову, остаточну редакцію тестового завдання. В окремих випадках не рекомендували використовувати тестове завдання. До роботи із запрошеними на семінари авторами та експертами тестових завдань було залучено міжнародних експертів у галузі освітніх вимірювань, спеціалістів відділів змісту природничо-математичних та суспільно-гуманітарних навчальних предметів, банка тестових завдань, психометрії Українського центру. Загалом рівень тестологічних знань протягом року підвищили майже 150 фахівців.

Основна увага під час розробки тестових завдань спрямовувалася на:

- змістову якість тестових завдань, що є запорукою змістової валідності тестів;
- відповідність завдань Програмам зовнішнього незалежного оцінювання, затвердженим Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України (накази від 14 липня 2011 р. № 791; від 12 грудня 2011 р. № 1421; від 6 листопада 2012 р. № 1252; від 12 січня 2012 р. № 16);
- дотримання основних правил створення тестових завдань як досвідченими авторами, так і вперше залученими фахівцями;
- забезпечення банка тестових завдань достатньою кількістю завдань з різних предметів для заповнення існуючих у ньому лакун відповідно до кодифікаторів змісту;
- збільшення кількості завдань, що передбачають оцінювання навичок вищого когнітивного рівня, тобто потребують від учасників тестування не лише простого відтворення знань, а й уміння застосовувати знання, аналізувати, оцінювати певні події та процеси, робити висновки;
- забезпечення фонду банка тестових завдань достатньою кількістю завдань для укладання тестів зі світової літератури тощо.

У процесі укладання тестів були використані завдання закритої форми з вибором однієї правильної відповіді (із чотирьох чи п’яти запропонованих варіантів відповіді), на заповнення пропусків, з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді, завдання на встановлення відповідності та правильної послідовності, завдання з вибором трьох правильних відповідей із трьох груп запропонованих варіантів відповідей та завдання відкритої форми з короткою відповіддю. Тести з української мови і літератури, російської та іноземних мов містили завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю (бланки відповідей типу Б).

Усього укладено 45 тестів. Ураховуючи використання псевдоваріантів і перекладів тестів мовами національних меншин, фахівцями Українського центру для зовнішнього незалежного оцінювання 2013 року розроблено та виготовлено 2144 макети тестових зошитів з 11-ти предметів: української мови і літератури, математики, історії України, всесвітньої історії, біології, географії, іноземних мов (англійської, німецької, французької, іспанської), фізики, хімії, російської мови, світової літератури.

Усі завдання, що ввійшли до тестів, відібрано із фондів банка тестових завдань Українського центру оцінювання якості освіти, у якому на етапі укладання тестів (станом на 31 грудня 2012 року) налічувалося понад 28 тисяч тестових завдань. Використані тестові завдання мають схвальні рецензії експертів, пройшли літературне редагування. Протягом 2012 року на базі регіональних центрів оцінювання якості освіти апробовано близько 2800 тестових завдань різних форм.

Тести укладалися українською мовою. Для учасників зовнішнього незалежного оцінювання, які виявили бажання проходити тестування мовами національних меншин, Український центр оцінювання якості освіти забезпечив переклад, верстку та друк тестів російською, угорською, румунською, молдовською, польською та кримськотатарською мовами. Під час реєстрації для участі в зовнішньому незалежному оцінюванні 2013 року лише один абітурієнт указав на потребу здійснення перекладу тестів кримськотатарською мовою. Для здійснення перекладу тестових завдань мовами національних меншин було залучено 11 фахівців, які виконували роботу на договірних засадах.

Витоку інформації про зміст тестових завдань під час їхнього розроблення та укладання тестів не зафіксовано.

1.1.5. Реєстрація осіб, які виявили бажання складати тести

Реєстрація осіб для участі в зовнішньому незалежному оцінюванні проводилася з 04 січня до 05 березня 2013 року за технологією, розробленою в 2011 році.

Інформування громадян про правила реєстрації, місця розташування пунктів реєстрації, організацію їхньої роботи здійснювали регіональні центри оцінювання якості освіти спільно з Міністерством освіти і науки Автономної Республіки Крим, управліннями освіти і науки обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Реєстрація осіб для участі в зовнішньому незалежному оцінюванні здійснювалася на підставі надісланих до відповідного регіонального центру оцінювання якості освіти реєстраційних документів: заяви-реєстраційної картки, копії паспорта або свідоцтва про народження, довідки з місця навчання або копії документа про повну загальну середню освіту. Особи, які мали захворювання, що могли бути перешкодою для проходження зовнішнього незалежного оцінювання, крім інших документів, надавали висновок закладу охорони здоров’я про необхідність створення особливих (специфічних) умов проходження зовнішнього незалежного оцінювання. Усього зареєстровано 278 абітурієнтів цієї категорії, у тому числі 81 – з обмеженими можливостями пересування та 109 – із вадами слуху. Відповідно до рішень регламентних комісій регіональних центрів оцінювання

якості освіти 28-ми особам було відмовлено в реєстрації та видано довідки про неможливість створення особливих (специфічних) умов для проходження зовнішнього незалежного оцінювання.

Сформувати заяву-реєстраційну картку майбутні абітурієнти могли самостійно, скориставшись спеціальною комп'ютерною програмою, розміщеною на сайтах Українського та регіональних центрів оцінювання якості освіти, а в разі відсутності доступу до необхідних веб-ресурсів, навиків роботи з комп'ютерною технікою, – звернутися за допомогою до працівників пункту реєстрації. Пункти реєстрації було створено з урахуванням вимог Регламенту проведення реєстрації осіб, які виявили бажання пройти зовнішнє незалежне оцінювання в 2013 році, та пропозицій місцевих органів управління освітою. Усього в поточному році функціонувало 189 пунктів реєстрації, серед яких 125 – на базі вищих навчальних закладів.

На сайтах регіональних центрів оцінювання якості освіти було розміщено спеціальні сервіси, скориставшись якими, особи, які виявили бажання зареєструватися для проходження зовнішнього незалежного оцінювання, мали можливість за номером поштового відправлення встановити дату надходження реєстраційних документів до регіонального центру, а за номером заяви-реєстраційної картки дізнатися про стан обробки надісланих документів.

Регіональні центри оцінювання якості освіти інформували абітурієнтів про результати реєстрації, надсилаючи їм Сертифікат зовнішнього незалежного оцінювання, реєстраційну картку абітурієнта, інформаційний бюлетень «Зовнішнє незалежне оцінювання. 2013 рік».

У разі прийняття регламентною комісією регіонального центру оцінювання якості освіти рішення про відмову в реєстрації особі надсилався лист, у якому вказувалися причини відмови. До листа додавалися документи, надіслані особою для реєстрації, крім заяви про бажання бути зареєстрованою для участі в зовнішньому незалежному оцінюванні. Переважна більшість рішень щодо відмови в реєстрації була прийнята у зв'язку з ненаданням копії документа, що засвідчує особу, довідки з навчального закладу або копії документа про повну загальну середню освіту.

Серед інших причин відмови в реєстрації – виявлення розбіжностей у даних, зазначених у заяві-реєстраційній картці та довідці з навчального закладу або копії документа про повну загальну середню освіту, відсутність фотокарток.

Особи, які виявили бажання внести зміни в реєстраційні дані або яким було відмовлено в реєстрації, мали можливість до 19 березня 2013 року повторно надіслати комплект реєстраційних документів. У зв'язку з поданням відповідних документів пізніше встановленого терміну (дата подання визначалася за поштовим штемпелем) регламентними комісіями регіональних центрів оцінювання якості освіти відмовлено в реєстрації 525-ти особам.

Усього для проходження зовнішнього незалежного оцінювання було зареєстровано 322 088 абітурієнтів (основна сесія), серед них 238 090 – випускники загальноосвітніх навчальних закладів поточного навчального року, що становить 85% від їхньої загальної кількості.

Порівняно з минулим роком кількість зареєстрованих зменшилася на 6 452 особи (1,9%). У січні темпи реєстрації були низькими, усього за цей період зареєстровано 45 253-х осіб, що становить 14,1% від загальної кількості зареєстрованих, у лютому – 198 100 (61,5%), у березні – 78 735 (24,4%).

У 2013 році абітурієнти мали право скласти тести не більше ніж із чотирьох предметів. Вибір чотирьох предметів для проходження зовнішнього незалежного оцінювання здійснено 208 871 особою, що становить 64,8% від загальної кількості зареєстрованих. Бажання пройти тестування із трьох предметів виявили 90 830 абітурієнтів (28,2%), двох предметів – 18 692 (5,8%), одного предмета – 3 695 (1,2%).

За даними реєстрації, абітурієнти виявили бажання скласти 1 149 053 тести (у 2012 р. – 1 174 893). Однак середній показник кількості предметів, вибраних одним абітурієнтом, майже не змінився і становить 3,57 (у 2012 р. – 3,58).

Найбільшою популярністю серед предметів (окрім української мови і літератури) користувалися математика, історія України. Зокрема, зовнішнє незалежне оцінювання з математики виявили бажання пройти 196 994 особи, історії України – 195 013 осіб, що становить відповідно 61,2% і 60,5% від загальної кількості зареєстрованих.

У 2013 році вперше проводилося зовнішнє незалежне оцінювання зі світової літератури. Скласти тест із цього предмета виявили бажання 10 392 особи (3,2 %).

Під час реєстрації абітурієнти могли скористатися правом вибору мови для складання тесту. Тестові завдання з історії України, всесвітньої історії, математики, біології, географії, фізики, хімії були укладені українською, кримськотатарською, молдовською, польською, російською, румунською, угорською мовами; зі світової літератури – українською та російською.

Як і в минулому році, упродовж часу, відведеного на реєстрацію, можливість зареєструватися для проходження зовнішнього незалежного оцінювання під час додаткової сесії мали особи, які в поточному році навчалися за кордоном; за рішенням судів перебували в установах виконання покарань; за релігійними переконаннями не могли взяти участь у тестуваннях з окремих предметів, що проводилися в суботу. Відповідні рішення приймалися регламентними комісіями регіональних центрів оцінювання якості освіти.

Для участі в додатковій сесії зовнішнього незалежного оцінювання зареєстровано 265 осіб, які за рішенням судів перебувають в установах виконання покарань, 50 осіб, які в поточному році навчалися за кордоном, та 150 осіб, які за релігійними переконаннями не могли взяти участь у тестуваннях, що проводилися в суботу.

У цілому реєстрацію осіб, які виявили бажання пройти зовнішнє незалежне оцінювання, було проведено в 2013 році на високому організаційному рівні.

1.1.6. Формування мережі пунктів тестування

Зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України, проводилося в пунктах тестування, що були створені на базі загальноосвітніх (693), професійно-технічних (53), вищих (237) навчальних закладів та інших установ із дотриманням вимог, визначених Умовами формування мережі пунктів тестування та розподілу абітурієнтів за робочими місцями в аудиторіях для проведення зовнішнього незалежного оцінювання в 2013 році, Регламентом роботи пункту тестування.

Мережу пунктів тестування, як і в попередні роки, було сформовано в межах територій Автономної Республіки Крим, областей, міст Київ і Севастополь окремо для кожного тестування (сесії тестування) з урахуванням пропозицій місцевих органів управління освітою. Територія певного регіону поділялася на округи, до складу яких входили райони та міста обласного підпорядкування, де проживають, як правило, не менше 600 абітурієнтів. У кожному з округів визначався базовий населений пункт, де було створено достатню кількість пунктів тестування.

Закріплення абітурієнтів за пунктами тестування здійснювалося регіональними центрами оцінювання якості освіти з урахуванням даних про їх розподіл за сесіями тестування. Кількість закріплених за одним пунктом тестування абітурієнтів, які проживають у межах одного району, міста обласного підпорядкування становила не більше 60% від їхньої загальної кількості.

У разі створення в населеному пункті більше одного пункту тестування розподіл абітурієнтів здійснювався на основі даних про вибір ними мови для складання тесту. Абітурієнти, які проходили зовнішнє незалежне оцінювання мовами національних меншин, направлялися, як правило, до одного пункту тестування.

Якщо в регіоні для проходження зовнішнього незалежного оцінювання з предмета певною мовою зареєструвалося менше 25-ти осіб, то вони спрямовувалися до пункту тестування, визначеного регіональним центром оцінювання якості освіти. В інших випадках кількість абітурієнтів у пункті тестування, які складали тест певною мовою, становила не менш ніж 25 осіб.

Усього в 2013 році для проведення зовнішнього незалежного оцінювання було створено 4 729 пунктів тестування (у 2012 р. – 4 753). Збереглася тенденція до збільшення кількості пунктів тестування, створених на базі вищих навчальних закладів (у 2013 р. – 1 348 пунктів тестування, що становить 26,4 % від їхньої загальної кількості, у 2012 р. – 1 111, 22,1 %).

Мережа пунктів тестування формувалася з урахуванням кількості осіб, які виявили бажання пройти зовнішнє незалежне оцінювання з певного предмета. Найменше пунктів тестування було створено для проведення зовнішнього незалежного оцінювання з російської мови (40) та світової літератури (44), найбільше – з української мови і літератури (1 256), математики – 817. Зважаючи на це, у 176-ти навчальних закладах зовнішнє незалежне оцінювання проводилося лише один – два рази, а в окремих – не менше семи (186).

Відповідно до вимог нормативних документів наповнюваність пунктів тестування в 2013 році становила, як правило, 210 – 360 абітурієнтів. В окремих випадках була необхідність у створенні пунктів тестування з наповнюваністю меншою або більшою від гранично допустимої. Зокрема, за погодженням з Українським центром оцінювання якості освіти було створено 631 пункт тестування з наповнюваністю менш ніж 210 осіб, та 19, де проходили тестування більше 360-ти абітурієнтів. Середня наповнюваність пунктів тестування становила 243 особи.

Під час формування мережі пунктів тестування враховано особливості проходження зовнішнього незалежного оцінювання громадянами з обмеженими фізичними можливостями. Зокрема, у пунктах тестування функціонували 92 аудиторії, у яких працювали сурдоперекладачі.

Додаткову сесію зовнішнього незалежного оцінювання для абітурієнтів, які через поважні причини не змогли взяти участь в основній сесії або стосовно яких

допущено порушення процедури проведення зовнішнього незалежного оцінювання, що підтверджено відповідними рішеннями регламентних комісій, було проведено в пунктах тестування, сформованих за місцем розташування регіональних центрів оцінювання якості освіти. Усього для проведення додаткової сесії зовнішнього незалежного оцінювання було створено 92 пункти тестування на базі 12-ти навчальних закладів.

Зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень осіб, засуджених до позбавлення волі, та осіб, узятих під варту, відбувалося під час додаткової сесії в пунктах тестування, створених на базі установ виконання покарань і слідчих ізоляторів відповідно до Угоди про співробітництво Українського центру оцінювання якості освіти та Державної пенітенціарної служби України. Такі пункти тестування діяли на базі 57 установ.

1.1.7. Виготовлення та доставка тестових матеріалів

Українським центром оцінювання якості освіти для проведення зовнішнього незалежного оцінювання в 2013 році здійснено друк 1 160611 тестових зошитів, загальним обсягом 18 854576 сторінок формату А4. Для цього було використано 85 макетів комплектів тестових зошитів.

Використання цифрового друкарського та пакувального обладнання дало можливість здійснювати друк зошитів автоматизовано (комплектами по п’ятнадцять штук, що запаковувалися в поліетиленову плівку з одночасним нанесенням дати виготовлення, назви предмета та номера комплекта).

Для забезпечення роботи пунктів тестування було сформовано 78 271 пакет із комплектами тестових матеріалів, що містили тестові зошити, бланки відповідей, стрічки маркованих наліпок (штрих-коди), захищені поліетиленові пакети, у яких матеріали тестування відправлялися до центрів обробки.

У 2013 році пакети з аудиторними комплектами, необхідні для проведення зовнішнього незалежного оцінювання мовами національних меншин, не містили зошитів українською мовою, завдяки чому обсяг друкованої продукції зменшився майже на 12%.

Доставка тестових матеріалів до пунктів тестування та центрів обробки здійснювалася Державним підприємством спеціального зв’язку. Цим підприємством до місць проведення зовнішнього незалежного оцінювання доставлено 5 106 адміністративних пакетів і 5 120 контейнерів із тестовими матеріалами, загальна маса яких становить понад 61 тонну.

Пакети з допоміжними матеріалами до пунктів тестування та центрів обробки доставлялись у спосіб, визначений регіональними центрами оцінювання якості освіти.

Доставка контейнерів здійснювалась, як правило, у день проведення зовнішнього незалежного оцінювання з певного предмета, що значно скорочувало час зберігання тестових матеріалів і мінімізувало витрати на забезпечення охорони в пунктах тестування.

Після завершення зовнішнього незалежного оцінювання матеріали тестування (бланки відповідей, аудиторні протоколи проведення зовнішнього незалежного оцінювання, невикористані тестові матеріали) направлялися до центрів обробки,

визначених Українським центром оцінювання якості освіти. Інші документи надсилалися до регіональних центрів оцінювання якості освіти, які організовували зовнішнє незалежне оцінювання в пунктах тестування.

Завдяки чіткому виконанню дій і заходів, передбачених єдиною логістичною схемою формування та доставки тестових матеріалів, було забезпечено своєчасне надходження необхідної друкованої продукції до пунктів тестування та центрів обробки, розташованих у різних регіонах України.

У процесі проведення зовнішнього незалежного оцінювання Українським і регіональними центрами оцінювання якості освіти було здійснено 648 829 відправлень індивідуальної поштової кореспонденції. Зокрема, особам, які виявили бажання пройти зовнішнє незалежне оцінювання в 2013 році, надіслано 322 641 повідомлення щодо результатів реєстрації, 322 088 запрошень-перепусток для участі в зовнішньому незалежному оцінюванні та 4 100 рішень апеляційної комісії Українського центру оцінювання якості освіти щодо результатів розгляду апеляційних заяв.

Усі матеріали, підготовлені Українським та регіональними центрами оцінювання якості освіти, були доставлені адресатам своєчасно та в повному обсязі. Фактів порушення умов конфіденційності в процесі виготовлення тестових зошитів та їхньої доставки до пунктів тестування не зафіксовано.

1.2. Проведення пробного тестування

Усі бажаючі ознайомитись із процедурою проведення зовнішнього незалежного оцінювання, формами тестових завдань, правилами заповнення бланків відповідей, психологічно підготуватися до складання тестів мали можливість узяти участь у пробному зовнішньому незалежному оцінюванні.

Проведення пробного зовнішнього незалежного оцінювання забезпечували регіональні центри оцінювання якості освіти.

Реєстрація осіб для участі в пробному зовнішньому незалежному оцінюванні здійснювалася з 01 до 30 листопада 2012 року через мережу Інтернет. Інформація щодо особливостей реєстрації та проведення пробного тестування висвітлювалася на веб-сайтах регіональних центрів оцінювання якості освіти.

Для участі в пробному зовнішньому незалежному оцінюванні зареєструвалося 127 058 осіб, що становить 45,4% від загальної кількості випускників загальноосвітніх навчальних закладів поточного року. Найвищий показник зареєстрованих – у Хмельницькій (64,2%) і Львівській (62,2%) областях, найнижчий – у Автономній Республіці Крим (24,9%) та Херсонській (28,8%) області.

Усього для проходження пробного зовнішнього незалежного оцінювання було замовлено 197 578 тестів: з української мови і літератури – 68 467; математики – 42 267; історії України – 29 215; англійської мови – 17 961; біології – 13 856; хімії – 11 378; фізики – 7 480; географії – 4 981; всесвітньої історії – 657; німецької мови – 647; російської мови – 244; світової літератури – 202; французької мови – 195; іспанської мови – 28.

Скласти тест з одного предмета виявили бажання 60 340 осіб, що становить 47,5% від загальної кількості зареєстрованих, двох предметів – 63 704 (50,1%), трьох предметів – 2 280 (1,8%), чотирьох – семи предметів – 734 (0, 6%).

Учасники пробного зовнішнього незалежного оцінювання мали змогу скласти тести мовами національних меншин. З цією метою було здійснено переклад тестових завдань і тиражування тестових зошитів відповідними мовами (російською – 14 922 зошити, угорською – 110, румунською – 92, молдовською – 14, польською – 12).

23 березня 2013 року пробне зовнішнє незалежне оцінювання було проведено з української мови і літератури, біології, фізики, російської мови, всесвітньої історії, однієї з іноземних мов: англійської, німецької, французької, іспанської (за вибором).

У зв’язку з тим, що в цей день в окремих регіонах України склалися надзвичайно несприятливі погодні умови, значна кількість зареєстрованих осіб не змогла з’явитися до пунктів пробного тестування. Зважаючи на це, Міністерством освіти і науки України було прийнято рішення про проведення пробного зовнішнього незалежного оцінювання для таких осіб 06 квітня 2013 року. Правом пройти тестування в інший день скористалися 3 757 осіб, які проживають у Івано-Франківській, 3 328 – Тернопільській, 2 482 – Чернігівській, 2 339 – Чернівецькій, 373 – Сумській, 92 – Рівненській, 77 – Львівській, 57 – Волинській областях.

30 березня 2013 року відбулося пробне зовнішнє незалежне оцінювання з математики, історії України, хімії, географії та світової літератури.

Учасниками пробного зовнішнього незалежного оцінювання складено 177 676 тестів, що становить 89,9 % від загальної кількості замовлених тестів. Особи, які з

різних причин не взяли участь у пробному зовнішньому незалежному оцінюванні, могли протягом трьох днів після його завершення отримати тестові зошити, бланки відповідей та інформаційні бюлетені в пункті пробного тестування. Такою можливістю скористалися 8 198 осіб.

У поточному році розроблено ряд документів, що врегульовують комплекс питань, пов'язаних з організацією та проведенням пробного зовнішнього незалежного оцінювання, зокрема, Регламент роботи пункту пробного тестування, технологічні карти персоналу пункту пробного тестування тощо. Цими документами регламентовано процедури проведення пробного тестування, що максимально наближені до тих умов, у яких здійснюється зовнішнє незалежне оцінювання.

Пробне зовнішнє незалежне оцінювання відбувалося в 1 195 пунктах тестування, роботу яких забезпечували 36 387 педагогічних і науково-педагогічних працівників.

Учасники пробного тестування виконували тестові завдання, що відповідали специфікаціям тестів зовнішнього незалежного оцінювання з відповідних предметів.

Після закінчення роботи над тестом майбутні абітурієнти отримали інформаційні бюлетені, де подано відповіді на тестові завдання, схеми оцінювання завдань тесту та схему оцінювання завдання з розгорнутою відповіддю (з української мови і літератури, російської та іноземних мов).

Другий рік поспіль особи, які пройшли пробне зовнішнє незалежне оцінювання, мали змогу визначити свій рейтинг серед результатів інших учасників, скориставшись спеціальним сервісом із визначення результатів пробного зовнішнього незалежного оцінювання за шкалою 100–200 балів.

Для кожної зареєстрованої особи на веб-сайті відповідного регіонального центру було створено інформаційну сторінку «Особистий кабінет учасника ПЗНО». На цій сторінці розміщувалася інформація про дату, час і місце проходження пробного зовнішнього незалежного оцінювання, електронна версія запрошення-перепустки для участі в тестуваннях, а також результати пробного зовнішнього незалежного оцінювання за шкалою 100–200 балів (для осіб, які скористалися вищезазначеним сервісом).

Вартість тестування з одного предмета в усіх регіонах України становила 89 гривень.

1.3. Проведення зовнішнього незалежного оцінювання на пунктах тестування

Зовнішнє незалежне оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України, відбувалося з 03 до 27 червня 2013 року. Тестування проводилися з 14-ти навчальних предметів. Зважаючи на значну чисельність абітурієнтів, зовнішнє незалежне оцінювання з української мови і літератури, математики, історії України проходило впродовж двох сесій, з інших предметів – під час однієї сесії. У зв'язку з обмеженими часовими рамками було прийнято рішення про проведення зовнішнього незалежного оцінювання з окремих предметів у суботу (географія, фізика, іноземні мови).

Інформація про місце, дату та час проведення тестування з певного предмета, перелік документів, за наявності яких абітурієнти допускаються до пунктів тестування, зазначались у запрошеннях-перепустках для участі в зовнішньому незалежному оцінюванні, що надсилалися абітурієнтам за адресами, указаними ними під час реєстрації. Електронні версії запрошень-перепусток були розміщені на інформаційних сторінках абітурієнтів.

Для проведення зовнішнього незалежного оцінювання було створено 4 729 пунктів тестування, у яких функціонувало 77 766 аудиторій. Розподіл абітурієнтів за пунктами тестування, аудиторіями та робочими місцями здійснювався з урахуванням персональних даних, зазначених абітурієнтами під час реєстрації, вибору ними мови складання тесту, а також висновків закладів охорони здоров'я про необхідність створення особливих (специфічних) умов проходження зовнішнього незалежного оцінювання.

На відміну від попередніх років, абітурієнти, які виявили бажання скласти тест однією з мов національних меншин, отримували для роботи один тестовий зошит, перекладений відповідною мовою. У зв'язку з цим зовнішнє незалежне оцінювання в аудиторії проходили абітурієнти, які виконували тестові завдання однією мовою, в аудиторіях, де здійснювався сурдопереклад, – різними мовами.

Відповідно до висновків закладів охорони здоров'я 81 абітурієнта з обмеженими можливостями пересування було закріплено за аудиторіями, розташованими на нижніх поверхах пунктів тестування, 109 осіб із вадами слуху проходили зовнішнє незалежне оцінювання в аудиторіях, де здійснювався сурдопереклад.

Зовнішнє незалежне оцінювання в пунктах тестування проводилося відповідно до технологій та процедур, розроблених Українським центром оцінювання якості освіти. Як і в попередні роки, роботу пунктів тестування забезпечували уповноважена особа Українського центру оцінювання якості освіти, відповідальний за пункт тестування, помічник відповідального за пункт тестування, старші інструктори, інструктори та чергові пункту тестування. Аудиторії в пунктах тестування переважно були розраховані на 15 робочих місць. У окремих пунктах тестування, що функціонували на базі вищих навчальних закладів, створювалися об'єднані аудиторії на 30 (1 273 аудиторії) або 45 робочих місць (230 аудиторій). Роботу в аудиторії, розрахованій на 15 робочих місць, організовували старший інструктор та інструктор, в об'єднаній аудиторії – один інструктор та 2-3 старші інструктори (по одному на кожні 15 робочих місць). Проведення зовнішнього незалежного оцінювання в аудиторіях, де здійснювався

сурдопереклад, забезпечували старший інструктор та 2 інструктори, один із яких – сурдоперекладач.

У 2013 році було вжито додаткові заходи щодо посилення контролю за дотриманням абітурієнтами процедури проходження зовнішнього незалежного оцінювання. Зокрема, Регламентом роботи пункту тестування було передбачено проведення загального контролю за дотриманням абітурієнтами вимоги щодо заборони мати при собі засоби зв'язку, пристрої зчитування, обробки, збереження та відтворення інформації. Такий контроль здійснювався працівником Державної служби охорони за допомогою металодетектора під час проставляння в Сертифікатах зовнішнього незалежного оцінювання відміток про проходження абітурієнтами тестування з певного предмета. Перед початком проведення загального контролю в роботі над тестом оголошувалася технологічна перерва, час, затрачений на яку, додавався до часу, відведеного на виконання тесту. Усього в 2013 році загальний контроль здійснено в 2 658 пунктах тестування, за наслідками якого виявлено 448 порушень абітурієнтами порядку проходження зовнішнього незалежного оцінювання .

Частка зафіксованих порушень абітурієнтами вимог щодо заборони на зберігання при собі в процесі роботи над тестами технічних засобів зв'язку, друкованих (рукописних) матеріалів, що не передбачені процедурою зовнішнього незалежного оцінювання, зросла та склала 0,05 % від загальної кількості тестувань (у 2011 р. – 0,01%, у 2012 р. – 0,04%). Найвищий показник порушень процедури проходження зовнішнього незалежного оцінювання зафіксовано в пунктах тестування, розташованих на території м. Києва (0,1% від загальної кількості тестувань, проведених у цьому регіоні), найменший – у пунктах тестування, розташованих на території Тернопільської та Хмельницької (0,02%) областей.

Усього через порушення вимог і норм порядку проведення зовнішнього незалежного оцінювання було анульовано 631 результат зовнішнього незалежного оцінювання, що становить 0,06% (у 2012 р. – 501, 0,05%). Переважну більшість таких рішень (563) прийнято у зв'язку з виявленням в абітурієнтів протягом часу, відведеного на виконання тесту, технічних засобів, друкованих або рукописних матеріалів, що не передбачені процедурою тестування. Інші причини, які стали підставою для анулювання результатів зовнішнього незалежного оцінювання, – неправильне оформлення бланків відповідей, що в процесі автоматизованої обробки унеможливило встановлення номера зошита, із яким працював абітурієнт (55), списування відповідей на тестові завдання в іншого абітурієнта (2), персоналізація тестової роботи (7), неповернення бланків відповідей особам, які проводять тестування, після завершення часу, відведеного для виконання тесту (2), спілкування з іншими абітурієнтами в процесі роботи над тестом (2).

Для окремих категорій абітурієнтів 04 – 11 липня 2013 року було проведено додаткову сесію зовнішнього незалежного оцінювання. Другий рік поспіль під час додаткової сесії проходили тестування особи, які в 2013 році навчалися за кордоном, та особи, які за релігійними переконаннями не змогли взяти участь у тестуваннях, що відбувалися в суботу (150), утретє – особи, які за рішенням судів перебувають в установах виконання покарань (265).

Також пройти тестування під час додаткової сесії мали право абітурієнти, які через поважні причини не змогли взяти участь в основній сесії зовнішнього незалежного оцінювання.

Серед основних причин, що надавали право абітурієнтам пройти тестування під час додаткової сесії, були захворювання в період проведення зовнішнього незалежного оцінювання, що підтверджено довідкою закладу охорони здоров'я (1 708 осіб), участь у міжнародних змаганнях, конкурсах, олімпіадах, що включені до офіційних заходів Міністерства освіти і науки України, Міністерства культури і туризму України (32).

У 2013 році показник участі абітурієнтів у зовнішньому незалежному оцінюванні становив 90,4% від загальної кількості проведених тестувань (у 2012 р. – 91,4%). Порівняно з минулим роком збільшилася кількість абітурієнтів, які зареєструвалися для проходження зовнішнього незалежного оцінювання, але участь у ньому не взяли. Тестування з української мови і літератури під час основної та додаткової сесій зовнішнього незалежного оцінювання пройшли 294 047 осіб (93,0% від загальної кількості зареєстрованих), історії України – 174 989 (89,5%), математики –180 233 (91,3%), біології – 99 004 (87,5%), географії – 76 241 (88,9%), фізики – 61 560 (88,1%), хімії – 45 717 (90,6%), всесвітньої історії – 8 436 (78,2%), російської мови – 5 524 (79,7%), англійської мови – 83 981 (91,9%), німецької мови – 2 967 (88,5%), французької мови – 907 (91,2%), іспанської мови – 171 (83,4%), світової літератури – 7 858 (75,4%).

1.4. Обробка та представлення результатів

1.4.1. Ідентифікація абітурієнтів та їхніх відповідей

Бланки з відповідями, що заповнювалися особами під час складання тестів, кодувалися. Кодування проводилося шляхом наклеювання на бланки відповідей наліпок із штрих-кодом типу EAN13. Кожний штрих-код відповідав прізвищу учасника зовнішнього незалежного оцінювання.

Основна мета кодування – забезпечення конфіденційності результатів тестування, що створює рівні умови для всіх абітурієнтів. Зокрема, йдеться про попередження фальсифікацій відповідей на кожному етапі тестування: під час обробки бланків, визначення та представлення результатів. Саме завдяки цьому була впроваджена система тристороннього контролю за бланками відповідей. Її сутність полягала в тому, що всі відповіді абітурієнтів сканувалися до перевірки та після неї. Таким чином, оригінал бланка відповідей знаходився в пункті обробки, його копії до та після перевірки − у базі даних. Копії бланків відповідей за вимогою осіб, які проходили зовнішнє незалежне оцінювання, надавалися їм у паперовому або електронному варіантах.

Процес ідентифікації тестових робіт абітурієнтів здійснювався поетапно.

Заповнені в пунктах тестування бланки відповідей направлялися до 9-ти центрів обробки. Місцезнаходження центру обробки не було відоме особам, які складали тести, їхнім батькам, родичам, знайомим. Це дало можливість попередити спроби пошуку схем впливу на осіб, які були залучені до обробки бланків відповідей. У центрах обробки бланки відповідей сканувалися та проходили процедуру верифікації. Сканування здійснювалося для того, щоб розпізнати та внести штрих-код, яким позначено роботу, а також копію роботи до бази даних. Верифікація здійснювалась у випадках, коли сканер не міг чітко прочитати символи чи позначення, зроблені абітурієнтами.

Під час сканування та верифікації бланків відповідей абітурієнтів у центрах обробки були присутні особи, які здійснювали громадський контроль за визначенням результатів зовнішнього незалежного оцінювання, представники засобів масової інформації, екзаменованих.

У процесі обробки було відскановано та верифіковано 1 816 925 бланків відповідей. На цю роботу було затрачено 8 112 людиноднів. Бланків відповідей, які не вдалося розпізнати, не було. Фактів фальсифікації відповідей у бланках під час їхньої обробки не зафіксовано.

Після обробки оригінали бланків відповідей направлялися на перевірку. Бланки відповідей типу А перевірялися в центрах обробки за допомогою програмного засобу Abbyy Form Reader, а бланки відповідей типу Б – у пунктах перевірки екзаменаторами. Усього до перевірки бланків відповідей типу Б було залучено 6 199 екзаменаторів (українська мова і література – 4 542, англійська мова – 1 422, німецька мова – 51, французька мова – 24, іспанська мова – 8, російська мова – 152). Усі екзаменатори пройшли належну підготовку та сертифікацію. Перевірку кожної роботи здійснювали не менше двох екзаменаторів.

Перевірка бланків відповідей типу А з української мови і літератури проводилася 19 днів, математики – 13 днів, історії України – 11 днів, фізики – 8 днів, хімії – 5 днів, біології – 5 днів, англійської мови – 17 днів, німецької мови – 1 день, французької мови – 1 день, іспанської мови – 1 день. Перевірка бланків

відповідей типу Б з української мови і літератури здійснювалася 16 днів, англійської мови – 11 днів, німецької мови – 2 дні, французької та іспанської мов – 1 день. Усі тестові роботи, що пройшли розпізнавання та верифікацію, перевірені. Жодної з них не було втрачено. Екзаменатори та працівники технологічних ліній центрів обробки не знали прізвищ осіб, чиї роботи перевірялися, а також назв і місць розташування пунктів тестування.

Після завершення перевірки бланки відповідей типу Б повторно сканувалися та вводилися до бази даних. Після цього за допомогою програмного засобу «СПРУТ», розробленого фахівцями Українського центру оцінювання якості освіти, визначалися результати та відбувалася ідентифікація прізвищ осіб, які виконували ту чи іншу роботу. Випадків, коли не вдалося ідентифікувати прізвище особи, яка проходила зовнішнє незалежне оцінювання, не було.

1.4.2. Визначення результатів тестування

Визначення результатів тестування здійснювалося відповідно до вимог Регламенту визначення результатів зовнішнього незалежного оцінювання абітурієнтів у 2013 році, затвердженого наказом директора Українського центру оцінювання якості освіти від 15 травня 2013 р. № 38, за допомогою програмних засобів, розроблених фахівцями Українського центру оцінювання якості освіти.

Оцінка результатів зовнішнього незалежного оцінювання визначалася за 100 – бальною рейтинговою шкалою (числа інтервалу від 100 до 200 балів із кроком, що дорівнює 0,5 бала (далі – шкала (100-200) балів). В основу визначення рейтингу абітурієнта були покладені його результати, обраховані на основі загальної суми тестових балів.

Результати зовнішнього незалежного оцінювання в тестових балах розраховували як арифметичну суму всіх набраних балів за кожне виконане завдання тесту після сканування бланків відповідей типу А і типу Б та їхньої автоматичної обробки за такими схемами:

- за виконання завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох (п’яти) варіантів відповідей абітурієнту нараховується 0 або 1 тестовий бал (1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь або більше однієї відповіді, або відповіді не надано).
- за виконання завдання з вибором трьох правильних відповідей із трьох груп запропонованих варіантів відповідей нараховується 0, 1, 2 або 3 тестових бали (3 бали, якщо правильно вказано послідовність трьох відповідей (цифр); 1 бал за кожну правильно вказану відповідь (цифру) з певної групи варіантів (із трьох можливих); 0 балів, якщо не вказано жодної правильної відповіді (цифри) або відповіді на завдання не надано).
- за виконання завдання на заповнення пропусків у тексті можна отримати 0 або 1 тестовий бал (1 бал, якщо вказано правильну відповідь; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь або вказано більше однієї відповіді, або відповіді не надано).

• завдання на встановлення відповідності (іноземні мови) оцінюється 0 або 1 тестовим балом (1 бал за правильно встановлену відповідність; 0 балів, якщо правильної відповідності не встановлено, або відповіді не надано).

• за виконання завдання з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповідей (з короткою відповіддю множинного вибору) нараховується 0, 1, 2 або 3 тестових бали (1 бал за кожну правильно вказану відповідь (цифру) із трьох можливих правильних; 0 балів, якщо не вказано жодної правильної відповіді (цифри), або відповіді на завдання не надано. Порядок написання цифр значення не має).

• за виконання завдання на встановлення відповідності (логічні пари) нараховується 0, 1, 2, 3 або 4 тестових бали (1 бал за кожну правильно встановлену відповідь (логічну пару); 0 балів, якщо не вказано жодної правильної логічної пари, або відповіді на завдання не надано).

• завдання на встановлення правильної послідовності оцінюється 0, 1, 2 або 3 тестовими балами (3 бали, якщо правильно вказано послідовність усіх дій, подій, об`єктів; 2 бали, якщо вказано першу та останню події; 1 бал, якщо вказано або першу, або останню подію; 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь або відповідь на завдання не надано).

• за виконання завдання відкритої форми з короткою відповіддю нараховується 0 або 2 тестових бали (2 бали, якщо зазначено правильну відповідь; 0 балів, якщо зазначено неправильну відповідь або завдання взагалі не виконано).

• оцінювання завдань із розгорнутою відповіддю здійснюється відповідно до Схем оцінювання тестових завдань із розгорнутою відповіддю з української, російської, англійської, німецької, французької, іспанської мов, затверджених директором Українського центру.

За виконання завдання з розгорнутою відповіддю з української та російської мов нараховується від 0 до 20 тестових балів, з англійської, іспанської, німецької, французької мов – від 0 до 14-ти тестових балів. Відповіді на тестові завдання і схеми оцінювання відкритих тестових завдань упродовж трьох діб після проведення тестування оприлюднювалися на сайті Українського центру оцінювання якості освіти.

У Інформаційній картці, що є додатком до Сертифіката зовнішнього незалежного оцінювання, яку абітурієнт подає до приймальної комісії вищого навчального закладу, указано результати зовнішнього незалежного оцінювання за рейтинговою шкалою (100–200) балів і кількість тестових балів із кожного предмета.

Формування рейтингової шкали здійснювалося на основі розуміння того, що вона є:

• наближеною до еталонної шкали з середнім значенням результатів із кожного предмета;

• стандартизованою. Розподіл абітурієнтів за цією шкалою є приблизно однаковим незалежно від предмета тестування;

• рейтинговою. Абітурієнт, який набрав з певного предмета більше тестових балів, матиме за цією шкалою оцінку не нижчу ніж той, хто набрав з цього предмета меншу кількість балів;

• справедливою. Абітурієнти, які набрали однакову кількість тестових балів із певного предмета, мали за цією шкалою однакову оцінку.

Таблиці конвертації тестових балів в оцінки за рейтинговою шкалою (100–200 балів) із кожного предмета були затверджені директором Українського центру оцінювання якості освіти та розміщені на офіційному сайті.

Використання рейтингової шкали дало можливість визначити та ранжувати абітурієнтів залежно від того, наскільки успішно вони виконали тест.

1.4.3. Робота з апеляційними зверненнями

У процесі зовнішнього незалежного оцінювання предметом апеляційного оскарження є недоліки, допущені під час реєстрації особи для проходження зовнішнього незалежного оцінювання, порушення процедури проведення зовнішнього незалежного оцінювання в пункті тестування та результати зовнішнього незалежного оцінювання.

Розгляд апеляційних заяв щодо недоліків, допущених під час реєстрації осіб для проходження зовнішнього незалежного оцінювання, та щодо порушень процедури проведення зовнішнього незалежного оцінювання здійснювався регламентними комісіями регіональних центрів оцінювання якості освіти.

У 2013 році зареєстровано п’ять апеляційних заяв щодо недоліків, допущених під час реєстрації. Усі звернення були подані до Київського регіонального центру оцінювання якості освіти. Основна причина надходження цих звернень – невчасне отримання листа про відмову в реєстрації, що зумовило повторне відправлення комплекту реєстраційних документів пізніше встановленого строку, відведеного на реєстрацію. Апеляційні звернення трьох абітурієнтів задоволено, їм було надано можливість скласти тести під час додаткової сесії зовнішнього незалежного оцінювання.

Абітурієнтами в установленому порядку подано 19 апеляційних заяв щодо порушення процедури проведення зовнішнього незалежного оцінювання, що становить 0,002% від загальної кількості тестувань. Переважна більшість цих звернень (13) стосується спростування фактів порушення процедури проходження абітурієнтами зовнішнього незалежного оцінювання, що були виявлені в ході проведення тестувань (наявність технічних засобів зв’язку, друкованих матеріалів, що не передбачені процедурою тестування).

Регламентними комісіями регіональних центрів оцінювання якості освіти відмовлено 18-ти абітурієнтам у задоволенні апеляційних звернень щодо порушення процедури проведення зовнішнього незалежного оцінювання. Підстави для прийняття таких рішень були різними. Це, зокрема, – недотримання вимог процедури проходження зовнішнього незалежного оцінювання, непідтвердження зазначених у заявах фактів, що могли негативно вплинути на результат зовнішнього незалежного оцінювання.

Одне апеляційне звернення, розглянуте регламентною комісією Донецького регіонального центру оцінювання якості освіти, задоволено, оскільки факт порушення персоналом пункту тестування процедури проведення зовнішнього незалежного оцінювання доведено.

Розгляд апеляційних заяв щодо результатів зовнішнього незалежного оцінювання здійснювався апеляційною комісією Українського центру оцінювання якості освіти (далі – апеляційна комісія).

У 2013 році абітурієнтами подано 4 112 апеляційних заяв щодо результатів зовнішнього незалежного оцінювання, що становить 0,39% від загальної кількості тестувань (у 2012 р. – 10 161, 0,9%). Значне зменшення кількості апеляційних заяв обумовлено заходами, що були спрямовані на вдосконалення змістового наповнення тестів і процедури проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

Кількість отриманих Українським центром оцінювання якості освіти апеляційних звернень з урахуванням предметів, із яких абітурієнти проходили зовнішнє незалежне оцінювання:

українська мова і література – 1 482 (0,5% від загальної кількості тестувань із цього предмета);

- англійська мова – 485 (0,6%);
- німецька мова – 21 (0,7%);
- французька мова – 4 (0,4%);
- російська мова – 6 (0,1%);
- математика – 461 (0,3%);
- історія України – 573 (0,3%);
- всесвітня історія – 30 (0,4%);
- світова література – 26 (0,3%);
- біологія – 406 (0,4%);
- географія – 99 (0,1%);
- фізика – 156 (0,3%);
- хімія – 363 (0,8%).

У процесі розгляду апеляційних заяв фаховими групами, що були сформовані в кожному регіональному центрі оцінювання якості освіти, проводилися технічна та предметна перевірки правильності встановлення результату зовнішнього незалежного оцінювання.

Технічна перевірка проводилася з метою встановлення правильності визначення результату зовнішнього незалежного оцінювання під час автоматизованої обробки бланків відповідей типу А.

Предметна перевірка передбачала встановлення об’єктивності оцінювання тестових завдань із розгорнутою відповіддю з української мови і літератури, російської та іноземних мов шляхом повторного оцінювання тестових завдань (бланки відповідей типу Б). До складу фахових груп, які здійснювали предметну перевірку правильності визначення результатів зовнішнього незалежного оцінювання, було залучено 99 кваліфікованих педагогічних і науково-педагогічних працівників.

Розподілення тестових робіт для здійснення їх перевірки відбувалось автоматично, за допомогою спеціального програмного засобу, розробленого Українським центром оцінювання якості освіти, з дотриманням таких вимог:

- перевірка не могла проводитися в регіональному центрі, на території обслуговування якого заявник проходив зовнішнє незалежне оцінювання, або в регіональному центрі, де здійснювалась обробка матеріалів тестування з цього регіону;
- копії бланків відповідей типу Б, які надавалися для проведення предметної перевірки, не повинні містити ознак персоналізації.

Протягом червня – липня 2013 року проведено 14 засідань апеляційної комісії, на яких розглянуто всі апеляційні заяви, що були подані з дотриманням вимог чинних нормативно-правових актів.

Апеляційна комісія, ухвалюючи певне рішення, спиралася на висновки фахових груп. Дані про розгляд апеляційних звернень абітурієнтів щодо результатів зовнішнього незалежного оцінювання подано на с. 473 цього видання.

Зауважимо, що 392 апеляційні заяви залишено без розгляду (377 – недотримання термінів подання, 3 – неналежне оформлення, 12 – відкликано абітурієнтами).

За день до проведення чергового засідання апеляційної комісії списки абітурієнтів, апеляційні заяви яких виносяться на розгляд, розміщувалися на офіційному сайті Українського центру оцінювання якості освіти. Завдяки цьому заявники мали змогу бути присутніми під час розгляду заяв та ознайомлюватися з тестовими роботами. Під час розгляду апеляційних заяв щодо результатів зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури, російської та іноземних мов заявники заповнювали Бланк ознайомлення з роботою, де надавали обґрунтування власної позиції щодо необ'єктивності оцінювання за певними критеріями.

Інформація про результати розгляду апеляційних заяв розміщувалася на інформаційних сторінках абітурієнтів. Окрім того, кожному заявнику було надіслано витяг із Протоколу засідання апеляційної комісії, копії бланків відповідей, виготовлені до їх перевірки, картка абітурієнта зовнішнього незалежного оцінювання 2013 року, де зазначено результат тестування, установлений до подання апеляційної заяви з відповідного предмета.

1.4.4. Представлення результатів тестування

Отримані абітурієнтами результати тестування оприлюднювалися в індивідуальній та порівняльній формах.

Індивідуальне представлення результатів тестування було здійснено на інформаційних сторінках абітурієнтів, розміщених на офіційному сайті Українського центру оцінювання якості освіти. Зайти на ці сторінки могли лише ті абітурієнти, які отримали в день реєстрації для участі в зовнішньому незалежному оцінюванні код доступу (PIN-код).

Відповідно до діючих нормативних документів кожен абітурієнт міг за допомогою стандартних програмних засобів роздрукувати зі своєї інформаційної сторінки Інформаційну картку, що є додатком до Сертифіката зовнішнього незалежного оцінювання (зразок подано в додатку 2 до цього видання).

Представлення результатів зовнішнього оцінювання в порівняльній формі здійснено у вигляді таблиць, де наведено статистичні дані (див. розділ «Статистичні матеріали»). Ці таблиці створено на основі аналізу та порівняння статистичних характеристик у розрізі адміністративно-територіальних утворень. В окремому розділі відображено психометричні дані тестів.

Оприлюднення результатів зовнішнього оцінювання (крім персональних) здійснено у формі «Офіційного звіту про проведення зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України в 2013 році», презентованого в мережі Інтернет (офіційний сайт Українського центру оцінювання якості освіти), а також окремого видання, що надіслано до Адміністрації Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України.

1.5. Громадське спостереження

Однією з найважливіших складових реалізації права абітурієнта на рівний доступ до вищої освіти в Україні є здійснення громадського спостереження за проведенням зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів.

Нормативно-правовими актами, зокрема Положенням про громадське спостереження за проведенням зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень випускників загальноосвітніх навчальних закладів, визначено, що громадське спостереження здійснюється з метою забезпечення відкритості та прозорості зовнішнього незалежного оцінювання, широкого та об'єктивного інформування громадськості про його перебіг.

Слід наголосити на надзвичайно важливому значенні громадського спостереження в побудові сучасної системи освітніх вимірювань в Україні, адже становлення громадянського суспільства починається з активної позиції його представників у всіх ключових соціальних складових функціонування держави.

На різних етапах проведення зовнішнього незалежного оцінювання громадське спостереження здійснювали 1 762 особи, які представляли 29 громадських організацій, 262 – батьківські комітети та піклувальні ради, 62 – засоби масової інформації. Усього було зареєстровано 353 суб'єкти громадського спостереження.

Випадків відмов у реєстрації громадських спостерігачів у 2013 році зафіксовано не було.

Громадське спостереження за проведенням різних етапів зовнішнього незалежного оцінювання (реєстрація осіб, які виявили бажання взяти участь у зовнішньому незалежному оцінюванні, проведення основної та додаткової сесій зовнішнього незалежного оцінювання, розгляд апеляційних заяв) здійснювалося впродовж січня – липня 2013 року.

Найбільшу увагу, – і це стосується різних регіонів України, – громадські спостерігачі приділили процесу проведення зовнішнього незалежного оцінювання в пунктах тестування, а спостереження за ходом реєстрації осіб, які виявили бажання взяти участь у зовнішньому незалежному оцінюванні, здійснювалося лише в двох областях.

Головне завдання громадського спостереження полягає у фіксації фактів недотримання вимог і норм, передбачених нормативними документами, що регламентують порядок проведення зовнішнього незалежного оцінювання. Варто підкреслити, що громадські спостерігачі не мають права втручатися в роботу персоналу пункту тестування й абітурієнтів.

Загалом суб'єкти громадського спостереження констатували високий рівень організації та проведення зовнішнього незалежного оцінювання. Окремі недоліки, виявлені спостерігачами, не мали системного характеру та не вплинули на об'єктивність оцінювання рівня навчальних досягнень абітурієнтів.

Висловлені громадськими спостерігачами зауваження та пропозиції узагальнюються, аналізуються і будуть враховані в процесі вдосконалення процедури проведення зовнішнього незалежного оцінювання.

1.6. Захист інформації з обмеженим доступом

Основною метою обмеження доступу до окремих інформаційних масивів Українського центру оцінювання якості освіти є недопущення передчасного ознайомлення абітурієнтів із змістом тестових завдань (до моменту їхнього оприлюднення).

Специфіка виробничої діяльності нашої освітньої установи зумовлює створення умов обмеження доступу не лише до інформаційного продукту (добірок тестових завдань, варіантів тестів, тестових зошитів), а й до технологічних процесів, під час яких відбувається його формування.

Персональні дані абітурієнтів, які виявили бажання взяти участь у зовнішньому незалежному оцінюванні з певних навчальних предметів, штатного персоналу Українського та регіональних центрів оцінювання якості освіти, фахівців і спеціалістів, залучених до організації та проведення зовнішнього незалежного оцінювання, а також представників громадських організацій, які здійснювали громадське спостереження за перебігом тестувань, віднесені до конфіденційної інформації. Опрацювання таких відомостей здійснюється лише за наявності письмової згоди на це суб’єкта персональних даних.

Облік, зберігання і використання документів, справ, видань та інших матеріальних носіїв інформації, що містять інформацію з обмеженим доступом, здійснюються відповідно до вимог Інструкції, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 27.11.1998 р. № 1893.

Усі технологічні процеси щодо укладання, верстки, тиражування тестових зошитів, формування аудиторних пакетів відокремлені один від одного, проводяться різними групами фахівців у спеціально призначених для цього приміщеннях. Такі приміщення обладнані засобами комплексного контролю, включаючи системи відеоспостереження та охоронної сигналізації.

Обробка інформації з обмеженим доступом, у тому числі й тієї, яка містить відомості про тестові завдання, що відбираються для укладання варіантів тестів, здійснюється в автоматизованих системах, обладнаних комплексною системою захисту інформації, атестованою Державною службою спеціального зв’язку та захисту інформації України.

Після завершення перевірки тестових робіт, визначення результатів зовнішнього незалежного оцінювання всіх абітурієнтів із певного предмета дані про кількість отриманих балів розміщувалися на інформаційних сторінках, створених на офіційному сайті Українського центру оцінювання якості освіти. Право доступу до цих відомостей надається лише суб’єкту персональних даних за процедурою, визначеною чинним законодавством.

Охорону приміщень Українського та регіональних центрів оцінювання якості освіти, пунктів тестування та пунктів обробки тестових матеріалів, а також підтримання правопорядку під час проведення зовнішнього незалежного оцінювання забезпечували територіальні органи МВС України. Діяльність працівників МВС, у тому числі спрямованої на підтвердження факту відсутності у абітурієнтів заборонених процедурою тестування засобів обробки та передачі інформації, унормовано спільним наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства внутрішніх справ України від 24.05.2013 р. № 586/508, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 03.06.2013 р. за № 863/23395.

Доставку тестових матеріалів до пунктів тестування та до центрів обробки забезпечувало державне підприємство зв'язку, яке гарантувало конфіденційність поштових відправлень.

Завдяки виконанню вищезазначених заходів на всіх етапах підготовки та проведення зовнішнього незалежного оцінювання фактів витоку інформації з обмеженим доступом у 2013 році не зафіксовано.

1.7. Витрати на проведення зовнішнього незалежного оцінювання

Фінансування витрат на проведення зовнішнього незалежного оцінювання відбувається за бюджетною програмою 2201470 «Здійснення зовнішнього оцінювання та моніторинг якості освіти Українським центром оцінювання якості освіти та його регіональними підрозділами».

Фактичні видатки на проведення зовнішнього оцінювання в 2013 році (крім коштів, передбачених на оплату праці штатних працівників, комунальних послуг, поточне функціонування Українського та регіональних центрів оцінювання якості освіти, закупівлю матеріалів і предметів для проведення зовнішнього незалежного оцінювання в 2014 році) склали 79 494,4 тис. грн, у тому числі: на виготовлення запрошень-перепусток для участі в зовнішньому незалежному оцінюванні – 353,7 тис. грн, виготовлення та адресну доставку зареєстрованим учасникам реєстраційних карток абітурієнта, бланків Сертифікатів зовнішнього незалежного оцінювання, інформаційних бюлетенів – 1 983,6 тис. грн, виготовлення та пакування аудиторних пакетів із тестовими зошитами та бланками відповідей – 1 298,3 тис. грн, оплату праці залучених працівників із нарахуваннями – 63 311,7 тис. грн, формування адміністративних пакетів і матеріалів, необхідних для проведення зовнішнього незалежного оцінювання – 544,5 тис. грн, інформаційне та програмне забезпечення – 589,0 тис. грн, доставку тестових матеріалів до пунктів тестування, запрошень-перепусток для участі в зовнішньому незалежному оцінюванні, транспортні послуги – 5 387,6 тис. грн, охорону пунктів тестування, обробку та перевірку тестових матеріалів – 3 395,2 тис. грн, сервісне обслуговування обладнання поліграфічно-пакувального комплексу, технічне обслуговування комп'ютерного обладнання та витратні матеріали – 2 630,8 тис. грн.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ

2.1. Психометричні характеристики тестів із суспільно-гуманітарних навчальних предметів

2.1.1. Тест з української мови і літератури

2.1.1.1. Структура та зміст тесту

Зовнішнє незалежне оцінювання з української мови і літератури проводилося 5 і 6 червня 2013 р. У ньому взяли участь 293 011 осіб: перша сесія – 146 899 (92,4% від загальної кількості зареєстрованих), друга сесія – 146 112 (93,1% від загальної кількості зареєстрованих).

На виконання тесту з української мови і літератури було відведено 180 хвилин.

Кожен учасник отримав індивідуальний тестовий зошит, що складався з трьох частин (Частина 1, Частина 2 та Частина 3). Частина 1 містила завдання з української мови різних форм, а саме: завдання з вибором однієї правильної відповіді та завдання на встановлення відповідності; Частина 2 – завдання з української літератури з вибором однієї правильної відповіді та на встановлення відповідності; Частина 3 містила відкрите завдання з розгорнутою відповіддю з української мови.

Також кожен учасник отримав бланки відповідей ***А*** та ***Б***. Бланк ***А*** – для зазначення відповідей на завдання Частини 1 і Частини 2 тестового зошита та бланк ***Б*** – для виконання завдання з розгорнутою відповіддю.

Тест розроблено на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури, затвердженої Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України (наказ № 791 від 14.07.2011 р., додаток 1).

Розподіл завдань відповідно до розділів програми подано в таблицях 2.1.1.1, 2.1.1.2.

Таблиця 2.1.1.1

№ з/п	Розділи програми	Кількість завдань
1	Фонетика. Графіка	1
2	Лексикологія. Фразеологія	5
3	Будова слова. Словотвір	1
4	Морфологія	6
5	Синтаксис	9
6	Стилістика	2
7	Орфоепія	1
8	Орфографія	6
9	Розвиток мовлення	6
	Усього	37

Таблиця 2.1.1.2

№ з/п	Розділи програми	Кількість завдань
1	Усна народна творчість	1
2	Давня українська література	1
3	Література кінця XVIII – початку XX століття	10
4	Література XX століття	10
5	Творчість українських письменників-емігрантів	1
6	Сучасний літературний процес	1
	Усього	24

Кількісний розподіл завдань тесту за формами подано в таблицях 2.1.1.3, 2.1.1.4.

Таблиця 2.1.1.3

Форми тестових завдань	Розділи програми									Усього
	Фонетика. Графіка	Лексикологія. Фразеологія	Будова слова. Словотвір	Морфологія	Синтаксис	Стилістика	Орфоепія	Орфографія	Розвиток мовлення	
З вибором однієї правильної відповіді	1	4	1	5	6	2	1	6	5	31
На встановлення відповідності	–	1	–	1	3	–	–	–	–	5
З розгорнутою відповіддю	–	–	–	–	–	–	–	–	1	1
Усього	1	5	1	6	9	2	1	6	6	37

Таблиця 2.1.1.4

Форми тестових завдань	Розділи програми						Усього
	Усна народна творчість	Давня українська література	Література кінця XVIII – початку XX століття	Література XX століття	Творчість українських письменників-емігрантів	Сучасний літературний процес	
З вибором однієї правильної відповіді	1	1	8	8	1	1	20
На встановлення відповідності	–	–	2	2	–	–	4
Усього	1	1	10	10	1	1	24

Завдання з вибором однієї правильної відповіді складалися із незакінченого твердження та чотирьох або п’яти варіантів його продовження, серед яких лише один правильний. За виконання кожного завдання можна було отримати 0 або 1 бал.

Виконання завдань на встановлення відповідності полягало в сполученні понять або прикладів, указаних і розміщених в одній колонці, з поняттями, прикладами тощо, указаними й розміщеними в іншій колонці. За виконання кожного такого завдання можна було отримати від 0 до 4 балів.

Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю використовувалося для перевірки найскладніших умінь *(аналіз, порівняння, узагальнення, наведення переконливих аргументів на підтвердження висловлених тез тощо).* Завданням цієї форми передбачено створення власного аргументативного висловлення на дискусійну тему. Це завдання перевіряли спеціально підготовлені екзаменатори відповідно до розробленої схеми оцінювання на основі критеріїв змісту та мовного оформлення. А саме:

1. Теза: 0, 1 або 2 бали.

2. Аргументи: 0, 1 або 2 бали.

3а. Приклад із літератури чи інших видів мистецтва: 0, 1 або 2 бали.

3б. Приклад, що є історичним фактом або випадком із життя: 0, 1 або 2 бали.

4. Логічність, послідовність: 0, 1 або 2 бали.

5. Висновок: 0, 1 або 2 бали.

6а. Орфографія та пунктуація: 0, 1, 2, 3 або 4 бали.

6б. Лексика, граматика та стилістика: 0, 1, 2, 3 або 4 бали.

За виконання такого завдання можна було отримати від 0 до 20 балів.

Максимальна кількість балів, яку можна було отримати, виконавши правильно всі завдання тесту з української мови і літератури, – 107.

2.1.1.2. Психометричні характеристики тесту

Перша сесія тестування

Статистичні характеристики результатів першої сесії тестування з української мови і літератури подано в таблиці 2.1.1.5.

Таблиця 2.1.1.5

Назва характеристики	Кількісне значення
Кількість учасників	146 899
Максимально можливий бал	107
Максимально набраний бал*	107
Середній набраний бал	52,88
Стандартне відхилення	20,79
Середня складність завдань тесту (%)	51,51
Середня розподільна здатність тесту (%)	44,80
Коефіцієнт α-Кронбаха	0,93

* *отримало п’ять учасників*

На діаграмі 2.1.1.1 показано розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури.

Діаграма 2.1.1.1. *Розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури*

На діаграмі 2.1.1.2 показано розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання).

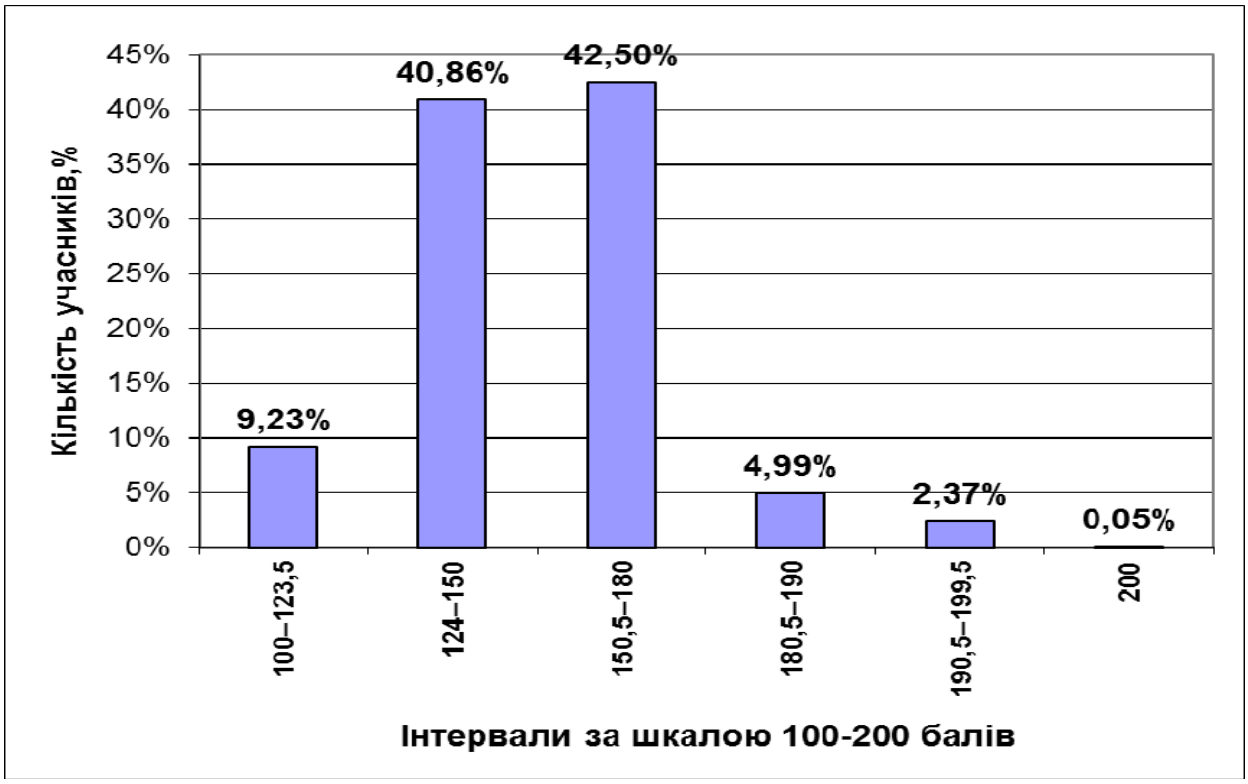

Діаграма 2.1.1.2. *Розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання)*

На діаграмах 2.1.1.3 і 2.1.1.4 показано розподіл тестових завдань з української мови і літератури за складністю[1] та розподільною здатністю[2].

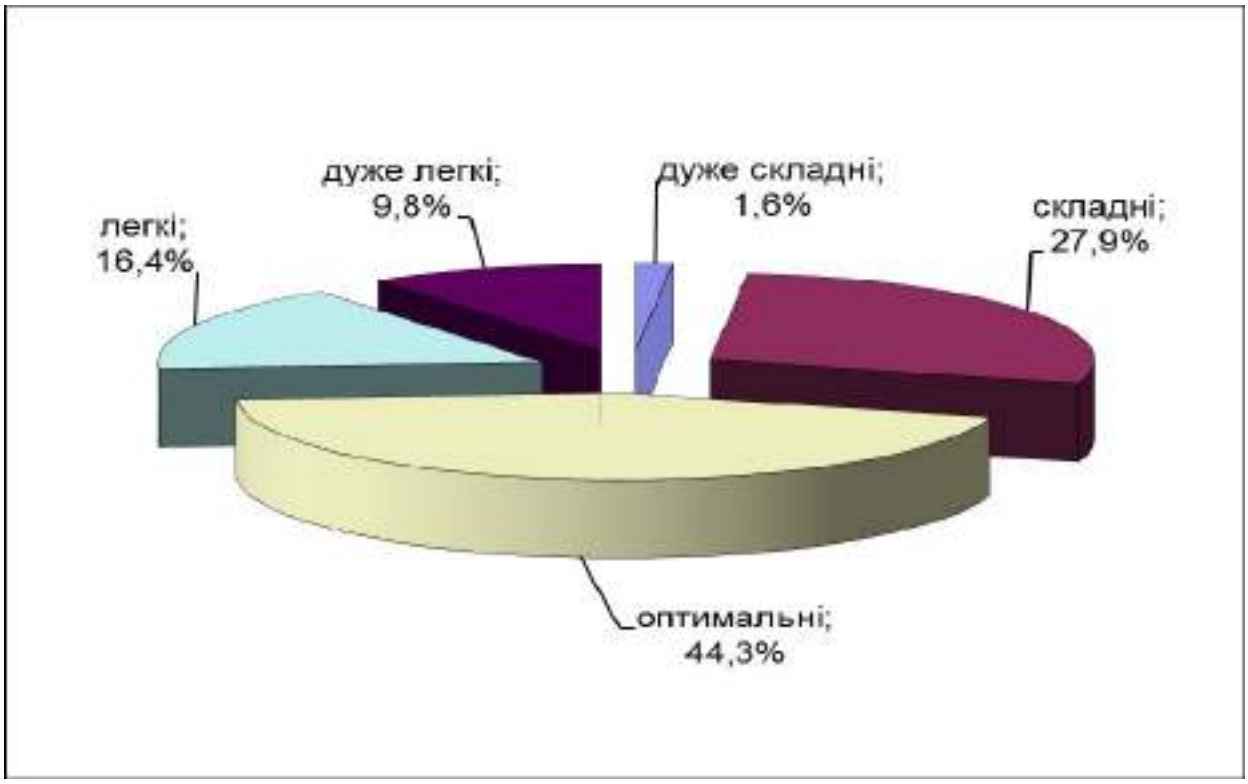

Діаграма 2.1.1.3. *Розподіл тестових завдань з української мови і літератури за складністю*

[1] **Складність тестового завдання** (P-value) – успішність учасників тестування у виконанні цього завдання. Визначається як відношення (у відсотках) кількості балів, набраних усіма учасниками за виконання даного завдання, до максимальної кількості балів, яку вони могли б отримати за його виконання, виражене у відсотках. У таблиці подано інтервали значень складності тестового завдання та характеристику тестового завдання.

Інтервал значення	Характеристика завдання
понад 80%	дуже легке
60–79%	легке
40–59%	оптимальне
20–39%	складне
менше 20%	дуже складне

[2] **Розподільна здатність, дискримінативність,** (D-index) – це здатність тестового завдання розрізняти учасників тестування за рівнем навчальних досягнень. Дискримінативність завдання визначають як різницю складності завдання для сильної та слабкої (добре і погано підготовленої) груп учасників тестування. У таблиці подано інтервали значень розподільної здатності та характеристику дискримінативності завдання.

Інтервал значення	Характеристика дискримінативності завдання
41–100%	дуже хороша
31–40%	хороша
21–30%	середня
20% і менше	низька

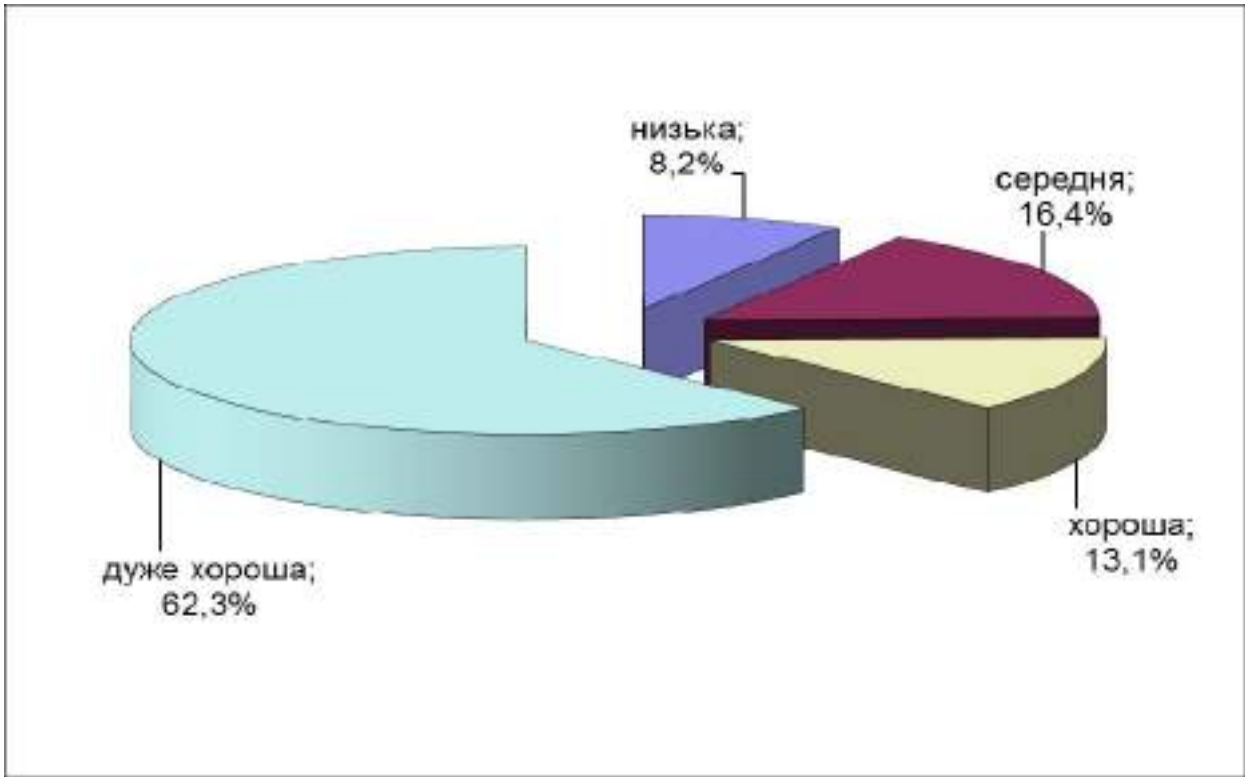

Діаграма 2.1.1.4. *Розподіл тестових завдань з української мови і літератури за розподільною здатністю*

Тест
Частина 1
Українська мова

1. На другий склад падає наголос у слові
А черговий
Б псевдонім
В ознака
Г осока

Правильна відповідь: **В.**

2. Букву ***і*** треба писати на місці обох пропусків у рядку
А невідомий інду..зм, переможний ф..ніш
Б великий еліпсо..д, беззаперечний тр..умф
В надміцний т..тан, радіоактивний цез..й
Г неповторна грац..я, визнаний пр..оритет

Правильна відповідь: **Г.**

3. Чергування приголосних НЕ відбуватиметься в прикметнику, утвореному за допомогою суфікса ***-ськ-*** від слова
А викладач
Б козак
В товариш
Г депутат

Правильна відповідь: **Г.**

4. У фразеологізмах ***«у вогонь і ...», «і кінці в ...», «як у ... дивитися»*** замість пропусків має бути слово
А полум'я
Б прірву
В воду
Г безодню

Правильна відповідь: **В.**

5. Неправильно утворено форму слова у варіанті
А познімали пальта
Б у чистім полі
В найбільш новіший
Г стежачи за дітьми

Правильна відповідь: **В.**

6. Неправильно побудовано речення

А Завжди будуть питання, на які людство, вочевидь, відповіді не знайде ніколи.

Б Першим розповів європейцям про Єгипет мандрівник та історик Геродот.

В За дорученням Київської археографічної комісії Шевченко робив замальовки пам'яток.

Г Письменник розповідає про внутрішній світ Івана Дідуха й чому він емігрує.

Правильна відповідь: **Г.**

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10.

(1) Прилинули не/зліченні теплі молдавські ***вітри***, насунуло з півдня велике жовте одноманіття. (2) Наставали дедалі кращі й леткі наче мильні бульбашки дні, і ***кожний*** видавався так до краю шляхетним, що всяка ***хвиля*** тривання була чудом надмірним і ще не/звіданим. (3) У тиші глибоких і гарних днів змінювалась не/помітно тканина листків. (4) Аж певного дня дерева постали в солом'яному вогні цілком здематеріалізованого листя, у красі легкій, як відцвілі пелюстки, як прекрасні пави й фенікси, котрі мусять лишень схитнутись і затріпотіти, щоб струсити те злиняле та не/потрібне ***пір'я***.

7. Стиль тексту –

А розмовний

Б науковий

В публіцистичний

Г художній

Правильна відповідь: **Г.**

8. Окремо в тексті треба писати сполуку

А не/зліченні

Б не/звіданим

В не/помітно

Г не/потрібне

Правильна відповідь: **Б.**

9. Роль підмета виконують слова, виділені в усіх рядках, ОКРІМ

А молдавські ***вітри***

Б ***кожний*** видавався

В ***хвиля*** тривання

Г не/потрібне ***пір'я***

Правильна відповідь: **Г.**

10. Пунктуаційну помилку допущено в реченні

А першому

Б другому

В третьому

Г четвертому

Правильна відповідь: **Б.**

11. Однакова кількість звуків і букв у кожному слові рядка

А прислів'я, мавпячий, Київщина
Б сьогодні, балтієць, дзижчати
В тюбетейка, віджити, щипати
Г водяний, м'якенький, щиглик
Д тріщить, сум'яття, дев'ять

Правильна відповідь: **Д.**

12. Помилково вжито слово в рядку

А знаний у столиці
Б бувший у користуванні
В охочий відвідати виставку
Г необхідне для кожного
Д прикрі помилки

Правильна відповідь: **Б.**

13. РАЗОМ треба писати всі складні іменники в рядку

А екс/чемпіон, зірви/голова, напів/провідник
Б орг/відділ, учитель/словесник, живо/пис
В праце/люб, метео/служба, сімдесяти/річчя
Г проф/спілка, відео/телефон, 40/метрівка
Д авто/стоп, багато/тиражка, віце/прем'єр

Правильна відповідь: **В.**

14. Прочитайте фрагмент тексту.

Уперше ступаючи на стародавню бруківку ***(1)В/вічного*** міста навесні 1837 року, Гоголь стає обожнювачем ***(2)Р/рима***, його чудовим знавцем. Працюючи над ***(3)«М/мертвими*** душами», він часто полишає перо на своєму вузенькому пюпітрі й відвідує пам'ятки минувшини, розкішні ***(4)Р/римські*** палаци, а до улюбленого друга й порадника ***(5)К/колізею*** йде з мольбертом і фарбами.

З малої букви треба писати слово після цифри

А 1
Б 2
В 3
Г 4
Д 5

Правильна відповідь: **Г.**

15. Літеру *с* на місці пропуску потрібно писати в усіх словах рядка

А ..терти, ..чепитися, ..кинути
Б ..творити, ..класти, ..хибити
В ..казати, ..цідити, ..хитрувати
Г ..пекти, ..шити, ..формувати
Д ..клеїти, ..простити, ..цілити

Правильна відповідь: **Б.**

16. Подвоєння приголосних відбувається у формі Ор. в. однини всіх слів рядка

А верф, паралель, подорож, мазь
Б пам'ять, сіль, велич, лазур
В вуаль, буденність, суміш, папороть
Г кров, заметіль, емаль, світлотінь
Д магістраль, ціль, мігрень, пастель

Правильна відповідь: **Д.**

17. Правильно поєднано іменник з числівником у рядку

А обидва хлопця
Б чотири поверха
В три десятих метри
Г два випускники
Д сто два клена

Правильна відповідь: **Г.**

18. Граматичну помилку допущено в рядку

А обрати нелегкий шлях
Б запобігати руйнування
В захворіти на бронхіт
Г ігнорувати зауваження
Д відправити листа

Правильна відповідь: **Б.**

19. Граматичну помилку допущено в реченні

А Коли ми проходили повз вежу, годинник пробив шосту.
Б На годиннику була шоста, коли ми проходили повз вежу.
В Проходячи повз вежу, ми почули бій годинника.
Г Годинник пробив шосту, а ми тільки проходили повз вежу.
Д Проходячи повз вежу, годинник пробив шосту годину.

Правильна відповідь: **Д.**

20. Виділене слово є сполучником і його треба писати разом у реченні

А ***Як/би*** дівчата не любили гомоніти, а мовчать.
Б ***Як/би*** не було важко, іди до своєї мети.
В ***Як/би*** знав я чари, що спиняють хмари.
Г ***Як/би*** там не було, ми мали це перевірити.
Д ***Як/би*** хотілося мені щастя знайти у світі.

Правильна відповідь: **В.**

21. Розділові знаки для передачі чужої мови правильно вжито в реченні

А «Добрий вечір вам»: заспівав позаду тоненький дівочий голос.
Б «Ні, – сказав сам собі Василько – щуки я не піймаю, бо вона прудка».
В «Життя мені всміхалося, – говорив Франко, – а діти були промінням».
Г «Коли я сита, то така я добра», ковтнувши жертву, просичала Кобра.
Д Мама сказала: як же ж мені сумно, хочу побачити рідненьку сестру.

Правильна відповідь: **В.**

22. Усі розділові знаки правильно вжито в реченні

А Багато струмків народжується тут, високо на горах, де росами опадають тумани, й де хмари часто сіють дощі.
Б Де знаходить природа такі розмаїті барви, що їх не відтворити точно жодною фарбою, жодним пензлем?
В Дерева у цвіту такі казково білі й легкі вночі, зараз обважніли, посірішали й ніби танули, розтікалися сірим туманом по низині.
Г Здоровенний дуб розлігся розширився своїм кострубатим гіллям, так що аж темно під ним.
Д Високо поросло розкішне дерево вгору, укриваючи холодком зелену землю на котрій, чіпляючись колосками за гілки, буяє розкішна рослина.

Правильна відповідь: **Б.**

23. Складнопідрядним з підрядним причини є речення

А Коли ідеш ранковим полем, то грають бризки від роси.
Б Ніч була довга, думалося, що ніколи вже сонце не зійде.
В Люблю людей землі своєї, бо й я землі своєї вірний син.
Г День такий, що жалітися грішно на невдачі, нестачі, біду.
Д Здалося, що якийсь чарівник, як у казці, позолотив дерева.

Правильна відповідь: **В.**

24. Утворіть граматично правильні словосполучення.

1	згідно	**А**	наказам
2	відповідно	**Б**	наказами
3	керуючись	**В**	наказів
4	усупереч	**Г**	до наказів
		Д	з наказами

Правильна відповідь: **1–Д, 2–Г, 3–Б, 4–А.**

25. Доберіть приклад до кожної з груп вставних слів за значенням.

	Група вставних слів за значенням		*Приклад*
1	вказівка на джерело повідомлення	**А**	Весна, на диво, була рання.
2	зв'язок з попередньою думкою	**Б**	Навпаки, у рухах спортсмена почувається впевненість.
3	невпевненість, припущення	**В**	Тихі води, кажуть, найглибші.
4	емоційне ставлення до змісту висловленого	**Г**	Погодьтесь, вам зробили слушне зауваження.
		Д	Здається, сама ця тиша ночі повинна врівноважувати душу.

Правильна відповідь: **1–В, 2–Б, 3–Д, 4–А.**

26. Доберіть приклад до кожного виду речення.

	Вид речення		*Приклад*
1	називне	**А**	Яку ще хочем собі славу?
2	означено-особове	**Б**	Солодке тяжіння земної орбіти.
3	неозначено-особове	**В**	В моїй сльозі є сіль землі.
4	безособове	**Г**	Небо затягло сизими хмарками.
		Д	Тут уміють цінувати працю хлібороба.

Правильна відповідь: **1–Б, 2–А, 3–Д, 4–Г.**

27. З'ясуйте, якою частиною мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Щасливий ***(1)той***, хто знайшов мудрість, хто розум придбав, ***(2)бо*** таке ***(3)придбання*** ліпше від придбання срібла, і ***(4)понад*** золото такий прибуток.

А іменник
Б прикметник
В займенник
Г прийменник
Д сполучник

Правильна відповідь: **1–В, 2–Д, 3–А, 4–Г.**

28. Доберіть приклад до кожного випадку вживання тире.

	Випадок уживання тире		*Приклад*
1	тире при відокремленому означенні	**А**	Я усміхнусь – і все навкруг сміється.
2	тире в складносурядному реченні	**Б**	Печаль пече – гаряча і нестримна.
3	тире при однорідних членах речення	**В**	Для гордої і владної душі життя і воля – на горі високій.
4	тире між підметом і присудком	**Г**	Непереможна безборонність – твій меч єдиний і єдиний щит.
		Д	На річці, у лісі, на полі – усюди німа тиша.

Правильна відповідь: **1–Б, 2–А, 3–Д, 4–Г.**

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) **і виконайте завдання 29–36.**

Філософський інструмент Данила Демуцького

(1–6) На порозі Нового часу європейська цивілізація винайшла систему приладів, починаючи від мікроскопа й телескопа аж до фотографії, які тоді назвали філософськими інструментами. А в епоху формування націй Київ перетворився на столицю художньої світлини в Російській імперії. Згодом услід за фотографією з'явився кінематограф і відбулося формування київської операторської школи, одним з представників якої був Данило Демуцький.

(7–12) У кінооператорське мистецтво Демуцький увійшов дуже своєрідно: не тільки через фотографію, якою захопився ще в молодості, а й у світоглядному плані. Батько Данила Порфирій був представником українського громадівського руху, шляхтич, усе життя присвятив вивченню українського фольклору, створив сільський хор. Але рано чи пізно треба було побачити той народ не лише через народницьке малярство та не тільки на фотографії, а й за допомогою кінематографа.

(13–19) Демуцький працював з Олександром Довженком над першими лабораторними стрічками режисера: «Вася-реформатор», «Ягідка кохання». Згодом, 1929 року, з'явився «Арсенал». У цьому фільмі є геніальні епізоди. Наприклад, мчить поїзд без машиніста із солдатами Першої світової, які від великих свобод втратили орієнтацію у світі. А закінчується це цілковитою катастрофою. Цікаво, що 1985 року в голлівудському «Поїзді-втікачеві» цей епізод і наступну катастрофу повторили сценарист Акіра Куросава та режисер Андрон Кончаловський, який шанував українське поетичне кіно.

(20–31) Улітку 1929 року Демуцький із Довженком знімали «Землю». Хто тут геніальніший, стверджувати важко. Зрозуміло, що в кіно передує режисер, а зусилля оператора залишаються в тіні. Однак у фільмі «Земля» виникла рідкісна гармонія великого режисера й великого оператора. Пригадаймо славнозвісні кадри з героїнею, яка у відчаї без одягу метається по хаті в усій своїй трагічній красі. Цей епізод є зусиллям не тільки Довженка, а й Демуцького. Для свого філософського інструмента – камери – Данило створив тут технологію особливого окуляра: те, що постає на екрані, ніби проходить крізь поетичний сон, як певна внутрішня мова. Нічого подібного до тієї дивовижної експозиції не можна пригадати у світовому мистецтві. Ці роботи вразили кінематографічну громадськість того часу і вражають зараз. Згадаймо манхеттенський фільм Вуді Аллена, де герої, палко сперечаючись, виходять з кінотеатру – і раптом бачимо афішу стрічки, яка їх вразила й викликала суперечку. То була «Земля» Довженка.

(32–39) Саме після «Землі» почалася драма українського режисера, у яку він втягнув і Демуцького. Під дамокловим мечем сталінського терору вони почали знімати фільм «Іван» про індустріалізацію й технологічне приборкання Дніпра. У ньому майстерно відзнятий індустріальний пейзаж фантастично поєднаний з ліричним полотном головної річкової артерії України. Режисер Сергій Ейзенштейн уважав ці зйомки найкращою пейзажною роботою світового кіно. Після закінчення стрічки режисера й оператора вирішили фактично знищити. Довженкові вдалося «втекти» до Москви, а Демуцький не схотів покидати Україну, яка була джерелом його творчості.

(40–48) Це скінчилося катастрофою. У 1932 році оператора арештували за надуманим наклепом. Далі – висилка до Середньої Азії. Жорстокі садистські допити, а потім тюрма, страшний і трагічний досвід радянського в'язня. Розчавлений після відбування покарання, Демуцький повернувся до України, та почалася війна, і його знову відправили до Середньої Азії. У Ташкенті Данило багато зробив для становлення узбецького кіно. Найкраща його робота тих часів – «Пригоди Насреддіна». Блискуче, з гумором і в точно орієнтальному дусі він зняв фільм про походеньки відомого східного персо-

нажа – єхидну притчу про абсолютну нібито давню владу тамтешньої тиранії. Ця стрічка стала однією з найпопулярніших у кінопрокаті тієї епохи.

(49–54) У повоєнні роки Демуцькому довелося фільмувати пропагандистський «Подвиг розвідника» режисера Бориса Барнета, де йшлося про чекістську героїку, і військово-морську стрічку Володимира Брауна «У мирні часи». Справді серйозна робота – азійські епізоди у фільмі «Тарас Шевченко» Ігоря Савченка. Майстерне подання краси тамтешніх ландшафтів і водночас пекла каторжної солдатчини. Це можна вважати і відчуттям Шевченка, і страшним досвідом самого Демуцького-в'язня.

(55–58) Помер Данило Порфирович надто рано – у перші місяці відлиги, 1954 року. Він не побачив подальших злетів українського авангардного кінематографа від Параджанова до братів Іллєнків. Останні боготворили Демуцького, а для Параджанова він був операторським Богом.

(59–62) Є вкрай неоднозначні інтерпретації кінопродукції студії імені Довженка. Нам багато чого може видаватися радянським пафосом, але поганої роботи з камерою в Києві на той час не було. Оператори пам'ятали про Демуцького. Присутність його в українському та світовому кінооператорстві примушувала їх працювати щосили.

За В. Скуратівським, 640 слів

29. Філософськими інструментами названо в тексті всі перераховані далі предмети, ОКРІМ

А мікроскопа
Б фотоапарата
В кінокамери
Г компаса

Правильна відповідь: **Г.**

30. У тексті немає мікротеми, названої в рядку

А культурницька діяльність Порфирія Демуцького
Б революційні події в об'єктиві Данила Демуцького
В нагороди Данила Демуцького за операторську роботу
Г шевченківська тема у творчості Данила Демуцького

Правильна відповідь: **В.**

31. Антитезі ***«високе мистецтво / радянський пафос»*** відповідає в тексті протиставлення фільмів

А «Арсенал» – «Вася-реформатор»
Б «Пригоди Насреддіна» – «Ягідка кохання»
В «Земля» – «Подвиг розвідника»
Г «Тарас Шевченко» – «Іван»

Правильна відповідь: **В.**

32. Автор звертає увагу на художні особливості фільму «Пригоди Насреддіна» (рядки 40–48), щоб

А продемонструвати «наднаціональність» хисту оператора, прагнення Демуцького відійти від власне української тематики

Б наголосити на універсальності операторського таланту, завдяки чому Демуцькому вдалося проявити себе й у східному стилі

В відзначити інтернаціоналізм радянських кінематографістів, що дало можливість Демуцькому долучитися до узбецького кіно

Г показати, що Демуцький мав фільмувати картини, ідейно-тематичне спрямування яких не відповідало його вподобанням

Правильна відповідь: **Б.**

33. Змістові тексту НЕ відповідає твердження

А Данило Демуцький був палким прибічником індустріальних і соціальних перетворень радянського часу

Б роботам Данила Демуцького властиве поєднання витонченої операторської техніки й поетичного чуття

В фільми, відзняті Данилом Демуцьким, були високо оцінені майстрами світового кінематографа

Г життєвий шлях Данила Демуцького є прикладом трагічної долі митця в часи сталінського лихоліття

Правильна відповідь: **А.**

34. Засобом міжфразового зв'язку між передостаннім та останнім реченнями тексту (рядки 61–62) є

А сполучник

Б синонім

В прислівник

Г займенник

Правильна відповідь: **Г.**

35. З тексту можна зробити висновок, що майстри українського кіно (Сергій Параджанов, Юрій і Михайло Іллєнки та інші) багато чого навчилися в Данила Демуцького, тому що

А починали знімати свої фільми під його безпосереднім керівництвом

Б надихалися операторською майстерністю відзнятих ним фільмів

В намагалися спочатку копіювати його знахідки у своїх фільмах

Г використовували його технологію особливого «поетичного» окуляра

Правильна відповідь: **Б.**

36. За типом мовлення текст є

А розповіддю з елементами роздуму

Б описом з елементами розповіді

В роздумом з елементами опису

Г описом з елементами роздуму

Правильна відповідь: **А.**

Частина 2
Українська література

37. Славетну перемогу козацького війська біля Жовтих Вод («Жовтого» чи «Золотого» Броду) оспівано у творі

А «Засвіт встали козаченьки...»
Б «Чи не той то Хміль...»
В «Ой Морозе, Морозенку...»
Г «Віють вітри...»
Д «Бондарівна»

Правильна відповідь: **Б.**

38. Персонажів цього пам'ятника згадано в

А «Повісті минулих літ» (уривок про заснування Києва)
Б «Повісті минулих літ» (уривок про напад хозарів)
В «Повісті минулих літ» (уривок про помсту княгині Ольги)
Г «Думі про Марусю Богуславку»
Д «Слові про похід Ігорів»

Правильна відповідь: **А.**

39. ***«Спіши, милий, спаси мене од лютой напасті! / За нелюбом коли буду, то мушу пропасти»***, – звертається до коханого головна героїня твору

А Тараса Шевченка
Б Лесі Українки
В Ліни Костенко
Г Івана Франка
Д Івана Котляревського

Правильна відповідь: **Д.**

40. ***«Як треба рятовати Україну, байдуже мені і літа, й рани. Обновиться, яко орля, юность моя. На коня, на коня! Нічого гаятись!»*** – заявляє герой твору

А «Україна в огні»
Б «Чорна рада»
В «Максим Гримач»
Г «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
Д «Кайдашева сім'я»

Правильна відповідь: **Б.**

41. Панас Мирний – це псевдонім
А П. Рудченка
Б П. Губенка
В М. Фітільова
Г І. Лозов'ягіна
Д І. Тобілевича

Правильна відповідь: **А.**

42. Баладний сюжет має твір
А «Камінний хрест»
Б «Мартин Боруля»
В «Максим Гримач»
Г «Intermezzo»
Д «Енеїда»

Правильна відповідь: **В.**

43. Життя родини Мазурів із села Семигори лягло в основу твору
А Панаса Мирного
Б Ольги Кобилянської
В Івана Нечуя-Левицького
Г Григорія Квітки-Основ'яненка
Д Івана Карпенка-Карого

Правильна відповідь: **В.**

44. У творі «Intermezzo» слова ***«Ми таки стрілись на ниві і мовчки стояли хвилину – я і людина. То був звичайний мужик»*** є
А експозицією
Б зав'язкою
В розвитком дії
Г кульмінацією
Д розв'язкою

Правильна відповідь: **Г.**

45. ***«Нема на світі України, / Немає другого Дніпра, / А ви претеся на чужину / Шукати доброго добра»***, – докоряє землякам
А Тарас Шевченко
Б Пантелеймон Куліш
В Іван Котляревський
Г Марко Вовчок
Д Іван Нечуй-Левицький

Правильна відповідь: **А.**

46. Уривок із листа ***«От і знов берусь здіймати «сізіфовий камінь» догори!... Чи підійметься? Навряд – не такий то камінь!»*** перегукується з óбразами та мотивами вірша

А «О слово рідне! Орле скутий!..»
Б «Мені однаково»
В «Стилет чи стилос?»
Г «Молюсь і вірю...»
Д «Contra spem spero!»

Правильна відповідь: **Д.**

47. «Переломаним» земляки прозвали

А Омелька Кайдаша
Б Івана Дідуха
В Максима Гримача
Г Мартина Борулю
Д Степана Радченка

Правильна відповідь: **Б.**

48. ***«Клянусь тобі, веселий світе,***
Клянусь тобі, моє дитя,
Що буду жити, поки жити
Мені дозволить дух життя», –
заявляє ліричний герой вірша

А «Молюсь і вірю...»
Б «О панно Інно»
В «Страшні слова, коли вони мовчать»
Г «О земле втрачена, явися!..»
Д «Стилет чи стилос?»

Правильна відповідь: **А.**

49. Ризикуючи життям, рятує артільну шаланду

А Лаврін Запорожець
Б Карпо Ярковий
В Денис Сірко
Г Івоніка Федорчук
Д Мусій Половець

Правильна відповідь: **Д.**

50. Щезник, мольфар, Чугайстир є персонажами твору

А «Повість минулих літ»
Б «Камінний хрест»
В «Тіні забутих предків»
Г «Лісова пісня»
Д «Тигролови»

Правильна відповідь: **В.**

51. Словами: ***«З далекого туману, з тихих озер загірної комуни шелестить шелест: то йде Марія»*** починається твір

А «Зачарована Десна»
Б «Україна в огні»
В «Тіні забутих предків»
Г «Я (Романтика)»
Д «Три зозулі з поклоном»

Правильна відповідь: **Г.**

52. ***«Тобі дано і вірити й кохати.***
А що мені? Які такі куші?!
Нелегко, кажуть, жити на дві хати.
А ще нелегше – жить на дві душі», – зізнається герой твору

А Лесі Українки
Б Тараса Шевченка
В Ліни Костенко
Г Василя Симоненка
Д Максима Рильського

Правильна відповідь: **В.**

53. Остап Вишня започаткував жанр

А роману в новелах
Б роману у віршах
В памфлету
Г усмішки
Д фейлетону

Правильна відповідь: **Г.**

54. Зворушливий образ матері, яка проводжала сина в далеку дорогу ***«і рушник вишиваний на щастя дала»***, створив

А Володимир Сосюра
Б Василь Симоненко
В Богдан-Ігор Антонич
Г Андрій Малишко
Д Василь Стус

Правильна відповідь: **Г.**

55. ***«В пралісах Сіхоте-Аліня»*** відбуваються події твору

А Ліни Костенко
Б Олеся Гончара
В Олександра Довженка
Г Миколи Куліша
Д Івана Багряного

Правильна відповідь: **Д.**

56. На початку 1990-х років виникло літературне угруповання

А «Молодняк»
Б «Нова дегенерація»
В «Ланка»
Г «Молода Муза»
Д «МАРС»

Правильна відповідь: **Б.**

57. Установіть відповідність між назвами творів одного автора.

	Назва твору		*Назва твору*
1	«De libertate»	**А**	«Українське альфреско»
2	«Маруся Чурай»	**Б**	«Маруся»
3	«Сон» («У всякого своя доля»)	**В**	«Бджола та Шершень»
		Г	«Кавказ»
4	«Чари ночі»	**Д**	«О слово рідне! Орле скутий!..»

Правильна відповідь: **1–В, 2–А, 3–Г, 4–Д.**

58. Установіть відповідність між жанром і персонажем твору.

	Жанр твору		*Персонаж твору*
1	роман	**А**	Бондарівна
2	повість	**Б**	Кирило Тур
3	поема	**В**	Марічка Гутенюк
4	комедія	**Г**	Уля Розсоха
		Д	Дідона

Правильна відповідь: **1–Б, 2–В, 3–Д, 4–Г.**

59. Установіть відповідність між персонажами того самого твору.

	Персонаж		*Персонаж*
1	Анхіз	**А**	Азазель
2	Мойсей	**Б**	Венера
3	Галя Ґудзь	**В**	Чіпка Вареник
4	Мартин Пушкар	**Г**	Ярема Галайда
		Д	Гриць Бобренко

Правильна відповідь: **1–Б, 2–А, 3–В, 4–Д.**

60. Установіть відповідність між письменником і його висловлюванням.

	Письменник		*Висловлювання*
1	Олександр Довженко	**А**	***«Охотське море. Тайга. Тундра. Звіроловство. Були там поселення давно осілих наших людей з України. Все це, сказати щиро, було мені навіть цікаво. Але згодом мене охопила страшна туга за Україною. Непереможна. Отож сів я на поїзд і рушив на захід. У Томську мене перехопила залізнична агентура НКВС»***
2	Іван Багряний	**Б**	***«І думка така: поет повинен бути людиною. Такою, що повна любові, долає природне почуття зненависті, звільнюється від неї, як од скверни. Поет – це людина. Насамперед. А людина – це насамперед добродій. Якби було краще жити, я б віршів не писав...»***
3	Валер'ян Підмогильний	**В**	***«У моєму сміхові завжди бачив народ: хорошого чоловіка, привітну жінку, дівчину веселооку, дитину, бабу з дідом... І так мені хотілося, щоб усміхнулися вони, щоб веселі вони були, радісні, хороші...»***
4	Остап Вишня	**Г**	***«Я написав «Україну в огні» з огненним болем у серці і палким стражданням за Україну, що перебувала в німецьких лапах, з болючим жалем і страхом за її долю...»***
		Д	***«І коли мені частина критики закидає «хуторянську ворожість» до міста, то я собі можу закинути тільки невдячність проти села. Але занадто вже довго жили ми під стріхами, щоб лишатися романтиками їх»***

Правильна відповідь: **1–Г, 2–А, 3–Д, 4–В.**

Частина 3
Власне висловлення

61. Прочитайте наведений текст.

Понад століття тому Іван Франко писав:

«Книги – морська глибина,
Хто в них пірне аж до дна,
Той, хоч і труду мав досить,
Дивнії перли виносить».

Багато хто переконаний, що книги відіграють важливу роль у формуванні особистості, її духовному становленні. Інші ж твердять, що сьогодні можна легко обійтися взагалі без книжок.

Чи збереглося значення книги в нашому інформаційному суспільстві?

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

Друга сесія тестування

Статистичні характеристики результатів другої сесії тестування з української мови і літератури подано в таблиці 2.1.1.6.

Таблиця 2.1.1.6

Назва характеристики	Кількісне значення
Кількість учасників	146 112
Максимально можливий бал	107
Максимально набраний бал*	106
Середній набраний бал	49,14
Стандартне відхилення	21,21
Середня складність завдань тесту (%)	47,10
Середня розподільна здатність тесту (%)	46,80
Коефіцієнт α-Кронбаха	0,94

** отримало 13 учасників*

На діаграмі 2.1.1.5 показано розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури.

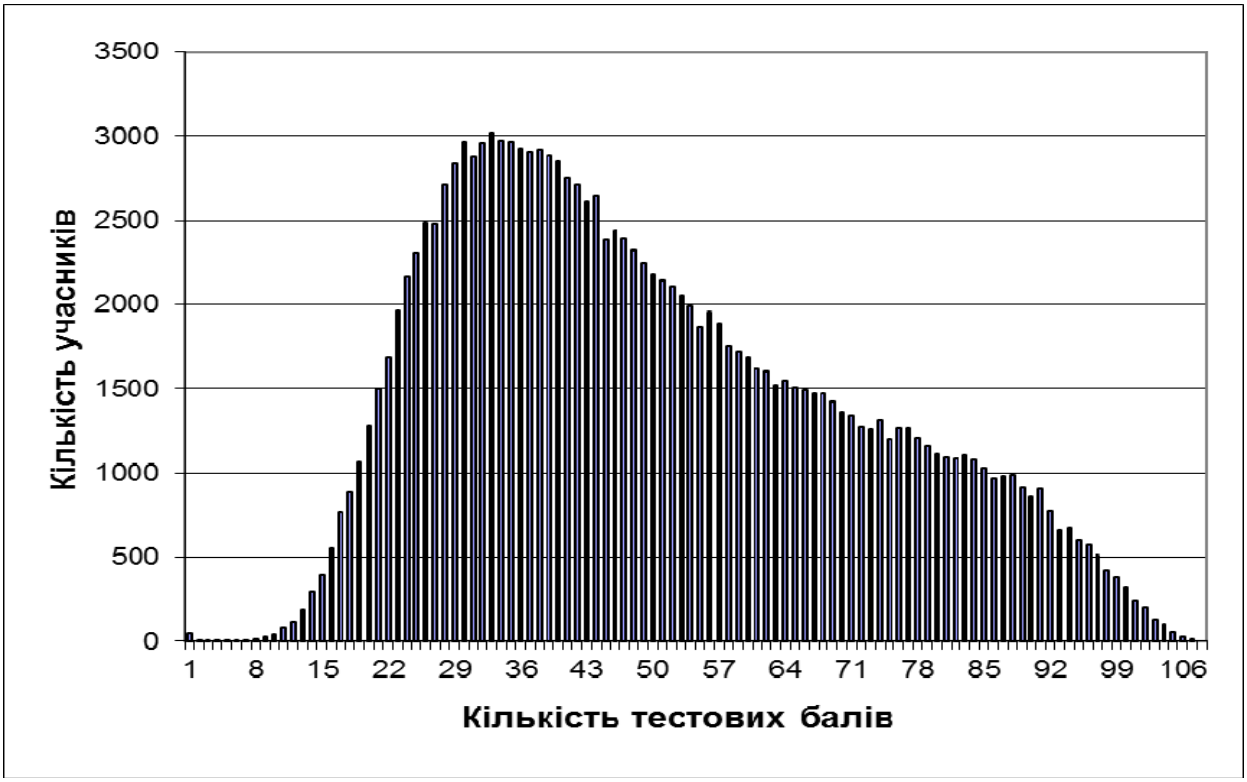

Діаграма 2.1.1.5. *Розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури*

На діаграмі 2.1.1.6 показано розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання).

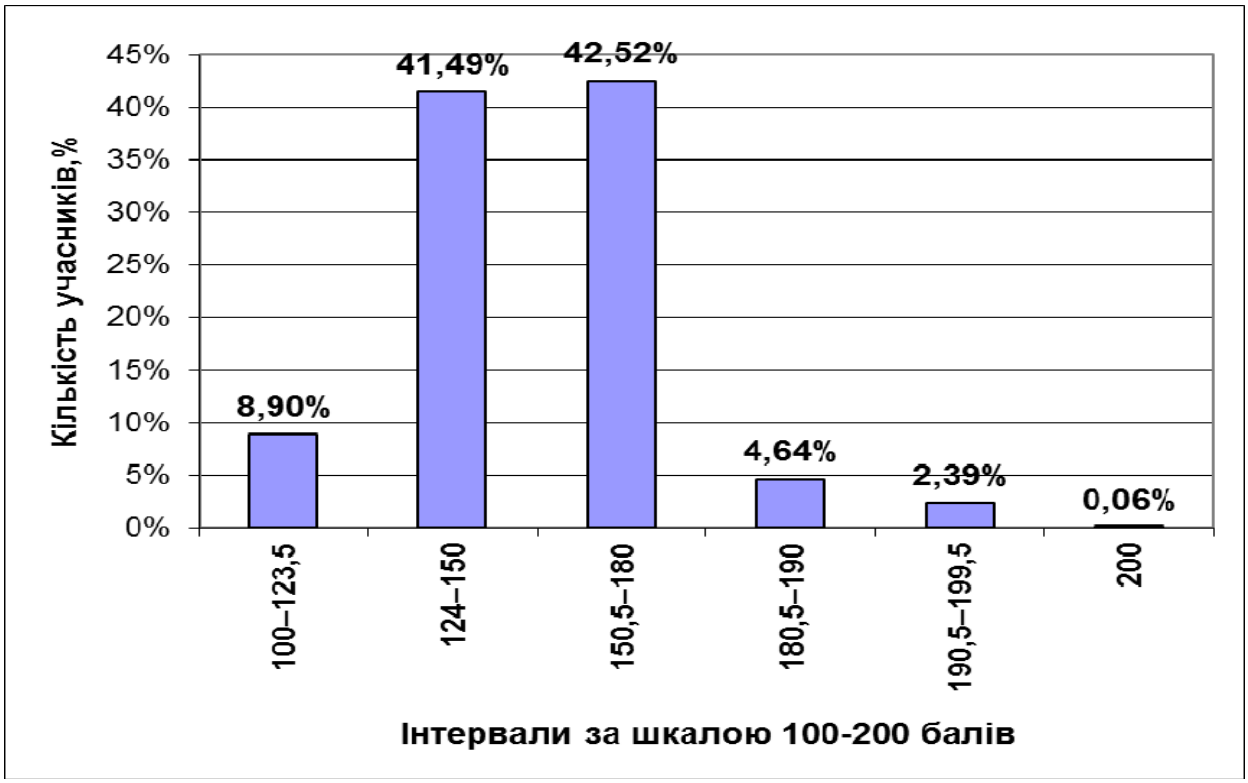

Діаграма 2.1.1.6. *Розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання)*

На діаграмі 2.1.1.7 показано розподіл тестових завдань з української мови і літератури за складністю.

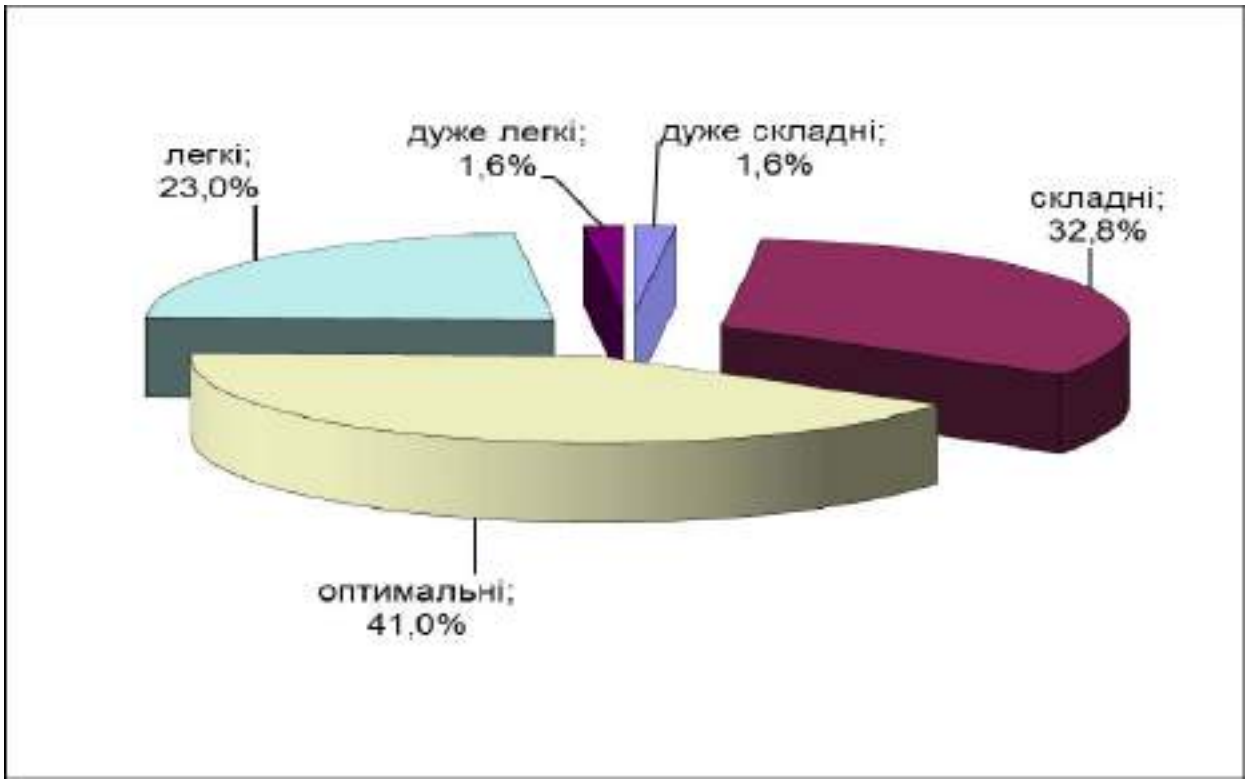

Діаграма 2.1.1.7. *Розподіл тестових завдань з української мови і літератури за складністю*

На діаграмі 2.1.1.8 показано розподіл тестових завдань з української мови і літератури за розподільною здатністю.

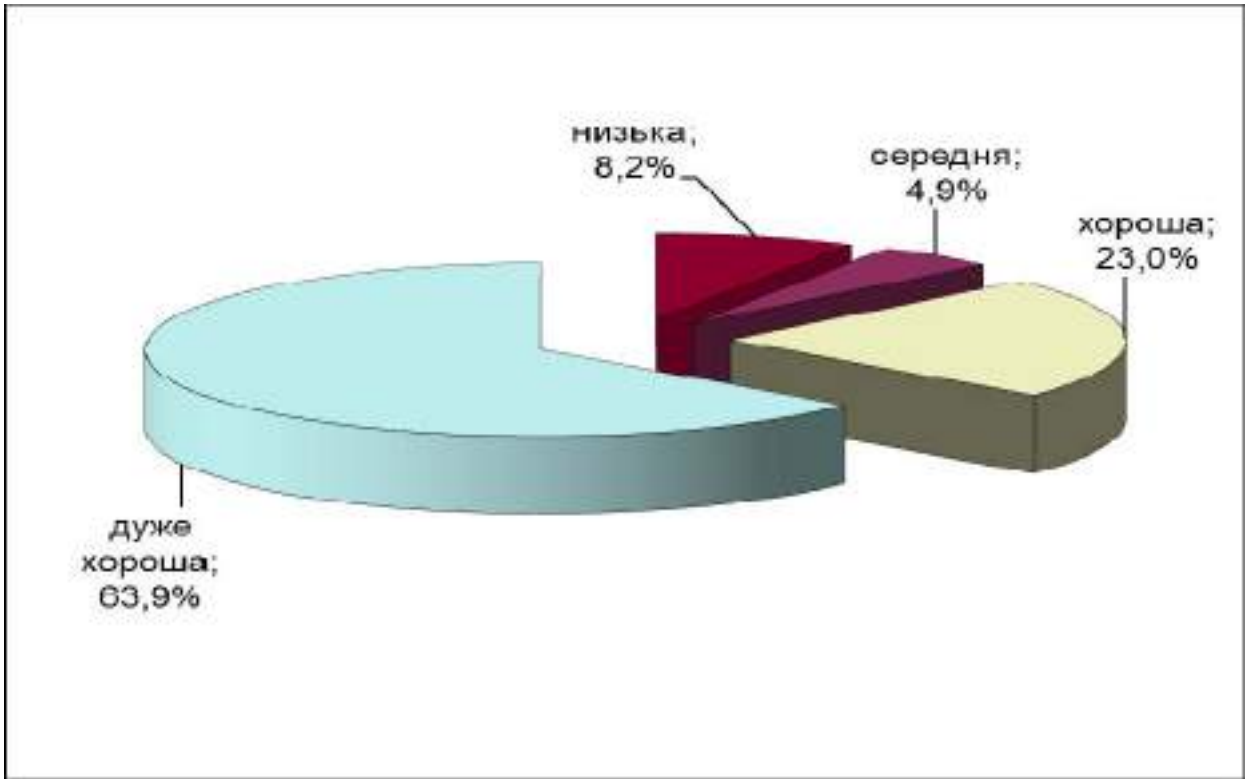

Діаграма 2.1.1.8. *Розподіл тестових завдань з української мови і літератури за розподільною здатністю*

Тест
Частина 1
Українська мова

1. На третій склад падає наголос у слові
А кропива
Б периметр
В підошва
Г однаковий

Правильна відповідь: **А.**

2. Префікс ***з-*** треба писати в усіх словах рядка
А ..ціпити, ..палити, ..чинити
Б ..хопити, ..цідити, ..чистити
В ..сувати, ..пиляти, ..чесати
Г ..садити, ..чепити, ..варити

Правильна відповідь: **Г.**

3. Спільнокореневим до слова ***гора*** є
А горянка
Б горечко
В горючий
Г гороскоп

Правильна відповідь: **А.**

4. Лексичної помилки НЕМАЄ в рядку
А несподіваний сюрприз
Б пам'ятний сувенір
В вільна вакансія
Г чинний закон

Правильна відповідь: **Г.**

5. Неправильно утворено форму слова у варіанті
А тривалих подорожів
Б менш досвідчений пілот
В на твоїм моніторі
Г хочуть долучитися

Правильна відповідь: **А.**

6. Прийменник помилково вжито в реченні
А Гол забили через помилку центрального захисника.
Б Забудову здійснено згідно з ухвалою міської ради.
В Завдяки бурі зруйновано багато автомобільних доріг.
Г Літня екзаменаційна сесія триває аж до липня.

Правильна відповідь: **В.**

Прочитайте текст і виконайте завдання 7–10.

(1) На календарі вже весна. (2) Хоча снігу не/має, про/те надворі ***мороз пробирає по спині...*** (3) Простую собі лісом, ***опустивши голову до/долу*** і лише зрідка оглядаючись навкруги. (4) Аж ось поміж деревами щось, схоже, забіліло... (5) Це підсніжники перші провидці весни, що не побоялися холоду. (6) Вони підняли свої голівки, неначе мовчки сповіщаючи: як/би не лютувала зима, весна ***не за горами***. (7) І так мені радісно стало на серці, ***мов на світ народився***, кудись зникли і холод, і мороз.

7. Вставне слово є в реченні
А другому
Б третьому
В четвертому
Г п'ятому

Правильна відповідь: **В.**

8. З-поміж сполучень слів тексту фразеологізмом НЕ є
А мороз пробирає по спині
Б опустивши голову до/долу
В не за горами
Г мов на світ народився

Правильна відповідь: **Б.**

9. Окремо в тексті треба писати сполуку слів
А не/має
Б про/те
В до/долу
Г як/би

Правильна відповідь: **Г.**

10. Пунктуаційну помилку допущено в реченні
А другому
Б третьому
В четвертому
Г п'ятому

Правильна відповідь: **Г.**

11. Однакова кількість звуків і букв у всіх словах рядка
А тьохкає, колючий, творіння
Б віщунка, йоржик, беззоряний
В прощає, паляниця, обов'язковість
Г пробудження, ящик, тріщить
Д господиня, кузня, їдальня

Правильна відповідь: **Д.**

12. Обидва слова, подані в дужках, можливі за змістом у реченні

А Це фахівець найвищого класу – справжній ***(профі, профан)***.

Б Наша невеличка група здійснила ***(екскурс, екскурсію)*** центром Тернополя.

В Протягом ***(століть, сторіч)*** український Степ належав кочовикам.

Г Передвиборча ***(компанія, кампанія)*** була в самісінькому розпалі.

Д Цей ***(абонент, абонемент)*** дає нам право відвідувати басейн щосереди.

Правильна відповідь: **В.**

13. М'який знак на місці крапок НЕ треба писати в усіх словах рядка

А багрянец.., чіткіс..ть, п'ят..десят

Б вагаєш..ся, скрин..ці, ослін..чик

В хустин..ці, тіт..чин, хар..ків'янин

Г русал..чин, спитаєш.., нен..чин

Д радіст..ю, лан..цюг, різ..бяр

Правильна відповідь: **В.**

14. Спрощення приголосних позначається на письмі в усіх словах рядка

А пристрас..ний, щас..ливий, шіс..надцять, об'їз..ний

Б захис..ник, студен..ський, корис..но, облас..ний

В водоочис..ний, свис..нути, перс..ні, корис..ливий

Г зліс..ний, аген..ство, особистіс..ний, перехрес..ний

Д капос..ний, контрас..ний, доблес..ний, тиж..невик

Правильна відповідь: **В.**

15. Правильно написано всі займенники в рядку

А дехто, ніякий, скільки-небудь, абищо

Б ніщо, будь-який, де-котрий, ніскільки

В будь-що, якийсь, аби-хто, що-небудь

Г нічий, хто-небудь, де-який, будь-чий

Д будь-хто, якийсь, ніякий, хто-зна-що

Правильна відповідь: **А.**

16. Правильно утворено жіноче ім'я по батькові

А Юрійовна

Б Ігоревна

В Андріївна

Г Валерієвна

Д Марковна

Правильна відповідь: **В.**

17. Правильно узгоджено прикметник з іменником

А далека путь
Б десяткова дріб
В наукова ступінь
Г нестерпна біль
Д хронічна нежить

Правильна відповідь: **А.**

18. Неправильною є відмінкова форма числівника в рядку

А ***Р. в.*** трьохсот п'ятдесяти шести
Б ***Д. в.*** трьомстам п'ятдесяти шести
В ***Зн. в.*** триста п'ятдесят шість
Г ***Ор. в.*** трьомастами п'ятдесятьма шістьма
Д ***М. в.*** (на) трьохсот п'ятдесяти шести

Правильна відповідь: **Д.**

19. Граматичну помилку допущено в рядку

А милуватися чудовим світанком
Б запропонувати вам перелік
В дивуватися з його поведінки
Г стосуватися моїх приятелів
Д наслідувати відомій актрисі

Правильна відповідь: **Д.**

20. Через дефіс треба писати всі прислівники в рядку

А віч/на/віч, по/домашньому, будь/де
Б по/людськи, як/небудь, як/найбільше
В в/тричі, колись/то, хтозна/куди
Г де/не/де, в/цілому, по/четверте
Д до/речі, без/кінця/краю, далеко/таки

Правильна відповідь: **А.**

21. Перед виділеним сполучником і після нього НЕ треба ставити коми в реченні (розділові знаки пропущено)

А Явори й долини залила імла ***і*** несміливі й кволі встали зорі.
Б Тихий сон стуляє вії розігнавши давні мрії ***і*** втопивши їх в журбі.
В Нависло хмар глухе склепіння ***і*** шурхаючи крилами об них летять чайки.
Г Я кличу сонце ***і*** припале сріблястим порохом з долин воно пливе.
Д Сивим туманом оповило велетні-дерева ***і*** навіває сум така картина.

Правильна відповідь: **Б.**

22. Відокремленим означенням можна замінити підрядне речення в рядку

А Радують око різнобарвні квіти, що ростуть на клумбі.
Б Знову бачу синицю, що перелітає з гілки на гілку.
В Ми зустріли Степанову бабусю, яка купувала фрукти.
Г Це був тільки сон, що наснився навесні.
Д Ледь-ледь тремтять губи, що посиніли від холоду.

Правильна відповідь: **Д.**

23. Складнопідрядне речення з підрядним мети утвориться, якщо до речення ***«На початку травня ми поїхали до Криму ...»*** додати

А незважаючи на погану погоду.
Б щоб відвідати ботанічний сад.
В тому що були вихідні дні.
Г через задушливі дні в Києві.
Д так що відпочинок був цікавий.

Правильна відповідь: **Б.**

24. Доберіть синоніми.

	Слово		*Синонім*
1	абсолютний	**А**	цілковитий
2	автентичний	**Б**	самостійний
3	автономний	**В**	сучасний
4	аналогічний	**Г**	схожий
		Д	справжній

Правильна відповідь: **1–А, 2–Д, 3–Б, 4–Г.**

25. Доберіть приклад до кожного випадку вживання тире.

	Випадок уживання тире		*Приклад*
1	тире в неповному реченні	**А**	Найбільше у світі любив він осінь – природи солодку зрілість.
2	тире при відокремленій прикладці	**Б**	Дівчина внесла оберемок майористих квітів – до цього похмура кімната враз ожила.
3	тире при однорідних членах речення	**В**	Зацвіла тендітно-біла конвалія в гаю, а сонячні кульбабки – біля ставу.
4	тире між підметом і присудком	**Г**	Класична пластика, і контур строгий, і логіки залізна течія – це справжньої поезії дороги.
		Д	Зображення флори і фауни: квітів, дерев, тварин – свідчать про обожнення природи нашими предками.

Правильна відповідь: **1–В, 2–А, 3–Д, 4–Г.**

26. Доберіть приклад до кожного виду речення.

	Вид речення		*Приклад*
1	означено-особове	**А**	Пахне гіркотою осені.
2	неозначено-особове	**Б**	Раніше в Україні на щодень пекли житній хліб.
3	узагальнено-особове	**В**	Старезний, густий, предковічний ліс на Волині.
4	безособове	**Г**	Чесне діло роби сміло.
		Д	Сади свій сад, плекай свої надії.

Правильна відповідь: **1–Д, 2–Б, 3–Г, 4–А.**

27. Доберіть приклад до кожного типу речення.

	Тип речення		*Приклад*
1	складнопідрядне	**А**	Люби музику – вона облагороджує твої думки і почуття.
2	складносурядне	**Б**	Красна пташка своїм пір'ям, а людина – знанням.
3	складне безсполучникове	**В**	Що в пісні співається, те в житті збувається.
4	складне з різними видами зв'язку	**Г**	Голос у нього гучний і спочатку завжди впевнений.
		Д	Небо вночі чисте, і видно, як падають зорі.

Правильна відповідь: **1–В, 2–Б, 3–А, 4–Д.**

28. З'ясуйте, якими частинами мови є виділені слова в реченні (цифра позначає наступне слово).

Ти явилась мені – і здалося, ***(1) що*** світ помолодшав ***(2) навколо (3) на*** тисячу ***(4) літ***.

А прислівник
Б іменник
В числівник
Г сполучник
Д прийменник

Правильна відповідь: **1–Г, 2–А, 3–Д, 4–Б.**

Читання й аналіз тексту

Прочитайте текст (цифри в дужках позначають номери рядків) **і виконайте завдання 29–36.**

Чарівна скринька

(1–8) Понад 10 років тому у світі з'явилася така собі «чарівна скринька» – сайт, який змінив уявлення про інформацію та доступ до неї... Назва цього сайта – Вікіпедія. Він докорінно вплинув на життя школярів, студентів, журналістів – загалом тієї частини людства, яка потребує постійного й зручного доступу до найрізноманітнішої інформації. Поступово відходять у минуле багатотомники традиційних енциклопедій, багатогодинні походи в бібліотеки, колекціонування довідників і словників. Адже практично кожнісінький факт можна знайти в одній з мільйонів статей, розміщених у Вікіпедії – універсальній багатомовній безплатній веб-енциклопедії.

(9–17) Заснували проект Джиммі Вейлз і Ларрі Сенґер. Разом вони розробили формулу успіху Вікіпедії. Вейлз вирішив зробити її відкритою для редагування кожним охочим, а Сенґер запропонував використати для цього вікі – так називають сайти, які дають змогу користувачам змінювати зміст і програмне забезпечення (гавайською мовою «вікі» означає «хуткий»). Отже, 2001 року англомовну Вікіпедію було офіційно запущено, а вже 2007 року вона подолала позначку два мільйони статей, ставши найбільшим довідником в історії людства. Проект став джерелом натхнення для численних імітацій, проте жодній так і не вдалося наблизитися в популярності до оригіналу.

(18–21) Реальних конкурентів Вікіпедія справді не має. За даними дослідників, нині це сьомий найпопулярніший сайт у світі. Енциклопедія має 280 мовних версій, на чотирьох із яких (англійській, німецькій, французькій і нідерландській) – понад мільйон статей.

(22–30) Проект живе на пожертви та завдяки неоплачуваній праці тисяч волонтерів. Перший збір коштів оголосили, щоб купити ноутбук для волонтера, який згодом став першим директором з технічних питань. З роками потреби енциклопедії зросли – тепер вона має понад 50 оплачуваних працівників і мусить підтримувати роботу сотень серверів. Наприкінці 2010 року Вікіпедія, уже вкотре провівши кампанію зі збору добровільних внесків, змогла отримати 16 мільйонів доларів – більше й за коротший термін, ніж будь-коли раніше. Середній розмір пожертви становив усього 22 долари, хоча енциклопедія отримує й більші гранти, наприклад, два мільйони доларів 2010 року від Ґуґл.

(31–38) Утім симпатикам і творцям Вікіпедії рано спочивати на лаврах. Спостерігачі зазначають, що темпи додавання нових статей значно сповільнилися. Причиною може бути те, що вже наявні на сьогодні статті описують більшість відомих людству фактів. Паралельно, однак, відбувається й процес відпливу редакторів-добровольців, завдяки яким проект виявився успішним. Критики наголошують, що Вікіпедія стає дедалі ексклюзивнішою: статті та правки нових редакторів змінюють або скасовують частіше, ніж тексти елітної групи постійних редакторів. Це відлякує новачків, а отже, не сприяє появі нових статей.

(39–45) Натомість багатьох науковців той факт, що будь-яка людина може анонімно виправити статтю, написану фахівцем, украй обурює. А чимало викладачів узагалі забороняють своїм студентам використовувати Вікіпедію, бо вважають її ненадійним джерелом інформації. Саме «антиелітаризм» проекту призвів 2002 року до розриву між Вейлзом і Сенґером, якого обурював брак поваги до експертів. За сло-

вами останнього, він не зміг змиритися з тим, що «в проекті була отруйна соціальна й політична атмосфера».

(46–51) Україномовна Вікіпедія з'явилася 2004 року і на сьогодні нараховує понад 400 тисяч статей. За статистикою, українська Вікі є найпоширенішим і найбільшим енциклопедичним ресурсом українською мовою. Це свідчить передусім про самовіддану працю українських вікіпедистів. Станом на кінець 2012 року 156 тисяч зареєстрованих користувачів української Вікіпедії зробили принаймні одне редагування.

(52–59) Загалом же сучасний стан розвитку «чарівної скриньки» характеризується справжнісінькими війнами: представники різних націй намагаються підняти свою мовну версію якнайвище в рейтингах. На щастя, це той випадок воєнних дій, коли запеклі битви для кожної зі сторін закінчуються перемогою: результатом суперництва стає не руйнування, а поширення знань, завдяки чому «чарівна скринька» ніколи не перетвориться на «скриньку Пандори», адже її відкриття робитиме знання доступнішим, що, є надія, сприятиме розвитку кожної нації зокрема й людства загалом, а отже, злагоді у світі.

За Д. Губенком, журнал «Український тиждень», 569 слів

29. З тексту можна зробити висновок, що перевагами Вікіпедії порівняно з традиційними енциклопедіями є все перераховане, ОКРІМ

А можливості звернення до джерела будь-коли
Б універсальності інформації, яку можна знайти
В зручності роботи з потрібними матеріалами
Г відсутності суворої експертизи змісту статей

Правильна відповідь: **Г.**

30. Наявне в тексті протиставлення ***«чарівна скринька» / «скринька Пандори»*** може бути інтерпретоване як протиставлення за значеннями

А злагода / розбрат
Б знання / невігластво
В доступність / таємність
Г відкритість / закритість

Правильна відповідь: **А.**

31. Говорячи про ***«антиелітаризм»*** (рядки 39–45) як політику, що лежить в основі стратегії творення Вікіпедії, автор має на увазі

А доступність інформації з веб-енциклопедії для будь-яких прошарків населення
Б рівність усіх у праві створювати й редагувати будь-які статті веб-енциклопедії
В низьку якість веб-енциклопедії через відсутність фахового редагування статей
Г відсутність поваги до експертів і віддання переваги анонімному редагуванню

Правильна відповідь: **Б.**

32. У тексті немає мікротеми

А проблеми розвитку Вікіпедії
Б конфлікт «батьків» Вікіпедії
В популярність Вікіпедії у світі
Г заборона доступу до Вікіпедії

Правильна відповідь: **Г.**

33. Факт про те, що середній розмір пожертви на Вікіпедію становить усього 22 долари (рядки 22–30), автор наводить, щоб

А поінформувати читачів про Вікіпедію як доволі прибуткову справу для організаторів
Б показати, що сайт Вікіпедія не гребує навіть найменшими сумами для свого розвитку
В засвідчити, що цей проект підтримує чимало простих людей, розуміючи його користь
Г підтвердити думку про Вікіпедію не як про бізнес-проект, а як про добровільну справу

Правильна відповідь: **В.**

34. Засобом міжфразового зв'язку між другим і третім реченнями тексту є

А лексичний повтор
Б вставне слово
В прислівник
Г займенник

Правильна відповідь: **Г.**

35. Загальною темою тексту є розповідь про

А історію випадкової появи Вікіпедії
Б Вікіпедію від її появи й до сьогодні
В стан українського варіанта Вікіпедії
Г поширення Вікіпедії в усьому світі

Правильна відповідь: **Б.**

36. Для тексту характерним є поєднання ознак стилів

А наукового й офіційно-ділового
Б публіцистичного й наукового
В офіційно-ділового й публіцистичного
Г художнього й наукового

Правильна відповідь: **Б.**

Частина 2
Українська література

37. Словами ***«Ой Морозе, Морозенку...»*** починається
А календарно-обрядова пісня
Б суспільно-побутова пісня
В історична пісня
Г балада
Д дума

Правильна відповідь: **В.**

38. Видатний український державний діяч, пам'ятник якому ви бачите на фото, є персонажем твору
А «De libertate»
Б «Contra spem spero!»
В «Intermezzo»
Г «Засвіт встали козаченьки»
Д «Україна в огні»

Правильна відповідь: **А.**

39. Сюжет «Енеїди» Іван Котляревський запозичив у
А Гомера
Б Овідія
В Горація
Г Вергілія
Д Шекспіра

Правильна відповідь: **Г.**

40. Автором першого в українській літературі історичного роману є
А Пантелеймон Куліш
Б Панас Мирний
В Микола Куліш
Г Іван Котляревський
Д Григорій Сковорода

Правильна відповідь: **А.**

41. ***«Утни, батьку, щоб нехотя / На весь світ почули, / Що діялось в Україні, / За що погибала, / За що слава козацькая / На всім світі стала! / Утни, батьку, орле сизий!»*** – звертався Тарас Шевченко до
А Григорія Сковороди
Б Пантелеймона Куліша
В Івана Котляревського
Г Григорія Квітки-Основ'яненка
Д Івана Вишенського

Правильна відповідь: **Г.**

42. Карпо Адамович Тобілевич був прототипом головного героя твору

А «Максим Гримач»
Б «Кайдашева сім'я»
В «Камінний хрест»
Г «Земля»
Д «Мартин Боруля»

Правильна відповідь: **Д.**

43. Марко Вовчок – це псевдонім

А Л. Косач
Б О. Кандиби
В М. Вілінської
Г М. Фітільова
Д П. Губенка

Правильна відповідь: **В.**

44. У творі «Кайдашева сім'я» слова ***«Діло з грушею скінчилося несподівано. Груша всохла, і дві сім'ї помирилися. В обох садибах настала мирнота й тиша»*** є

А експозицією
Б зав'язкою
В розвитком дії
Г кульмінацією
Д розв'язкою

Правильна відповідь: **Д.**

45. ***«Як я люблю тебе без тями,***
Як мучусь довгими ночами
І як літа вже за літами
Свій біль, свій жаль, свої пісні
У серці здавлюю на дні», –
звертається до коханої ліричний герой вірша

А Миколи Вороного
Б Івана Франка
В Олександра Олеся
Г Павла Тичини
Д Максима Рильського

Правильна відповідь: **Б.**

46. Біблійну притчу про Каїна і Авеля нагадують сюжети обох творів у рядку

А «Місто», «Лісова пісня»
Б «Земля», «Подвійне коло»
В «Момент», «Україна в огні»
Г «Гайдамаки», «Я (Романтика)»
Д «Різдво», «Маруся»

Правильна відповідь: **Б.**

47. Українське слово в умовах імперії названо ***«скутим орлом»*** у поезії

А Івана Франка
Б Лесі Українки
В Олександра Олеся
Г Миколи Вороного
Д Тараса Шевченка

Правильна відповідь: **В.**

48. ***«Драматичне роздвоєння реальності та ідеалів, внутрішній конфлікт революціонера, який потрапляє у витворену революційними ідеями пастку»*** розкриває твір

А «Шаланда в морі»
Б «За мить щастя»
В «Intermezzo»
Г «Момент»
Д «Я (Романтика)»

Правильна відповідь: **Д.**

49. ***«Як могутній центр тяжіння, що круг нього крихітними планетами обертаються села, вічні супутники його руху, і часточки їх, потрапивши в розпечену атмосферу цього сонця, мусять пристосовуватися до нових умов тиску й підсоння»*** – так сприймав місто

А Мусій Половець
Б Степан Радченко
В Мина Мазайло
Г Григорій Многогрішний
Д Сашко Діденко

Правильна відповідь: **Б.**

50. ***«Як син, тобі доземно уклонюсь, і чесно гляну в чесні твої вічі»***, – звертається до свого народу

А Василь Симоненко
Б Євген Маланюк
В Андрій Малишко
Г Володимир Сосюра
Д Василь Стус

Правильна відповідь: **Д.**

51. ***«Має крилами Весна***
Запашна,
Лине вся в прозорих шатах,
У серпанках і блаватах...
Сяє усміхом примар
З-поза хмар,
Попелястих, пелехатих» –
так змалював прихід весни

А Микола Вороний
Б Олександр Олесь
В Богдан-Ігор Антонич
Г Василь Симоненко
Д Євген Маланюк

Правильна відповідь: **А.**

52. ***«Серцем передчуваю, що українізація – це спосіб робити з мене провінціала, другосортного службовця і не давати мені ходу на вищу посаду»***, – розмірковує персонаж твору

А Остапа Вишні
Б Валер'яна Підмогильного
В Олександра Довженка
Г Миколи Куліша
Д Олеся Гончара

Правильна відповідь: **Г.**

53. ***«Неси мене, коню... коли б хоч не пізно...***
Шляхи перекриті... і варта не спить...
Якщо я впаду – неврятована пісня,
задушена пісня в петлі захрипить!» –
з такими думками поспішає до гетьмана

А Лесько Черкес
Б Мартин Пушкар
В Іван Іскра
Г Гриць Бобренко
Д Яким Шибилист

Правильна відповідь: **В.**

54. Порівнює поезію із ***«сонцем оранжевим»***, яке ***«щомиті якийсь хлопчисько відкриває для себе»***,

А Василь Стус
Б Ліна Костенко
В Дмитро Павличко
Г Іван Драч
Д Андрій Малишко

Правильна відповідь: **Г.**

55. ***«Це була наша друга Україна, синку... І назви наші люди подавали тут свої, сумуючи за рідним краєм: Київ, Чернігівка, Полтавка, Україна, Катеринославка, Переяславка тощо»***, – розповідає героїня твору

А «Тигролови»
Б «Земля»
В «Місто»
Г «За мить щастя»
Д «Україна в огні»

Правильна відповідь: **А.**

56. Наприкінці XX століття діяло літературне угруповання

А «Молода Муза»
Б «Пропала грамота»
В «Молодняк»
Г «МАРС»
Д «Ланка»

Правильна відповідь: **Б.**

57. Установіть відповідність між назвами творів одного автора.

	Назва твору		*Назва твору*
1	«Contra spem spero!»	**А**	«Чого являєшся мені у сні»
2	«Мені однаково»	**Б**	«Ви знаєте, як липа шелестить...»
3	«Як добре те, що смерті не боюсь я»	**В**	«О земле втрачена, явися!»
		Г	«Лісова пісня»
4	«Гімн»	**Д**	«Заповіт»

Правильна відповідь: **1–Г, 2–Д, 3–В, 4–А.**

58. Установіть відповідність між жанром і персонажем твору.

	Жанр твору		*Персонаж твору*
1	роман	**А**	Бондарівна
2	повість	**Б**	Максим Ґудзь
3	поема	**В**	Іван Дідух
4	балада	**Г**	Мелашка Балаш
		Д	Датан

Правильна відповідь: **1–Б, 2–Г, 3–Д, 4–А.**

59. Установіть відповідність між персонажами того самого твору.

	Персонаж твору		*Персонаж твору*
1	Петро Шраменко	**А**	дядько Лев
2	Мавка	**Б**	Уля Розсоха
3	Антоніо Пальма	**В**	Леся Черевань
4	Мокій Мазайло	**Г**	Христя Хуторна
		Д	Оверко Половець

Правильна відповідь: **1–В, 2–А, 3–Г, 4–Б.**

60. Установіть відповідність між письменником і висловлюванням про нього.

	Письменник		*Висловлювання*
1	Микола Куліш	**А**	***«Серед його тюремних творів для мене найдорожчі його інтимні поезії, його відчайдушне вміння знаходити для душі місце всюди – в найкарколомніших знущаннях, у найбезпросвітнішому мороці сучасності»***
2	Григір Тютюнник	**Б**	***«Залюбки маскувався під «простачка», який здебільш з усім погоджується, але від нього повівало казковим «дурником», перед яким пасують мудреці і королі. Такого «простака» грає він і в автобіографії»***
3	Василь Стус	**В**	***«Український театр дістав свою найкращу комедію, може, свою єдину комедію, якщо властивістю комедії вважати легкість, грайливість, ритмічність, грацію на підложжі глибокого, але тільки натякненого змісту»***
4	Остап Вишня	**Г**	***«Поет жив у час, що заправив генія на роль блазня. І поет згодився на цю роль... Він обрізав усякі живі контакти, замінивши їх цілком офіційною інформацією. У цих умовах поет міг тільки конати, а не рости»***
		Д	***«Його новели і повісті суворі, витримані у вищих вимогах правди життєвої і художньої, автор не заграє зі світом, з героями й з істиною, письмо його точне, вивірене, ощадливе, часто новели нагадують мовби гравюри на сталі»***

Правильна відповідь: **1–В, 2–Д, 3–А, 4–Б.**

Частина 3
Власне висловлення

61. Прочитайте наведений текст.

Прислів'я мовить: ***«Моя хата скраю – нічого не знаю».***

Дехто вважає, що можна жити, не переймаючись чужими клопотами, суспільними проблемами, а віддавши себе служінню сім'ї, дбаючи про благополуччя своїх близьких і рідних. Багато ж хто переконаний, що повноцінним є життя з турботою про інших.

Як має ставитися до цього людина, прагнучи до щасливого життя?

Викладіть Ваш погляд на цю проблему.

2.1.1.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту

За допомогою *тесту з української мови і літератури* визначено рівень навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів, з української мови і літератури та ступінь їхньої підготовленості до навчання у вищих навчальних закладах.

Завданнями *субтесту з української мови* охоплено всі відповідні розділи Програми зовнішнього незалежного оцінювання з української мови і літератури. Ці завдання переважно потребували від учасників застосування набутих знань на практиці, орієнтування в комунікативних ситуаціях, вияву комунікативної компетентності.

Завдання з фонетики та графіки (визначення співвідношення між звуками й буквами) мають оптимальний рівень складності (успішно виконали 47 та 49% учасників першої та другої сесії відповідно).

Переважно успішно впоралися учасники тестування із завданнями з лексикології. Приміром, визначити помилки в слововживанні змогли 67% учасників, правильно дібрати синоніми – 69%, визначити семантику іншомовних лексем – 72%. Легкими виявилися завдання із фразеології (успішно виконали 70 та 91% учасників першої та другої сесії відповідно).

Будову слова та словотвір було представлено в тесті завданнями на пошук спільнокореневого слова (має легкий рівень складності, успішно виконане 66% учасників) й на визначення правильного варіанта змін приголосних за творення слів (виявилося складним, успішно виконане 39% учасників). Наприклад, у завданні 3 (перша сесія тестування) було запропоновано утворити прикметники за допомогою суфікса ***-ськ-*** й вибрати слово, у якому не відбулися звукові зміни. Учні з високим рівнем знань і вмінь з української мови вибрали варіант *«депутат – депутатський»*, проте багато хто вибрав слова *«козак»* і *«товариш»*, де звукові зміни за творення прикметників не відбуваються. Ці учасники не врахували специфіки звукових змін в українських словах і словах іншомовного походження.

Завдання із загальної морфології потребували від учасників визначення частиномовної приналежності слів (успішно виконали 55 та 62% учасників першої та другої сесії відповідно). Інші завдання стосувалися конкретної частини мови. З розділу «Іменник» перевірялися вміння визначати рід іменника (завдання було складним, його виконали 29% учасників), утворювати правильні відмінкові форми (завдання виявилися оптимальними за рівнем складності, їх успішно виконали 46%), правильно утворювати форми імен по батькові (успішно виконала більшість учасників – 82%). Наприклад, у завданні 17 (друга сесія тестування) треба було вибрати словосполучення з правильним узгодженням прикметника й іменника *«далека путь»*, але приблизно чверть учасників вибирала неправильний варіант *«наукова ступінь»* і стільки ж – варіант *«нестерпна біль»*. Знання й уміння з розділу «Числівник» успішно продемонструвала незначна кількість учасників зовнішнього незалежного оцінювання, тому відповідні завдання виявилися дуже складними й складними (19 та 33%). Так само погано впоралися із завданням на дієслівне керування (виконано правильно 31% учасників). Переважно успішно виконували завдання на вживання прийменників (оптимальний рівень складності, 47%) та сполучників (44%).

Завдання в розділі «Синтаксис» також не викликали особливих утруднень. Легкими є завдання на конструювання складнопідрядного речення; оптимальними –

на вживання вставних слів, класифікацію складних речень і правильну побудову речень з однорідними членами. Дещо важчими виявилися завдання, за допомогою яких перевірялися вміння визначати й коректно вживати члени речення (38% правильних відповідей), класифікувати односкладні речення (35%) і конструювати речення з відокремленими членами (34%).

Успішно сформовані у випускників уміння визначати стильову приналежність тексту. Ці завдання правильно виконала переважна більшість учасників як першої, так і другої сесії тестування.

Продемонструвати знання орфоепічних, а саме акцентологічних, норм успішно вдалося 70% учасників тестування.

У тесті міститься також істотна кількість завдань з орфографії. Вони мають такий рівень складності: легкі – на правопис м'якого знака, правопис префіксів; оптимальні – на написання слів іншомовного походження, написання слів разом, окремо й через дефіс, складні – на позначення на письмі спрощення в групах приголосних.

Сформованість знань, умінь і навичок з розділу «Розвиток мовлення» переважно перевірялася за допомогою завдань на читання й аналіз тексту. Рівень їхньої складності коливається від 21% (складні) до 91% (дуже легкі). Легкими виявилися завдання на загальне усвідомлення й запам'ятовування прочитаного й визначення загальної теми й мікротем тексту. Оптимальними є завдання, скеровані на перевірку вмінь диференціювати головне та другорядне, визначати тип мовлення й засоби міжфразового зв'язку аналізованого тексту. Складними для учасників стали завдання на аналіз окремих мовних одиниць і визначення їхнього функціонального навантаження в тексті.

Виконання відкритого тестового завдання з розгорнутою відповіддю (власне висловлення) продемонструвало невисокий рівень комунікативних умінь учасників зовнішнього незалежного оцінювання. Чимала кількість із них (12 та 13%) дістала 0 балів з 20 можливих за виконання цього завдання. Середній бал, який екзаменатори виставляли за виконання завдання на бланку Б, – 9, а найвищу кількість балів (20) має лише 0,07 та 0,12% учасників першої та другої сесії тестування відповідно.

Створюючи власне висловлення, треба було сформулювати тезу, що презентувала б власну позицію з приводу запропонованої проблеми. Більшість учасників (58 та 60%) лише частково впоралися з цим завданням і мають 1 бал із двох можливих за цим критерієм. У їхніх роботах немає вправного формулювання тези, а є лише окремі речення й ключові слова, що доносять власний погляд на обговорювану проблему.

Теза власного висловлення має розвиватися принаймні двома доречними аргументами, які б обґрунтовували й підтверджували висловлену позицію. Більшість учасників наводила лише один доречний аргумент або два аргументи, що дублювали одне одного. Тому 49% (перша сесія) та 62% (друга сесія) учасників отримали за цей критерій 1 бал із двох можливих.

Наведення прикладів із літератури й інших видів мистецтва та прикладів, що є історичними фактами або випадками з життя, виявилося найважчим завданням для цьогорічних учасників тестування. У 41 та 65% випадків екзаменатори оцінили ці приклади в 0 балів із двох можливих. Це свідчить про те, що у власних висловленнях прикладів немає чи вони недоречні.

Логічність і послідовність викладу було оцінено переважно в 1 бал із двох можливих (52 та 63% учасників). У роботах траплялися порушення логічності, цілісності й несуперечливості розвитку думки.

Невисокими балами переважно оцінено й висновок у власних висловленнях. Половина учасників (56 та 58% першої та другої сесії відповідно) має за цей критерій 1 бал із двох можливих. Це свідчить, що переважно висновок лише частково відповідає тезі або не пов'язаний з аргументами та прикладами.

Дуже низьким виявився рівень орфографічної й пунктуаційної грамотності учасників. Так, 31% робіт за цим критерієм оцінено в 0 балів із чотирьох можливих, тобто в них зафіксовано 17 і більше орфографічних і пунктуаційних помилок.

За критерієм лексичної, граматичної й синтаксичної вправності учасники тестування також продемонстрували досить низький рівень. Зокрема 46 та 51% робіт першої та другої сесії відповідно мають 0 балів із чотирьох можливих, що свідчить про наявність у кожній роботі 11 й більше помилок.

При аналізі результатів тестування виявлено кілька завдань, у яких правильний варіант відповіді вибрали менше учасників, ніж неправильний варіант. Такі випадки здебільшого свідчать про певні прогалини в підготовці до тестування з української мови.

Так, завдання 8 першої сесії тестування, що супроводжувалося мікротекстом, передбачало визначення правильного варіанта написання частки *не* з наступним словом, виходячи з конкретних контекстуальних умов. Певна частина учасників (34%) визначила як правильний варіант написання *«не потрібне пір'я»*, а коректний варіант *«була чудом ще не звіданим»* – лише 31%. Виконання цього завдання потребувало уважного прочитання основи, аналізу мікротексту, урахування конкретного випадку вживання словоформи. Як бачимо, третина учасників зігнорувала ці умови.

Завданням 14 другої сесії тестування перевірялося знання правила позначення на письмі спрощення в групах приголосних. Як свідчить статистика, варіант зі словом *«агентство»* було вибрано 31% учасників, натомість правильний варіант, у всіх словах якого спрощення позначають на письмі *«водоочисний*, *свиснути*, *персні*, *корисливий»* – лише 21%. Це свідчить про неврахування специфіки правопису слів іншомовного походження й відмінкових форм українських слів.

Завдання 18 другої сесії тестування потребували пошуку неправильної відмінкової форми числівника. Більшість учасників (29%) вибрала як неправильну форму давального відмінка *«трьомстам п'ятдесяти шести»*, значна кількість (22%) – форму орудного відмінка *«трьомастами п'ятдесятьма шістьма»* і лише 19% – дійсно неправильну форму місцевого відмінка *«(на) трьохсот п'ятдесяти шести»*. Статистичні показники свідчать про недостатній рівень знань і вмінь учасників із теми «Відмінювання кількісних числівників».

Певні ускладнення виникли і з виконанням завдань на читання й аналіз тексту. Так, завдання 30 і 31 другої сесії тестування, зорієнтовані на перевірку контекстуального значення й особливостей функціонування слів і фразеологізмів у тексті, виявилися заскладними для переважної більшості учасників тестування.

У завданні 30 передбачено добір аналогії до протиставлених образних висловів *«чарівна скринька» – «скринька Пандори»* й потребувало самостійного пошуку фрагменту тексту, де це протиставлення наявне, і з'ясування змістового співвідношення цих елементів. Значна частина учасників не врахувала конкретного контексту, не змогла визначити, що *«чарівна скринька»*, тобто Вікіпедія, є

джерелом найрізноманітнішої інформації, сприяє поширенню доступних знань, «*розвитку кожної нації зокрема й людства загалом, а отже, злагоді у світі*», а «*скринька Пандори*» відповідає значенню лексеми «розбрат».

Завдання 31 спонукало дібрати тлумачення слова, яке випливає з контексту. Оскільки в тексті йдеться про можливість кожного вільно писати й редагувати матеріали для енциклопедії, то «*антиелітаризм*» автор уявляє як «*рівність усіх у праві створювати й редагувати будь-які статті веб-енциклопедії*». Саме неврахування авторської позиції, спричинене неуважним прочитанням умови завдання й поверховим аналізом широкого контексту призвело до того, що лише 24% учасників дали правильну відповідь на це завдання.

Таким чином, можна зробити висновок, що більшість учасників тестування продемонстрували високий рівень сформованості таких предметних навичок: визначати звукове значення букв у слові; пояснювати лексичне значення слів; добирати до слів синоніми; пояснювати значення фразеологізмів; розрізняти форми слова і спільнокореневі слова; визначати будову складнопідрядних речень; розпізнавати стилі мовлення.

На середньому рівні сформовано такі предметні вміння: розпізнавати слова, що належать до різних частин мови; відмінювати іменники; правильно й комунікативно доцільно використовувати слова, що належать до службових частин мови; розпізнавати складні речення різних типів; знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила.

Недостатньо сформовано в учасників такі предметні вміння: відрізняти правильні форми іменника від помилкових; добирати правильні форми числівників і використовувати їх у мовленні; відрізняти правильні форми дієслів від помилкових; розпізнавати типи односкладних речень; будувати письмове висловлення, логічно викладаючи зміст, підпорядковуючи його темі й основній думці, формулювати, добирати доречні аргументи і приклади, робити висновок, висловлювати власну позицію, свій погляд на ситуацію.

Субтест з української літератури в тесті з української мови і літератури представлений 24 завданнями, які охоплюють матеріал літературного процесу від усної народної творчості до сучасності.

Під час аналізу результатів тестування з української літератури не виявлено суттєвої різниці в складності завдань за розділами програми між першою та другою сесіями тестування. Так, наприклад, середня складність блоку завдань за темою «Література кінця XVIII – початку XX ст.» становить 41 та 44% для першої та другої сесії відповідно. За темою «Література XX ст.» – 44 та 43% відповідно.

Водночас деякі завдання виявилися для учасників дуже легкими або дуже складними. Оскільки цього року в субтесті було використано новий тип завдань – завдання з використанням візуальних джерел – зупинимося перш за все саме на них.

Так, у завданні 38 першої сесії учасникам пропонувалося впізнати зображених на фото персонажів скульптурної композиції та, спираючись на знання творів давньої української літератури, визначити твір, героями якого вони є. Завдання виявилося дуже легким із хорошою розподільною здатністю. Значна частина учасників (85%) впізнала легендарних персонажів (Кий, Щек, Хорив, Либідь) та співвіднесла їх із правильним варіантом відповіді – «Повість минулих літ» (уривок про заснування Києва).

Протилежна картина спостерігається із завданням 38 другої сесії тестування. Для його виконання учасникам запропонували фото пам’ятника Б. Хмельницькому.

Слід було так само визначити літературний твір, героєм якого є зображений персонаж. На жаль, із цим завданням не впоралися 78% учасників, у тому числі понад половину з них замість правильного варіанта відповіді «De libertate» вибрали варіант – «Засвіт встали козаченьки». Цей факт засвідчує, що понад дві третини учасників не знають тексту програмового вірша Г. Сковороди «De libertate», де є пряме звертання до Б. Хмельницького: *«Слава навіки буде з тобою, / Вольності отче, Богдане-герою!»*. Іншим поясненням цього може бути й те, що учасники, упізнавши гетьмана, виключно на інтуїтивному рівні, не зважаючи на художній текст, співвіднесли Б. Хмельницького чи то з піснею Марусі Чурай «Засвіт встали козаченьки», чи то з романом у віршах Ліни Костенко «Маруся Чурай», події якого розгортаються на тлі доби Хмельниччини.

Схожа ситуація спостерігається й із завданням 47 другої сесії. 74% учасників не змогли вказати джерело відомого порівняння *«рідне слово – скутий орел»*. Третина учасників вибрала як правильний варіант відповіді «Тараса Шевченка». Лише кожен четвертий правильно вказав на Олександра Олеся, хоча сам вірш має майже дослівну назву – «О слово рідне! Орле скутий!..».

В учасників як першої, так і другої сесії викликали значні труднощі завдання, спрямовані на перевірку знання літературних угруповань 1980–90-х рр. Лише 34% учасників першої сесії та 25% учасників другої сесії вказали правильні варіанти відповіді – «Нова дегенерація» та «Пропала грамота» відповідно. Така статистика виконання завдань є свідченням недостатнього рівня опанування учасниками матеріалом розділу програми «Сучасний літературний процес».

Також дуже складним виявилося завдання 42 першої сесії тестування. Лише 16% учасників змогли визначити, що баладний сюжет має твір «Максим Гримач» Марко Вовчка. Статистика виконання завдання свідчить що, учасники не опанували елементарними теоретико-літературними знаннями. Іншим неможливо пояснити факт вибору 45% учасників як правильного варіанта відповіді поеми І. Котляревського «Енеїда», 17% – комедії І. Карпенка-Карого «Мартин Боруля», 10 та 12% відповідно новели В. Стефаника «Камінний хрест» і новели М. Коцюбинського «Intermezzo».

2.1.2. Тест з історії України

2.1.2.1. Структура та зміст тесту

Зовнішнє незалежне оцінювання з історії України проводилося 19 і 20 червня 2013 р. У ньому взяли участь 174 614 осіб: перша сесія – 87 992 (89,4% від загальної кількості зареєстрованих), друга сесія – 86 622 (89,5% від загальної кількості зареєстрованих).

На виконання завдань тесту з історії України було відведено 135 хвилин.

Тест розроблено на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання з історії України, затвердженої Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України (наказ № 1252 від 06.11.2012 р., додаток 2).

Кількісний розподіл завдань тесту за розділами програми подано в таблиці 2.1.2.1.

Таблиця 2.1.2.1

№ з/п	Розділи програми	Кількість завдань
	Історія України від найдавніших часів до 1914 р.	
1	Від найдавніших часів – перша половина XVI ст.	10
2	Друга половина XVI ст. – перша половина XVIII ст.	10
3	Друга половина XVIII ст. – 1914 р.	12*/11**
	Історія України 1914 р. – початок XXI ст.	
4	1914–1939 рр.	11*/12**
5	1939 р. – початок XXI ст.	12
	Усього	55

** – у тесті першої сесії тестування.*
*** – у тесті другої сесії тестування.*

У завданнях тесту відображено різні аспекти вітчизняної історії: державного, політичного розвитку, економіки, соціальних відносин, суспільного, культурного розвитку, зовнішньополітичних стосунків.

У тестовому зошиті містились завдання різних форм: з вибором однієї правильної відповіді, на встановлення відповідності, на встановлення правильної хронологічної послідовності, з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді (з короткою відповіддю множинного вибору).

Кількісний розподіл завдань тесту за формами подано в таблиці 2.1.2.2.

Таблиця 2.1.2.2

Форми тестових завдань	**Розділи програми**					Усього
	Від найдавніших часів – перша половина XVI ст.	Друга половина XVI ст. – перша половина XVIII ст.	Друга половина XVIII ст. – 1914 р.	1914–1939 рр.	1939 р. – початок XXI ст.	
З вибором однієї правильної відповіді	8	7	9	9	9	42
На встановлення відповідності	1	1	1	1	2	6
На встановлення правильної послідовності	–	1	1	1	–	3
З вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді	1	1	1*		1	4
Усього	10	10	11/12		12	55

** – у тесті першої сесії завдання стосувалося подій розділу «Друга половина XVIII ст. – 1914 р.»; у тесті другої сесії – подій розділу «1914–1939 рр.».*

Завдання з вибором однієї правильної відповіді використовувалися для перевірки знань дат історичних подій, хронологічних меж явищ і процесів, періодів та етапів історії України; історичних фактів; понять і термінів. Також вони були спрямовані на перевірку вмінь визначати передумови, причини, приводи, сутність, наслідки та значення історичних подій, явищ і процесів; конкретизувати (співвідносити дати, події з відповідними історичними періодами й епохами, визначати приналежність місцевості до певних регіонів, зіставляти події та явища з певним історичним процесом, конкретних осіб, груп людей із певними етнічними, соціально-економічними, політичними групами); виділяти головне (характерні риси, зміни в житті людей, політиці, економіці та суспільстві, виокремлювати етнічні, соціальні, політичні групи); працювати з історичними джерелами (отримувати інформацію із джерела, застосовувати набуті знання в зв’язку зі змістом джерела). За виконання кожного завдання можна було отримати 0 або 1 бал.

Завданнями на встановлення відповідності перевірялося вміння систематизувати історичну інформацію на основі запропонованого контексту. Наприклад, встановлювати відповідність між назвами античних міст-колоній Північного Причорномор’я і Криму та їхнім місцем розташування; іменами князів та періодами їхнього правління; пронумерованими на карті воєводствами Речі Посполитої та їхніми назвами; подіями XVII ст. та їхніми наслідками; прізвищем науковця та фактами його біографії; назвами організацій першої половини XIX ст. та цілями, які вони ставили перед собою; поняттями та їхніми визначеннями; визначеннями та поняттями, що характеризують соціально-економічне життя УСРР в 1920–1930-х рр.; подіями

Великої Вітчизняної війни (1941–1945 рр.) та їхніми результатами й наслідками; плакатами та історичними періодами; прізвищами митців і фактами їхньої творчої біографії; поняттями, що використовують для характеристики періоду політичної та економічної лібералізації суспільства (1953–1964 рр.), та їхніми відображеннями в уривках з історичних джерел. За виконання кожного такого завдання можна було отримати від 0 до 4 балів.

Наступною формою завдань – на встановлення правильної послідовності – перевірялося вміння встановлювати послідовність подій у часі, спираючись на знання відповідних історичних епох. Наприклад, послідовність укладення міжнародних угод XVII ст.; подій XVIII ст.; суспільних подій XIX ст.; подій суспільно-політичного життя початку XX ст.; подій Української революції (1917–1918 рр.); створення радянських агітаційних плакатів. За виконання кожного такого завдання можна було отримати від 0 до 3 балів.

Завданнями з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді (з короткою відповіддю множинного вибору) перевірялося уміння групувати історичну інформацію за вказаною ознакою. Наприклад, визначити факти, що стосуються історії скіфських племен; історії сарматських племен; приклади культурного життя на українських землях у другій половині XVI ст.; провідників козацько-селянського повстання 1637–1638 рр.; завдання, які мали бути вирішені в ході земельної реформи П. Столипіна; політичні сили, які наприкінці жовтня – початку листопада 1917 р. вели збройну боротьбу за владу в Києві; риси нацистського окупаційного режиму в Україні в роки Великої Вітчизняної війни (1941–1945 рр.); ключові положення Конституції УРСР 1978 р. За виконання кожного такого завдання можна було отримати від 0 до 3 балів.

Максимальна кількість балів, яку можна було отримати, виконавши правильно всі завдання тесту з історії України, – 87.

2.1.2.2. Психометричні характеристики тесту

Перша сесія тестування

Статистичні характеристики результатів першої сесії тестування з історії України подано в таблиці 2.1.2.3.

Таблиця 2.1.2.3

Назва характеристики	Кількісне значення
Кількість учасників	87 992
Максимально можливий бал	87
Максимально набраний бал*	87
Середній набраний бал	36,19
Стандартне відхилення	13,18
Середня складність завдань тесту (%)	40,24
Середня розподільна здатність тесту (%)	35,68
Коефіцієнт α-Кронбаха	0,88

* *отримало два учасники*

На діаграмі 2.1.2.1 показано розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з історії України.

Діаграма 2.1.2.1. *Розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з історії України*

На діаграмі 2.1.2.2 показано розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання).

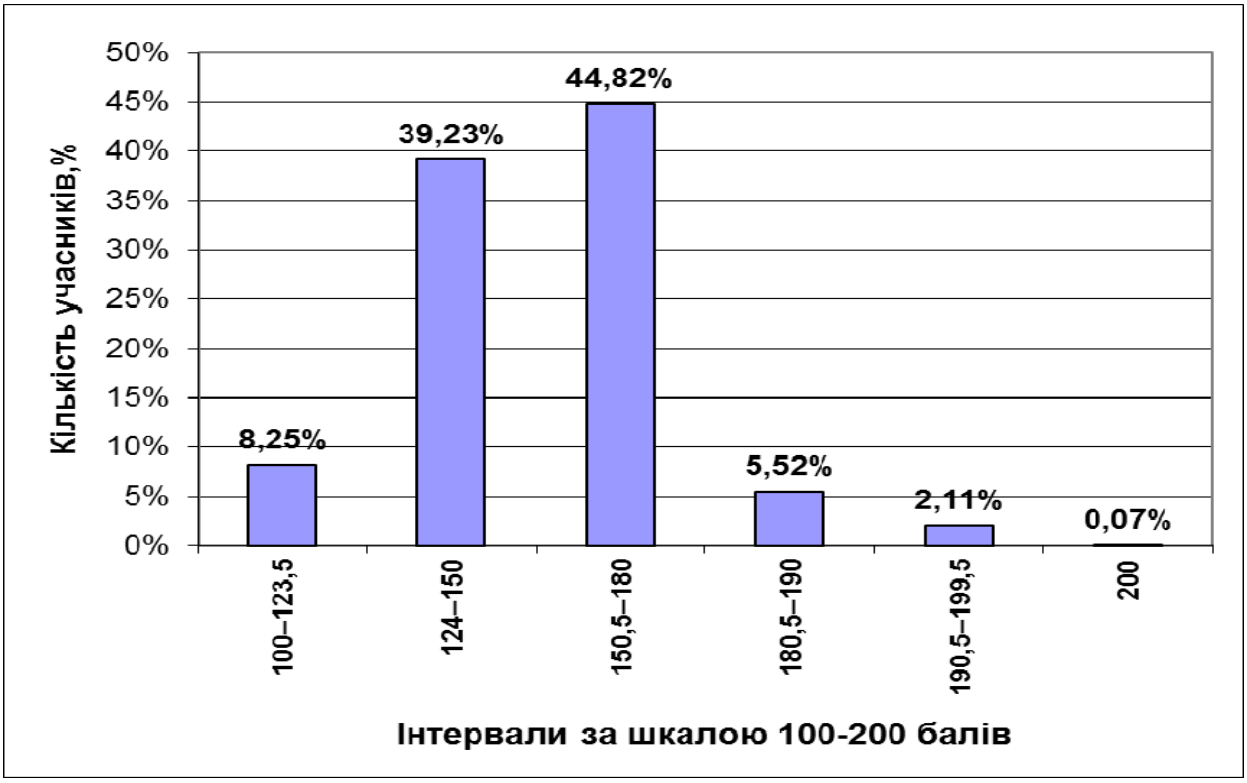

Діаграма 2.1.2.2. *Розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання)*

На діаграмі 2.1.2.3 показано розподіл тестових завдань з історії України за складністю.

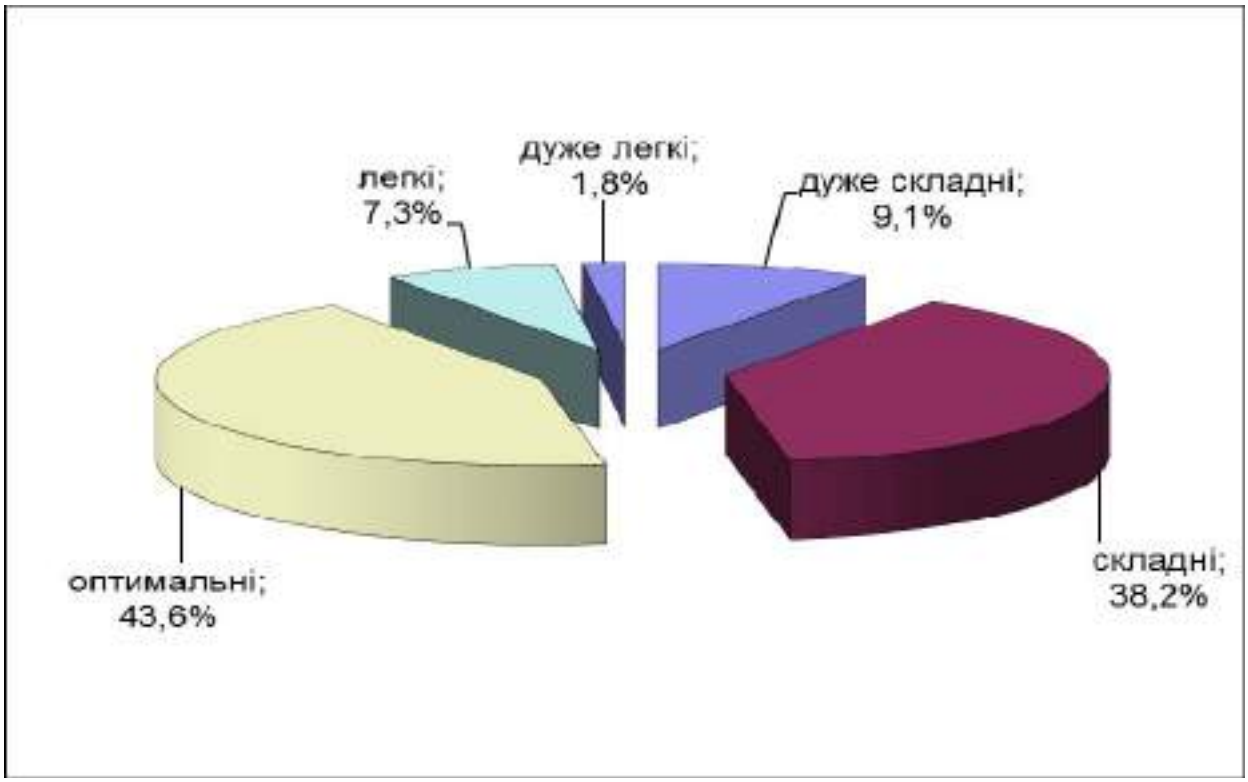

Діаграма 2.1.2.3. *Розподіл тестових завдань з історії України за складністю*

На діаграмі 2.1.2.4 показано розподіл тестових завдань з історії України за розподільною здатністю.

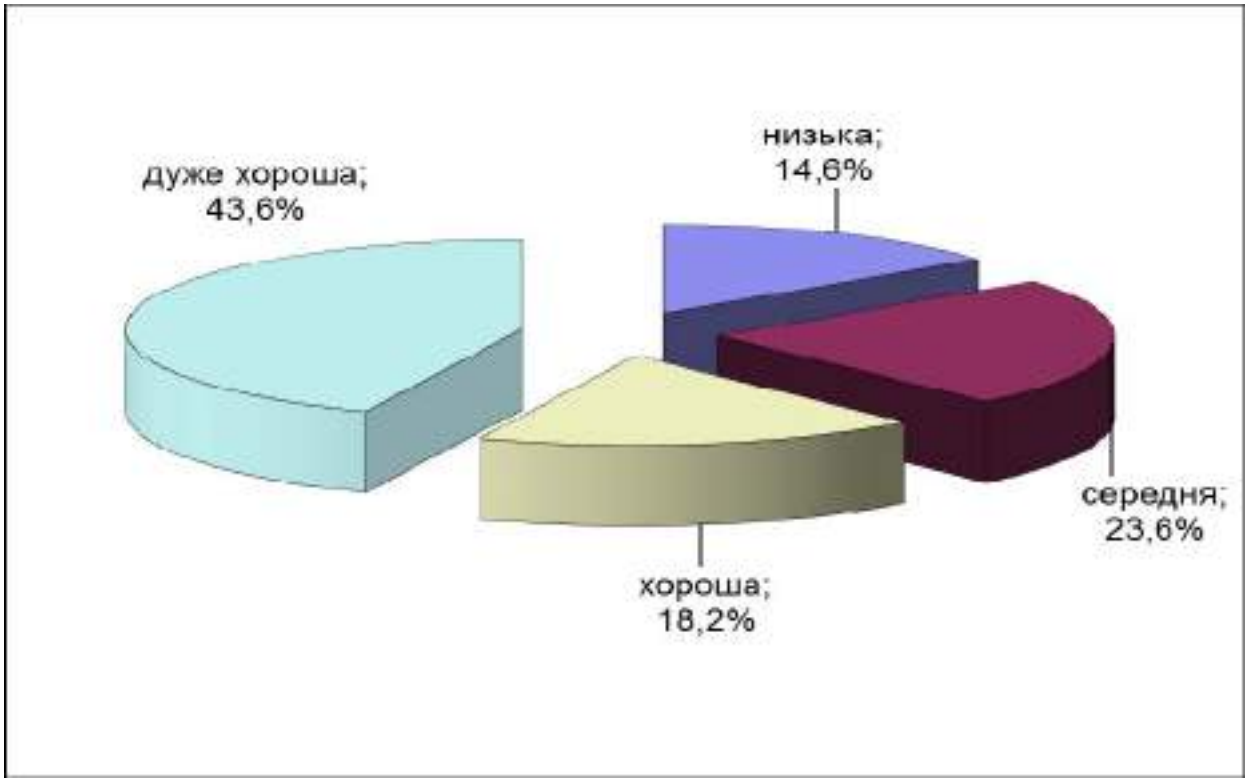

Діаграма 2.1.2.4. *Розподіл тестових завдань з історії України за розподільною здатністю*

Тест

1. Поява першого керамічного посуду – це характерна риса епохи
А палеоліту.
Б мезоліту.
В неоліту.
Г енеоліту.

Правильна відповідь: **В.**

2. Що стало одним із результатів посольства великої київської княгині Ольги до Константинополя, про яке повідомляє літописець?
А прийняття княгинею християнства
Б повернення Ольгою під владу Києва древлян
В розпуск княгинею варязьких дружин
Г оголошення Ольгою війни Хозарському каганатові

Правильна відповідь: **А.**

3. Кого з великих київських князів історик О. Субтельний охарактеризував так:
«Його слов'янське ім'я, варязьке виховання, кочовий спосіб життя віддзеркалювали поєднання європейського та азіатського начал. Його управління ознаменувало апогей ранньої героїчної доби в історії Київської Русі»?
А Олега
Б Ігоря
В Святослава
Г Володимира

Правильна відповідь: **В.**

4. У якому році на з'їзді руських князів ухвалено таке рішення:
«...Кожен хай держить отчину свою: Святополк – Ізяславів [уділ]; Володимир – Всеволодів [уділ]; Давид, Олег, Ярослав – Святославів [уділ]; іншим [хай будуть] уділи, які їм роздав Всеволод...»?
А 1054 р.
Б 1097 р.
В 1113 р.
Г 1187 р.

Правильна відповідь: **Б.**

5. У 1238 р. під Дорогичином військо князя Данила Галицького завдало поразки
А монголам.
Б угорцям.
В полякам.
Г хрестоносцям.

Правильна відповідь: **Г.**

6. Твори давньоруського героїчного епосу, що прославляють здебільшого подвиги народних героїв-богатирів і своїм сюжетом пов'язані з Києвом та князем Володимиром Святославичем, – це

А билини.
Б балади.
В поеми.
Г думи.

Правильна відповідь: **А.**

7. Яка соціальна верства становила переважну більшість населення Київської Русі IX–XII ст.?

А міщани
Б бояри
В смерди
Г дружинники

Правильна відповідь: **В.**

8. Про який регіон йдеться в уривку з історичного джерела:
«Після смерті короля Казимира III Великого цей край перейшов під владу Угорщини. Однак після укладення Кревської унії Польща знову набирає силу і остаточно приєднує його до своїх володінь і утворює на його теренах Руське воєводство»?

А Галичину
Б Волинь
В Поділля
Г Закарпаття

Правильна відповідь: **А.**

9. Яка подія пов'язана із зображеним на ілюстрації діячем?

А здобуття запорозькими козаками турецької фортеці Кафи
Б зведення на о. Мала Хортиця першої відомої Січі-фортеці
В керівництво українськими козаками під час Хотинської війни
Г зруйнування запорозькими козаками польської фортеці Кодак

Правильна відповідь: **Б.**

10. Фільварок – це форма господарювання

А козаків.
Б селян.
В міщан.
Г шляхти.

Правильна відповідь: **Г.**

11. Процес оформлення козацтва в окремий соціальний стан Речі Посполитої започатковано

А Куруківською угодою.
Б Третім Литовським Статутом.
В Універсалом короля Стефана Баторія.
Г «Ординацією Війська Запорозького...».

Правильна відповідь: **В.**

12. У якому уривку з історичного джерела вказано привід до Національно-визвольної війни українського народу проти Речі Посполитої середини XVII ст.?

А *«Зухвалий мій син Тиміш зібрав військо для того, щоб змусити до шлюбу дочку молдавського господаря. Застерігаю вашу королівську милість аби ви відступили з військом до польського кордону...»*

Б *«Наш підданий гетьман Б. Хмельницький, майже поєднавши свої війська з угорцем Ракочієм, послав до Польської держави наказного гетьмана Ждановича, Богуна та інших начальників для спустошення...»*

В *«Царська величність наді мною... учинив немилосердя своє: помирившись з поляками, ...государ послав з Вільно проти нас, шведів і угорців полякам на допомогу 20 тис. ратних людей...»*

Г *«Уся перша війна почалася через Чаплинського, який, не зважаючи на те, що я мав привілей короля, відібрав у мене хутір та ще й мені погрожував смертю, і увесь цей вогонь спалахнув через нього...»*

Правильна відповідь: **Г.**

13. Діяльність якого гетьмана можна характеризувати, спираючись на подану карту?

А Б. Хмельницького
Б І. Виговського
В Д. Многогрішного
Г І. Самойловича

Правильна відповідь: **Б.**

14. Що було характерним для процесу колонізації Слобідської України в другій половині XVII ст.?

А початок заселення території Дикого Поля українськими селянами-втікачами з Правобережної України та запорозькими козаками
Б активізація переселенського руху, основою якого були селяни та міщани Лівобережної України, які рятувалися від утисків польської шляхти
В нова хвиля переселенців із Правобережної та Лівобережної України пов'язана зі складними суспільно-політичними обставинами доби Руїни
Г обмеження переселенського руху з Правобережної України владою Московського царства у зв'язку з ускладненням відносин із Річчю Посполитою

Правильна відповідь: **В.**

15. Діяльність якого гетьмана уславлено на зображеній гравюрі?

А П. Орлика
Б П. Дорошенка
В Д. Апостола
Г І. Мазепи

Правильна відповідь: **Г.**

16. Діяльність Другої Малоросійської колегії було спрямовано на

А упорядкування системи управління Запорозькою Січчю.
Б ліквідацію решток автономного устрою Гетьманщини.
В запровадження полкового устрою в Слобідській Україні.
Г повернення козаків Задунайської Січі на Запоріжжя.

Правильна відповідь: **Б.**

17. Повстання Чернігівського полку наприкінці 1825 – на початку 1826 рр. було підготовлено

А масонською ложею «Любов до істини».
Б Кирило-Мефодіївським братством.
В польським Патріотичним товариством.
Г Південним товариством декабристів.

Правильна відповідь: **Г.**

18. Прочитайте уривок із праці М. Грушевського та виконайте завдання.
«У тих землях, що одійшли до Австрії, нове правительство австрійське заходилося коло того, щоб поліпшити долю кріпаків українських, обмежити безмежну владу польських панів над ними».
В уривку йдеться про

А реформи Марії-Терезії та Йосифа II 1770–1780-х рр.
Б Польське повстання 1830–1831 рр.
В революцію 1848–1849 рр. в Австрійській імперії.
Г Польське національно-визвольне повстання 1863–1864 рр.

Правильна відповідь: **А.**

19. Реформи 1860–1870-х рр. у Російській імперії сприяли

А завершенню промислового перевороту.
Б скасуванню заборон щодо української мови.
В відкриттю українських кафедр в університетах.
Г зрівнянню в правах усіх верств суспільства.

Правильна відповідь: **А.**

20. *«Негайно вислати з краю Драгоманова і Чубинського як невиправних й однозначно небезпечних для краю агітаторів»* – це одна з вимог

А Валуєвського циркуляру (1863 р.).
Б Емського указу (1876 р.).
В Університетського статуту (1884 р.).
Г Столипінського циркуляру (1906 р.).

Правильна відповідь: **Б.**

21. Укажіть пам'ятку архітектури України, зображену на фото початку XX ст.

А Володимирський собор у Києві
Б Покровський собор у Харкові
В Успенський собор у Почаєві
Г Троїцький собор у Новомосковську

Правильна відповідь: **А.**

22. Унаслідок яких подій стало можливе представництво українців у парламентах Австрійської та Російської імперій?

А польських повстань 1830–1831 та 1863–1864 рр.
Б реформ імператриці Марії-Терезії та імператора Олександра II
В створення українських політичних партій у Галичині та Наддніпрянщині
Г європейської революції 1848–1849 рр. та революції 1905–1907 рр. у Росії

Правильна відповідь: **Г.**

23. Укажіть портрет діяча, з іменем якого пов'язано створення Русько-української радикальної партії (РУРП).

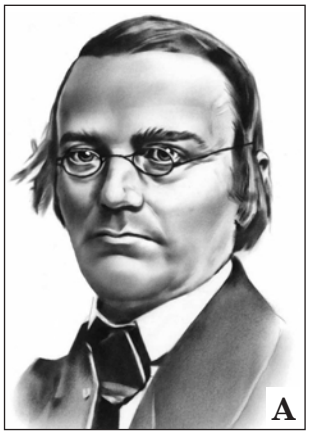

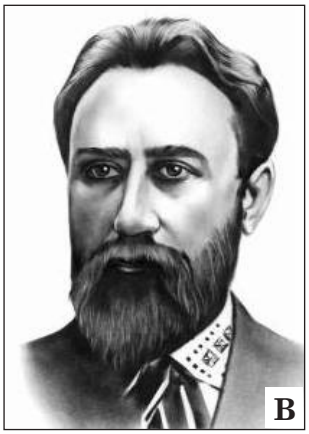

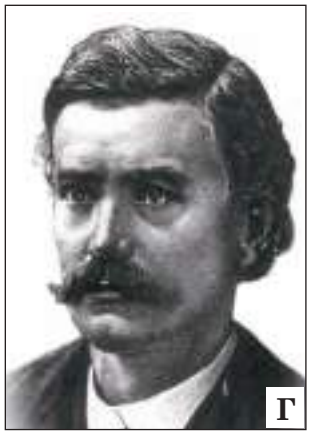

Правильна відповідь: **Б.**

24. Однією з провідних галузей промисловості на західноукраїнських землях на початку XX ст. була

А вугільна.
Б хімічна.
В нафтодобувна.
Г металургійна.

Правильна відповідь: **В.**

25. Перебіг яких подій Першої світової війни відображено на карті?

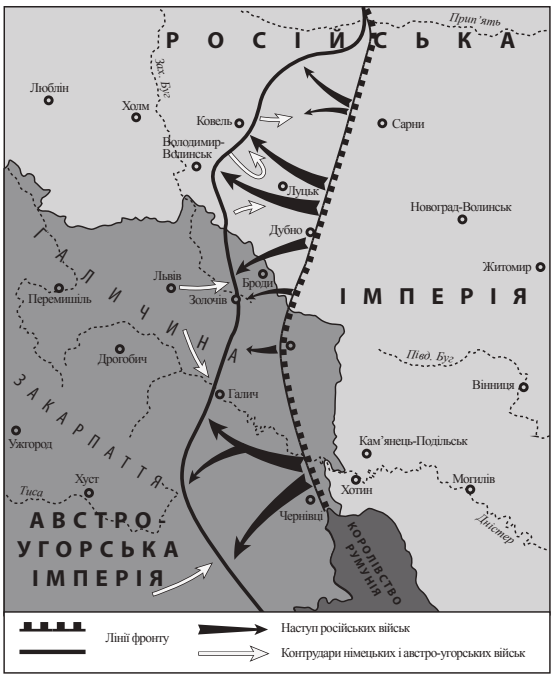

А Галицької битви (1914 р.)
Б Карпатської операції (1915 р.)
В Горлицької операції (1915 р.)
Г Брусиловського прориву (1916 р.)

Правильна відповідь: **Г.**

26. Яку позицію займала Українська Центральна Рада у відносинах з Тимчасовим урядом Росії?

А намагалась знайти компроміс щодо термінів реалізації національних прав українського народу

Б підбурювала неросійські народи до розвалу Російської імперії силовими методами

В ігнорувала будь-які спроби Тимчасового уряду налагодити переговорний процес

Г повністю підтримувала заходи Тимчасового уряду на придушення національних рухів

Правильна відповідь: **А.**

27. Що спричинило виголошення Ф. Швецем такої промови:
«Віднині зливаються в одно віка́ми відділені одна від одної частини України – Галичина, Буковина, Закарпаття і Придніпровська Україна – в одну Велику Україну... Віднині Український народ, звільнений могутнім поривом своїх власних сил, має змогу об'єднати всі зусилля своїх синів для створення нероздільної незалежної Української Держави на добро і щастя українського народу...»?

А проголошення незалежності УНР

Б укладення Варшавської угоди

В повалення більшовицького режиму в Україні

Г підписання Акта Злуки УНР та ЗУНР

Правильна відповідь: **Г.**

28. Одержавлення власності, згортання товарно-грошових відносин, упровадження карткової системи та загальної трудової повинності – це складові політики

А Генерального Секретаріату УНР.

Б Ради Народних Комісарів УСРР.

В Ради Міністрів Української Держави.

Г Директорії УНР.

Правильна відповідь: **Б.**

29. У якому році Українська СРР стала складовою СРСР?

А 1919 р.

Б 1920 р.

В 1921 р.

Г 1922 р.

Правильна відповідь: **Г.**

30. Яку політику більшовиків С. Петлюра характеризував таким чином:
«...У цьому напрямку нинішньої політики більшовиків я вбачаю чергову їхню поступку стихійній силі українського національного руху, а водночас логічно послідовний і політичний захід з метою оволодіння силою цього руху й зміцнення своїх позицій в Україні...»?

А «воєнний комунізм»

Б неп

В коренізацію

Г колективізацію

Правильна відповідь: **В.**

31. Зображений агітаційний плакат 1930-х рр. є джерелом для визначення

А причин індустріалізації.
Б переваг індустріалізації.
В масштабів індустріалізації.
Г джерел індустріалізації.

Правильна відповідь: **Г.**

32. Жертвою якої репресивної акції став С. Єфремов?

А справи «Спілки визволення України»
Б «Шахтинської справи»
В Голодомору
Г «Закону про п'ять колосків»

Правильна відповідь: **А.**

33. «Осадництво» – це

А політико-ідеологічний контроль за українськими партіями, здійснюваний чехословацькими партіями в 1920–1930-х рр.
Б адміністративна уніфікація українських земель, здійснювана урядом Румунії в 1920 – першій половині 1930-х рр.
В процес згортання української освіти, здійснюваний урядом Угорщини наприкінці 1930-х рр.
Г політика планомірного заселення українських земель військовими та цивільними колоністами, здійснювана урядом Польщі в 1920-х рр.

Правильна відповідь: **Г.**

34. Яка подія часів Великої Вітчизняної війни стала темою для створення зображеної карикатури?

А Битва за Дніпро
Б Київська оборонна операція
В Корсунь-Шевченківська операція
Г Карпатсько-Ужгородська операція

Правильна відповідь: **В.**

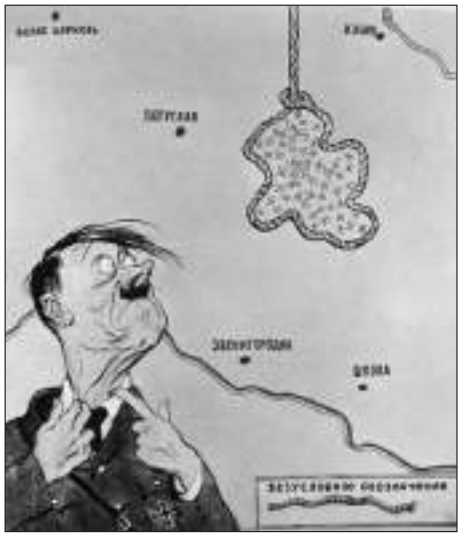

35. Визволення всієї території України від німецьких окупантів та їхніх союзників відбулося

А 6 листопада 1943 р.
Б 17 лютого 1944 р.
В 28 жовтня 1944 р.
Г 9 травня 1945 р.

Правильна відповідь: **В.**

36. За оцінкою історика О. Бойка *«...характерним для стратегії радянського керівництва в процесі відбудови було повернення до довоєнної моделі розвитку народного господарства»*.
Що було покладено в основу зазначеної моделі?

А розвиток базових галузей промисловості за рахунок ресурсів сільського господарства
Б співіснування державного, кооперативного та приватного секторів народного господарства
В спрямування основних капіталовкладень у легку промисловість і соціальну сферу
Г скорочення обсягів державних дотацій підприємствам воєнно-промислового комплексу

Правильна відповідь: **А.**

37. Практика «політичної реабілітації» вперше увійшла в життя радянського суспільства в період

А «відбудови».
Б «відлиги».
В «застою».
Г «перебудови».

Правильна відповідь: **Б.**

38. *«...Ліквідувати Українську Раду народного господарства. Визнати за необхідне ліквідувати Ради народного господарства економічних районів УРСР»* – це рішення засвідчило

А згортання хрущовських реформ.
Б реалізацію державного суверенітету республіки.
В скорочення масштабів сталінських репресій.
Г поглиблення політики «перебудови».

Правильна відповідь: **А.**

39. Яке явище радянської дійсності другої половини 1960–1980-х рр. відображає карикатура?

А низьку якість обслуговування в торговельних закладах

Б розкрадання державного майна на робочих місцях

В технологічну відсталість харчової промисловості

Г систематичне пияцтво на робочому місці

Правильна відповідь: **Б.**

– А я тут неподалік працюю, на м'ясокомбінаті...

40. Прочитайте уривок із книги М. Горбачова «Життя і реформи» та виконайте завдання.

«...Реформа була для свого часу досить сміливою, перш за все в плані розширення самостійності підприємств і товарно-грошових відносин між ними. Добре пам'ятаю, яке пожвавлення вона викликала в суспільстві, які породила надії, надавши позитивний вплив на розвиток економіки у восьмій п'ятирічці, мабуть, найбільш успішній у післявоєнні роки».

Описана реформа проводилася під керівництвом

А М. Хрущова.

Б П. Шелеста.

В М. Підгорного.

Г О. Косигіна.

Правильна відповідь: **Г.**

41. Яка подія дала поштовх процесу міжнародного визнання України як незалежної держави?

А прийняття Декларації про державний суверенітет України (16 липня 1990 р.)

Б схвалення Акта проголошення незалежності України (24 серпня 1991 р.)

В проведення Всеукраїнського референдуму (1 грудня 1991 р.)

Г утворення Співдружності Незалежних Держав (8 грудня 1991 р.)

Правильна відповідь: **В.**

42. 6 грудня 1991 р. – це дата

А набуття Україною членства в Раді Європи.

Б обрання першого Президента України.

В ухвалення Конституції України.

Г заснування Збройних Сил України.

Правильна відповідь: **Г.**

43. Установіть відповідність між назвами античних міст-колоній Північного Причорномор'я і Криму та їхнім місцем розташування.

1 Ольвія
2 Пантікапей
3 Херсонес
4 Тіра

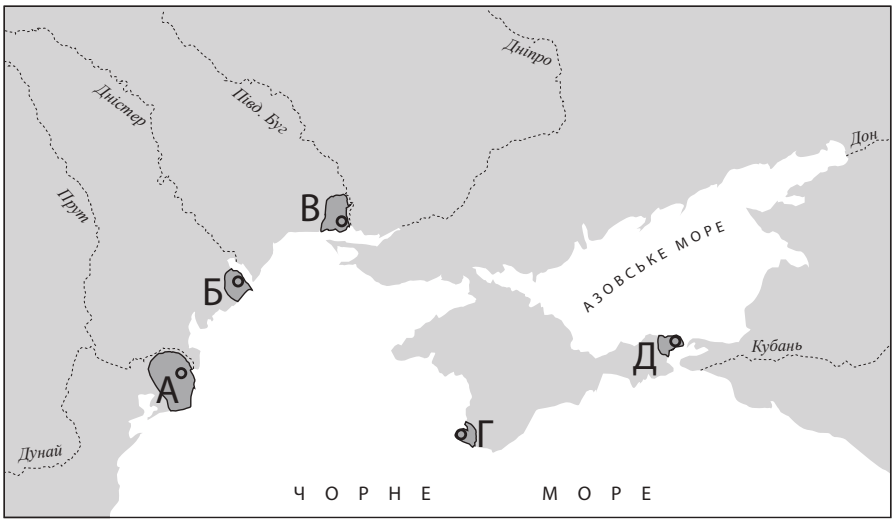

Правильна відповідь: **1–В, 2–Д, 3–Г, 4–Б.**

44. Установіть відповідність між подіями XVII ст. та їхніми наслідками.

1 ухвалення Гадяцьких пунктів
2 Чигиринські походи турецько-татарських військ
3 укладення Андрусівського договору
4 підписання Віленського перемир'я

А знелюднення частини Правобережної України, руйнація козацької столиці
Б початок війни Московського царства проти Гетьманщини
В поділ території Гетьманщини між Річчю Посполитою та Московським царством
Г пошук Б. Хмельницьким нових союзників у боротьбі з Річчю Посполитою
Д перехід Лівобережної Гетьманщини під протекторат Османської імперії

Правильна відповідь: **1–Б, 2–А, 3–В, 4–Г.**

45. Установіть відповідність між прізвищем науковця та фактами його біографії.

1 В. Каразін
2 М. Остроградський
3 М. Максимович
4 М. Костомаров

А етнограф, укладач збірок українських народних пісень, перший ректор Київського університету
Б винахідник, агроном і метеоролог, ініціатор відкриття Харківського університету
В математик, член Петербурзької, Паризької, Римської та Туринської академій наук
Г етнограф, автор українського фонетичного правопису, першого українського історичного роману
Д історик, автор праць з історії козацтва, член Кирило-Мефодієвського братства

Правильна відповідь: **1–Б, 2–В, 3–А, 4–Д.**

46. Установіть відповідність між визначеннями та поняттями, що характеризують соціально-економічне життя УСРР в 1920–1930-х рр.

1	об'єднання селянських господарств у великі підприємства шляхом примусового усуспільнення землі, реманенту та худоби	**А**	«госпрозрахунок»
2	створення великого машинного виробництва в усіх галузях господарства, насамперед у промисловості	**Б**	«індустріалізація»
3	тверда норма обсягів натурального відрахування державі частки продукції, виробленої селянськими господарствами	**В**	«денаціоналізація»
4	форма господарювання в державних підприємствах на основі фінансової самостійності в умовах збереження централізованого керівництва	**Г**	«продподаток»
		Д	«колективізація»

Правильна відповідь: **1–Д, 2–Б, 3–Г, 4–А.**

47. Установіть відповідність між плакатами та історичними періодами.

1

2

3

4

А радянська модернізація України (1928–1938 рр.)
Б повоєнна відбудова та розвиток (1946 – початок 1950-х рр.)
В політична та економічна лібералізація суспільства (1953–1964 рр.)
Г загострення кризи радянської системи (1965–1985 рр.)
Д розпад Радянського Союзу та відродження незалежності України (1985–1991 рр.)

Правильна відповідь: **1–Г, 2–В, 3–Д, 4–Б.**

48. Установіть відповідність між поняттями, що використовують для характеристики періоду політичної та економічної лібералізації суспільства (1953–1964 рр.), та їхніми відображеннями в уривках з історичних джерел.

1 «лібералізація»

2 «дисидентство»

3 «шістдесятники»

4 «реабілітація»

А *«...Зняти з обліку спецпоселення і звільнити з-під адміністративного нагляду органів МВС греків, болгар, вірмен та членів їх сімей, виселених з Криму в 1944 р.»*

Б *«Затвердити... передачу Кримської області зі складу Російської Радянської Федеративної Соціалістичної Республіки до складу Української Радянської Соціалістичної Республіки...»*

В *«...Поетів тоді називали формалістами за шукання своєї індивідуальності. Насправді, за шуканням істини замість ідеї, спущеної зверху для оспівування, ...за опір, протистояння офіційній літературі та всьому апаратові будівничих казарм...»*

Г *«...Завдання полягає в підготовці народу до нового масового руху за національну свободу. Для такої праці потрібні не скоростріл з багнетом, а натхненне слово з вірою в перемогу...»*

Д *«...Для цього необхідно: по-більшовицькому засудити і викорінити як несумісний з принципами партійного керівництва і нормами партійного життя культ особистості, вести боротьбу проти спроб відродити його в тій чи іншій формі...»*

Правильна відповідь: **1–Д, 2–Г, 3–В, 4–А.**

49. Установіть послідовність укладення міжнародних угод XVII ст.

А Андрусівський договір між Московським царством та Річчю Посполитою

Б Бахчисарайський договір між Московським царством та Османською імперією

В «Вічний мир» між Московським царством та Річчю Посполитою

Г Гадяцькі пункти між Військом Запорозьким та Річчю Посполитою

Правильна відповідь: **Г, А, Б, В.**

50. Установіть послідовність суспільних подій XIX ст.

А відкриття в Києві Південно-Західного відділу Російського географічного товариства

Б заснування у Львові товариства «Просвіта»

В реорганізація Літературного товариства ім. Т. Шевченка в Наукове товариство

Г відкриття в Одесі Новоросійського університету

Правильна відповідь: **Г, Б, А, В.**

51. Установіть послідовність подій Української революції (1917–1918 рр.).

А ухвалення Першого Універсалу Української Центральної Ради
Б скликання Всеукраїнського національного конгресу
В утворення Української Центральної Ради
Г створення Генерального Секретаріату

Правильна відповідь: **В, Б, А, Г.**

52. Що з наведеного стосується історії скіфських племен?

1 налагодження торговельних зв'язків із грецькими містами-колоніями
2 утвердження монотеїстичної релігії
3 здійснення грабіжницьких походів проти Римської імперії
4 витіснення на Кримський півострів сарматськими племенами
5 створення загонів важкоозброєної піхоти
6 винайдення колісного транспорту
7 панування в образотворчому мистецтві «звіриного стилю»

Правильна відповідь: **1, 4, 7.**

53. Що із зазначеного є прикладом культурного життя на українських землях у другій половині XVI ст.?

1 заснування Києво-Могилянської колегії
2 створення Пересопницького Євангелія
3 заснування в Острозі слов'яно-греко-латинської академії
4 створення козацьких літописів
5 заснування Глухівської співочої школи
6 видання у Львові І. Федоровим «Апостола» та «Букваря»
7 відновлення ієрархії православної церкви

Правильна відповідь: **2, 3, 6.**

54. Які завдання мали бути вирішені в ході земельної реформи П. Столипіна?

1 зміцнити соціальну опору самодержавства на селі
2 розв'язати проблему аграрного перенаселення
3 розширити ринки збуту сільськогосподарської продукції
4 скасувати панщину та кріпосну залежність селян
5 ліквідувати заборгованість за викупними платежами 1861 р.
6 подолати кризу сільськогосподарського перевиробництва
7 ліквідувати церковне та монастирське землеволодіння

Правильна відповідь: **1, 2, 5.**

55. Укажіть характерні риси нацистського окупаційного режиму в Україні в роки Великої Вітчизняної війни (1941–1945 рр.).

1 ліквідація колгоспно-радгоспної системи, зрівняльний розподіл землі між селянами за трудовими нормами

2 проведення примусових мобілізацій до Української національної армії

3 жорстка експлуатація населення та економічне пограбування (вивіз сировини, продовольства, матеріальних цінностей)

4 відновлення та легалізація діяльності українських політичних партій

5 тотальний терор, масове знищення місцевого цивільного населення та військовополонених

6 денаціоналізація великої промисловості, створення спільних українсько-німецьких підприємств

7 примусове вивезення на господарські роботи до Німеччини місцевого працездатного населення

Правильна відповідь: **3, 5, 7.**

Друга сесія тестування

Статистичні характеристики результатів другої сесії тестування з історії України подано в таблиці 2.1.2.4.

Таблиця 2.1.2.4

Назва характеристики	Кількісне значення
Кількість учасників	86 622
Максимально можливий бал	87
Максимально набраний бал*	87
Середній набраний бал	36,53
Стандартне відхилення	12,99
Середня складність завдань тесту (%)	42,37
Середня розподільна здатність тесту (%)	33,85
Коефіцієнт α-Кронбаха	0,87

* *отримав один учасник*

На діаграмі 2.1.2.5 показано розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з історії України.

Діаграма 2.1.2.5. *Розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з історії України*

На діаграмі 2.1.2.6 показано розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання).

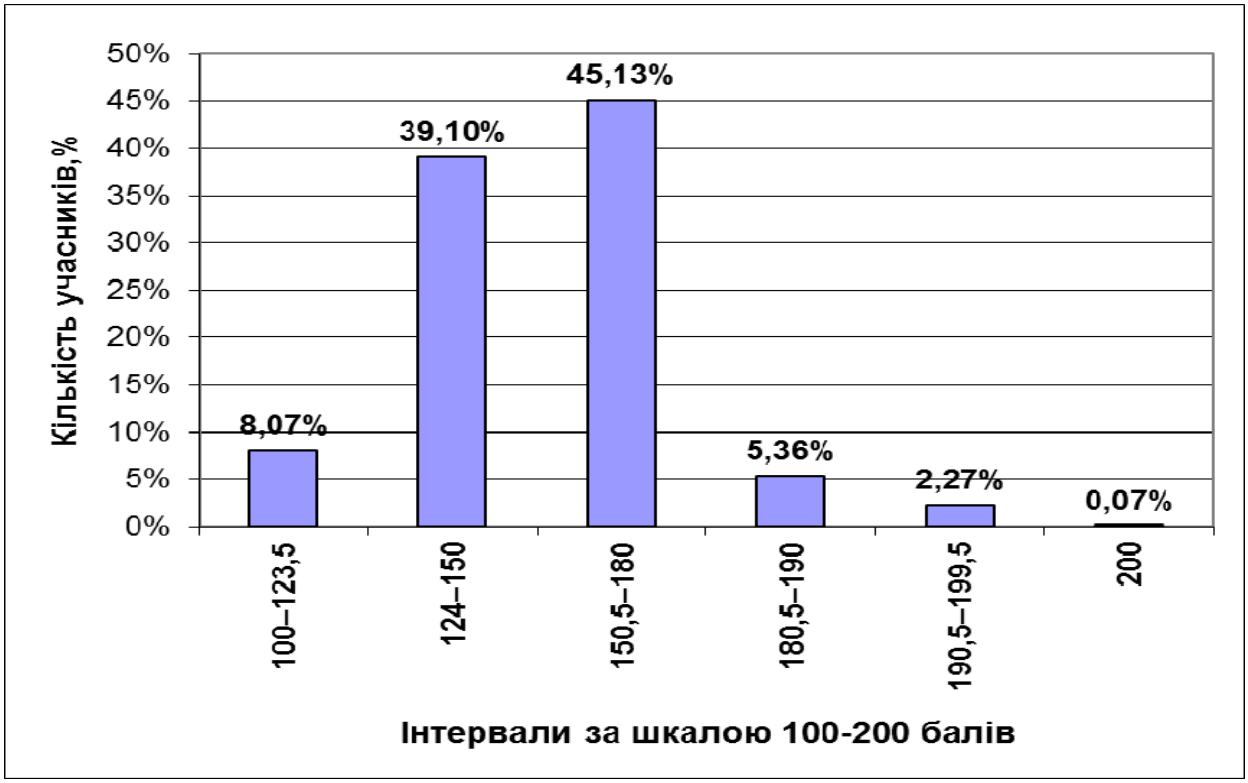

Діаграма 2.1.2.6. *Розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання)*

На діаграмі 2.1.2.7 показано розподіл тестових завдань з історії України за складністю.

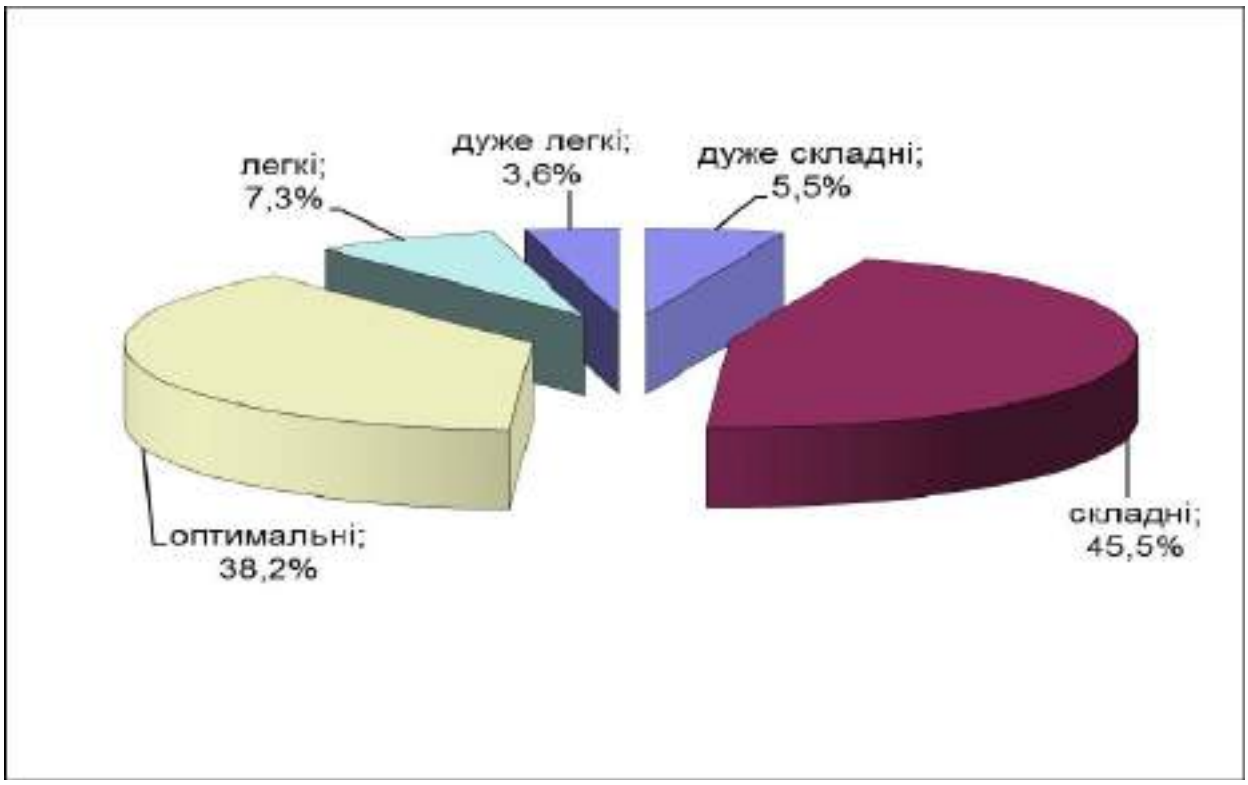

Діаграма 2.1.2.7. *Розподіл тестових завдань з історії України за складністю*

На діаграмі 2.1.2.8 показано розподіл тестових завдань з історії України за розподільною здатністю.

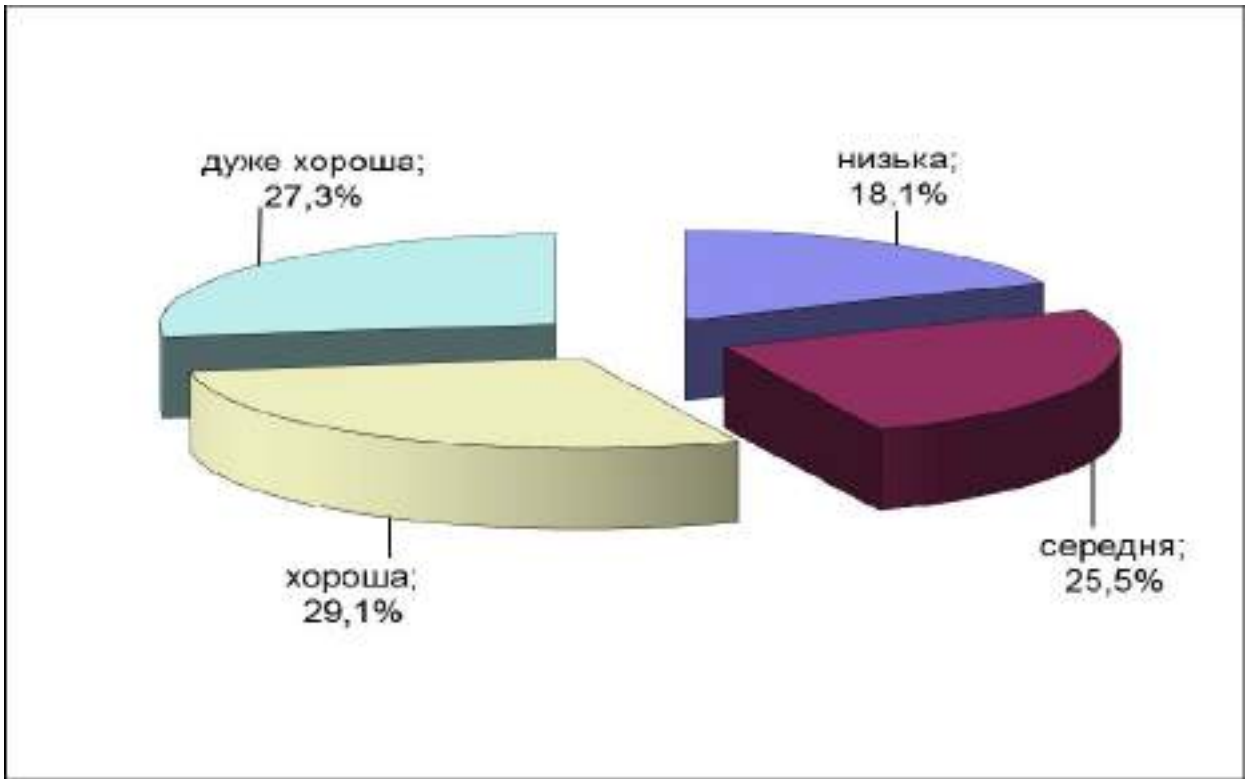

Діаграма 2.1.2.8. *Розподіл тестових завдань з історії України за розподільною здатністю*

Тест

1. Освоєння нового матеріалу для виготовлення знарядь праці – міді, утвердження відтворюючих форм господарювання – це характерні риси розвитку людського суспільства в епоху

А палеоліту.
Б мезоліту.
В неоліту.
Г енеоліту.

Правильна відповідь: **Г.**

2. Військові походи великого київського князя Святослава Ігоревича призвели до

А приєднання земель Червоної Русі.
Б усунення варягів від влади.
В розширення кордонів держави.
Г розорення господарства Русі.

Правильна відповідь: **В.**

3. Подія, відображена на мініатюрі з давньоруського літопису, пов'язана з діяльністю великого київського князя

А Ігоря Рюриковича.
Б Володимира Святославича.
В Ярослава Володимировича.
Г Всеволода Ярославича.

Правильна відповідь: **Б.**

4. Яку мету переслідував великий київський князь Ярослав Мудрий, заповідаючи своїм синам:
«Осе я одходжу зі світу сього. А ви... майте межи собою любов, бо ви є брати... Тепер же поручаю я, – замість себе, – стіл свій, Київ, найстаршому синові Ізяславу. Слухайтесь його, як ото слухались ви мене, нехай він вам буде замість мене. А Святославу даю я Чернігів, а Всеволоду – Переяславль, а Ігорю – Володимир, а В'ячеславу – Смоленськ...»?

А убезпечити державу від князівських міжусобиць
Б запровадити станово-представницьку монархію
В упорядкувати систему збирання данини
Г ліквідувати удільні князівства

Правильна відповідь: **А.**

5. Виникнення самостійних політичних центрів на Русі в XII – на початку XIII ст. було наслідком

А монгольської навали.
Б політичної роздробленості.
В розпаду тріумвірату Ярославичів.
Г господарського занепаду Києва.

Правильна відповідь: **Б.**

6. Кому з князів літописець приписує вислови: *«Не личить держати нашу батьківщину крижевникам (хрестоносцям)»*, *«Не дам півотчини своєї, але поїду до Батия сам»*?

А Ярославу Осмомислу
Б Роману Мстиславовичу
В Данилу Галицькому
Г Юрію І Львовичу

Правильна відповідь: **В.**

7. Давньоруські мозаїки, фрагменти яких зображено на фото, є елементом оздоблення

А Спасо-Преображенського собору в Чернігові.
Б церкви святого Пантелеймона поблизу Галича.
В П'ятницької церкви в Чернігові.
Г Софійського собору в Києві.

Правильна відповідь: **Г.**

8. Етапи історичного розвитку якого народу викладено літописцем:
«Народ же цей даниною руським князям служив. Коли ж відчув, що його господарі [руські князі] розтрощені татарами, він змужнів і на знесилених русів владу свою поширив, а з часом всю руську землю перейняв у татар у своє володіння і став володіти її широкими просторами...»?

А половців
Б поляків
В литовців
Г печенігів

Правильна відповідь: **В.**

9. Берестейську церковну унію укладено
А 1556 р.
Б 1574 р.
В 1569 р.
Г 1596 р.

Правильна відповідь: **Г.**

10. Кому з діячів, на думку вчених, «*...випала доля "степового короля" – людини, яка надала перших організаційних форм козаччині, не підозрюючи, що через неповні сто літ його творіння захитає підвалини Речі Посполитої*»?
А Д. Вишневецькому
Б П. Конашевичу-Сагайдачному
В В.-К. Острозькому
Г І. Сірку

Правильна відповідь: **А.**

11. Про яку форму феодальної повинності йдеться в уривку з історичного джерела: «*Робота підданим через війта має бути замовлена на тиждень, з чим і на котрий день люди до роботи мають прийти, а війт того ж дня людям визначить роботу. Якщо котрийсь чоловік не вийде на роботу, то за перший день прогулу заплатить гріш, а за другий – барана, а якщо й третій раз прогуляє, то бичем на лавці скарати, а дні пропущені відробити...*»?
А оброк
Б десятину
В полюддя
Г панщину

Правильна відповідь: **Г.**

12. На зображеному малюнку Т. Шевченка відтворено образ родинної церкви-усипальниці гетьмана

А Б. Хмельницького.
Б І. Брюховецького.
В К. Розумовського.
Г П. Дорошенка.

Правильна відповідь: **А.**

13. Внутрішня та зовнішня політика гетьмана І. Виговського сприяла

А переходу Слобідської України під владу гетьмана.
Б об'єднанню Правобережної і Лівобережної Гетьманщини.
В розгортанню боротьби козацької старшини за гетьманську булаву.
Г втраті Запорозькою Січчю автономних прав і привілеїв.

Правильна відповідь: **В.**

14. Оборону якого міста описано в уривку з історичного джерела:
«Понад місяць тривала облога, місто запекло боронилося, ніби знало, доки стоятиме велична столиця гетьмана Богдана, доти й житиме віра в те, що минуться незгоди»?

А Глухова
Б Чигирина
В Батурина
Г Гадяча

Правильна відповідь: **Б.**

15. Діяльність якого гетьмана можна характеризувати, спираючись на подану карту?

А П. Тетері
Б І. Самойловича
В Ю. Хмельницького
Г І. Мазепи

Правильна відповідь: **Г.**

16. «Паланка» – це адміністративно-територіальна одиниця

А Слобідської України.
Б Лівобережної Гетьманщини.
В Нової (Підпільненської) Січі.
Г Правобережної Гетьманщини.

Правильна відповідь: **В.**

17. Повстання під проводом У. Кармалюка в першій половині XIX ст. було проявом поширення в Наддніпрянщині

А антикріпосницького руху.
Б українського національного руху.
В польського визвольного руху.
Г російського суспільного руху.

Правильна відповідь: **А.**

18. Культурно-просвітницьке угруповання «Руська трійця» діяло впродовж

А 1830–1831 рр.
Б 1833–1837 рр.
В 1846–1847 рр.
Г 1863–1864 рр.

Правильна відповідь: **Б.**

19. Ідейний і художній рух в культурі кінця XVIII – першої половини XIX ст., в основі якого – духовне життя людини, воля творчої особистості, інтерес до національної культури і фольклору, ідеалізація минулого, – це

А реалізм.
Б класицизм.
В романтизм.
Г модернізм.

Правильна відповідь: **В.**

20. Активний розвиток сільського господарства в Наддніпрянській Україні в 70–90-х рр. XIX ст. стримувався

А засиллям іноземного капіталу.
Б поглибленням господарської спеціалізації регіонів.
В скороченням поміщицького землеволодіння.
Г збереженням селянської общини.

Правильна відповідь: **Г.**

21. Про яку організацію йдеться в уривку з історичного джерела:
«...Переважно досліджує губернії Київського освітнього округу в усіх тих аспектах, що є предметом занять Товариства, і особливо дослідження зі статистики та етнографії... відшукує й доводить до відома вже зібрані й ті, що зберігаються в місцевих архівах, відомості про край, розглядає їх, вирішує, як їх використати для науки...»?

А товариство «Просвіта»
Б Наукове товариство ім. Т. Шевченка
В Південно-Західний відділ Російського географічного товариства
Г просвітницьке товариство галицьких греко-католицьких священиків

Правильна відповідь: **В.**

22. Метою розгортання кооперативного руху на західноукраїнських землях наприкінці XIX ст. було

А покращення соціально-економічного становища українського селянства.
Б створення великих колективних сільськогосподарських підприємств.
В формування єдиного всеукраїнського сільськогосподарського ринку.
Г сприяння еміграції українських селян до Північної Америки.

Правильна відповідь: **А.**

23. У результаті Столипінської земельної реформи початку XX ст. вийшла з общини та закріпила в особисту приватну власність земельні наділи більшість селянських господарств

А Лівобережної України.
Б Правобережної України.
В Слобідської України.
Г Південної України.

Правильна відповідь: **Б.**

24. Яка течія в українському русі в Східній Галичині стала домінуючою наприкінці XIX – на початку XX ст.?

А москвофільська
Б радикальна
В народовська
Г старорусинська

Правильна відповідь: **В.**

25. Політична організація емігрантів із Наддніпрянської України, створена у Львові на початку Першої світової війни, що проголосила метою своєї діяльності побудову самостійної соборної Української держави, – це

А Головна українська рада.
Б Союз визволення України.
В Карпато-руський визвольний комітет.
Г Товариство українських поступовців.

Правильна відповідь: **Б.**

26. Українська Центральна Рада створена в

А березні 1917 р.
Б червні 1917 р.
В серпні 1917 р.
Г листопаді 1917 р.

Правильна відповідь: **А.**

27. На карті суцільною жирною лінією позначено територію

А поширення влади Генерального Секретаріату згідно з «Тимчасовою інструкцією...» Тимчасового уряду Росії.
Б Української Народної Республіки згідно з Третім Універсалом Української Центральної Ради.
В Української Держави гетьмана Павла Скоропадського.
Г Української Соціалістичної Радянської Республіки.

Правильна відповідь: **В.**

28. Укладення якого міжнародного договору викликало такий коментар сучасника: *«Польща та більшовицька Росія поділились українськими землями, як колись в Андрусові в 1667 році...»*?
А Брестського, 1918 р.
Б Варшавського, 1920 р.
В Ризького, 1921 р.
Г Рапалльського, 1922 р.

Правильна відповідь: **В.**

29. Який захід більшовиків дав змогу голові Раднаркому РСФРР В. Леніну заявити:
«Селянські повстання, які раніше, до 1921 року, були загальним явищем, майже цілковито зникли. Селянство задоволено своїм теперішнім становищем. ...Це досягнуто впродовж одного року»?
А заміна продрозкладки продовольчим податком
Б ухвалення плану ГОЕЛРО з електрифікації країни
В початок розподілу поміщицьких земель серед селян
Г включення Української СРР до складу СРСР

Правильна відповідь: **А.**

30. Із якою метою ухвалено Постанову ВУЦВК і РНК УСРР, уривок з якої процитовано: *«...Щоб усунути нерівність культур, що створилися внаслідок вікового утиску, Робітничо-Селянський уряд, дотримуючись рівноправності мов усіх національностей, які є на території України, вживає низку практичних заходів, що мають забезпечити українській мові місце, відповідне числу та питомій вазі українського народу на території УСРР...»*?

А формування нової спільноти – радянський народ
Б ліквідації неписьменності дорослого населення
В запровадження творчого методу – соціалістичний реалізм
Г реалізації політики коренізації

Правильна відповідь: **Г.**

31. «Перекачування коштів із села в місто» наприкінці 1920–1930-х рр. було одним із

А шляхів стримування зростання цін на сільгосппродукцію.
Б способів матеріального стимулювання селянства.
В джерел фінансування індустріалізації.
Г інструментів проведення грошової реформи.

Правильна відповідь: **В.**

32. У 1932 р. кількість членів КП(б)У становила понад 500 тис. осіб, а в 1938 р. – близько 260 тис. осіб. Що зумовило скорочення чисельності Компартії України?

А зневіра в можливості побудови соціалізму
Б здійснення масових репресій у республіці
В наростання загрози Другої світової війни
Г згортання політики «українізації»

Правильна відповідь: **Б.**

33. Укажіть фото президента Карпатської України.

А

Б

В

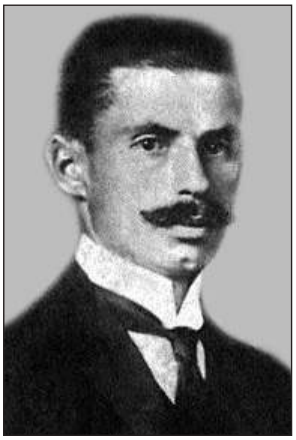
Г

Правильна відповідь: **А.**

34. Терміном «Голокост» світова історіографія позначає геноцид, здійснюваний нацистами в роки Другої світової війни, проти

А польського народу.
Б українського народу.
В російського народу.
Г єврейського народу.

Правильна відповідь: **Г.**

35. У якому році відбулися події, що стали підґрунтям для створення зображених пропагандистських плакатів?

А 1942 р.
Б 1943 р.
В 1944 р.
Г 1945 р.

Правильна відповідь: **Б.**

36. Листівки такого змісту:
«Переселення є наслідком дій УПА. Це важке, але необхідне рішення, яке забезпечить населенню спокійне життя в нових умовах, створених владою на інших територіях Речі Посполитої. Ті, хто не підкоряться наказу і залишаться в околицях, охоплених переселенською акцією, вважатимуться бандитами...»
поширювалися

А урядом Української РСР.
Б адміністрацією рейхскомісаріату «Україна».
В Українською головною визвольною радою.
Г урядом Польської Народної Республіки.

Правильна відповідь: **Г.**

37. Укажіть прізвище лідера Радянського Союзу на момент ухвалення Указу Президії Верховної Ради СРСР «Про передачу Кримської області із складу РРФСР до складу УРСР».

А Й. Сталін
Б М. Хрущов
В Л. Брежнєв
Г М. Горбачов

Правильна відповідь: **Б.**

38. Поява в середині 1970-х рр. концепції «розвиненого соціалізму» стала одним із проявів

А політико-ідеологічної кризи радянської моделі розвитку.
Б утвердження принципів політичного плюралізму.
В активізації дисидентського правозахисного руху.
Г становлення багатопартійності в суспільстві.

Правильна відповідь: **А.**

39. Що стало наслідком підписання СРСР угоди, уривок з якої процитовано: *«...Держави-учасниці поважатимуть права людини та основні свободи, включаючи свободу думки, совісті, релігії та переконань, для всіх, незалежно від раси, статі, мови та релігії...»*?

А завершення «хрущовської відлиги»
Б зародження Народного руху України
В створення Української Гельсінської групи
Г початок «косигінської реформи»

Правильна відповідь: **В.**

40. На яке явище в житті радянських людей у період «застою» вказує карикатура?

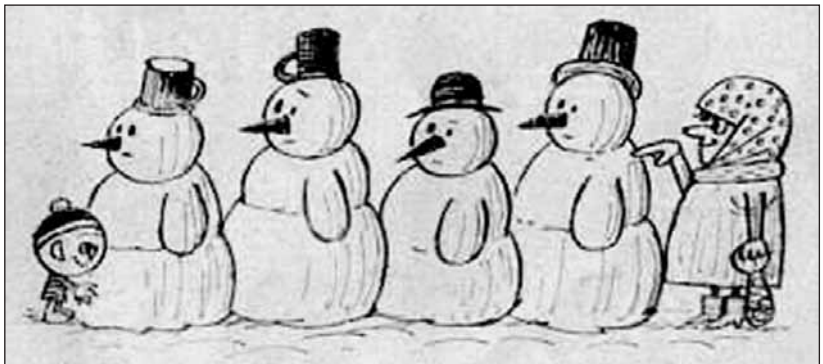

– Пані, що тут дають?

А хронічний дефіцит товарів широкого вжитку
Б низький рівень соціального захисту населення
В політичну активність старшого покоління
Г дитячу безпритульність

Правильна відповідь: **А.**

41. Вибори до Верховної Ради УРСР, *«...які вперше за рядянських часів були альтернативними (на 450 мандатів у Верховну Раду УРСР претендувало майже 3 тис. кандидатів)»*, відбулися в

А квітні 1985 р.
Б вересні 1989 р.
В березні 1990 р.
Г грудні 1991 р.

Правильна відповідь: **В.**

42. Який фактор відіграв вирішальну роль у проведенні в Україні позачергових президентських виборів 1994 р.?

А оголошення імпічменту діючому президенту
Б загострення політичної та економічної кризи
В ухвалення нової Конституції незалежної України
Г добровільна відставка глави держави

Правильна відповідь: **Б.**

43. Установіть відповідність між іменами князів та періодами їхнього правління.

1	Володимир Великий	**А**	882–912 рр.
2	Данило Галицький	**Б**	980–1015 рр.
3	Ярослав Мудрий	**В**	1019–1054 рр.
4	Олег	**Г**	1113–1125 рр.
		Д	1238–1264 рр.

Правильна відповідь: **1–Б, 2–Д, 3–В, 4–А.**

44. Установіть відповідність між пронумерованими на карті воєводствами Речі Посполитої та їхніми назвами.

А Волинське
Б Київське
В Руське
Г Брацлавське
Д Подільське

Правильна відповідь: **1–В, 2–А, 3–Б, 4–Г.**

45. Установіть відповідність між назвами організацій першої половини XIX ст. та цілями, які вони ставили перед собою.

1	Південне товариство декабристів	**А**	установлення конституційної монархії, запровадження громадського самоврядування, розбудова Росії як федеративної держави
2	Кирило-Мефодіївське братство	**Б**	повалення самодержавства шляхом військового перевороту, скасування кріпацтва, проголошення Росії унітарною республікою
3	«Руська трійця»	**В**	піднесення національної свідомості українців Галичини, перетворення народної мови на літературну, пропаганда єдності українського народу
4	Головна руська рада	**Г**	знищення царизму, утвердження демократичних прав і свобод для всіх громадян, створення федерації християнських слов'янських республік
		Д	розширення сфери вжитку української мови, по-діл Галичини на дві провінції – Західну (польську) та Східну (українську)

Правильна відповідь: **1–Б, 2–Г, 3–В, 4–Д.**

46. Установіть відповідність між поняттями та їхніми визначеннями.

1	«осадництво»	**А**	заходи з адміністративної уніфікації українських земель, здійснювані урядом Румунії в 1920 – першій половині 1930-х рр.
2	«пацифікація»	**Б**	адміністративно-репресивна поліцейська акція проти українського населення Східної Галичини, здійснена польською владою восени 1930 р.
3	«новий порядок»	**В**	політика насадження в західних областях України норм суспільно-політичного, економічного та культурного життя, утверджених в СРСР
4	«радянізація»	**Г**	режим, установлений нацистами на окупованих територіях у роки Другої світової війни, спрямований на експлуатацію людських і матеріальних ресурсів в інтересах Німеччини
		Д	політика планомірного заселення українських земель військовими та цивільними колоністами, здійснювана урядом Польщі в 1920-х рр.

Правильна відповідь: **1–Д, 2–Б, 3–Г, 4–В.**

47. Установіть відповідність між подіями Великої Вітчизняної війни (1941–1945 рр.) та їхніми результатами й наслідками.

1	Київська оборонна операція	**А**	завершення визволення території УРСР, створення передумов для наступу радянських військ на будапештському напрямку
2	Битва за Дніпро	**Б**	оточення та розгром угрупування німецьких військ, створення передумов для остаточного визволення Правобережної України
3	Корсунь-Шевченківська операція	**В**	зрив плану блискавичної війни Німеччини проти СРСР, затримка наступу ворога на московському стратегічному напрямку
4	Карпатсько-Ужгородська операція	**Г**	прорив оборони противника на Перекопському й Сиваському напрямках, визволення Кримського та Керченського півостровів
		Д	завершення визволення Лівобережної України та Донбасу, створення сприятливих умов для визволення Правобережної та Південної України

Правильна відповідь: **1–В, 2–Д, 3–Б, 4–А.**

48. Установіть відповідність між прізвищами митців і фактами їхньої творчої біографії.

1	О. Гончар	**А**	кінорежисер, автор фільмів «Земля», «Поема про море», кіноповістей «Україна в огні», «Зачарована Десна»
2	О. Довженко	**Б**	письменник, громадський діяч, автор трилогії «Прапороносці», романів «Тронка», «Собор», «Берег любові»
3	С. Параджанов	**В**	поет, автор збірок «Протуберанці серця», «Корінь і крона», сценаріїв до фільмів «Криниця для спраглих», «Камінний хрест»
4	П. Загребельний	**Г**	кінорежисер, автор фільмів «Українська рапсодія», «Квітка на камені», «Тіні забутих предків», «Колір граната»
		Д	письменник, журналіст, автор романів «Первоміст», «Роксолана», «Я, Богдан», сценарію до фільму «Ярослав Мудрий»

Правильна відповідь: **1–Б, 2–А, 3–Г, 4–Д.**

49. Установіть послідовність подій XVIII ст.

А заснування Нової (Підпільненської) Січі
Б закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України
В ухвалення Конституції Пилипа Орлика
Г початок Коліївщини

Правильна відповідь: **В, А, Г, Б.**

50. Установіть послідовність подій суспільно-політичного життя початку XX ст.

А створення української парламентської громади в I Державній Думі Російської імперії
Б повстання матросів на панцернику «Князь Потьомкін-Таврійський»
В видання Маніфесту царя Миколи II про «дарування» населенню громадянських прав і свобод
Г створення Революційної української партії (РУП)

Правильна відповідь: **Г, Б, В, А.**

51. Установіть послідовність створення радянських агітаційних плакатів.

А

Б

В

Г

Правильна відповідь: **Б, В, А, Г.**

52. Що з наведеного стосується історії сарматських племен?

1 грабіжницькі напади на придунайські провінції Римської імперії
2 створення рабовласницької держави
3 ведення осілого способу життя
4 формування загонів важкоозброєної кінноти
5 витіснення кіммерійців на Кримський півострів
6 поширення християнства серед панівної верстви суспільства
7 збереження пережитків матріархату

Правильна відповідь: **1, 4, 7.**

53. Укажіть провідників козацько-селянського повстання 1637–1638 рр.

1 Іван Богун
2 Яків Острянин
3 Павло Павлюк
4 Северин Наливайко
5 Іван Гонта
6 Дмитро Гуня
7 Семен Палій

Правильна відповідь: **2, 3, 6.**

54. Які політичні сили наприкінці жовтня – початку листопада 1917 р. вели збройну боротьбу за владу в Києві?

1 Українська Центральна Рада, підтримана українізованими військовими частинами
2 більшовики, що спиралися на ради робітничих і солдатських депутатів
3 сердюцька дивізія гетьмана П. Скоропадського
4 анархістські збройні загони Н. Махна
5 прихильники Тимчасового уряду Росії, згуртовані навколо штабу Київського військового округу
6 частини Добровольчої армії генерала А. Денікіна
7 підрозділи Головного отамана Армії УНР

Правильна відповідь: **1, 2, 5.**

55. Укажіть ключові положення Конституції УРСР 1978 р.

1 УРСР є організацією диктатури трудящих і експлуатованих мас пролетаріату та найбіднішого селянства
2 державною мовою УРСР є українська мова, УРСР забезпечує її функціонування в усіх сферах суспільного життя
3 уся влада в УРСР належить народові, який здійснює державну владу через Ради народних депутатів, що становлять політичну основу УРСР
4 УРСР складається із семи областей і Молдавської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки
5 керівною і спрямовуючою силою радянського суспільства, ядром його політичної системи є Комуністична партія Радянського Союзу
6 найвищим законодавчим і розпорядчим органом державної влади УРСР є Рада Народних Комісарів УРСР
7 основу економічної системи УРСР становить соціалістична власність на засоби виробництва у формі державної та колгоспно-кооперативної власності

Правильна відповідь: **3, 5, 7.**

2.1.2.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту

За допомогою *тесту з історії України* визначено рівень сформованості історичної компетентності осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів, та ступінь їхньої підготовленості до навчання у вищих навчальних закладах. Тест, укладений відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання з історії України, структурно складався із п'яти великих розділів: «Стародавня та середньовічна історія України (від найдавніших часів – перша половина XVI ст.)», «Нова історія України (перший період: друга половина XVI ст. – перша половина XVIII ст.)», «Нова історія України (другий період: друга половина XVIII ст. – 1914 р.)», «Новітня історія України (перший період: 1914–1939 рр.)», «Новітня історія України (другий період: 1939 – початок XXI ст.)».

Показники середньої складності завдань першої та другої сесій тестування суттєво не відрізняються – 40 та 42%.

Однак слід зауважити, що виконання завдань за програмними розділами показало певну нерівномірність опанування учасниками навчальним матеріалом. Так, середній показник складності завдань за розділом «Стародавня та середньовічна історія України» становить 41 та 54% для першої та другої сесії тестування відповідно, «Нова історія України (перший період)» – 34 та 41%, «Нова історія України (другий період)» – 38 та 33%, «Новітня історія України (перший період)» – 42 та 38%, «Новітня історія України (другий період)» – 45 та 47%.

Опрацювання учасниками завдань тесту, які стосувалися змісту розділу «Стародавня та середньовічна історія України», не викликало значних труднощів. При цьому виявилися завдання, які були для них складними.

Наприклад, у завданні 1 (друга сесія тестування) лише кожен четвертий учасник правильно вказав, що освоєння людиною міді й утвердження відтворюючих форм господарювання – це характерні риси епохи енеоліту, при цьому 36% учасників вибрали варіант – «неоліт», а кожен п'ятий – «мезоліт».

Виконуючи завдання 5 (перша сесія), лише 15% учасників правильно вказали, що у 1238 р. під Дорогичином військо князя Данила Галицького завдало поразки хрестоносцям; 45% учасників уважали, що монголам, а 26% – полякам.

Завдання 8 (друга сесія) передбачало аналіз уривку з історичного джерела. Кожен четвертий учасник, спираючись на ключові словосполучення – *«народ цей даниною руським князям служив», «його господарі [руські князі] розтрощені татарами», «на знесилених русів владу свою поширив», «всю руську землю перейняв у татар у своє володіння»*, – правильно визначив, що в уривку йдеться про литовців. Однак кожен третій уважав, що йдеться про половців.

У завданні 43 (перша сесія, складність – 35%) лише 10% учасників правильно встановили відповідність між назвами всіх чотирьох античних міст-колоній Північного Причорномор'я і Криму та їхнім місцем розташування на карті. При цьому кожен третій учасник не вказав на карті розташування жодного античного міста або вказав розташування лише одного з чотирьох міст.

Слід зазначити, що жодних утруднень в учасників тестування не викликало завдання 2 (перша сесія): 64% учасників правильно вказали результат посольства княгині Ольги до Константинополя – прийняття княгинею християнства. Дуже легким виявилося завдання 4 (друга сесія): 80% учасників, опрацювавши уривок з історичного джерела, правильно вказали, що заповіт князя Ярослава Мудрого мав убезпечити державу від князівських усобиць.

Завдання тесту з розділу «Нова історія України» в значній мірі виявилися для учасників тестування складними.

Так, наприклад, у завданні 10 (перша сесія) тільки кожен третій учасник правильно вказав, що фільварок – це форма господарювання шляхти, при цьому майже кожен п'ятий уважав, що – козаків, а кожен четвертий – міщан.

У завданні 12 (перша сесія) 30% учасників правильно зазначили уривок з історичного джерела, у якому йдеться про привід до початку Національно-визвольної війни під керівництвом Б. Хмельницького. 42% вибирали уривок, у якому йдеться про похід наказного гетьмана Ждановича та Богуна.

Виконуючи завдання 13 (друга сесія), лише кожен четвертий учасник правильно вказав, що політика гетьмана І. Виговського сприяла розгортанню боротьби козацької старшини за гетьманську булаву, а 40% учасників уважали, що політика гетьмана сприяла об'єднанню Правобережної і Лівобережної Гетьманщини.

Третина учасників, проаналізувавши карту (завд. 13, перша сесія), вказала правильний варіант відповіді – «І. Виговський». 46% учасників тестування вибрали як правильний варіант відповіді – «Б. Хмельницький».

Труднощі викликало в учасників тестування завдання 44 (друга сесія). Лише 6% учасників правильно встановили назви чотирьох зображених на карті воєводств Речі Посполитої. Кожен п'ятий учасник не зміг назвати жодного воєводства, а 35% вказали лише одне з чотирьох.

У завданні 17 (перша сесія) 36% учасників правильно вказали, що повстання Чернігівського полку підготовлено Південним товариством декабристів, 40% учасників переконані, що це – справа Кирило-Мефодіївського братства.

У завданні 20 (друга сесія) кожен третій учасник правильно вказав, що збереження селянської общини гальмувало розвиток сільського господарства Наддніпрянської України (70–90-ті рр. XIX ст.). При цьому 40% вибрали варіант – «скорочення поміщицького землеволодіння».

У завданні 22 (перша сесія) 35% учасників тестування правильно вказали, що представництво українців в парламентах Австрійської та Російської імперій стало можливим унаслідок революцій 1848–1849 та 1905–1907 рр. При цьому майже 40% учасників вибирали варіант – «створення українських політичних партій у Галичині та Наддніпрянщині».

Лише кожен четвертий учасник у завданні 24 (перша сесія) вибрав нафтодобування як провідну галузь промисловості західноукраїнських земель на початку XX ст., 35 та 27% учасників відповідно вважали, що провідними галузями були вугільна й металургійна промисловість.

Із блоком завдань тесту з розділу «Новітня історія України (перший період)» значна кількість учасників тестування впоралася успішно, однак виявилася низка завдань, які викликали труднощі в учасників.

Наприклад, у завданні 27 (друга сесія) лише кожен четвертий правильно вказав, що на карті позначено територію Української Держави гетьмана П. Скоропадського. 39 та 24% учасників уважали відповідно, що на карті позначено Українську Народну Республіку (згідно з Третім Універсалом Української Центральної Ради) й Українську Соціалістичну Радянську Республіку.

У завданні 29 (друга сесія) 27% учасників правильно вказали, що припинення селянських повстань після 1921 р. зумовлене заміною продрозкладки продподатком, 48% учасників зазначили, що це спричинено початком розподілу поміщицьких земель серед селян.

Дуже складним виявилося завдання 31 (перша сесія). Плакат, насправді, є графічною візуалізацією гасла: «Даєш п’ятирічку в чотири роки!» у вигляді математичної дії додавання: 2+2=5. Цифри «2» символізують роки першої п’ятирічки (1929–1930; 1931–1932), цифра «5» – п’ятирічний план, виконання якого й мало бути досягнуто завдяки трудовому героїзму радянських людей, що на плакаті позначено символом «+» і підписом «плюс ентузіазм робітників». Переважна більшість учасників не змогла інтерпретувати та узагальнити подану на плакаті інформацію й зробити висновок, що його зміст відображає одне з джерел індустріалізації.

Із блоком завдань тесту з розділу «Новітня історія України (другий період)» значна кількість учасників тестування впоралася успішно. Складними виявилися окремі завдання.

Наприклад, у завданні 35 (перша сесія) 37% учасників правильно вказали дату визволення всієї території України від німецьких окупантів (28 жовтня 1944 р.), однак майже кожен другий учасник упевнений, що це відбулося 9 травня 1945 р.

Виконуючи завдання 38 (друга сесія), 34% учасників продемонстрували розуміння концепції «розвиненого соціалізму» та вказали, що її поява була проявом політико-ідеологічної кризи радянської моделі розвитку. 24 та 26% учасників вибирали відповідно варіанти – «активізація дисидентського правозахисного руху» та «становлення багатопартійності в суспільстві».

У завданні 39 (друга сесія) слід було проаналізувати цитований документ і вказати один із наслідків його підписання. 38% учасників визначили, що це уривок із Заключного акта Наради з питань безпеки та співробітництва в Європі, та вказали правильний варіант відповіді – «створення Української Гельсінської групи». При цьому кожен п’ятий учасник вибирав варіант – «завершення «хрущовської відлиги», а кожен четвертий – «зародження Народного руху України».

У завданні 41 (перша сесія) 12% учасників тестування правильно вказали, що саме Всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. став поштовхом до процесу міжнародного визнання України. Кожен другий вибрав Акт проголошення незалежності України, кожен третій – Декларацію про державний суверенітет України.

У завданні 42 (друга сесія) 28% учасників правильно вказали, що загострення політичної та економічної кризи відіграло вирішальну роль у проведенні в Україні позачергових президентських виборів 1994 р. Майже половина учасників віддали перевагу варіантам «добровільна відставка глави держави» та «оголошення імпічменту діючому президенту».

Не викликало значних труднощів в учасників тестування завдання 34 (друга сесія) – 71% учасників продемонстрували розуміння терміну «Голокост» та вказали, що ним позначається геноцид єврейського народу в роки Другої світової війни. При цьому майже кожен п’ятий учасник переконаний, що цим терміном позначається геноцид українського народу.

Легким для переважної більшості учасників виявилося завдання 55 (перша сесія): більшість учасників правильно вказали всі три характерні риси нацистського окупаційного режиму в Україні в роки Великої Вітчизняної війни, лише 3% не вказали жодної риси, а 9% правильно вказали одну з трьох.

Варто підкреслити, що завдання 34 і 39 (перша сесія) та 40 (друга сесія), які передбачали аналіз карикатур, не викликали значних труднощів – переважна більшість учасників виконала їх успішно.

Окремо слід сказати про завдання, що передбачали встановлення хронологічної послідовності подій. Усі ці завдання як для учасників першої сесії тестування, так і для учасників другої сесії виявилися складними.

Наприклад, у завданні 51 (перша сесія) на встановлення послідовності подій Української революції (1917–1918 рр.) лише 8% учасників правильно встановили хронологію усіх подій та отримали максимальних 3 бали, 40% не вказали правильно жодної події та отримали 0 балів, а 45% змогли правильно вказати лише або першу, або останню та отримали 1 бал.

У завданні 50 (друга сесія) також тільки 8% учасників розташували в хронологічній послідовності події суспільно-політичного життя початку XX ст. та отримали максимальних 3 бали, не вказали правильно жодної події та отримали 0 балів – 60% учасників, а кожен третій зміг правильно вказати лише або першу, або останню та отримати 1 бал.

Таким чином, аналіз результатів тестування свідчить, що учасники тестування в цілому опанували знаннями, уміннями та навичками, визначеними Програмою зовнішнього незалежного оцінювання з історії України. Однак варто підкреслити, що значна кількість учасників продемонструвала низький рівень володіння знаннями дат історичних подій, уміннями встановлювати послідовність подій у часі, визначати причини, результати та наслідки подій, локалізувати історико-географічні об’єкти та історичні факти на карті, визначати й оперувати історичними поняттями й термінами.

2.1.3. Тест із всесвітньої історії

2.1.3.1. Структура та зміст тесту

Зовнішнє незалежне оцінювання із всесвітньої історії проводилося 17 червня 2013 р. У ньому взяли участь 8 391 особа (77,9 % від загальної кількості зареєстрованих).

На виконання тесту із всесвітньої історії було відведено 135 хвилин.

Тест розроблено на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання із всесвітньої історії, затвердженої Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України (наказ № 1421 від 12.12.2011 р.).

Кількісний розподіл завдань тесту за періодами всесвітньої історії подано в таблиці 2.1.3.1.

Таблиця 2.1.3.1

№ з/п	**Періоди**	**Кількість завдань**
1	Стародавній світ (від появи людини на Землі до 476 р.)	6
2	Середні віки (476–1492 рр.)	6
3	Новий час (перший період: 1492–1789 рр.)	9
4	Новий час (другий період: 1789–1914 рр.)	10
5	Новітній час (перший період: 1914–1939 р.)	12
6	Новітній час (другий період: 1939 – початок XXI ст.)	12
	Усього	55

У завданнях тесту відображено різні аспекти всесвітньої історії: державного, політичного розвитку, економіки, соціальних відносин, суспільного, культурного розвитку, зовнішньополітичних стосунків.

У тестовому зошиті містились завдання різних форм: з вибором однієї правильної відповіді, на встановлення відповідності, на встановлення правильної хронологічної послідовності, з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді (з короткою відповіддю множинного вибору).

Кількісний розподіл завдань тесту за формами подано в таблиці 2.1.3.2.

Таблиця 2.1.3.2

Форми тестових завдань	**Періоди**						
	Стародавній світ (від появи людини на Землі до 476 р.)	Середні віки (476–1492 рр.)	Новий час (перший період: 1492–1789 рр.)	Новий час (другий період: 1789–1914 рр.)	Новітній час (перший період: 1914–1939 р.)	Новітній час (другий період: 1939 – початок XXI ст.)	Усього
З вибором однієї правильної відповіді	5	5	7	7	9	9	42
На встановлення відповідності	1	1	1	1	1	1	6
На встановлення правильної послідовності	–	–	–	1	1	1	3
З вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді	–	–	1	1	1	1	4
Усього	6	6	9	10	12	12	55

Завдання з вибором однієї правильної відповіді використовувалися для перевірки знань дат історичних подій, хронологічних меж явищ і процесів; періодів та етапів всесвітньої історії; знань історичних фактів; понять і термінів; передумов, причин, приводів, сутності, наслідків і значення історичних подій та явищ. Також вони були спрямовані на перевірку вміння конкретизувати (співвідносити дати, події з відповідними історичними періодами й епохами, визначати приналежність місцевості до певних регіонів, зіставляти події та явища з певним історичним процесом, конкретних осіб, груп людей із певними етнічними, соціально-економічними, політичними групами); виділяти головне (характерні риси, зміни в житті людей, політиці, економіці та суспільстві, виокремлювати етнічні, соціальні, політичні групи); працювати з історичними джерелами (отримувати інформацію із джерела, застосовувати набуті знання в зв’язку зі змістом джерела). За виконання кожного завдання можна було отримати 0 або 1 бал.

Завданнями на встановлення відповідності перевірялося вміння систематизувати історичну інформацію на основі запропонованого контексту, встановлюючи відповідність між визначенням та поняттям; назвою держави та часом її утворення (проголошення); характеристикою діяча та його іменем; подією Великої Французької революції кінця XVIII ст. та її безпосередніми наслідками; територіальними змінами та назвою мирного договору (1918–1920 рр.), що їх

фіксував; подіями процесу формування (діяльності) Антигітлерівської коаліції та роком, коли вони відбулися. За виконання кожного такого завдання можна було отримати від 0 до 4 балів.

Наступною формою завдань – на встановлення правильної послідовності – перевірялося вміння встановлювати послідовність подій у часі, спираючись на знання відповідних історичних епох. Наприклад, послідовність появи мистецьких стилів, втілених у зображених на фото пам'ятках архітектури; подій першої половини XX ст.; подій Другої світової війни (1939–1945 рр.). За виконання кожного такого завдання можна було отримати від 0 до 3 балів.

Завданнями з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді (з короткою відповіддю множинного вибору) перевірялося уміння групувати історичну інформацію за вказаною ознакою. Наприклад, визначити складові реформ Івана IV Грозного в Московській державі; імена видатних діячів французького Просвітництва XVIII ст.; країни, лідери яких у 1991 р. уклали Угоду про створення Співдружності Незалежних Держав (СНД). За виконання кожного такого завдання можна було отримати від 0 до 3 балів.

Максимальна кількість балів, яку можна було отримати, виконавши правильно всі завдання тесту із всесвітньої історії, – 87.

2.1.3.2. Психометричні характеристики тесту

Статистичні характеристики результатів тестування із всесвітньої історії подано в таблиці 2.1.3.3.

Таблиця 2.1.3.3

Назва характеристики	**Кількісне значення**
Кількість учасників	8 391
Максимально можливий бал	87
Максимально набраний бал*	87
Середній набраний бал	38,33
Стандартне відхилення	13,93
Середня складність завдань тесту (%)	44,67
Середня розподільна здатність тесту (%)	38,74
Коефіцієнт α-Кронбаха	0,89

* *отримало п'ять учасників*

На діаграмі 2.1.3.1 показано розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання із всесвітньої історії.

Діаграма 2.1.3.1. *Розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання із всесвітньої історії*

На діаграмі 2.1.3.2 показано розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання).

Діаграма 2.1.3.2. *Розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання)*

На діаграмі 2.1.3.3 показано розподіл тестових завдань із всесвітньої історії за складністю.

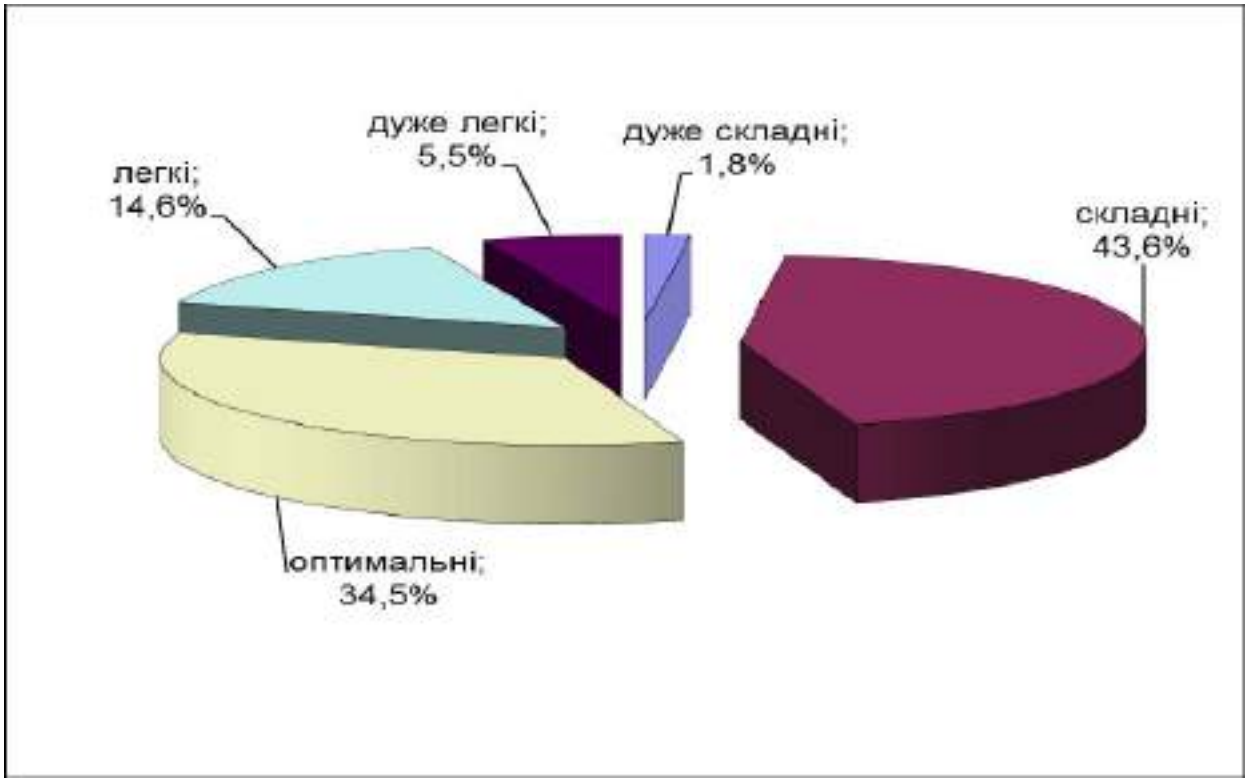

Діаграма 2.1.3.3. *Розподіл тестових завдань із всесвітньої історії за складністю*

На діаграмі 2.1.3.4 показано розподіл тестових завдань із всесвітньої історії за розподільною здатністю.

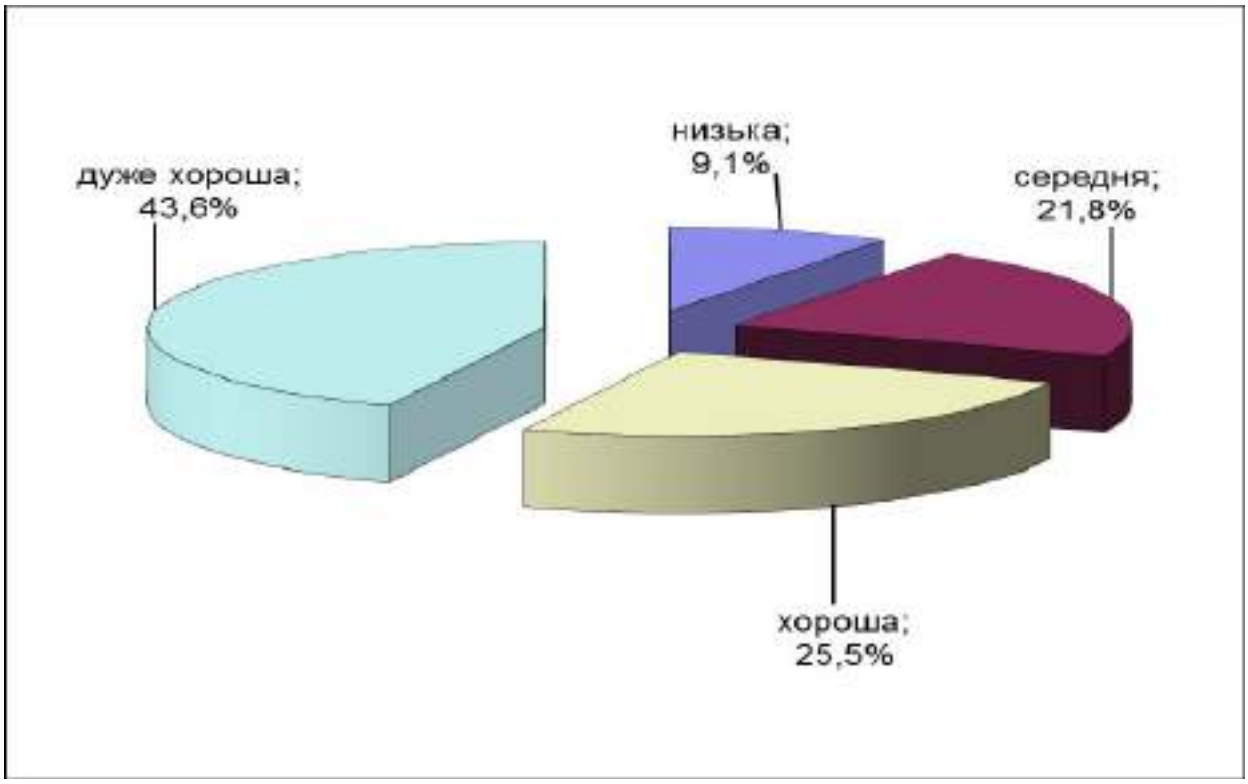

Діаграма 2.1.3.4. *Розподіл тестових завдань із всесвітньої історії за розподільною здатністю*

Тест

1. Зображені на рисунках форми господарювання й виробництва вперше з'являються в Європі в епоху

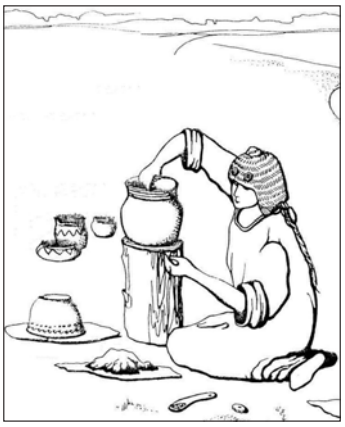

А палеоліту.
Б мезоліту.
В неоліту.
Г енеоліту.

Правильна відповідь: **В.**

2. Період Нового царства в історії Давнього Єгипту завершився
А XVII ст. до н. е.
Б XV ст. до н. е.
В XIII ст. до н. е.
Г XI ст. до н. е.

Правильна відповідь: **Г.**

3. Яка характеристика належить царю Соломону?
А вождь і законодавець народу єврейського; основоположник іудаїзму, який згуртував ізраїльські коліна в єдиний народ і привів його до Землі Обітованої
Б цар Ізраїльсько-Іудейського царства, своєю столицею зробив Єрусалим; ідеальний образ правителя, з роду якого вийде Месія
В цар Ізраїльського царства, засновник регулярної армії; втілення правителя, поставленого на царство з волі Бога, але став Йому неугодним
Г цар Ізраїльсько-Іудейського царства, будівничий Єрусалимського Храму; втілення мудрого й справедливого царя

Правильна відповідь: **Г.**

4. Укажіть складові реформ Солона (594–593 рр. до н. е.) в Афінах.
А переселення найбідніших верств населення в колонії, зрівняльний розподіл землі серед усіх громадян міста
Б роздача грошей і земельних ділянок незаможним верствам населення міста, запровадження податку на врожай
В поділ усього вільного корінного населення на чотири розряди за розміром річного доходу, скасування боргового рабства
Г виділення земельних ділянок населенню міста за межами полісу, уведення грошової плати посадовим особам

Правильна відповідь: **В.**

5. Що стало результатом громадянських війн 49–30 рр. до н. е. в Стародавньому Римі?

А установлення народного трибунату
Б завершення боротьби плебеїв з патриціями
В утвердження диктатури Луція Корнелія Сули
Г установлення принципату Октавіана Августа

Правильна відповідь: **Г.**

6. Епоха зрілого (високого) Середньовіччя тривала впродовж

А V–IX ст.
Б X–XIII ст.
В XIV–XV ст.
Г XVI–XVII ст.

Правильна відповідь: **Б.**

7. З іменем Карла Великого пов'язано

А проведення бенефіціарної реформи.
Б хрещення франків за римським обрядом.
В укладення судебника «Салічна правда».
Г утворення Франкської імперії.

Правильна відповідь: **Г.**

8. «Феод» у країнах Західної Європи епохи Середньовіччя – це

А велике багатогалузеве господарство, засноване на праці кріпосних селян та орієнтоване на виробництво сільськогосподарської продукції, передусім збіжжя, на продаж.
Б об'єднання міщан, які займалися торгівлею, промислами, утримували трактири, постоялі двори та сплачували податки на користь феодалів, власників міст.
В володіння, яке надавалося васалу на умовах виконання ним певних обов'язків і переходило в спадок, якщо нащадки погоджувалися виконувати такі самі обов'язки.
Г закрита корпоративна спілка, що складалася з ремісників однієї чи кількох споріднених спеціальностей та регламентувала виробництво й збут готової продукції.

Правильна відповідь: **В.**

9. Про впливовість якої особи доби Середньовіччя свідчить документ, уривок із якого процитовано:
«Тільки він по праву називається вселенським. Тільки він сам може скидати єпископів і призначати їх... Один він має право розпоряджатися знаками імператорської гідності. Тільки йому всі князі цілують ноги... Ніхто не може скасувати його рішення, а він сам скасовує чиє завгодно. Ніхто йому не суддя...»?

А Імператора Священної Римської імперії
Б Імама Арабського Халіфата
В Султана Османської імперії
Г Папи Римського

Правильна відповідь: **Г.**

10. Гуситський рух у формі релігійної боротьби в першій половині XV ст. є свідченням національного піднесення

А чехів.
Б угорців.
В литовців.
Г поляків.

Правильна відповідь: **А.**

11. Коли було укладено договір, який, за словами дослідників, *«...заклав основи колоніальної політики піренейських держав і сформулював принципи виключних прав Іспанії та Португалії на володіння усім позаєвропейським світом»*?

А 1453 р.
Б 1494 р.
В 1517 р.
Г 1545 р.

Правильна відповідь: **Б.**

12. Тип підприємства, у якому використовувалися ручні знаряддя праці та існував поділ праці між виробниками, називається

А цех.
Б фабрика.
В мануфактура.
Г майстерня.

Правильна відповідь: **В.**

13. Зловживання якою нормою церковного права католицьким духовенством стало поштовхом до розгортання Реформації в країнах Західної Європи?

А стягнення десятини
Б відлучення від церкви
В переслідування єретиків
Г надання індульгенцій

Правильна відповідь: **Г.**

14. Відмова Папи Римського Климента VII визнати недійсним шлюб Генріха VIII із Катериною Арагонською стала приводом до початку

А гугенотських війн у Франції.
Б «королівської реформації» в Англії.
В Тридцятилітньої війни в Європі.
Г «іконоборчого повстання» в Нідерландах.

Правильна відповідь: **Б.**

15. Хто є автором картини, репродукцію якої зображено?

А Пітер Брейгель
Б Рембрандт Ван Рейн
В Сандро Боттічеллі
Г Рафаель Санті

Правильна відповідь: **А.**

16. Перебіг подій якої революції зумовив появу документа, уривок із якого процитовано:
«Названий Карл Стюарт, ставши королем.., перебрав відповідальний обов'язок керувати країною в згоді із законами, а не будь-яким іншим чином; з огляду на це він мав використовувати владу для користі й добробуту свого народу, для охорони його прав і свобод. Однак, унаслідок злочинних намірів... оголосив зрадницьку й злочинну війну проти парламенту й народу...»?
А Нідерландської революції другої половини XVI ст.
Б Англійської революції середини XVII ст.
В Американської революції другої половини XVIII ст.
Г Великої Французької революції кінця XVIII ст.

Правильна відповідь: **Б.**

17. Державу Великих Моголів заснував
А Чингісхан.
Б Сулейман.
В Токугава.
Г Бабур.

Правильна відповідь: **Г.**

18. Зображена французька карикатура кінця XVIII ст. відображає суть

А «старого порядку».
Б якобінської диктатури.
В термідоріанського режиму.
Г консульства Наполеона Бонапарта.

Правильна відповідь: **А.**

19. «Священний союз» монархів Росії, Пруссії та Австрії створено

А 1804 р.
Б 1812 р.
В 1815 р.
Г 1817 р.

Правильна відповідь: **В.**

20. Укажіть наслідок повстання сипаїв (1857–1859 рр.) в Індії.

А ліквідація Британської індійської армії
Б перехід Індії під пряме управління англійської корони
В поділ Британської Індії на дві країни за релігійною ознакою
Г звільнення Індії від англійських колонізаторів

Правильна відповідь: **Б.**

21. Про кого з діячів йдеться в уривку з історичного джерела:
«Самозакоханий, метушливий, любитель театральних поз, молодий кайзер Вільгельм II швидко посварився із владним канцлером, який не терпів дилетантів, а тим більше їхнього втручання у свою політику. Між ними виникли серйозні розбіжності, перш за все, у питанні відношення до Росії. Старий канцлер, на відміну від кайзера, завжди вважав війну проти Росії не тільки шкідливою, а й згубною для Німеччини...»?

А Отто фон Бісмарка
Б Вільяма Гладстона
В Бенжаміна Дізраелі
Г Пауля фон Гінденбурга

Правильна відповідь: **А.**

22. Заснування в 1833 р. Американського товариства боротьби проти рабства було складовою суспільного руху, що увійшов в історію США як рух

А пацифістів.
Б конфедератів.
В ізоляціоністів.
Г аболіціоністів.

Правильна відповідь: **Г.**

23. Колоніальні прагнення якої країни відображає подана карикатура?

А Франції
Б Німеччини
В Великої Британії
Г Росії

Правильна відповідь: **В.**

24. Про кого з мислителів йдеться в уривку з історичного джерела:
«Своїми працями («Феноменологія духа», «Наука логіки», «Енциклопедія філософських наук») намагався створити універсальну науку про «абсолютну ідею», пояснюючи сутність Бога як буття абсолютної ідеї у сфері чистого мислення, сутність природи як втілення несвідомої творчості абсолютної ідеї, і, нарешті, сутність суспільного життя як прояв свідомої творчості абсолютної ідеї та процесу її самопізнання в суспільній свідомості...»?

А Йоганна Фіхте
Б Георга Гегеля
В Фрідріха Шеллінга
Г Людвіга Фейєрбаха

Правильна відповідь: **Б.**

25. На Західному фронті з кінця 1914 р. за характером бойових дій велася

А «позиційна війна».
Б «блискавична війна».
В «рейкова війна».
Г «дивна війна».

Правильна відповідь: **А.**

26. Під час роботи якої міжнародної конференції президент США намагався реалізувати таку пропозицію:
«...слід утворити союз держав із метою забезпечення рівних взаємних гарантій політичної незалежності та територіальної цілісності як великим, так і малим країнам»?

А Паризької, 1919–1920 рр.
Б Вашингтонської, 1921–1922 рр.
В Лондонської, 1922 р.
Г Гаазької, 1922 р.

Правильна відповідь: **А.**

27. Що стало наслідком подолання країнами Заходу (США, Велика Британія, Франція) світової економічної кризи 1929–1933 рр.?

А загальне одержавлення економіки та створення централізованої системи управління галузями промисловості

Б створення державних механізмів регулювання економічних і соціальних процесів у суспільстві

В установлення робітничого контролю на підприємствах і транспорті, ліквідація великого землеволодіння

Г обмеження економічної свободи, прав приватної власності та створення державних концернів

Правильна відповідь: **Б.**

28. Перелік яких понять і термінів потрібно використовувати, характеризуючи суспільно-політичний розвиток Німеччини в 1930-х рр.?

А «просперитi», «Велика депресія», «сухий закон», «Новий курс»

Б «більшовизм», «воєнний комунізм», «продрозверстка», «Великий терор»

В «фашизм», «сквадри», «корпоративна система», «Латаранський пакт»

Г «націонал-соціалізм», «фюрер», «гестапо», «кришталева ніч»

Правильна відповідь: **Г.**

29. До уряду якої країни звертався академік І. Павлов із листом, уривок із якого процитовано:

«Ви марно вірите у світову пролетарську революцію. Я не можу без посмішки споглядати плакати: «Хай живе соціалістична революція, хай живе світовий жовтень». Ви сієте по світу не революцію, а фашизм. До вашої революції фашизму не було. Інші уряди, не бажаючи бачити в себе те, що було і є у нас, застосовують для попередження цього те, чим користувалися і користуєтеся Ви, – терор і насилля...»?

А Іспанії

Б Німеччини

В Італії

Г Радянського Союзу

Правильна відповідь: **Г.**

30. Що зумовило встановлення в Польщі режиму «санації» Ю. Пілсудського?

А криза парламентської форми правління

Б ураження країни світовою економічною кризою

В загострення відносин з Радянським Союзом

Г прихід до влади в Німеччині нацистів

Правильна відповідь: **А.**

31. Національна революція в Китаї тривала впродовж

А 1918–1921 рр.

Б 1925–1927 рр.

В 1932–1935 рр.

Г 1941–1945 рр.

Правильна відповідь: **Б.**

32. Про яку область ідеться в уривку з історичного джерела:
«Війни не буде! Гітлер запросив Муссоліні, Чемберлена, Даладьє зустрітися з ним завтра в Мюнхені. Ця трійця позбавить його від цієї «неслухняної дитини» Чехословаччини і він отримає свою область без війни. Лише на декілька днів пізніше ніж обіцяв...»?

А Судетську
Б Тешинську
В Рейнську
Г Сілезьку

Правильна відповідь: **А.**

33. Укажіть репродукцію картини, автором якої є Пабло Пікассо.

А

Б

В

Г

Правильна відповідь: **В.**

34. 22 червня 1941 р. Німеччина розпочала реалізацію воєнно-стратегічного плану

А «Вайс».
Б «Барбаросса».
В «Морський лев».
Г «Цитадель».

Правильна відповідь: **Б.**

35. Що стало одним із наслідків Другої світової війни (1939–1945 рр.)?

А розширення політичного впливу СРСР і США в Європі та світі
Б узгодження СРСР і США спільних принципів політики щодо Німеччини
В зміцнення зв'язків СРСР із країнами-засновницями Антигітлерівської коаліції
Г поглиблення військово-економічного співробітництва між СРСР і США

Правильна відповідь: **А.**

36. У якому році ухвалено документ, уривок із якого процитовано:
«Держави-учасниці розглядають як непорушні всі кордони між ними, а також кордони всіх держав у Європі... Держави-учасниці утримуватимуться від будь-якого втручання у внутрішні й зовнішні справи іншої держави-учасниці... Держави-учасниці поважатимуть права людини, основні свободи, включно зі свободою думки, совісті, релігії, переконань...»?

А 1946 р.
Б 1957 р.
В 1975 р.
Г 1991 р.

Правильна відповідь: **В.**

37. Укажіть один із наслідків економічної політики уряду президента США Р. Рейгана, що увійшла в історію під назвою «рейганоміка».

А скорочення військових витрат федерального бюджету
Б збільшення фінансування федеральних соціальних програм
В розширення державного сектору в базових галузях економіки
Г зростання частки наукомістких галузей промисловості

Правильна відповідь: **Г.**

38. Поява «Бізонії», а згодом «Тризонії» пов'язано із процесом

А утворення Федеративної Республіки Німеччини.
Б формування Європейського Економічного Співтовариства.
В розпаду Британської колоніальної імперії.
Г становлення П'ятої республіки у Франції.

Правильна відповідь: **А.**

39. Що таке «науково-технічна революція»?

А спосіб збільшення обсягів виробництва внаслідок кількісного приросту таких факторів виробництва, як трудові ресурси, фінанси, машини, верстати, устаткування, сировина
Б метод господарювання, що поєднує централізоване керівництво з господарськоюсамостійністюпідприємствувикористанніфінансівіреалізації готової продукції
В процес докорінних якісних змін у техніці та технології виробництва, організації праці, пов'язаний із перетворенням науки на безпосередню продуктивну силу суспільства
Г зростання обсягів виробництва за рахунок упровадження досягнень технічного прогресу, підвищення якості трудових ресурсів, форм організації виробництва

Правильна відповідь: **В.**

40. Поданий пропагандистський плакат відображає досягнення СРСР, коли його лідером був

А Й. Сталін.
Б М. Хрущов.
В Л. Брежнєв.
Г М. Горбачов.

Правильна відповідь: **Б.**

41. У результаті «оксамитової революції» 1989 р. Вацлав Гавел став президентом
А Польщі.
Б Чехословаччини.
В Угорщини.
Г Румунії.

Правильна відповідь: **Б.**

42. Про кого з діячів йдеться в уривку з історичного джерела:
«З кінця 1970-х до 1990-х рр. був фактичним керівником Китаю, займаючи другорядні посади в державі. Став головним ініціатором політики «чотирьох модернізацій» і побудови «соціалізму з китайською специфікою», що призвело до бурхливого економічного зростання в країні. Також є творцем нової концепції взаємовідносин («одна держава – дві системи») з етнічними китайськими територіями, що не увійшли в 1949 р. до складу КНР»?
А Чан Кайші
Б Сунь Ятсена
В Мао Цзедуна
Г Ден Сяопіна

Правильна відповідь: **Г.**

43. Установіть відповідність між визначенням та поняттям.

1	форма організації суспільства та держави в Давній Греції, складовою якої було місто та прилегла сільська округа	**А**	«колонія»
2	назва міста-держави в Давніх Греції та Римі, головного по відношенню до заснованих ним на інших землях поселень	**Б**	«центурія»
3	поселення, засноване греками за межами Давньої Греції та римлянами на завойованих Давнім Римом землях Італії та за її межами	**В**	«поліс»
4	територія за межами Італії, завойована та підвладна Давньому Риму, що керувалася римським намісником	**Г**	«провінція»
		Д	«метрополія»

Правильна відповідь: **1–В, 2–Д, 3–А, 4–Г.**

44. Установіть відповідність між назвою держави та часом її утворення (проголошення).

1	Арабський халіфат	**А**	IV ст.
2	Візантійська імперія	**Б**	V ст.
3	Делійський султанат	**В**	VII ст.
4	Священна Римська імперія	**Г**	X ст.
		Д	XIII ст.

Правильна відповідь: **1–В, 2–А, 3–Д, 4–Г.**

45. Установіть відповідність між характеристикою діяча та його іменем.

1	реформатор церкви, засновник протестантського руху, рішуче виступав проти торгівлі індульгенціями, переклав Біблію німецькою мовою	**А**	Ігнатій Лойола
2	засновник католицького ордену «Товариства Ісуса», активний борець із Реформацією, розробник системи єзуїтської освіти та виховання	**Б**	Томас Мюнцер
3	радикальний проповідник часів Реформації, лідер Селянської війни в Німеччині, своїм завданням уважав установлення «царства Божого» на землі	**В**	Олівер Кромвель
4	протестантський релігійний реформатор, ідеї якого набули поширення у Швейцарії, у Женеві встановив жорсткий теократичний режим	**Г**	Мартін Лютер
		Д	Жан Кальвін

Правильна відповідь: **1–Г, 2–А, 3–Б, 4–Д.**

46. Установіть відповідність між подією Великої Французької революції кінця XVIII ст. та її безпосередніми наслідками.

1	захоплення повсталими парижанами Бастилії	**А**	розгром і закриття Якобінського клубу в Парижі та його відділень в інших містах
2	скликання Національного конвенту	**Б**	розгортання якобінського терору проти «ворогів революції» в країні
3	створення Комітету громадянського порятунку	**В**	«муніципальні революції» в провінціях, формування загонів Національної гвардії
4	термідоріанський переворот	**Г**	установлення Консульства, обрання Наполеона довічно Першим консулом
		Д	проголошення Франції республікою, страта короля Людовіка XVI

Правильна відповідь: **1–В, 2–Д, 3–Б, 4–А.**

47. Установіть відповідність між територіальними змінами та назвою мирного договору (1918–1920 рр.), що їх фіксував.

1	уключення частини Верхньої Сілезії до складу Польщі, перехід м. Данциг під управління Ліги Націй	**А**	Брест-Литовський
2	передання Трансільванії Румунії, Воєводини та Хорватії – Королівству сербів, хорватів і словенців	**Б**	Севрський
3	уключення Богемії, Моравії та Судетів до складу Чехословаччини, приєднання Буковини до Румунії	**В**	Тріанонський
4	визнання британського протекторату над Єгиптом, а французького – над Марокко та Тунісом	**Г**	Сен-Жерменський
		Д	Версальський

Правильна відповідь: **1–Д, 2–В, 3–Г, 4–Б.**

48. Установіть відповідність між подіями процесу формування (діяльності) Антигітлерівської коаліції та роком, коли вони відбулися.

1	підписання 26 країнами Декларації Об'єднаних Націй, укладення угоди між США і СРСР про взаємодопомогу у веденні війни проти агресорів	**А**	1941 р.
2	узгодження лідерами країн «Великої трійки» строків відкриття Другого фронту в Європі, ухвалення рішення про надання допомоги Ірану	**Б**	1942 р.
3	укладення угоди між СРСР і Великою Британією про спільні дії у війні проти Німеччини, приєднання СРСР до Атлантичної хартії	**В**	1943 р.
4	висадка англо-американських військ на півночі Франції, звільнення території України, Молдавії та Прибалтики від німецької окупації	**Г**	1944 р.
		Д	1945 р.

Правильна відповідь: **1–Б, 2–В, 3–А, 4–Г.**

49. Установіть послідовність появи мистецьких стилів, втілених у зображених на фото пам'ятках архітектури.

А

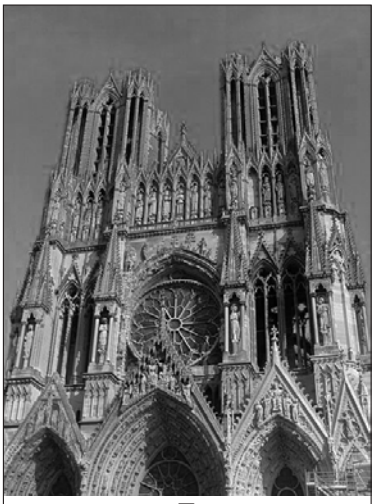

Б

В

Г

Правильна відповідь: **В, Б, А, Г.**

50. Установіть послідовність подій першої половини XX ст.

А початок громадянської війни в Іспанії
Б проголошення Веймарської республіки
В початок реалізації «Нового курсу» Ф. Рузвельта
Г утворення Союзу Радянських Соціалістичних Республік

Правильна відповідь: **Б, Г, В, А.**

51. Установіть послідовність подій Другої світової війни (1939–1945 рр.).

А розгром радянськими військами німецьких військ у ході битви на Курській дузі
Б розгром британськими військами німецько-італійських військ під Ель-Аламейном
В здійснення радянськими військами Корсунь-Шевченківської наступальної операції
Г напад японської авіації на воєнно-морську базу США Перл-Харбор

Правильна відповідь: **Г, Б, А, В.**

52. Укажіть складові реформ Івана IV Грозного в Московській державі.

1 формування розвиненої системи «приказів» – центральних органів виконавчої влади галузевого управління
2 юридичне закріплення «Жалуваними грамотами» прав і привілеїв дворян і міщан
3 створення Синоду – світської установи для управління справами церкви та її майном
4 ліквідація Земського собору – станово-представницького органу влади
5 запровадження «Судебника» – першого загальнодержавного нормативно-правового акта
6 заміна намісництв, що базувалися на системі «кормлінь», виборними земськими установами
7 запровадження «Табелі про ранги» – системи чинів і порядку просування державною службою

Правильна відповідь: **1, 5, 6.**

53. Укажіть імена видатних діячів французького Просвітництва XVIII ст.

1 Ф. Бекон
2 Ж. Ж. Руссо
3 Г. Е. Лессінг
4 Ш. Л. Монтеск'є
5 Ф. Шиллер
6 Дж. Локк
7 Вольтер

Правильна відповідь: **2, 4, 7.**

54. Укажіть характерні риси тоталітарного режиму в СРСР у 1930-х рр.

1 панування однопартійної системи, зрощування партійного та державного апарату, культ вождя
2 співіснування державного та приватного секторів економіки, підтримка підприємницької активності громадян
3 усеохоплюючий політико-ідеологічний контроль держави над усіма сферами життя суспільства
4 існування незалежних профспілок, неурядових громадських організацій та інституцій
5 одержавлення економіки, її мілітаризація та бюрократизація, використання примусової праці
6 визнання абсолютної цінності людської особистості, дотримання владою принципу «особа важливіша за державу»
7 політичний плюралізм, активна діяльність партій, які є виразниками інтересів різних верств суспільства

Правильна відповідь: **1, 3, 5.**

55. Лідери яких країн у 1991 р. уклали Угоду про створення Співдружності Незалежних Держав (СНД)?

1 Казахстану
2 Білорусії
3 України
4 Молдови
5 Киргизії
6 Росії
7 Грузії

Правильна відповідь: **2, 3, 6.**

2.1.3.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту

За допомогою *тесту із всесвітньої історії* визначено рівень сформованості історичної компетентності осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів, та ступінь їхньої підготовленості до навчання у вищих навчальних закладах. Тест, укладений відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання із всесвітньої історії, структурно складався із шести великих блоків.

Успішне виконання завдань учасниками тестування свідчить про певну рівномірність опанування ними навчальним матеріалом. Так, середній показник складності завдань за розділом «Стародавній світ (від появи людини на Землі до 476 р.)» становить 43%, «Середні віки (476–1492 рр.)» – 48%, «Новий час (перший період: 1492–1789 рр.)» – 43%, «Новий час (другий період: 1789–1914 рр.)» – 43%, «Новітній час (перший період: 1914–1939 р.)» – 45%, «Новітній час (другий період: 1939 – початок XXI ст.)» – 46%.

Із шести завдань розділу «Стародавній світ» певні труднощі викликали завдання, спрямовані на перевірку знання тривалості історичного періоду (завд. 2, складність – 34%), уміння встановлювати причини, результати та наслідки історичних подій і явищ (завд. 5, складність – 35%), уміння визначати та оперувати історичними поняттями й термінами (завд. 43, складність – 34%). Варто підкреслити, що майже кожен четвертий учасник тестування, визначаючи результат громадянських війн 49–30 рр. до н. е. в Стародавньому Римі (завд. 5), вибирав як правильний варіант відповіді «завершення боротьби плебеїв з патриціями», а кожен п’ятий – «утвердження диктатури Луція Корнелія Сули». При цьому легким виявилося завдання 3, яке потребувало визначити характеристику царя Соломона (складність – 64%).

Із завданнями розділу «Середні віки» переважна більшість учасників тестування впоралася успішно. Труднощі під час виконання викликало завдання 6 (складність – 30%), за яким перевірялось знання тривалості епохи зрілого (високого) Середньовіччя, та завдання 44 (складність – 29%) на встановлення відповідності між назвою держави та часом її утворення (проголошення). Зазначимо, що лише 6% учасників тестування за виконання завдання 44 змогли отримати максимальних 4 бали. Кожен третій учасник за це завдання отримав 0 або 1 бал. Легким для учасників тестування виявилося «хрестоматійне» завдання про Карла Великого: 60% учасників правильно вказали, що з його іменем пов’язано утворення Франкської імперії. При цьому прикметним є факт, що варіанти «проведення бенефіціарної реформи» та «хрещення франків за римським обрядом» як правильні відповіді вибирали 17 та 15% учасників відповідно.

Із дев’яти завдань розділу «Новий час (перший період)» три завдання – 11, 15 та 17 – виявилися складними. Виконуючи завдання 11, лише 37% учасників змогли правильно вказати рік укладення Тордесільяського договору (1494 р.), проте 35% учасників уважали, що договір укладено в рік оприлюднення Мартіном Лютером «95 тез» (1517 р.). Кожен третій учасник тестування правильно вказав автора картини «Сільське весілля» – Пітера Брейгеля (завд. 15), кожен третій уважав, що це Рембрандт Ван Рейн, а кожен четвертий – Сандро Боттічеллі. У завданні 17 понад половини учасників тестування вказали Чингісхана як засновника держави Великих Моголів і лише кожен четвертий правильно вказав Бабура. Легким для учасників виявилося завдання 16, у якому за змістом цитованого джерела потрібно було

визначити революцію, що зумовила його появу. 61% учасників правильно вказали на Англійську революцію середини XVII ст. При цьому кожен п'ятий учасник уважав, що поява цитованого документа (у ньому йдеться про короля Карла Стюарта) зумовлена перебігом подій Великої Французької революції кінця XVIII ст.

Переважна більшість завдань тесту, що стосувалися тем розділу «Новий час (другий період)», викликали труднощі в учасників тестування. Складними, як і в попередніх розділах, виявилися завдання:

– на знання дат. Наприклад, у завданні 19 кожен третій учасник зазначив, що «Священний союз» монархів Росії, Пруссії та Австрії створено в 1812 р.

– на вміння встановлювати причини та наслідки історичних подій. Наприклад, у завданні 20 кожен четвертий учасник як наслідок повстання сипаїв (1857–1859 рр.) в Індії вибирав або варіант «поділ Британської Індії на дві країни за релігійною ознакою», або варіант «звільнення Індії від англійських колонізаторів». У завданні 46 на встановлення відповідності між подіями Великої Французької революції кінця XVIII ст. та їхніми наслідками лише 5% учасників тестування змогли отримати максимальних 4 бали, 36% учасників не змогли правильно визначити жодного наслідку та отримали 0 балів, 37% змогли правильно вказати лише наслідок однієї з чотирьох подій, отримавши 1 бал.

– на вміння визначати та оперувати історичними поняттями й термінами. Наприклад, у завданні 22 лише кожен третій учасник тестування правильно визначив, що заснування в 1833 р. Американського товариства боротьби проти рабства пов'язано із рухом аболіціоністів, 40 та 23% вибирали як правильні варіанти «пацифістів» та «конфедератів» відповідно.

Легкими для учасників виявилися завдання про Отто фон Бісмарка (завд. 21, складність – 71%) та про діячів французького Просвітництва XVIII ст. (завд. 53, складність – 72%). Кожен другий правильно зазначив прізвища двох просвітників, кожен третій правильно вказав усі три прізвища.

Варто підкреслити, що із завданням на аналіз карикатури успішно впоралася переважна більшість учасників (завд. 23). Вони правильно визначили, що подана карикатура відображає колоніальні прагнення Великої Британії. При цьому кожен третій учасник вибрав Німеччину.

Із завданнями розділу «Новітній час (перший період)» більшість учасників тестування впоралася успішно. Труднощі, знов-таки, викликали завдання на знання дат (тривалості історичної події), на вміння встановлювати послідовність подій у часі. Наприклад, лише 39% учасників правильно вказали роки національної революції в Китаї (завд. 31). У завданні 50 на встановлення послідовності подій першої половини XX ст. лише 11% учасників змогли правильно встановити хронологію усіх подій та отримати максимальних 3 бали, половина ж учасників не вказали правильно ані першої, ані останньої події та отримали 0 балів. Складним виявилося й завдання на вміння встановлювати причини та наслідки подій (завд. 30). Кожен третій учасник уважав, що причиною встановлення в Польщі режиму «санації» Ю. Пілсудського було ураження країни світовою економічною кризою, а кожен четвертий – загострення відносин із СРСР.

Зазначимо, що виконання трьох завдань (28, 29 та 54) цього розділу для переважної більшості учасників не викликало жодних труднощів. 66% учасників правильно вказали перелік понять і термінів, які потрібно використовувати для характеристики суспільно-політичного розвитку Німеччини в 1930-х рр. (завд. 28). А 68% учасників правильно визначили країну, до уряду якої звертався з листом

академік І. Павлов (завд. 29). Правильно визначити всі три характерні риси тоталітарного режиму в СРСР у 1930-х рр. (завд. 54) змогли 65% учасників, при цьому жодної риси не вказали лише 3% учасників тестування.

Із дванадцяти завдань розділу «Новітній час (другий період)» лише чотири завдання – 36, 37, 42 та 51 – виявилися для учасників тестування складними. Це завдання на знання дат, уміння встановлювати послідовність подій у часі, визначати причини та наслідки подій. У завданні 36 лише 17% правильно вказали рік ухвалення Заключного акта Гельсінської Наради з питань безпеки та співробітництва в Європі (1975 р.), майже кожен другий і кожен п'ятий учасник вибирали як правильні варіанти 1946 р. і 1991 р. відповідно. У завданні 51 на встановлення послідовності подій Другої світової війни лише кожен четвертий учасник зміг правильно встановити хронологію усіх подій та отримати максимальних 3 бали, майже половина учасників не змогла правильно вказати ані першої, ані останньої події та отримала 0 балів. У завданні 37 лише кожен п'ятий учасник правильно вказав наслідок економічної політики президента США Р. Рейгана – «зростання частки наукомістких галузей промисловості». Кожен четвертий вибрав варіант – «збільшення фінансування федеральних соціальних програм», а кожен третій – «розширення державного сектора в базових галузях економіки».

Виконання трьох завдань (34, 39 та 55) цього розділу для переважної більшості учасників не викликало жодних труднощів. 82% учасників правильно вказали, що 22 червня 1941 р. Німеччина розпочала реалізацію воєнно-стратегічного плану «Барбаросса» (завд. 34). Утім, майже кожен п'ятий учасник тестування не знає цієї трагічної події в історії нашої Батьківщини. 65% учасників тестування правильно вказали визначення «науково-технічна революція» (завд. 39). Натомість кожен четвертий учасник не оперує цим історичним поняттям. Правильно вказати всі три країни, лідери яких у 1991 р. уклали угоду про створення Співдружності Незалежних Держав (завд. 55), змогли 59% учасників, і лише 3% не вказали жодної.

Варто окремо зупинитися на завданні 40, виконання якого потребувало аналізу радянського пропагандистського плакату. Більшість учасників правильно вказали, що перший у світі політ людини в космос – це досягнення СРСР за часів перебування при владі М. Хрущова. Однак майже кожен четвертий учасник уважав, що політ Ю. Гагаріна в космос відбувся, коли лідером СРСР був Л. Брежнєв, а 9 та 12% учасників відповідно переконані, що ця епохальна подія світового масштабу відбулася за часів перебування при владі Й. Сталіна та М. Горбачова.

Таким чином, аналіз результатів тестування свідчить, що більшість учасників у цілому опанували знаннями, уміннями та навичками, визначеними Програмою зовнішнього незалежного оцінювання із всесвітньої історії. Однак варто підкреслити, що значна кількість учасників продемонстрували низький рівень володіння знаннями дат історичних подій, уміннями встановлювати послідовність подій у часі, визначати причини, результати та наслідки подій, визначати та оперувати історичними поняттями й термінами.

2.1.4. Тест із російської мови

2.1.4.1. Структура та зміст тесту

Зовнішнє незалежне оцінювання з російської мови проводилося 10 червня 2013 р. У ньому взяли участь 5 498 осіб (79,7% від загальної кількості зареєстрованих).

На виконання тесту з російської мови було відведено 150 хвилин.

Кожен учасник отримав індивідуальний тестовий зошит, що складався із двох частин (Частина 1 та Частина 2). Частина 1 містила закриті завдання різних форм, а саме: завдання з вибором однієї правильної відповіді та завдання на встановлення відповідності; Частина 2 містила відкрите завдання з розгорнутою відповіддю.

Також кожен учасник отримав бланки відповідей ***А*** та ***Б***. Бланк ***А*** – для зазначення відповідей на завдання Частини 1 тестового зошита та Бланк ***Б*** – для виконання завдання з розгорнутою відповіддю.

Тест розроблено на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання з російської мови, затвердженої Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України (наказ № 791 від 14.07.2011 р., додаток 2).

Розподіл завдань відповідно до розділів програми подано в таблиці 2.1.4.1.

Таблиця 2.1.4.1

№ з/п	**Розділи програми**	**Кількість завдань**
1	Мова. Мовленнєва діяльність	9
2	Фонетика. Графіка. Орфоепія	4
3	Лексикологія. Фразеологія	7
4	Будова слова. Словотвір	3
5	Морфологія	9
6	Синтаксис	5
7	Орфографія	9
8	Пунктуація	5
	Усього	51

Кількісний розподіл завдань тесту за формами подано в таблиці 2.1.4.2.

Таблиця 2.1.4.2

Форми тестових завдань	**Розділи програми**								Усього
	Мова. Мовленнєва діяльність	Фонетика. Графіка. Орфоепія	Лексикологія. Фразеологія	Будова слова. Словотвір	Морфологія	Синтаксис	Орфографія	Пунктуація	
З вибором однієї правильної відповіді	8	4	5	3	8	4	9	3	44
На встановлення відповідності	–	–	2	–	1	1	–	2	6
З розгорнутою відповіддю	1	–	–	–	–	–	–	–	1
Усього	9	4	7	3	9	5	9	5	51

Завдання з вибором однієї правильної відповіді складалися із незакінченого твердження та чотирьох варіантів його продовження, серед яких лише один правильний. За виконання кожного завдання можна було отримати 0 або 1 бал.

Виконання завдань на встановлення відповідності полягало в сполученні понять або прикладів, указаних і розміщених в одній колонці, з поняттями, прикладами тощо, указаними й розміщеними в іншій колонці. За виконання кожного такого завдання можна було отримати від 0 до 4 балів.

Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю використовувалося для перевірки найскладніших умінь *(аналіз, порівняння, узагальнення, наведення переконливих аргументів на підтвердження висловлених тез тощо).* Завданням цієї форми передбачено створення власного аргументативного висловлення на дискусійну тему. Це завдання перевіряли спеціально підготовлені екзаменатори відповідно до розробленої схеми оцінювання на основі критеріїв змісту та мовного оформлення. А саме:

1. Теза: 0, 1 або 2 бали.

2. Аргументи: 0, 1 або 2 бали.

3а. Приклад із літератури чи інших видів мистецтва: 0, 1 або 2 бали.

3б. Приклад, що є історичним фактом або випадком із життя: 0, 1 або 2 бали.

4. Логічність, послідовність: 0, 1 або 2 бали.

5. Висновок: 0, 1 або 2 бали.

6а. Орфографія та пунктуація: 0, 1, 2, 3 або 4 бали.

6б. Лексика, граматика та стилістика: 0, 1, 2, 3 або 4 бали.

За виконання такого завдання можна було отримати від 0 до 20 балів.

Максимальна кількість балів, яку можна було отримати, виконавши правильно всі завдання тесту з російської мови, – 88.

2.1.4.2. Психометричні характеристики тесту

Статистичні характеристики результатів тестування з російської мови подано в таблиці 2.1.4.3.

Таблиця 2.1.4.3

Назва характеристики	Кількісне значення
Кількість учасників	5 498
Максимально можливий бал	88
Максимально набраний бал*	83
Середній набраний бал	42,66
Стандартне відхилення	12,96
Середня складність завдань тесту (%)	46,23
Середня розподільна здатність тесту (%)	30,15
Коефіцієнт α-Кронбаха	0,88

* *отримав один учасник*

На діаграмі 2.1.4.1 показано розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з російської мови.

Діаграма 2.1.4.1. *Розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з російської мови*

На діаграмі 2.1.4.2 показано розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання).

Діаграма 2.1.4.2. *Розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання)*

На діаграмі 2.1.4.3 показано розподіл тестових завдань із російської мови за складністю.

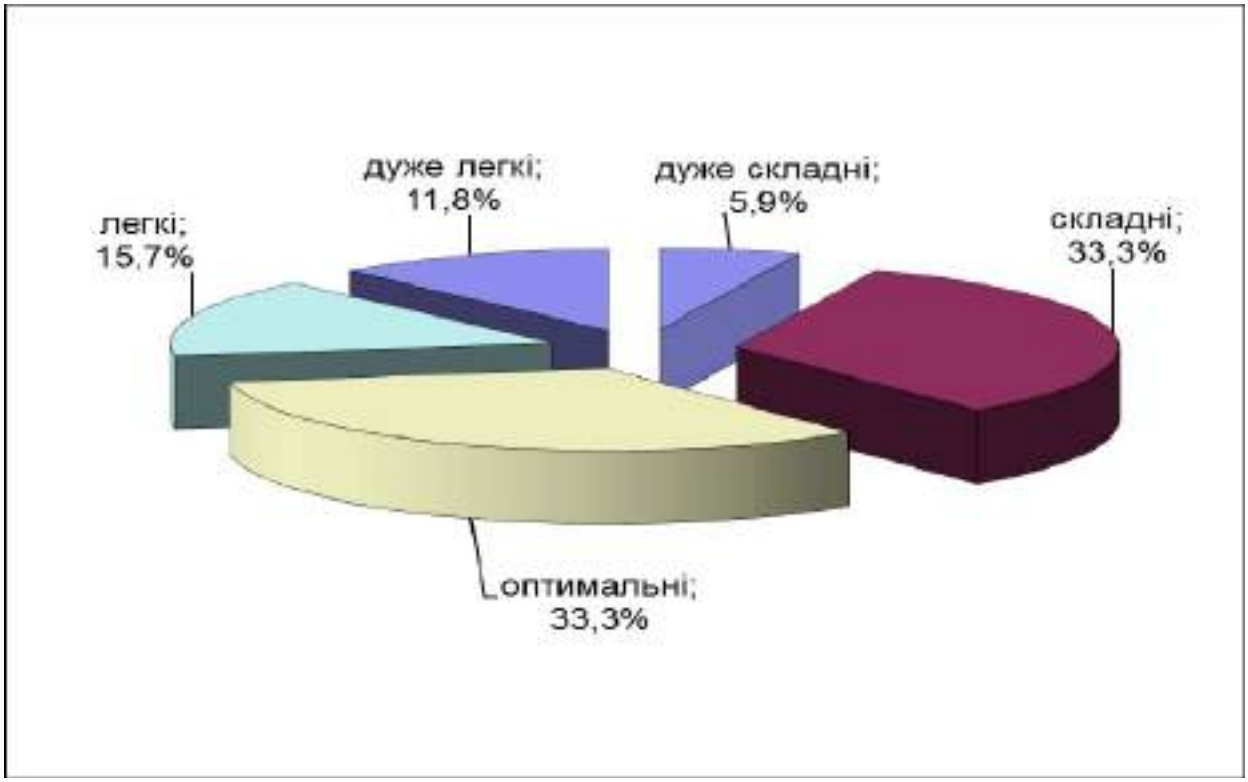

Діаграма 2.1.4.3. *Розподіл тестових завдань із російської мови за складністю*

На діаграмі 2.1.4.4 показано розподіл тестових завдань із російської мови за розподільною здатністю.

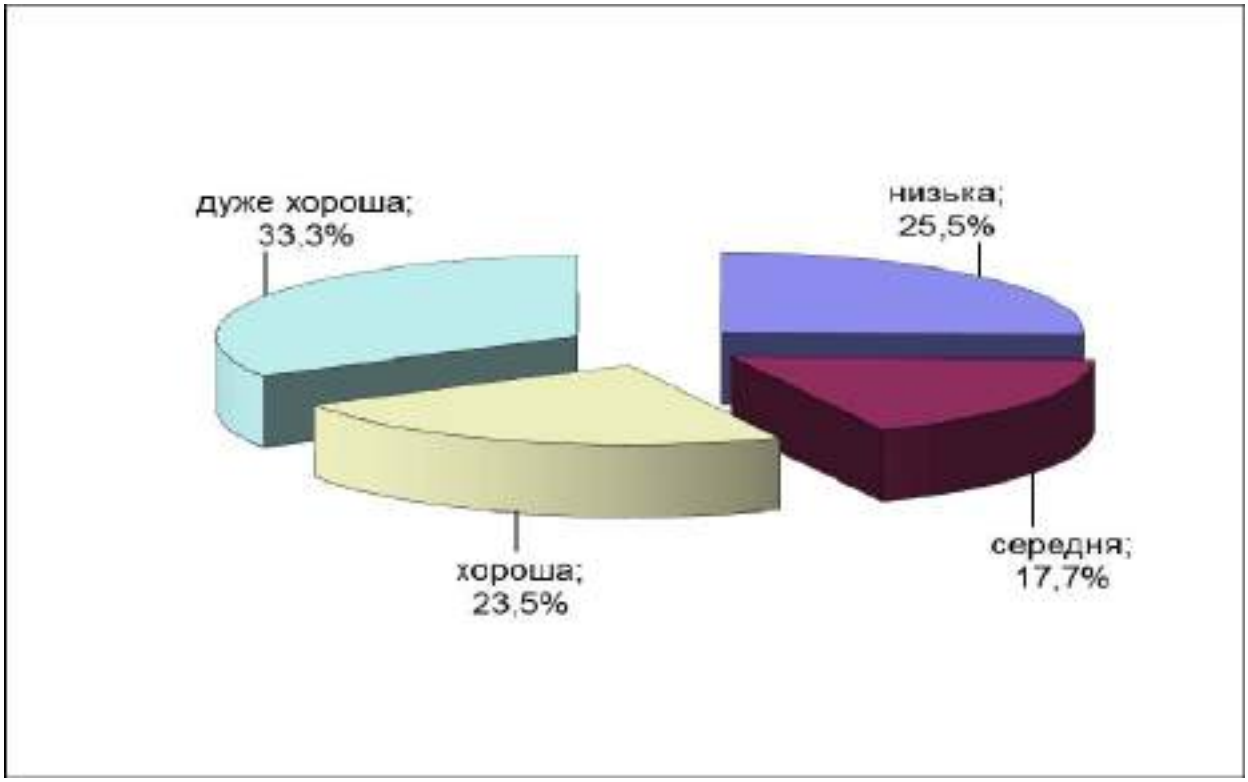

Діаграма 2.1.4.4. *Розподіл тестових завдань із російської мови за розподільною здатністю*

Тест
Часть 1

Прочитайте текст и выполните задания 1–6.

(1)У ботаников есть термин – разнотравье. (2)Он обычно относится к цветущим лугам. (3)Разнотравье – это сплетение ***(разно)образных*** цветов, сплошь раскинувшихся по поймам рек. (4)У одного из северных поэтов есть такие стихи:

Упаду, смеясь, в разнотравье
И почувствую силу земли.
Мне всего лишь ***(на)миг*** покажется,
Что я вижу исток былин.

(5)Прозу Пришвина можно с полным правом назвать разнотравьем русского языка. (6)Слова у Пришвина цветут, сверкают. (7)Они то шелестят, как травы, то бормочут, как родники, то пересвистываются, как птицы, то позванивают, как первый лёд, то, ***(на)конец***, ложатся в нашей памяти медленным строем, подобно течению звёзд. (8)У Пришвина можно научиться хорошему русскому языку. (9)У меня выработался своеобразный тест: если человек знает и любит Пришвина – у него хороший художественный вкус, культурная речь. (10)А речь, в свою очередь, характеризует самого человека. (11)«Скажи, ***что(б)*** я тебя увидел», – говорил, как вы помните, ещё Сократ.

1. Раздельно пишется
А ***(разно)образных***
Б ***(на)миг***
В ***(на)конец***
Г ***что(б)***

Правильна відповідь: **Б.**

2. Правильная морфологическая характеристика слова ***скажи*** (предложение 11) указана в ряду
А изъявительное наклонение глагола, настоящее время, совершенный вид
Б изъявительное наклонение глагола, будущее время, несовершенный вид
В повелительное наклонение глагола, настоящее время, совершенный вид
Г повелительное наклонение глагола, совершенный вид

Правильна відповідь: **Г.**

3. Одна из частей сложного предложения является придаточным цели в предложении
А четвёртом
Б седьмом
В девятом
Г одиннадцатом

Правильна відповідь: **Г.**

4. Слово, грамматически не связанное с членами предложения, есть в предложении

А третьем
Б четвёртом
В седьмом
Г девятом

Правильна відповідь: **В.**

5. Слово ***художественный*** (предложение 9) употреблено в значении

А относящийся к искусству
Б относящийся к деятельности в области искусства
В изображающий, отображающий действительность в образах
Г отвечающий требованиям искусства, понимающий его

Правильна відповідь: **Г.**

6. Обособленным определением осложнено предложение

А третье
Б четвёртое
В седьмое
Г девятое

Правильна відповідь: **А.**

7. Одинаковое количество звуков и букв во всех словах ряда

А азбука, доблестный, телескоп, пружина
Б кружево, словосочетание, дирижёр, театр
В курортный, собеседник, валюта, инжир
Г сомнение, терраса, натюрморт, боулинг

Правильна відповідь: **В.**

8. Выделенная буква обозначает одинаковый звук в каждом слове ряда

А красно***г***о, поро***г***, ле***г***че
Б ***т***еннис, ***т***енденция, ***т***езис
В ***с***гореть, об***с***удить, ***с***лова
Г поэ***з***ия, ***з***ерно, сколь***з***кий

Правильна відповідь: **Б.**

9. Правильно выделена буква, обозначающая ударный гласный звук, в слове

А укр***а***инский
Б непр***и***язнь
В агрон***о***мия
Г кил***о***метр

Правильна відповідь: **В.**

10. Префикс+корень+суффикс+суффикс+окончание – таково строение слова
А переросший
Б подстаканники
В неожиданностью
Г исследователь

Правильна відповідь: **Г.**

11. Префиксально-суффиксальным способом образованы все слова в ряду
А экс-чемпион, выспаться, забегать
Б бессмыслица, вдогонку, обезжирить
В по-новому, подслеповатый, развесёлый
Г бездарный, впятером, противоестественный

Правильна відповідь: **Б.**

12. Все глаголы в составе словосочетаний употреблены в переносном значении в ряду
А бегут дети, вода бежит ручьями, бегут облака
Б кипит работа, сердце кипит гневом, кипит вода
В акции летят вниз, летят восклицания, летят птицы
Г плывёт луна, плывёт перед глазами, плывут звуки

Правильна відповідь: **Г.**

13. В предложениях ***Что, как торг идёт у вас? С надеждой, верою весёлой иди на всё*** выделенные слова являются
А многозначными
Б омонимами
В неологизмами
Г однозначными

Правильна відповідь: **А.**

14. Ошибка в употреблении формы родительного падежа множественного числа существительного допущена в предложении
А У печи она не нашла кочерёг.
Б У северянинов принято ездить на оленях и собаках.
В Фестиваль собрал и башкир, и хазаров, и румын, и осетин, и якутов.
Г В её приданом не хватало только полотенец.

Правильна відповідь: **Б.**

15. Выделенное слово в несвойственном ему значении употреблено в предложении
А Она не ждала такого ***враждебного*** приёма.
Б За лесом расположился ***враждебный*** полк.
В Некоторые животные выступают в качестве ***враждебной*** человеку силы.
Г Между ними сложились крайне ***враждебные*** отношения.

Правильна відповідь: **Б.**

16. НЕ ИМЕЮТ формы единственного числа все имена существительные в ряду

А брюки, сапоги, каникулы
Б очки, ножницы, туфли
В сливки, дрожжи, неряхи
Г шахматы, сутки, чернила

Правильна відповідь: **Г.**

17. В предложении ***Для маринования отбирают маслят всех мельче и всех крепче*** прилагательные употреблены в форме

А простой сравнительной степени
Б простой превосходной степени
В составной сравнительной степени
Г составной превосходной степени

Правильна відповідь: **Г.**

18. В предложении ***Он подошёл к его сестре*** выделенное слово является

А возвратным местоимением
Б притяжательным местоимением
В указательным местоимением
Г определительным местоимением

Правильна відповідь: **Б.**

19. Правильно образована форма имени числительного в предложении

А Перепись населения в городе будет осуществляться двумястами шестидесятью пятью студентами.
Б В отчёте было упоминание о триста семидесяти четырёх жителях, не прошедших диспансеризацию.
В Акционерное общество гордится своими четырёхстами тридцатью восемью племенными жеребцами.
Г Этот мастер коротких рассказов прославился пятьюстами шестьюдесятью двумя произведениями.

Правильна відповідь: **Г.**

20. В предложении ***Увидев мать, сын бросился навстречу*** выделенное слово является

А именем существительным
Б предлогом
В наречием
Г междометием

Правильна відповідь: **В.**

21. Однородные члены употреблены правильно в предложении

А Сколько мужества, воли и боли нужно было вынести этому молодому разведчику, раненному в бою.

Б Идя к своей цели, человек делает много ошибок и приносит огромные жертвы.

В Автор наделяет Кутузова редкими душевными качествами: справедливость, благородство, простота.

Г Новые идеи и образы создали в своих произведениях известные мастера слова Островский и Грибоедов.

Правильна відповідь: **Б.**

22. Правильно употреблён деепричастный оборот в предложении

А Возвращаясь после работы домой, Бориса застиг сильный ливень.

Б Будучи проездом в Киеве, меня пригласили в гости к знакомым.

В Пробежавшись до околицы города, мне стало очень жарко.

Г Вставляя пропущенные буквы, надо вспоминать соответствующие правила.

Правильна відповідь: **Г.**

23. Форма слова (название для лиц женского пола) правильно образована в ряду

А китаец – китайка

Б кореец – корейка

В черкес – черкеска

Г поляк – полька

Правильна відповідь: **Г.**

24. Безударная гласная, проверяемая ударением, пропущена в корне во всех словах ряда

А прод..вец, благ..получие, изд..вна

Б надв..гаться, обст..новка, ц..дить

В к..нфликт, док..зать, зап..раться

Г подв..нечный, св..дание, заг..релый

Правильна відповідь: **Б.**

25. Одна и та же буква пропущена во всех словах ряда

А пр..морский, пр..усадебный, пр..пятствие

Б пред..стория, без..дейный, пост..нфарктный

В реш..тка, деш..вый, растолч..шь

Г ра..калить, ра..писная, ра..ровнять

Правильна відповідь: **В.**

26. Буква ***е*** пропущена во всех словах ряда

А обид..л, вытерп..т (он)
Б леле..л, колыш..т (он)
В кле..л, клокоч..т (он)
Г вид..л, расстел..т (он)

Правильна відповідь: **Г.**

27. ***Не*** пишется раздельно в предложении

А Пища оказалась удивительно ***(не)вкусной***.
Б Составлен ***(не)погрешимый*** ни в каком отношении план.
В Впереди виднелся ***(не)высокий***, но глухой забор.
Г С заданием справляемся отнюдь ***(не)плохо***.

Правильна відповідь: **Г.**

28. Буква ***ь*** пишется на месте пропуска во всех словах ряда

А кромки крыш.., слышиш..
Б отреж.. хлеба, невтерпёж..
В воздух свеж.., лесная глуш..
Г напряч.. зрение, настеж..

Правильна відповідь: **Г.**

29. Оба выделенных слова пишутся раздельно в предложениях

А Всё зависит ***(от)того***, что ты выберешь. Он ***то(же)*** пришёл на субботник.
Б Он тут ***ни(при)чём***. Брат занялся спортом, я поступлю ***так(же)***.
В ***(В)виду*** плохой погоды я остался дома. Сцена построена ***(в)виде*** раковины.
Г Речь автора проста, ***(при)чём*** выразительна. ***Что(бы)*** вы порекомендовали почитать?

Правильна відповідь: **Б.**

30. Одна буква ***н*** пишется на месте пропуска во всех словах ряда

А слыл бессребре..иком, кожа..ый портфель
Б ране..ый шпагой дуэлянт, гуси..ые лапы
В оловя..ый солдатик, неутомимый труже..ик
Г праздновать Масле..ицу, жела..ая встреча

Правильна відповідь: **А.**

31. Сложносочинённое предложение будет образовано, если среди вариантов продолжения предложения ***Ржавеют в арсеналах пушки*** ... выбрать

А зато сверкают кивера.
Б и не блестят уже давно.
В когда мы боремся за мир.
Г несмотря на принятые меры.

Правильна відповідь: **А.**

32. Прочитайте предложение и выполните задание.
Небо до половины окрасили нежные полосы рассвета.
Ошибка в характеристике члена предложения допущена в ряду
А ***окрасили*** – простое глагольное сказуемое
Б ***небо*** – подлежащее
В ***нежные*** – согласованное определение
Г ***до половины*** – обстоятельство

Правильна відповідь: **Б.**

33. Неопределённо-личное предложение представлено в ряду
А За ветром в поле не нагоняешься.
Б Дискуссию отложили на завтра.
В Глаза поминутно застилало слезами.
Г Нам не просто смотреть друг другу в глаза.

Правильна відповідь: **Б.**

34. Одну запятую нужно поставить в предложении (знаки препинания не расставлены)
А Хлынули играющие лучи и весело и величаво поднимается могучее светило.
Б У Ивана Ивановича большие выразительные глаза табачного цвета и рот несколько похож на букву ижицу.
В Море шушукалось о любви до гроба и о счастье без возврата и о муках сердца.
Г Друзья с достоинством несли свалившееся на них сладкое бремя славы.

Правильна відповідь: **А.**

35. Прочитайте предложение и выполните задание.
Он о чём-то всё время думал(1) и так был занят своими мыслями, что(2) когда его спрашивали о чём-нибудь(3) то он вздрагивал(4) и просил повторить вопрос.
Запятая должна стоять на месте цифры
А 1
Б 2
В 3
Г 4

Правильна відповідь: **В.**

36. Пунктуационная ошибка допущена в предложении
А Знаток своего дела, Саша быстро починил компьютер.
Б Поражённый какой-то мыслью, он остановился как вкопанный.
В Отец Фёдор ревел так, что, казалось, будто он временами заглушал Терек.
Г Он не обиделся и, напротив, стал даже чаще бывать у нас.

Правильна відповідь: **В.**

37. Соотнесите фразеологизм и его значение.

	Фразеологизм		*Значение*
1	хлеб насущный	**А**	что-либо желанное, нужное, долгожданное
2	манна небесная	**Б**	несчастья, неожиданно свалившиеся на голову
3	притча во языцех	**В**	человек, на которого сваливают грехи и проступки других
4	козел отпущения	**Г**	предмет всеобщих разговоров, постоянных пересудов
		Д	самое важное, жизненно необходимое

Правильна відповідь: **1–Д, 2–А, 3–Г, 4–В.**

38. Соотнесите слово и толкование его значения.

	Слово		*Толкование*
1	парировать	**А**	руководить людьми или группой людей
2	корректировать	**Б**	добиваться своих целей, представляя что-либо в искажённом виде
3	апеллировать	**В**	исправлять, вносить поправки
4	манипулировать	**Г**	опровергать возражения против чего-либо
		Д	обращаться за советом, поддержкой

Правильна відповідь: **1–Г, 2–В, 3–Д, 4–Б.**

39. Соотнесите вид придаточного и предложение.

	Вид придаточного		*Предложение*
1	придаточное следствия	**А**	Хотя путник и не знал дороги, но всё-таки вышел к поселку.
2	придаточное сравнительное	**Б**	Я очень сильно устал, так что не мог идти дальше.
3	придаточное определительное	**В**	Мы спешили изо всех сил, как будто за нами кто-то гнался.
4	придаточное уступительное	**Г**	Когда управляющий вызвал меня, я замирал от страха.
		Д	Белым камнем тот день отмечен, когда я о победе пела.

Правильна відповідь: **1–Б, 2–В, 3–Д, 4–А.**

40. Подберите пример к каждому случаю употребления разделительного знака на месте пропуска.

	Разделительный знак		*Пример*
1	тире	**А**	Из окошка далеко блестят горы … и виден Днепр.
2	запятая	**Б**	В лесу стало тихо … птицы улетели.
3	скобки	**В**	Безветрие … и всё небо залито ровной синевой.
4	двоеточие	**Г**	Отсильногодвиженияе Ермолая…онстарался достать птицу … наше судно наклонилось.
		Д	Дети стали большими … им надо серьёзно учиться.

Правильна відповідь: **1–Д, 2–В, 3–Г, 4–Б.**

41. Определите, что выделяют (разделяют) знаки препинания в предложении (цифра обозначает следующий знак препинания).

Но смех Гоголя(1) – радуга(2), сотворённая из брызг дождя и вбирающая в себя все цвета дня; в нём(3), как говорил сам Гоголь(4), оценивая характер русских литературных пародий, «желчь Ювенала соединилась с каким-то особым славянским добродушием».

А вводное предложение
Б обособленное обстоятельство
В обособленное определение
Г тире между подлежащим и сказуемым
Д тире для обособления распространённого приложения

Правильна відповідь: **1–Г, 2–В, 3–А, 4–Б.**

42. Соотнесите выделенные в предложениях слова с частями речи, которыми они являются.

	Слово		*Части речи*
1	Мы с товарищем решили покататься на лыжах, ***(по)этому*** отправились в ближайший лес.	**А**	имя существительное с предлогом
2	Заячьи следы поворачивали ***(за)то*** раскидистое дерево, что стояло шагах в десяти от нас.	**Б**	местоимение с предлогом
3	Составьте режим дня ***(в)начале*** учебного года и старайтесь выполнять его.	**В**	наречие с частицей
4	В свободное время побольше читайте и посоветуйте ***так(же)*** поступать своим товарищам.	**Г**	наречие
		Д	союз

Правильна відповідь: **1–Д, 2–Б, 3–А, 4–В.**

Чтение и анализ текста
Прочитайте текст (цифры в скобках обозначают номера строк) и выполните задания 43–50.

(1–7) На нашей планете более 250 стран, где проживает несколько тысяч различных народов, у каждого из которых существуют свои традиции и характерные черты. Наверное, вам не раз приходилось слышать такие сочетания слов, как: «немецкая аккуратность», «французская галантность», «китайские церемонии», «африканский темперамент», «холодность англичан», «вспыльчивость итальянцев», «гостеприимство грузин» и т. д. За каждым из них – характеристики и черты, сложившиеся у определённого народа на протяжении многих лет.

(8–10) Ну, а в художественной культуре? Существуют ли в ней подобные устойчивые образы и черты? Безусловно. У каждого народа есть свои символы, отразившие художественные представления о мире.

(11–14) Представьте, вы приехали в незнакомую страну. Что прежде всего заинтересует вас? Конечно же, на каком языке здесь говорят? Какие достопримечательности покажут в первую очередь? Чему поклоняются и во что верят? Какие предания, мифы и легенды рассказывают? Как танцуют и поют? И многое, многое другое.

(15–23) Что, к примеру, вам покажут, если вы посетите Египет? Конечно же, древние пирамиды, считавшиеся одним из чудес света и давно уже ставшие художественным символом этой страны. На скалистом плоскогорье пустыни, отбрасывая на песок чёткие тени, вот уже более сорока веков стоят три громадных геометрических тела – безупречно правильные четырёхгранные пирамиды, гробницы фараонов Хеопса, Хефрена и Микерина. Давно утрачена их первоначальная облицовка, разграблены погребальные камеры с саркофагами, но ни время, ни люди не смогли нарушить их идеально устойчивую форму. Треугольники пирамид на фоне голубого неба виднеются отовсюду, как напоминание о Вечности.

(24–32) Если же вам предстоит встреча с вечно юным Парижем, вы непременно захотите подняться на вершину знаменитой Эйфелевой башни, также ставшей художественным символом этого удивительного города. Построенная в 1889 году как украшение Всемирной выставки, она поначалу вызвала возмущение и негодование парижан. Современники наперебой кричали: «Мы протестуем против этой колонны, обитой листовым железом на болтах, против этой нелепой и вызывающей головокружение фабричной трубы, устанавливаемой во славу вандализма промышленных предприятий. Сооружение в самом центре Парижа этой бесполезной и чудовищной башни Эйфеля есть не что иное, как профанация...»

(33–44) Интересно, что этот протест подписали очень известные деятели культуры: композитор Шарль Гуно, писатели Александр Дюма, Ги де Мопассан... Поэт Поль Верлен говорил, что эта «скелетообразная каланча долго не простоит», но его мрачному прогнозу не суждено сбыться. Эйфелева башня до сих пор стоит и являет собой чудо инженерной мысли. Кстати, по тем временам это было самое высокое сооружение в мире, его высота составляла 320 метров! Технические данные башни поражают и сегодня: пятнадцать тысяч металлических деталей, соединённых более чем двумя миллионами заклёпок, образуют своеобразное «железное кружево». Семь тысяч тонн покоится на четырёх опорах и оказывает на землю не больше давления, чем человек, сидящий на стуле. Её не раз собирались сносить, а она гордо возвышается над Парижем, предоставляя возможность полюбоваться достопримечательностями города с высоты птичьего полёта...

(45–47) Такими же художественными символами давно уже стали Статуя Свободы для США, Императорский дворец «Запретный город» для Китая, Кремль для России. Но есть у многих народов и свои особые поэтические символы.

(48–49) Причудливо изогнутые ветви низкорослой вишни – сакуры – поэтический символ Японии.

(50–54) Что же так привлекает в цветущей вишне японцев? Может быть, обилие белых и бледно-розовых лепестков сакуры на голых ветках, ещё не успевших покрыться зеленью? Нет, их привлекают красота непостоянства, хрупкость и мимолётность жизни. Цветок сакуры – это живое существо, способное испытывать те же чувства, что и человек.

(55–57) Лепестки сакуры не знают увядания. Весело кружась, они летят к земле от малейшего дуновения ветерка и застилают землю ещё не успевшими завянуть цветами. Важен сам миг, недолговечность цветения. Именно в этом источник Красоты.

(58–65) Художественным поэтическим символом России стала белоствольная берёза. Но разве не растёт она в предгорьях Кавказа и в Альпах, в туманной Англии и далёкой Канаде? Конечно, растёт. Но только на Руси берёзу любили и воспевали по-особому, трепетно и вдохновенно. Художник Игорь Грабарь говорил: «Что может быть прекраснее березы, единственного в природе дерева, ствол которого ослепительно бел, тогда как все остальные деревья на свете имеют темные стволы. Фантастическое, сверхъестественное дерево, дерево-сказка. Я страстно полюбил русскую березу и долго почти одну только ее и писал».

(66–67) Да и не он один. Многие художники, поэты и композиторы слагали в честь берёзы произведения. Она стала истинным воплощением и символом России.

(68–71) Не за одну праздничную красу полюбилась белоствольная и белокудрая берёза русскому человеку. Издревле она дерево-друг. Корзины, короба, лапти мастерили крестьяне из бересты. Кора берёзы (береста) являлась на Руси основным материалом, на котором учились начертаниям букв, писали письма...

(72–82) После долгой зимы берёза просыпалась первой, а потому она воспринималась как символ красоты и расцветающей природы. В России верили, что берёза может спасти от колдовских наговоров, в Троицу изготавливали берёзовые украшения, оберегающие от дурного глаза. За два дня до Троицы, в Семик – девичий праздник – дома украшали берёзовыми ветками, а в лесу завивали на ветвях венки, заплетали ей лентами косы, связывали верхушки двух берёз таким образом, чтобы образовались ворота – символический, магический круг. К вечеру в тени берёз водили хороводы, пели песни, играли, кидали в воду берёзовые венки и по ним гадали. Куда поплывёт венок – туда и выйдет замуж девушка. В народных пословицах, песнях, танцах, произведениях декоративно-прикладного искусства особенно часто обращались к этому поэтическому образу.

822 слова

(По Г. И. Даниловой)

43. Стиль текста

А научный
Б художественный
В публицистический
Г разговорный

Правильна відповідь: **В.**

44. Текст состоит из

А вступления, основной части
Б основной части, заключения
В вступления, основной части, заключения
Г основной части

Правильна відповідь: **А.**

45. Современники НЕ называли Эйфелеву башню

А фабричной трубой
Б колонной
В чудом мысли
Г профанацией

Правильна відповідь: **В.**

46. Слово ***профанация***, употреблённое в пятом абзаце текста (строки 24–32), имеет значение

А бессмысленно жестокое разрушение исторических памятников и культурных ценностей, варварство
Б место или предмет, заслуживающий особого внимания в силу каких-нибудь своих качеств
В искажение чего-нибудь невежественным, оскорбительным обращением, отношением, опошление
Г скульптурное или архитектурное сооружение в память кого- или чего-нибудь

Правильна відповідь: **В.**

47. НЕ соответствует содержанию текста утверждение
Берёза не только символ России, но и дерево-друг, потому что
А из берёсты мастерили лапти.
Б на берёсте писали письма.
В на берёсте рисовали картины.
Г из берёсты делали короба.

Правильна відповідь: **В.**

48. НЕ соответствует содержанию текста утверждение
А Если вы посетите Египет, вам покажут древние пирамиды.
Б В Париже вы захотите подняться на вершину Эйфелевой башни.
В В Японии вам нужно увидеть цветущую сакуру.
Г В России вы найдёте дерево-друга.

Правильна відповідь: **В.**

49. Текст представляет собой
А повествование с элементами описания
Б рассуждение с элементами повествования
В описание с элементами рассуждения
Г рассуждение с элементами описания

Правильна відповідь: **В.**

50. В тексте нет микротемы
А древние пирамиды Египта
Б знаменитая Эйфелева башня
В статуя Свободы – символ США
Г сакура – поэтический символ Японии

Правильна відповідь: **В.**

Часть 2
Собственное высказывание

51. Поддержите или опровергните высказывание:
«Природа не храм, а мастерская, и человек в ней работник».

2.1.4.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту

Завданнями *тесту з російської мови* охоплено всі розділи Програми зовнішнього незалежного оцінювання з російської мови. Переважна більшість із них була спрямована на практичне застосування отриманих теоретичних знань.

Сім завдань із лексики спрямовані на перевірку знань, основних лексикологічних понять, зокрема лексичного значення слова, однозначних і багатозначних слів, прямого й переносного значення слів, подібних, протилежних, однойменних слів і фразеологізмів, іншомовних та власне російських слів.

Легким виявилось завдання на визначення прямого та переносного значення слова (завд. №12, складність – 91%), складним – завдання на практичне застосування знань про пароніми, зокрема уміння розрізняти слова, досить близькі за звуковим складом і звучанням, але різні за значенням, наприклад: **«враждебный»** і **«вражеский»** (завд. №15, складність – 27%). Незначна відмінність у вимові призводить до помилок, правильне вживання свідчить про високу культуру мовлення. Слід підкреслити, що поняття про переносне значення слів формується в середній школі не тільки на уроках з російської мови (5–6 класи), але й застосовується на уроках з літератури, зокрема при вивченні таких теоретичних понять, як олюднення, метафора тощо. Тоді як пароніми вивчаються лише на уроках із розвитку зв’язного мовлення.

Завдань із фонетики та орфоепії в тесті було чотири. Вони були спрямовані на виявлення рівня знань основних понять (голосні та приголосні звуки, структура звуків, зміни приголосних у мовленні, словесний наголос).

Легкими виявилися завдання на визначення наголошеного голосного звуку (завд. 9, складність – 72%) та на визначення комбінаторних змін приголосних у мовному потоці (завд. 8, складність – 87%). Легкість завдання 8 здається дещо штучною: по-перше, у шкільному вивченні комбінаторні зміни приголосних у мовному потоці традиційно викликають труднощі, по-друге, певною підказкою під час вибору правильної відповіді виявилося повторення складу ***те*** в правильному варіанті відповіді **«теннис, тенденция, тезис»**, оскільки враховувалися помилки при вимові слів іншомовного походження, зокрема м’якість та твердість приголосних перед ***е***.

Розділ програми «Будова слова. Словотвір» в тесті представлений трьома завданнями. Складним виявилося завдання на знаходження слова зазначеної будови, яке складалося з двох суфіксів (завд. 10, складність – 10%). Складність завдання пояснюється низкою чинників. По-перше, завдання має теоретичний характер. По-друге, хоча будова слова й вивчається з початкової школи, але під час вивчення синтаксису (8–9 класи) не акцентується достатньо уваги на вивченні зазначеної теми. По-третє, завданням опосередковано перевірялося вміння вибудовувати ряди однокореневих слів із метою правильного членування афіксів, які є частотними за вживанням у російській мові: суфікс ***-ова-*** і ***-тель-***. Саме необхідність знаходження в слові двох суфіксів й викликало труднощі в учасників тестування.

Завдань із морфології, синтаксису та пунктуації в тесті було дев’ять, п’ять і п’ять відповідно.

Завданнями з морфології перевірялися знання розрядів слів – частин мови, а також словоформи, у яких виражаються граматичні характеристики слова незалежно від його синтаксичних властивостей, наприклад форми ступенів порівняння прикметників, дієприслівник тощо.

Переважна більшість завдань з морфології за рівнем складності є оптимальними.

При цьому складними виявилися завдання на визначення граматичних форм певних частин мови. Наприклад:

– на визначення розрядів займенника за лексичним значенням (завд. 18, складність – 20%). Це пояснюється тим, що займенник ***его*** може виступати залежно від контексту або в ролі особового, або в ролі присвійного займенника.

– на творення відмінкової форми числівника (завд. 19, складність – 22%). Це пояснюється безпосередньо складністю теми «Відмінювання кількісних і порядкових числівників», що вивчається у 6 класі, та відмінністю при творенні відмінкових форм числівника в українській мові в порівнянні з російською.

– на творення форми іменника для назви жіночої статі (завд. 23, складність – 26%), що можна пояснити не відпрацьованістю навички застосування отриманих теоретичних знань (правильне вживання форм Н.в. та Р.в. множини іменників) у конкретній практичній ситуації.

Завданнями із синтаксису та пунктуації перевірялися знання основних синтаксичних одиниць: члени речення, речення прості та складні, однорідні члени речення, відокремлені другорядні речення, вставні конструкції, звертання, складносурядні і складнопідрядні речення, безсполучникові речення та складні синтаксичні конструкції.

Легким виявилося завдання на розділові знаки в складнопідрядному реченні з різними видами підрядності (завд. 35, складність – 82%). Це пояснюється тим, що учасник тестування мав застосувати лише одне із вивчених синтаксичних правил щодо пунктуації в складному реченні.

Разом із тим слід підкреслити, що завдання, у яких потрібно було проаналізувати мовний матеріал та застосувати знання з різних розділів синтаксису та пунктуації, виявилися складними. Наприклад, завдання на вживання/невживання коми: перед сполучником ***и*** в простому та складному реченнях (завд. 34, складність – 28%); при відокремлених та уточнюючих членах речення (завд. 36, складність – 25%). У першому випадку труднощі учасників тестування пояснюються не відпрацьованістю навички застосування отриманих теоретичних знань у конкретно визначеній мовній ситуації. У другому – не врахуванням учасниками варіативності слова **«казалось»**, яке може використовуватися в реченні або в якості частини складнопідрядного речення, або як вставне слово. Саме від функції слова й залежать розстановка розділових знаків.

Завдання тесту, спрямовані на перевірку знань, умінь та навичок за розділом «Орфографія», виявилися для учасників тестування складними.

Результати виконання завдань з орфографії окреслюють ряд орфограм, на які необхідно звернути особливу увагу, зокрема правопис: разом чи окремо слів з ***не*** (завд. 27, складність – 19%), ***н*** чи ***нн*** в суфіксах різних частин мови (завд. 30, складність – 20%), ***о*** та ***ё*** після шиплячих (завд. 25, складність – 23%).

Зазначимо, що не викликало труднощів в учасників завдання на правопис **м'якого знака** після шиплячих (завд. 28, складність – 49%) та ненаголошеної голосної, яка перевіряється наголосом (завд. 24, складність – 40%).

Сформованість знань, умінь і навичок з розділу «Мова. Мовленнєва діяльність» переважно перевірялась завданнями на читання й аналіз тексту. Рівень їхньої складності коливається від складних до дуже легких. Наприклад, дуже легким для учасників тестування виявилося завдання на загальне усвідомлення й

запам’ятовування прочитаного й визначення мікротеми (завд. 45, складність – 89%); легкими – на визначення структури тексту (завд. 44, складність – 74%) та його мікротем (завд. 50, складність – 79%); оптимальним – на визначення стилю мовлення (завд. 43, складність – 53%); складним – на визначення типу мовлення (завд. 49, складність – 21%).

Відкрите тестове завдання з розгорнутою відповіддю (власне висловлення) продемонструвало невисокий рівень комунікативних умінь учасників тестування, зокрема 10% отримало 0 балів із 20 можливих за виконання цього завдання. Середній бал, який екзаменатори виставляли за виконання завдання на бланку Б, – 11, а найвищу кількість балів має лише 0,4% учасників.

Створюючи власне висловлення, треба було сформулювати тезу, що презентувала б власну позицію щодо запропонованої думки. 14% учасників не змогли окреслити свою позицію, тому отримали 0 балів за критерієм **1** (теза), 47% учасників частково виконали це завдання й мають 1 бал із двох можливих за цим критерієм, оскільки в їхніх роботах є лише окремі речення й ключові слова, що доносять власний погляд на проблему. 39% учасників тестування змогли чітко сформулювати тезу та отримали за цим критерієм максимальний бал.

Теза власного висловлення має розвиватися двома доречними аргументами (критерій **2**), які б підтверджували власну позицію. 11% учасників отримали 0 балів за цим критерієм, оскільки не змогли дібрати доречні аргументи, 46% наводили лише один доречний аргумент або два, але вони дублювали одне одного, тому й отримали 1 бал із двох можливих. 42% навели два доречні й переконливі аргументи для підтвердження висловленої тези, а тому отримали максимальний бал.

Дещо проблематичним для учасників тестування виявилося проілюструвати наведені аргументи прикладами з літературних творів (критерій **3а**), хоча темою власного висловлення були слова відомого персонажу твору «Батьки та діти» І. Тургенєва. Так, 53% учасників отримали за цим критерієм 0 балів із двох можливих, 21% – 1 бал, що свідчить про відсутність або недоречність прикладів. 26% – 2 бали, оскільки змогли свої аргументи проілюструвати принаймні одним розгорнутим, добре поясненим прикладом з художньої літератури.

Приклади, що є історичними фактами або випадками з життя (критерій **3б**), змогли навести дещо більше учасників тестування: 41% отримали 1 бал, а 32% – 2 бали із двох можливих.

Логічність і послідовність викладу (критерій **4**) було оцінено переважно в 1 бал із двох можливих (56% учасників). У роботах траплялися порушення логічності, цілісності й несуперечності розвитку думки.

Висновок (критерій **5**) у власному висловленні також оцінено переважно 1 балом із двох можливих (51% учасників). Це свідчить, що висновок лише частково відповідає тезі або не пов’язаний з аргументами та прикладами.

Дуже низьким виявився рівень орфографічної та пунктуаційної грамотності (критерій **6а**). Так, 30% учасників за цим критерієм оцінено в 0 балів із чотирьох можливих, тобто зафіксовано 17 і більше помилок, і лише 4% за цим критерієм отримали 4 бали із чотирьох можливих.

За критерієм **6б** (лексична, граматична й синтаксична грамотність) учасники також продемонстрували досить низький рівень. Зокрема, 24% мають 0 балів, а 18% – 1 бал із чотирьох можливих, що свідчить про наявність у роботах 11-ти й більше помилок.

2.1.5. Тест з англійської мови

2.1.5.1. Структура та зміст тесту

Зовнішнє незалежне оцінювання з англійської мови проводилося 8 червня 2013 р. У ньому взяли участь 83 704 особи (91,8% від загальної кількості зареєстрованих).

На виконання завдань тесту з англійської мови було відведено 120 хвилин.

Тест розроблено на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання з іноземних мов, затвердженої Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України (наказ № 791 від 14.07.2011 р., додатки 3 і 3.1).

Кількісний розподіл завдань тесту з англійської мови за видами мовленнєвої діяльності та знаннями і вміннями, що перевірялися, подано в таблиці 2.1.5.1.

Таблиця 2.1.5.1

Види мовленнєвої діяльності	**Знання, вміння та навички**							Усього
	загальне розуміння тексту	вибіркове розуміння тексту	повне розуміння тексту	розуміння структури тексту	лексичні вміння та навички	граматичні вміння та навички	висловлення в письмовій формі	
Читання	5	6	5	6	–	–	–	22
Використання мови	–	–	–	–	10	10	–	20
Письмо	–	–	–	–	–	–	1	1
Усього	5	6	5	6	10	10	1	43

Тест з англійської мови складався із завдань закритої та відкритої форм.

Завдання закритої форми:

- з вибором однієї правильної відповіді;
- на встановлення відповідності;
- на заповнення пропусків.

Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю.

Кількісний розподіл завдань тесту за формами подано в таблиці 2.1.5.2.

Таблиця 2.1.5.2

Форми тестових завдань	**Знання, вміння та навички**							Усього
	загальне розуміння тексту	вибіркове розуміння тексту	повне розуміння тексту	розуміння структури тексту	лексичні вміння та навички	граматичні вміння та навички	висловлення в письмовій формі	
З вибором однієї правильної відповіді	–	–	5	–	–	–	–	5
На встановлення відповідності	5	6	–	–	–	–	–	11
На заповнення пропусків	–	–	–	6	10	10	–	26
З розгорнутою відповіддю	–	–	–	–	–	–	1	1
Усього	5	6	5	6	10	10	1	43

Завдання з вибором однієї правильної відповіді складалися із запитання та чотирьох варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. За виконання кожного завдання можна було отримати 0 або 1 бал.

Виконання завдань на встановлення відповідності полягало в доборі заголовків до текстів/частин текстів із поданих варіантів; тверджень/ситуацій до оголошень/текстів; запитань до відповідей або відповідей до запитань. За виконання кожного завдання можна було отримати 0 або 1 бал.

У завданнях на заповнення пропусків у тексті передбачено доповнення абзаців/речень у тексті реченнями/частинами речень, словосполученнями/словами із поданих варіантів. За виконання кожного такого завдання можна було отримати 0 або 1 бал.

У завданні відкритої форми з розгорнутою відповіддю передбачено створення власного висловлення в письмовій формі відповідно до запропонованої комунікативної ситуації. Це завдання перевіряли спеціально підготовлені екзаменатори відповідно до розробленої схеми оцінювання на основі критеріїв змісту та мовного оформлення. А саме:

a. Змістове наповнення (опрацювання трьох умов, зазначених у ситуації):

a1 – перша умова: 0, 1 або 2 бали;

a2 – друга умова: 0, 1 або 2 бали;

a3 – третя умова: 0, 1 або 2 бали.

b. Структура тексту та зв’язність:

b1 – логіка викладу та зв’язність тексту (наявність з’єднувальних елементів у тексті): 0, 1 або 2 бали;

b2 – відповідність письмового висловлення заданому формату (особистий чи офіційний лист): 0, 1 або 2 бали.

c. Використання лексики (лексична наповнюваність, володіння лексичним матеріалом): 0, 1 або 2 бали.

d. Використання граматики (морфологія, синтаксис, орфографія): 0, 1 або 2 бали.

За виконання такого завдання можна було отримати від 0 до 14 балів.

Максимальна кількість балів, яку можна було отримати, виконавши правильно всі завдання тесту з англійської мови, – 56.

2.1.5.2. Психометричні характеристики тесту

Статистичні характеристики результатів тестування з англійської мови подано в таблиці 2.1.5.3.

Таблиця 2.1.5.3

Назва характеристики	Кількісне значення
Кількість учасників	83 704
Максимально можливий бал	56
Максимально набраний бал*	56
Середній набраний бал	26,04
Стандартне відхилення	13,59
Середня складність завдань тесту (%)	48,18
Середня розподільна здатність тесту (%)	55,98
Коефіцієнт α-Кронбаха	0,95

** отримало 33 учасники*

На діаграмі 2.1.5.1 показано розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з англійської мови.

Діаграма 2.1.5.1. *Розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з англійської мови*

На діаграмі 2.1.5.2 показано розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання).

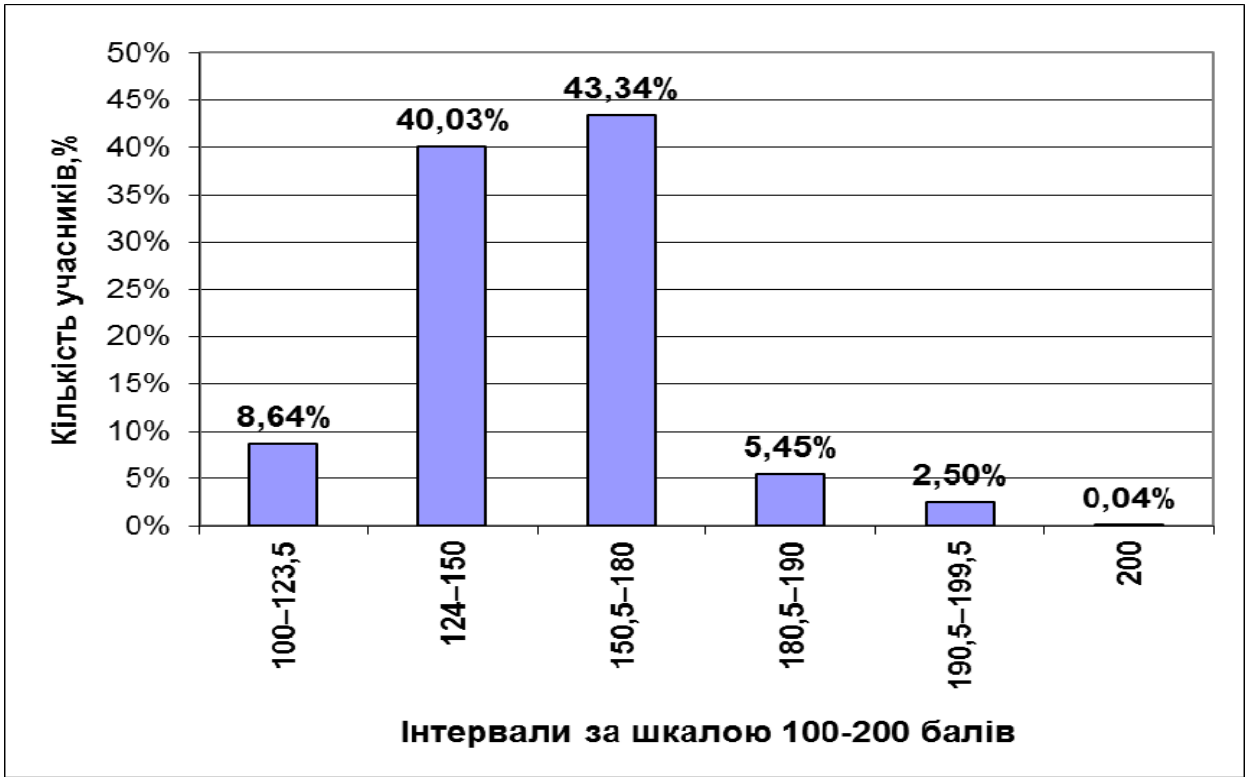

Діаграма 2.1.5.2. *Розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання)*

На діаграмі 2.1.5.3 показано розподіл тестових завдань з англійської мови за складністю.

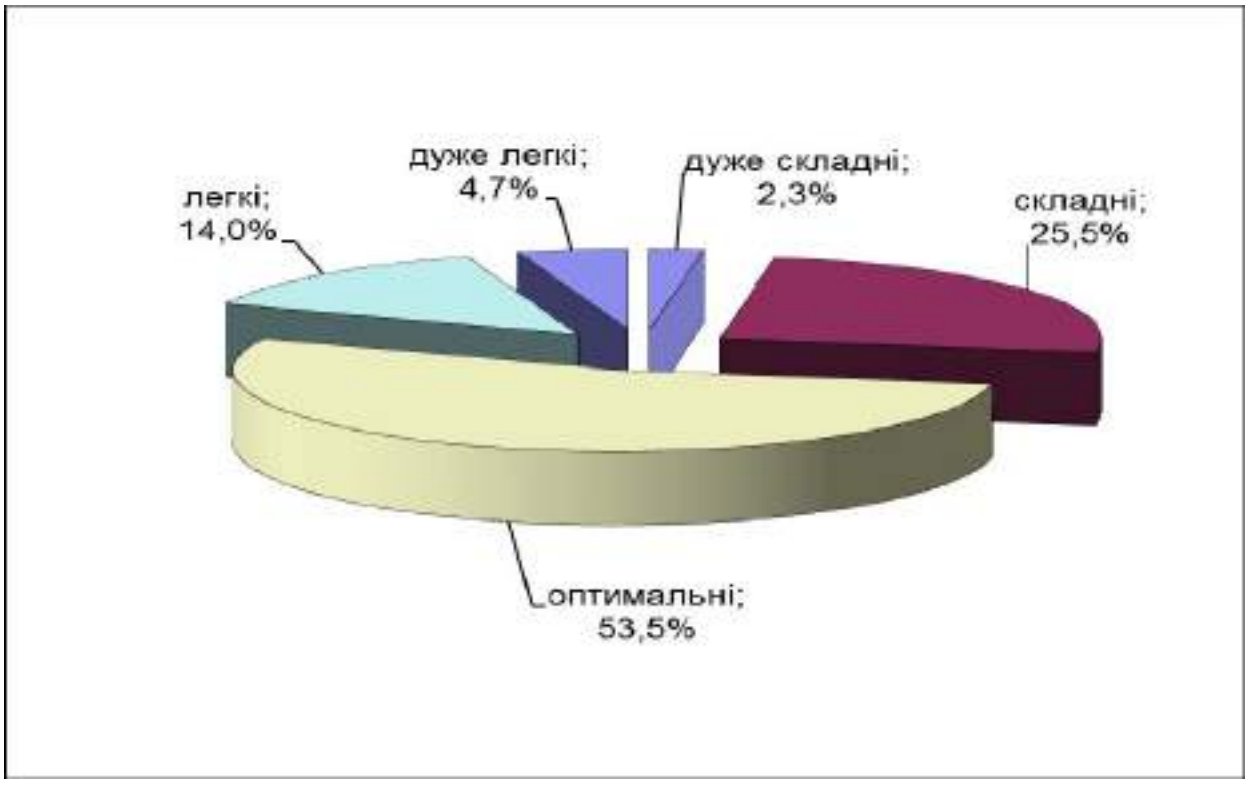

Діаграма 2.1.5.3. *Розподіл тестових завдань з англійської мови за складністю*

На діаграмі 2.1.5.4 показано розподіл тестових завдань з англійської мови за розподільною здатністю.

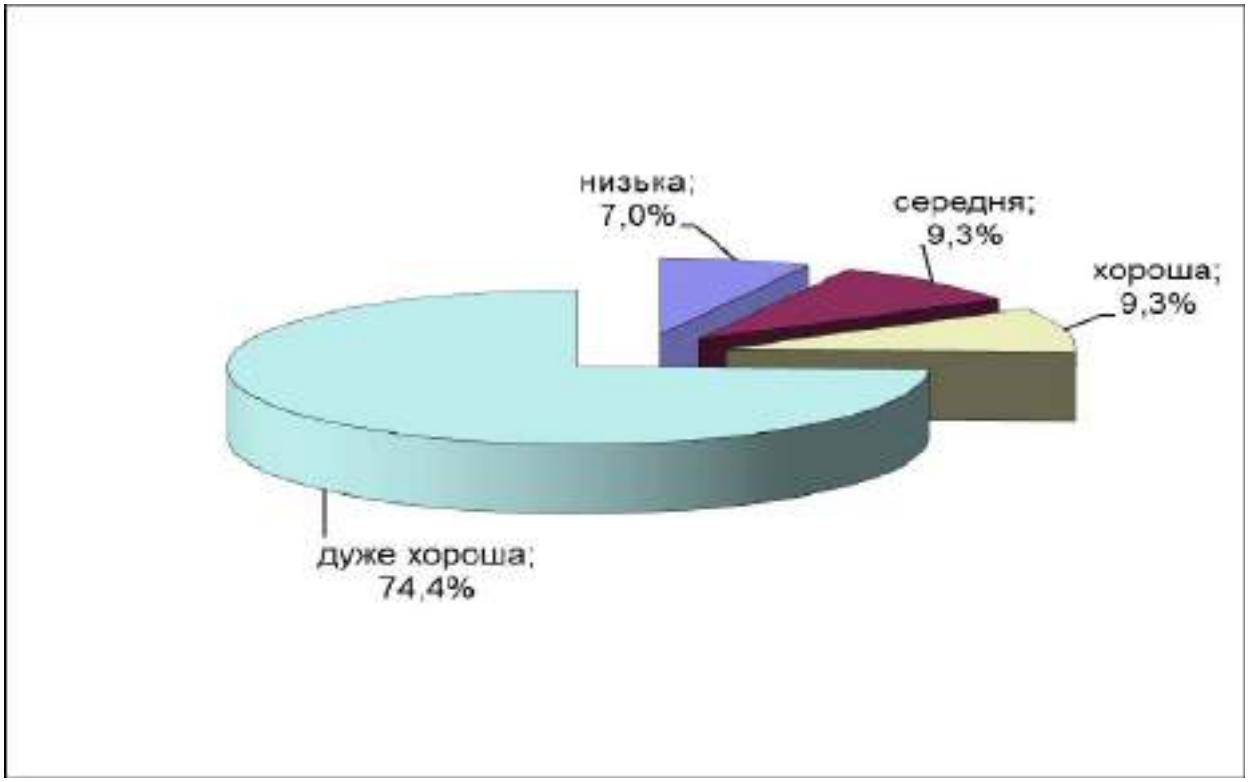

Діаграма 2.1.5.4. *Розподіл тестових завдань з англійської мови за розподільною здатністю*

Тест
Частина «ЧИТАННЯ»
Reading

Task 1

Read the texts below. Match choices (A–H) to (1–5). There are three choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

What are the advertisements about?

A Properties for sale
B Educational services
C Editing services
D Holidaymaking
E Art exhibition
F Publishing services
G Handicraft art
H Health care

1

BACK PAIN?

Use these Safe and Simple methods to free yourself from back pain misery.
FREE Report
Visit:
www.banishbackpain.co.uk

Правильна відповідь: **H.**

2

We make a book out of your manuscript.
Looking for **NEW AUTHORS**
ALL SUBJECTS INVITED
write or send your work to:
ATHENA PRESS
QUEEN'S HOUSE, 3 HOLLY ROAD,
TWICKENHAM, TW1 4EG
www.athenapress.com
e-mail: info@athenapress.com

Правильна відповідь: **F.**

3

KCP International
Language Institute
is pleased to be able to offer students from around the world a unique opportunity to learn more about Japan, its language and culture. Our programs are open to all English speaking students.
http://www.kcpinternational.com

Правильна відповідь: **B.**

4

THE JOHN DAVIES GALLERY
Deep in the West Country
RICHARD THORN
Admire our new collection of 50 new paintings
2nd – 23rd October 2010
Open 9.30 am – 5.30 pm
Monday to Saturday

Правильна відповідь: **E.**

5

Melbury Abbas, Dorset SP7
£625,000 guide price
An attractively designed 4 bedroom modern family home in a lovely setting with half an acre of delightfully landscaped gardens.
Contact 9901 7490 65

Правильна відповідь: **A.**

Task 2

Read the text below. For questions (6–10) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

The History of Chupa Chups Lollipops

The Chupa Chups company started as an idea of a Spanish citizen named Enric Bernat in 1958. Mr. Bernat started his career at an apple jam factory. He approached investors about a lollipop business but he failed to get support. He took over the company himself and built the first production machines with his own hands. He also decided that the new creation would be called Chupa Chups, after the Spanish verb *chupar*, which translates into *to suck*.

Enric Bernat knew that the bon-bons on a wooden stick would be an instant hit. Previously candy had been marketed as a luxury and kept away from children. However, he knew that if he could get the candy into the view of children he would sell many more lollipops. Five years after he first introduced the idea, Chupa Chups were being sold at over 300,000 stores across Europe.

The original Chupa Chups sales force was over 600 sales agents for 300,000 locations. This amazing sales force sped across Europe to bring the good news and delicious taste of the Chupa Chups lollipops to the masses. Without their dedication and excitement, there would be no way the company could have grown to the massive size that it is today.

Sadly, the traditional wooden stick that was associated with Chupa Chups had to be discontinued and replaced with a plastic one due to the lack of wood available in Spain. The stick has remained plastic ever since.

Chupa Chups were originally going to be called GOL but the name did not stick. An advertising firm came up with the idea to name them Chupa and the delightful lollipops were born. Salvador Dali, the famous painter, created the new Chupa Chups

logo, which remains on the wrapper on all of the lollipops to this day.
The Chupa Chups business went international beginning with Asia and Australia in the 1970's. It soon followed to North America and the rest of Europe. The amazing results led to a high point for the company, with the production of over 4 billion Chupa Chups lollipops during the 2003 calendar year.

6 Which of the following is stated in the text about Enric Bernat?

A He inherited the family business.
B He borrowed money from a bank.
C He devoted his life to jam production.
D He made the factory equipment himself.

Правильна відповідь: **D.**

7 What is TRUE about the Chupa Chups logo?

A It was designed by a great artist.
B It made the lollipop more popular.
C It has changed three times by now.
D It varies from country to country.

Правильна відповідь: **A.**

8 Where was the Chupa Chups business originally concentrated?

A In Asia
B In Europe
C In Australia
D In America

Правильна відповідь: **B.**

9 According to the text, what helped the company to become a big success?

A The product's unusual name
B The variety of lollipop tastes
C The candy's attractive wrapping
D The sales staff's enthusiasm

Правильна відповідь: **D.**

10 Which of the following is NOT TRUE according to the text?

A Candies used to be an expensive treat.
B The name Chupa Chups means bon-bons.
C Chupa Chups originally had wooden sticks.
D Bernat's product was meant mainly for children.

Правильна відповідь: **B.**

Task 3

Read the texts below. Match choices (A–H) to (11–16). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

Which of the winter celebrations is associated with _____?

A bonfires in the backyard
B honoring people's main values
C an imaginary figure appearing in different ways
D a festive treat containing a surprise
E colours to make people fortunate
F sharing food with neighbours
G a special dish eaten with something sweet
H greens as symbols of riches

Winter Celebrations

11 Chinese New Year

Chinese New Year is the most important of the traditional Chinese holidays. It falls on different dates each year, between January 21 and February 20. Visits to friends and family take place during this celebration. Everything golden is said to bring wealth, and everything red is considered especially lucky.

Правильна відповідь: **E.**

12 Christmas

Christmas is the celebration of the birth of Jesus Christ. Around the world, family members help to decorate trees and homes with bright lights, wreaths, candles, holly, mistletoe, and ornaments. On Christmas Eve, many people go to church. Also on Christmas Eve, Santa comes from the North Pole in a sleigh to deliver gifts. In Hawaii, it is said he arrives by boat, in Australia, the jolly man arrives on water skis, and in Ghana, he comes out of the jungle.

Правильна відповідь: **C.**

13 Hanukkah

Jewish people celebrate Hanukkah, a holiday honoring the Maccabees victory over King Antiochus, who forbade Jews to practice their religion. For eight nights, Hanukkah is celebrated with prayer, the lighting of the menorah, and food. Children play games, sing songs, and exchange gifts. Potato pancakes, known as latkes in Yiddish, are traditionally served with applesauce or jam.

Правильна відповідь: **G.**

14 Kwanzaa

On December 26, Kwanzaa is celebrated. It is a holiday to commemorate African heritage. Kwanzaa lasts a week during which participants gather with family and friends to exchange gifts and to light a series of black, red, and green candles. These candles symbolize the seven basic merits of African American family life: unity, self-determination, collective work and responsibility, cooperative economics, purpose, creativity, and faith.

Правильна відповідь: **B.**

15 New Year's Day

New Year's Day, on January 1, is the first day of the year in the Gregorian calendar. There are often fireworks at midnight to celebrate the New Year. Commonly served in the southern part of the United States, peas are thought to bring luck for the New Year, and vegetables bring wealth.

Правильна відповідь: **H.**

16 Three Kings Day

At the end of the Twelve Days of Christmas comes a day called the Epiphany, or Three Kings Day. This holiday is celebrated as the day the three wise men first saw baby Jesus and brought him gifts. On this day in Spain, many children get their Christmas presents. In Puerto Rico, before children go to sleep on January 5, they leave a box with hay under their beds so the kings will leave good presents. In France, a delicious King cake is baked. Bakers will hide a coin, jewel or little toy inside it.

Правильна відповідь: **D.**

Task 4

Read the text below. Choose from (A–H) the one which best fits each space (17–22). There are two choices you do not need to use. Write your answers on the separate answer sheet.

A that zebras are extremely unique
B patterns vary from zebra to zebra
C whereas people outside Africa consider them
D zebras' stripes are hard to count
E that zebras can recognize other zebras
F which way each zebra is moving
G Africans try to protect zebras
H that extend to every part of the body

Why are Zebras Striped?

When zebras stick together in a herd, the pattern of their stripes blend together with the stripes of the zebras around them. This is confusing to a lion! All it can see is a large, moving, striped mass. The lion has trouble picking out individual zebras and it's harder still for the lion to recognize **(17)** _____!

Each zebra pattern is unique like a fingerprint. Like a fingerprint **(18)** _____ and no two zebras are exactly alike. What is truly amazing is **(19)** _____ from their body stripe!

There are several species classified according to variations in stripe patterns. The mountain zebra has silver-white stripes with black markings **(20)** _____ except for the stomach and the inner thighs. Plains zebras are pale yellow with broad black stripes.
Do you know that people of Africa think of zebras as black animals with white stripes **(21)** _____ as white animals with black stripes! Black stripes or white, the fact remains **(22)** _____ and are among the fastest and most graceful of runners in the African bush land.

17

Правильна відповідь: **F.**

18

Правильна відповідь: **B.**

19

Правильна відповідь: **E.**

20

Правильна відповідь: **H.**

21

Правильна відповідь: **C.**

22

Правильна відповідь: **A.**

Частина «ВИКОРИСТАННЯ МОВИ»
Use of English

Task 5

Read the text below. For questions (23–32) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

Sugababes

The story of the Sugababes starts with two self-confident eight-year-old friends from London who **(23)** _____ a hatred of maths but loved singing **(24)** _____ to the radio. Mutya and Keisha then met Siobhan who joined their "gang". They **(25)** _____ writing and singing and at fourteen the group **(26)** _____ their first record deal. Just two years later, when their classmates were studying for their exams, the girls **(27)** _____ their first album, the incredibly cool *One Touch*. But it wasn't as easy as it **(28)** _____. The album didn't get publicity and Siobhan decided to leave the group.

Keisha and Mutya advertised for another girl but did not want to **(29)** _____ the group name. "We wanted someone who could sing and had her own ideas," they said. That was Heidi. Heidi used to be in the girlband Atomic Kitten but she left because she never quite **(30)** _____ in. Heidi was desperate to sing live in concerts and do her own writing – and she soon realised that she would never be able to do this in a "manufactured" band. Her love of urban music **(31)** _____ her the perfect Sugababe. The three became friends as soon as they met and **(32)** _____ to write and record the huge *Angels with Dirty Faces* album.

23	**A**	united	**B**	combined	**C**	shared	**D**	joined
24	**A**	along	**B**	nearly	**C**	across	**D**	beside
25	**A**	opened	**B**	disclosed	**C**	revealed	**D**	discovered
26	**A**	took	**B**	brought	**C**	got	**D**	wrote
27	**A**	demonstrated	**B**	released	**C**	published	**D**	displayed
28	**A**	says	**B**	proclaims	**C**	goes	**D**	sounds
29	**A**	bare	**B**	mention	**C**	describe	**D**	comment
30	**A**	fitted	**B**	went	**C**	suited	**D**	got
31	**A**	kept	**B**	did	**C**	held	**D**	made
32	**A**	went down	**B**	went off	**C**	went on	**D**	went up

23
Правильна відповідь: **C.**
24
Правильна відповідь: **A.**
25
Правильна відповідь: **D.**
26
Правильна відповідь: **C.**
27
Правильна відповідь: **B.**
28
Правильна відповідь: **D.**
29
Правильна відповідь: **B.**
30
Правильна відповідь: **A.**
31
Правильна відповідь: **D.**
32
Правильна відповідь: **C.**

Task 6

Read the texts below. For questions (33–42) choose the correct answer (A, B, C or D). Write your answers on the separate answer sheet.

The Beak of the Toucan

Why does the toucan **(33)** _____ such an enormous beak? The answer, we learned in August, may be that it uses it **(34)** _____ body temperature. Infrared measurement **(35)** _____ just before sleep shows that the bird's long beak – which can grow to **(36)** _____ of its body size – gets hotter, **(37)** _____ the bird uses it in the pre-sleep cooling process. At other times, as the external heat rises, so too does the heat of the toucan's beak, while its core body heat stays the same.

33	**A**	has	**B**	had	**C**	having	**D**	have
34	**A**	regulate	**B**	to regulate	**C**	regulated	**D**	regulates
35	**A**	taken	**B**	take	**C**	to take	**D**	taking
36	**A**	third	**B**	a three	**C**	a third	**D**	three
37	**A**	suggested	**B**	suggesting	**C**	suggest	**D**	to suggest

33
Правильна відповідь: **D.**
34
Правильна відповідь: **B.**
35
Правильна відповідь: **A.**
36
Правильна відповідь: **C.**
37
Правильна відповідь: **B.**

Scientific Progress

Despite warnings that it might set off a catastrophic chain reaction that could **(38)** _____ the Earth, scientists have **(39)** _____ created a miniature version of the Big Bang, without any observable ill effects. They were able **(40)** _____ a temperature of **(41)** _____ ten trillion degrees – a million times hotter than the centre of the sun – by **(42)** _____ together lead ions at incredible speeds in the Large Hadron Collider, a 27 km underground tunnel at the CERN (European Organization for Nuclear Research) facility near Geneva.

38	**A**	to destroy	**B**	destroying	**C**	destroyed	**D**	destroy
39	**A**	successful	**B**	success	**C**	successfully	**D**	successfulness
40	**A**	produce	**B**	produced	**C**	to produce	**D**	producing
41	**A**	the most	**B**	more than	**C**	more	**D**	much more
42	**A**	smashing	**B**	smashed	**C**	smash	**D**	to smash

38

Правильна відповідь: **D.**

39

Правильна відповідь: **C.**

40

Правильна відповідь: **C.**

41

Правильна відповідь: **B.**

42

Правильна відповідь: **A.**

Частина «ПИСЬМО»
Writing

43 Listening to a radio programme you heard different people discussing the topic of friendship between teens. You have decided to write a letter to the editor of the programme. In your letter

- describe what kind of friend you prefer and why
- say what can cause a friendship to go wrong
- argue whether it is better to have a wide circle of friends or a few close friends

Write a letter of at least 100 words. Do not write your own name, any dates, addresses or other personal information. Start your letter in an appropriate way.

2.1.5.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту

Тест з англійської мови укладено відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання з іноземних мов. Структурно тест складався з трьох частин: «Читання», «Використання мови» та «Письмо».

Завдання тесту частини «Читання» (1–22) були спрямовані на перевірку в учасників рівня сформованості умінь у читанні:

– уміння розуміти основний зміст автентичного тексту (Task 1, завд. 1–5);

– уміння повністю розуміти зміст автентичного тексту (Task 2, завд. 6–10);

– уміння знаходити спеціальну або необхідну інформацію в автентичних текстах різнопланового характеру (Task 3, завд. 11–16);

– уміння розуміти структуру тексту, розпізнавати зв’язки між частинами тексту (Task 4, завд. 17–22).

Для переважної більшості учасників тестування завдання цієї частини тесту не викликали труднощів під час їх виконання. За своїм рівнем складності вони виявилися оптимальними (середній показник – 53%) із дуже хорошою розподільною здатністю (середній показник – 63%).

Однак деякі завдання, спрямовані на перевірку вміння знаходити спеціальну або необхідну інформацію в тексті та робити висновки з прочитаного, виявилися для учасників складними.

Наприклад, у завданні 9 правильну відповідь – «the sales staff’s enthusiasm» – вибрали лише 24% учасників. Більшість учасників тестування (33%) вибирали варіант відповіді – «the variety of lollipop tastes». Це пояснюється тим, що вони у своєму виборі спиралися лише на зміст окремо взятої з тексту фрази, а не намагалися зробити висновки з прочитаного тексту.

У завданні 15 лише 15% учасників тестування вибрали правильний варіант відповіді – «greens as symbols of riches». Адже саме інформацію про овочі, що приносять багатство («vegetables bring wealth»), й потрібно було знайти в тексті. Більшість учасників тестування (46%), нехтуючи контекстом та спираючись лише на значення одного слова в тексті, яке було використане в запитанні, вибирали як правильну відповідь варіант «bonfires in the backyard».

Завдання тесту частини «Використання мови» (23–42) були спрямовані на перевірку в учасників тестування умінь:

– правильно розуміти слова та вирази, що використовуються в прямому й переносному значенні, використовувати лексичні одиниці, розрізняти значення окремих лексичних одиниць відповідно до контексту (Task 5, завд. 23–32);

– правильно використовувати граматичні форми відповідно до контексту (Task 6, завд. 33–42).

Під час виконання завдань, спрямованих на перевірку знання лексики, в учасників виникали значні труднощі, коли необхідно було вибрати серед прямих синонімів або слів близьких за значенням саме те слово, що відповідає контексту. Такими виявилися завдання 23 (складність – 26%), завдання 29 (складність – 29%) та 25 (складність – 21%). Так, у завданні 25 (правильна відповідь «discovered») більшість учасників (43%) вибирали варіант «revealed». Словосполучення «revealed writing and singing» означає, що дівчата приховували своє вміння писати й виконувати пісні, а потім зізналися в цьому. Але в тексті, навпаки, розповідається, що вони із задоволенням підспівували пісням, які звучали по радіо, а коли підросли, то відкрили для себе щось нове – вони разом почали писати пісні й

виконувати їх. Саме таке значення має фраза «discovered writing and singing». Причина неправильного виконання таких завдань – неуважне ознайомлення з інструкцією до завдання, у якій підкреслюється, що вибирати слово необхідно саме спираючись на контекст, а не за принципом «таке словосполучення також існує». Ще однією причиною неправильного виконання цих завдань є те, що під час підготовки до тестування мало уваги приділялося вивченню синонімічного ряду слів і випадків використання синонімів у різних контекстах.

Виконання решти завдань, спрямованих на перевірку знання лексики, не викликало труднощів в учасників (середній показник складності – 43%).

Завдання, спрямовані на перевірку граматики, виявилися для учасників тестування оптимального рівня складності (середній показник – 48%).

Більшість учасників продемонструвала вміння аналізувати контекст не тільки для визначення часу, коли відбувалась дія, а й для встановлення правильної часової форми дієслова. Певне утруднення викликане завданням на вживання форм дієслова в активному стані (завд. 33, складність – 43%).

Найбільш складними виявилися завдання на використання числівників (завд. 36, складність – 33%), інфінітиву та віддієслівних форм (дієприкметник, герундій) – завд. 37, складність 38%.

Завданням частини «Письмо» (43) передбачено створення власного висловлення в письмовій формі відповідно до запропонованої комунікативної ситуації. У цілому завдання за рівнем складності є оптимальним (41%). Однак виявлено, що роботи 35% учасників тестування оцінено в 0 балів.

Решта учасників тестування виконували завдання комунікативної ситуації та змогли отримати від 3 до 14 балів. Найвищий бал за виконання завдання на бланку Б має лише 2001 учасник, що становить 2,4% від загальної кількості усіх учасників тестування.

Проаналізуємо результати учасників тестування за критерієм **a** (змістове наповнення). Опрацювання першої (**a1**) та третьої (**a3**) умов не викликало труднощів в учасників (40 та 37% відповідно змогли набрати максимальний бал). При цьому виявлено непоодинокі випадки відтворення учасниками тестування завчених напам’ять тем усного мовлення.

Виконання другої (**a2**) умови комунікативної ситуації для учасників виявилося справою складною (лише 26% змогли набрати максимальний бал). Переважна більшість учасників (55%) із цим завданням не впоралась. Це можна пояснити тим, що для розкриття даної умови необхідно було висловити власну думку й підтвердити її прикладами.

Не викликало значних труднощів в учасників тестування виконання вимог критерію **b1** (зв’язність тексту, наявність з’єднувальних елементів у тексті) – кожен третій зміг набрати максимальний бал. У більшості робіт було продемонстровано вміле й доречне використання слів зв’язок, вставних слів та сполучників.

Щодо критерію **b2** (відповідність письмового висловлення заданому формату) зазначимо: учасники в цілому опанували вимоги щодо оформлення напівофіційного листа. Більшість з них правильно вибрали елементи офіційного стилю, дотримувались норм ввічливості, починаючи лист і закінчуючи його відповідно до формату тексту. Проте 49% учасників не дотримувались таких вимог організації тексту, як ділення тексту на абзаци, використання з’єднувальних елементів та слів-зв’язок для досягнення логічності та послідовності викладу

матеріалу, використання відповідних форм привітання й прощання та отримали 0 балів.

Показники складності критеріїв **c** (використання лексики) та **d** (використання граматики) свідчать, що учасники тестування володіють лексичними та граматичними одиницями на достатньому рівні. Однак цей висновок стосується лише тих учасників, які набрали тестові бали за виконання завдання на бланку Б.

Загалом зміст комунікативної ситуації дав змогу більшості учасників тестування, спираючись на власний життєвий досвід, створити висловлення, яке в повній мірі продемонструвало їхню мовленнєву компетенцію на момент завершення навчання в середньому загальноосвітньому навчальному закладі.

2.1.6. Тест із німецької мови

2.1.6.1. Структура та зміст тесту

Зовнішнє незалежне оцінювання з німецької мови проводилося 8 червня 2013 р. У ньому взяли участь 2 962 особи (88,4% від загальної кількості зареєстрованих).

На виконання завдань тесту з німецької мови було відведено 120 хвилин.

Тест розроблено на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання з іноземних мов, затвердженої Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України (наказ № 791 від 14.07.2011 р., додатки 3 і 3.3).

Кількісний розподіл завдань тесту з німецької мови за видами мовленнєвої діяльності та знаннями і вміннями, що перевірялися, подано в таблиці 2.1.6.1.

Таблиця 2.1.6.1

Види мовленнєвої діяльності	**Знання, вміння та навички**							Усього
	загальне розуміння тексту	вибіркове розуміння тексту	повне розуміння тексту	розуміння структури тексту	лексичні вміння та навички	граматичні вміння та навички	висловлення в письмовій формі	
Читання	5	6	5	6	–	–	–	22
Використання мови	–	–	–	–	10	10	–	20
Письмо	–	–	–	–	–	–	1	1
Усього	5	6	5	6	10	10	1	43

Тест із німецької мови складався із завдань закритої та відкритої форм.

Завдання закритої форми:

- з вибором однієї правильної відповіді;
- на встановлення відповідності;
- на заповнення пропусків.

Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю.

Кількісний розподіл завдань тесту за формами подано в таблиці 2.1.6.2.

Таблиця 2.1.6.2

Форми тестових завдань	**Знання, вміння та навички**							Усього
	загальне розуміння тексту	вибіркове розуміння тексту	повне розуміння тексту	розуміння структури тексту	лексичні вміння та навички	граматичні вміння та навички	висловлення в письмовій формі	
З вибором однієї правильної відповіді	–	–	5	–	–	–	–	5
На встановлення відповідності	5	6	–	–	–	–	–	11
На заповнення пропусків	–	–	–	6	10	10	–	26
З розгорнутою відповіддю	–	–	–	–	–	–	1	1
Усього	5	6	5	6	10	10	1	43

Завдання з вибором однієї правильної відповіді складалися із запитання та чотирьох варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. За виконання кожного завдання можна було отримати 0 або 1 бал.

Виконання завдань на встановлення відповідності полягало в доборі заголовків до текстів/частин текстів із поданих варіантів; тверджень/ситуацій до оголошень/текстів; запитань до відповідей або відповідей до запитань. За виконання кожного завдання можна було отримати 0 або 1 бал.

У завданнях на заповнення пропусків у тексті передбачено доповнення абзаців/речень у тексті реченнями/частинами речень, словосполученнями/словами із поданих варіантів. За виконання кожного такого завдання можна було отримати 0 або 1 бал.

У завданні відкритої форми з розгорнутою відповіддю передбачено створення власного висловлення в письмовій формі відповідно до запропонованої комунікативної ситуації. Це завдання перевіряли спеціально підготовлені екзаменатори відповідно до розробленої схеми оцінювання на основі критеріїв змісту та мовного оформлення. А саме:

a. Змістове наповнення (опрацювання трьох умов, зазначених у ситуації):

a1 – перша умова: 0, 1 або 2 бали;

a2 – друга умова: 0, 1 або 2 бали;

a3 – третя умова: 0, 1 або 2 бали.

b. Структура тексту та зв’язність:

b1 – логіка викладу та зв’язність тексту (наявність з’єднувальних елементів у тексті): 0, 1 або 2 бали;

b2 – відповідність письмового висловлення заданому формату (особистий лист): 0, 1 або 2 бали.

c. Використання лексики (лексична наповнюваність, володіння лексичним матеріалом): 0, 1 або 2 бали.

d. Використання граматики (морфологія, синтаксис, орфографія): 0, 1 або 2 бали.

За виконання такого завдання можна було отримати від 0 до 14 балів.

Максимальна кількість балів, яку можна було отримати, виконавши правильно всі завдання тесту з німецької мови, – 56.

2.1.6.2. Психометричні характеристики тесту

Статистичні характеристики результатів тестування з німецької мови подано в таблиці 2.1.6.3.

Таблиця 2.1.6.3

Назва характеристики	Кількісне значення
Кількість учасників	2 962
Максимально можливий бал	56
Максимально набраний бал*	56
Середній набраний бал	25,98
Стандартне відхилення	15,07
Середня складність завдань тесту (%)	49,95
Середня розподільна здатність тесту (%)	63,41
Коефіцієнт α-Кронбаха	0,96

** отримало 22 учасники*

На діаграмі 2.1.6.1 показано розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з німецької мови.

Діаграма 2.1.6.1. *Розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з німецької мови*

На діаграмі 2.1.6.2 показано розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання).

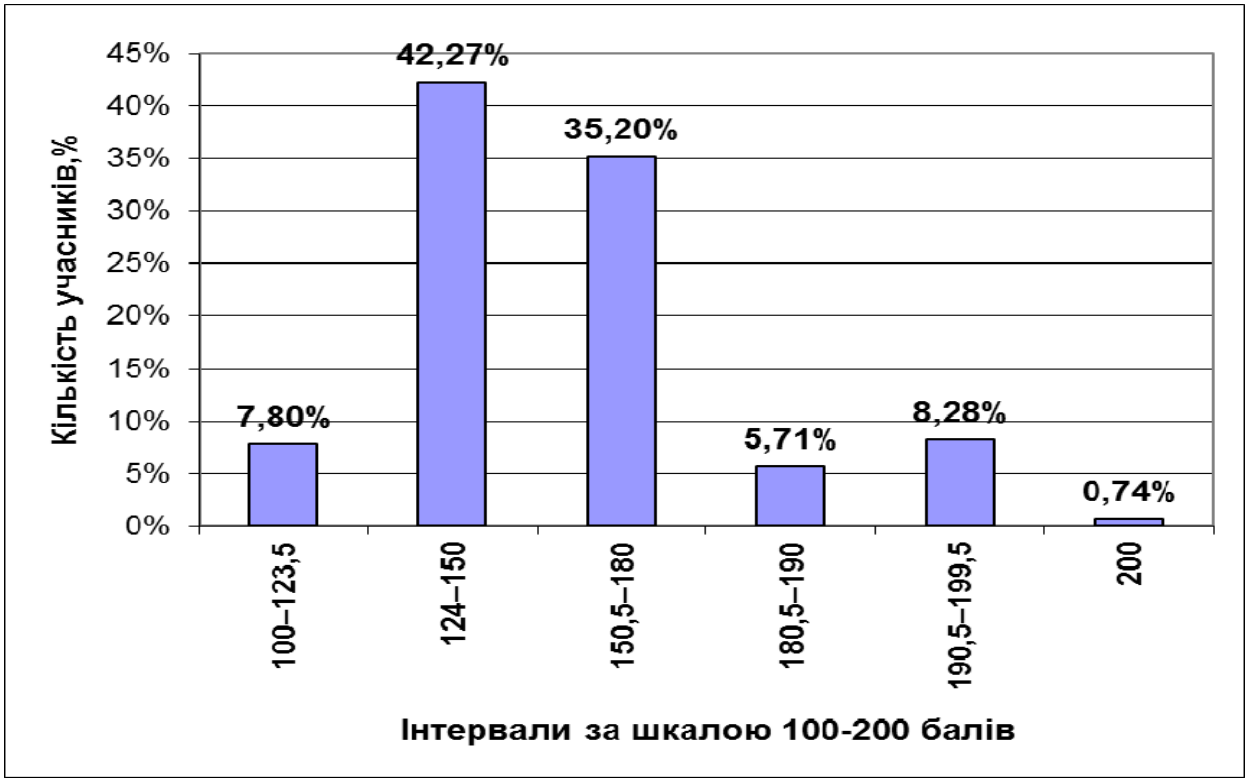

Діаграма 2.1.6.2. *Розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання)*

На діаграмі 2.1.6.3 показано розподіл тестових завдань із німецької мови за складністю.

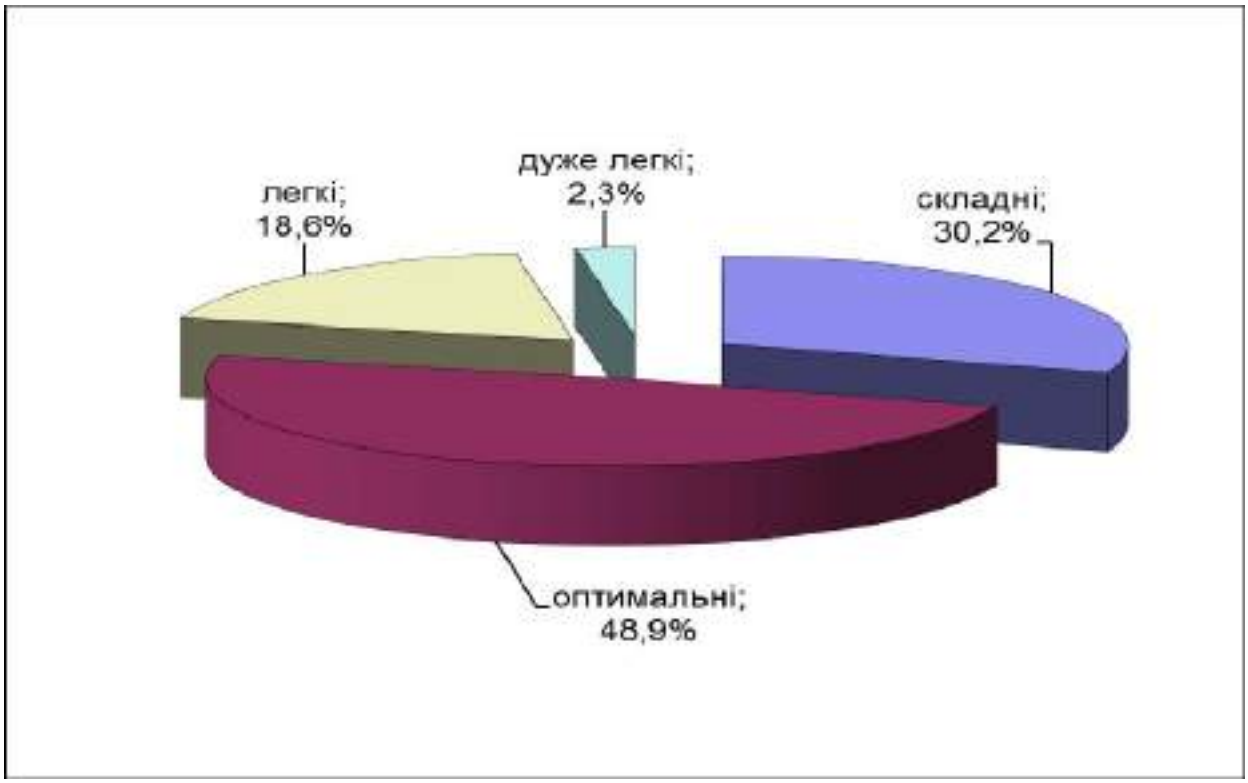

Діаграма 2.1.6.3. *Розподіл тестових завдань із німецької мови за складністю*

На діаграмі 2.1.6.4 показано розподіл тестових завдань із німецької мови за розподільною здатністю.

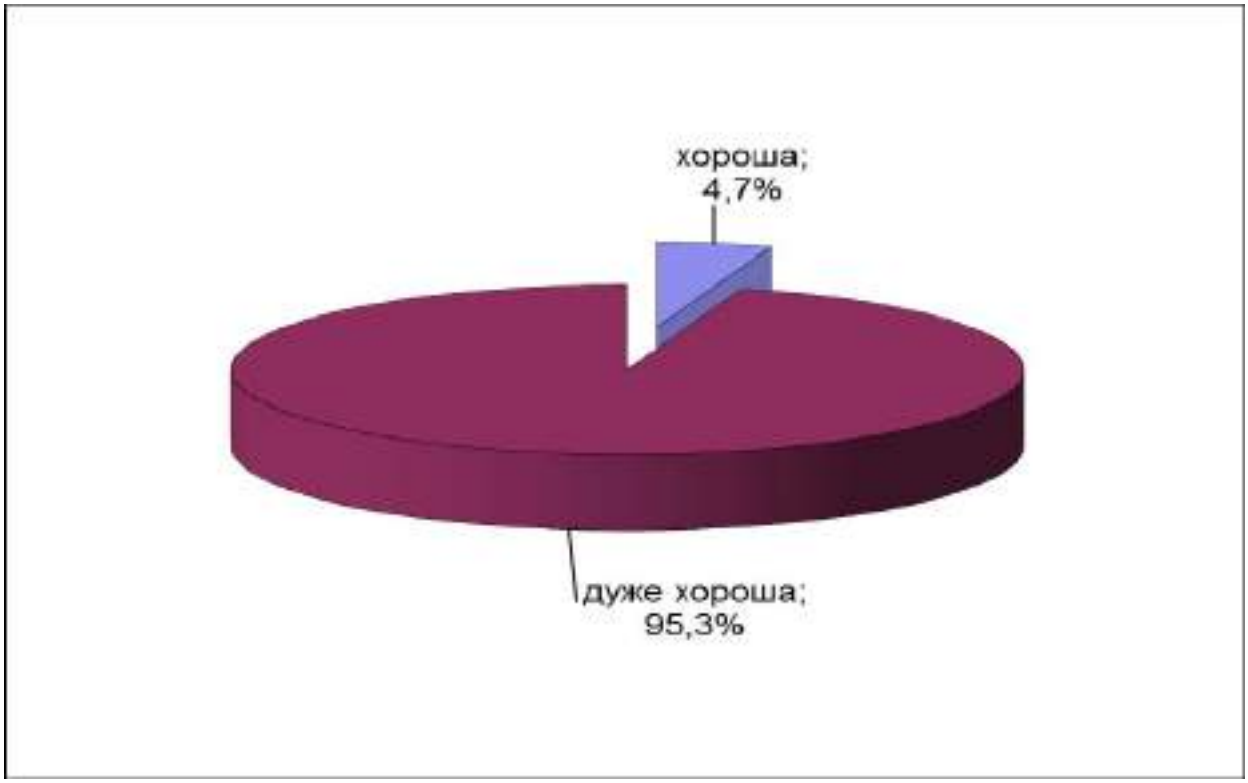

Діаграма 2.1.6.4. *Розподіл тестових завдань із німецької мови за розподільною здатністю*

Тест
Частина «ЧИТАННЯ»
LESEN

Aufgabe 1

Lesen Sie die Überschriften (A–H) und die Kurztexte (1–5). Entscheiden Sie: Welche Überschrift passt zu welchem Kurztext? Zu jedem Kurztext gibt es nur eine Überschrift. Kreuzen Sie Ihre Lösungen auf dem Antwortbogen an.

A Billig übernachten in Berlin
B Immer mehr Hausbesitzer in Deutschland
C Ein großes Projekt: Zurück ins Mittelalter
D Burgenbett ganz billig
E Preiswerte Möbel per Internet
F Lieber mieten als besitzen
G Alte Burg sucht einen neuen Besitzer
H Auf fremden Sofas

1 Eine eigene Wohnung oder ein eigenes Haus besitzen 43 Prozent der Deutschen. In keinem anderen Land Europas gibt es weniger Besitzer von Wohneigentum als in Deutschland. Der Grund für dieses Verhalten ist nicht nur abhängig vom Einkommen, sondern auch vom Wohnort und der Lebensplanung: In ländlichen Gebieten besitzen mehr Deutsche eine Wohnung oder ein Haus. In den Städten weniger, weil es ein großes Angebot an Mietwohnungen gibt. Außerdem möchten die Deutschen flexibel für berufliche und private Veränderungen bleiben.

Правильна відповідь: **F.**

2 Im Mittelalter lebten dort Monarchen. Heute sind in den schönsten Burgen und Schlössern oft Museen oder Luxushotels. Auch in der rund 750 Jahre alten Burg Wildenstein kann man übernachten. Trotzdem ist sie anders. Die Übernachtung kostet nicht viel: Diese Burg ist eine Jugendherberge. Drinnen gibt es geheime Räume, die Wände sind mit Bildern aus der Renaissance dekoriert. Draußen liegt das Donaubergland mit vielen Wegen zum Wandern.

Правильна відповідь: **D.**

3 Billiger an einem anderen Ort übernachten geht nicht: Couchsurfer schlafen kostenlos bei Fremden. Wie funktioniert das? Unter der Adresse *www.couch-surfing.org* kann sich jeder anmelden und ein Profil von sich anlegen. Zum Profil gehören Informationen über die eigene Person und Fotos. Die Anmeldung ist kostenlos. Auch der Gastgeber bekommt von seinem Gast kein Geld. Wie sucht man ein Sofa? Man muss den Wunschort eingeben, dort nach einem Gastgeber suchen und ihm schreiben. Vor einem Treffen sollten die beiden wichtige Einzelheiten besprechen, z.B. das Anreisedatum, die Übernachtungsmöglichkeit.

Правильна відповідь: **H.**

4 Jetzt hat auch Deutschland ein Easy Hotel: klein, einfach und zentral – die Gäste können zu Fuß zum Alexanderplatz laufen – in Berlin. Ein Dach, ein Bett und eine Dusche, das ist alles. Stühle, Tische oder Schränke gibt es nicht. Eine Übernachtung im Doppelzimmer ohne Frühstück kostet ab 25 Euro. Es gibt einen Getränke- und Snackautomaten neben der Rezeption. Der Preis ist für ein Hotelzimmer im Zentrum der Hauptstadt niedrig. Die Gäste können Zimmer nur im Internet buchen.

Правильна відповідь: **A.**

5 In Baden-Württemberg wird ab nächstem Jahr eine komplett mittelalterliche Klosterstadt gebaut – mit historischen Werkzeugen und Plänen aus dem neunten Jahrhundert. Das Projekt wird rund 40 Jahre dauern, denn beim Bau sind keine Maschinen erlaubt. Historiker, Architekten und Archäologen werden die Handwerker beim Bau beraten. Aber die Experten hoffen auch, dass sie selbst etwas über den Alltag im Mittelalter lernen: wie die Menschen damals Häuser gebaut und Essen gemacht haben. Auch die Besucher müssen das Mittelalter akzeptieren. Es wird dort keinen Kaffee und kein Eis geben.

Правильна відповідь: **C.**

Aufgabe 2

Lesen Sie den Text und die Aufgaben unten. Entscheiden Sie: Welche Lösung (A, B, C oder D) ist richtig? Es gibt nur eine richtige Lösung. Kreuzen Sie Ihre Lösungen auf dem Antwortbogen an.

Ein Nebenjob für Schüler

Markus ist 16 Jahre alt und geht auf eine Realschule in München. In einem Interview erzählt er, warum viele deutsche Schüler in der Freizeit jobben.

– In Deutschland jobbt etwa ein Drittel der Mittel- und Oberstufenschüler regelmäßig. Solche Jobs sind beliebt, weil man damit sein Taschengeld aufbessern kann. Ein Job hat auch sonst seine guten Seiten: Man lernt was fürs Leben, weil man in die Arbeitswelt kommt, z.B. in einen Supermarkt. Wenn man dort Waren einsortieren muss, bekommt man mit, wie so ein Supermarkt funktioniert, man lernt, auf die Preise zu achten und die Preise zu vergleichen. Das kann später helfen, beim Einkaufen Geld zu sparen. Häufig finden Schüler einen Job als Zeitungsausträger oder als Verteiler von Werbematerialien. Aber es gibt auch coole Jobs für junge Leute, z.B. als Statist beim Film oder beim Fernsehen.

Mein Freund Dieter hatte mal einen sehr interessanten Job. Seine Aufgabe bestand einfach nur darin, einkaufen zu gehen, sich von den Verkäufern beraten zu lassen und so die Freundlichkeit und Kompetenz der Verkäufer zu beurteilen.

Wenn man über längere Zeit hinein jobbt, lernt man den richtigen Berufsalltag kennen: Wie schwer es ist, jeden Tag zu arbeiten, auch wenn man sich nicht so wohl fühlt. Der Umgang mit den Kollegen bringt Erfahrungen, die man in der Schule nicht machen kann. Man lernt auch Verantwortung zu übernehmen. Schule ist eben nur das halbe Leben. Wenn man da mal Dummheiten macht, stehen immer die Lehrer zur Seite. Man bekommt einen Rat und dann ist die Sache wieder in Ordnung. Wenn man aber im Job etwas falsch macht, gibt es dann schon mehr Probleme. Man kann sogar den Job verlieren. Dann ist es aus mit dem Geldverdienen und ein neuer Job liegt auch nicht gleich auf der Straße.

Man ist mit selbst verdientem Geld auch unabhängig von den Eltern. Ich kann dann selbst entscheiden, welche Klamotten ich mir kaufe. Und meine Eltern machen nicht ständig so ein vorwurfsvoller Gesicht wegen meiner Handy-Rechnung. Das nervt mich nämlich ganz schön.

In einer Jugendzeitschrift habe ich kürzlich gelesen, dass die Modebranche in Deutschland an Kleiderkäufen von Jugendlichen monatlich über 200 Mio. Euro verdient. Und für Handy-Benutzung zahlen junge Leute fast 70 Mio. Diese Summe enthält sowohl die Verdienste vom Jobben als auch das Taschengeld von den Eltern.

Ich finde es halt cool, als Schüler selbst verdienen zu können!

6 Was ist dem Text zufolge die Hauptmotivation für Jugendliche zu jobben?
A Sie möchten ihre Freizeit sinnvoll verbringen.
B Sie möchten ihr eigenes Geld verdienen.
C Sie möchten Lebenserfahrungen sammeln.
D Sie möchten die Arbeitswelt kennen lernen

Правильна відповідь: **B.**

7 Was musste Dieter in seinem Job machen?
A den Service in den Geschäften prüfen
B die Warenqualität in den Geschäften prüfen
C Preise in Supermärkten vergleichen
D Umfragen unter Verkäufern machen

Правильна відповідь: **A.**

8 Welches Problem beim Jobben wird im Text erwähnt?
A die Schule manchmal zu versäumen
B bei Fehlern die volle Verantwortung zu tragen
C die schwierige Kommunikation mit Kollegen
D jeden Morgen früh aufstehen zu müssen

Правильна відповідь: **B.**

9 Was nervt Markus im Verhältnis mit den Eltern?
A dass sie ihm zu wenig Taschengeld geben
B dass sie mit seinem Job unzufrieden sind
C dass die Eltern nicht verstehen, was in Mode ist
D dass sie seine Handy-Rechnungen zu hoch finden

Правильна відповідь: **D.**

10 Was wird im letzen Absatz über Jugendliche berichtet?
A Sie verdienen monatlich mit ihrem Job über 200 Mio. Euro.
B Sie geben pro Monat 70 Mio. Euro für den Handykauf aus.
C Die Kleidungsgeschäfte verdienen an ihnen monatlich 200 Mio. Euro.
D Sie sparen ihren Familien durchs Jobben 70 Mio. Euro monatlich.

Правильна відповідь: **C.**

Aufgabe 3

Lesen Sie die Situationen (11–16) und dann die Anzeigen (A–J). Welche Anzeige passt zu welcher Situation? Sie können jede Anzeige nur einmal verwenden. Kreuzen Sie Ihre Lösungen auf dem Antwortbogen an.

A

Willkommen bei MyOma

Handgestrickte Mützen, Schals, Pullis etc.

Von einer Topdesignerin kreiert,
von Omis mit Liebe gestrickt –
nur für Dich!

Informationen unter:
www.myoma.de

B

Tierbetreuung

Suchen Sie einen zuverlässigen
Tiersitter?
Ich biete Ihnen Betreuung
Ihrer Lieblinge
in ihrer gewohnten Umgebung
bei Ihnen zu Hause.

Tel. 0174-1505 982

C

Sprachschule Kappenberg

Englisch lernen für Schule, Studium, Beruf
Besuche uns zu einem unserer intensiven Wochen(end)kurse in kleiner Gruppe oder
lerne bequem von zu Hause aus online mit uns.

http://www.kap-x.de

D

Ich erteile **Nachhilfe** für Schüler
in Fächern Englisch, Deutsch und Geschichte
bequem in Ihrem Zuhause.
Preis: 1 Stunde/10 Euro.

Anzeigennummer:
57077357

E

Katzenpension in Engelskirchen

Wir betreuen liebevoll Ihre Katze,
wenn Sie verreist sind.
Einzelkatze: 7, -Euro/Tag

51766 Engelskirchen/Bickenbach

F

Wir kaufen zu guten Preisen

handgestrickte Pullis ein.

Tel.:071/244 03 21

G

DIE NEUE SCHULE
Sprachkurse für Schüler
Unterricht:
Montag bis Freitag 09.00 - 12.15 Uhr
Gruppe: 4-6 Teilnehmer
Einzelunterricht / Nachhilfe
für die Klassenstufen 6 bis 13:
Englisch, Französisch, Spanisch und Deutsch

Tel.: +49-30-873 03 73
E-Mail: info@neueschule.de

H

Günstige **Katzenhäuser**

ab 5 Euro

online kaufen!

LadenZeile.de

Alle Shops unter einem Dach!

I

Qualifizierte Aushilfe
für Katzenpension gesucht

Schriftliche Kurzbewerbung an
info@tierpension-pfotentraum.de

J

Strickkurse

Tages- und 3-Tages-Seminare
oder
Privatstunden-Strick-Club.
Tel.: 055/ 283 23 63

11 Dieter (20 Jahre alt) möchte anfangen, Englisch zu lernen, er hat aber keine Zeit für regelmäßigen Unterricht. Trotzdem sucht er nach einer Möglichkeit, seinen Wunsch zu verwirklichen.

Правильна відповідь: **C.**

12 Natalie wollte schon immer stricken lernen. Sie träumt davon, nach einem eigenen Design gestrickte Pullis zu tragen.

Правильна відповідь: **J.**

13 Familie Krause plant ihren Urlaub am Meer. Die Katze kann aber nicht mitkommen. Die Familie sucht nach einer Unterkunft für sie in der Urlaubszeit.

Правильна відповідь: **E.**

14 Familie Kramer sucht eine Englischlehrerin für ihre 12-jährige Tochter. Der Unterricht soll bei ihnen zu Hause stattfinden.

Правильна відповідь: **D.**

15 Katja möchte sich einen gestrickten Pullover oder eine gestrickte Jacke mit einem Wintermuster kaufen. Bis jetzt hat sie nichts Passendes gefunden.

Правильна відповідь: **A.**

16 Frau Berger plant eine Dienstreise. Sie sucht jemanden, der in ihrer Abwesenheit auf die Katze bei ihr zu Hause aufpasst.

Правильна відповідь: **B.**

Aufgabe 4

Lesen Sie den Text und füllen Sie die Lücken aus. Wählen Sie aus den vorgegebenen Varianten (A–H) die Satzteile, die in die Lücken (17–22) passen. Kreuzen Sie Ihre Lösungen auf dem Antwortbogen an.

A was man will
B denn sie wohnt in Berlin von klein auf
C trotzdem genießt sie die Vorzüge des Großstadtlebens
D die bereits außerhalb von Berlin gelebt hat
E was auch interessant war
F dass sie in Berlin schnell neue Leute kennen lernt
G dass in der Stadt so viel passiert
H weil sie über ein Jahr in einer Kleinstadt gewohnt hat

Was mögen junge Berliner an ihrer Stadt?

Manfred ist froh, **(17)** _____. Besonders freut er sich über die zahlreichen Straßenmusiker. Edward mag das große Kultur-Angebot und Anna findet es gut, **(18)** _____. Steffi ist die Einzige, **(19)** _____. Sie kennt das Leben in der Provinz aus eigener Erfahrung, **(20)** _____. In Berlin hat man mehr Freiheiten: Man kann hier machen, **(21)** _____. Dafür sind die Leute aber auch unfreundlicher. Manchmal ist es ihr in Berlin zu anonym, **(22)** _____, vor allem die kulturelle Vielfalt und die Möglichkeiten, schnell ins Grüne zu fahren.

17
Правильна відповідь: **G.**
18
Правильна відповідь: **F.**
19
Правильна відповідь: **D.**
20
Правильна відповідь: **H.**
21
Правильна відповідь: **A.**
22
Правильна відповідь: **C.**

Частина «ВИКОРИСТАННЯ МОВИ»
SPRACHBAUSTEINE

Aufgabe 5

Lesen Sie den Lückentext und ergänzen Sie ihn. Wählen Sie das Wort (A, B, C oder D), das in die Lücke passt. Es gibt nur eine richtige Lösung. Kreuzen Sie Ihre Lösungen auf dem Antwortbogen an.

In fremden Autos unterwegs

Das Studium, die Arbeit oder der Besuch bei **(23)**_____ Freunden – das sind einige der Gründe, warum viele Leute in Deutschland regelmäßig unterwegs sind. Aber alleine mit dem Auto fahren, ist zu teuer. **(24)** _____ werden Mitfahrgelegenheiten immer populärer. Wer im Auto freie **(25)** _____ hat, bietet sie im Internet an. Die Vorteile sind klar: Der Fahrer muss das Benzin nicht alleine zahlen und die Mitfahrer kommen günstig **(26)** _____ A nach B. Auf Folgendes sollte **(27)** _____ aber achten: Nicht einsteigen, **(28)** _____ der Fahrer komisch wirkt oder der Wagen alt ist. **(29)** _____ deiner Familie oder Freunden, wann du fährst, wohin und mit wem.
In Deutschland ist es wichtig, versichert **(30)** _____. Leute, **(31)** _____ keine Versicherung haben, fahren auf eigenes Risiko! Aber Mitfahrgelegenheiten sind beliebt, weil die Vorteile überwiegen. Auf der Autobahn gibt es auch genug Zeit, **(32)** _____ sich gut kennen zu lernen.

	A	B	C	D
23	alte	altes	alten	altem
24	aber	denn	deshalb	trotzdem
25	Platz	Plätze	Plätzen	Platzes
26	bis	seit	über	von
27	das	er	es	man
28	als	ob	wenn	wie
29	sag	sagt	sagen	sagen Sie
30	sind	sein	zu sein	seid
31	die	das	denen	deren
32	damit	ohne	statt	um

23
Правильна відповідь: **C.**
24
Правильна відповідь: **C.**
25
Правильна відповідь: **B.**
26
Правильна відповідь: **D.**
27
Правильна відповідь: **D.**
28
Правильна відповідь: **C.**
29
Правильна відповідь: **A.**
30
Правильна відповідь: **C.**
31
Правильна відповідь: **A.**
32
Правильна відповідь: **D.**

Aufgabe 6

Lesen Sie die Lückentexte und ergänzen Sie sie mit den Wörtern aus den vorgegebenen Listen. Sie können jedes der Wörter nur einmal verwenden.
Nicht alle dieser Wörter passen in die Texte.
Kreuzen Sie Ihre Lösungen auf dem Antwortbogen an.

Text 1

"Lasst uns eine Million Bäume pflanzen!" Mit diesem **(33)** _____ hat der damals neunjährige Felix F. seine Klassenkameraden **(34)** _____ etwa drei Jahren dazu aufgerufen, etwas für den **(35)** _____ zu tun. Inzwischen hat seine Umweltorganisation "Pflanzen für den Planeten" über zwei Millionen Bäume gepflanzt und hat Vertreter in 72 Ländern. Um seine Organisation bekannter zu **(36)** _____, hat Felix auch schon vor dem Europäischen Parlament **(37)** _____ die Probleme der Umwelt gesprochen.

A	Gegensatz
B	über
C	Satz
D	werden
E	Klimaschutz
F	machen
G	vor
H	Natur

33
Правильна відповідь: **C.**
34
Правильна відповідь: **G.**
35
Правильна відповідь: **E.**
36
Правильна відповідь: **F.**
37
Правильна відповідь: **B.**

Text 2

Musiker erzählen sich folgenden Witz: „Fragt ein Passant einen anderen: „Wie bitte geht's zur Philharmonie?“ – Antwortet der: „Üben, üben, üben!“ Aber wirklich lustig finden sie das nicht. Ein Leben **(38)** _____ muss man zum Beispiel Tonleitern spielen oder das **(39)** _____ trainieren. Aber **(40)** _____ Üben könnte ein Musiker nicht in der Philharmonie spielen, ein Schauspieler nicht auf der **(41)** _____ stehen, ein **(42)** _____ nicht fliegen und ein Balletttänzer nicht ins Theater kommen.

A	Skispringer
B	ohne
C	viel
D	aus
E	Gedächtnis
F	lang
G	Bühne
H	Vergesslichkeit

38

Правильна відповідь: **F.**

39

Правильна відповідь: **E.**

40

Правильна відповідь: **B.**

41

Правильна відповідь: **G.**

42

Правильна відповідь: **A.**

Частина «ПИСЬМО»
SCHREIBEN

43 Ihr Freund schreibt Ihnen, dass er sich in der Schule langweilt. Der Unterricht gefällt ihm nicht und er geht nur in die Schule, um sich dort mit seinen Freunden zu treffen. Er fragt Sie, wie er an dieser Situation etwas ändern kann.

Schreiben Sie Ihrem Freund einen Brief zu folgenden Punkten:

- geben Sie Ihrem Freund einen Rat zu seinem Problem
- erzählen Sie, wie Sie sich in Ihrer Schule fühlen (gefühlt haben)
- schreiben Sie, was Sie an Ihrer Schule gerne ändern möchten.

Schreiben Sie einen passenden Anfang und finden Sie einen passenden Schluss.
Schreiben Sie ca.100–120 Wörter.
Schreiben Sie **keine** persönlichen Angaben (Name, Adresse).

2.1.6.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту

Тест з німецької мови укладено відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання з іноземних мов. Структурно тест складався з трьох частин: «Читання», «Використання мови» та «Письмо».

Завдання тесту частини «Читання» (1–22) за рівнем складності є оптимальними (середній показник – 52%). За видами читання, що перевірялися, показники складності завдань є такими: завдання 1–5 на загальне розуміння –55%; завдання 6–10 на повне розуміння – 52%; завдання 11–16 на вибіркове розуміння – 64%.

Варто підкреслити, що серед завдань цієї частини тесту є й завдання, які виявилися складними для учасників тестування. Наприклад, завдання на загальне розуміння прочитаного (завд. 1, складність – 22%) та завдання на повне розуміння прочитаного (завд. 7, складність – 26%). Причиною цього може бути те, що учасники намагалися надати відповідь на завдання на основі одного речення із тексту, впізнавши в ньому лексичні одиниці із варіанта відповіді, а не на основі узагальнення змісту прочитаного тексту чи уважного прочитання абзацу тексту з метою отримання детальної інформації.

Завдання на перевірку розуміння структури тесту (17–22) в цілому виявилися складними (середній показник – 37%). Наприклад, у завданні 19 правильний варіант відповіді «die bereits außerhalb von Berlin gelebt hat» вибирали 30% учасників, а в завданні 22 правильний варіант «trotzdem genießt sie die Vorzüge des Großstadtlebens» вибирали 26% учасників. Можливою причиною труднощів під час виконання цих завдань є неврахування учасниками контексту (зміст речень, які стоять до та після пропуску) та граматичного аспекту, коли варіант відповіді може здаватися вірогідним за змістом, але неправильним із точки зору граматики.

Завдання тесту частини «Використання мови» (23–42), спрямовані на перевірку лексико-граматичних знань, умінь і навичок, за рівнем складності в цілому є оптимальними (середній показник – 49%). При цьому завдання на граматику мають середній показник складності 53%, а завдання на лексику – 45%.

У завданнях на граматику учасники тестування почувалися невпевнено під час вибору потрібного за контекстом сполучника підрядності «deshalb» (завд. 24, складність – 37%) та форми наказового способу дієслова «sagen» (завд. 29, складність – 35%).

У завданнях на лексику учасники мали труднощі із вибором іменника «Klimaschutz» для заповнення пропуску в частині речення «…etwas für den _____ zu tun» (завд. 35, складність – 32%). Замість правильного варіанта відповіді значна кількість учасників вибирала неправильний варіант «Natur», не звертаючи увагу на артикль чоловічого роду в знахідному відмінку ***den***, після якого іменник жіночого роду «Natur» не може використовуватися в принципі.

Завданням частини «Письмо» (43) передбачено створення власного висловлення в письмовій формі відповідно до запропонованої комунікативної ситуації. У цілому написання листа приватного характеру виявилося для учасників тестування справою складною (складність – 34%).

Виявлено, що кількість робіт, оцінених у 0 балів, становить 1260 (43% від усіх учасників тестування). Серед цих учасників ті, які перш за все не приступали до виконання завдання, залишивши бланк відповідей типу ***Б*** порожнім. Інша група – це учасники, зміст роботи яких або не відповідав умовам, зазначеним у комунікативній ситуації, або був незрозумілим через велику кількість помилок.

Решта учасників тестування виконувала завдання комунікативної ситуації та змогла отримати від 3 до 14 балів. Найвищий бал за бланк ***Б*** має лише 47 учасників, що становить 1,6% від загальної кількості всіх учасників тестування.

Результати аналізу якості виконання завдання 43 свідчать, що в більшості випадків у 0 балів оцінено роботи учасників, які набрали від 0 до 23 балів за бланк ***А*** і, відповідно, мали труднощі із виконанням завдань рецептивного характеру.

У групі учасників, які отримали за бланк ***А*** менше 18 балів, переважають ті, хто отримав 0 за власне висловлення. У групі учасників, що отримали за бланк ***А*** від 19 до 38 балів, переважають учасники, які впоралися із завданням 43.

При цьому наголосимо, що 10 учасників, які отримали від 32 до 38 балів за бланк ***А***, здали бланк ***Б*** порожнім. Причиною може бути брак часу для учасників, які мають певний рівень знань, умінь та навичок, але повільно працюють. Іншою причиною може бути те, що учасник був впевненим, що набраних балів за бланк ***А*** вистачить, аби отримати достатній рейтинговий бал за шкалою 100–200.

Спроби написати власне висловлення простежуються й серед учасників, які отримали 6, 10, 12–15 балів. Проте роботи цих учасників не могли бути оцінені за всіма критеріями, оскільки вони не опрацьовували всі умови комунікативної ситуації або не могли оформити лист відповідно до формату чи укласти висловлення в логічній послідовності. Відлік належного виконання завдання 43 розпочинається із робіт тих учасників, які отримали 22 бали із 56 можливих.

Найбільше труднощів в учасників викликало опрацювання третьої умови комунікативної ситуації – «Що ти хотів би змінити в своїй школі?». Лише 18% з них змогли надати свій варіант відповіді на це запитання. У той же час першу («Надайте Вашому другу пораду щодо його проблеми») та другу («Як ти почувався у своїй школі?») умови повністю опрацювали 25 та 34% учасників відповідно.

Підкреслимо, що лише 20% учасників змогли опрацювати три умови, виклавши їх зв’язно та в логічній послідовності. У 29% учасників виявлено порушення логіки викладу та зв’язності власного висловлення.

Також зазначимо, що траплялися випадки, коли учасники в листі недоречно використовували вирази народної мудрості, списували фрагменти текстів із тестового зошита, намагалися інтегрувати в текст роботи заздалегідь вивчені теми для спілкування, що негативно впливало на оцінювання роботи.

У багатьох учасників виникали труднощі із оформленням роботи відповідно до заданого формату. Виявилося, що навіть добре підготовлені учасники не завжди розрізняють формули прощання приватного/офіційного листування. Значна кількість учасників, не врахувавши, що пишуть лист-відповідь, не змогли сформулювати адекватного вступного речення, написати заключного речення або, ігноруючи формат листа, лише надавали відповіді на подані запитання. Найвищий бал за дотримання формату листа отримали лише 10% учасників.

Низьким виявився рівень лексичної й граматичної вправності учасників тестування. Лише 18% учасників удалося продемонструвати достатній словниковий запас для вирішення заданої комунікативної ситуації, а 9% учасників написали роботу без помилок або в ній наявні помилки (не більше восьми), що не заважають розумінню написаного.

Загалом зміст комунікативної ситуації дав змогу більшості учасників тестування, спираючись на власний життєвий досвід, створити висловлення, яке в повній мірі продемонструвало їхню мовленнєву компетенцію на момент завершення навчання в середньому загальноосвітньому навчальному закладі.

2.1.7. Тест із французької мови

2.1.7.1. Структура та зміст тесту

Зовнішнє незалежне оцінювання із французької мови проводилося 8 червня 2013 р. У ньому взяли участь 903 особи (91,2% від загальної кількості зареєстрованих).

На виконання завдань тесту із французької мови було відведено 120 хвилин.

Тест розроблено на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання з іноземних мов, затвердженої Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України (наказ № 791 від 14.07.2011 р., додатки 3 і 3.2).

Кількісний розподіл завдань тесту із французької мови за видами мовленнєвої діяльності та знаннями і вміннями, що перевірялися, подано в таблиці 2.1.7.1.

Таблиця 2.1.7.1

Види мовленнєвої діяльності	**Знання, вміння та навички**							Усього
	загальне розуміння тексту	вибіркове розуміння тексту	повне розуміння тексту	розуміння структури тексту	лексичні вміння та навички	граматичні вміння та навички	висловлення в письмовій формі	
Читання	5	6	5	6	–	–	–	22
Використання мови	–	–	–	–	10	10	–	20
Письмо	–	–	–	–	–	–	1	1
Усього	5	6	5	6	10	10	1	43

Тест із французької мови складався із завдань закритої та відкритої форм.

Завдання закритої форми:

- з вибором однієї правильної відповіді;
- на заповнення пропусків.

Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю.

Кількісний розподіл завдань тесту за формами подано в таблиці 2.1.7.2.

Таблиця 2.1.7.2

Форми тестових завдань	**Знання, вміння та навички**							Усього
	загальне розуміння тексту	вибіркове розуміння тексту	повне розуміння тексту	розуміння структури тексту	лексичні вміння та навички	граматичні вміння та навички	висловлення в письмовій формі	
З вибором однієї правильної відповіді	5	6	5	6	–	–	–	22
На заповнення пропусків	–	–	–	–	10	10	–	20
З розгорнутою відповіддю	–	–	–	–	–	–	1	1
Усього	5	6	5	6	10	10	1	43

Завдання з вибором однієї правильної відповіді складалися із запитання та чотирьох варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. За виконання кожного завдання можна було отримати 0 або 1 бал.

У завданнях на заповнення пропусків у тексті передбачено доповнення абзаців/речень у тексті реченнями/частинами речень, словосполученнями/словами із поданих варіантів. За виконання кожного такого завдання можна було отримати 0 або 1 бал.

У завданні відкритої форми з розгорнутою відповіддю передбачено створення власного висловлення в письмовій формі відповідно до запропонованої комунікативної ситуації. Це завдання перевіряли спеціально підготовлені екзаменатори відповідно до розробленої схеми оцінювання на основі критеріїв змісту та мовного оформлення. А саме:

a. Змістове наповнення (опрацювання трьох умов, зазначених у ситуації):

a1 – перша умова: 0, 1 або 2 бали;

a2 – друга умова: 0, 1 або 2 бали;

a3 – третя умова: 0, 1 або 2 бали.

b. Структура тексту та зв’язність:

b1 – логіка викладу та зв’язність тексту (наявність з’єднувальних елементів у тексті): 0, 1 або 2 бали;

b2 – відповідність письмового висловлення заданому формату (особистий чи офіційний лист): 0, 1 або 2 бали.

c. Використання лексики (лексична наповнюваність, володіння лексичним матеріалом): 0, 1 або 2 бали.

d. Використання граматики (морфологія, синтаксис, орфографія): 0, 1 або 2 бали.

За виконання такого завдання можна було отримати від 0 до 14 балів.

Максимальна кількість балів, яку можна було отримати, виконавши правильно всі завдання тесту із французької мови, – 56.

2.1.7.2. Психометричні характеристики тесту

Статистичні характеристики результатів тестування із французької мови подано в таблиці 2.1.7.3.

Таблиця 2.1.7.3

Назва характеристики	Кількісне значення
Кількість учасників	903
Максимально можливий бал	56
Максимально набраний бал*	55
Середній набраний бал	30,59
Стандартне відхилення	12,86
Середня складність завдань тесту (%)	60,00
Середня розподільна здатність тесту (%)	51,43
Коефіцієнт α-Кронбаха	0,94

* *отримало чотири учасники*

На діаграмі 2.1.7.1 показано розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання із французької мови.

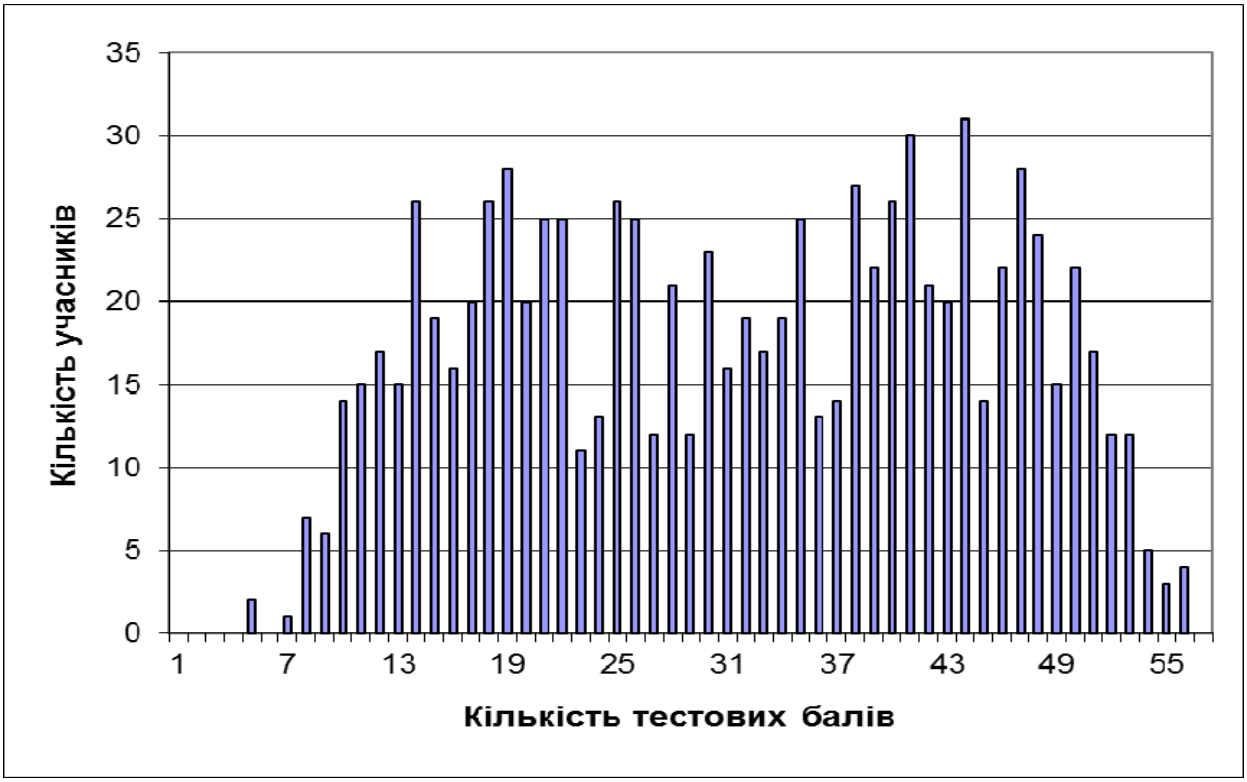

Діаграма 2.1.7.1. *Розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання із французької мови*

На діаграмі 2.1.7.2 показано розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання).

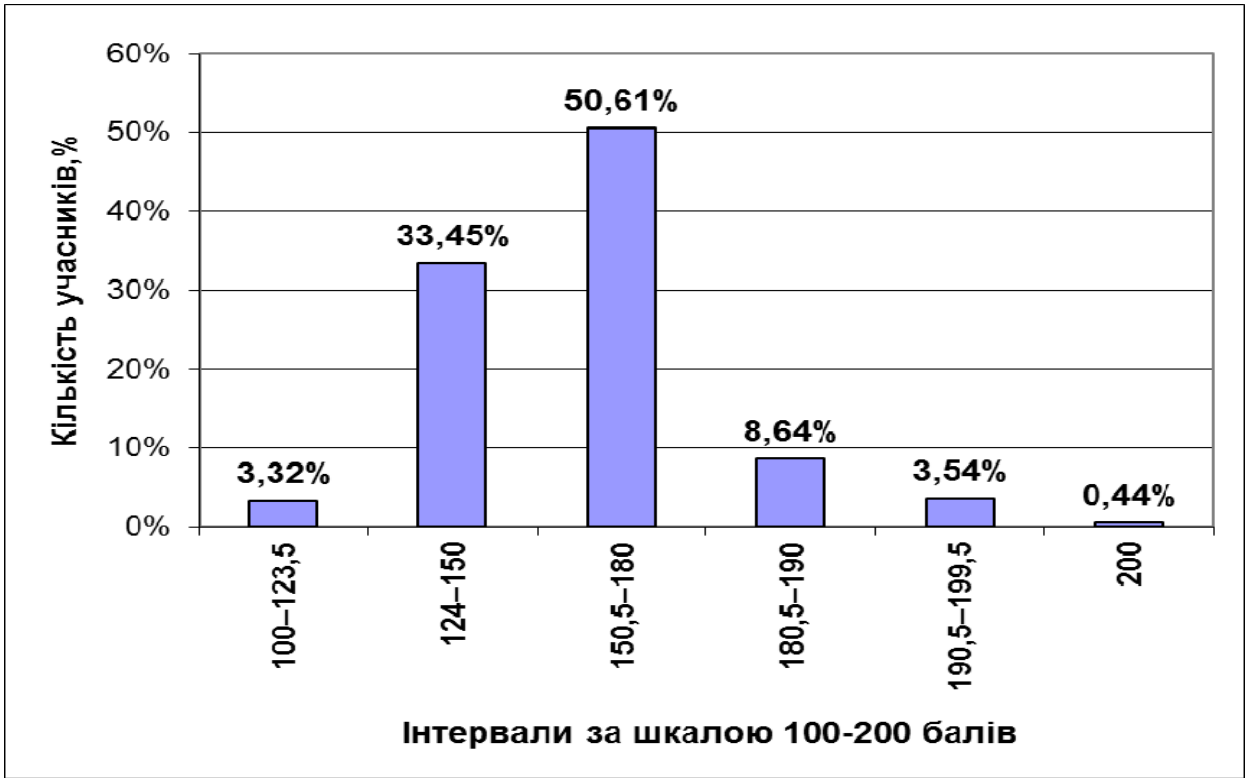

Діаграма 2.1.7.2. *Розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання)*

На діаграмі 2.1.7.3 показано розподіл тестових завдань із французької мови за складністю.

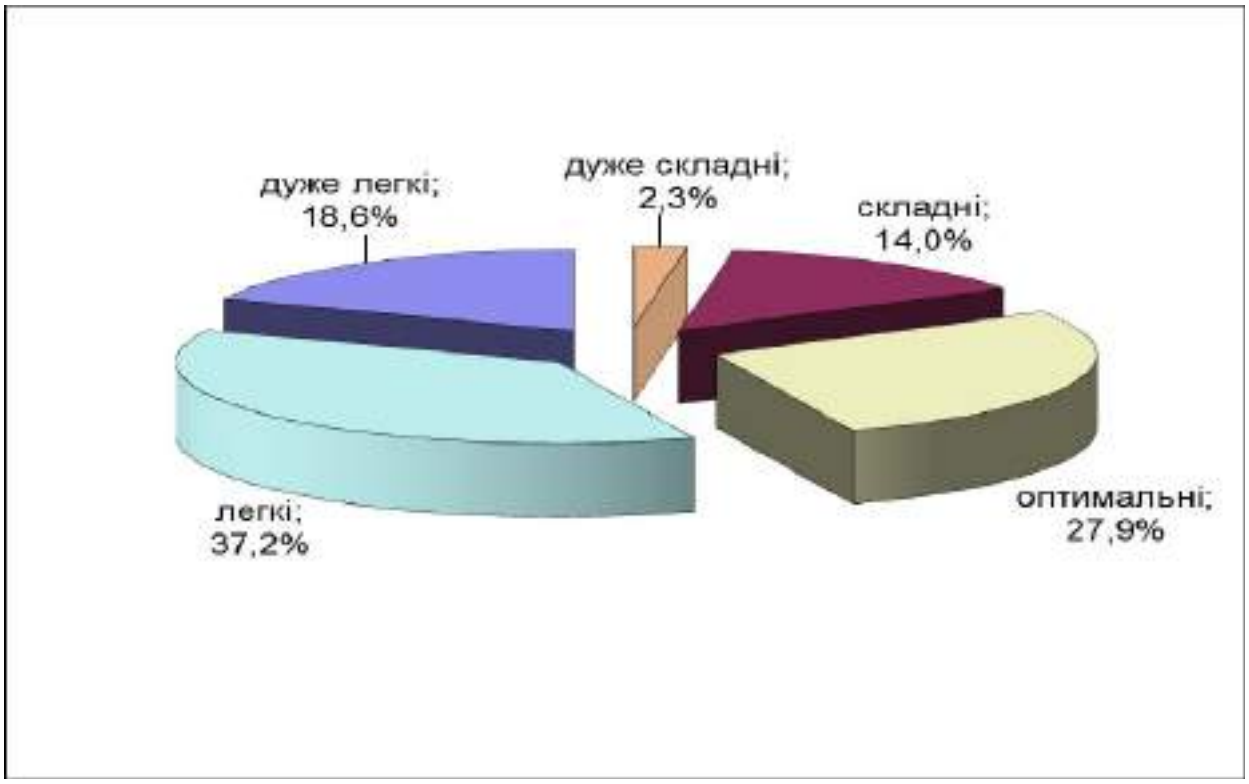

Діаграма 2.1.7.3. *Розподіл тестових завдань із французької мови за складністю*

На діаграмі 2.1.7.4 показано розподіл тестових завдань із французької мови за розподільною здатністю.

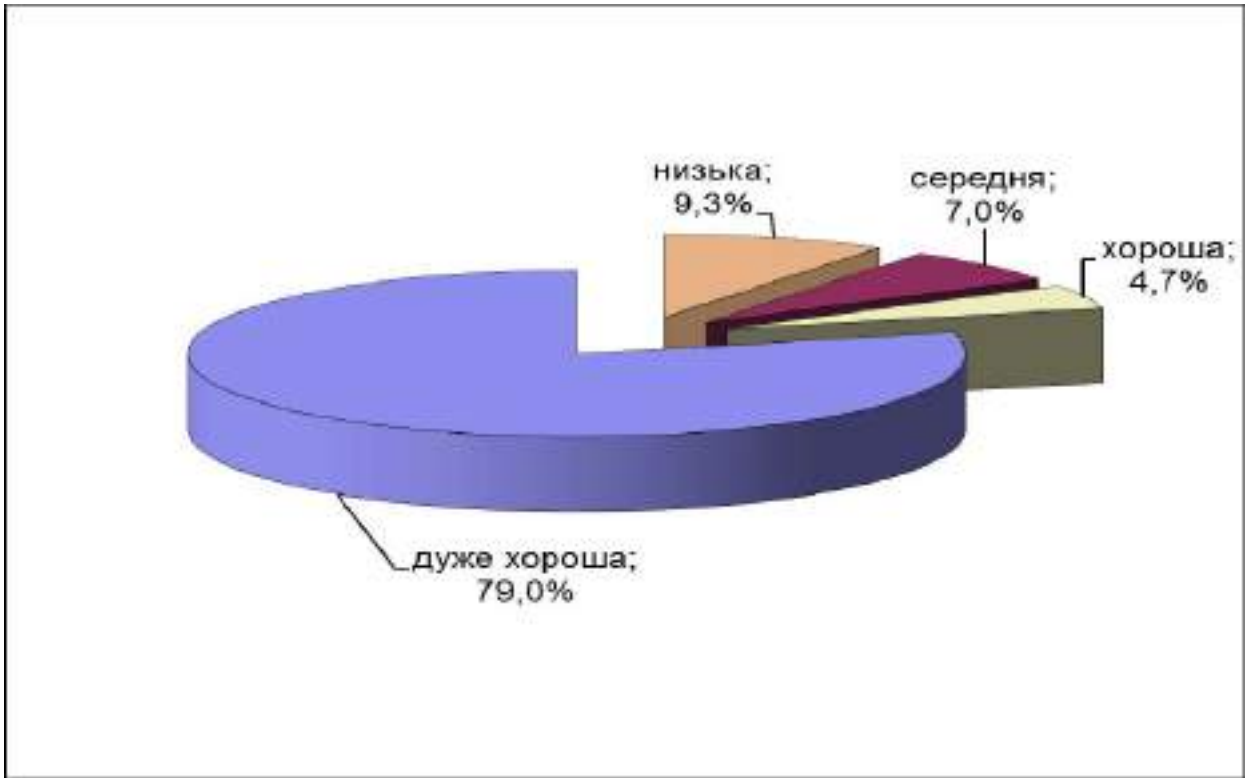

Діаграма 2.1.7.4. *Розподіл тестових завдань із французької мови за розподільною здатністю*

Тест
Частина «ЧИТАННЯ»
COMPRÉHENSION ÉCRITE

Lisez les documents. Pour chaque question, choisissez la bonne réponse et cochez la case correspondante sur la feuille de réponses.

1

Vends 2 chiennes (carlin beige). Elles sont dotées d'une puce d'identification électronique chacune, vaccinées, avec le certificat de bonne santé. Leur maman est LOF 2FYY136 et le papa est très beau de race pure. Le prix 800 €. Tél.: 0545227285/0615848620.

Dans quelle rubrique du journal figure cette annonce?

A Voyages, vacances
B Animaux, divers
C Auto, véhicule
D Informatique, vidéo

Правильна відповідь: **B.**

2

C'est une science abstraite de base, à caractère essentiellement déductif, qui se construit par le seul raisonnement et sans laquelle la pratique des autres sciences et de nombreuses techniques serait impossible. Elle représente l'ensemble des opérations logiques que l'homme applique aux concepts de nombre, de calcul, de forme et de la mesure des grandeurs.

De quelle science s'agit-il dans cette définition?

A de la biologie
B de la géographie
C de la mathématique
D de la chimie

Правильна відповідь: **C.**

3

Cher Yann!

Tu peux être fier du travail réalisé. Il y aura sans doute des clients surpris par le logo de ton entreprise. C'est vrai que tu sauras les attirer et, comme moi, ils s'arrêtent devant ta porte, ils seront intéressés et ils seront ravis de te compter comme leur fournisseur! Bonne chance et félicitations!

Amicalement

Michel

Qu'est-ce qu'on apprend de la carte postale?

A Yann a ouvert une nouvelle société.
B Yann a changé de fournisseur local.
C Yann a servi beaucoup de clients.
D Yann a trouvé un excellent travail.

Правильна відповідь: **A.**

4

Bravo pour l'opération «la Flamme» du magazine **Marie Claire**. Votre bougie sera en vente longtemps. Ces petites filles qui ont compris que leur salut passait par l'éducation le méritent. L'une d'elles dit: «C'est notre devoir d'apprendre, pour aider les gens et notre pays». Dommage que les enfants français ne comprennent pas toujours l'intérêt des études dans notre pays privilégié, où l'école est considérée comme une obligation, et non comme une chance.

Pourquoi le magazine **Marie Claire** a-t-il organisé la vente des bougies?

A pour diffuser la production des enfants
B pour éclaircir les maisons des pauvres
C pour souligner la nécessité des études
D pour remettre les cadeaux de fin d'année

Правильна відповідь: **C.**

5

Tu m'as demandé de parler un peu de mes proches. Il y a dix ans que j'habite avec ma sœur cadette, Nathalie, et ma mère. Ma grand-mère est vieille, mais elle est toujours très active. J'aime lui rendre visite parce qu'elle me parle de sa jeunesse.

Phillipe

De qui Philippe parle-t-il?

A de son ami
B de sa cousine
C d'une de ses visites
D de sa famille

Правильна відповідь: **D.**

6

Malika Ménard, Miss France 2010 reviendra dans sa ville natale: elle sera accueillie à la mairie, puis elle assistera à l'arbre de Noël des enfants du personnel communal au Zénith. À cette occasion, Ouest-France vous invite à lui poser vos questions. L'adresse pour vos interrogations rédaction.caen@ouest-france.fr

De quoi s'agit-il dans ce texte?

A du concours musical communal au Zénith
B de la proposition d'Ouest-France aux lecteurs
C du programme de célébration de Noël à Caen
D de l'origine de Malika Ménard, Miss France

Правильна відповідь: **B.**

7

Finies, les journées interminables assis sur une chaise. Maintenant, ce sera cours le matin et sport ou activités culturelles l'après-midi. Pour cette réforme, le ministre de l'Éducation s'est inspiré du modèle éducatif d'autres pays. En France, l'année scolaire est la plus courte d'Europe, mais le nombre d'heures de cours par jour est le plus important. Selon les médecins, ces longues journées sont loin d'être bénéfiques pour l'apprentissage. Les élèves ne peuvent rester concentrés aussi longtemps.

Quelle est la raison principale de cette proposition du ministre de l'Éducation?

A La journée scolaire est longue et fatigante.
B Les salles d'études sont mal équipées.
C Le nombre d'heures de classe est insuffisant.
D Les activités culturelles prennent trop de temps.

Правильна відповідь: **A.**

8

Prochaine révolution côté déco? La maison interactive. Comprenez: des systèmes complexes de minicapteurs sensoriels adapteront la couleur des meubles, la luminosité, le son... à nos émotions. Par exemple, si on admire un vase bleu en arrivant dans une pièce, notre chaise deviendra progressivement bleue. Étonnant aussi, le tapis interactif qui changera d'image au fur et à mesure de nos déplacements... Ou bien les murs qui varieront la musique selon le nombre de personnes.

Qu'apporteront les nouvelles technologies dans la maison de l'avenir?

A la lumière s'allumera pendant les déplacements
B la musique annoncera l'approche des hôtes
C les minicapteurs transmettront des messages verbaux
D le décor réagira à tout changement dans les locaux

Правильна відповідь: **D.**

9

Joey,
Le printemps revient et nous serions heureux de t'accueillir dans notre maison de campagne pour le week-end de la Pentecôte.
Ce serait pour nous l'occasion de nous retrouver après tout ce temps!
La maison est tout proche de la vallée de Durance et deux pas des Gorges du Verdon.

À bientôt

Chandler

Quel est le type de ce document?

A une carte de vœux
B une lettre de motivation
C une annonce de location
D une invitation d'amis

Правильна відповідь: **D.**

10

Depuis l'interdiction de fumer dans les lieux publics, la cigarette électronique s'est développée. L'Agence française de sécurité sanitaire vient de révéler qu'elles étaient mauvaises. Les produits contiennent des quantités de nicotine, même faibles, qui *«peuvent conduire à des effets indésirables graves»*. Elle recommande donc de ne pas consommer ces cigarettes. Elle précise que ces produits ne sont pas des médicaments pour arrêter de fumer: les pharmacies ne sont pas autorisées à les vendre.

D'après ce document, quelle est la recommandation des spécialistes?

A déconseiller l'usage des cigarettes électroniques
B autoriser la vente des cigarettes dans les pharmacies
C diminuer le taux de nicotine des cigarettes électroniques
D interdire la production des cigarettes électroniques

Правильна відповідь: **A.**

11

Après l'interdiction de fumer dans les lieux publics, le ministre de la Santé a décidé de s'attaquer aux habitudes alimentaires des adolescents. L'accès aux fast-foods sera interdit aux mineurs non-accompagnés. Ce type de restaurants, situés à moins de 2 km des établissements scolaires, seront fermés. Les élèves seront pesés chaque semaine par l'infirmière scolaire. L'évolution de leur courbe de poids déterminera leur menu à la cantine (menu normal, XL ou légumes/poisson). Ces mesures te paraissent-elles suffisantes?

À quel problème propose-t-on aux lecteurs de réfléchir?

A à l'organisation d'une nourriture saine pour les adolescents
B à l'interdiction de la restauration rapide dès septembre
C à la fermeture des infirmeries dans les établissements scolaires
D au changement du ménu des restaurants fast-foods

Правильна відповідь: **A.**

12

Bonjour à tous,

J'ai hâte de vous dire que j'ai changé de profession. Je suis maintenant «Vacancier».

C'est un travail agréable, mais qui nécessite une certaine résistance au soleil. Cette profession se pratique uniquement dans les pays chauds.

Comme toute profession, les congés sont obligatoires, alors ils consistent à travailler dans une entreprise pendant 11 mois.

Bon, je vous laisse, je dois retourner au boulot, j'ai une chaise longue que je dois tester pendant plusieurs heures.

Bises

Qu'annonce l'expéditeur aux destinataires sur son activité présente?

A qu'il attend son congé obligatoire depuis 11 mois
B qu'il exerce un nouveau métier dans un autre pays
C qu'il passe son temps libre sur une chaise longue
D qu'il est obligé de travailler sous le soleil brûlant

Правильна відповідь: **C.**

13

Aujourd'hui, il fera nuageux. Les maxima seront proches de 20 degrés au bord de mer. Vendredi, il fera plus sec. Les maxima se situeront entre 16 et 22 degrés. Samedi, les maxima seront compris entre 19 et 23 degrés. Dimanche, il fera très nuageux. Il fera un peu moins doux, de 17 à 21 degrés. Lundi, une averse sera possible en matinée, mais ensuite le temps deviendra sec. Les maxima seront compris entre 17 et 21 degrés.

Quel jour de la semaine sera le plus chaud, selon les prévisions?

A vendredi
B samedi
C dimanche
D lundi

Правильна відповідь: **B.**

14

	Tout commence en 1837. L'Anglais Rowland Hill observe la servante d'une auberge à qui le facteur donne une lettre. Elle la regarde, puis la rend et refuse de payer la taxe. À l'époque, c'est le destinataire qui rembourse le prix d'un pli. Dès lors, beaucoup refusent. La demoiselle l'avouera plus tard: elle avait convenu d'un code avec son fiancé. Selon la présentation de l'adresse, elle savait comment il allait. Malin, non? Rowland Hill propose alors de créer les timbres. Le ***one penny black*** apparaît au Royaume-Uni en 1840.

Qu'est-ce qui a apparu en 1840 au Royaume-Uni?

A la création de l'organisation philatéliste par Rowland Hill
B la livraison à domicile du courrier par des facteurs
C le paiement de la correspondance par un expéditeur
D la remise des lettres aux destinataires par la poste restante

Правильна відповідь: **C.**

15

Hier, trois hommes, qui ne parlaient pas français, ont essayé d'acheter trois roses avec un billet de cent euros chez la fleuriste. Le groupe a fait comprendre qu'il était très pressé et, lorsque la commerçante leur a dit ne pas avoir la monnaie, les clients sont sortis en lui faisant comprendre qu'ils allaient changer la coupure. En réalité, ils sont montés dans une voiture immatriculée en Roumanie et sont partis. Ils ont vraisemblablement tenté d'écouler un faux billet.

Quel risque la fleuriste a-t-elle couru ?

A d'être surveillée
B d'être attaquée
C d'être cambriolée
D d'être trompée

Правильна відповідь: **D.**

16

Le premier week-end de juillet, c'était le début du Tour de France, mais c'était aussi la première «vélorution universelle» parisienne. Deux mille cyclistes ont défilé à grands coups de «l'auto rend gros, le vélo rend beau!» pour critiquer l'usage abusif de la voiture et améliorer la place des cyclistes en ville. Même si les automobilistes n'étaient pas tous ravis de rouler au pas, l'esprit était plutôt festif. Si c'était la première de ce type à Paris, ces manifestations ne sont pas nouvelles. Les premières vélorutions ont eu lieu dès les années 1970.

Quel est l'objectif de cette manifestation?

A favoriser la pratique du vélo
B interdire l'utilisation des voitures
C créer un club sportif de vélo
D organiser une fête de la ville

Правильна відповідь: **A.**

Lisez le texte. Complétez-le par le mot ou le groupe de mots qui se trouve parmi les choix proposés après le texte et qui correspond le mieux au contenu du texte. Cochez la case correspondante sur la feuille de réponses.

Aujourd'hui… on n'achète rien!

Consommer, consommer, toujours consommer! La journée mondiale sans achats est **(17)**_____ de nos achats!

Le dernier week-end de novembre est généralement le week-end **(18)** _____. À l'approche des fêtes de Noël, les familles font le plein de cadeaux et de bonnes choses à déguster. Voilà pourquoi ce week-end a été choisi **(19)** _____.

Son objectif? Montrer aux consommateurs **(20)** _____ forcément vivre moins bien. Les associations à l'origine de cette initiative veulent sensibiliser les consommateurs sur les conséquences de leurs achats: **(21)** _____ par le transport et la fabrication des objets.

Dans le monde, une minorité de personnes consomme la majorité des ressources planétaires.

En France, c'est l'association Casseurs de pub qui organise cette journée. Elle milite contre la publicité envahissante **(22)** _____.

A par exemple, réfléchir à la pollution causée
B que l'on peut acheter moins et mieux sans
C où Européens et Américains consomment le plus
D qui incite à la consommation fort exagérée
E l'occasion de bien réfléchir aux conséquences
F quand les consommateurs restent chez eux
G pour instaurer la Journée mondiale sans achats

	A	B	C	D	E	F	G
17							
18							
19							
20							
21							
22							

17
Правильна відповідь: **E.**

18
Правильна відповідь: **C.**

19
Правильна відповідь: **G.**

20
Правильна відповідь: **B.**

21
Правильна відповідь: **A.**

22
Правильна відповідь: **D.**

Частина « ВИКОРИСТАННЯ МОВИ»
MAÎTRISE DES STRUCTURES DE LA LANGUE

LEXIQUE

Choisissez la bonne réponse et cochez une case correspondante sur la feuille de réponses.

23
– Qui est ce jeune homme?
– C'est mon _____ Georges. Il a douze ans.

A père
B mari
C fils
D fiancé

Правильна відповідь: **C.**

24
Client – Madame, qu'est-ce que c'est «Acadomia»?
Secrétaire – C'est une _____ qui est spécialisée dans les cours scolaires à domicile.

A exposition
B boutique
C fabrique
D entreprise

Правильна відповідь: **D.**

25
– Papa, qu'est-ce qu'un «_____»?
– C'est une personne qui remporte une compétition sportive.

A entraîneur
B masseur
C arbitre
D champion

Правильна відповідь: **D.**

26
– Comment arrives-tu à être en pleine forme physique?
– Je _____ beaucoup.

A pense
B bouge
C mange
D parle

Правильна відповідь: **B.**

27
Directeur – Quel est le montant de votre _____?
Employé – 1500 € brut par mois, Monsieur.

A commande
B plafond
C salaire
D transfert

Правильна відповідь: **C.**

28
– Qu'est-ce que vous avez comme _____ du jour?
– Lapin à la moutarde, Madame.

A ordre
B plat
C mode
D sujet

Правильна відповідь: **B.**

29
– Qu'est-ce que tu _____ dans ton lycée?
– Oh! Papi! Beaucoup de matières.

A observes
B fabriques
C dessines
D apprends

Правильна відповідь: **D.**

30
– Maman! Tante Jacqueline a un nouvel _____ dans sa maison.
– Lequel?
– Un crocodile.

A éclairage
B animal
C équipement
D instrument

Правильна відповідь: **B.**

31
Guide – Sous vos yeux vous avez _____ d'Aïvazovsky qui représente la beauté et la grandeur de la mer.

A le paysage
B la photo
C la sculpture
D le portrait

Правильна відповідь: **A.**

32
– Arsène, tu as _____ lu la notice et c'est pourquoi tu as cassé la cafetière.

A mal
B encore
C beaucoup
D déjà

Правильна відповідь: **A.**

GRAMMAIRE

Choisissez la bonne réponse et cochez une case correspondante sur la feuille de réponses.

33
À quelle heure _____ d'habitude?
– À six heures et demie.

A te lèves-tu
B te lèveras-tu
C te levas-tu
D te lèverais-tu

Правильна відповідь: **A.**

34
– Qui est _____ fille en pull gris?
– C'est Magalie, la sœur de Jules.

A ces
B ce
C cet
D cette

Правильна відповідь: **D.**

35
Thomas – Maman! _____ soupe, je n'en veux pas.
Mère – Thomas, tu manges et pas de discussion!

A De
B Du
C De la
D La

Правильна відповідь: **C.**

36
Contrôleur – Votre billet est vraiment _____!
Voyageur – Ce n'est pas possible! Je l'ai acheté au distributeur SNCF.

A falsifiée
B falsifié
C falsifiés
D falsifiées

Правильна відповідь: **B.**

37
Amélie – Claire, tu veux acheter une blouse?
Claire – Oui, elle me plaît beaucoup.
Amélie – Laquelle?
Claire – _____ qui est au milieu du rayon.

A Celui
B Celles
C Celle
D Ceux

Правильна відповідь: **C.**

38
Père – Pierre, que fait ta sœur dans la salle de bain?
Pierre – Elle _____ nettoie.

A le
B la
C lui
D les

Правильна відповідь: **B.**

39
– Jules, c'est à toi ce crayon?
– Oui, c'est _____

A le sien
B le mien
C le tien
D le leur

Правильна відповідь: **B.**

40
La Fête de la Musique _____ à la date du 21 juin par le ministre de la Culture Jack Lang en 1982.

A a été instaurée
B aura été instaurée
C aurait été instaurée
D ait été instaurée

Правильна відповідь: **A.**

41
– Papa, j'ai réussi mon concours d'architecture!
– Félicitations! Mais si tu _____ dur tu l'aurais eu il y a deux ans.

A auras travaillé
B aies travaillé
C aurais travaillé
D avais travaillé

Правильна відповідь: **D.**

42
– On _____ aller au bord de la mer cet été. Qu'est-ce que tu en penses?
– Oui, je veux bien.

A pourra
B puisse
C pourrait
D put

Правильна відповідь: **C.**

Частина «ПИСЬМО»
EXPRESSION ÉCRITE

43
Votre famille a déménagé. Vous voulez annoncer cette nouvelle à votre ami(e) français(e) et vous lui écrivez pour:

– décrire votre nouveau logement;
– dire comment vous voulez meubler votre chambre;
– poser des questions sur l'aménagement de sa chambre.

N'écrivez ni dates, ni données personnelles!

2.1.7.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту

Тест із французької мови укладено відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання з іноземних мов. Структурно тест складався з трьох частин: «Читання», «Використання мови» та «Письмо».

Завдання тесту частини «Читання» (1–22) за рівнем складності є оптимальними (середній показник – 54%). При цьому виявилися легкими завдання та тексти, пов'язані з такими темами спілкування, як: «Сім'я. Родинні стосунки» (завд. 5, складність – 75%), «Дозвілля. Відпочинок» (завд. 9, складність – 69%), «Людина і довкілля» (завд. 13, складність – 77%), «Спорт у країні, мова якої вивчається» (завд. 16, складність – 62%). Водночас усі завдання цієї частини мають дуже хороші показники розподільної здатності (від 47% до 71%).

Варто підкреслити, що серед завдань цієї частини тесту є й завдання, яке виявилося занадто складним для виконання (завд. 12, складність – 19%). Причиною цього можливо було те, що учасники тестування не змогли зрозуміти запропонований текст через наявність у ньому прихованої іронії автора поштової листівки, переданої за допомогою переносного значення слів.

Завдання на розуміння структури тексту (17–22) за рівнем складності також є оптимальними (середній показник – 50%). Однак складним було завдання 18 (складність – 27%): формулювання варіанта відповіді **F** для учасників виявилося більш привабливим, аніж правильна відповідь **C**. Можлива причина цього явища полягає в тому, що учасники тестування, заповнюючи пропуски в кожному реченні окремо, не перечитували час від часу увесь текст, а отже, й зупинили свій вибір на неправильному варіанті. У цілому завдання 17–22 мають дуже хороші показники розподільної здатності (від 70% до 80%).

Завдання тесту частини «Використання мови», що були спрямовані на перевірку лексики (23–32), не викликали труднощів в учасників й були легкими (середній показник – 66%). При цьому складним виявилося лише завдання 25 (складність – 23%), спрямоване на перевірку сформованості навички використання в мовленні широко вживаного слова «champion». Завдання викликало труднощі, тому що учасники тестування не зрозуміли тлумачення слова «champion» – «c'est une personne qui <u>remporte</u> une compétition». Са́ме слово «remporter», яке зустрічається у шкільних підручниках (стор. 124, текст «17e tournoi de Judo à Vichy», Клименко Ю. М. Французька мова: підруч. для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. (дев'ятий рік навчання) Рівень стандарту), виявилося для учасників тестування не зрозумілим, тому вони й віддали перевагу неправильному варіантові відповіді «arbitre».

Завдання тесту частини «Використання мови», що були спрямовані на перевірку граматики (33–42), також виявилися легкими (середній показник – 66%). Складним було лише завдання 35 (складність – 28%), спрямоване на перевірку навички вживання в мовленні часткового артикля. Можливою причиною цього є те, що учасники тестування, не проаналізувавши зміст завдання, зупинилися на виборі варіанта відповіді **D**, знаючи, що слово «soupe» у французькій мові жіночого роду, хоча в завданні містився контекст, який потребував застосування часткового артикля.

Завданням частини «Письмо» (43) передбачено створення власного висловлення в письмовій формі відповідно до запропонованої комунікативної ситуації. У цілому завдання за рівнем складності є оптимальним (40%). Однак виявлено, що кількість робіт, оцінених у 0 балів, становить 295 (33% від усіх учасників тестування): 170 учасників тестування не приступали до його виконання,

залишивши бланк Б порожнім; у 109 учасників зміст роботи не відповідав умовам, які зазначені в комунікативній ситуації; у 16 – зміст роботи був незрозумілим через велику кількість помилок.

Решта учасників тестування виконувала завдання комунікативної ситуації та змогла отримати від 3 до 14 балів. Найвищий бал за виконання завдання на бланку Б має лише 16 учасників, що становить 1,8% від загальної кількості усіх учасників тестування.

Проаналізуємо результати учасників тестування за критерієм **a** (змістове наповнення). Опрацювання першої (**a1**) та другої (**a2**) умов не викликало труднощів в учасників (кожен третій зміг набрати максимальний бал). При цьому виявлено непоодинокі випадки використання учасниками тестування таких стратегій, як:

– перефразування умов комунікативної ситуації з метою відповіді на завдання;

– відтворення раніше вивчених напам'ять фрагментів тем усного мовлення, які не є відповіддю на завдання;

– списування словосполучень, речень і навіть цілого тексту завдання 8.

Це є свідченням того, що учасники тестування намагаються перш за все вирішити проблему набору балів, а не продемонструвати свій реальний рівень володіння мовою.

Виконання третьої (**a3**) умови комунікативної ситуації для переважної більшості учасників виявилося справою складною (лише 6% учасників отримали максимальний бал). Замість того, аби поставити питання товаришеві про облаштування ним кімнати, учасники запитували про характеристику будівлі, кількість кімнат у квартирі/будинку, розмір кімнати тощо. Така ситуація викликана нерозумінням ключового словосполучення «l'aménagement de sa chambre» в завданні.

Складним для учасників тестування було й виконання вимог критерію **b1** (структура тексту та зв'язність). Лише 23% учасників отримали максимальний бал. Це пояснюється тим, що для досягнення цілісності написаного тексту учасники використовували переважно значення слів та певний порядок речень, повністю ігноруючи слова-зв'язки, які й існують для цієї мети.

Щодо критерію **b2** (відповідність письмового висловлення заданому формату) зазначимо: учасники в цілому опанували вимоги щодо оформлення особистого листа. Майже половина учасників змогла набрати максимальний бал. Водночас із тим є непоодинокі випадки, коли учасники, наприклад, не будучи впевненими в правильності формулювання кінцівки листа, пропонували два («Amicalement! Bises»), а то й три варіанти («Je t'embrasse. Bisous. Amicalement») кінцевих формулювань, сподіваючись, що екзаменатори під час перевірки виберуть «потрібний». Зустрічаються також і адаптовані формулювання із офіційного листа. Наприклад, «Dans l'attente de ta réponse je te prie de recevoir, Mon ami, l'expression de mes sentiments les plus amicaux».

Показники складності критеріїв **c** (використання лексики) та **d** (використання граматики») свідчать, що учасники тестування володіють лексичними та граматичними одиницями на достатньому рівні. Однак цей висновок стосується лише тих учасників, які набрали тестові бали за виконання завдання на бланку Б.

Загалом зміст комунікативної ситуації дав змогу більшості учасників тестування, спираючись на власний життєвий досвід, створити висловлення, яке в повній мірі продемонструвало їхню мовленнєву компетенцію на момент завершення навчання в середньому загальноосвітньому навчальному закладі.

2.1.8. Тест з іспанської мови

2.1.8.1. Структура та зміст тесту

Зовнішнє незалежне оцінювання з іспанської мови проводилося 8 червня 2013 р. У ньому взяли участь 168 осіб (83,6% від загальної кількості зареєстрованих).

На виконання завдань тесту з іспанської мови було відведено 120 хвилин.

Тест розроблено на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання з іноземних мов, затвердженої Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України (наказ № 791 від 14.07.2011 р., додатки 3 і 3.4).

Кількісний розподіл завдань тесту з іспанської мови за видами мовленнєвої діяльності та знаннями і вміннями, що перевірялися, подано в таблиці 2.1.8.1.

Таблиця 2.1.8.1

Види мовленнєвої діяльності	**Знання, вміння та навички**							Усього
	загальне розуміння тексту	вибіркове розуміння тексту	повне розуміння тексту	розуміння структури тексту	лексичні вміння та навички	граматичні вміння та навички	висловлення в письмовій формі	
Читання	5	6	5	6	–	–	–	22
Використання мови	–	–	–	–	10	10	–	20
Письмо	–	–	–	–	–	–	1	1
Усього	5	6	5	6	10	10	1	43

Тест з іспанської мови складався із завдань закритої та відкритої форм.

Завдання закритої форми:

- з вибором однієї правильної відповіді;
- на встановлення відповідності;
- на заповнення пропусків.

Завдання відкритої форми з розгорнутою відповіддю.

Кількісний розподіл завдань тесту за формами подано в таблиці 2.1.8.2.

Таблиця 2.1.8.2

Форми тестових завдань	**Знання, вміння та навички**							Усього
	загальне розуміння тексту	вибіркове розуміння тексту	повне розуміння тексту	розуміння структури тексту	лексичні вміння та навички	граматичні вміння та навички	висловлення в письмовій формі	
З вибором однієї правильної відповіді	–	–	5	–	–	–	–	5
На встановлення відповідності	5	6	–	–	–	–	–	11
На заповнення пропусків	–	–	–	6	10	10	–	26
З розгорнутою відповіддю	–	–	–	–	–	–	1	1
Усього	5	6	5	6	10	10	1	43

Завдання з вибором однієї правильної відповіді складалися із запитання та чотирьох варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. За виконання кожного завдання можна було отримати 0 або 1 бал.

Виконання завдань на встановлення відповідності полягало в доборі заголовків до текстів/частин текстів із поданих варіантів; тверджень/ситуацій до оголошень/текстів; запитань до відповідей або відповідей до запитань. За виконання кожного завдання можна було отримати 0 або 1 бал.

У завданнях на заповнення пропусків у тексті передбачено доповнення абзаців/речень у тексті реченнями/частинами речень, словосполученнями/словами із поданих варіантів. За виконання кожного такого завдання можна було отримати 0 або 1 бал.

У завданні відкритої форми з розгорнутою відповіддю передбачено створення власного висловлення в письмовій формі відповідно до запропонованої комунікативної ситуації. Це завдання перевіряли спеціально підготовлені екзаменатори відповідно до розробленої схеми оцінювання на основі критеріїв змісту та мовного оформлення. А саме:

a. Змістове наповнення (опрацювання трьох умов, зазначених у ситуації):

a1 – перша умова: 0, 1 або 2 бали;

a2 – друга умова: 0, 1 або 2 бали;

a3 – третя умова: 0, 1 або 2 бали.

b. Структура тексту та зв’язність:

b1 – логіка викладу та зв’язність тексту (наявність з’єднувальних елементів у тексті): 0, 1 або 2 бали;

b2 – відповідність письмового висловлення заданому формату (особистий чи офіційний лист): 0, 1 або 2 бали.

c. Використання лексики (лексична наповнюваність, володіння лексичним матеріалом): 0, 1 або 2 бали.

d. Використання граматики (морфологія, синтаксис, орфографія): 0, 1 або 2 бали.

За виконання такого завдання можна було отримати від 0 до 14 балів.

Максимальна кількість балів, яку можна було отримати, виконавши правильно всі завдання тесту з іспанської мови, – 56.

2.1.8.2. Психометричні характеристики тесту

Статистичні характеристики результатів тестування з іспанської мови подано в таблиці 2.1.8.3.

Таблиця 2.1.8.3

Назва характеристики	**Кількісне значення**
Кількість учасників	168
Максимально можливий бал	56
Максимально набраний бал*	56
Середній набраний бал	29,85
Стандартне відхилення	14,17
Середня складність завдань тесту (%)	53,71
Середня розподільна здатність тесту (%)	54,63
Коефіцієнт α-Кронбаха	0,95

* *отримав один учасник*

На діаграмі 2.1.8.1 показано розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з іспанської мови.

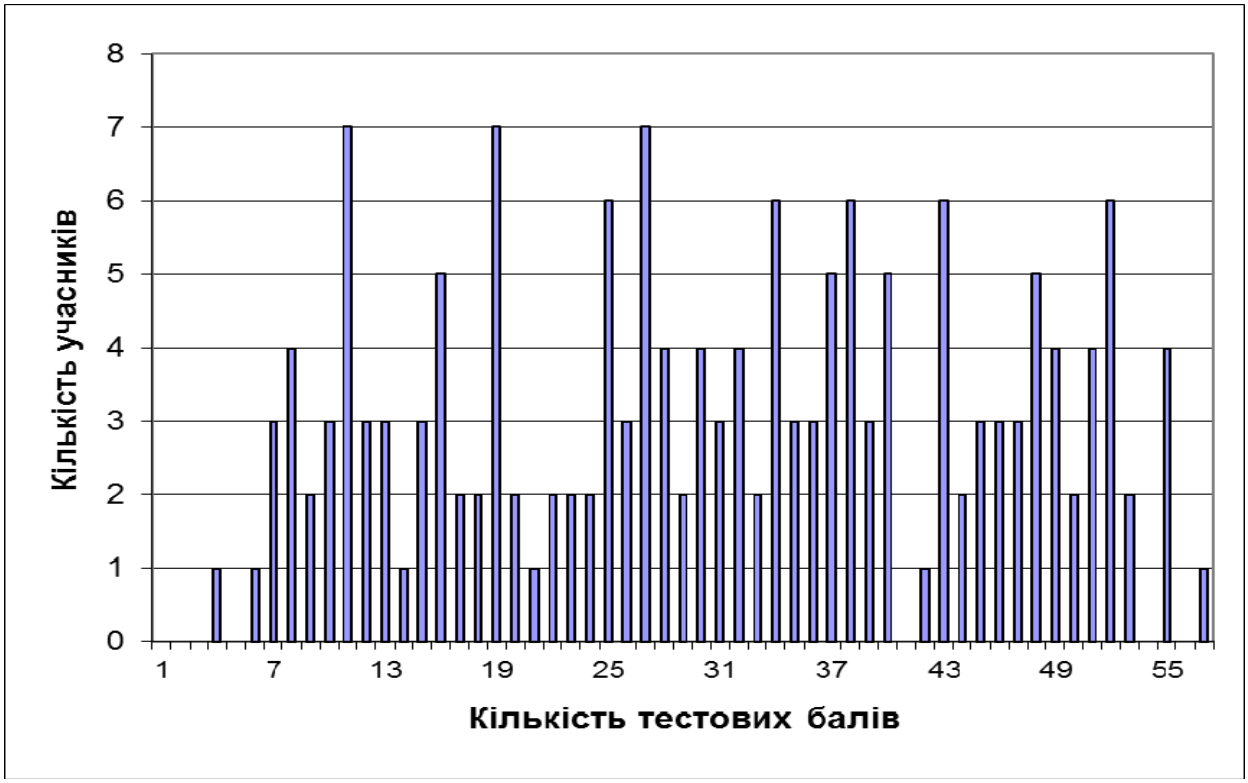

Діаграма 2.1.8.1. *Розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з іспанської мови*

На діаграмі 2.1.8.2 показано розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання).

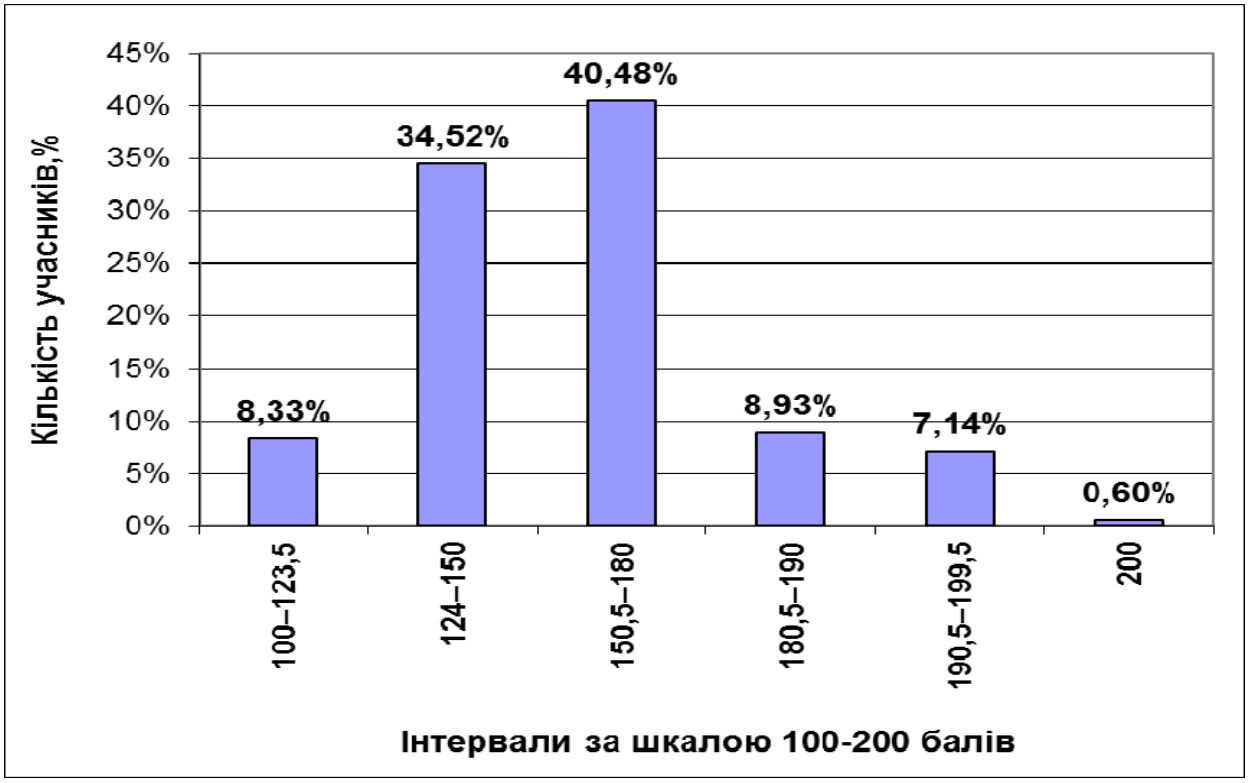

Діаграма 2.1.8.2. *Розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання)*

На діаграмі 2.1.8.3 показано розподіл тестових завдань з іспанської мови за складністю.

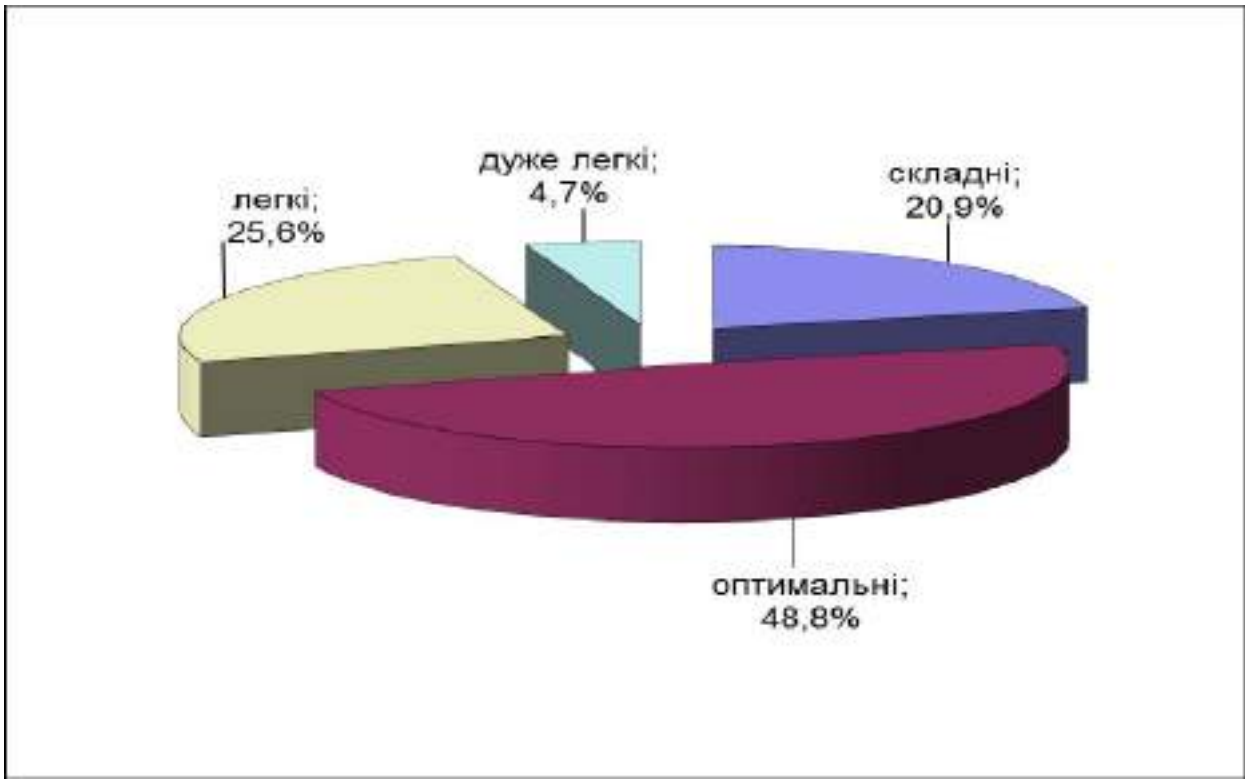

Діаграма 2.1.8.3. *Розподіл тестових завдань з іспанської мови за складністю*

На діаграмі 2.1.8.4 показано розподіл тестових завдань з іспанської мови за розподільною здатністю.

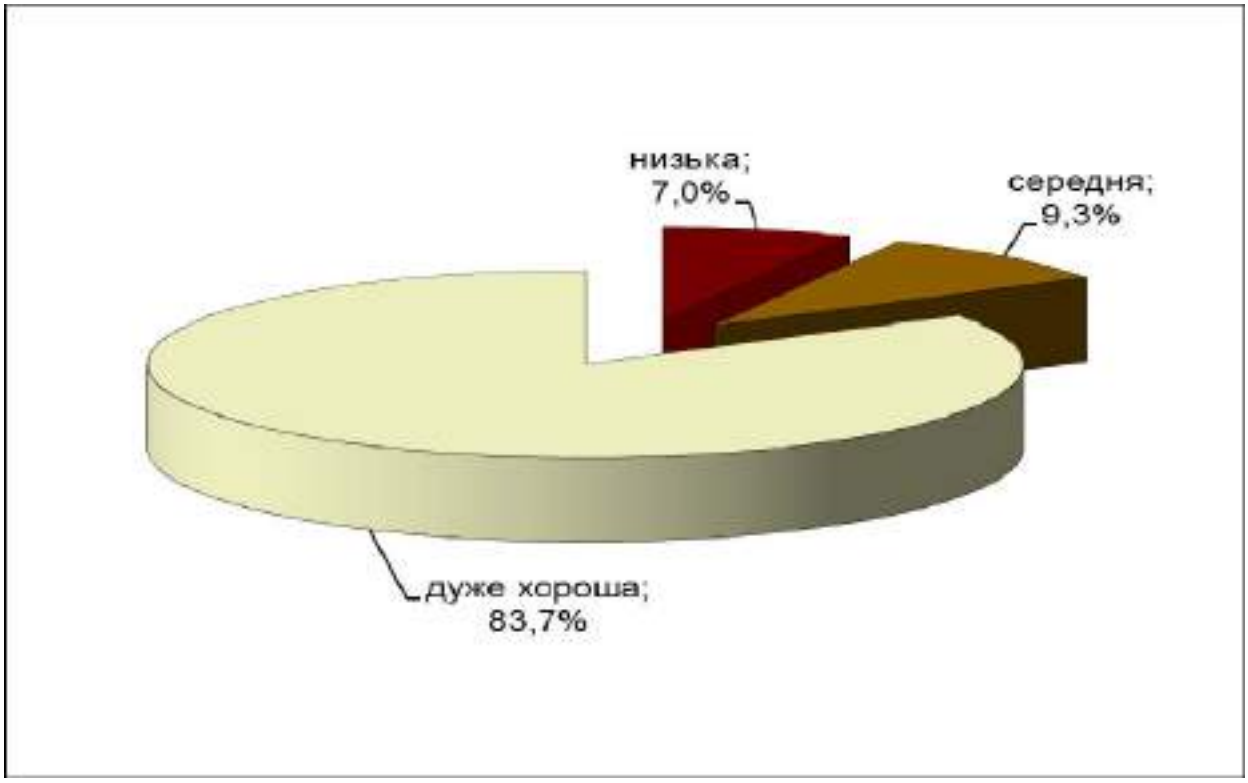

Діаграма 2.1.8.4. *Розподіл тестових завдань з іспанської мови за розподільною здатністю*

Тест
Частина «ЧИТАННЯ»
Comprensión de lectura

TAREA 1

Relacione cada uno de los textos (1–5) con su título (A–H). Tenga en cuenta que TRES títulos NO corresponden al contenido de ningún texto. Marque la opción elegida en la Hoja de Respuestas (*forma A*).

A Las asignaturas pendientes de la democracia
B Estrategias para salvar los libros
C Castigados sin playa
D Abandono escolar
E Manuales en el carrito
F Con el título en la mano no basta
G El Gobierno cambia los contenidos de secundaria
H Los lectores piden más y mejor información científica

1 – (…..)
El desempleo se sigue cebando en el colectivo de los más jóvenes. ¿Cuál es la solución? Una de ellas, valorar si los estudios elegidos tienen futuro en el mercado laboral. ¿Qué carreras son más interesantes? Según el *Informe Fedea*, las Tecnológicas y los negocios relacionados con el turismo. En Económicas y Empresariales existe equilibrio entre oferta y demanda laboral.

Правильна відповідь: **F.**

2 – (…..)
"Teresa, tú a por los libros, y yo, a por la comida". Sobre el mostrador, los carteles recuerdan: 25% de descuento en libros de texto. Los hipermercados han aprovechado la decisión del Gobierno de liberalizar la rebaja de los volúmenes de la enseñanza obligatoria. "Me da un poco de grima comprar los libros del colegio al tiempo que la harina o los tomates, pero no me queda más remedio que hacerlo así", explica Teresa.

Правильна відповідь: **E.**

3 – (…..)
La situación de nuestra cultura es confusa y el seminario *La sociedad lectora*, que se ha desarrollado en el centro cultural *Círculo de Lectores*, ha intentado delinear cuál es la situación actual de la lectura. El viejo hábito está perdiendo terreno frente a los cada día más poderosos medios audiovisuales. Los intelectuales reunidos estuvieron de acuerdo en que el fomento de la lectura debe empezar en la escuela.

Правильна відповідь: **B.**

4 – (…..)

El 30% de los jóvenes españoles no concluye la Secundaria, más del doble que la media europea. Este dato debería provocar alarma en la sociedad española y en los responsables educativos del Gobierno. El 32% de los universitarios deja los estudios en el segundo curso de la carrera. Todavía no están explicadas las razones que llevan a un alumno a dejar los estudios a mitad de graduación.

Правильна відповідь: **D.**

5 – (…..)

Pasean sobre el asfalto con sus carpetas de apuntes y sus caras de aburrimiento. Son los alumnos que arrastran alguna asignatura pendiente y que veranean en la capital. Las academias privadas abren sus aulas en verano a los estudiantes suspendidos. "Lo estoy pasando fatal. El calor es insoportable. No hay quien lo resista...", se lamenta Ana Hidalgo, estudiante de primer curso con dos asignaturas a cuestas: Literatura e Inglés.

Правильна відповідь: **C.**

TAREA 2

Después de leer el siguiente texto, busque para cada frase (6–10) la opción adecuada entre las cuatro (A–D) que se le ofrecen. Marque la opción elegida en la Hoja de Respuestas (*forma A*).

A Jesús García, un pastor de 72 años, los vecinos de Majaelrayo (Guadalajara), le conocen como "el señor del anuncio". Él pasó a la historia de la publicidad española al pronunciar en un anuncio de todoterrenos la frase "Y el Madrid qué, otra vez campeón de Europa, ¿no?". Este anuncio fue elegido como el mejor anuncio publicitario del año y ganó el premio a la creatividad en San Sebastián.

Los turistas que visitan la aldea no dan crédito cuando encuentran a Jesús por la calle. El pastor, que ya ha contestado a más de una entrevista para los periódicos, no puede evitar la sonrisa cuando escucha a los visitantes exclamar sorprendidos: "¡Anda! Es como en el anuncio. Pensábamos que era un actor".

Jesús y Ángela, su esposa, viven en Majaelrayo desde que nacieron. Durante el invierno, no más de 35 personas aguantan las bajas temperaturas de esta aldea que vive de la cría de vacas y cabras. Ángela cuenta que el pastor lleva una vida más propia de un jubilado que de un actor. Atiende a los periodistas a la puerta de su casa con sus zapatillas de cuadros, su vieja chaqueta de lana, su boina y las manos en los bolsillos. Aunque asegura que está contenta de que su marido haya protagonizado el anuncio: "Le vieron a él y al actor que traían le dijeron que no valía", la esposa del pastor se queja de la cantidad que le pagaron. Pero según la agencia de publicidad "él recibió el mismo sueldo que iba a cobrar el actor contratado".

Los vecinos destacan que Jesús es "una persona encantadora y natural, que vive en un mundo rural y que, a partir del anuncio, ha descubierto el mundo de las grandes ciudades, hasta entonces desconocido para él". Como anécdota, relatan que Jesús nunca ha entendido de fútbol, aunque, sin quererlo, saltó a la fama hasta compartir portadas con los jugadores del Real Madrid.

La participación de Jesús en el anuncio fue pura casualidad. Junto a otros cabreros Jesús llegó al lugar donde iban a rodar el anuncio. Los de la agencia habían alquilado sus cabras, pero cuando le oyeron hablar le contrataron a él sin dudarlo.

Según los de la agencia “es un excelente actor y un hombre muy listo. Memorizó todas las frases que tenía que decir en un tiempo récord y todo se rodó de una sola vez, sin repeticiones”. Los únicos incidentes del rodaje los protagonizaron las cabras contratadas: se escaparon y todos, cámaras incluidos, tuvieron que salir tras ellas, tratando de agruparlas.

6 De acuerdo con el texto, Jesús García es famoso desde que
A fue entrevistado por los periodistas.
B recibió un premio en San Sebastián.
C apareció en un anuncio de televisión.
D en las revistas aparecieron sus fotos.

Правильна відповідь: **C.**

7 En el texto se afirma que Majaelrayo
A les atrae a los turistas durante todo el año.
B es un pueblo donde la gente se dedica a la ganadería.
C está en la zona climática con temperaturas poco extremas.
D es un lugar ideal, según los publicistas, para ambientar cualquier historia.

Правильна відповідь: **B.**

8 Según el texto, la mujer del pastor
A está contenta de que Jesús haya cobrado mucho.
B piensa que la forma de vestir de Jesús no era la apropiada.
C destaca que su esposo vive como un actor famoso.
D opina que la agencia de publicidad pagó poco a su marido.

Правильна відповідь: **D.**

9 Los habitantes de Majaelrayo dicen que Jesús García
A es una persona que da rodeos para expresar su opinión.
B siempre soñaba con vivir en una ciudad grande.
C siempre era aficionado al fútbol.
D es una persona cariñosa y tradicional en sus costumbres.

Правильна відповідь: **D.**

10 Jesús García participó en el anuncio porque
A a los publicistas les gustó su forma de hablar.
B fue el único pastor que se presentó a la prueba.
C el actor elegido no acudió al rodaje.
D tenía muy buena memoria.

Правильна відповідь: **A.**

TAREA 3

Lea los seis enunciados y los ocho textos. Seleccione el texto (A–H) que corresponde a cada enunciado (11–16). Cada texto sólo se puede usar UNA vez. Marque las opciones elegidas en la Hoja de Respuestas (*forma A*).

A

BALLET DE STUTTGART
"ROMEO Y JULIETA"

Enamórate de una de las compañías más prestigiosas del mundo.
Orquesta Titular del Teatro Real
Todo el mes a las 20.00.
Hay entradas disponibles en la función matinal de los sábados a las 12.00.

www.teatro-real.com

B

Sol y Tierra

Compañía especializada en espectáculos con marionetas, está de gira con *Sueños de piedra*. El espectáculo, pensado para espectadores a partir de ocho años, se presenta todo este mes en El Gamonal.

Reserva de entradas:
91 644 78 98
www.solytierra.com

C

CINE DE VERANO

Las últimas novedades del cine latinoamericano, las mejores producciones del cine español.

Consulta cartelera en
www.cinaqui.es

Reserva de entradas:
91 784 18 91

D

• AURORAS •

En "Auroras" puedes tomar un café, llevarte algo para picar o alquilar un DVD (disponemos de una magnífica selección de títulos). Es un lugar en el que puedes sentirte como en casa. Además, el servicio es muy agradable.

Tel.: 91 465 04 08

E

CLUB DE OCIO

¡COMPARTE TU TIEMPO LIBRE!
Un sistema diferente para compartir tu ocio y tiempo libre.

Teléfono: 91675 3030
www.clubdeocio.com

F

AGENCIA CUPIDO

¿NO TIENES PAREJA?
¿TE GUSTARÍA TENER MUCHOS AMIGOS EN TU SITUACIÓN?
Solteros, separados, divorciados.
Disfruta del tiempo libre en el mejor ambiente.
EN SEPTIEMBRE
¡INSCRIPCIÓN GRATUITA!
Tel.: 91 912 56 70

G

CLUB
MUNDO AVENTURA

SENDERISMO / BICICLETA
en Parques Naturales.
Uno, tres, siete días.
Conferencias, tertulias,
cine-fórum, museos.
Clases baile de salón.
¡Haz nuevos amigos!
Tel.: 91 772 8314

H

~ PINOCHO ~

¿Desea pasar un día tranquilo con su familia?
Les ofrecemos comida casera, menús especiales para niños.
Disponemos de piscina
y parque infantil.

Más información: www.pinocho.net

11 Usted busca para su hermana de nueve años una función de teatro infantil.

Правильна відповідь: **B.**

12 Usted está decidido a cambiar de vida y está buscando un club que le ofrezca algo nuevo. Usted prefiere, antes de llamar a un sitio, informarse por Internet.

Правильна відповідь: **E.**

13 A usted le gustaría ver una obra de danza clásica por la mañana.

Правильна відповідь: **A.**

14 Usted quiere llevar a sus hermanos menores a un local donde puedan divertirse.

Правильна відповідь: **H.**

15 A usted le gustan los deportes, la danza y las actividades culturales. Quiere conocer gente que tenga los mismos intereses.

Правильна відповідь: **G.**

16 A usted le gustaría ver una película en casa.

Правильна відповідь: **D.**

TAREA 4

Lea el siguiente texto. Complete el texto eligiendo para cada uno de los huecos (17–22) una de las opciones (A–H) que se le ofrecen. Marque la opción elegida en la Hoja de Respuestas (*forma A*).

A hayan provocado una mayor contaminación
B se observen más problemas
C ponen en peligro
D decrecen las lluvias
E habitan la cuenca de estos ríos
F superan los 2.500 mm anuales
G han empezado a reducir su caudal
H producen el aumento de las temperaturas del planeta

Actualmente la conservación de la selva amazónica se ha convertido en una de las prioridades más importantes para los ecólogos ya que la construcción de grandes carreteras y obras de ingeniería y el incorrecto uso del suelo **(17)**_____ un ecosistema de extrema fragilidad.

Aunque las precipitaciones son abundantes durante todo el año y **(18)**_____, es lamentable que, debido a la tala descontrolada de árboles, la Amazonia esté empezando a experimentar sequía e incendios forestales, sobre todo en Brasil, donde los ríos de la selva **(19)**_____.

No es de extrañar que cada vez **(20)**_____ no sólo en lo relativo a su ecosistema, sino también en lo referente a las poblaciones humanas que **(21)**_____.

Es triste que el bajo nivel de agua de los ríos y el tráfico fluvial **(22)**_____ del Amazonas, lo que ha causado la muerte de muchos peces.

17
Правильна відповідь: **C.**
18
Правильна відповідь: **F.**
19
Правильна відповідь: **G.**
20
Правильна відповідь: **B.**
21
Правильна відповідь: **E.**
22
Правильна відповідь: **A.**

Частина «ВИКОРИСТАННЯ МОВИ»
Conciencia comunicativa

TAREA 1

Lea el siguiente texto. Complételo eligiendo para cada uno de los huecos (23–32) una de las cuatro opciones (A–D) que se le ofrecen. Marque la opción elegida en la Hoja de Respuestas (*forma A*).

Es raro el día en que no oímos hablar de vida sana. Parece ser que todos debemos y queremos **(23)**_____ una vida sana… pero ¿sabemos cómo conseguirlo? ¿Sabemos a qué se **(24)**_____ los médicos cuando hablan de una vida sana?

Ahora parece que si los alimentos no son orgánicos, o tienen componentes negativos para la salud, no se deben comer. Sin embargo, el alto precio de los productos orgánicos los hace en muchos casos **(25)**_____ para una familia de sueldo medio. Es de **(26)**_____ que dada la demanda y el consiguiente aumento de producción, sus precios bajen en un futuro próximo.

Otro de los puntos claves de la vida sana es la dieta y lo que ésta debe **(27)**_____. La dieta mediterránea, cuyos ingredientes constantes son las verduras y frutas, el pescado, el aceite de oliva, puede ser **(28)**_____ a los problemas de malnutrición tanto en los niños, como en el resto de la población.

La dieta ideal podría ser aquélla en la que no **(29)**_____ una ensalada con tomate de la Tierra de Barros, una lechuga del Guadiana y un buen jamón de Jabugo. Y de postre, cerezas y queso de Castuera con miel. Pero a lo **(30)**_____ me equivoco. O como dice este **(31)**_____: "Si quieres vivir sano, hazte viejo temprano".

Pero cuando hablamos de vida sana, no podemos olvidar la necesidad de hacer un poco de ejercicio físico diario. Y, sobre **(32)**_____, se debe disfrutar de aire puro.

23 **A** llevar **B** convertir **C** convivir **D** acompañar	**24** **A** prescriben **B** imaginan **C** meten **D** refieren	**25** **A** insospechables **B** invariables **C** irresponsables **D** inaccesibles
26 **A** esperar **B** convenir **C** establecer **D** ordenar	**27** **A** componer **B** incluir **C** influir **D** cometer	**28** **A** la propiedad **B** la respuesta **C** la finalidad **D** la perfección
29 **A** faltara **B** fijara **C** fingiera **D** fuera	**30** **A** bueno **B** posible **C** mejor **D** probable	**31** **A** dicho **B** pensamiento **C** adverbio **D** anuncio
	32 **A** mucho **B** eso **C** todo **D** tanto	

23
Правильна відповідь: **A.**
24
Правильна відповідь: **D.**
25
Правильна відповідь: **D.**
26
Правильна відповідь: **A.**
27
Правильна відповідь: **B.**
28
Правильна відповідь: **B.**
29
Правильна відповідь: **A.**
30
Правильна відповідь: **C.**
31
Правильна відповідь: **A.**
32
Правильна відповідь: **C.**

TAREA 2

Lea las siguientes frases. Complete las oraciones eligiendo para cada uno de los huecos (33–42) una de las cuatro opciones (A–D) que se ofrecen. Marque la opción elegida en la Hoja de Respuestas (*forma A*).

33 No me atrevo _____ comunicárselo a mis parientes.
A en
B a
C por
D para

Правильна відповідь: **B.**

34 Cuando lleguemos, ya _____ el concierto.
A empiece
B empezaría
C empezará
D empieza

Правильна відповідь: **C.**

35 ¿Se_____ has relatado todo a tu primo?
A te
B lo
C la
D le

Правильна відповідь: **B.**

36 Pepe, ¡no _____ al autobús en marcha!
A subas
B subes
C subís
D sube

Правильна відповідь: **A.**

37 ¿Te has acordado _____ decirle al jefe que ya lo tenemos todo arreglado?
A de
B a
C en
D por

Правильна відповідь: **A.**

38 Pablo dijo que _____ a la oficina a las nueve en punto.
A llegará
B llegaría
C llega
D llegó

Правильна відповідь: **B.**

39 Si nosotros _____ esquiar, iríamos contigo a las montañas.
A supimos
B sepamos
C sabríamos
D supiéramos

Правильна відповідь: **D.**

40 Es curioso que _____ de los dos hermanos se parezca a sus padres.
A ninguno
B nadie
C ningún
D ambos

Правильна відповідь: **A.**

41 Nos han pedido que _____ el próximo verano.
A volveríamos
B volveremos
C volvamos
D volvimos

Правильна відповідь: **C.**

42 ¡Ojalá Roberto _____ a buscarles al aeropuerto!
A va
B irá
C vaya
D iría

Правильна відповідь: **C.**

Частина «ПИСЬМО»
Expresión escrita

43 Usted quiere estudiar español en España, pero desearía poder trabajar al mismo tiempo. Ha leído en un periódico un anuncio en el que una familia española busca una persona responsable para cuidar niños. Escriba una carta a esta familia. En ella deberá:

– hablar de sus aptitudes para este trabajo;
– pedir información sobre las condiciones del trabajo;
– indicarles una forma de ponerse en contacto con usted.

Redacte una carta de alrededor de 100 palabras. Escriba la carta definitiva en la Hoja de Respuestas (*forma B*) sin indicar sus datos personales.

2.1.8.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту

Тест з іспанської мови укладено відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання з іноземних мов. Структурно тест складався з трьох частин: «Читання», «Використання мови» та «Письмо».

Завдання тесту частини «Читання» (1–22) за рівнем складності є оптимальними (середній показник – 52%). За видами читання, що перевірялися, показники складності завдань є такими: завдання 1–5 на загальне розуміння – 40%; завдання 6 –10 на повне розуміння – 47%; завдання 11–16 на вибіркове розуміння – 75%; завдання 17–22 на розуміння структури тесту – 43%.

Варто підкреслити, що серед завдань цієї частини тесту є й завдання, які виявилися складними для виконання. Наприклад, у завданні на повне розуміння прочитаного (завд. 7, складність – 25%) переважна більшість учасників тестування вибирала як правильний варіант відповіді словосполучення «está en la zona climática con temperaturas poco extremas» лише на тій підставі, що й у третьому абзаці тексту фігурує слово «temperaturas». Подібну тактику учасники використовували й під час виконання завдання 6, вибираючи варіант відповіді «recibió un premio en San Sebastián» лише тому, що в першому абзаці тексту є слово «San Sebastián». Певні труднощі в учасників викликали завдання на розуміння структури тесту (завд. 18, складність – 28%; завд. 19, складність – 31%), у яких пропонувалося доповнити текст частинами речень/словосполученнями із поданих варіантів. Причиною проблем при реконструкції тексту могло стати незнання учасниками таких слів, як «precipitaciones», «caudal» і «superar».

Завдання тесту частини «Використання мови» (23–42), спрямовані на перевірку лексико-граматичних знань, умінь і навичок, за рівнем складності в цілому є оптимальними (середній показник – 56%). При цьому завдання на лексику мають середній показник складності 60%, а завдання на граматику – 52%.

Слід підкреслити, що серед завдань на лексику складним виявилося лише завдання 25 (складність – 30%), спрямоване на перевірку сформованості навички використання в мовленні доволі вживаного слова «inaccesibles». Зазначимо, що 28% учасників вибирали варіант «invariables».

Серед завдань на граматику складними виявилися завдання, що перевіряли рівень володіння учасниками тестування навичкою узгодження часів в іспанській мові (завд. 38, складність – 33%; завд. 39, складність – 39%). Певні труднощі в учасників тестування викликало виконання завдань на прийменникове керування дієслів (завд. 33, складність – 48%; завд. 37, складність – 45%).

Завданням частини «Письмо» (43) передбачено створення власного висловлення в письмовій формі відповідно до запропонованої комунікативної ситуації. У цілому завдання за рівнем складності є оптимальним (55%). Однак виявлено, що кількість робіт, оцінених у 0 балів, становить 42 (25% від усіх учасників тестування). Серед цих учасників ті, які перш за все не приступали до виконання завдання, залишивши бланк ***Б*** порожнім. Інша група – це учасники, зміст роботи яких або не відповідав умовам, зазначеним у комунікативній ситуації, або був незрозумілим через велику кількість помилок.

Решта учасників тестування виконувала завдання комунікативної ситуації та змогла отримати від 3 до 14 балів. Найвищий бал за виконання завдання на бланку Б має 13 учасників, що становить 7,7% від загальної кількості всіх учасників тестування.

Проаналізуємо результати учасників тестування за критерієм **a** (змістове наповнення). Опрацювання першої (**a1**) умови не викликало жодних труднощів в учасників – 70% змогли набрати максимальний бал. При цьому опрацювати повністю другу (**a2**) та третю (**a3**) умови комунікативної ситуації змогли лише 40 та 42% учасників відповідно.

Складним для учасників тестування було й виконання вимог критерію **b1** (логіка викладу та зв'язність тексту, наявність з'єднувальних елементів у тексті). Лише 29% учасників отримали максимальний бал. У їхніх роботах забезпечено зв'язок між частинами тексту на рівні змістових абзаців, а також окремих речень в абзацах. У тексті наявні сполучники сурядності та підрядності. Переважна більшість учасників (42%) змогла лише частково забезпечити такий зв'язок.

Щодо критерію **b2** (відповідність письмового висловлення заданому формату) зазначимо, що лише в роботах 21% учасників тестування стиль висловлення, ознаки відповідно до формату тексту повністю відповідають меті написання. Використовуються лексичні та граматичні структури, прийнятні для письмових висловлень приватного характеру. Лист оформлено відповідно до правил написання та оформлення листів в іспаномовних країнах. Ці учасники набрали максимальний бал. У роботах 50% учасників наявні порушення основних вимог. Стиль висловлення, ознаки відповідно до формату тексту частково відповідають меті написання. Такі роботи оцінено в 1 бал. 29% учасників тестування не впоралися з вимогами критерію **b2**, їхні роботи оцінено в 0 балів.

Учасники тестування в цілому володіють лексичним матеріалом (критерій **c**) на достатньому рівні. 47% з них у своїх роботах змогли продемонструвати відповідний словниковий запас для вирішення комунікативної ситуації. При цьому спостерігалася лише незначна кількість помилок, що не впливало на розуміння написаного. Їхні роботи за цим критерієм оцінено максимальним балом. Недостатній словниковий запас для вирішення комунікативної ситуації виявлено у 28% учасників. Їхні роботи оцінено в 1 бал, оскільки наявні помилки, що заважали адекватно сприймати окремі речення або абзаци. У той же час кожен четвертий учасник отримав 0 балів, припустившись такої кількості помилок, що зміст їхнього висловлення був абсолютно не зрозумілий.

Рівень граматичної вправності (критерій **d**) учасників тестування виявився низьким. Так, кожну четверту роботу за цим критерієм оцінено в 0 балів, тобто в них наявна велика кількість помилок, що унеможливили розуміння написаного. Роботи 47% учасників оцінено в 1 бал. Такі роботи містили більше восьми помилок, які не заважали розумінню написаного. Тільки в роботах 28% учасників або немає помилок, або їх було менше восьми. Ці роботи оцінено максимальним балом.

Загалом зміст комунікативної ситуації дав змогу більшості учасників тестування, спираючись на власний життєвий досвід, створити висловлення, яке в повній мірі продемонструвало їхню мовленнєву компетенцію на момент завершення навчання в середньому загальноосвітньому навчальному закладі.

2.1.9. Тест зі світової літератури

2.1.9.1. Структура та зміст тесту

Зовнішнє незалежне оцінювання зі світової літератури проводилося 27 червня 2013 р. У ньому взяли участь 7 837 осіб (75,3 % від загальної кількості зареєстрованих).

На виконання тесту зі світової літератури було відведено 150 хвилин.

Тест розроблено на основі Програми зовнішнього незалежного оцінювання зі світової літератури, затвердженої Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України (наказ № 16 від 12.01.2012 р.).

Кількісний розподіл завдань тесту за розділами програми подано в таблиці 2.1.9.1.

Таблиця 2.1.9.1

№ з/п	Розділи програми	Кількість завдань
1	Художня література як мистецтво слова. Літературний процес	4
2	Античність	4
3	Середньовіччя	6
4	Відродження	7
5	Бароко	2
6	Класицизм	5
7	Просвітництво	3
8	XIX століття: романтизм, перехід від романтизму до реалізму	7
	XIX століття: реалізм	6
	XIX століття: ранній модернізм	4
9	XX – початок XXI ст.: література першої половини XX ст.	5
	XX – початок XXI ст.: література другої половини XX ст.	5
	XX – початок XXI ст.: література постмодернізму	2
	Усього	60

У завданнях тесту відображено різні аспекти літературознавства: етапи розвитку світового літературного процесу, літературні напрями, течії, мистецькі школи, угрупування, зміст літературних творів, основні відомості про життя й творчість письменників, їхній внесок у розвиток світової літератури тощо.

У тестовому зошиті містились завдання різних форм: з вибором однієї правильної відповіді, на встановлення відповідності, на встановлення правильної хронологічної послідовності.

Кількісний розподіл завдань тесту за формами подано в таблиці 2.1.9.2.

Таблиця 2.1.9.2

№ з/п	Розділи програми	Форми тестових завдань			Усього
		з вибором однієї правильної відповіді	на встановлення відповідності	на встановлення правильної послідовності	
1	Художня література як мистецтво слова. Літературний процес	3	1	–	4
2	Античність	4	–	–	4
3	Середньовіччя	5	1	–	6
4	Відродження	5	1	1	7
5	Бароко	2	–	–	2
6	Класицизм	4	1	–	5
7	Просвітництво	3	–	–	3
8	XIX століття: романтизм, перехід від романтизму до реалізму	7	–	–	7
	XIX століття: реалізм	5	1	–	6
	XIX століття: ранній модернізм	3	–	1	4
9	XX – початок XXI ст.: література першої половини XX ст.	4	–	1	5
	XX – початок XXI ст.: література другої половини XX ст.	3	1	1	5
	XX – початок XXI ст.: література постмодернізму	2	–	–	2
	Усього	50	6	4	60

Завдання з вибором однієї правильної відповіді використовувалися для перевірки знань змісту літературних творів, їхніх тем, мотивів та провідних ідей, жанрової та стильової своєрідності, їхнього значення для літературного процесу наступних епох. Також вони були спрямовані на перевірку вмінь визначати літературознавчі поняття та терміни, сутність, наслідки та значення подій, явищ, процесів, характеризувати головні образи творів, засоби їх створення, вміння аналізувати та інтерпретувати художні твори, виявляти в них морально-філософські проблеми, авторську позицію, особливості композиції, засоби художньої виразності тощо. За виконання кожного завдання можна було отримати 0 або 1 бал.

Завданнями на встановлення відповідності перевірялося вміння систематизувати інформацію на основі запропонованого контексту, відносити факти до відповідних літературних періодів, до певного літературного процесу; письменників до певних літературних напрямів, течій, мистецьких шкіл, національних літератур тощо. Наприклад, встановити відповідність між жанрами творів та їхніми персонажами; мистецьким явищем і письменником, якого воно характеризує; цитатою та прізвищем її автора; «вічним образом» та національною літературою, у якій він був створений та ін. За виконання кожного такого завдання можна було отримати від 0 до 4 балів.

Наступною формою завдань – на встановлення правильної послідовності – перевірялося вміння встановлювати послідовність подій у часі, спираючись на знання відповідних літературних епох, напрямів, течій, часу виходу у світ художніх

творів, основних етапів життя і творчості письменників тощо. Наприклад, послідовність подій виходу у світ творів, які починаються певними рядками, або послідовність творчості письменників, що належать до різних літературних епох тощо. За виконання кожного такого завдання можна було отримати від 0 до 3 балів.

Максимальна кількість балів, яку можна було отримати, виконавши правильно всі завдання тесту зі світової літератури, – 86.

2.1.9.2. Психометричні характеристики результатів тестування

Статистичні характеристики результатів тестування зі світової літератури подано в таблиці 2.1.9.3.

Таблиця 2.1.9.3

Назва характеристики	Кількісне значення
Кількість учасників	7 837
Максимально можливий бал	86
Максимально набраний бал*	85
Середній набраний бал	36,71
Стандартне відхилення	15,52
Середня складність завдань тесту (%)	41,69
Середня розподільна здатність тесту (%)	38,74
Коефіцієнт α-Кронбаха	0,90

* *отримало два учасники*

На діаграмі 2.1.9.1 показано розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання зі світової літератури.

Діаграма 2.1.9.1. *Розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання зі світової літератури*

На діаграмі 2.1.9.2 показано розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання).

Діаграма 2.1.9.2. *Розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання)*

На діаграмі 2.1.9.3 показано розподіл тестових завдань зі світової літератури за складністю.

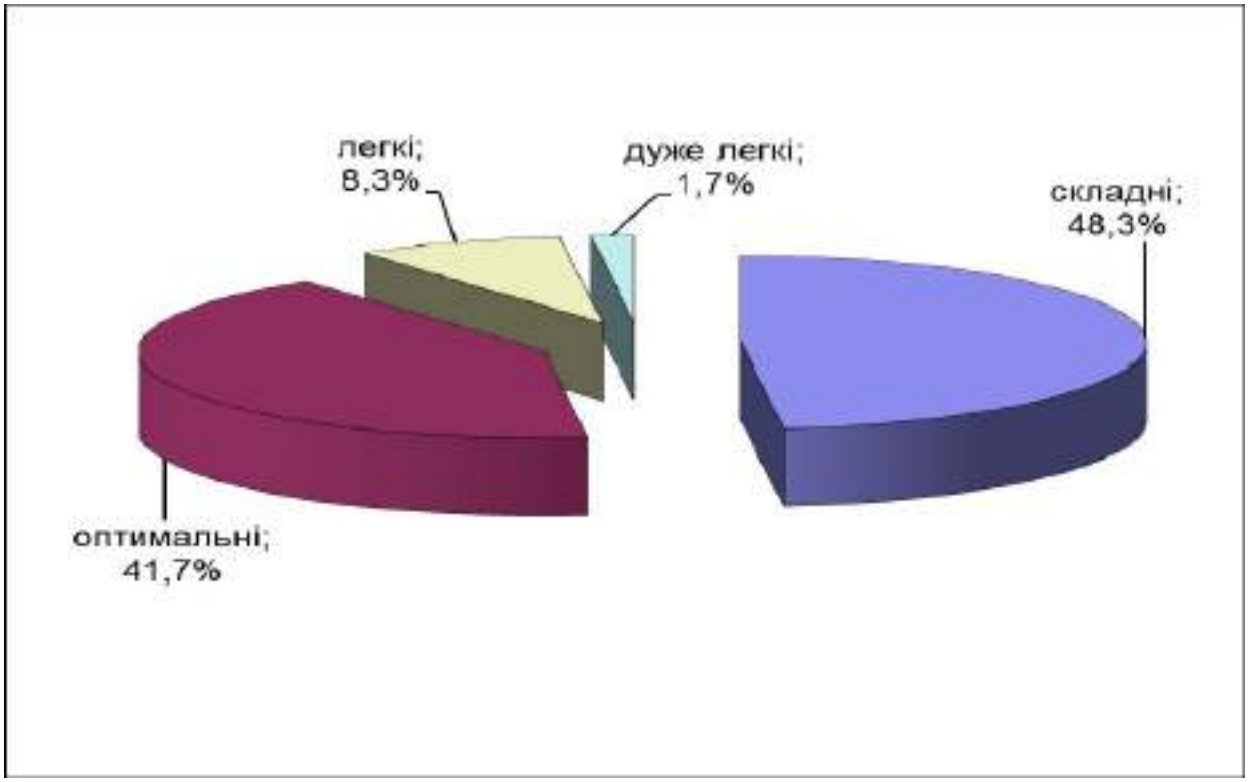

Діаграма 2.1.9.3. *Розподіл тестових завдань зі світової літератури за складністю*

На діаграмі 2.1.9.4 показано розподіл тестових завдань зі світової літератури за розподільною здатністю.

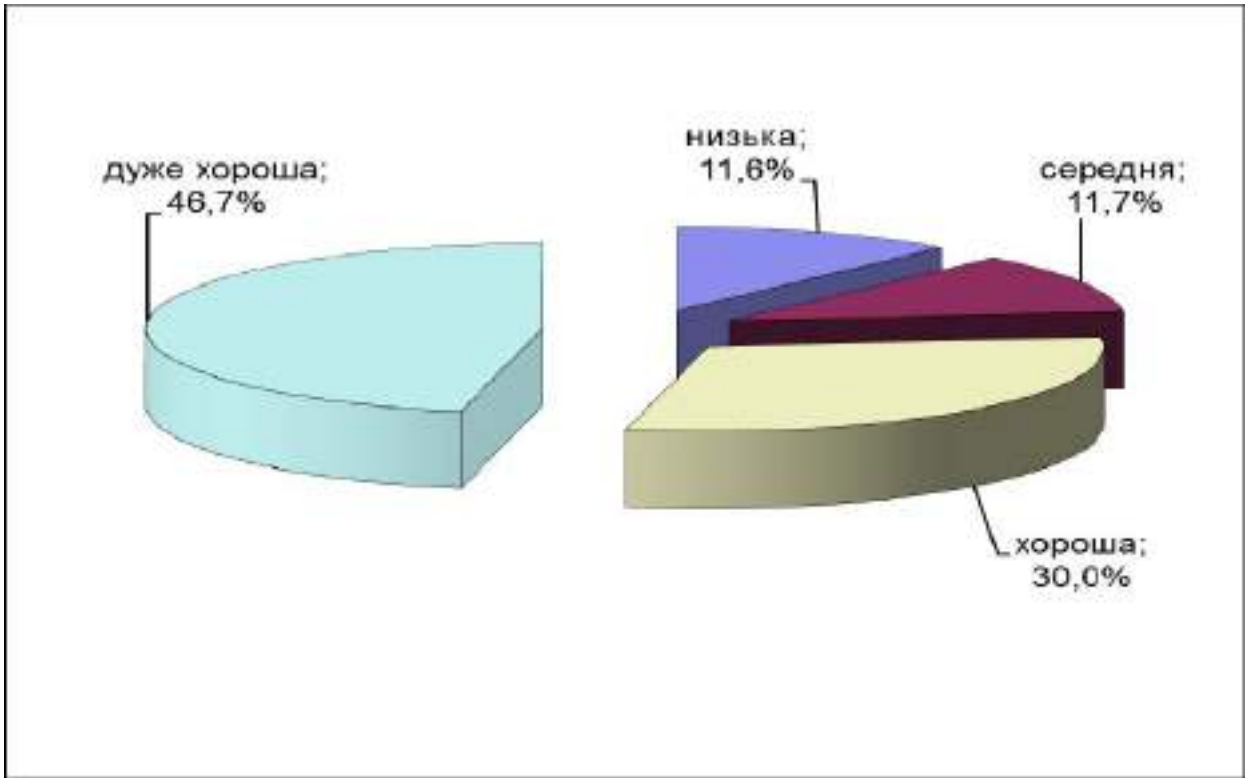

Діаграма 2.1.9.4. *Розподіл тестових завдань зі світової літератури за розподільною здатністю*

Тест

1. Який сюжетний елемент відрізняє поему «Одіссея» від «Іліади» Гомера?
А захопливі подорожі
Б батальні епізоди
В філософські роздуми
Г політичні відступи
Д міфологічна основа

Правильна відповідь: **А.**

2. Зброю якого героя описано в рядках:
«Землю на нім він зобразив майстерно, і небо, море, сонця невтомного коло, і срібний у повені місяць, і незліченні сузір'я, що неба склепіння вінчають...»?
А меч Роланда
Б спис Гектора
В щит Енея
Г щит Ахілла
Д меч Олів'єра

Правильна відповідь: **Г.**

3. У якому рядку постійний епітет ужито правильно?
А велемудрий Одіссей
Б прудконогий Одіссей
В шоломосяйний Одіссей
Г срібнолукий Одіссей
Д міднобронний Одіссей

Правильна відповідь: **А.**

4. Кого називають «батьком» трагедії?
А В. Шекспіра
Б Гомера
В Есхіла
Г Й. Гете
Д П. Кальдерона

Правильна відповідь: **В.**

5. Укажіть провідну тему класичного середньовічного героїчного епосу.
А пошуки зачарованих скарбів
Б захист рідної землі від іноземців та іновірців
В боротьба за руку і серце Прекрасної Дами
Г боротьба за королівський престол
Д боротьба проти злих сил природи

Правильна відповідь: **Б.**

6. Хто з персонажів «Пісні про Роланда» є уособленням зради державних і релігійних інтересів, феодального свавілля?

А Карл Великий
Б Роланд
В Ганелон
Г Олів'єр
Д Турпін

Правильна відповідь: **В.**

7. Про кого з героїв «Божественної комедії» Данте йдеться:
«Я був поет, піснями я прославив Анхізового сина, що із Трої пішов, як грек в огні її зоставив...»?

А Бертрана де Борна
Б Овідія
В Горація
Г Орфея
Д Вергілія

Правильна відповідь: **Д.**

8. Душі яких грішників караються в дев'ятому колі Пекла? («Божественна комедія»)?

А зрадників
Б тиранів
В скнар
Г богохульників
Д насильників

Правильна відповідь: **А.**

9. Хто є автором рядків:
«Хіба у всесвіті найкращий твір – не ми? В очах у розуму зіниця й зір – не ми? Це коло всесвіту складається на перстень, а камінь, що горить ясніш од зір, – це ми»?

А Лі Бо
Б Омар Хайям
В Вергілій
Г Ф. Петрарка
Д Данте

Правильна відповідь: **Б.**

10. Укажіть поетичний фрагмент, написаний гекзаметром.

А ***«А що, якби серпи, мотики й рала повиливати нам з блискучих лат, аби воли покірно оборали цунь поля запустілого улад? Гірки ридання вже б не поливали ту землю, де гула страшна війна...»***

Б ***«Підклав під себе ріг свій Оліфант, зорить в країну хижих бусурман, він так приліг, скажу по правді вам, щоб бачив світ, що він помер від ран, що він упав, не здавшись ворогам»***

В ***«Товаришам своїм вірним на місці звелів я лишатись, при кораблі, й стерегти корабля свого якнайпильніше; сам же, дванадцять обравши між ними супутців найкращих, вирушив...»***

Г ***«Яктой, хто, врятувавшись від пригоди, задиханий на берег вийде з моря і дивиться здаля на бурні води, так дух мій, утікаючи від горя, оглянувся, щоб зміряти дорогу, де смерть чатує в пильності суворій...»***

Д ***«Як заридала моя гітара, – розбилась досвітку кришталька чара. Ой заридала моя гітара... Хочу утішить – надармо, хочу утишить – намарно. Плаче, як вода, що рине з яру, плаче, як вітер, що жене хмару...»***

Правильна відповідь: **В.**

11. Яка країна вважається батьківщиною доби Відродження?

А Італія
Б Німеччина
В Іспанія
Г Росія
Д Франція

Правильна відповідь: **А.**

12. Хто є персонажем літератури Відродження?

А Патрокл
Б Фауст
В Санчо Панса
Г Карл XII
Д Журден

Правильна відповідь: **В.**

13. За допомогою якого художнього прийому створено образ Лаури в «Книзі пісень» Ф. Петрарки?

А іронії
Б гротеску
В відчуження
Г сатири
Д ідеалізації

Правильна відповідь: **Д.**

14. Ілюстрацією до якого твору є зображена гравюра Г. Доре?

А «Пісня про Роланда»
Б «Іліада»
В «Одіссея»
Г «Дон Кіхот»
Д «Енеїда»

Правильна відповідь: **Г.**

15. Кому з персонажів твору В. Шекспіра «Гамлет» належить репліка:
«О, невже, якби братерська кров ще грубшим шаром цю кляту руку вкрила, то невже у всеблагих небес дощу не стачить її омити? Нащо ж милосердя, як не на те, щоб злочини прощати?..»?
А Полонію
Б Гамлету
В Клавдію
Г Лаерту
Д Привиду

Правильна відповідь: **В.**

16. Якою є строфічна будова вірша:
«Де погляд ніжний, де чарівний вид, де постать горда, де струнка постава, де мова та бентежна й величава, що завдає негідникові встид? Де сміх, що жалить того, хто набрид? Де та душа, що, мов зоря яскрава, висока й гідна владарського права, небесний нам осяяла блакит? Я вами дихаю, для вас палаю, я народивсь для вашого єства, без вас мені нема й не треба раю; як радість відійшла моя жива, в словах надію я плекав безкраю, та вітер порозвіював слова»?
А 2+3+3+2
Б 4+4+4+2
В 3+3+4+4
Г 3+3+3+4
Д 4+4+3+3

Правильна відповідь: **Д.**

17. Для письменників якої доби метафори «світ-лабіринт», «світ-ярмарок», «світ-книга» стають улюбленими?
А Античності
Б Середньовіччя
В Відродження
Г Бароко
Д Класицизму

Правильна відповідь: **Г.**

18. Яка ідея драми П. Кальдерона «Життя – це сон» є головною?

А роль ідеального монарха та його благодіяння для країни
Б критика беззастережної віри людей у гороскопи
В одвічна проблема батьків і дітей
Г провидіння і фатум мають визначати долю людини
Д людина має бороти не долю, а себе шляхом духовного удосконалення

Правильна відповідь: **Д.**

19. Яку добу уславив Н. Буало в рядках: ***«Любіть же розум ви! Нехай він тільки сам принадність і красу утворює пісням...»***?

А Античність
Б Бароко
В Класицизм
Г Середньовіччя
Д Відродження

Правильна відповідь: **В.**

20. З яких джерел драматурги класицизму, зазвичай, брали сюжети для своїх трагедій?

А античної міфології
Б реального життя
В середньовічної драми
Г творів сучасників
Д Біблії

Правильна відповідь: **А.**

21. Відступом від правил класицизму в п'єсі Мольєра «Міщанин-шляхтич» є

А вживання великої кількості персонажів.
Б зображення життя аристократів.
В введення сцен балету.
Г зображення героя – носія однієї пристрасті.
Д відсутність другорядних сюжетних ліній.

Правильна відповідь: **В.**

22. Якими словами закінчується репліка пана Журдена:
«Далебі, я дав би собі на руці два пальці відрубати, аби народитися вдруге – ...»?

А «вчителем фехтування»
Б «графом чи маркізом»
В «багатим крамарем»
Г «вчителем філософії»
Д «бездоганним міщанином»

Правильна відповідь: **Б.**

23. У творі якої доби є фраза, що стала крилатою:
«Лиш той життя і волі гідний, хто б'ється день у день за них»?

А бароко
Б класицизму
В Просвітництва
Г романтизму
Д Відродження

Правильна відповідь: **В.**

24. Укажіть жанр твору Й. Гете «Фауст».

А філософський роман
Б «народна драма»
В епічна поема
Г трагедія
Д роман у віршах

Правильна відповідь: **Г.**

25. Який з образів твору Й. Гете «Фауст» є ключовим у вирішенні проблеми добра і зла?

А Мефістофель
Б Валентин
В Вагнер
Г Фауст
Д Маргарита

Правильна відповідь: **А.**

26. Чому у творчості митця романтики надавали перевагу?

А розуму, логіці
Б освіті, вихованню
В творчій уяві
Г здоровому глузду
Д насолодам життя

Правильна відповідь: **В.**

27. Хто з персонажів твору Е. Т. А. Гофмана «Крихітка Цахес» належить до світу «ентузіастів»?

А Кандида
Б Цахес
В Бальтазар
Г Пафнутій
Д Мош Терпін

Правильна відповідь: **В.**

28. Хто є автором твору, який закінчується рядками:
«О полько! Як і ти, я вмру на чужині; хай приязна рука мене хоч поховає! Тут мандрівці ведуть розмови негучні, і вчую я слова, що чув у ріднім краї; поет, складаючи тобі на честь пісні, побачить гроб і мій – для мене заспіває»?

А О. Пушкін
Б М. Лермонтов
В Г. Гейне
Г А. Міцкевич
Д Дж. Байрон

Правильна відповідь: **Г.**

29. Вислови ***«оброк»***, ***«ярмо кріпацької роботи»***, ***«ощадний»*** із твору О. Пушкіна «Євгеній Онєгін» свідчать про наявність у ньому

А національного колориту.
Б елемента романтизму.
В елемента реалізму.
Г зв'язку з фольклором.
Д елемента психологізму.

Правильна відповідь: **В.**

30. Кого з персонажів роману М. Лермонтова «Герой нашого часу» можна назвати «маленькою людиною»?

А Белу
Б Максима Максимовича
В Печоріна
Г Казбіча
Д Грушницького

Правильна відповідь: **Б.**

31. Що спільного між Печоріним та Онєгіним?

А обидва перебувають на засланні
Б обидва служать у війську
В обидва мають друзів-однодумців
Г обидва служили на Кавказі
Д обидва були самотніми людьми

Правильна відповідь: **Д.**

32. Яка подія в повісті М. Гоголя «Шинель» має романтичне забарвлення?

А знущання колег над Башмачкіним
Б розмова поважної особи з чиновником
В ретельне переписування службових паперів
Г тінь Башмачкіна зриває шинель зі знатної особи
Д швець лагодить для Башмачкіна нову шинель

Правильна відповідь: **Г.**

33. Укажіть значення слова «реалізм».

А «дійсний, речовий»
Б «регламентований, чіткий»
В «дивний, химерний»
Г «зразковий, точний»
Д «урівноважений, унормований»

Правильна відповідь: **А.**

34. Який із творів має підзаголовок «Хроніка XIX століття»?

А «Портрет Доріана Грея»
Б «Герой нашого часу»
В «Євгеній Онєгін»
Г «Червоне та чорне»
Д «Майстер і Маргарита»

Правильна відповідь: **Г.**

35. Яке місце повісті «Гобсек» у структурі «Людської комедії» О. де Бальзака?

А сцени паризького життя
Б сцени політичного життя
В сцени сільського життя
Г сцени провінційного життя
Д сцени приватного життя

Правильна відповідь: **Д.**

36. Закінчіть репліку адвоката Дервіля про Гобсека:
«Якщо людяність, спілкування між людьми вважати своєрідною релігією, то Гобсека можна було назвати...».

А «живоїдом»
Б «векселем»
В «автоматом»
Г «атеїстом»
Д «філософом»

Правильна відповідь: **Г.**

37. Хто з героїв роману М. Достоєвського «Злочин і кара» промовив адресовані Родіону Раскольникову слова: ***«Ми одного поля ягоди»***?

А Порфирій Петрович
Б Соня
В матір
Г Мармеладов
Д Свидригайлов

Правильна відповідь: **Д.**

38. У якій збірці провідною думкою є нерозривна єдність людини і Всесвіту?

А «Книга пісень»
Б «Квіти зла»
В «Кримські сонети»
Г «Сонети до Орфея»
Д «Листя трави»

Правильна відповідь: **Д.**

39. Який основний художній прийом використано в поезії Ш. Бодлера «Альбатрос»?

А гротеск
Б антитеза
В постійні епітети
Г епіфора
Д анафора

Правильна відповідь: **Б.**

40. Укажіть твір, який належить до інтелектуальної прози.

А «Червоне та чорне»
Б «Шинель»
В «Гобсек»
Г «Крихітка Цахес»
Д «Портрет Доріана Грея»

Правильна відповідь: **Д.**

41. Кого з митців називали «Орфеєм XX століття»?

А О. Блока
Б Р. М. Рільке
В Гійома Аполлінера
Г Б. Пастернака
Д Ф. Гарсія Лорку

Правильна відповідь: **Б.**

42. Творчість якого поета зазнала впливу арабської культури?

А Ф. Гарсія Лорки
Б Б. Пастернака
В В. Вітмена
Г Ш. Бодлера
Д Гійома Аполлінера

Правильна відповідь: **А.**

43. Героєві якого твору належить вислів, що став крилатим: ***«Рукописи не горять»***?

А «Чума»
Б «Майстер і Маргарита»
В «Тисяча журавлів»
Г «Фауст»
Д «Злочин і кара»

Правильна відповідь: **Б.**

44. Укажіть представника літератури «втраченого покоління».

А Дж. Джойс
Б А. Камю
В Ф. Кафка
Г Е. Хемінгуей
Д Я. Кавабата

Правильна відповідь: **Г.**

45. Хто з письменників є лауреатом Нобелівської премії?

А А. Камю
Б О. Уайльд
В М. Булгаков
Г Ш. Бодлер
Д Б. Брехт

Правильна відповідь: **А.**

46. Кому з героїв роману А. Камю «Чума» належать слова: ***«Єдина зброя проти чуми – це чесність... Бути чесним – значить робити свою справу»***?

А Раймону Рамберу
Б Бернару Ріє
В священику Панлю
Г Жану Тарру
Д Жозефу Грану

Правильна відповідь: **Б.**

47. Хто був теоретиком і практиком «епічного театру»?

А Б. Брехт.
Б В. Шекспір.
В П. Кальдерон.
Г Есхіл.
Д А. Камю.

Правильна відповідь: **А.**

48. Інтертекстуальність, змішування літературних традицій і норм характерні для

А постмодернізму.
Б реалізму.
В натуралізму.
Г сентименталізму.
Д класицизму.

Правильна відповідь: **А.**

49. Про яку ознаку постмодернізму в оповіданні «Дамаскін» М. Павича свідчить авторська ремарка:
«Читач може сам обрати, у якому порядку читати наступні два розділи: спочатку «Третій храм»..., або спочатку розділ «Палац»?

А іронічність
Б змішання жанрів
В гру з текстом і читачем
Г цитатність
Д метафоричність

Правильна відповідь: **В.**

50. Кому належить україномовний переклад твору Й. Гете «Фауст», визнаний німецькою академією наук найкращим у світі?

А М. Лукашу
Б Р. Доценку
В М. Рильському
Г Д. Павличку
Д Л. Первомайському

Правильна відповідь: **А.**

51. Установіть відповідність між мистецьким явищем та прізвищем письменника, творчість якого воно характеризує.

	Мистецьке явище		*Письменник*
1	естетизм	**А**	Дж. Джойс
2	«потік свідомості»	**Б**	О. Уайльд
3	верлібр	**В**	Б. Брехт
4	«епічна драма»	**Г**	Г. Ібсен
		Д	В. Вітмен

Правильна відповідь: **1–Б, 2–А, 3–Д, 4–В.**

52. Установіть відповідність між «вічним образом» та національною літературою, де він створений.

	«Вічний образ»		*Національна література*
1	Дон Кіхот	**А**	італійська
2	Фауст	**Б**	англійська
3	Гамлет	**В**	французька
4	Гобсек	**Г**	іспанська
		Д	німецька

Правильна відповідь: **1–Г, 2–Д, 3–Б, 4–В.**

53. Установіть відповідність між цитатою та прізвищем її автора.

	Цитата		*Автор*
1	***«Себе я оспівую – просту окрему особу, проте вживаю слово «Демократичність» і термін «Людський загал»...»***	**А**	Р. М. Рільке
2	***«А – чорне, біле Е, червоне І, зелене У, синє О – про вас я нині б розповів: А – чорних мух корсет, довкола смітників кружляння їх прудке...»***	**Б**	А. Рембо
3	***«У кого кожний день в запасі півкоржа, у кого свій садок і хата не чужа, хто в рабстві не родивсь і сам рабів немає, у того світлий зір і радісна душа»***	**В**	О. Блок
4	***«Весно, весно, без меж і без краю – владо мрій, що без краю зроста!..»***	**Г**	В. Вітмен
		Д	Омар Хайям

Правильна відповідь: **1–Г, 2–Б, 3–Д, 4–В.**

54. Установіть відповідність між жанром і персонажем твору.

	Жанр твору		*Персонаж твору*
1	трагедія	**А**	Ленський
2	повість-притча	**Б**	Журден
3	роман у віршах	**В**	Мазепа
4	поема	**Г**	Мефістофель
		Д	Сантьяго

Правильна відповідь: **1–Г, 2–Д, 3–А, 4–В.**

55. Установіть відповідність між художнім твором та літературним напрямом (течією), до якого він належить.

	Художній твір		*Напрям (течія)*
1	«Крихітка Цахес»	**А**	«потік свідомості»
2	«Чума»	**Б**	символізм
3	«Джакомо Джойс»	**В**	реалізм
4	«П'яний корабель»	**Г**	романтизм
		Д	екзистенціалізм

Правильна відповідь: **1–Г, 2–Д, 3–А, 4–Б.**

56. Установіть відповідність між строфою вірша та цифрою, яка відповідає її розміру.

	Строфа вірша		*Цифра*
1	терцина	**А**	16
2	бейт	**Б**	14
3	рубаї	**В**	4
4	«онєгінська строфа»	**Г**	3
		Д	2

Правильна відповідь: **1–Г, 2–Д, 3–В, 4–Б.**

57. Установіть послідовність виникнення літературних напрямів.

А романтизм
Б класицизм
В символізм
Г бароко

Правильна відповідь: **Г, Б, А, В.**

58. Установіть послідовність виходу у світ художніх творів.

А «Квіти зла»
Б «Старий і море»
В «Мій дух як ніч...»
Г «Гітара»

Правильна відповідь: **В, А, Г, Б.**

59. Установіть хронологічну послідовність творчості письменників.

А Ду Фу
Б Я. Кавабата
В А. Рембо
Г Г. Гейне

Правильна відповідь: **А, Г, В, Б.**

60. Установіть послідовність виходу у світ творів, що починаються рядками.

А ***«І нудно, і сумно! – і нікому руку подать, як горе у душу прилине...»***

Б ***«Дав мені юнь ти сутужную... Був ти нещедрим у ніжності. Скільки журби, далебі!...»***

В ***«На яшмових сходах біліє холодна роса. Промокли панчохи. Пливуть мовчазні небеса...»***

Г ***«Як не любов, то що це бути може? А як любов, то що таке вона?...»***

Правильна відповідь: **В, Г, А, Б.**

2.1.9.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту

Структура та зміст *тесту зі світової літератури* дали змогу ефективно виміряти знання, уміння та навички осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів, із різних аспектів літературознавства (етапів розвитку світового літературного процесу, літературних напрямів, течій, мистецьких шкіл, угрупувань, змісту літературних творів, основних відомостей про життя й творчість письменників тощо).

Аналіз результатів тестування свідчить, що учасники змогли продемонструвати достатній рівень володіння знаннями, уміннями та навичками, визначеними Програмою зовнішнього незалежного оцінювання зі світової літератури.

Однак слід зауважити, що успішність виконання завдань за розділами програми засвідчила в цілому певну нерівномірність опанування учасниками навчальним матеріалом. Так середній показник складності завдань за розділом «Художня література як мистецтво слова. Літературний процес» становить 30%, «Античність» – 36%, «Середньовіччя» – 42%, «Відродження» – 47%, «Бароко» – 49%, «Класицизм» – 35%, «Просвітництво» – 43%, «XIX століття» – 42%, «XX – початок XXI століття» – 46%.

Такий стан речей обумовлений низкою чинників.

По-перше, безперечно складними виявилися завдання, спрямовані на перевірку володіння учасниками теоретико-літературознавчими поняттями, які стосувалися різних етапів розвитку світового літературного процесу.

Наприклад, із завданням 10, яке потребувало визначити поетичний фрагмент, написаний гекзаметром, успішно впоралася лише третина учасників, із завданням 16, на визначення строфічної будови сонета, впорався кожен четвертий. У завданні 21 (складність – 20%) дві третини учасників тестування не змогли визначити рису п’єси Мольєра «Міщанин-шляхтич» (введення сцен балету), яка є свідченням відходу автора від правил класицизму. При цьому кожен четвертий учасник уважав, що відступом від правил класицизму є зображення життя аристократів. У завданні 39 правильно вказати антитезу, як основний прийом Ш. Бодлера в поезії «Альбатрос», змогли 28% учасників, тоді як 25 та 26% учасників обирали відповідно гротеск і постійні епітети.

По-друге, труднощі в учасників тестування викликали завдання, які потребували демонстрації знань літературних творів, їхньої композиції, художніх образів тощо.

Наприклад, лише 27% учасників у завданні 30 правильно визначили, що, з-поміж запропонованих персонажів роману М. Лермонтова «Герой нашого часу», саме Максима Максимовича можна назвати «маленькою людиною». Прикметно, що 43% учасників як правильний варіант відповіді вибирали Печоріна, головного героя роману. Лише кожен третій правильно визначив, що підзаголовок «Хроніка XIX століття» має роман Стендаля «Червоне та чорне» (завд. 34). Стільки ж учасників вибирали як правильний варіант відповіді роман «Герой нашого часу». У завданні 37 правильно вказати, що слова *«Ми одного поля ягоди»*, адресовані Родіону Раскольникову, належать Свидригайлову, змогли 26% учасників. При цьому 27% учасників вважали, що ці слова належать Соні, а 28% – Мармеладову. Варто підкреслити, що кожен четвертий учасник не знає, що крилатий вислів *«Рукописи не горять»* належить героєві твору «Майстер і Маргарита» (завд. 43).

По-третє, значні труднощі в учасників тестування викликали завдання, які передбачали роботу з цитатним матеріалом, що є відображенням загальної тенденції кризи читання.

Наприклад, у завданні 9 правильно вказали Омара Хайяма, як автора цитованого уривку, 44% учасників. Цитовану репліку правильно співвіднесли із персонажем твору В. Шекспіра «Гамлет» лише 37% учасників (завд. 15), із героєм роману А. Камю «Чума» – 40% (завд. 46). Показовими в цьому плані є завдання 53 на встановлення відповідності між цитатою та прізвищем автора та завдання 60, яке потребувало розташувати в хронологічній послідовності твори, що починаються цитованими рядками. Лише 11% учасників змогли повністю виконати ці завдання. При цьому 27 та 50% учасників отримали за їх виконання 0 балів і тільки кожен третій набирав по одному балу відповідно.

Той факт, що до складу завдань увійшли не тільки класичні, стрижневі, хрестоматійні цитати з художніх творів, а й тексти обов'язкові для вивчення напам'ять, робить цю проблему ще очевиднішою.

По-четверте, значні труднощі в учасників тестування викликано завданнями, які стосувалися основних відомостей про життя і творчість письменників.

Наприклад, більше половини учасників тестування вибрали як правильний варіант відповіді В. Шекспіра, вважаючи саме його, а не Есхіла, «батьком» трагедії (завд. 4). У завданні 42 лише кожен третій учасник правильно визначив, що впливу арабської культури зазнала творчість Ф. Гарсії Лорки, а кожен четвертий вибрав як правильний варіант відповіді Гійома Аполлінера. Е. Хемінгуея як представника літератури «втраченого покоління» правильно вказали 27% учасників (завд. 44). При цьому 26% вибрали Ф. Кафку, а 18 та 15% – Дж. Джойса та А. Камю відповідно.

Загалом слід зауважити, що учасники тестування успішніше виконували ті завдання, зміст яких стосувався тем, опрацьованих ними в 10–11 класах («XIX століття», «XX – початок XXI ст.»), а не у 9-му («Просвітництво»), а тим більше – у 8-му («Античність», «Класицизм») класах.

2.2. Психометричні характеристики тестів із природничо-математичних навчальних предметів

2.2.1. Тест із математики

2.2.1.1. Структура та зміст тесту

Зовнішнє незалежне оцінювання з математики проводилося 12 та 13 червня 2013 р. У ньому взяли участь 179 854 особи: перша сесія – 90 343 особи (91,1 % від загальної кількості зареєстрованих), друга сесія – 89 511 осіб (91,3 % від загальної кількості зареєстрованих).

На виконання тесту з математики було відведено 150 хвилин. Кожен учасник тестування отримав індивідуальний комплект тестових матеріалів, що складався з тестового зошита та бланка відповідей ***А***.

Тест розроблено відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання з математики, затвердженої Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України (наказ від 14.07.2011 р., № 791, додаток 4).

Тестовий зошит містив завдання трьох різних форм.

Завдання 1–20 – завдання з вибором однієї правильної відповіді. До кожного завдання цієї форми подано п’ять варіантів відповідей, серед яких лише один правильний. За виконання завдання цієї форми можна отримати 0 або 1 бал.

Завдання 21–24 – завдання на встановлення відповідності (утворення логічних пар). До кожного завдання цієї форми у двох колонках подано інформацію, яку позначено цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Виконуючи завдання, необхідно встановити відповідність інформації, позначеної цифрами і буквами (утворити логічні пари). За кожну правильно позначену логічну пару можна отримати 1 бал. Максимальна кількість балів за повністю правильно виконане завдання – 4 бали.

Завдання 25–33 – завдання відкритої форми з короткою відповіддю. За виконання завдання цієї форми можна отримати 0 або 2 бали.

Максимальна кількість балів, яку можна було отримати, правильно розв’язавши всі завдання тесту з математики, – 54.

Розподіл тестових завдань за змістовими лініями наведено в таблиці 2.2.1.1. Відповідно до специфікації тест складався із 33 завдань: 22 – з алгебри і початків аналізу, 11 – із геометрії.

Таблиця 2.2.1.1

Розділи програми	Змістові лінії	Кількість завдань			Частка від загальної кількості завдань (%)
		З вибором однієї правильної відповіді	На встановлення відповідності	Відкрита форма з короткою відповіддю	
Алгебра і початки аналізу	Числа і вирази	4	1	2	21,22
	Рівняння і нерівності	4	–	2	18,18
	Функції	4	1	2	21,21
	Елементи комбінаторики, початки теорії ймовірностей та елементи статистики	1	–	1	6,06
Геометрія	Планіметрія	4	1	1	18,18
	Стереометрія	3	1	1	15,15
	Усього	20	4	9	100

2.2.1.2. Психометричні характеристики тесту

Перша сесія тестування

Статистичні характеристики результатів першої сесії тестування з математики подано в таблиці 2.2.1.2.

Таблиця 2.2.1.2

Назва характеристики	Кількісне значення
Кількість учасників	90 343
Максимально можливий бал	54
Максимально набраний бал*	54
Середній набраний бал	18,15
Стандартне відхилення	10,03
Середня складність завдань тесту (%)	33,73
Середня розподільна здатність тесту (%)	47,48
Коефіцієнт α-Кронбаха	0,88

* *отримало 120 учасників*

На діаграмі 2.2.1.1 показано розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з математики.

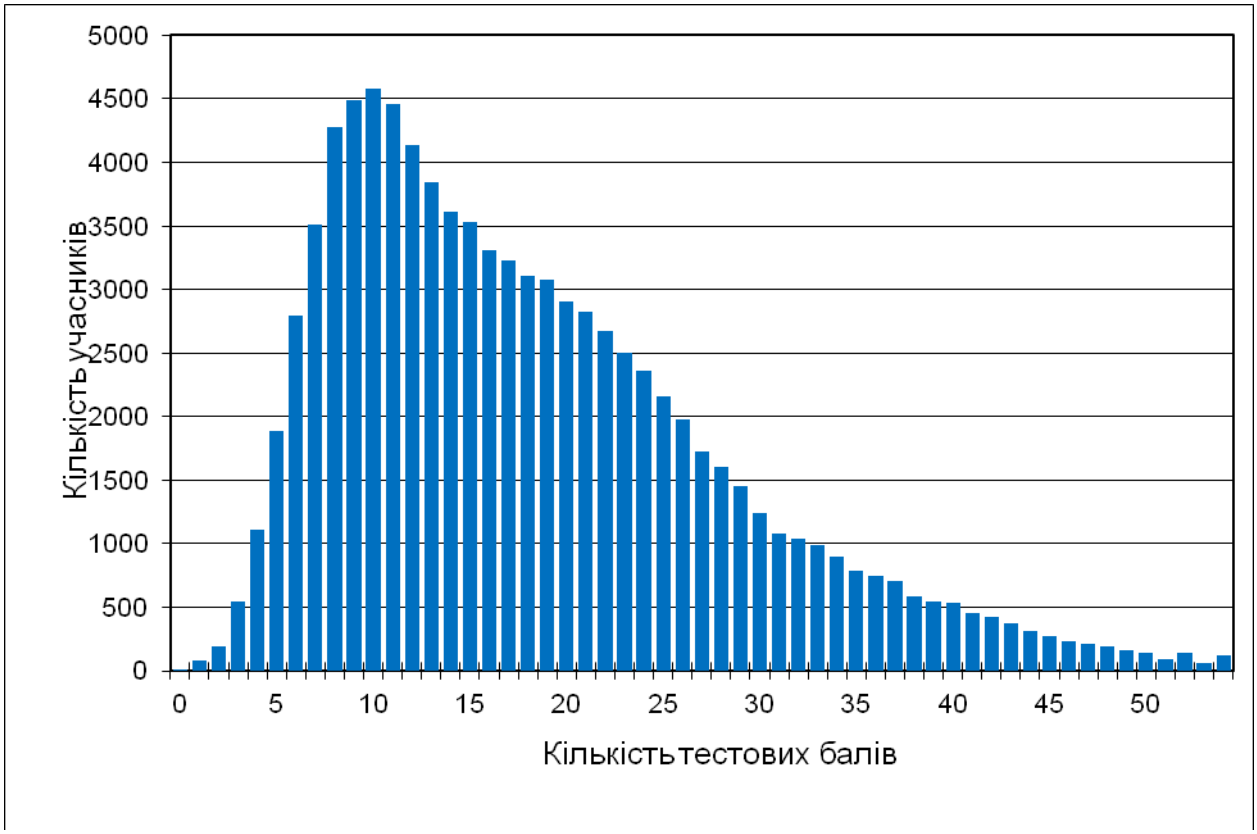

Діаграма 2.2.1.1. *Розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з математики*

На діаграмі 2.2.1.2 показано розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100−200-бальною шкалою оцінювання).

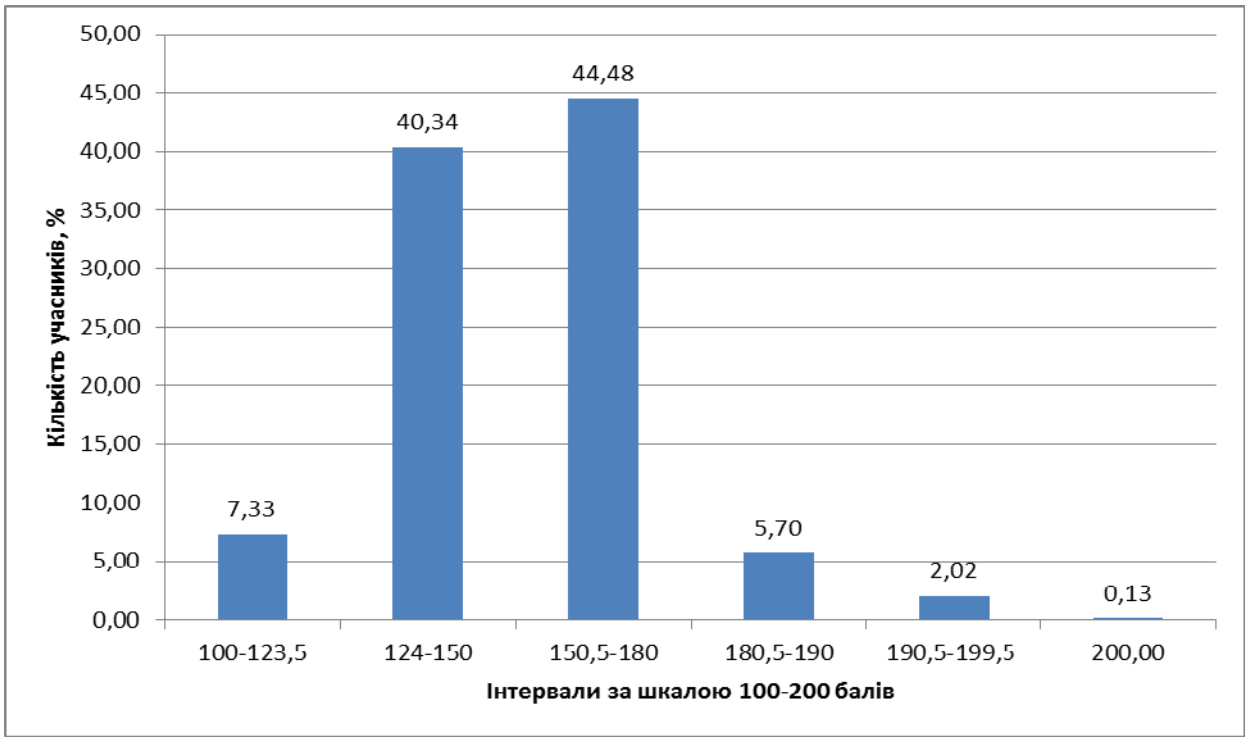

Діаграма 2.2.1.2. *Розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання)*

На діаграмі 2.2.1.3 і 2.2.1.4 показано розподіл тестових завдань із математики за складністю та розподільною здатністю.

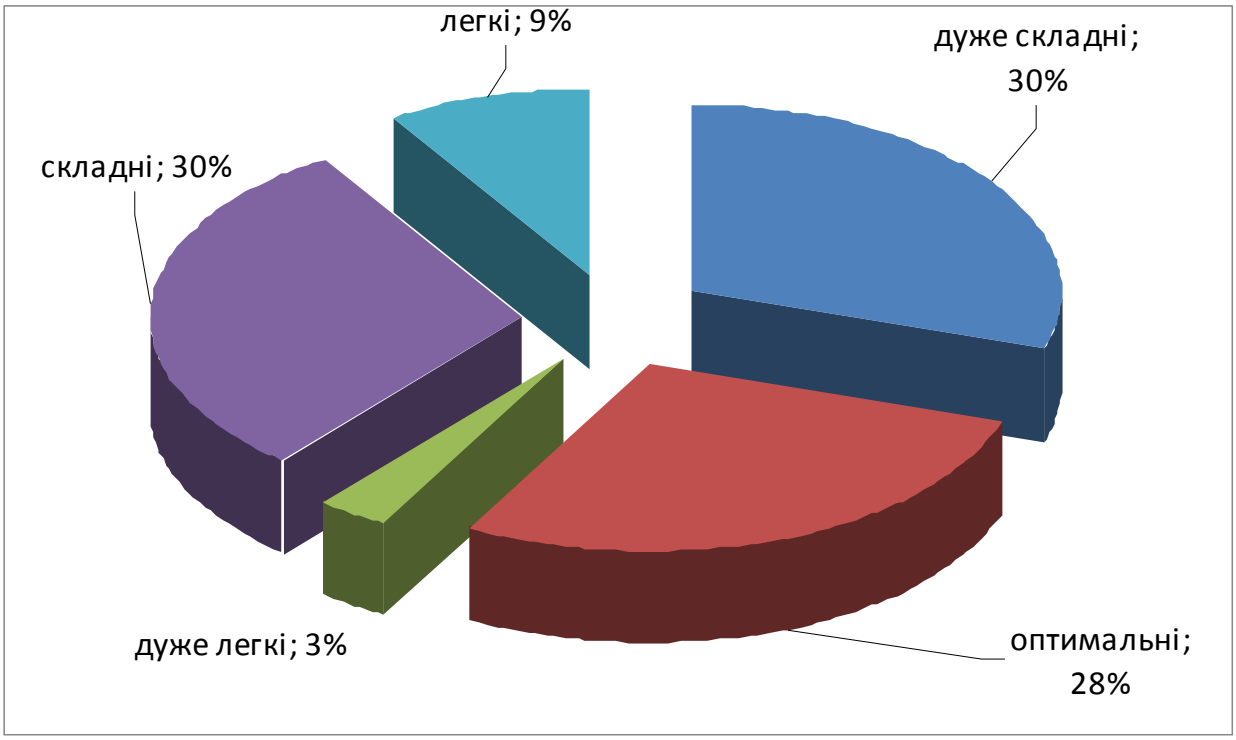

Діаграма 2.2.1.3. *Розподіл тестових завдань із математики за складністю*

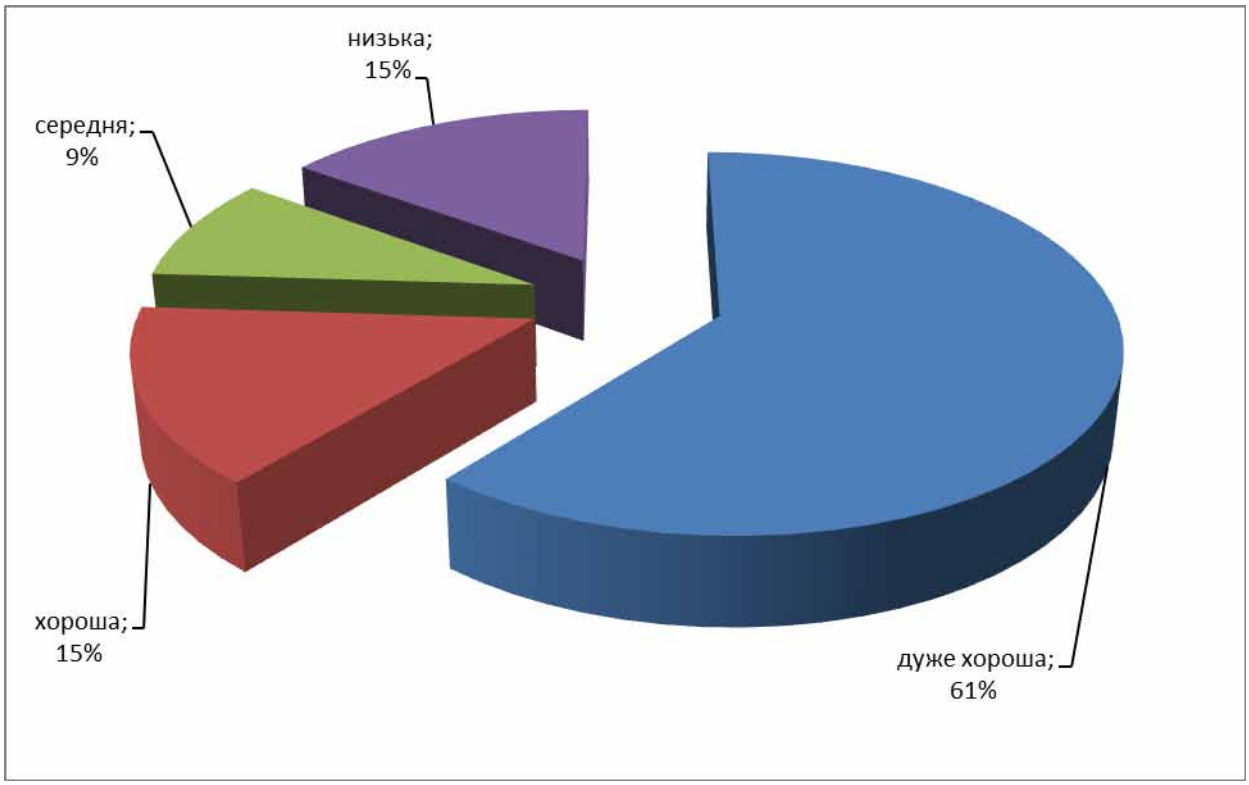

Діаграма 2.2.1.4. *Розподіл тестових завдань із математики за розподільною здатністю*

Тест

1. Визначте m із співвідношення $\frac{m}{2} = \frac{3}{n}$, де $n \neq 0$.

А	Б	В	Г	Д
$m = 6n$	$m = \frac{6}{n}$	$m = \frac{2n}{3}$	$m = \frac{3}{2n}$	$m = \frac{n}{6}$

Правильна відповідь: **Б.**

2. Укажіть вираз, тотожно рівний виразу $(2x + 5) \cdot (3 - x)$.

А	Б	В	Г	Д
$15 + x - 2x^2$	$15 + x + 2x^2$	$15 + 6x - 2x^2$	$15 + 11x - 2x^2$	$15 + 11x + 2x^2$

Правильна відповідь: **А.**

3. Пряма b не має спільних точок з площиною α. Які з наведених тверджень є правильними?

I. Через пряму b можна провести лише одну площину, перпендикулярну до площини α.

II. Через пряму b можна провести лише одну площину, паралельну площині α.

III. У площині α можна провести лише одну пряму, паралельну прямій b.

А	Б	В	Г	Д
лише I	лише II	лише I і II	лише II і III	I, II і III

Правильна відповідь: **В.**

4. Укажіть ескіз графіка функції $y = x^3 - 1$.

А	Б	В	Г	Д
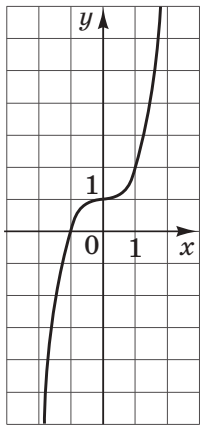	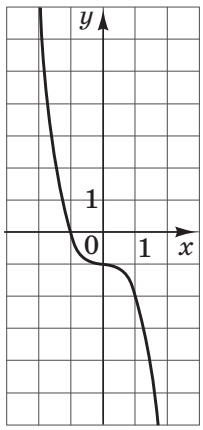	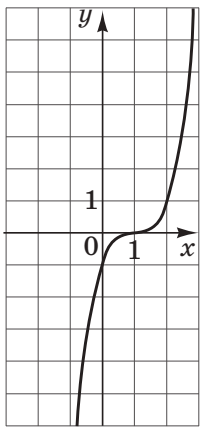	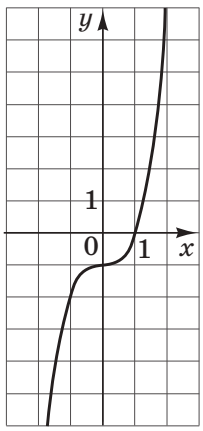	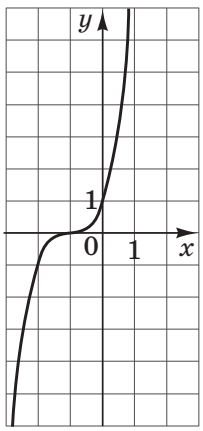

Правильна відповідь: **Г.**

5. Обчисліть $\frac{2^6 \cdot 5^6}{10^4}$.

А	Б	В	Г	Д
$10^{1,5}$	10^2	10^8	10^9	10^{10}

Правильна відповідь: **Б.**

6. У трикутнику ABC: $\angle A = 65^\circ$, BD – бісектриса кута B (див. рисунок). Знайдіть градусну міру кута BCA, якщо $\angle ABD = 35^\circ$.

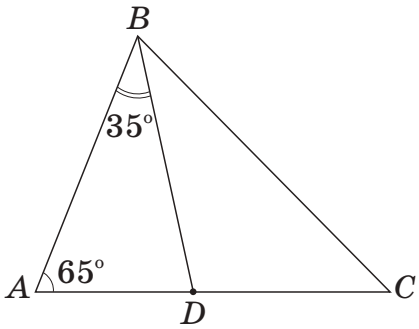

А	Б	В	Г	Д
35°	45°	50°	55°	80°

Правильна відповідь: **Б.**

7. В арифметичній прогресії (a_n) задано $a_1 = 4$, $a_2 = -1$. Укажіть формулу для знаходження n-го члена цієї прогресії.

А	Б	В	Г	Д
$a_n = -1 + 5n$	$a_n = 7 - 3n$	$a_n = 5 - n$	$a_n = 1 + 3n$	$a_n = 9 - 5n$

Правильна відповідь: **Д.**

8. На рисунку зображено графік функції $y = f(x)$, визначеної на проміжку $[-5; 3]$. Укажіть проміжок, на якому функція $y = f(x)$ зростає.

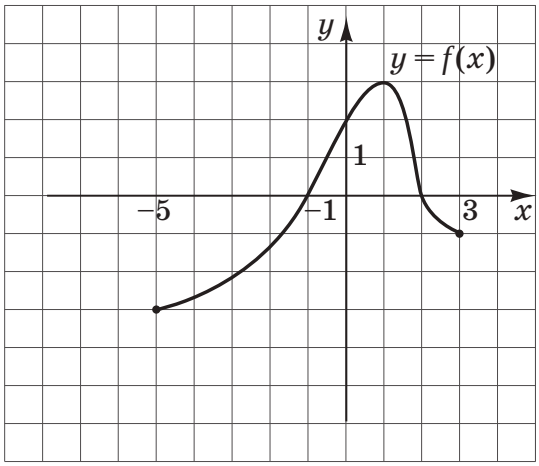

А	Б	В	Г	Д
[0; 3]	[−1; 2]	[1; 3]	[−3; 3]	[−5; 1]

Правильна відповідь: **Д.**

9. Розв'яжіть систему рівнянь $\begin{cases} 2x + 5y = 5, \\ x - 2y = 7. \end{cases}$ Для одержаного розв'язку $(x_0; y_0)$ системи знайдіть *суму* $x_0 + y_0$.

А	Б	В	Г	Д
–18	3	4	8	12

Правильна відповідь: **В.**

10. На діаграмі відображено нараховану фірмою загальну суму заробітної плати усім своїм працівникам у січні, лютому та березні 2011 року. У січні на фірмі працювали 15 співробітників, у лютому – 18, а в березні – 25. Як змінилася *середня* нарахована заробітна плата в цій фірмі в березні порівняно з січнем?

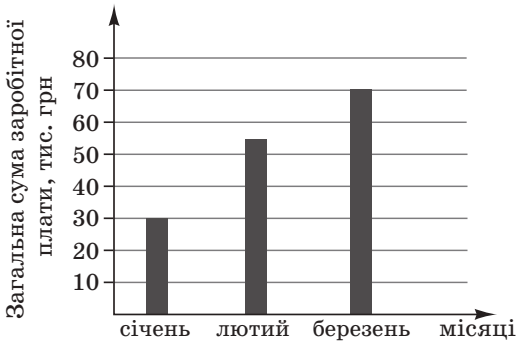

А	Б	В	Г	Д
зменшилась більше ніж на 1000 *грн*	зменшилась менше ніж на 1000 *грн*	не змінилась	збільшилась менше ніж на 1000 *грн*	збільшилась більше ніж на 1000 *грн*

Правильна відповідь: **Г.**

11. Знайдіть площу повної поверхні куба, діагональ якого дорівнює $2\sqrt{3}$ *см*.

А	Б	В	Г	Д
8 $см^2$	16 $см^2$	20 $см^2$	24 $см^2$	$36\sqrt{2}$ $см^2$

Правильна відповідь: **Г.**

12. Укажіть проміжок, якому належить корінь рівняння $\sqrt{1 - x} = 4$.

А	Б	В	Г	Д
(–20; –10)	(–10; –5)	(–5; 5)	(5; 10)	(10; 20)

Правильна відповідь: **А.**

13. У координатній площині xy зображено п'ять точок: O, L, N, M, K (див. рисунок). Коло з центром в одній із цих точок дотикається до осі ординат у точці M. У якій точці знаходиться центр цього кола?

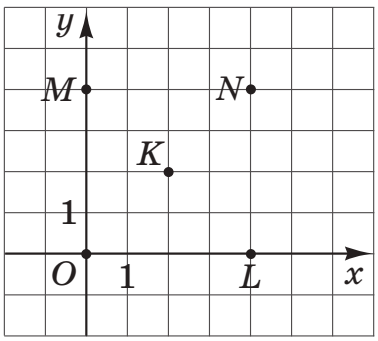

А у точці L
Б у точці N
В у точці M
Г у точці O
Д у точці K

Правильна відповідь: **Б.**

14. Укажіть парну функцію.

А	Б	В	Г	Д
$y = 4^x$	$y = x$	$y = \sqrt{x}$	$y = \mathrm{tg}x$	$y = \lvert x \rvert$

Правильна відповідь: **Д.**

15. Менша сторона прямокутника дорівнює 16 *м* і утворює з його діагоналлю кут 60°. Середини всіх сторін прямокутника послідовно сполучено. Знайдіть площу утвореного чотирикутника.

А	Б	В	Г	Д
$64\sqrt{3}$ *м*^{2}	$128\sqrt{3}$ *м*^{2}	128 *м*^{2}	256 *м*^{2}	$256\sqrt{3}$ *м*^{2}

Правильна відповідь: **Б.**

16. Розв'яжіть нерівність $2^x \leqslant 3$.

А	Б	В	Г	Д
$(-\infty; \log_2 3]$	$(0; \log_2 3]$	$\left(-\infty; \frac{3}{2}\right]$	$(-\infty; \log_3 2]$	$[\log_2 3; +\infty)$

Правильна відповідь: **А.**

17. Переріз кулі площиною має площу 81π *см*^{2}. Знайдіть відстань від центра кулі до площини перерізу, якщо радіус кулі дорівнює 15 *см*.

А	Б	В	Г	Д
6 *см*	8 *см*	9 *см*	12 *см*	15 *см*

Правильна відповідь: **Г.**

18. $\log_5 49 + 2\log_5 \frac{5}{7} =$

А	Б	В	Г	Д
25	$\log_5 70$	$\log_5 49\frac{5}{7}$	$\log_5 35$	2

Правильна відповідь: **Д.**

19. Укажіть нерівність, що виконується для $\alpha \in \left(\frac{\pi}{2}; \pi\right)$.

А	Б	В	Г	Д
$1 - \sin^2 \alpha < 0$	$\cos \alpha \cdot \mathrm{tg}\alpha < 0$	$\cos^2\alpha + \sin^2\alpha < 0$	$1 - \cos^2 \alpha < 0$	$\sin \alpha \cdot \mathrm{ctg}\alpha < 0$

Правильна відповідь: **Д.**

20. У трикутник *ABC* вписано квадрат *KLMN* (див. рисунок). Висота цього трикутника, проведена до сторони *AC*, дорівнює 6 *см*. Знайдіть периметр квадрата, якщо *AC* = 10 *см*.

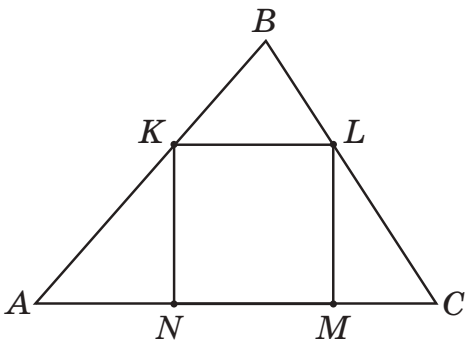

А	Б	В	Г	Д
7,5 *см*	12,5 *см*	17,5 *см*	15 *см*	20 *см*

Правильна відповідь: **Г.**

21. Установіть відповідність між фігурою (1–4) і тілом обертання (А–Д), яке утворено внаслідок обертання цієї фігури навколо прямої, зображеної пунктиром.

Фігура *Тіло обертання*

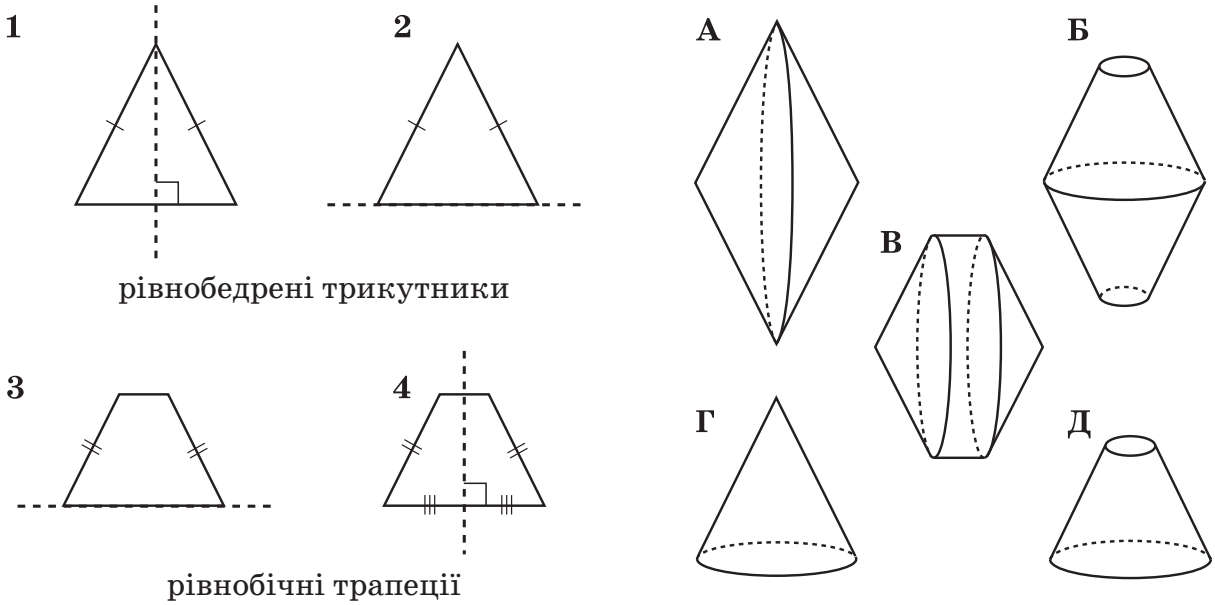

Правильна відповідь: **1–Г, 2–А, 3–В, 4–Д.**

22. У прямокутній системі координат на площині xy задано точки O (0; 0) і A (6; 8). З точки A на вісь x опущено перпендикуляр. Точка B – основа цього перпендикуляра. Установіть відповідність між величиною (1–4) та її числовим значенням (А–Д).

	Величина		*Числове значення*
1	довжина вектора OA	**А**	0
2	відстань від точки A до осі x	**Б**	5
3	ордината точки B	**В**	6
4	довжина радіуса кола, описаного навколо трикутника OAB	**Г**	8
		Д	10

Правильна відповідь: **1–Д, 2–Г, 3–А, 4–Б.**

23. Дві однакові автоматичні лінії виготовляють 16 т шоколадної глазурі за 4 дні. Установіть відповідність між запитанням (1–4) та правильною відповіддю на нього (А–Д). Уважайте, що кожна лінія виготовляє однакову кількість глазурі щодня.

Запитання	*Відповідь на запитання*
1 Скільки тонн шоколадної глазурі дві лінії виготовляють за 3 дні?	**А** 2
2 За скільки днів одна лінія виготовить 16 т шоколадної глазурі?	**Б** 4
3 Скільки тонн шоколадної глазурі виготовить одна лінія за 2 дні?	**В** 6
4 Скільки таких ліній потрібно для виготовлення 48 т шоколадної глазурі за 4 дні?	**Г** 8
	Д 12

Правильна відповідь: **1–Д, 2–Г, 3–Б, 4–В.**

24. На рисунку зображено графік функції $y = f(x)$, визначеної на проміжку [0; 11] та диференційовної на проміжку (0; 11). Установіть відповідність між числом (1–4) та проміжком (А–Д), якому належить це число.

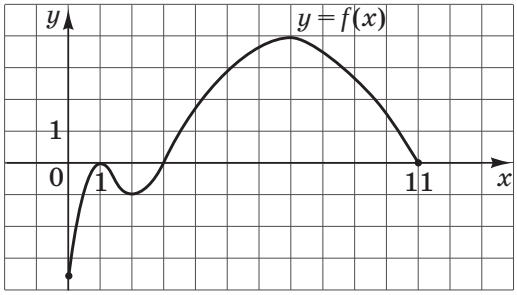

Число	*Проміжок*
1 $f(8)$	**А** $(-\infty; -2]$
2 $f'(7)$	**Б** $(-2; -0{,}5]$
3 найменше значення функції $y = f(x)$ на її області визначення	**В** $(-0{,}5; 2]$
4 $\int_1^3 f(x)dx$	**Г** $(2; 4]$
	Д $(4; +\infty)$

Правильна відповідь: **1–Г, 2–В, 3–А, 4–Б.**

25. Додатне число A більше додатного числа B у 3,8 раза. На скільки відсотків число A більше за число B?

Правильна відповідь: **280.**

26. Обчисліть значення виразу $\frac{a^2-b^2}{a-b}-\frac{a^3-b^3}{a^2-b^2}$, якщо $a=10{,}2;\ b=-0{,}2$.

Правильна відповідь: **–0,204.**

27. Розв'яжіть нерівність $\frac{3}{x-2}+\frac{4}{x}\geqslant 1$.
У відповіді запишіть *суму* всіх цілих її розв'язків.

Правильна відповідь: **34.**

28. Знайдіть найменший додатний період функції $f(x)=9-6\cos\left(20\pi x+7\right)$.

Правильна відповідь: **0,1.**

29. В автобусному парку налічується n автобусів, шосту частину яких було обладнано інформаційними табло. Пізніше інформаційні табло встановили ще на 4 автобуси з наявних у парку. Після проведеного переобладнання навмання вибирають один з n автобусів парку. Ймовірність того, що це буде автобус з інформаційним табло, становить 0,25. Визначте n. Уважайте, що кожен автобус обладнується лише одним табло.

Правильна відповідь: **48.**

30. План паркової зони, обмеженої трикутником ABC, зображено на рисунку. Дуга AB – велосипедна доріжка. Відомо, що дуга AB є четвертою частиною кола радіуса 1,8 *км*. CA і CB – дотичні до цього кола (A і B – точки дотику). Обчисліть площу зображеної на плані паркової зони (у *км*^{2}).

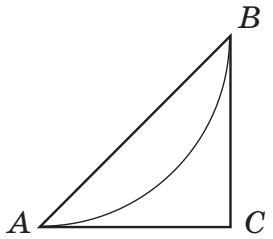

Правильна відповідь: **1,62.**

31. На рисунку зображено графік функції $F(x) = x^2 + bx + c$, яка є первісною для функції $f(x)$. Визначте параметри b і c, знайдіть функцію $f(x)$. У відповіді запишіть *значення* $f(-8)$.

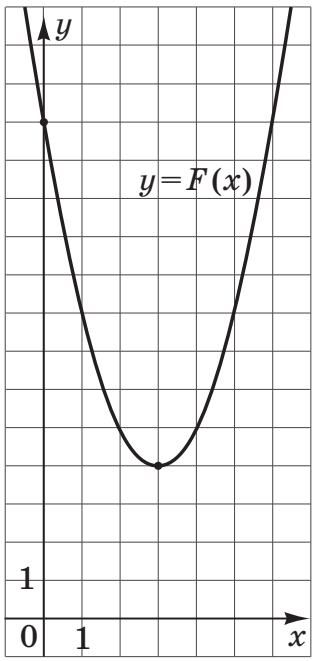

Правильна відповідь: **−22.**

32. Основою піраміди $SABCD$ є трапеція $ABCD$ ($AD \parallel BC$), довжина середньої лінії якої дорівнює 5 *см*. Бічне ребро SB перпендикулярне до площини основи піраміди і вдвічі більше від середньої лінії трапеції $ABCD$. Знайдіть відстань від середини ребра SD до площини SBC (у *см*), якщо об'єм піраміди дорівнює 210 $см^3$.

Правильна відповідь: **6,3.**

33. Знайдіть значення параметра a, при якому корінь рівняння

$\lg(\sin 5\pi x) = \sqrt{16 + a - x}$ належить проміжку $\left(\frac{3}{2}; 2\right)$.

Правильна відповідь: **−14,3.**

Друга сесія тестування

Статистичні характеристики результатів другої сесії тестування з математики подано у таблиці 2.2.1.3.

Таблиця 2.2.1.3

Характеристика	**Кількісне значення характеристики**
Кількість учасників	89 511
Максимально можливий бал	54
Максимально набраний бал*	54
Середній набраний бал	15,97
Стандартне відхилення	10,45
Середня складність завдань тесту (%)	29,77
Середня розподільна здатність тесту (%)	43,68
Коефіцієнт α-Кронбаха	0,89

** отримало 37 учасників*

На діаграмі 2.2.1.5 показано розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з математики.

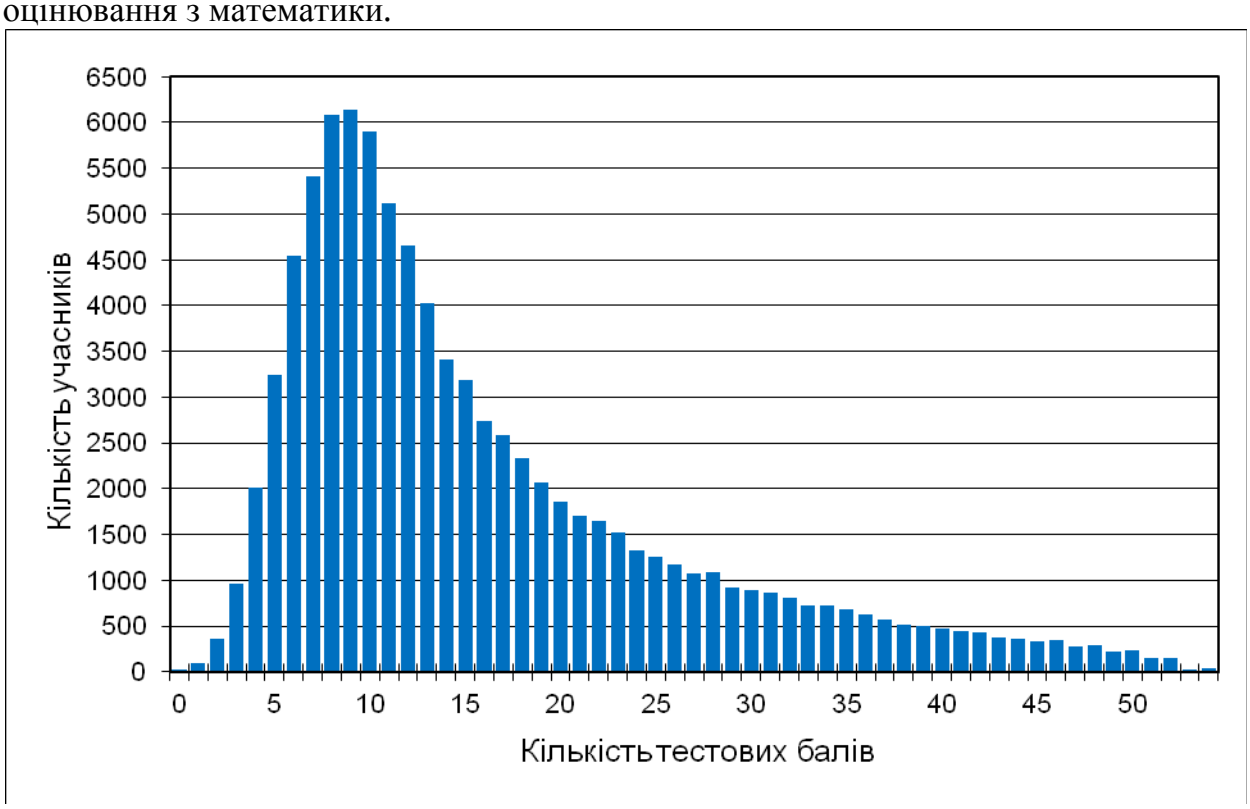

Діаграма 2.2.1.5. *Розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з математики*

На діаграмі 2.2.1.6 показано розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100−200-бальною шкалою оцінювання).

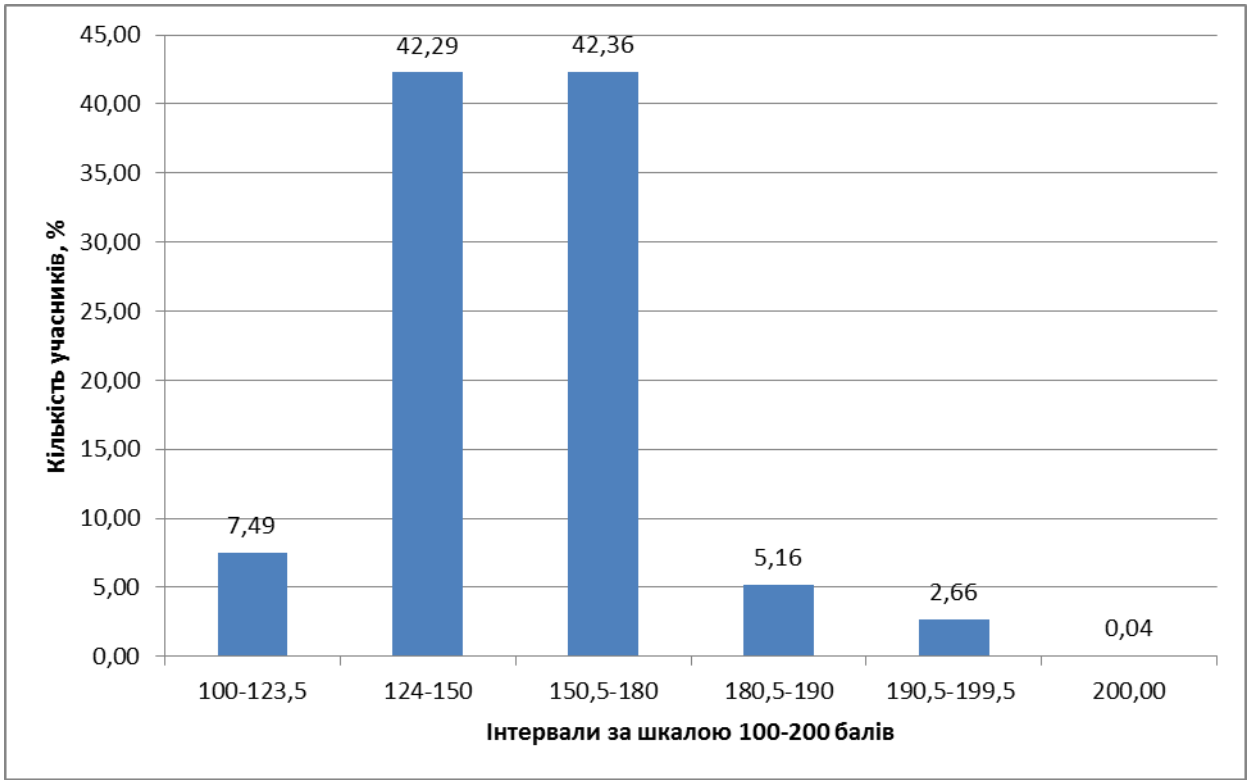

Діаграма 2.2.1.6. *Розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання)*

На діаграмі 2.2.1.7 і 2.2.1.8 показано розподіл тестових завдань із математики за складністю та розподільною здатністю.

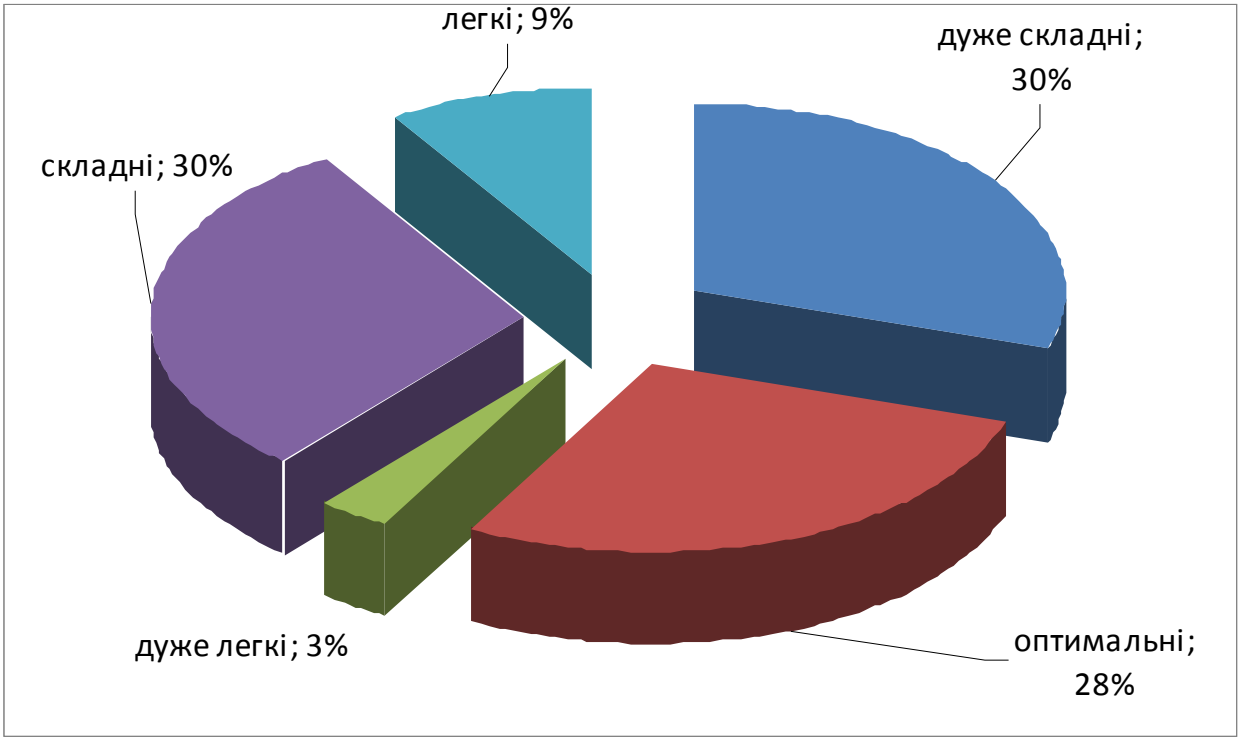

Діаграма 2.2.1.7. *Розподіл тестових завдань із математики за складністю*

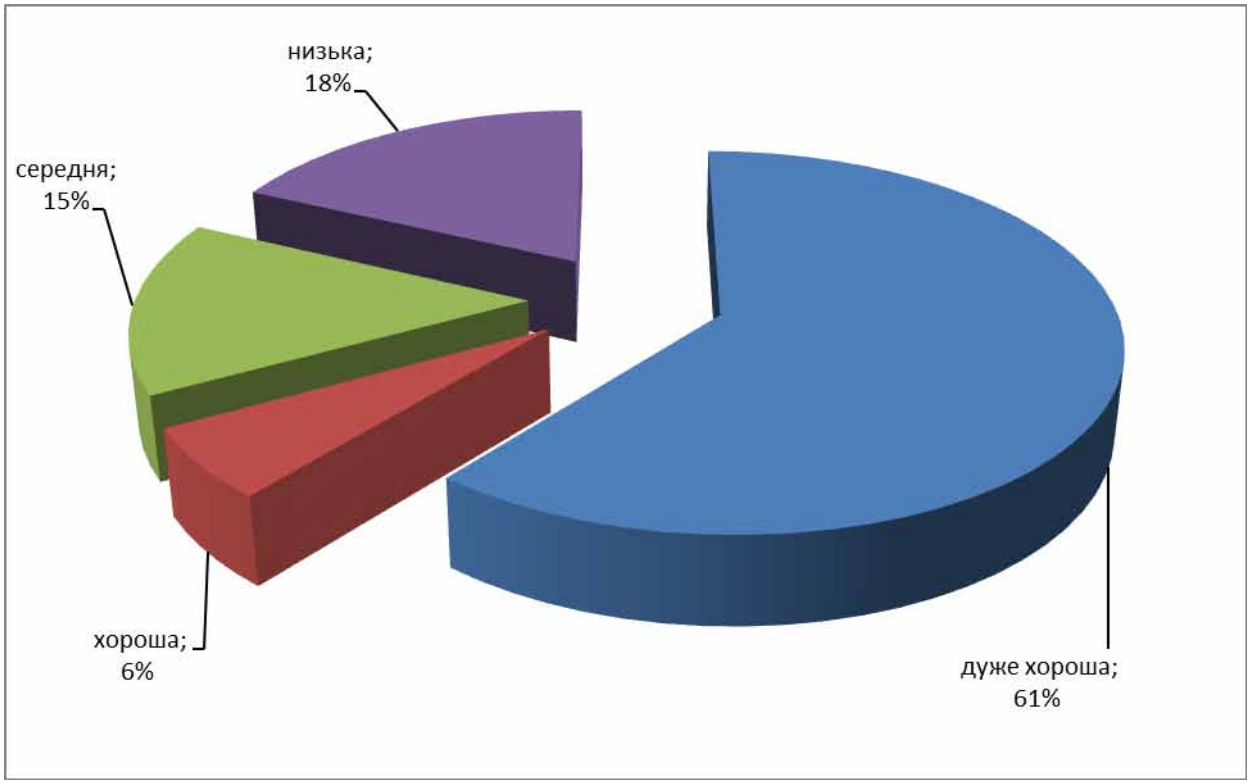

Діаграма 2.2.1.8. *Розподіл тестових завдань із математики за розподільною здатністю*

Тест

1. Три промені зі спільним початком лежать в одній площині (див. рисунок). Визначте градусну міру кута γ, якщо $\alpha = 20^\circ$, $\beta = 50^\circ$.

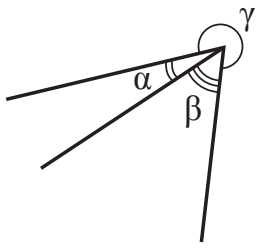

А	Б	В	Г	Д
330°	290°	250°	160°	110°

Правильна відповідь: **Б.**

2. Діаграма, зображена на рисунку, містить інформацію про кількість електроенергії (у кВт · год), спожитої певною сім'єю в кожному місяці 2012 року. Користуючись діаграмою, установіть, які з наведених тверджень є правильними.

I. У грудні порівняно з липнем спожито електроенергії більше, ніж у 2 рази.

II. За всі літні місяці спожито електроенергії на 150 кВт · год менше, ніж за всі весняні місяці.

III. Середньомісячне споживання електроенергії за рік є більшим за 120 кВт · год.

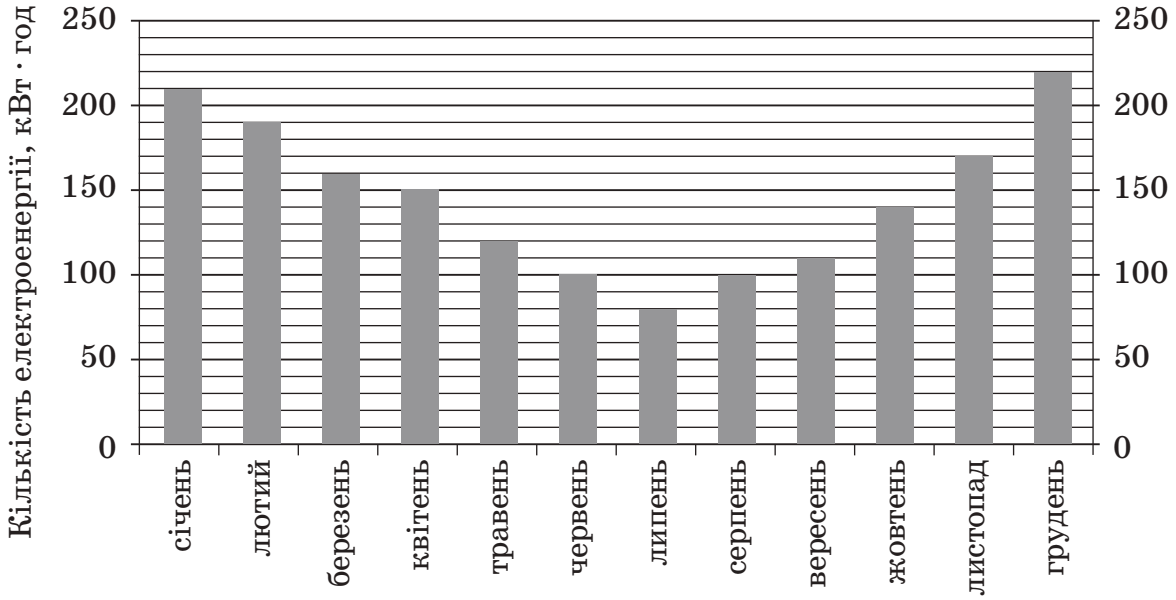

А	Б	В	Г	Д
лише I	лише I і II	лише I і III	лише II і III	I, II і III

Правильна відповідь: **Д.**

3. Остача від ділення натурального числа k на 5 дорівнює 2. Укажіть остачу від ділення на 5 числа $k + 21$.

А	Б	В	Г	Д
0	1	2	3	4

Правильна відповідь: **Г.**

4. У геометричній прогресії (b_n) задано $b_3 = 0{,}2$; $b_4 = \frac{3}{4}$. Знайдіть знаменник цієї прогресії.

А	Б	В	Г	Д
$\frac{15}{4}$	$\frac{3}{20}$	$\frac{3}{8}$	$\frac{4}{15}$	$\frac{11}{20}$

Правильна відповідь: **А.**

5. На рисунку зображено графік неперервної функції $y = f(x)$, визначеної на відрізку $[-3; 7]$. Скільки всього точок екстремуму має ця функція на відрізку $[-3; 7]$?

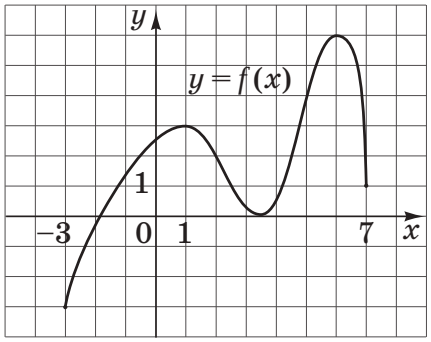

А	Б	В	Г	Д
1	2	3	5	6

Правильна відповідь: **В.**

6. Які з наведених тверджень є правильними?

I. Через дві прямі, що перетинаються, можна провести лише одну площину.

II. Через точку, що не належить площині, можна провести безліч прямих, паралельних цій площині.

III. Якщо дві різні площини паралельні одній і тій самій прямій, то вони паралельні між собою.

А	Б	В	Г	Д
лише I	лише I і II	лише I і III	лише II і III	I, II і III

Правильна відповідь: **Б.**

7. Розв'яжіть рівняння $2x(x + 2) = 5(x + 2)$.

А	Б	В	Г	Д
$-2{,}5;\ 2$	-2	$2{,}5$	$-2;\ 0{,}4$	$-2;\ 2{,}5$

Правильна відповідь: **Д.**

8. Розв'яжіть нерівність $\frac{1}{x-5} < 0$.

А	Б	В	Г	Д
$(-\infty; 5)$	$(-\infty; -5)$	$(-\infty; 5) \cup (5; +\infty)$	$(-5; +\infty)$	$(5; +\infty)$

Правильна відповідь: **А.**

9. Якщо $x + 2y - 6z = -1$ і $-y + 3z = 5$, то $x =$

А	Б	В	Г	Д
9	11	4	-9	-11

Правильна відповідь: **А.**

10. На рисунку зображено графік функції $y = x^2 - 2x$. Укажіть графік функції $y = |x^2 - 2x|$.

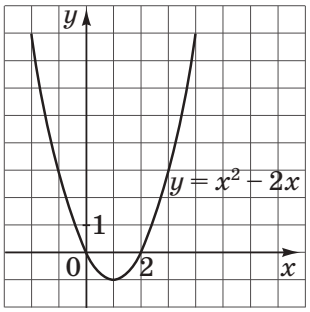

А	Б	В	Г	Д
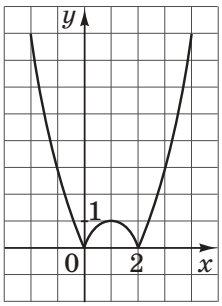	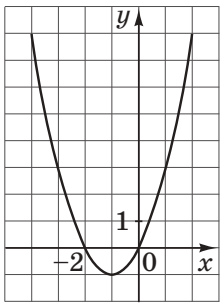	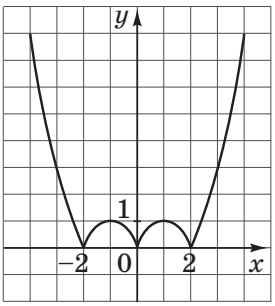	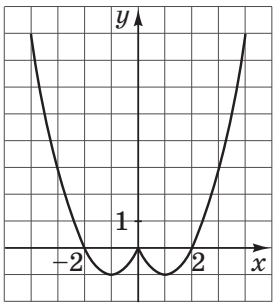	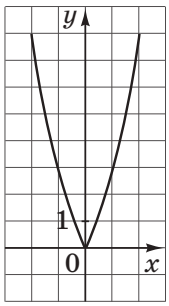

Правильна відповідь: **А.**

11. $\frac{\lg 25}{\lg 5} =$

А	Б	В	Г	Д
lg 5	5	lg 20	2	0,5

Правильна відповідь: **Г.**

12. Сторона основи правильної чотирикутної призми дорівнює 3 *см*, а периметр її бічної грані – 22 *см*. Знайдіть площу бічної поверхні цієї призми.

А	Б	В	Г	Д
66 $см^2$	72 $см^2$	96 $см^2$	114 $см^2$	264 $см^2$

Правильна відповідь: **В.**

13. Знайдіть значення виразу $\frac{1}{b} - \frac{1}{a}$, якщо $\frac{\sqrt{3}a - \sqrt{3}b}{ab} = \sqrt{12}$.

А	Б	В	Г	Д
–2	0,5	2	3	6

Правильна відповідь: **В.**

14. У трикутнику ABC задано $AC = 2$ *см*, $\angle A = 50^\circ$, $\angle B = 70^\circ$ (див. рисунок). Визначте BC (у *см*) за теоремою синусів.

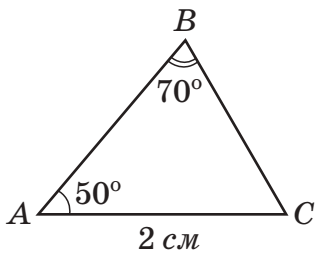

А	Б	В	Г	Д
$BC = \frac{2\sin 70^\circ}{\sin 50^\circ}$	$BC = \frac{\sin 50^\circ}{2\sin 70^\circ}$	$BC = \frac{2}{\sin 50^\circ \sin 70^\circ}$	$BC = \frac{\sin 70^\circ}{2\sin 50^\circ}$	$BC = \frac{2\sin 50^\circ}{\sin 70^\circ}$

Правильна відповідь: **Д.**

15. На координатній площині xy зображено коло, центр якого збігається з початком координат (див. рисунок). Точки $K(8;\ 6)$ і $M(x;\ y)$ належать цьому колу. Визначте координати точки M.

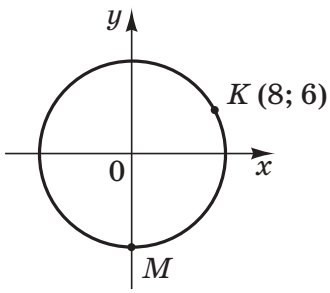

А	Б	В	Г	Д
(–10; 0)	(10; 0)	(0; –14)	(0; –10)	(0; 10)

Правильна відповідь: **Г.**

16. У трикутнику ABC точка M – середина сторони BC, $AC = 24$ *см* (див. рисунок). Знайдіть відстань d від точки M до сторони AC, якщо площа трикутника ABC дорівнює 96 *см*^{2}.

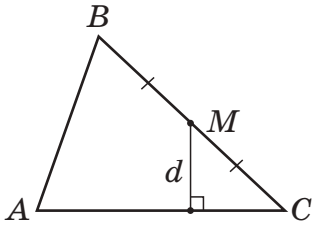

А	Б	В	Г	Д
2 *см*	3 *см*	4 *см*	6 *см*	8 *см*

Правильна відповідь: **В.**

17. Спростіть вираз $\sin^2\alpha(1 - \mathrm{ctg}^2\alpha)$.

А	Б	В	Г	Д
$\cos(2\alpha)$	$\mathrm{tg}^2\,\alpha$	1	$\mathrm{ctg}^2\,\alpha$	$-\cos(2\alpha)$

Правильна відповідь: **Д.**

18. Знайдіть похідну функції $y = e^{-2x}$.

А	Б	В	Г	Д
$y' = e^{-2x}$	$y' = -2e^{-2x}$	$y' = -2xe^{-2x-1}$	$y' = 2e^{-2x}$	$y' = -\frac{1}{2}e^{-2x}$

Правильна відповідь: **Б.**

19. Розв'яжіть нерівність $\log_{0,4} x \geqslant \log_{0,4} 2$.

А	Б	В	Г	Д
$(-\infty;\ 2]$	$(0{,}4;\ 2]$	$(0;\ +\infty)$	$[2;\ +\infty)$	$(0;\ 2]$

Правильна відповідь: **Д.**

20. Для розігрівання в мікрохвильовій печі рідких страв використовують посудину у формі циліндра, радіус основи якого дорівнює 9 *см*. Посудина ставиться на горизонтальний диск у формі круга і накривається кришкою, що має форму півсфери (див. рисунок). Радіус півсфери дорівнює 12 *см* і є меншим за радіус круга. Укажіть *найбільше* з наведених значень, якому *може* дорівнювати висота посудини, якщо посудина не торкається кришки.

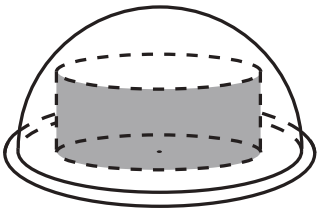

А	Б	В	Г	Д
3 *см*	5 *см*	6 *см*	7 *см*	8 *см*

Правильна відповідь: **Г.**

21. З пунктів A і B одночасно по шосе назустріч один одному виїхали два велосипедисти. Вони їхали без зупинок зі сталими швидкостями: перший – зі швидкістю x км/год, другий – зі швидкістю y км/год ($x > y$). Через t годин ($t > 1$) вони зустрілися в точці C і, не зупиняючись, продовжили рух без зміни напрямків.

До кожного запитання (1–4) доберіть правильну відповідь (А–Д).

Запитання		*Відповідь*	
1	На скільки кілометрів зменшилася відстань по шосе між велосипедистами через 1 годину після початку руху?	**А**	$(x + y)t$
2	Чому дорівнює відстань по шосе між пунктами A і B (у *км*)?	**Б**	$(x - y)t$
3	На скільки кілометрів більше проїхав перший велосипедист, ніж другий, за час від початку руху до моменту зустрічі?	**В**	$\frac{yt}{x}$
4	За скільки годин перший велосипедист подолає відстань по шосе від точки C до пункту B?	**Г**	$\frac{(x-y)t}{y}$
		Д	$x + y$

Правильна відповідь: **1–Д, 2–А, 3–Б, 4–В.**

22. Установіть відповідність між твердженням (1–4) та функцією (А–Д), для якої це твердження є правильним.

Твердження		*Функція*	
1	графік функції не перетинає жодну з осей координат	**А**	$y = -x + 2$
2	областю значень функції є проміжок $(0; +\infty)$	**Б**	$y = x^2 - 2$
3	функція спадає на всій області визначення	**В**	$y = -\frac{1}{x}$
4	на відрізку $[-1{,}5;\ 1{,}5]$ функція має два нулі	**Г**	$y = 3^x$
		Д	$y = \cos x$

Правильна відповідь: **1–В, 2–Г, 3–А, 4–Б.**

23. У прямокутній системі координат на площині дано вектори $\vec{a}$ (3; 4) і $\vec{b}$ (–2; 2). До кожного початку речення (1–4) доберіть його закінчення (А–Д) так, щоб утворилося правильне твердження.

Початок речення	*Закінчення речення*
1 Довжина вектора $\vec{a}$	**А** дорівнює 7.
2 Сумою векторів $\vec{a}$ і $\vec{c}$ (–3; k) є нульовий вектор, якщо k	**Б** дорівнює 2.
3 Вектори $\vec{b}$ і $\vec{d}$ (–4; m) колінеарні, якщо m	**В** дорівнює –4.
4 Скалярний добуток векторів $\vec{a}$ і $\vec{b}$	**Г** дорівнює 5.
	Д дорівнює 4.

Правильна відповідь: **1–Г, 2–В, 3–Д, 4–Б.**

24. Установіть відповідність між тілом обертання, заданим умовою (1–4), та формулою (А–Д) для обчислення його об'єму V.

1 квадрат зі стороною a обертається навколо прямої, що проходить через сторону цього квадрата (рис. 1)

2 прямокутний рівнобедрений трикутник із катетом a обертається навколо прямої, що проходить через катет цього трикутника (рис. 2)

3 прямокутний рівнобедрений трикутник із катетом a обертається навколо прямої, що проходить через вершину гострого кута цього трикутника перпендикулярно до одного з його катетів (рис. 3)

4 круг, радіус якого дорівнює $\frac{3}{4}a$, обертається навколо прямої, що проходить через центр цього круга (рис. 4)

А $V = \frac{1}{3}\pi a^3$

Б $V = \frac{9}{16}\pi a^3$

В $V = \frac{2}{3}\pi a^3$

Г $V = \pi a^3$

Д $V = 2\pi a^3$

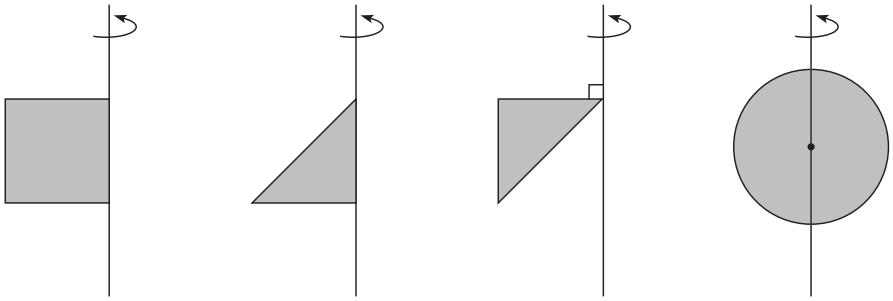

Рис. 1 Рис. 2 Рис. 3 Рис. 4

Правильна відповідь: **1–Г, 2–А, 3–В, 4–Б.**

25. У магазині молодіжного одягу діє акція: при покупці будь-яких двох однакових футболок за одну з них платять на 40% менше, ніж за іншу. За дві однакові футболки, придбані в цьому магазині під час акції, Микола заплатив 200 гривень. Скільки гривень заплатить Микола, якщо він купить лише одну таку футболку?

Правильна відповідь: **125.**

26. Розв'яжіть рівняння $3^x \cdot 4^x = (12^{x+1})^5$.

Правильна відповідь: **–1,25.**

27. Знайдіть значення виразу $|y - 2x|$, якщо $4x^2 - 4xy + y^2 = \frac{9}{4}$.

Правильна відповідь: **1,5.**

28. Знайдіть *найбільше* значення функції $y = \frac{(1 - 2\cos x)^4}{2}$.

Правильна відповідь: **40,5.**

29. У прямокутний трикутник ABC вписано коло, яке дотикається катетів AC та BC у точках K і M відповідно. Знайдіть радіус кола, *описаного* навколо трикутника ABC (у *см*), якщо $AK = 4{,}5$ *см*, $MB = 6$ *см*.

Правильна відповідь: **5,25.**

30. Обчисліть площу фігури, обмеженої графіком функції $y = \frac{22}{3} - (x + 1)^2$ і прямими $y = \frac{x}{3}$, $x = -1$ та $x = 1$.

Правильна відповідь: **12.**

31. У фестивалі беруть участь 25 гуртів, серед яких є по одному гурту з України і Чехії. Порядок виступу гуртів визначається жеребкуванням, за яким кожен із гуртів має однакові шанси отримати будь-який порядковий номер від 1 до 25. Знайдіть імовірність того, що на цьому фестивалі гурт з України виступатиме першим, а порядковий номер виступу гурту з Чехії буде парним.

Правильна відповідь: **0,02.**

32. Основою піраміди є ромб, тупий кут якого дорівнює 120°. Дві бічні грані піраміди, що містять сторони цього кута, перпендикулярні до площини основи, а дві інші бічні грані нахилені до площини основи під кутом 30°. Знайдіть площу бічної поверхні піраміди (у $см^2$), якщо її висота дорівнює 4 *см*.

Правильна відповідь: **96.**

33. При якому *найбільшому* від'ємному значенні параметра a рівняння

$\sqrt[4]{|x|-1}-2x=a$ має один корінь?

Правильна відповідь: **–1,625.**

2.2.1.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту

Згідно зі специфікацією завдання *тесту з математики* (перша і друга сесія) є складовими шести блоків відповідно до змістових розділів Програми зовнішнього незалежного оцінювання з математики.

Алгебра і початки аналізу

1. *Числа і вирази*

Усього завдань – по сім у тестах кожної сесії зовнішнього незалежного оцінювання з математики. Складність завдань коливається в межах від 8% до 81%, зокрема складність завдань з вибором однієї правильної відповіді – у межах від 21% до 68%. Завдання 1 і 2 (перша сесія) – легкі, однак значна кількість учасників не змогла правильно їх розв'язати. Так, кожен третій неправильно визначив m із пропорції $\frac{m}{2}=\frac{3}{n}$. Більше третини учасників не змогли застосувати правило множення многочлена на многочлен та звести подібні доданки, перетворюючи вираз $(2x+5)\cdot(3-x)$. Це свідчить про те, що в третини учасників зовнішнього незалежного оцінювання з математики не сформовані базові уміння та навички з перетворення найпростіших раціональних виразів.

Традиційно складними виявилися завдання, що містять логарифмічні та тригонометричні вирази. Показовими в цьому сенсі є завдання 16, 18 першої сесії та 11, 17 другої сесії. Проаналізуємо ці завдання більш докладно. Завдання 11 ($\frac{\lg 25}{\lg 5}=$) правильно виконали лише 20% учасників тестування. Дистрактори $\lg 5$, 5 і $\lg 20$ вибрали відповідно 29, 30 і 16% тестованих. Такий вибір свідчить про те, що абітурієнти не володіють навичками спрощення логарифмічних виразів і не знають відповідних формул. Такий висновок можна зробити й про завдання 18 ($\log_5 49+2\log_5\frac{5}{7}=$). Зазначимо, що його правильно розв'язав лише кожен третій тестований. Дистрактор $\log_5 49\frac{5}{7}$ був вибраний кожним п'ятим учасником тестування.

Аналіз відповідей на завдання 19 першої сесії та 17 другої сесії дає змогу зробити висновок про те, що значна частина учасників тестування не має необхідних знань з основ тригонометрії. Наприклад, кожен п'ятий учасник тестування вказав на те, що вираз $\sin^2\alpha+\cos^2\alpha$ для всіх кутів, які знаходяться в другій чверті, набуває від'ємних значень. Такі учасники, радше за все, не знають основної тригонометричної тотожності, або ж, побачивши знайомий вираз, миттєво відреагували на нього, не обтяжуючи себе вдумливим читанням умови завдання. Виконуючи завдання 17, майже третина учасників указала, що вираз $\sin^2\alpha(1-\mathrm{ctg}^2\alpha)$ тотожно дорівнює 1, а кожен п'ятий уважає, що цей вираз дорівнює $\mathrm{tg}^2\alpha$.

Показовим є також завдання 5, у якому потрібно було обчислити значення виразу $\frac{2^6\cdot 5^6}{10^4}$. За складністю це завдання є оптимальним, проте не можна не відзначити, що майже 70% з тих учасників, які неправильно розв'язали це завдання, уважають, що правильна відповідь – 10^8. Ці учасники, напевно, міркували так: щоб знайти добуток степенів з різними основами та однаковими показниками,

потрібно помножити основи та додати показники. Вибір багатьох учасників такого варіанта відповіді свідчить про те, що вони не володіють необхідними знаннями і навичками дій зі степенями.

Зазначимо, що завдання, які абітурієнти можуть розв'язувати, спираючись на свій життєвий досвід, мають кращі статистичні показники. Наприклад, завдання 23 першої сесії, зміст якого пов'язаний з продуктивністю праці, виявилося легким, а завдання 21 другої сесії «на рух» – лише оптимальної складності. Причиною цього, очевидно, є те, що в завданні «на рух» потрібно було оперувати змінними величинами, а в завданні «на продуктивність» – конкретними числами.

2. *Рівняння, нерівності та їхні системи*

Усього завдань – 12 (по шість у першій і другій сесіях). В обох сесіях перевірялося вміння розв'язувати різні типи рівнянь і нерівностей, причому в кожній сесії види рівнянь та нерівностей у завданнях однакової форми не повторювалися. Складність завдань з вибором однієї правильної відповіді коливається в межах від 19% до 53%. Завдання 9, 12, 16 першої сесії та 7, 8, 9 другої сесії є оптимальними за складністю, завдання 19 обох сесій – складні.

Більш докладно зупинимося на статистичному аналізі відповідей до завдань 12 першої сесії та 19 – другої сесії. Практично кожен третій учасник тестування вважає, що корінь ірраціонального рівняння $\sqrt{1-x}=4$ належить проміжку $(-5;5)$. Радше за все, ці учасники припустилися типової помилки, звівши задане рівняння до рівняння $1-x=2$.

Логарифмічну нерівність $\log_{0,4} x \geq \log_{0,4} 2$ (завдання 19 другої сесії) правильно розв'язав лише кожен п'ятий учасник. Кожен третій не врахував, що логарифмічна функція $y=\log_{0,4} x$ є спадною на всій своїй області визначення (0,4 < 1) і отримав неправильну відповідь; кожен четвертий не врахував область визначення логарифмічної функції.

Зазначимо, що за останні п'ять років у тестах зовнішнього незалежного оцінювання з математики найпростіша логарифмічна нерівність зустрічається вже втретє. Статистика розв'язання цих завдань є практично однаковою, відрізняючись лише на 1–2%.

3. *Функції*

Усього завдань – 14 (по 7 у першій і другій сесіях). Складність завдань з вибором однієї правильної відповіді коливається в межах від 25% до 58%. Завдання на перевірку знань (завд. 4, 8 першої сесії, 5 – другої сесії) – оптимальні за складністю, завдання на виявлення умінь досліджувати функцію на парність (завд. 14 першої сесії), на арифметичну (завд. 7 першої сесії) та геометричну (завд. 4 другої сесії) прогресії, на виконання геометричних перетворень графіків функцій (завд. 10 другої сесії), на знаходження похідної складеної функції (завд. 18 другої сесії) – складні. Виявилися складними й завдання на встановлення відповідності.

Окремо зупинимося на аналізі завдань 4 і 14 першої сесії та 4, 18 другої сесії.

Завдання 4 першої сесії, у якому перевірялося вміння розпізнавати графік функції $y=x^3-1$, правильно розв'язали менше половини учасників. Кожен п'ятий припустився грубої помилки, переплутавши графік цієї функції з графіком функції $y=(x-1)^3$.

У завданні 14 потрібно було визначити парну функцію. Правильно це завдання розв'язав лише кожен третій учасник тестування. Майже кожен другий з тих, хто вибрав неправильну відповідь, указав, що парною є функція 4^x.

Похідну складеної функції $y = e^{-2x}$ правильно визначив кожен четвертий учасник. Потрібно відмітити, що кожен п'ятий учасник брав похідну від цієї функції за правилом похідної степеневої функції, а кожен четвертий не взяв до уваги правило диференціювання складеної функції, обмежившись лише похідною від зовнішньої функції.

Особливої уваги заслуговує також аналіз результатів завдання 4 другої сесії. Це завдання виявилося складним. Знаменник геометричної прогресії, третій член якої дорівнює 0,2, а четвертий – $\frac{3}{4}$, правильно визначили трохи більше третини учасників. З-поміж неправильних варіантів відповідей є вибір кожним четвертим учасником дистрактора $\frac{3}{8}$ і кожним шостим – дистрактора $\frac{3}{20}$, що свідчить про значні проблеми в багатьох учасників під час виконання дій зі звичайними та десятковими дробами.

Завдання відкритої форми з короткою відповіддю з цієї теми для учасників тестування виявилися дуже складними, зокрема це стосується завдання 28 першої сесії (періодичність тригонометричної функції) та завдання 28 другої сесії (найбільше значення функції).

4. *Елементи комбінаторики, початки теорії ймовірностей та елементи статистики*

Усього завдань – 4 (перша сесія – завд. 10 і 29; друга сесія – завд. 2 і 31). Завдання на аналіз інформації, заданої діаграмою, оптимальні за складністю. Зазначимо, що в завданнях цього типу часто можна правильно відповісти на поставлені запитання, скориставшись лише візуальним аналізом діаграми. Так, у завданні 2 на останнє з трьох запитань легко відповісти, не виконуючи обчислень. Проте кожний четвертий учасник із завданням не впорався.

Завдання з початків теорії ймовірностей, як і очікувалося, виявилися складними. Проте вони гарно розподіляють учасників тестування з достатнім та високим рівнем навчальних досягнень.

Геометрія

5. *Планіметрія*

Усього завдань – 12 (по шість у кожній сесії). Складність завдань – у межах від 10% до 70%, зокрема складність завдань з вибором однієї правильної відповіді – від 20% до 70%. Легкими є завдання 6 першої сесії та завдання 1 другої сесії. Завдання 15 і 20 першої сесії та всі завдання з короткою відповіддю – складні. Решта завдань – оптимальні за складністю.

Розглянемо результати розв'язання завдання 14 другої сесії, яке було спрямоване на перевірку як теоретичних знань (знання теореми синусів), так і уміння їх застосувати (застосування теореми до розв'язування трикутників). Підкреслимо, що в умові завдання було наголошено на необхідності використати зазначену вище теорему для розв'язання завдання.

Помилки, яких припустилися більше, ніж половина учасників тестування, розв'язуючи це завдання, пов'язані не лише із незнанням формулювання теореми синусів. Головна проблема – невміння визначати невідомий член заданої пропорції.

Принагідно згадаймо результати розв'язання завдання 1 першої сесії: кожен третій помилився, визначаючи m із пропорції $\frac{m}{2}=\frac{3}{n}$.

Отже, відсутність базових знань та умінь, які учні повинні набути під час навчання математиці (до 7 класу), алгебрі та геометрії в основній школі, призводить до втрати можливості опанувати навчальний матеріал з математики старшої школи навіть на середньому рівні навчальних досягнень.

Окремої уваги заслуговують завдання з теми «Координати та вектори на площині» на встановлення відповідності. Ці завдання (двох сесій) виявилися оптимальними за складністю. Проте не можна не зазначити, що кожен п'ятий в обох сесіях не розв'язав жодної з чотирьох мікрозадач, зокрема, не обчислив відстань від точки $A(6;8)$ до осі x, не визначив довжину вектора за заданими координатами.

6. *Стереометрія*

Завдань з цього розділу в тестах обох сесій – по п'ять. Складність завдань коливається в межах від 2% до 53%, зокрема складність завдань з вибором однієї правильної відповіді – від 16% до 53%. Оптимальні за складністю завдання 11 і 21 першої сесії та 24 – другої сесії. Інші завдання з цієї теми виявилися складними.

Труднощі, що виникають під час розв'язування завдань зі стереометрії, значною мірою пов'язані з тим, що учасники тестування не знають аксіом, основних теорем і формул стереометрії. Зокрема цей факт ілюструють статистичні характеристики завдання 3 першої сесії та завдання 6 другої сесії. Завдання, якими перевіряли знання теоретичних основ стереометрії, виявилися складними, хоча саме розташуванню прямих і площин у просторі приділяється багато уваги в курсі стереометрії 10 класу.

Щодо завдань відкритої форми з короткою відповіддю (завдання 25–33). Більшість з них спрямована на забезпечення якісного розподілу учасників тестування з достатнім та високим рівнем начальних досягнень з математики. Відповідно розв'язання таких завдань потребує глибоких системних знань та умінь застосовувати їх як у стандартних, так і в нових, нестандартних ситуаціях.

Завдання відкритої форми з короткою відповіддю обох сесій виявилися складними. Проте навіть серед учасників, які набрали 140 балів, є такі, які правильно розв'язали хоча б одне з них.

2.2.2. Тест із географії

2.2.2.1. Структура та зміст тесту

Зовнішнє незалежне оцінювання з географії проводилося 15 червня 2013 р.

У ньому взяли участь 76 054 особи (88,8% від загальної кількості зареєстрованих).

На виконання тестових завдань було відведено 150 хвилин. Кожний учасник тестування отримав індивідуальний комплект тестових матеріалів: зошит із тестовими завданнями та бланк відповідей ***А***.

Тест розроблено відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання з географії, затвердженої Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України (наказ від 14.07.2011 р. № 791, додаток 6).

Кількісний розподіл завдань за змістовими блоками подано в таблиці 2.2.2.1.

Таблиця 2.2.2.1

№ з/п	Розділи програми	Кількість завдань
1	Загальна географія	9
2	Географія материків і океанів	9
3	Географія України	24
4	Економічна і соціальна геогр. світу	14
	Усього	56

Відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання з географії перевірці підлягали такі складові географічної підготовки випускника загальноосвітніх навчальних закладів, як знання, уміння та навички з географії, зокрема: знання географічних понять та термінів; компонентів природи та їхніх характеристик; географічних об’єктів, геосфер та процесів і явищ, що в них відбуваються; географічних подій, персоналій; просторових закономірностей природних процесів і явищ, чинників розміщення населення, господарства; елементів географічної карти; а також уміння визначати за описом приналежність географічного об’єкта до певного регіону, явищ і процесів до певної геосфери, групи населення, галузі господарства; виділяти головне (характерні риси природного комплексу, регіональні особливості материків і океанів, економічних районів України, країн); групувати, систематизувати географічну інформацію за вказаною або визначеною ознакою; встановлювати взаємозв’язки між процесами в географічній оболонці; аналізувати та оцінювати процеси, що відбуваються в економіці, населенні країн світу, спираючись на власні географічні знання; отримувати інформацію з джерел, працювати з різноманітними джерелами географічної інформації, застосовувати набуті знання в нових умовах.

Тест складається із 56 завдань чотирьох форм. Завдання в межах кожної з форм було розташовано в логічній послідовності за змістовими блоками та лініями (таблиця 2.2.2.2).

Таблиця 2.2.2.2

Змістовий блок	Форми тестових завдань				
	З вибором однієї правильної відповіді	На встановлення відповідності	З вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді (з короткою відповіддю множинного вибору)	Відкрита форма з короткою відповіддю	Загальна кількість
Загальна географія	6		1	1	8
Географія материків і океанів	7	1	1		9
Географія України	17	3	3	1	24
Економічна і соціальна географія світу	10	2	2		14
Усього	42	6	6	2	56

Завдання 1–42 – завдання з вибором однієї правильної відповіді. До кожного завдання цієї форми подано чотири варіанти відповідей, серед яких лише один правильний. За виконання завдання цієї форми учасник отримує 1 бал. Якщо вказано неправильну відповідь, – 0 балів.

Завдання 43–48 – завдання на встановлення відповідності (утворення логічних пар). До кожного завдання цієї форми у двох колонках подано інформацію, яку позначено цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Виконуючи завдання, необхідно встановити відповідність інформації, позначеної цифрами і буквами (утворити логічні пари). За кожну правильно позначену логічну пару можна отримати 1 бал. Максимальна кількість балів за правильно виконане завдання – 4.

Завдання 49–54 – завдання з вибором трьох правильних відповідей із семи запропонованих варіантів відповіді (множинного вибору). Результатом виконання завдання є вказані три цифри, порядок написання яких значення не має. За кожну правильно вказану цифру із трьох можливих можна отримати 1 бал. За виконання завдань цієї форми можна отримати від 0 до 3 балів.

Завдання 55–56 – задачі, розв’язавши які, потрібно записати правильну числову відповідь. За виконання завдань цієї форми можна отримати 0 або 2 бали.

Максимальна кількість балів, яку можна отримати, виконавши правильно всі завдання тесту з географії, – 88.

2.2.2.2. Психометричні характеристики тесту

Статистичні показники результатів тестування з географії основної сесії подано в таблиці 2.2.2.3.

Таблиця 2.2.2.3

Назва характеристики	**Кількісне значення**
Кількість учасників	76 054
Максимально можливий бал	88
Максимально набраний бал*	88
Середній набраний бал	38,8
Стандартне відхилення	10,96
Середня складність завдань тесту (%)	40,73
Середня розподільна здатність тесту	28,8
Коефіцієнт α-Кронбаха	0,83

* *отримав один учасник*

На діаграмі 2.2.2.1 показано розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з географії.

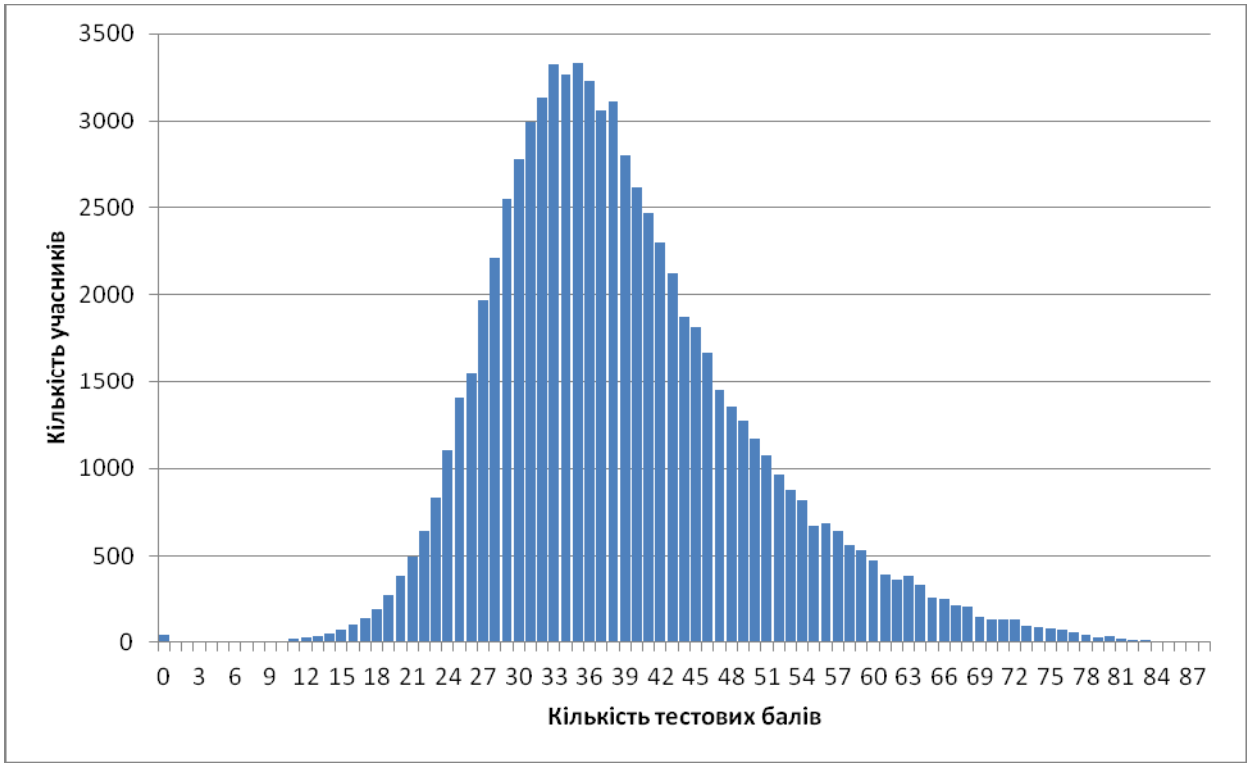

Діаграма 2.2.2.1. *Розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з географії*

На діаграмі 2.2.2.2 показано розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання).

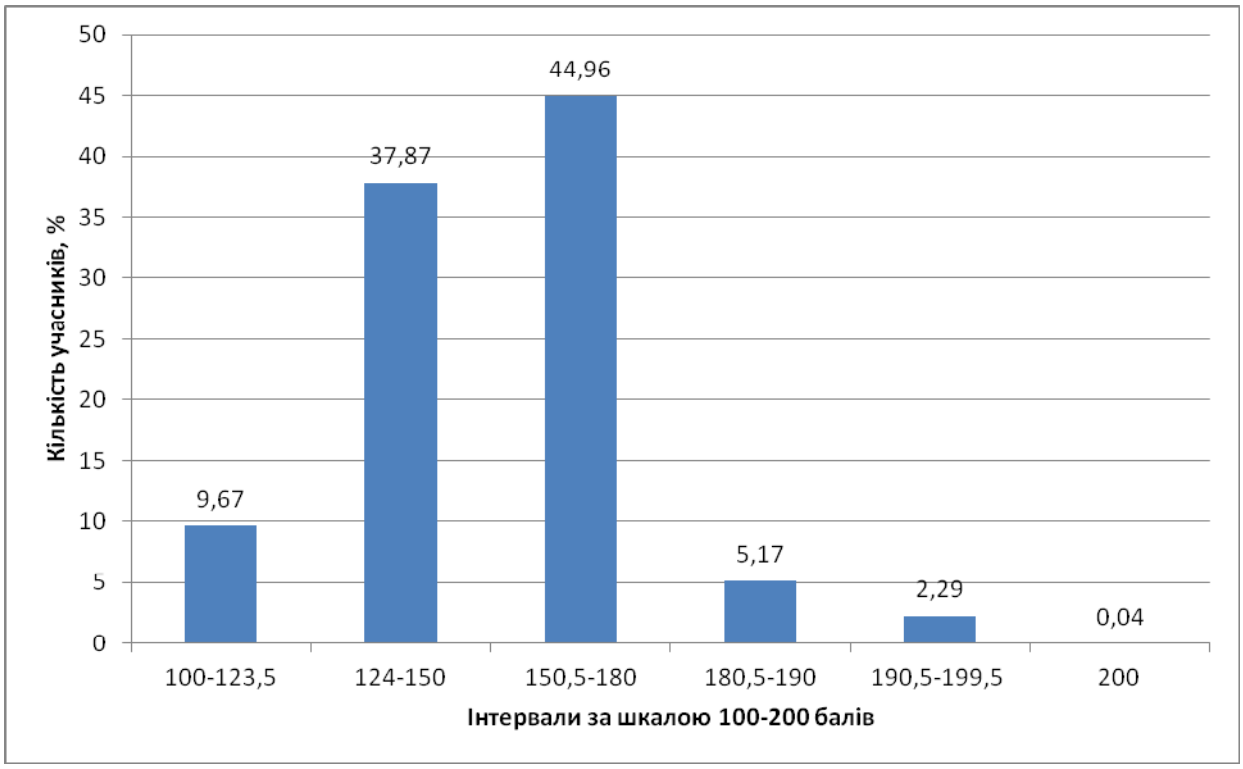

Діаграма 2.2.2.2. *Розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання)*

На діаграмах 2.2.2.3 і 2.2.2.4 показано розподіл тестових завдань із географії за складністю та розподільною здатністю.

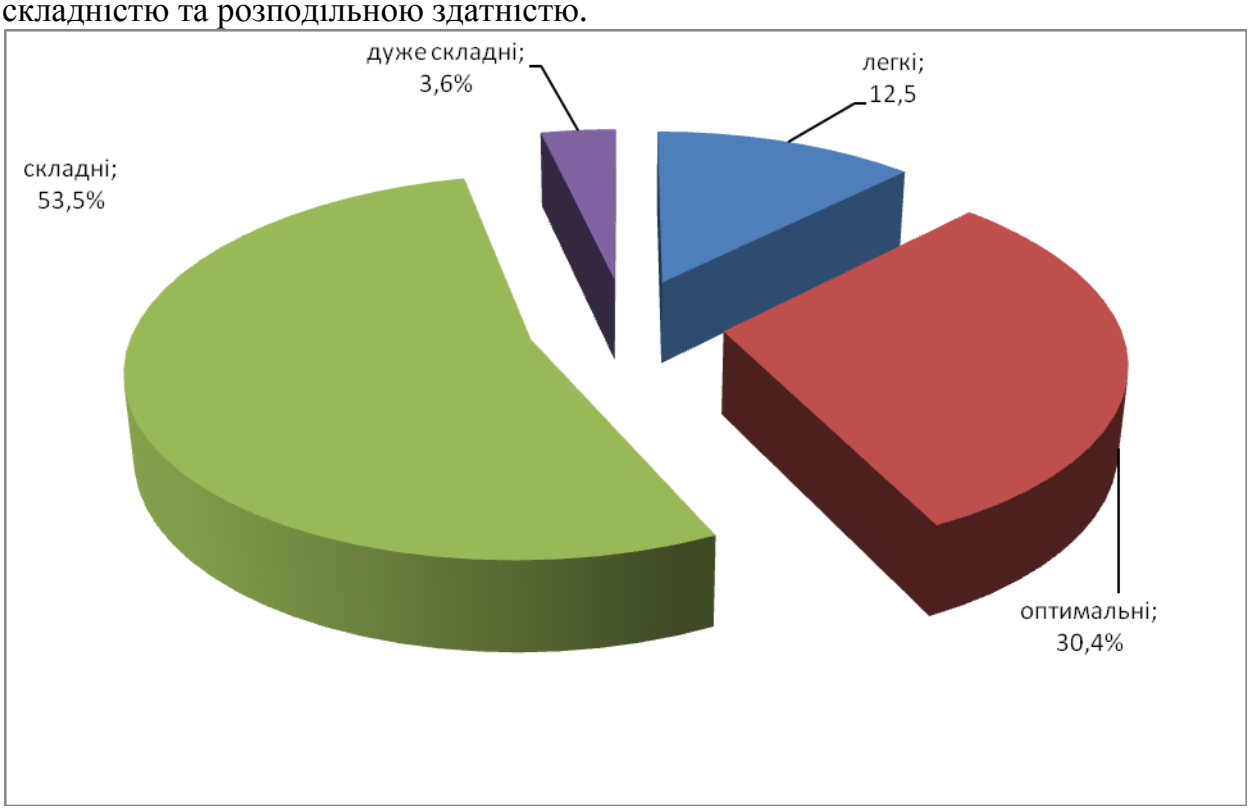

Діаграма 2.2.2.3. *Розподіл тестових завдань із географії за складністю*

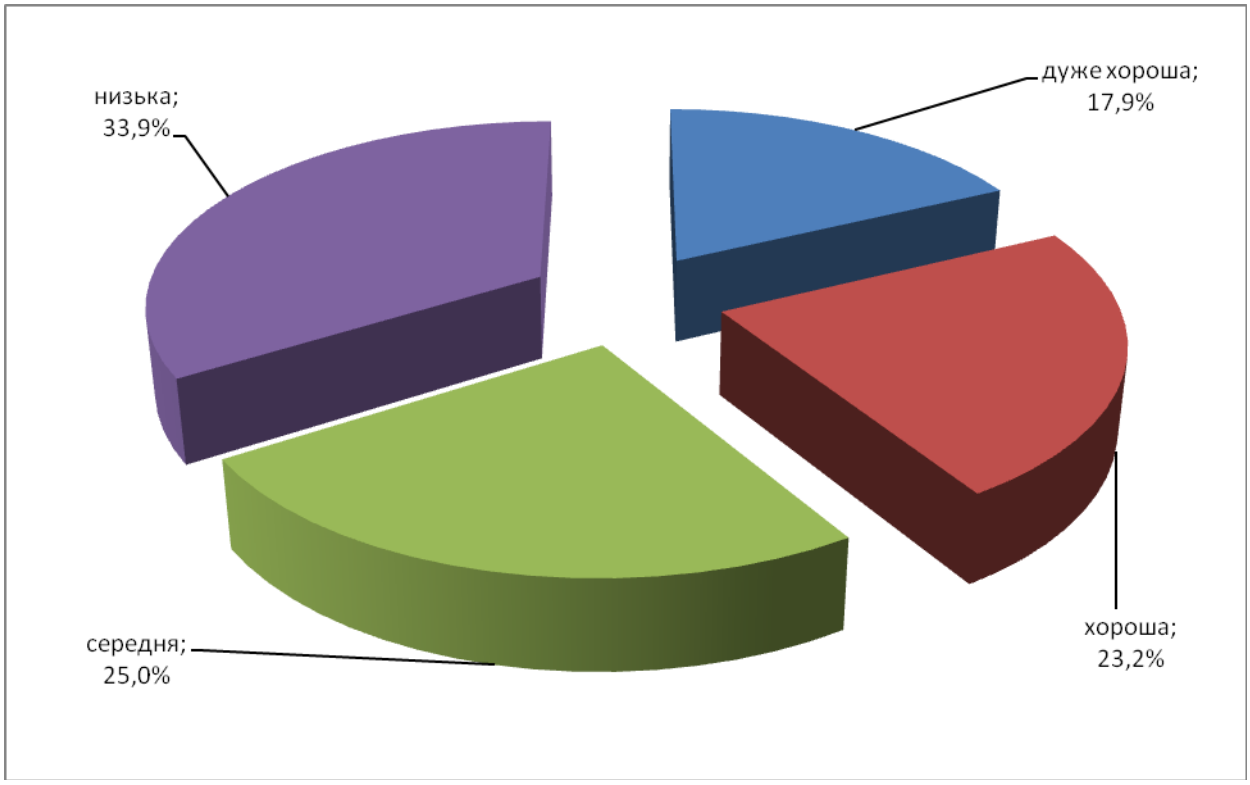

Діаграма 2.2.2.4. *Розподіл тестових завдань із географії за розподільною здатністю*

Тест

1. Від якого півострова вирушили у плавання кораблі експедицій під командуванням Х. Колумба і Ф. Магеллана?

А Скандинавського
Б Піренейського
В Апеннінського
Г Балканського

Правильна відповідь: **Б.**

2. Якою буквою позначено місце Землі на орбіті в той час, коли в Україні найменша тривалість світлового дня?

А
Б
В
Г

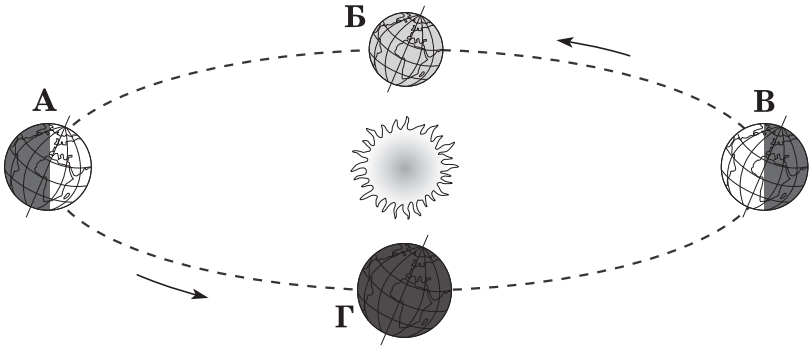

Правильна відповідь: **В.**

3. До узбережжя якого материка прибуде судно, що рухається, не змінюючи курсу, від берегів Японії за азимутом 90°?

А Австралії
Б Антарктиди
В Південної Америки
Г Північної Америки

Правильна відповідь: **Г.**

4. Визначте координати точки **Х**, що позначена на фрагменті карти.

А 10° пд. ш., 45° зх. д.
Б 10° пн. ш., 45° сх. д.
В 45° пд. ш., 10° зх. д.
Г 45° пн. ш., 10° сх. д.

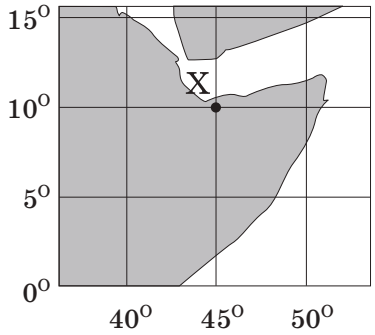

Правильна відповідь: **Б.**

5. Що характерне для осередку землетрусу?

А розрив і зміщення земної кори
Б перетворення магми на лаву
В виникнення цунамі
Г утворення зсувів

Правильна відповідь: **А.**

6. Якою буквою на карті позначено акваторію Індійського океану?

А
Б
В
Г

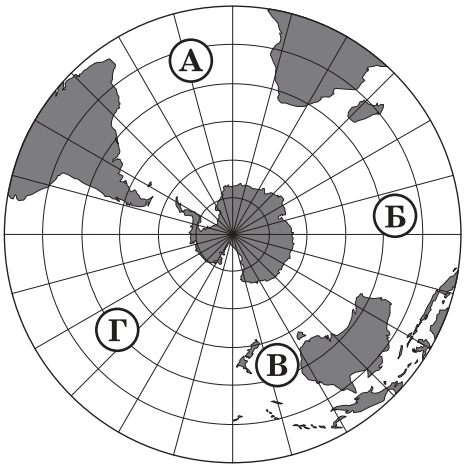

Правильна відповідь: **Б.**

7. Для якої області помірного кліматичного поясу характерна найнижча температура повітря взимку?

А морського помірного
Б помірно континентального
В континентального
Г мусонного

Правильна відповідь: **В.**

8. Полярний дослідник В. Ю. Візе звернув увагу на те, що в періоди похолодань в Арктиці підвищується рівень води в африканських озерах Ньяса, Вікторія, Танганьїка. Натомість у періоди потеплінь в Арктиці рівень води в цих озерах знижується. На думку вчених, ці явища є проявом

А широтної зональності.
Б висотної поясності.
В кругообігу речовин у природі.
Г цілісності географічної оболонки.

Правильна відповідь: **Г.**

9. Яка тектонічна структура лежить в основі Антарктиди?

А давня докембрійська платформа
Б молода палеозойська платформа
В система розломів (рифтів)
Г область мезозойської складчастості

Правильна відповідь: **А.**

10. Укажіть гори Євразії, на південних схилах яких можна спостерігати найбільшу кількість висотних поясів.

А Карпати
Б Альпи
В Кавказ
Г Гімалаї

Правильна відповідь: **Г.**

11. Яка низовина є осередком виникнення зрошувального землеробства?

А Центральна
Б Амазонська
В Месопотамська
Г Придніпровська

Правильна відповідь: **В.**

12. Що є однією з основних причин формування в тропічних широтах на тихоокеанському узбережжі Північної Америки пустельного типу клімату?

А місцевість піднята над рівнем океану більш як на 1000 м
Б на узбережжя по схилах Кордильєр спускається холодне, сухе повітря
В уздовж узбережжя проходить холодна Каліфорнійська течія
Г на узбережжя поширюється вплив циклонів

Правильна відповідь: **В.**

13. У якому географічному поясі поширені коричневі ґрунти?

А субтропічному
Б тропічному
В субекваторіальному
Г екваторіальному

Правильна відповідь: **А.**

14. Якщо на рівнинних просторах серед моря злакових трав з'являється гуанако, проноситься кілька білохвостих оленів, сторожко пригинає голову нанду, і лише вітер здаля доносить голоси гаучо, то це – заповідна територія, де охороняється вцілілий острівець

А саван на Заході Африки.
Б степів у Середній Азії.
В прерій у Північній Америці.
Г пампи в Південній Америці.

Правильна відповідь: **Г.**

15. Розгляньте карту уявної ділянки земної поверхні. Укажіть правильне твердження щодо природи цієї місцевості.

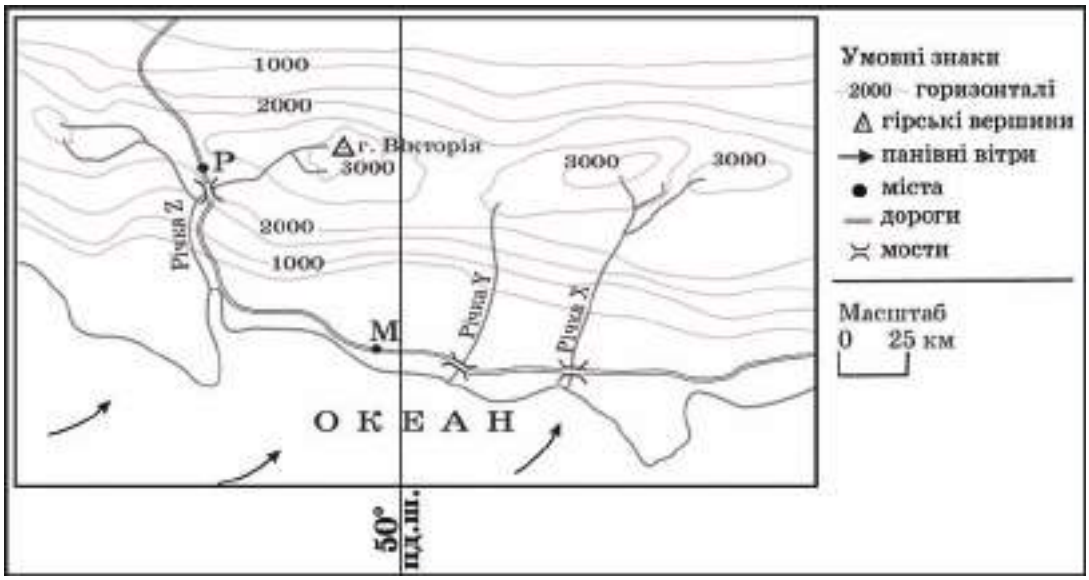

А гори низькі, з асиметричними схилами
Б річки короткі, маловодні, можуть пересихати влітку
В клімат формують морські помірні повітряні маси
Г ландшафти гілей з підняттям угору переходять у савани і рідколісся

Правильна відповідь: **В.**

16. Україна розташована

А на захід від Гринвіцького меридіана.
Б на стику двох великих тектонічних структур.
В у межах першого годинного поясу.
Г у трьох природних зонах: хвойних, мішаних лісів і степу.

Правильна відповідь: **Б.**

17. На рисунку відображено профіль рельєфу території України вздовж лінії, що з'єднує дві протилежні крайні точки країни. У якому напрямку зорієнтований профіль, якщо рухатися від точки 1 до точки 2?

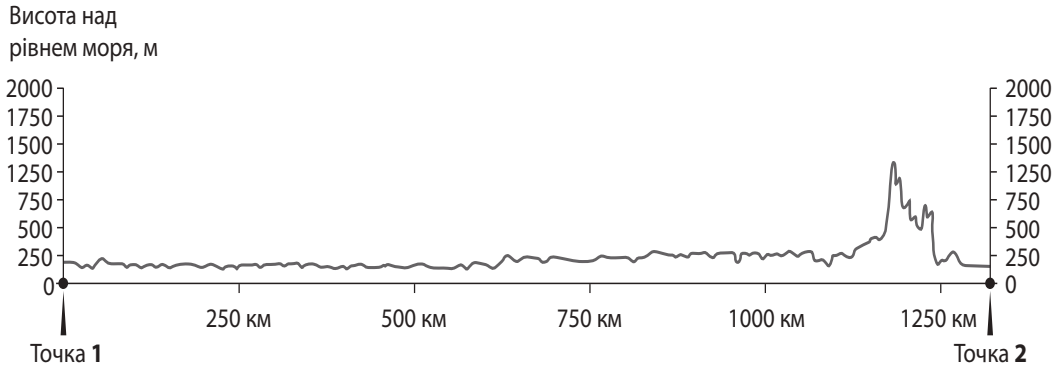

А з півночі на південь
Б з півдня на північ
В із заходу на схід
Г зі сходу на захід

Правильна відповідь: **Г.**

18. За розвіданими запасами яких руд Україна посідає перше місце серед країн Європи?
А ртутних, мідних
Б марганцевих, титанових
В поліметалевих, алюмінієвих
Г нікелевих, цинкових

Правильна відповідь: **Б.**

19. Порівняно із середньосвітовим показником в Україні менша
А лісистість території.
Б забезпеченість ресурсами кам'яного вугілля.
В природна родючість ґрунтів.
Г частка ріллі в структурі земельних угідь.

Правильна відповідь: **А.**

20. Прочитайте уривок із літературного твору: «*... Ліс стояв навкруги такий старий, високий і густий, що навіть повітря здавалося спертим. Місцями просіка була залита водою, ... по обидва боки стелилося лісове болото, зелене і темне, покрите очеретами і дрібним вільшняком...*». Укажіть заповідник, у якому описаний ландшафт охороняється як типовий.

А «Асканія-Нова»
Б «Михайлівська цілина»
В Рівненський
Г Карадазький

Правильна відповідь: **В.**

21. У січні на більшій частині території України ненадовго встановилася відносно тепла погода (від 0 °С до +4 °С) із мокрим снігом, що швидко танув. Якою буквою на картосхемі позначено напрямок переміщення повітряної маси, що зумовила таку погоду?

А
Б
В
Г

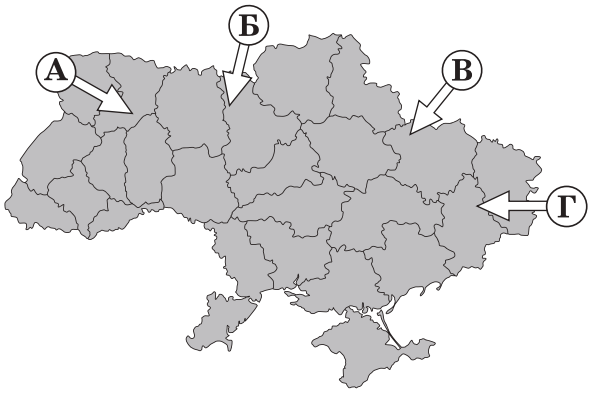

Правильна відповідь: **А.**

22. Укажіть ознаку, за якою можна зробити припущення про опускання узбережжя Чорного моря.

А зміна напрямку морських течій
Б утворення заток-лиманів
В утворення піщаних морських пляжів
Г зменшення об'єму річкового стоку

Правильна відповідь: **Б.**

23. Укажіть вид міграції населення, прикладом якого є залучення гравців-іноземців до складу команд футбольних клубів України.

А примусова
Б політична
В культурна
Г трудова

Правильна відповідь: **Г.**

24. Де в Україні видобувають найбільший обсяг природного газу?

А у Дніпровсько-Донецькій нафтогазоносній області
Б у Карпатській нафтогазоносній області
В у Причорноморсько-Кримській нафтогазоносній області
Г на шельфі Чорного й Азовського морів

Правильна відповідь: **А.**

25. Укажіть основний чинник розміщення найпотужніших в Україні нафтопереробних заводів у Кременчуку та Лисичанську.

А транспортний: через ці міста проходять траси нафтопроводів
Б сировинний: поблизу цих міст розробляються великі родовища нафти
В споживчий: у цих промислових центрах розташовані хімічні комбінати
Г трудовий: у середніх за кількістю жителів містах високий рівень безробіття

Правильна відповідь: **А.**

26. Укажіть галузь промисловості, підприємства якої розташовані в Запоріжжі, Миколаєві та Артемівську.

А гідроелектроенергетика
Б чорна металургія
В кольорова металургія
Г вагонобудування

Правильна відповідь: **В.**

27. Чим темніший колір на картограмі України, тим більший валовий збір (тис. т)

А картоплі.
Б озимої пшениці.
В соняшнику.
Г цукрового буряку.

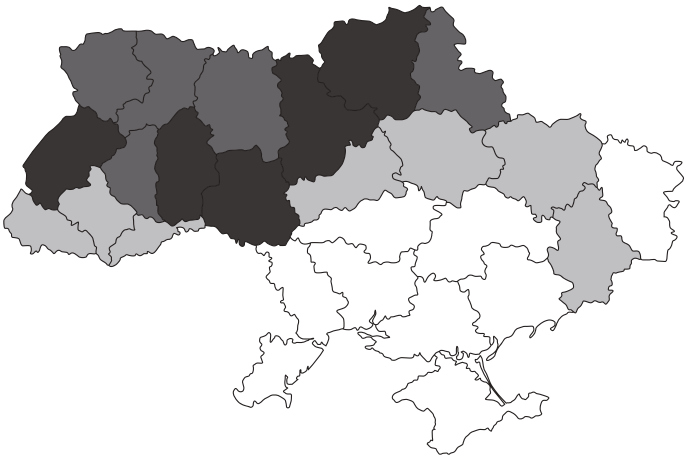

Правильна відповідь: **А.**

28. Де в Україні найбільша концентрація цукрових заводів?

А на заході та на півдні країни
Б у Придніпровському економічному районі
В у лісостеповій зоні
Г навколо великих міст та агломерацій

Правильна відповідь: **В.**

29. Укажіть одну з основних галузей спеціалізації промисловості Карпатського економічного району.

А олійно-жирова
Б текстильна
В цементна
Г лісохімічна

Правильна відповідь: **Г.**

30. Яким видом транспорту доцільно перевозити на великі відстані в межах України значні обсяги коксу, нафти і нафтопродуктів?

А автомобільним
Б трубопровідним
В водним
Г залізничним

Правильна відповідь: **Г.**

31. Прикладом раціонального природокористування є

А розвиток землеробства екстенсивним шляхом.
Б упровадження зворотного водопостачання на підприємствах.
В захоронення ядерних відходів у рідконаселених районах.
Г переобладнання ТЕС на використання мазуту замість природного газу.

Правильна відповідь: **Б.**

32. Укажіть особливість політичної карти Латинської Америки.

А за формою правління більшість країн є республіками
Б за адміністративно-територіальним устроєм усі країни унітарні
В майже всі країни належать до групи найменш розвинених
Г немає залежних територій, підпорядкованих іншим державам

Правильна відповідь: **А.**

33. Прочитайте демографічний прогноз для країни N: *«...низька народжуваність і висока тривалість життя можуть перетворити її на країну людей похилого віку. До 2025 року очікується зменшення населення на 7 млн осіб. Щоб забезпечити мінімальний приріст ВВП, уряду потрібно буде залучати щорічно до 100 тис. мігрантів»*. Визначте статево-вікову піраміду, що характеризує сучасну демографічну ситуацію в цій країні та є підґрунтям для такого прогнозу.

А

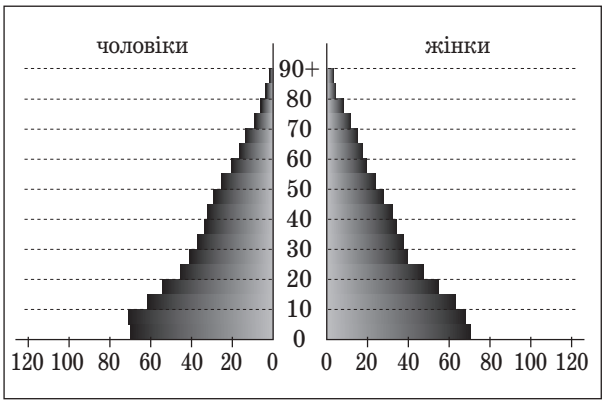

Б

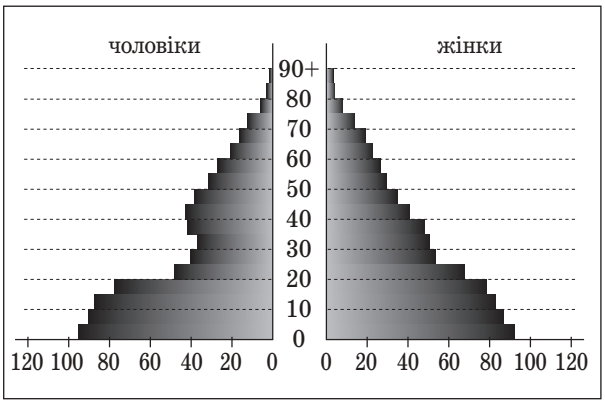

В

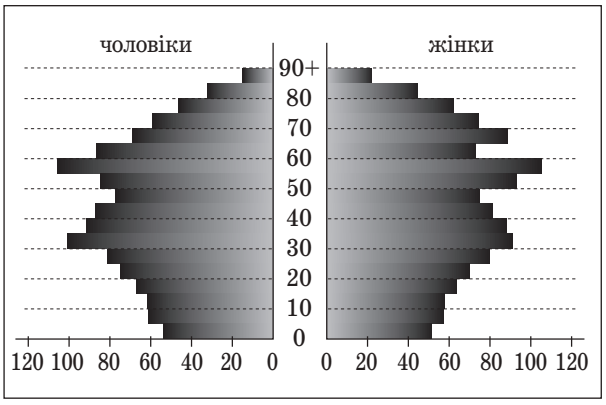

Г

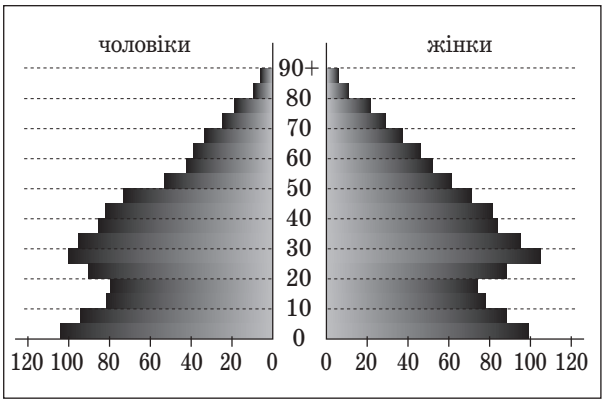

Правильна відповідь: **В.**

34. Однією з тенденцій розвитку чорної металургії є зростання частки країн, що розвиваються, у світовому виробництві чавуну та сталі. Які особливості цих країн спричинили зміни в розташуванні металургійного виробництва?

А забезпеченість сировиною та ліберальне природоохоронне законодавство

Б поглиблення спеціалізації та створення моногалузевих господарських комплексів

В розвиток точного машинобудування та збільшення попиту на кольорові метали

Г транзитне географічне положення цих країн та розвиток транспорту

Правильна відповідь: **А.**

35. Панамериканське шосе – це найдовша у світі мережа автодоріг, що сполучає

А східне і західне узбережжя Південної Америки.

Б Приатлантичний мегаполіс з Каліфорнійським.

В Аляску з південними районами Аргентини.

Г внутрішні райони сельви з узбережжям материка.

Правильна відповідь: **В.**

36. У другій половині XX ст. найбільші райони нафтопереробки й нафтохімічної промисловості в Західній Європі сформувалися в гирлах великих річок – Рейну, Темзи, Сени, Рони, Ельби. Що стало основним чинником такого вибору місця розташування підприємств цих галузей?

А відкриття родовищ нафти на шельфі прилеглих морів і прокладання від них підводних нафтопроводів до узбережжя

Б судноплавність зазначених річок, якими нафта транспортувалася від місць її видобутку на суходолі

В наявність великих портів, спроможних приймати привізну нафту з інших регіонів світу

Г достатня кількість водних ресурсів, необхідних у технологічних процесах галузей

Правильна відповідь: **В.**

37. Уряд Росії повідомив, що збільшить витрати на фінансування державної програми, *«основна мета якої – створення висококонкурентної галузі та повернення її на світовий ринок як третього за обсягом продукції виробника після постійних лідерів цього ринку – США і Західної Європи»*.

Про яку галузь господарства йдеться?

А газовидобувну промисловість

Б електротехнічну промисловість

В чорну металургію

Г літакобудування

Правильна відповідь: **Г.**

38. Найбільшими виробниками сільськогосподарської продукції є США, Китай, Бразилія, Індія. Що є характерним для всіх цих країн?

А аграрна та аграрно-індустріальна структура економіки

Б великі розміри території та велика кількість населення

В незначна місткість внутрішнього споживчого ринку

Г екстенсивний шлях розвитку аграрного виробництва

Правильна відповідь: **Б.**

39. Який основний чинник зумовив розвиток алюмінієвої промисловості в Катарі, Бахрейні, Кувейті, Об'єднаних Арабських Еміратах?

А великі запаси бокситів у надрах країн
Б водні ресурси Перської затоки
В забезпеченість енергоресурсами
Г дешева робоча сила

Правильна відповідь: **В.**

40. На картосхемі темним кольором виділено території країн, що утворюють групу світових лідерів за обсягом

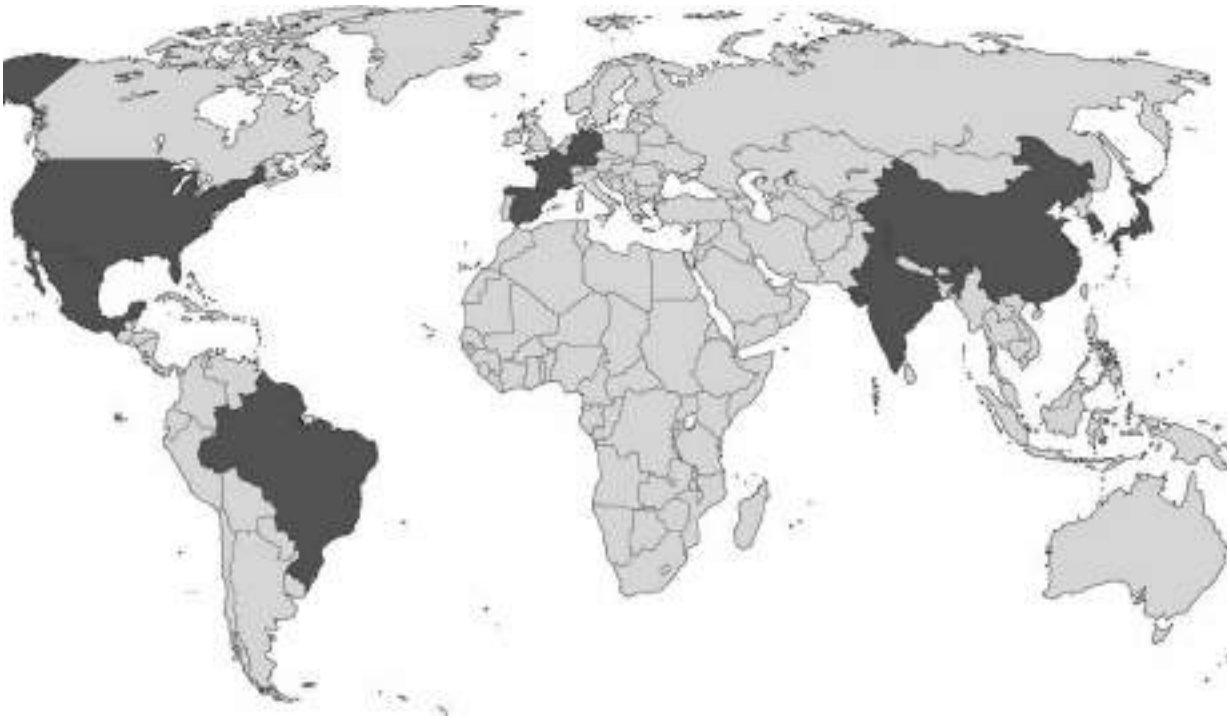

А видобування кам'яного вугілля.
Б виплавки чорнової міді.
В експорту мінеральних добрив.
Г виробництва автомобілів.

Правильна відповідь: **Г.**

41. Сім'я з України планує пляжно-купальний відпочинок на одному з нових курортів Південно-Східної Азії. Проаналізуйте відображені на кліматограмі характеристики клімату цього регіону та порадьте пересічному українцю найбільш комфортні для такого відпочинку місяці року.

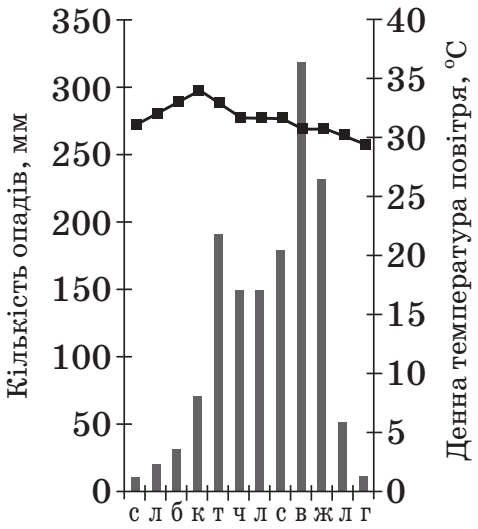

А грудень, січень, лютий
Б березень, квітень, травень
В червень, липень, серпень
Г вересень, жовтень, листопад

Правильна відповідь: **А.**

42. Що є проявом міжнародної економічної інтеграції?

А зростання ролі сфери послуг і зменшення ролі сфери матеріального виробництва
Б становлення євро як регіональної та світової валюти
В збільшення частки наукомістких виробництв у розвинених країнах
Г збільшення розриву між рівнями економічного розвитку окремих країн

Правильна відповідь: **Б.**

43. Установіть відповідність між островом та державою, якій належить цей острів.

1	Сицилія	**А**	Індонезія
2	Суматра	**Б**	Австралія
3	Тасманія	**В**	Італія
4	Хоккайдо	**Г**	Японія
		Д	Індія

Правильна відповідь: **1–В, 2–А, 3–Б, 4–Г.**

44. Установіть відповідність між видом діяльності та найбільш придатною для нього ділянкою, що позначена буквою на фрагменті топографічної карти.

1 насадження лісу на місці вирубаного
2 розведення риби
3 видобування будівельного каменю
4 окультурення пасовища

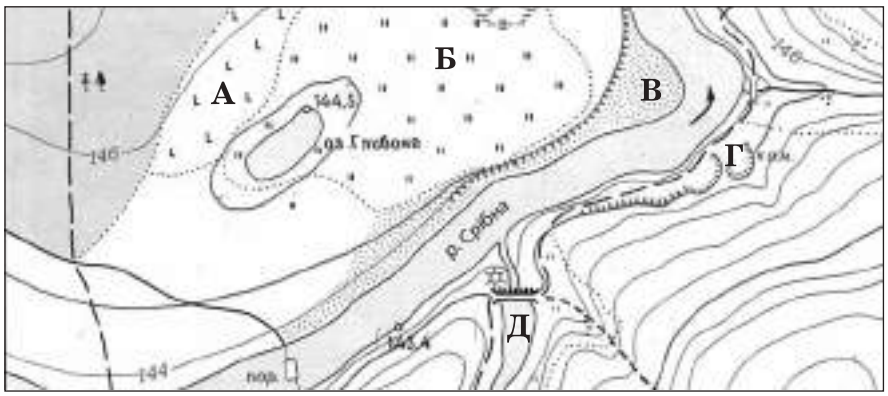

Правильна відповідь: **1–А, 2–Д, 3–Г, 4–Б.**

45. Установіть відповідність між галуззю господарства та елементами її територіальної структури в Україні.

1	лісозаготівля	**А**	один промисловий центр – Костянтинівка
2	літакобудування	**Б**	два промислові центри – Київ, Харків
3	чорна металургія	**В**	один промисловий район – Прикарпатський
4	цинкова промисловість	**Г**	два райони – Поліський, Карпатський
		Д	три райони – Донецький, Придніпровський, Приазовський

Правильна відповідь: **1–Г, 2–Б, 3–Д, 4–А.**

46. Доберіть кожній області України (1–4) відповідні показники щільності населення, частки міського населення та природного приросту населення, що відображені на діаграмах та позначені певною буквою (А–Д). Зважте на те, що три різні характеристики населення однієї області позначено на діаграмах однаковою буквою.

1 Волинська область
2 Дніпропетровська область
3 Одеська область
4 Чернігівська область

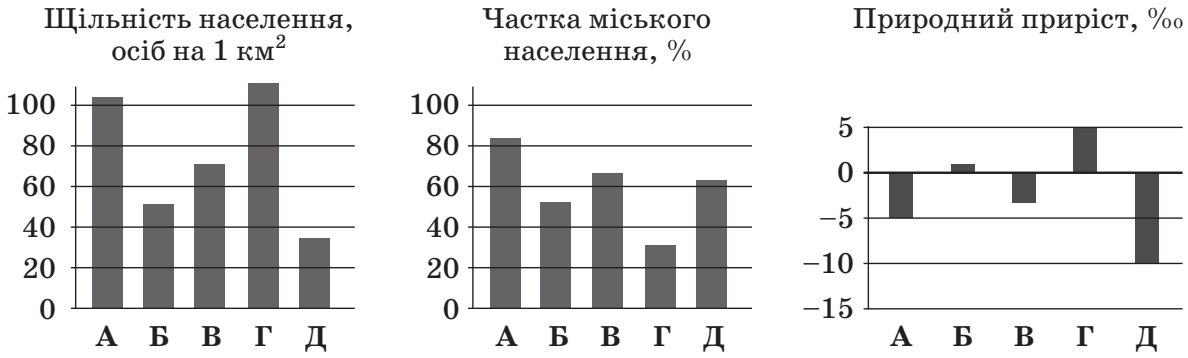

Правильна відповідь: **1–Б, 2–А, 3–В, 4–Д.**

47. Установіть відповідність між групою галузей господарства та їхнім місцем в економіці Сполучених Штатів Америки.

1 торгівля, банківська справа
2 маркетинг, високі технології (хай-тек)
3 чорна металургія, легка промисловість
4 електронне та авіакосмічне машинобудування

А старі галузі економіки, що традиційно відіграють важливу роль

Б галузі, що забезпечують країну продовольством і сировиною

В новітні галузі промисловості, що зосереджені в технополісах

Г традиційні галузі сфери послуг

Д нові галузі сфери послуг, що активно розвиваються з кінця XX ст.

Правильна відповідь: **1–Г, 2–Д, 3–А, 4–В.**

48. Укажіть відповідність між найбільш загальним географічним напрямом сучасної регіональної інвестиційної політики та країною, для якої він характерний.

1	захід → схід	**А**	Канада
2	схід → захід	**Б**	Італія
3	північ → південь	**В**	Китай
4	південь → північ	**Г**	Німеччина
		Д	Україна

Правильна відповідь: **1–Г, 2–В, 3–Б, 4–А.**

49. Визначте чинники, що зумовлюють найбільшу порівняно з іншими материками середньорічну кількість опадів у Південній Америці.

1 материк оточений з усіх боків водами Світового океану
2 в екваторіальних широтах розташована найширша частина материка
3 біля східного узбережжя материка проходять теплі течії
4 на сході материка простягається гірський хребет
5 над материком сформувалась область високого атмосферного тиску
6 пасати з океану проникають далеко вглиб материка
7 вічнозелена рослинність на материку має низький показник альбедо

Правильна відповідь: **2, 3, 6.**

50. Укажіть характеристики, спільні для двох природних зон України – лісостепової та степової.

1 територія виходить до морського узбережжя країни
2 абсолютні висоти поверхні не перевищують 200 м
3 для річок характерна весняна повінь
4 у ґрунтовому покриві переважають різні типи чорноземів
5 поширені ділянки буково-грабових і дубових лісів
6 у межах кожної зони виокремлюють кілька підзон
7 збереглася незначна частка природних ландшафтів

Правильна відповідь: **3, 4, 7.**

51. Розташована в Полтаві фірма-посередник закуповує для постачання фермерам добрива, паливно-мастильні матеріали, техніку та комплектуючі у виробників за гуртовими цінами. Яку продукцію ця фірма може закупити в підприємств, що розташовані в позначених на картосхемі містах?

1 нафтопродукти
2 фосфатні добрива
3 калійні добрива
4 азотні добрива
5 трактори та комплектуючі до них
6 кукурудзозбиральні комбайни
7 бурякозбиральні комбайни

Правильна відповідь: **2, 4, 5.**

52. В одному з районів умовної країни є місто M – багатогалузевий промисловий вузол, а поряд з ним – значно менше за кількістю населення місто N, у якому функціонує підприємство важкого машинобудування. Основна продукція цього підприємства – нескладне, великогабаритне гірничошахтне устаткування. Проаналізуйте зображену на рисунку схему територіальної структури промисловості цього району.

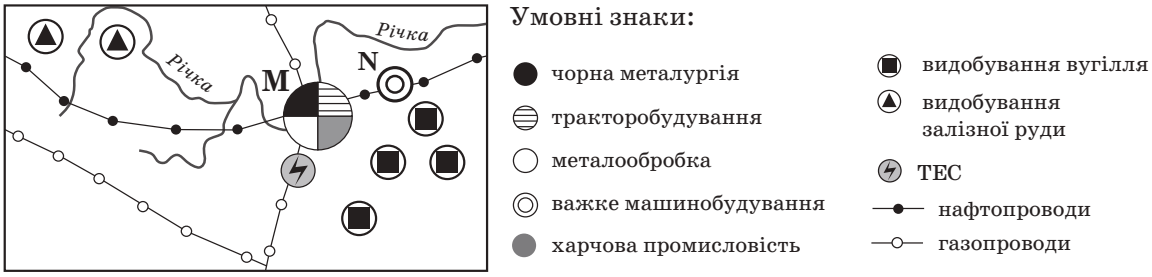

Спеціалізацію машинобудівного підприємства зумовлено тим, що місто N розташоване

1 у районі з високою концентрацією підприємств вугільної та залізорудної промисловості.
2 біля річки – основного джерела водних ресурсів.
3 близько до центру чорної металургії, де виробляється чавун, сталь, прокат.
4 з можливістю кооперування з металообробним і тракторобудівним підприємствами сусіднього міста.
5 на значній відстані від потужних джерел електроенергії.
6 на трасі магістрального нафтопроводу.
7 неподалік від транзитного газопроводу.

Правильна відповідь: **1, 3, 4.**

53. Виберіть рекордні об'єкти світу, інформацію про які потрібно включити до розділу «Австралія» у географічному довіднику.

1 найбільше за обсягом видобування родовище бокситів Уейпа
2 найпівденніше місто-мільйонер Мельбурн
3 найбільший за вантажообігом морський порт Шанхай
4 найвисокогірніша залізнична станція Тангла (5068 м над рівнем моря)
5 найпотужніша гідроелектростанція «Три ущелини»
6 найдовша огорожа (5614 км) для захисту від диких тварин
7 найбільший християнський храм – собор святого Петра

Правильна відповідь: **1, 2, 6.**

54. Укажіть спільні риси господарства трьох країн – України, Польщі та Білорусі.

1 за структурою ВВП це індустріально-аграрні країни
2 місце у міжнародному поділі праці визначають галузі добувної промисловості
3 у структурі електроенергетики основну роль відіграють ТЕС
4 машинобудування зорієнтоване лише на внутрішній ринок
5 сформувалось три сільськогосподарські зони: лісова, лісостепова і степова
6 немає відмінностей у рівнях концентрації виробництва між окремими районами в країнах
7 територією проходять транзитні транспортні магістралі

Правильна відповідь: **1, 3, 7.**

55. Визначте відстань між двома об'єктами на місцевості (у кілометрах), якщо ця відстань на карті, масштаб якої 1: 500 000, становить 12 см.

Правильна відповідь: **60.**

56. У таблиці подано інформацію про середньомісячну температуру повітря на одній з метеорологічних станцій. Визначте річну амплітуду коливань температури повітря.

Місяці	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
t, °C	–8	–7	+1	+9	+17	+20	+23	+21	+18	+10	+1	–6

Правильна відповідь: **31.**

2.2.2.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту

Відповідно до специфікації *тесту з географії* змістову валідність забезпечено 56 тестовими завданнями, що охоплювали шість розділів Програми зовнішнього незалежного оцінювання з географії.

Перевірка знань основних географічних понять та умінь із загальної географії (9 тестових завдань) показала, що лише третина тестованих уміє користуватися азимутом (завд. 3), може визначити положення Землі на орбіті відносно Сонця в день зимового сонцестояння (завд. 2), розрізняє кліматичні області помірного поясу; разом з тим кожен третій не розпізнає океани на карті, визначає географічну широту за меридіанами, а не паралелями (завд. 4).

Потрібно зазначити, що завдання на визначення географічних координат точки правильно розв'язали трохи більше половини учасників тестування. Складним виявилося завдання 55 (відкритої форми з короткою відповіддю), виконуючи яке, абітурієнт мав визначити відстань на місцевості, використовуючи числовий масштаб. Разом з тим абітурієнти продемонстрували високий рівень сформованості умінь читати умовні знаки на топографічних картах (завд. 44). Дуже складним є завдання 56, розв'язуючи яке, абітурієнт мав визначити річну амплітуду коливань температури повітря: лише 14% учасників тестування указали правильну відповідь. Такий результат виконання завдання відкритої форми з короткою відповіддю певною мірою пояснює, чому для абітурієнтів є складними завдання, які перевіряють уміння аналізувати кліматичні особливості материків чи України, якщо йдеться про зміну континентальності клімату. Підтвердженням цього є завдання 41, яке потребувало аналізу типової кліматограми (складність – 11%). У більшості абітурієнтів не сформовані навички аналізу кліматограм, не зважаючи на те, що вони є в усіх шкільних підручниках з географії для 7-го класу. Також кліматограми ілюструють кліматичні карти в атласах, а з 2008 року їх було включено до змісту завдань тестів зовнішнього незалежного оцінювання з географії.

З географії материків та океанів (9 тестових завдань) складними є завдання, що перевіряють як знання особливостей компонентів природи материків та їхніх характеристик, так і розуміння фізико-географічних законів та закономірностей, їхнє застосування в конкретних ситуаціях. Наприклад, три чинники, що зумовлюють найбільшу порівняно з іншими материками середньорічну кількість опадів у Південній Америці (завд. 49), правильно визначили лише 5% абітурієнтів.

Показовим індикатором якості географічної освіти є результат виконання тестового завдання 8: більше половини тестованих не розуміють сутності основних географічних законів – широтної зональності і висотної поясності. Однак стільки само учасників тестування змогли правильно визначити твердження щодо природи уявної ділянки земної поверхні, використовуючи картосхему (завд. 15).

У розділі «Географія України» – 24 тестові завдання. Результати оцінювання знань основних характеристик компонентів природи та особливостей природних комплексів на території України свідчать про недостатній рівень підготовки абітурієнтів: приблизно третина учасників тестування знає основні риси географічного положення України (завд. 16) і рельєфу (завд. 17), може оцінити ресурсозабезпеченість країни (завд. 18 і 19). Прочитавши опис ландшафту в завданні 20 («*Ліс стояв навкруги до того старий, високий і густий, що навіть повітря здавалося спертим. Місцями просіка була залита водою; по обидва боки*

стелилося лісове болото…»), кожний третій абітурієнт неправильно визначив його як типовий для заповідника «Асканія-Нова», ще біля третини учасників вказали «Михайлівську цілину».

Результати розв'язання абітурієнтами тестових завдань з тем «Населення України» і «Населення світу» засвідчили високий рівень знань основних понять та сформованості умінь аналізувати графічні моделі. Наприклад, половина тестованих правильно розв'язала завдання, що містить статево-вікову піраміду. Третина абітурієнтів упоралася зі складним тестовим завданням 46, де потрібно було проаналізувати і зіставити три стовпчикові діаграми, щоб ідентифікувати області України за показниками щільності населення, природного приросту й рівня урбанізованості.

Завдання, що перевіряють знання з економічної географії України та світу – основні центри, райони розташування виробництва, чинники і принципи розміщення підприємств окремих галузей промисловості і сільського господарства, є переважно складними.

Половина тестованих не знають основного району видобування природного газу в Україні, лише кожен п'ятий учасник тестування правильно вказав основні центри кольорової металургії. Складним виявилося завдання 27, що містить картограму валового збору картоплі в Україні. Не зважаючи на те, що найтемнішим кольором виділено області Полісся і Західного лісостепу, трохи менше половини учасників тестування вказали ці регіони як такі, де найбільше збирають цукрових буряків, а четверта частина абітурієнтів уважала, що найбільше там збирають озимої пшениці. Натомість одну з основних галузей спеціалізації Карпатського економічного району (завд. 29) правильно вказали три чверті тестованих.

Спостерігається надмірно завищена оцінка абітурієнтами ролі сировинного чинника в розташуванні підприємств як в Україні, так і у світі. Наприклад, майже половина учасників тестування вказує сировинний чинник як визначальний у розташуванні нафтопереробних підприємств в Україні (завд. 25), алюмінієвої промисловості – у країнах Перської затоки (завд. 39). При цьому поза увагою абітурієнтів лишилися ті чинники, роль яких є визначальною і збільшується у світовому господарстві в епоху науково-технічної революції.

Аналіз психометричних характеристик завдань, умова яких містить картографічний матеріал, свідчить про недостатню сформованість в абітурієнтів умінь працювати з картами.

Очікувано складними виявилися ті завдання, які потребують узагальнення знань та визначення характеристик, що є спільними для кількох природних комплексів, промислових центрів, країн тощо. Наприклад, усі три характеристики, спільні для лісостепу і степу України (завд. 50), правильно вказали менше 10% тестованих. Близько половини абітурієнтів правильно визначили дві, а понад третини абітурієнтів – одну характеристику. Результати виконання завдання 52 показують, що абстрактну конструкцію територіальної структури господарства умовного регіону більше половини абітурієнтів проаналізували досить успішно.

Отже, аналіз відповідей на завдання тесту з географії зовнішнього незалежного оцінювання 2013 року свідчить про те, що у більшості абітурієнтів є базові знання, але недостатньо сформовані основні предметні компетентності.

2.2.3. Тест із біології

2.2.3.1. Структура та зміст тесту

Зовнішнє незалежне оцінювання з біології проводилося 25 червня 2013 р. У ньому взяли участь 98 752 особи (87,3% від загальної кількості зареєстрованих).

Тестування тривало 120 хвилин. Кожен учасник отримав індивідуальний комплект тестових матеріалів: зошит із тестовими завданнями та бланк відповідей ***А***.

Тест розроблено відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання з біології, затвердженої Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України (наказ від 06.11.2012 р. № 1252, додаток 1).

Розподіл завдань відповідно до розділів програми подано в таблиці 2.2.3.1.

Таблиця 2.2.3.1

Розділи програми	**Кількість завдань**	**Частка від загальної кількості завдань (%)**
Вступ	1	2
Молекулярний рівень організації життя	4	7
Клітинний рівень організації життя	8	13
Організмовий рівень організації життя	39	63
Надорганізмові рівні організації життя	6	12
Історичний розвиток органічного світу	2	3
Усього	60	100

Тест містить 60 завдань різних форм.

Завдання 1–50 – завдання з вибором однієї правильної відповіді. Кожне завдання з вибором однієї правильної відповіді складалося із запитання та чотирьох варіантів відповіді, серед яких лише один – правильний. За виконання завдання цієї форми абітурієнт отримував 1 бал. Якщо вказано неправильну відповідь, – 0 балів.

Завдання 51–54 – завдання на встановлення відповідності (утворення логічних пар). До кожного завдання цієї форми у двох колонках подано інформацію, яку позначено цифрами (ліворуч) і літерами (праворуч). Виконуючи завдання, необхідно встановити відповідність інформації, позначеної цифрами і літерами (утворити логічні пари). За кожну правильно визначену логічну пару можна отримати 1 бал. Максимальна кількість балів за правильно виконане завдання – 4 бали.

Завдання 55–56 – завдання на встановлення правильної послідовності. Кожне завдання такої форми складалося із запитання та назв чотирьох певних подій (етапів), позначених літерами. Необхідно було розташувати певні події (етапи) в

правильній послідовності. За виконання такого завдання можна отримати 0, 1, 2 або 3 бали.

Завдання 57–60 – завдання з вибором трьох правильних відповідей із трьох груп запропонованих варіантів відповідей. До кожного завдання пропонувалися три групи відповідей. З кожної групи потрібно було вибрати лише одну правильну відповідь. Завдання вважалося виконаним, якщо було вибрано і послідовно записано три цифри в бланку відповідей ***А***. За виконання завдання можна отримати 0, 1, 2 або 3 бали.

Максимальна кількість балів, яку можна отримати, виконавши правильно всі завдання тесту з біології, – 84.

Співвідношення кількісних характеристик завдань подано в таблиці 2.2.3.2.

Таблиця 2.2.3.2

Форми тестових завдань	**Кількість завдань**	**Кількість балів за завдання кожної форми**	**Частка балів за завдання кожної форми (%)**
З вибором однієї правильної відповіді	50	50	60
На встановлення відповідності	4	16	19
На встановлення правильної послідовності	2	6	7
З вибором трьох правильних відповідей із трьох груп запропонованих варіантів відповідей	4	12	14
Усього	60	84	100

2.2.3.2. Психометричні характеристики тесту

Статистичні характеристики результатів тестування з біології подано в таблиці 2.2.3.3.

Таблиця 2.2.3.3

Назва характеристики	**Кількісне значення**
Кількість учасників	98 752
Максимально можливий бал	84
Максимально набраний бал*	84
Середній набраний бал	38,78
Середнє відхилення	13,88
Середня складність завдань тесту (%)	45,65
Середня розподільна здатність завдань тесту (%)	38,86
Коефіцієнт α-Кронбаха	0,88

**отримало 17 учасників*

Результати зовнішнього незалежного оцінювання в тестових балах і за шкалою 100–200 балів відображено на діаграмах 2.2.3.1 і 2.2.3.2.

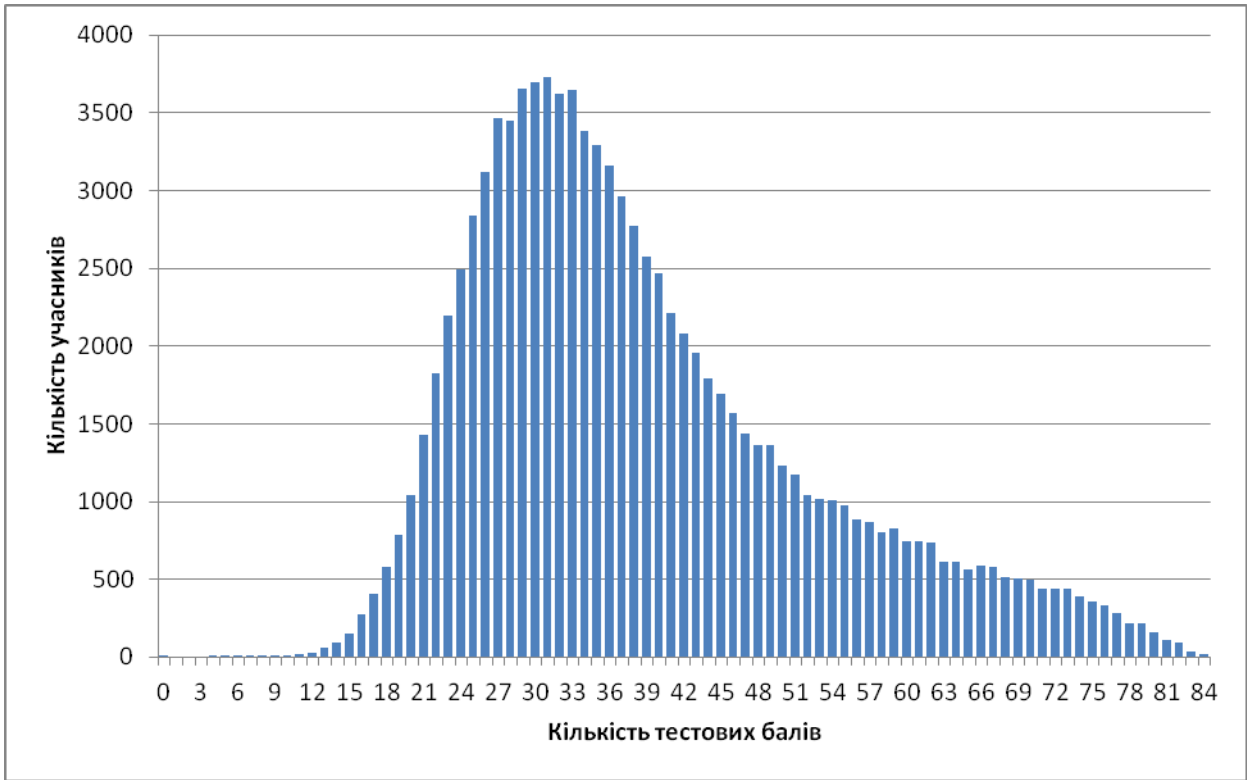

Діаграма 2.2.3.1. *Розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з біології*

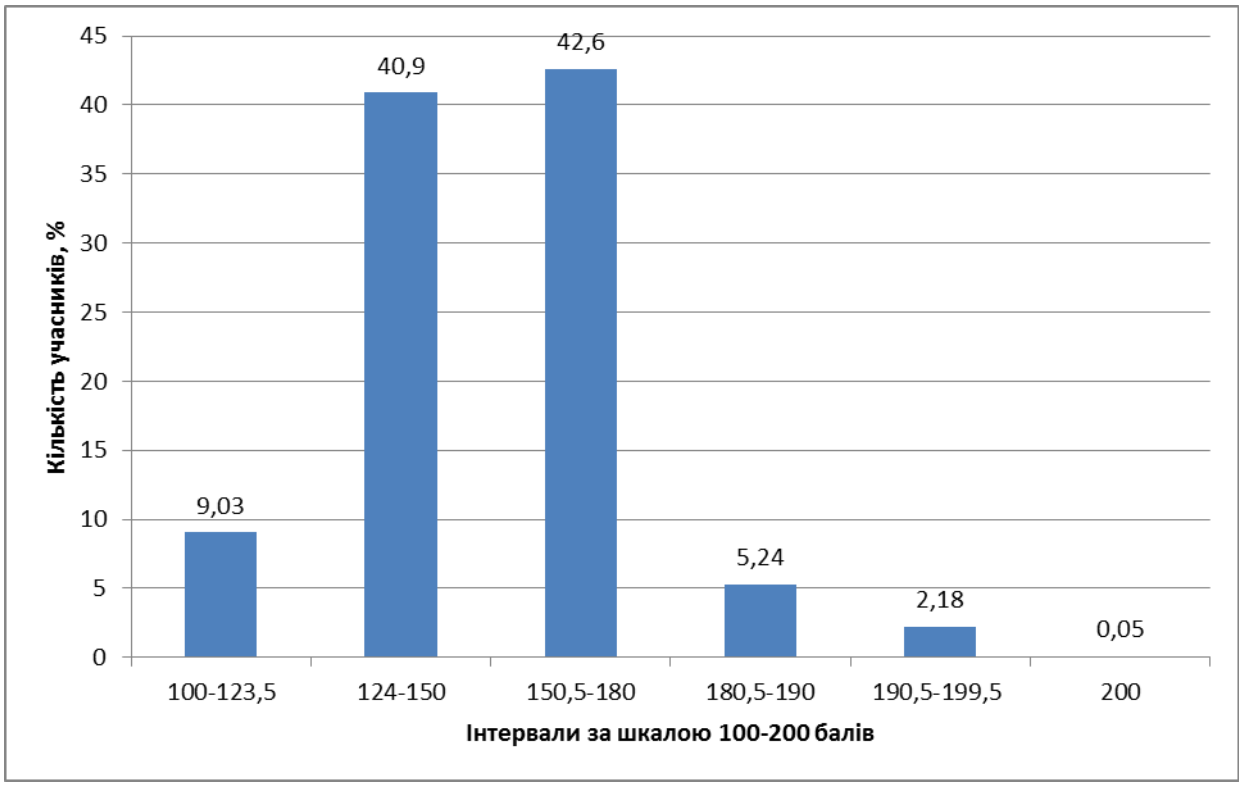

Діаграма 2.2.3.2. *Розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100-200–бальною шкалою оцінювання)*

На діаграмах 2.2.3.3 і 2.2.3.4 показано розподіл тестових завдань із біології за складністю та розподільною здатністю.

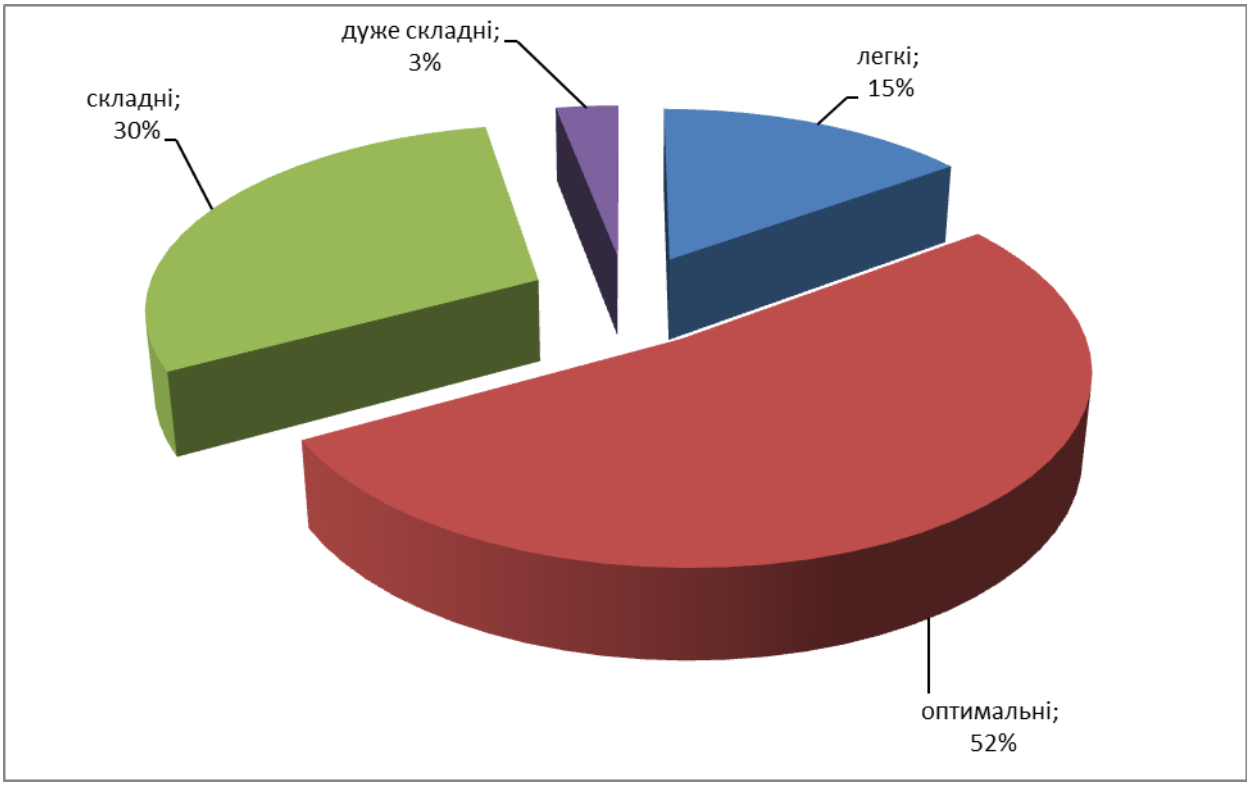

Діаграма 2.2.3.3. *Розподіл тестових завдань із біології за складністю*

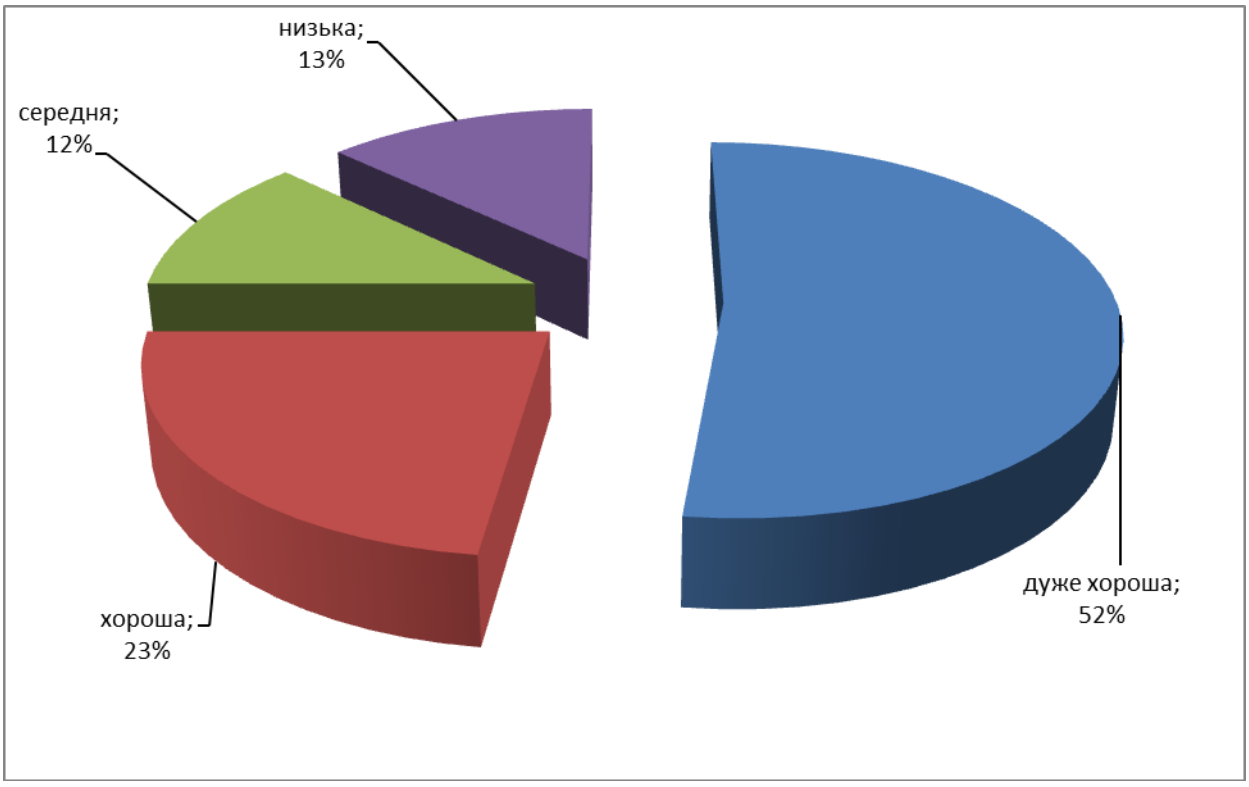

Діаграма 2.2.3.4. *Розподіл тестових завдань із біології за розподільною здатністю*

Тест

1. Яка наука досліджує вимерлі організми?
А палеонтологія
Б морфологія
В еволюційне вчення
Г археологія

Правильна відповідь: **А.**

2. Регулярне вживання в їжу продуктів із низьким умістом Йоду призводить до виникнення
А карликовості.
Б флюорозу.
В ендемічного зобу.
Г поліомієліту.

Правильна відповідь: **В.**

3. Яка група ліпідів формує основу клітинних мембран?
А нейтральні жири
Б воски
В фосфоліпіди
Г каротиноїди

Правильна відповідь: **В.**

4. Обчисліть і укажіть відсоток гуанілових нуклеотидів у ділянці молекули ДНК, якщо тимідилові нуклеотиди становлять 42 відсотки від загальної кількості.
А 84
Б 42
В 16
Г 8

Правильна відповідь: **Г.**

5. Твердження *«кожна нова клітина утворюється лише внаслідок розмноження материнської клітини шляхом поділу»* є одним із положень

А клітинної теорії.
Б біогенетичного закону.
В закону необоротності еволюції.
Г еволюційної теорії Дарвіна.

Правильна відповідь: **А.**

6. Рослинна клітина, на відміну від тваринної, має

А вакуолю з клітинним соком.
Б комплекс Гольджі.
В ендоплазматичну сітку.
Г мітохондрії.

Правильна відповідь: **А.**

7. Під час досліду з одноклітинною водорістю ацетабулярією (див. рисунок) у водорості X видалили верхню та середню частини, у водорості Y – верхню та нижню частини. До нижньої частини водорості X пересадили середню частину водорості Y, у результаті чого штучно створений організм набув вигляду водорості X. Укажіть правильний висновок з цього експерименту.

А мітохондрії відповідають за утворення енергії в клітині
Б ядро відповідає за збереження спадкової інформації
В хлоропласти здійснюють процес фотосинтезу
Г клітинні мембрани мають властивість відновлюватися

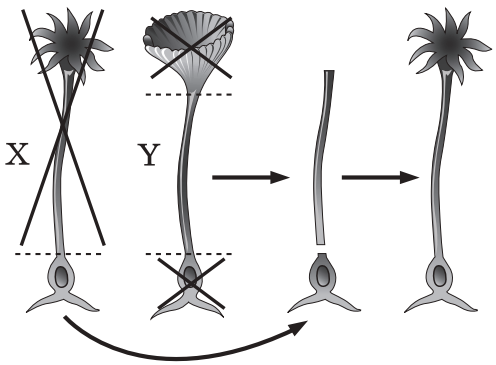

Правильна відповідь: **Б.**

8. Зерниста ендоплазматична сітка відрізняється від незернистої наявністю

А рибосом.
Б лізосом.
В центросом.
Г пероксисом.

Правильна відповідь: **А.**

9. Мітохондрії називають енергетичними станціями клітини. Така назва органел пов'язана з їхньою функцією

А синтезу білків.
Б синтезу АТФ.
В транспорту газів, зокрема кисню.
Г внутрішньоклітинного травлення.

Правильна відповідь: **Б.**

10. На рисунку зображено хромосомний набір

А здорової жінки.
Б здорового чоловіка.
В жінки, хворої на синдром Дауна.
Г чоловіка, хворого на синдром Дауна.

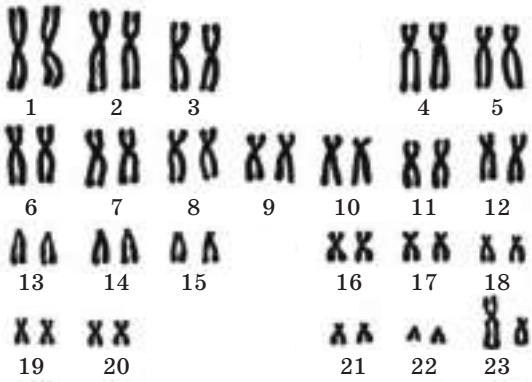

Правильна відповідь: **Б.**

11. Під час якої фази мітозу починається утворення веретена поділу?

А телофази
Б анафази
В метафази
Г профази

Правильна відповідь: **Г.**

12. Для збудників синдрому набутого імунодефіциту та грипу спільним є те, що їхня спадкова інформація міститься в

А молекулах ДНК.
Б молекулах РНК.
В молекулах білка.
Г нуклеоїді.

Правильна відповідь: **Б.**

13. Групу прокаріотів називають анаеробними, якщо вони

А нездатні до фотосинтезу.

Б отримують енергію за рахунок окиснення органічних речовин.

В використовують енергію хімічних реакцій для синтезу нових органічних речовин.

Г отримують енергію за рахунок безкисневого розщеплення органічних речовин.

Правильна відповідь: **Г.**

14. Якщо хліб залишити надовго в закритому поліетиленовому пакеті, на ньому виростає гриб. Укажіть його назву.

А Борошниста роса

Б Мукор

В Фітофтора

Г Сажка

Правильна відповідь: **Б.**

15. Червоні водорості можуть проникати на значні глибини тому, що в них є

А глибоководні корені.

Б добре розвинені провідні тканини.

В скоротливі вакуолі в клітинах.

Г додаткові пігменти фотосистем.

Правильна відповідь: **Г.**

16. Вирости, які позначено на рисунку буквою **Х**, призначені для

А здійснення фотосинтезу.

Б закріплення рослини в ґрунті.

В статевого розмноження.

Г відкладання поживних речовин.

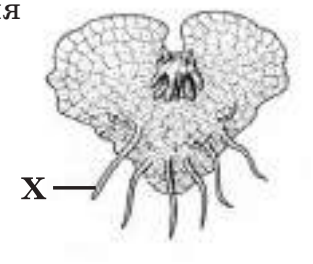

Правильна відповідь: **Б.**

17. У більшості хвойних рослин листки набули форми голок. У зв'язку з чим виникло це пристосування?

А для забезпечення майже повного припинення випаровування води

Б через необхідність захисту від рослиноїдних тварин

В для виділення більшої кількості кисню

Г для запобігання обламуванню гілок під час снігопадів

Правильна відповідь: **А.**

18. Яка тканина розташована в зоні поділу кореня?

А механічна
Б покривна
В твірна
Г провідна

Правильна відповідь: **В.**

19. Яку частину квітки позначено на рисунку буквою **Х**?

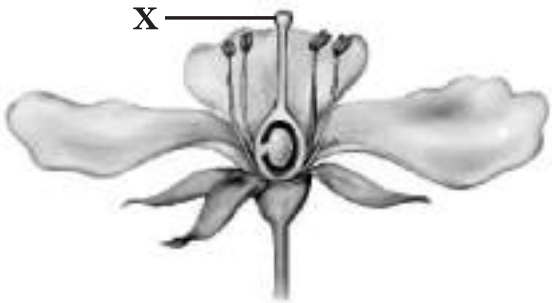

А чашолисток
Б тичинку
В пелюстку
Г маточку

Правильна відповідь: **Г.**

20. У зародку насінини поряд із брунькою є зародковий корінець. На який вид кореня він перетвориться під час проростання?

А головний
Б бічний
В додатковий
Г дихальний

Правильна відповідь: **А.**

21. Частота пульсації скоротливих вакуолей найпростіших залежить від

А концентрації солей у навколишньому середовищі.
Б кількості неперетравлених решток у клітині.
В руху цитоплазми в клітині.
Г генетичного коду особин певного виду.

Правильна відповідь: **А.**

22. Яку роль відіграє личинка в житті коралових поліпів?

А підсилює внутрішньовидову конкуренцію
Б забезпечує розселення
В пришвидшує розвиток
Г вегетативно розмножується

Правильна відповідь: **Б.**

23. Чому зараження гостриком частіше трапляється у дітей, ніж у дорослих?

А у дітей немає навичок гігієнічної поведінки
Б у дорослих сильніший імунітет до гостриків
В гострики передаються з молоком, а діти його частіше вживають
Г у дітей гострики не викликають симптомів, тому їх важче діагностувати

Правильна відповідь: **А.**

24. Ознакою будови рака річкового є

А відсутність вусиків.
Б відсутність хітинового покриву.
В наявність п'яти пар ходильних кінцівок.
Г наявність трьох пар ходильних кінцівок.

Правильна відповідь: **В.**

25. У якого молюска черепашка складається з двох стулок?

А ставковика малого
Б слимака виноградного
В беззубки звичайної
Г восьминога гігантського

Правильна відповідь: **В.**

26. Пристосуванням земноводних до життя на суходолі є

А нирки.
Б повіки.
В перетинки між пальцями.
Г бічна лінія.

Правильна відповідь: **Б.**

27. Пристосуванням птахів до польоту є

А задні кінцівки з пальцями.
Б грудна клітка.
В пір'яний покрив.
Г легені.

Правильна відповідь: **В.**

28. Морж, тюлень, нерпа належать до класу
А Кісткові риби.
Б Земноводні.
В Плазуни.
Г Ссавці.

Правильна відповідь: **Г.**

29. Яку тканину зображено на рисунку?
А нервову
Б епітеліальну
В сполучну
Г м'язову

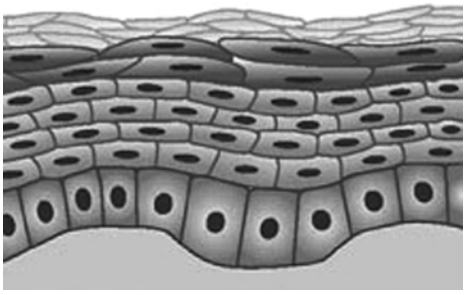

Правильна відповідь: **Б.**

30. Яка кістка входить до складу поясу верхніх кінцівок людини?
А променева
Б плечова
В ліктьова
Г лопатка

Правильна відповідь: **Г.**

31. Мале коло кровообігу людини починається
А правим передсердям.
Б лівим передсердям.
В правим шлуночком.
Г лівим шлуночком.

Правильна відповідь: **В.**

32. До якого патологічного стану призводить зменшення вмісту гемоглобіну в крові?
А анемії
Б гемофілії
В лейкопенії
Г лейкоцитозу

Правильна відповідь: **А.**

33. Відростки яких нейронів входять до складу передніх корінців спинного мозку?

А чутливих
Б рухових
В вставних
Г змішаних

Правильна відповідь: **Б.**

34. Яке твердження правильно характеризує гуморальну регуляцію фізіологічних функцій?

А у процесі еволюції виникла пізніше за нервову
Б підпорядкована нервовій і становить з нею єдину регуляторну систему
В відрізняється високою збудливістю і провідністю
Г в основі її діяльності лежать рефлекси

Правильна відповідь: **Б.**

35. Який імунітет виникає в організмі після введення лікувальної сироватки проти правця?

А вроджений
Б пасивний
В активний
Г клітинний

Правильна відповідь: **Б.**

36. Вуглекислий газ потрапляє з крові до альвеол унаслідок

А фільтрації.
Б випаровування.
В дифузії.
Г реабсорбції.

Правильна відповідь: **В.**

37. Емульгування жирів під дією жовчі відбувається в

А ротовій порожнині.
Б товстому кишечнику.
В шлунку.
Г дванадцятипалій кишці.

Правильна відповідь: **Г.**

38. Первинна сеча утворюється внаслідок

А фільтрації в капсулі нефрона.
Б фільтрації у звивистих канальцях.
В реабсорбції в капсулі нефрона.
Г реабсорбції у звивистих канальцях.

Правильна відповідь: **А.**

39. Унаслідок овогенезу з однієї клітини-попередниці утворюються

А чотири яйцеклітини.
Б три яйцеклітини і одне полярне тільце.
В дві яйцеклітини і два полярних тільця.
Г одна яйцеклітина і три полярних тільця.

Правильна відповідь: **Г.**

40. Яке захворювання виникає за нестачі вітаміну С?

А рахіт
Б цинга
В бері-бері
Г куряча сліпота

Правильна відповідь: **Б.**

41. Проаналізуйте рисунок, на якому представлено пропорції тіла людини залежно від віку, та твердження, що його інтерпретують. Які з них є правильними?

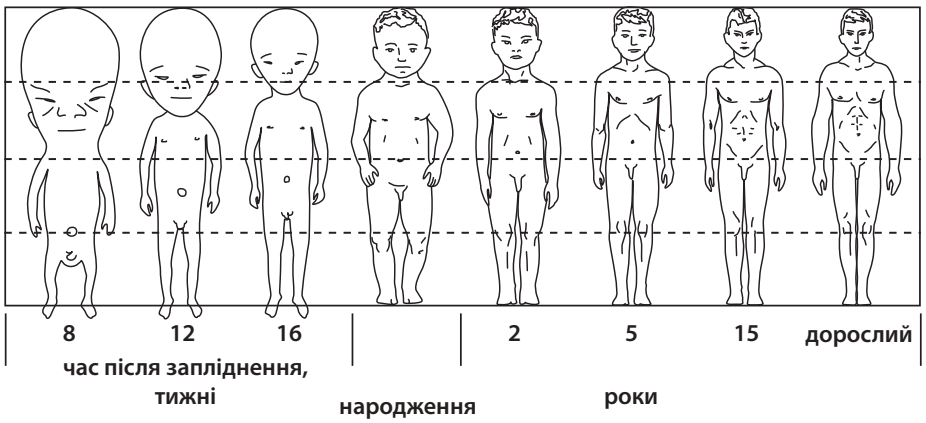

I. Пропорції тіла людини з часом змінюються.
II. Швидкість росту голови після народження перевищує швидкість росту тіла.
III. Відносна довжина нижніх кінцівок з віком збільшується.

А правильне лише I
Б правильні лише I і III
В правильні лише II і III
Г усі правильні

Правильна відповідь: **Б.**

42. Томас Морган досліджував спадковість низки ознак у плодової мушки дрозофіли. В одному з експериментів учений досліджував дві ознаки – забарвлення тіла (*B* – сіре, *b* – чорне) і форму крил (*V* – нормальні, *v* – зачаткові). Дослідник схрестив дигетерозиготну за цими ознаками самицю з мутантним самцем, який мав чорне тіло та зачаткові крила.

Як видно з результатів схрещування (див. рисунок), співвідношення фенотипів у гібридному поколінні сильно відрізняється від очікуваного за законами Менделя (1:1:1:1). Це пояснюється тим, що частка утворених дигетерозиготною самицею некросоверних (нерекомбінантних) гамет становить

А 8,5 %.
Б 17 %.
В 41,5 %.
Г 83 %.

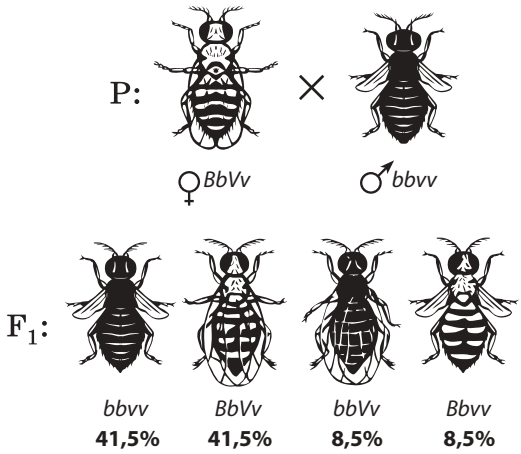

Правильна відповідь: **Г.**

43. Забарвлення в норок визначається одним геном з повним домінуванням. Схрещування коричневої норки з сірою дало лише коричневих потомків. У другому поколінні отримали коричневих та сірих норок. З якою ймовірністю серед них слід очікувати появу гетерозиготних?
А 100 %
Б 75 %
В 50 %
Г 25 %

Правильна відповідь: **В.**

44. Який компонент середовища належить до абіотичних екологічних факторів?
А атмосферний тиск
Б вирубування тропічних лісів
В коменсалізм
Г конкуренція за особин протилежної статі

Правильна відповідь: **А.**

45. Біологічні ритми людини зумовлені різними причинами. Причиною ритмічної зміни температури тіла людини протягом доби є обертання

А Землі навколо Сонця.
Б Місяця навколо Землі.
В Місяця навколо власної осі.
Г Землі навколо власної осі.

Правильна відповідь: **Г.**

46. На місці чагарнику вирішили вирощувати полуниці. Для цього підготували ґрунт, висадили розсаду декількох сортів полуниць, внесли мінеральні та органічні добрива. Результатом цієї діяльності стало формування

А фітоценозу.
Б біогеоценозу.
В біоценозу.
Г агроценозу.

Правильна відповідь: **Г.**

47. Яка послідовність правильно відображає передавання енергії в ланцюгу живлення?

А пшениця → довгоносик → жайворонок → орел
Б довгоносик → пшениця → жайворонок → орел
В орел → жайворонок → довгоносик → пшениця
Г жайворонок → довгоносик → пшениця → орел

Правильна відповідь: **А.**

48. Який організм займає перший трофічний рівень у ланцюгах живлення?

А	Б	В	Г

Правильна відповідь: **В.**

49. Новозеландський плазун гатерія не облаштовує собі нори, а використовує гнізда буревісників. Коли птах уночі повертається до гнізда, гатерія вирушає на полювання. Укажіть тип взаємозв'язків між цими організмами.

А мутуалізм
Б паразитизм
В коменсалізм
Г хижацтво

Правильна відповідь: **В.**

50. На острові Мадейра з 550 видів жуків близько 200 – безкрилі й нездатні до польоту, у інших видів жуків є довгі крила, що добре протистоять вітрам. Укажіть тип добору, результатом якого є така дивергенція.

А стабілізуючий
Б рушійний
В розриваючий
Г штучний

Правильна відповідь: **В.**

51. Установіть відповідність між органелою, зображеною на рисунку (1–4), і функцією (А–Д), яку вона виконує.

Органели

1

2

3

4

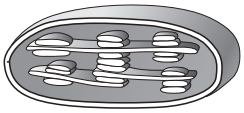

Функції

А синтез білків
Б синтез АТФ
В здійснення фотосинтезу
Г регуляція внутрішньоклітинного тиску
Д дозрівання, розподіл і транспортування синтезованих речовин

Правильна відповідь: **1–Б, 2–Д, 3–А, 4–В.**

52. Установіть відповідність між значенням рослин у житті людини (1–4) та назвою родини (А–Д), до якої вони належать.

1 серед представників є олійна рослина, із зерен якої виготовляють гостру приправу; овочеві культури утворюють розрослі бруньки – головки; є коренеплідні рослини

2 серед представників багато плодово-ягідних культур, є декоративні та цінні лікарські рослини; з деяких декоративних рослин отримують ефірну олію

3 до родини належать цінні харчові та кормові культури, у насінні яких міститься багато білка; деякі культури використовують як медоноси, зелені добрива, декоративні рослини

4 майже всі представники містять отруйні речовини (нікотин, атропін), хоча багато з них є цінними овочевими та декоративними культурами

А Пасльонові
Б Лілійні
В Капустяні
Г Розові
Д Бобові

Правильна відповідь: **1–В, 2–Г, 3–Д, 4–А.**

53. Установіть відповідність між рядом комах (1–4) та представником (А–Д), який до нього належить.

1 Твердокрилі
2 Лускокрилі
3 Перетинчастокрилі
4 Прямокрилі

А Білан капустяний
Б Жук колорадський
В Коник зелений
Г Воша людська
Д Бджола медоносна

Правильна відповідь: **1–Б, 2–А, 3–Д, 4–В.**

54. Органи в організмі об'єднані у фізіологічні системи. Установіть відповідність між органом, зображеним на рисунку (1–4), та системою (А–Д), до якої він належить.

Органи

1

2

3

4

Системи

А нервова
Б ендокринна
В кровоносна
Г видільна
Д лімфатична

Правильна відповідь: **1–В, 2–А, 3–Г, 4–Б.**

55. Установіть правильну послідовність руху крові судинами від серця.

А нижня порожниста вена
Б печінкова вена
В печінкова артерія
Г аорта

Правильна відповідь: **Г, В, Б, А.**

56. Установіть правильну послідовність еволюційних подій історичного розвитку органічного світу.

А виникнення більшості типів безхребетних тварин
Б панування плазунів; поява перших ссавців
В розквіт кам'яновугільних лісів; поява хвойних рослин, плазунів
Г виникнення покритонасінних рослин; поява птахів

Правильна відповідь: **А, В, Б, Г.**

57. Які ознаки характеризують рослини родини Злакові?

Квітки

1 дрібні, зібрані в суцвіття кошик
2 дрібні, зібрані в суцвіття складний колос, волоть, початок
3 великі й середнього розміру, яскраві, поодинокі або зібрані в суцвіття зонтик, щиток чи китицю

Плоди

1 горішок
2 сім'янка
3 зернівка

Жилкування листків зазвичай

1 сітчасте
2 дугове
3 паралельне

Правильна відповідь: **2, 3, 3.**

58. Укажіть ознаки, властиві представникам класу Земноводні.

Кількість камер серця

1 дві
2 три
3 чотири

Кількість кіл кровообігу

1 одне
2 два
3 три

Покриви тіла

1 гола шкіра, вкрита слизом
2 суха шкіра, вкрита роговими лусками
3 суха шкіра, вкрита волосяним покривом

Правильна відповідь: **2, 2, 1.**

59. Схарактеризуйте нервову систему людини.

Структурно-функціональна одиниця

1 нейрон
2 нефрон
3 нерв

Властивості

1 збудливість і скоротливість
2 здатність до регенерації
3 збудливість і провідність

Кількість черепно-мозкових і спинномозкових нервів відповідно

1 12 пар і 31 пара
2 34 пари і 61 пара
3 2 пари і 15 пар

Правильна відповідь: **1, 3, 1.**

60. На рисунку зображено схему одного з процесів, що лежить в основі життя. Укажіть характерні для нього ознаки.

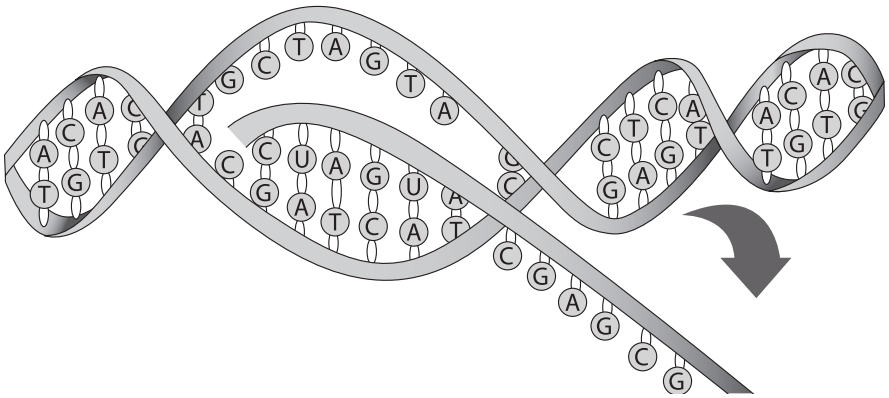

Локалізація процесу в еукаріотичній клітині	*Матрична молекула*	*Молекула, яка утворюється*
1 цитоплазма	**1** ДНК	**1** ДНК
2 ядро	**2** РНК	**2** РНК
3 рибосома	**3** білок	**3** білок

Правильна відповідь: **2, 1, 2.**

2.2.3.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту

Згідно зі специфікацією завдання *тесту з біології* є складовими п'яти блоків відповідно до змістових розділів Програми зовнішнього незалежного оцінювання з біології.

Проаналізуємо тест за змістовими розділами.

1. *Молекулярний рівень організації життя*

Усього завдань – чотири. Складність завдань коливається в межах від 28% до 77%. Завдання 3 очікувано виявилося легким, завдання 2 і 60 – оптимальними з високими показниками дискримінації й кореляції.

Виконуючи завдання 4, учасники тестування повинні були продемонструвати розуміння ними принципу компліментарності. Правильну відповідь дали трохи менше третини абітурієнтів, приблизно стільки само учасників вибрали неправильну відповідь (16), що свідчить про недостатньо сформовані вміння практично застосувати знання закономірностей зчепленого успадкування й найважливіших положень хромосомної теорії спадковості.

2. *Клітинний рівень організації життя*

Усього завдань – вісім, їхня складність – у межах від 16% до 64%. Завдання мають високу розподільну здатність і хорошу кореляцію.

Результати розв'язування тестових завдань 7 і 9 засвідчили: близько половини учасників добре знають будову та функції ядра і двомембранних органел – мітохондрій. Отже, значна кількість абітурієнтів обізнана з тим, що клітини є елементарними живими системами, у яких зосереджена інформація про синтез речовин, які визначають специфіку проявів життя і забезпечують функціонування систем усіх рівнів, а здатність клітин до поділу лежить в основі відтворення живих систем.

Результати виконання завдань 10 і 11 свідчать про недостатню підготовку учасників тестування з певних тем.

У завданні 10 потрібно було вибрати зображений на рисунку хромосомний набір здорового чоловіка. Для розв'язання завдання учасники тестування мали знати будову хромосоми і вигляд хромосомного набору людини. Незнання позначення гетерогаметної статі та вигляду хромосомного набору людини завадило частині абітурієнтів правильно виконати завдання. Це дає підстави стверджувати, що під час підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання з біології вони не приділили належної уваги вивченню каріотипу та спадкових хвороб людини.

У завданні 11 учасники тестування мали вказати фазу мітозу, під час якої починається утворення веретена поділу. Правильно відповіли близько чверті тестованих, натомість майже половина абітурієнтів вибрали неправильну відповідь – наступну фазу мітозу. Такий результат, імовірно, можна пояснити недостатньо уважним аналізом умови завдання та незнанням послідовності й узгодженості процесів, що відбуваються під час кожної фази мітозу.

3. *Організмовий рівень організації життя*

Усього завдань – 39, їхня складність коливається в межах від 15% до 78%. Більше половини завдань – оптимальної складності.

Деякі завдання потребують окремого аналізу.

Показовим щодо вивчення певної теми навчального матеріалу є завдання 12. Для збудників синдрому набутого імунодефіциту та грипу спільним є те, що їхня

спадкова інформація міститься в молекулах РНК. Правильну відповідь дали близько третини учасників, але майже половина абітурієнтів указала, що спадкова інформація цих вірусів міститься в молекулах ДНК. Ця помилка, на нашу думку, зумовлена двома причинами. По-перше, помилковою впевненістю, що спадкова інформація міститься лише в молекулах ДНК, по-друге, елементарним незнанням будови та класифікації вірусів.

Розв'язання завдання 21 ґрунтувалося на елементарних знаннях з біохімії клітини. Частота пульсації скоротливих вакуоль найпростіших залежить від концентрації солей у навколишньому середовищі. Правильно відповіли близько чверті тестованих, майже половина учасників тестування зазначила, що частота пульсації залежить від руху цитоплазми в клітині.

Для розв'язання завдання 31 учасники тестування мали застосувати знання про функціонування кровоносної системи людини. Тестове завдання про мале коло кровообігу виявилося складним. Складність, імовірно, зумовлена недостатньою сформованістю вмінь встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між об'єктами, процесами, явищами.

Тестове завдання 33 щодо будови та функціонування спинного мозку виявилося складним для всіх категорій учасників тестування. На нашу думку, це зумовлено тим, що під час вивчення нервової системи людини не акцентується зв'язок між будовою та функціонуванням рефлекторної дуги і спинного мозку.

Завдання 35 також виявилося складним. Пасивний імунітет виникає в організмі після введення лікувальної сироватки проти правця, що є правильним твердженням. Однак правильну відповідь указали трохи більше третини учасників, майже стільки само тестованих уважає, що це – активний імунітет. Такий результат свідчить про поверхневі знання з цієї теми.

Тестове завдання 37 має високі показники дискримінації та кореляції, але виявилося досить складним, хоча потребує елементарних знань з біології людини. Емульгування жирів під дією жовчі відбувається в дванадцятипалій кишці (правильно відповіли 34% учасників), а не в шлунку, як помилково зазначили 41% учасників. На нашу думку, велика частка неправильних відповідей свідчить про незнання взаємозв'язку між будовою та функціями органів травної системи.

Із тестовим завданням 38 упоралася третина учасників тестування, вибравши правильну відповідь – «первинна сеча утворюється внаслідок фільтрації в капсулі нефрона». Стільки само абітурієнтів вибрали неправильну відповідь – «фільтрація відбувається у звивистих канальцях», що свідчить про нерозуміння ними процесів і послідовності утворення сечі в організмі людини.

Тестове завдання 42 виявилося складним: правильну відповідь зазначили лише 15% учасників. Це свідчить про недостатнє розуміння частиною абітурієнтів основних положень хромосомної теорії спадковості й несформованість умінь використати їх для розв'язування задач з генетики. Тобто завдання дало змогу виявити учасників, які не лише мають глибокі та міцні знання, а й уміють застосовувати їх.

4. Надорганізмові рівні організації життя

Усього завдань – шість. Складність завдань коливається в межах від 37% до 73%. Два завдання – легкі, три – оптимальні за складністю, одне – складне. Усі завдання мають хорошу дискримінативну здатність і кореляцію. Правильно розв'язали ці завдання ті учасники, які знають основні біологічні закономірності й фактори, як-от: екологічні фактори, адаптивні біологічні ритми організмів,

різноманіття екосистем, трофічні рівні тощо. Наприклад, із завданням 44 впоралися понад 40% абітурієнтів. Вочевидь, вони добре засвоїли класифікацію екологічних чинників і тому змогли розрізнити їх на конкретних прикладах.

Завдання 45 є інтегрованим. Виконуючи його, учасники тестування мали виявити вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між біологічними і географічними явищами. Це вдалося зробити майже 40% абітурієнтів.

У завданні 46 було подано опис складових певного угрупування. Більше половини тестованих продемонстрували розуміння відмінностей агроценозу від природних угруповань.

5. Історичний розвиток органічного світу

Усього завдань – два, обидва очікувано виявилися складними. Наприклад, розв'язання завдання 56 ґрунтувалося на знанні біологічних закономірностей і основних подій, що відбувалися в ті чи інші геологічні періоди історії Землі. Лише п'ята частина абітурієнтів змогла повністю встановити правильну послідовність еволюційних подій історичного розвитку органічного світу.

Збалансованість тесту за змістом, зміщення акцентів на перевірку вмінь застосовувати знання зумовили підвищення його внутрішньої узгодженості, а отже – надійності.

2.2.4. Тест із фізики

2.2.4.1. Структура та зміст тесту

Зовнішнє незалежне оцінювання з фізики проводилося 22 червня 2013 р. У ньому взяли участь 61 403 особи (88 % від загальної кількості зареєстрованих).

Тестування з фізики тривало 180 хвилин. Кожен учасник отримав індивідуальний комплект тестових матеріалів, що складався з тестового зошита і бланка відповідей ***А***. Тестові завдання розроблено відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання з фізики, затвердженої Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України (наказ від 14.07.2011 р. № 791, додаток 8).

Тест із фізики містить завдання різних форм, а саме: завдання з вибором однієї правильної відповіді; завдання на встановлення відповідності (утворення логічних пар); завдання відкритої форми з короткою відповіддю. Відповідно до специфікації в тесті з фізики – 34 завдання. Кількісний розподіл тестових завдань за формами подано в таблиці 2.2.4.1.

Таблиця 2.2.4.1

№ з/п	Форми тестових завдань	Кількість завдань
1	З вибором однієї правильної відповіді	20
2	На встановлення відповідності (логічні пари)	4
3	Відкрита форма з короткою відповіддю	10
	Усього	34

Тест містить п’ять тематичних блоків, кількість завдань у яких визначається орієнтовними співвідношеннями (у відсотках до загальної кількості завдань тесту). Розподіл завдань тесту з фізики за тематичними блоками подано в таблиці 2.2.4.2.

Таблиця 2.2.4.2

Тематичні блоки	Кількість завдань	Частка від загальної кількості завдань (%)
Механіка	8	23
Молекулярна фізика та термодинаміка	7	21
Електрика та магнетизм	9	25
Коливання та хвилі. Оптика	7	23
Квантова фізика. Елементи теорії відносності	3	8
Усього	34	100

У тесті подано якісні, розрахункові, графічні, експериментальні, комбіновані завдання.

Завдання 1–20 – завдання з вибором однієї правильної відповіді. Кожне завдання з вибором однієї правильної відповіді складалося із запитання та чотирьох варіантів відповіді, серед яких лише один правильний. За виконання завдання цієї форми учасник отримує 1 бал. Якщо вказано неправильну відповідь, – 0 балів.

Завдання 21–24 – завдання на встановлення відповідності (утворення логічних пар). До кожного завдання цієї форми у двох колонках подано інформацію, яку позначено цифрами (ліворуч) і буквами (праворуч). Виконуючи завдання,

необхідно встановити відповідність інформації, позначеної цифрами і буквами (утворити логічні пари). За кожну правильно позначену логічну пару можна отримати 1 бал. Максимальна кількість балів за правильно виконане завдання – 4.

Завдання 25–34 – завдання відкритої форми з короткою відповіддю. Під час виконання завдань цієї форми потрібно було вписати отриманий числовий результат до бланка відповідей, дотримуючись вимог щодо його заповнення. За правильне виконання завдання цієї форми нараховується 2 бали. Якщо вказано неправильну відповідь, – 0 балів.

Максимальна кількість балів, яку можна отримати, розв'язавши правильно всі завдання тесту з фізики, – 56 балів.

2.2.4.2. Психометричні характеристики тесту

Статистичні характеристики результатів тестування з фізики подано в таблиці 2.2.4.3.

Таблиця 2.2.4.3

Назва характеристики	Кількісне значення
Кількість учасників	61 403
Максимально можливий бал	56
Максимально набраний бал*	56
Середній набраний бал	17,46
Стандартне відхилення	8,75
Середня складність завдань тесту (%)	32,48
Середня розподільна здатність тесту (%)	32,25
Коефіцієнт α-Кронбаха	0,81

** отримало 4 учасники*

Результати зовнішнього незалежного оцінювання з фізики в тестових балах і за шкалою 100–200 балів відображено на діаграмах 2.2.4.1 і 2.2.4.2.

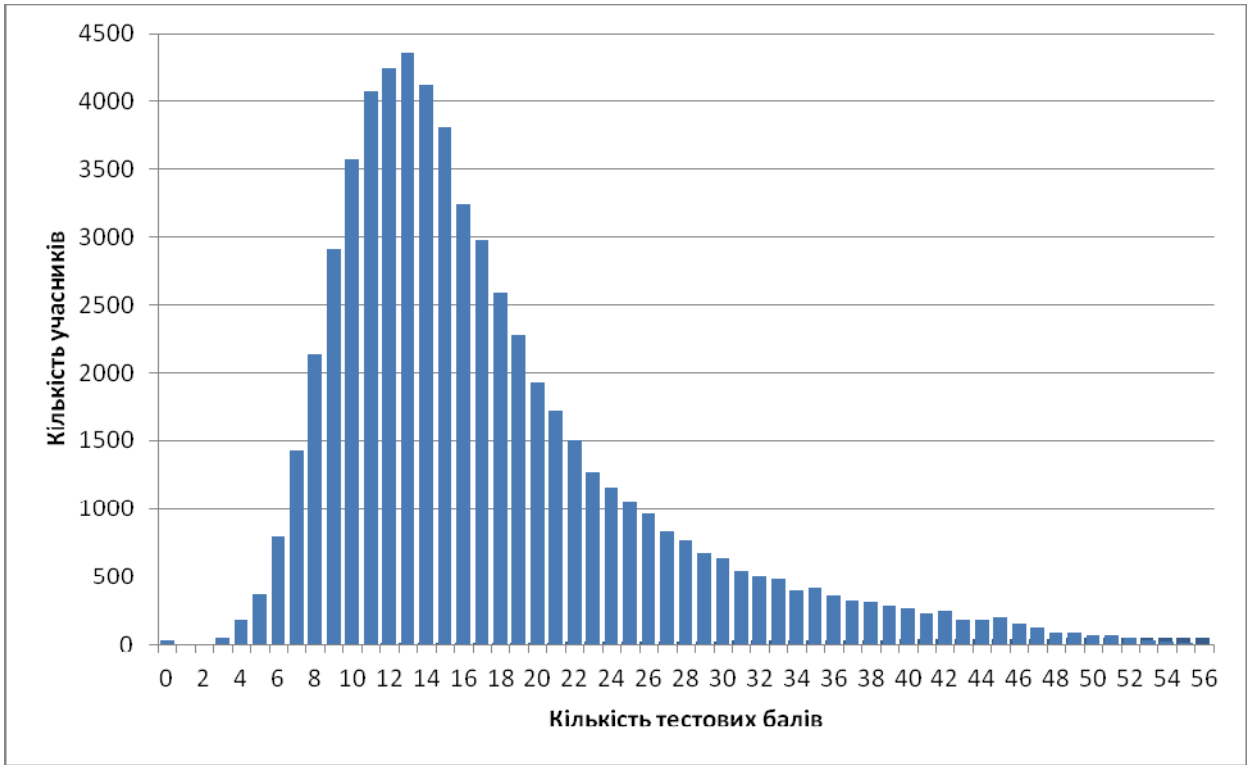

Діаграма 2.2.4.1. *Розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з фізики*

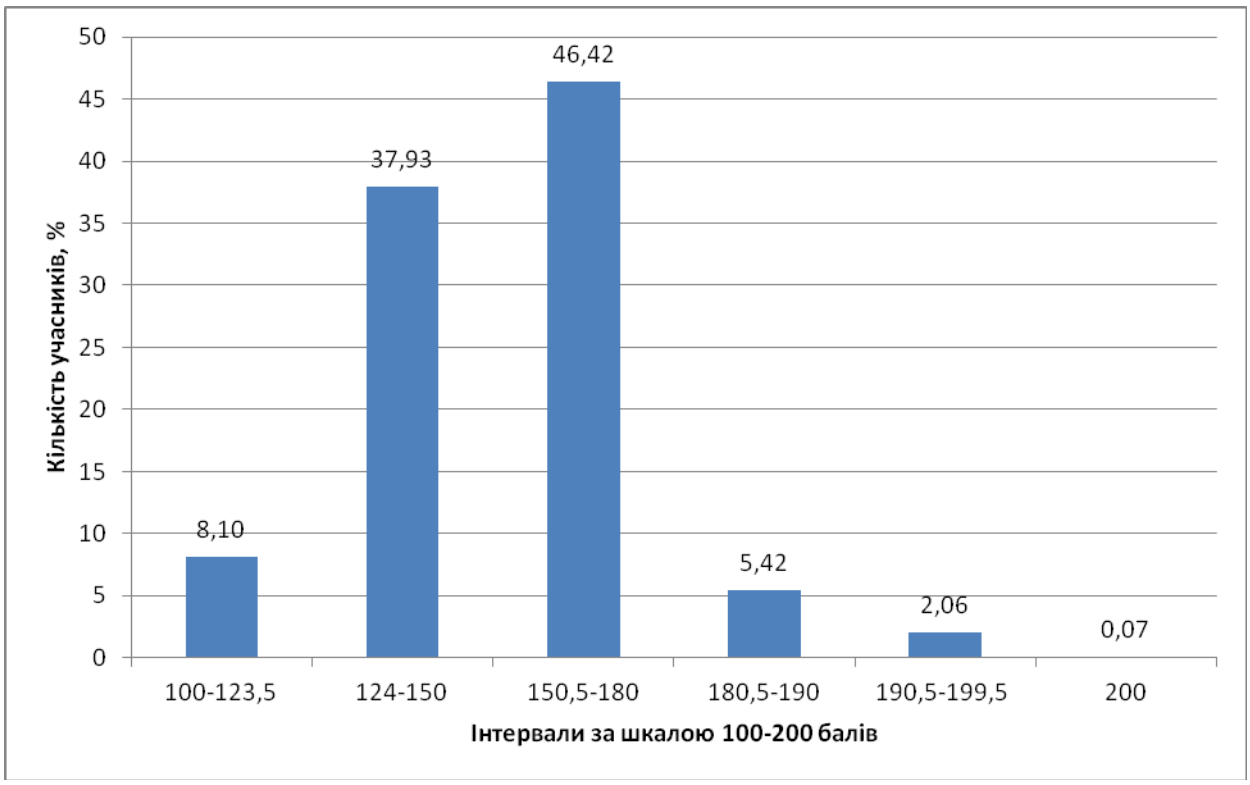

Діаграма 2.2.4.2. *Розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання)*

На діаграмах 2.2.4.3 і 2.2.4.4 показано розподіл тестових завдань із фізики за складністю та розподільною здатністю.

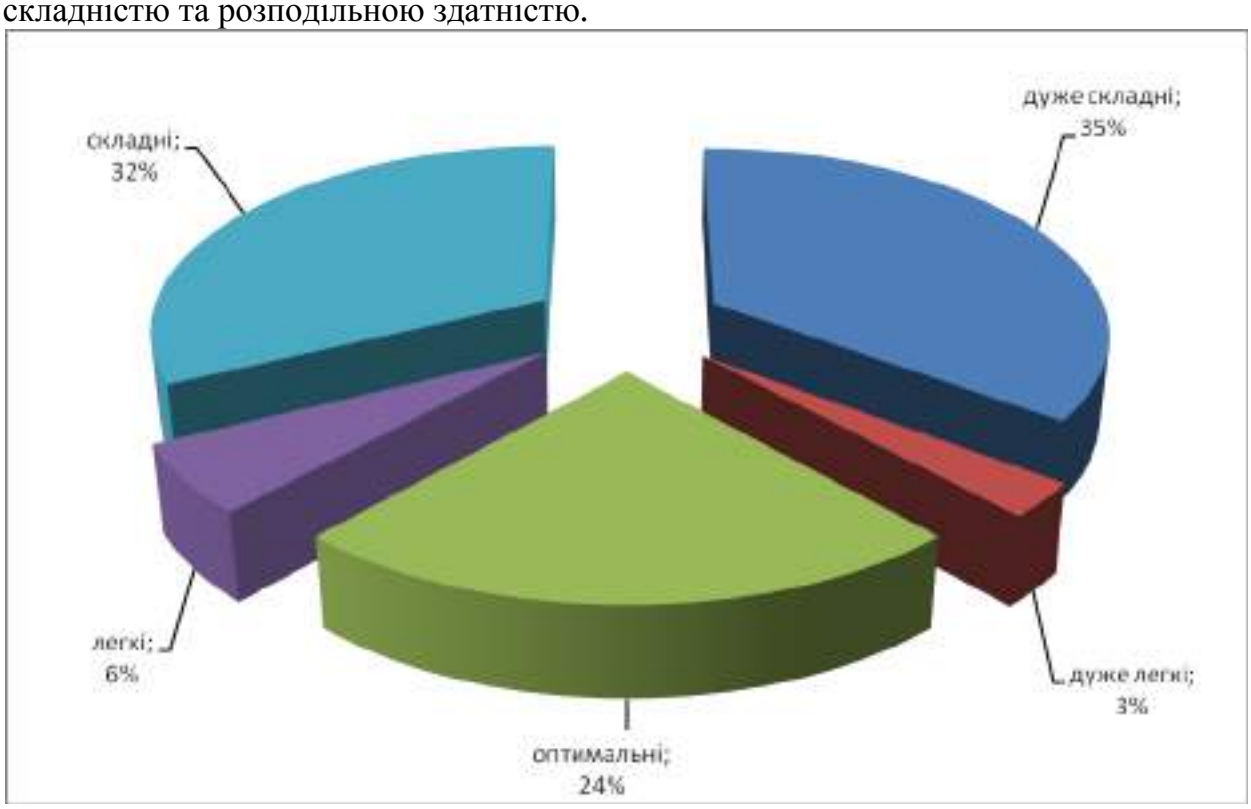

Діаграма 2.2.4.3. *Розподіл тестових завдань із фізики за складністю*

Розподіл тестових завдань із фізики за розподільною здатністю показано на діаграмі 2.2.4.4.

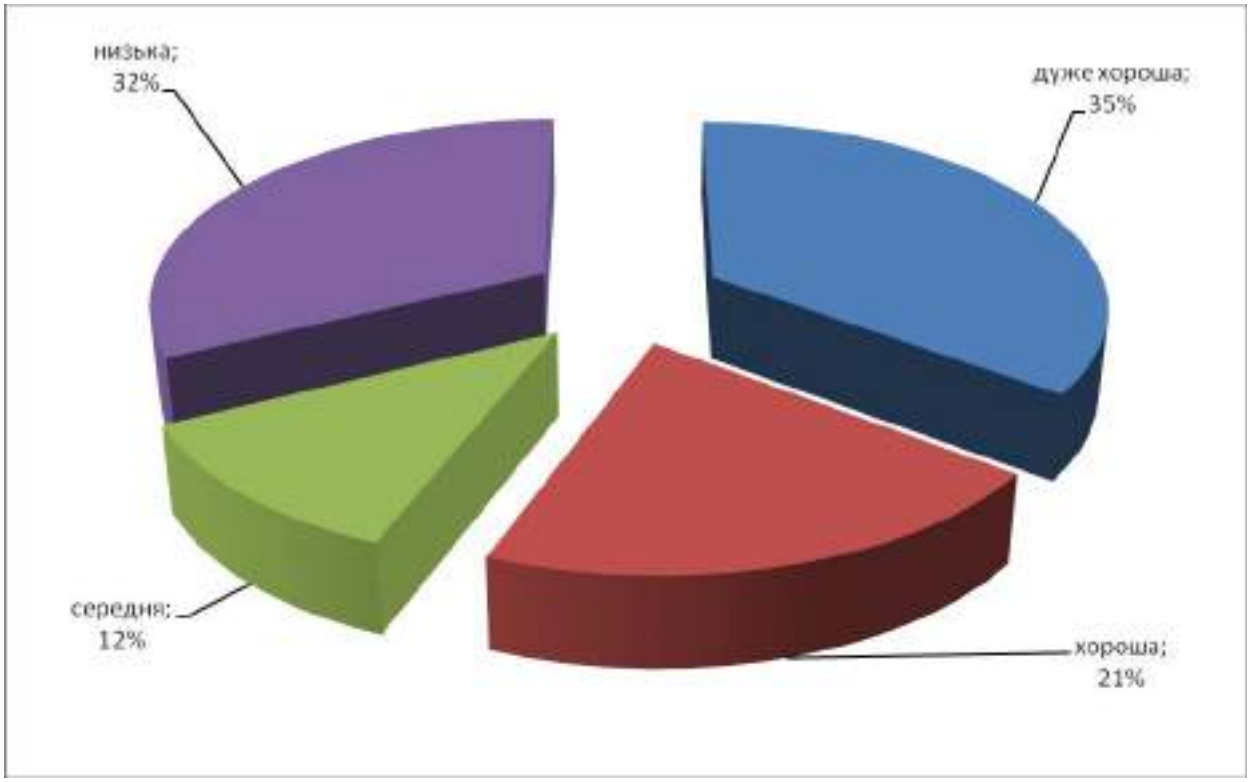

Діаграма 2.2.4.4. *Розподіл тестових завдань із фізики за розподільною здатністю*

Тест

1. Хто може в розрахунках уважати Землю матеріальною точкою?

А диспетчер, керуючи рухом літаків
Б космонавт, готуючись до посадки космічного корабля на Землю
В науковець, обчислюючи силу тяжіння між Землею та Марсом
Г геолог, прогнозуючи місцезнаходження родовищ корисних копалин

Правильна відповідь: **В.**

2. На рисунках зображено вектори миттєвої швидкості $\vec{v}$ та прискорення $\vec{a}$ тіла. У якому з випадків тіло може рівномірно рухатися по колу?

А	**Б**	**В**	**Г**
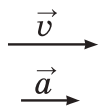	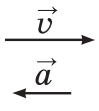	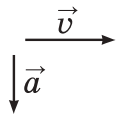	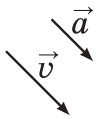

Правильна відповідь: **В.**

3. На якому з етапів руху автогонщик **не** зазнає перевантаження?

А розгін відразу після старту
Б рух зі сталою швидкістю прямою трасою
В крутий поворот на великій швидкості
Г гальмування перед зупинкою

Правильна відповідь: **Б.**

4. Пружину жорсткістю k розрізали на дві рівні частини. Визначте коефіцієнт жорсткості кожної з отриманих частин пружини.

А	**Б**	**В**	**Г**
$0{,}5k$	k	$2k$	$4k$

Правильна відповідь: **В.**

5. Тепловоз масою M, який рухався зі швидкістю v, зчіплюється з вагоном масою m, що рухається в тому самому напрямку зі швидкістю u. Якою буде їхня швидкість руху відразу після зчеплення?

А $\dfrac{(M+m)\cdot(Mv+mu)}{M\cdot m}$

Б $\dfrac{M\cdot(v+u)}{m}$

В $\dfrac{m\cdot(v+u)}{M}$

Г $\dfrac{Mv+mu}{M+m}$

Правильна відповідь: **Г.**

6. У балоні міститься газ кількістю 0,01 моль. Скільки молекул газу в балоні? Уважайте, що стала Авогадро дорівнює $6\cdot10^{23}$ моль$^{-1}$.

А	Б	В	Г
10^{21}	$6\cdot10^{21}$	10^{24}	$6\cdot10^{24}$

Правильна відповідь: **Б.**

7. На рисунку зображено різні циклічні процеси в системі координат p, V (p – тиск, V – об'єм), які здійснені газом сталої маси. Під час якого циклу газ виконав найбільшу роботу?

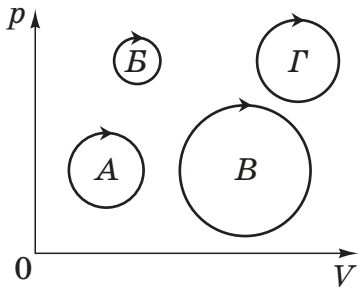

А	Б	В	Г
цикл *А*	цикл *Б*	цикл *В*	цикл *Г*

Правильна відповідь: **В.**

8. Під час вимірювання відносної вологості повітря обидва термометри психрометра, вологий і сухий, показують однакову температуру. Це означає, що

А повітря дуже сухе, відносна вологість дорівнює 0 %.

Б відносна вологість повітря дорівнює 50 %.

В відносна вологість повітря дорівнює 100 %.

Г температура повітря становить 0 °С.

Правильна відповідь: **В.**

9. Якщо занурити в широку посудину з рідиною скляний капіляр, рівень рідини в ньому встановиться вище, ніж у посудині. Яку форму матиме крапля цієї рідини на горизонтальній поверхні скла?

А	Б	В	Г
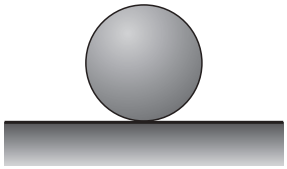	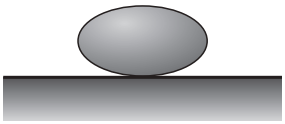	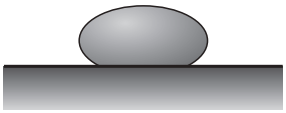	

Правильна відповідь: **Г.**

10. З поверхні електрично нейтральної краплі рідини вилетів електрон. Потім крапля поглинула протон. Елементарний електричний заряд дорівнює $1{,}6 \cdot 10^{-19}$ Кл. Обчисліть значення електричного заряду краплі після цих перетворень.

А	Б	В	Г
$-3{,}2 \cdot 10^{-19}$ Кл	$-1{,}6 \cdot 10^{-19}$ Кл	$1{,}6 \cdot 10^{-19}$ Кл	$3{,}2 \cdot 10^{-19}$ Кл

Правильна відповідь: **Г.**

11. На рисунку зображено схему електричного кола, що містить два однакових конденсатори і вимикач *K*. Перед початком експерименту конденсатор *C*1 було заряджено до напруги 10 В, а конденсатор *C*2 був розряджений. Після замикання вимикача *K* напруга на обох конденсаторах набула однакового значення 5 В. Про збереження якої з фізичних величин свідчить цей дослід?

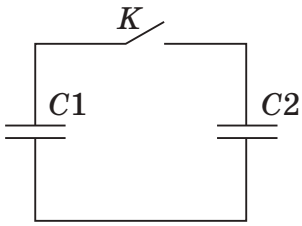

А	Б	В	Г
енергії	заряду	напруженості	напруги

Правильна відповідь: **Б.**

12. Дві лампи, які з'єднані послідовно, розраховано на однакову напругу і потужності $P_1 = 20$ Вт і $P_2 = 100$ Вт. Порівняйте кількості теплоти Q_1 і Q_2, що виділиться у відповідних лампах за однаковий проміжок часу. Залежність електричного опору від температури не враховуйте.

А	Б	В	Г
$\frac{Q_1}{Q_2} = 1$	$\frac{Q_1}{Q_2} = 5$	$\frac{Q_1}{Q_2} = \frac{1}{5}$	$\frac{Q_1}{Q_2} = \frac{1}{2}$

Правильна відповідь: **Б.**

13. Який вид розряду в газі зображено на фотографії?

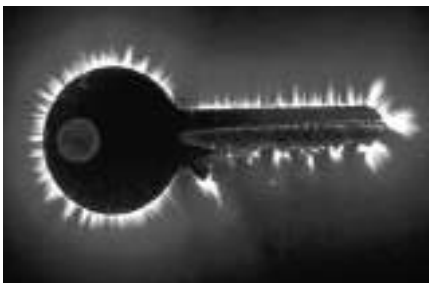

А	Б	В	Г
тліючий	коронний	іскровий	дуговий

Правильна відповідь: **Б.**

14. Дві ізольовані одна від одної котушки з мідного дроту намотані на спільне феромагнітне осердя (див. рисунок). По одній із котушок пропускають струм, який упродовж дослідження змінюється так, як зображено на графіку $I(t)$. Укажіть інтервал часу, протягом якого амперметр покаже найбільше значення сили струму.

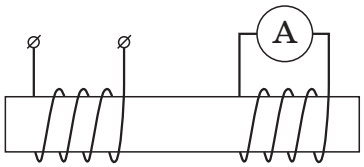

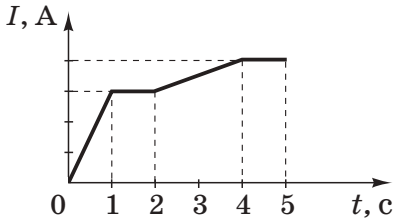

А	Б	В	Г
0–1	1–2	2–4	4–5

Правильна відповідь: **А.**

15. Електронний пучок утворює світлу пляму в центрі екрана осцилографа. Над центром екрана розмістили штабовий (прямий) магніт північним полюсом донизу. Визначте, у який бік відхилиться пляма на екрані.

А	Б	В	Г
ліворуч	праворуч	угору	униз

Правильна відповідь: **А.**

16. Маятник настінного годинника здійснює коливання з частотою 2 Гц. Скільки разів за хвилину потенціальна енергія маятника набуває максимального значення?

А	Б	В	Г
30	60	120	240

Правильна відповідь: **Г.**

17. На рисунку схематично зображено промінь світла, що перетинає головну оптичну вісь тонкої збиральної лінзи і падає на її поверхню. Укажіть подальший хід променя.

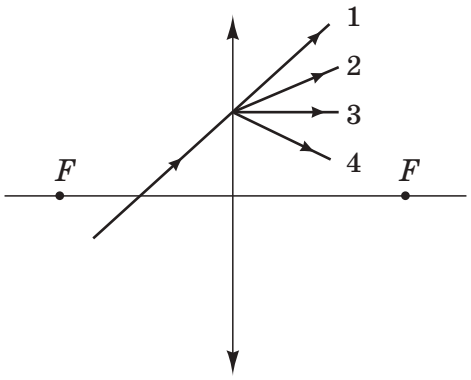

А	Б	В	Г
1	2	3	4

Правильна відповідь: **Б.**

18. Забарвлення мильної бульбашки переважно залежить від

А кольору мила, розчиненого у воді.
Б температури повітря, яким заповнена бульбашка.
В товщини мильної плівки.
Г діаметра мильної бульбашки.

Правильна відповідь: **В.**

19. Червона межа фотоефекту для деякого металу, що є катодом фотоелемента, дорівнює $\lambda_ч$. Укажіть формулу для обчислення запірної (затримуючої) напруги $U_з$, яку треба прикласти до фотоелемента, щоб затримати електрони, які вилітають з металу під час опромінення його світлом із довжиною хвилі λ ($\lambda < \lambda_ч$).
c – швидкість світла у вакуумі, h – стала Планка, e – заряд електрона.

А	Б	В	Г
$U_з = \frac{hc}{e}\left(\frac{1}{\lambda} - \frac{1}{\lambda_ч}\right)$	$U_з = \frac{hc\lambda}{e\lambda_ч}$	$U_з = hce\left(\frac{1}{\lambda} - \frac{1}{\lambda_ч}\right)$	$U_з = \frac{e\lambda_ч}{hc\lambda}$

Правильна відповідь: **А.**

20. Визначте співвідношення між енергіями E_1 і E_2 фотонів, що їх випускають два джерела світла: перше – з довжиною хвилі 720 нм, друге – з довжиною хвилі 480 нм.

А	Б	В	Г
$E_1 = 2{,}25\ E_2$	$E_1 = 1{,}5\ E_2$	$E_2 = 1{,}5\ E_1$	$E_2 = 2{,}25\ E_1$

Правильна відповідь: **В.**

21. Установіть відповідність між *рухом тіла* та *напрямком прискорення*.

Рух тіла

1 падіння яблука з дерева в безвітряну погоду

2 рух м'яча, який летить угору під кутом до горизонту

3 гальмування автомобіля без зміни напрямку руху

4 рух штучного супутника Землі по коловій орбіті

Напрямок прискорення

А протилежно до напрямку швидкості руху тіла

Б під тупим кутом до напрямку швидкості руху тіла

В у напрямку швидкості руху тіла

Г під гострим кутом до напрямку швидкості руху тіла

Д під прямим кутом до напрямку швидкості руху тіла

Правильна відповідь: **1–В, 2–Б, 3–А, 4–Д.**

22. Установіть відповідність між *назвою ізопроцесу*, що відбувається з ідеальним газом сталої маси, і *графіком*, який відповідає цьому процесу (p – тиск, V – об'єм, T – температура).

Назва ізопроцесу

1 ізотермічне розширення
2 ізобарне нагрівання
3 ізохорне охолодження
4 ізотермічне стискання

Графіки

А	Б	В	Г	Д
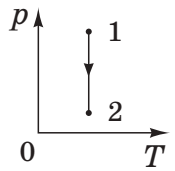	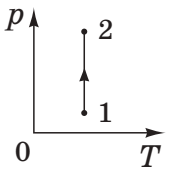	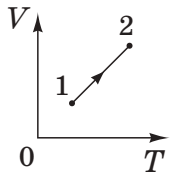	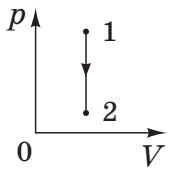	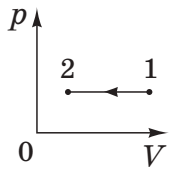

Правильна відповідь: **1–А, 2–В, 3–Г, 4–Б.**

23. Установіть відповідність між *видом випромінювання* та його *характеристикою*.

Вид випромінювання

1 інфрачервоне
2 ультрафіолетове
3 рентгенівське
4 гамма-випромінювання

Характеристика випромінювання

А спричиняє засмагу

Б застосовується в приладах нічного бачення

В сприймається зором людини

Г виникає в результаті гальмування швидких електронів на аноді

Д виникає в результаті самочинного розпаду атомних ядер

Правильна відповідь: **1–Б, 2–А, 3–Г, 4–Д.**

24. Установіть відповідність між *досягненням фізичної науки* та *автором відкриття* (видатним ученим, чий внесок був найбільш значущим).

Досягнення фізичної науки	*Автор відкриття*
1 вимірювання тиску світла	**А** Лебедєв П.
2 створення планетарної моделі атома	**Б** Резерфорд Е.
3 створення теорії фотоефекту	**В** Ейнштейн А.
4 створення першого ядерного реактора	**Г** Фермі Е.
	Д Рентген В.

Правильна відповідь: **1–А, 2–Б, 3–В, 4–Г.**

25. Озером пливуть два човни перпендикулярно один до одного зі швидкостями 3 м/с та 4 м/с відносно берега. Яка швидкість першого човна відносно другого? Відповідь запишіть у метрах за секунду.

Правильна відповідь: **5.**

26. Повітряну кулю заповнено газом, густина якого в 6 разів менша за густину повітря. У скільки разів збільшиться допустима маса вантажу, який може підняти куля, якщо газ у ній підігріли, унаслідок чого його густина зменшилася ще удвічі? Вагою оболонки кулі знехтуйте.

Правильна відповідь: **1,1.**

27. На рисунку в системі координат p, T (p – тиск, T – температура) зображено замкнутий цикл 12341 теплової машини, у якої робочим тілом є ідеальний газ сталої маси. Визначте співвідношення $\frac{A_{1-2}}{A_{3-4}}$ абсолютних значень робіт газу на ділянках 1–2 і 3–4.

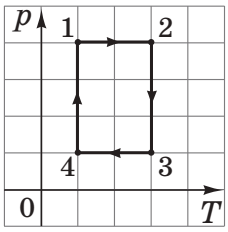

Правильна відповідь: **1.**

28. Відкриту посудину з водою, температура якої дорівнює 20 °С, поставили на електроплиту. Через 8 хв вода закипіла. Скільки ще часу потрібно, щоб уся вода перетворилася на пару? Питома теплоємність води дорівнює 4200 Дж/(кг · К), питома теплота пароутворення води становить 2,1 МДж/кг. Витратами енергії на нагрівання посудини та навколишнього середовища знехтуйте.
Відповідь запишіть у хвилинах.

Правильна відповідь: **50.**

29. Сила струму, що виникає під час освітлення фотоелемента, дорівнює 10 мкА і в умовах цього досліду не залежить від навантаження. Фотоелемент приєднують до розрядженого конденсатора електроємністю 100 мкФ. Через який час напруга на конденсаторі становитиме 6 В?
Відповідь запишіть у секундах.

Правильна відповідь: **60.**

30. В електричному колі, схему якого зображено на рисунку, опори всіх резисторів однакові. Внутрішнім опором джерела струму можна знехтувати. Визначте, у скільки разів збільшиться сила струму в колі через джерело струму після замикання розімкненого ключа *K*.

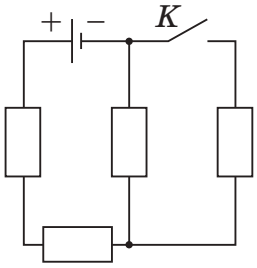

Правильна відповідь: **1,2.**

31. Після розмикання кола живлення котушки індуктивністю 2 Гн на клемах вимикача виникала електрорушійна сила (ЕРС) самоіндукції 300 В. Сила струму до розмикання кола становила 1,5 А. Уважаючи, що сила струму в колі змінювалася рівномірно, визначте час існування струму в котушці після розмикання кола.
Відповідь запишіть у секундах.

Правильна відповідь: **0,01.**

32. Коливальний контур радіоприймача складається з конденсатора та котушки індуктивності. Радіоприймач фіксовано налаштовано на приймання радіостанції, що випромінює радіохвилі довжиною 4 м. Радіоаматор вирішив переналаштувати приймач на прийом іншої радіостанції і приєднав паралельно до конденсатора в коливальному контурі конденсатор утричі більшої електроємності. На яку довжину хвилі тепер налаштовано приймач?
Відповідь запишіть у метрах.

Правильна відповідь: **8.**

33. На дзеркало, розташоване під кутом 50° до горизонтальної поверхні столу, падає спрямований вертикально вниз промінь світла і відбивається (див. схематичний рисунок). Який кут утворює відбитий промінь із горизонтом?
Відповідь запишіть у градусах.

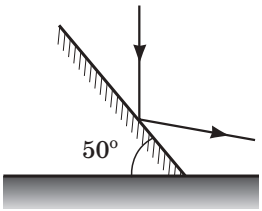

Правильна відповідь: **10.**

34. Коли людина знімає окуляри, їй зручно читати, тримаючи книжку на відстані 40 см від очей. Яка оптична сила її окулярів? Відстань найкращого бачення для нормального ока становить 25 см.
Відповідь запишіть у діоптріях.

Правильна відповідь: **1,5.**

2.2.4.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту

Згідно зі специфікацією *тесту з фізики* для зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів, завдання тесту розподілені за п'ятьма тематичними блоками відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання з фізики. Проаналізуємо тест за тематичними блоками.

1. Механіка

Усього завдань, що відповідають розділам «Основи кінематики», «Основи динаміки», «Закони збереження в механіці» та «Елементи механіки рідин та газів» – 8. Складність завдань коливається в межах від 18 % до 92 %, зокрема складність завдань з вибором однієї правильної відповіді – в межах від 30 % до 92 %.

Завдання 1 та 2 оптимальні за складністю (58 % та 53 % відповідно). Завдання 1 перевіряє знання про одне з основних понять у шкільному курсі фізики – матеріальну точку, так само, як точка і пряма є основними геометричними фігурами в математиці. Результати виконання цього завдання показали, що майже половина абітурієнтів не володіє цим фундаментальним поняттям. Те саме продемонстровано виконанням завдання 2, де мова йде про класичне поняття рівномірного руху по колу, викладене в кожному шкільному підручнику.

Завдання 3 про перевантаження автогонщика – легке. Усі мають досвід їзди на машині, тож змогли зробити правильний вибір відповіді, спираючись не лише на знання теорії, а й виходячи з практичних знань.

Розподіл відповідей до завдання 4 свідчить про те, що окрім явно неправильного дистрактора Г, інші варіанти однаково часто вибиралися абітурієнтами. Учасники тестування намагалися оперувати числовими співвідношеннями в умові, а не аналізувати, що відбувається з пружинами певної довжини під дією тієї самої сили.

Аналіз результатів зовнішнього незалежного оцінювання з фізики виявив, що учасники тестувань нехтують такими важливими етапами розв'язання, як аналіз умови завдання, здійснення необхідних спрощень, припущень, обґрунтувань; аналіз та оцінка вірогідності отриманих результатів. Намагання отримати числову відповідь, оминаючи зазначені вище етапи, призводить до прикрих помилок та втрачання тестових балів. Це стосується всіх тестових завдань відкритої форми з короткою відповіддю завдання.

Наприклад, дуже важливою особливістю завдання про повітряну кулю є те, що воно висвітлює одну з тем, які вивчаються лише раз на першому концентрі, а на більш глибокому рівні під час вивчення шкільного курсу фізики до них уже не повертаються. Поміж них – «Прості механізми», «Закон Паскаля для рідин та газів», «Архімедова сила. Умови плавання тіл», «Сполучені посудини, гідравлічний прес, насоси», «Вологість повітря та її вимірювання», «Поверхневий натяг рідин», «Капілярні явища» тощо.

Уважно проаналізувавши умову і пригадавши будову повітряної кулі (програма 8-го класу), багатьом абітурієнтам можна було уникнути помилки під час розв'язування завдання 26.

2. Молекулярна фізика та термодинаміка

Усього завдань, що відповідають розділам «Основи молекулярно-кінетичної теорії», «Основи термодинаміки» та «Властивості газів, рідин і твердих тіл» – сім.

Їхня складність коливається в межах від 9 % до 64 %, зокрема складність завдань з вибором однієї правильної відповіді – від 16 % до 64 %.

Показовими із року в рік є результати виконання абітурієнтами завдань з тем «Вологість повітря та її вимірювання», «Поверхневий натяг рідин», «Капілярні явища» (завдання 8 і 9). Завдання 8 стало заскладним для більшості абітурієнтів, що свідчить про нерозуміння ними будови і роботи психрометра: лише близько 15 % тестованих вибрали правильну відповідь. Три помилкові варіанти відповіді виявилися для учасників тестування однаково привабливими. Тим не менш, розподільна здатність і кореляція завдання хороші, тобто за його допомогою вдалося виокремити абітурієнтів, які добре володіють програмовим матеріалом.

Зазначимо, що проведення учасниками тестування елементарного аналізу умови завдання 9 та зіставлення навчального матеріалу двох нескладних тем сприяли б збільшенню частки абітурієнтів, які б правильно розв'язали його.

Щодо завдання 22 на встановлення відповідності між назвою ізопроцесу, що відбувається з ідеальним газом сталої маси, і графіком, який відповідає цьому процесу. Його виконання потребувало аналізу інформації, поданої в невербальній формі. Трохи більше 10 % учасників виконали його повністю правильно й одержали чотири бали, третина – не впоралася з ним. Хоча завдання й виявилося складним, але щорічне включення графічного матеріалу до змісту тестових завдань веде до стабільного, хоча й повільного, збільшення частки правильних відповідей.

У завданні 27 нерозуміння перебігу фізичних процесів, невміння інтерпретувати графіки, нехтування тим, у якій системі координат зображено замкнутий цикл, призвели до неправильних відповідей.

Кожне слово в умові завдання, позначення на графіку, фотографії, схемі несуть важливу інформацію, потрібну для правильного розв'язання завдання. Наприклад, ігнорування того, що в завданні 27 потрібно обчислити відношення абсолютних значень робіт газу, призвело до втрати багатьма абітурієнтами двох тестових балів.

На нашу думку, завдання 28 виявилося неочікувано складним тому, що тестовані, аналізуючи процеси, які відбувалися з водою, не врахували, що потужність електричної плитки не змінюється.

3. Електродинаміка

Усього завдань, що відповідають розділам «Основи електростатики», «Закони постійного струму», «Електричний струм у різних середовищах» та «Магнітне поле, електромагнітна індукція» – дев'ять. Складність завдань коливається в межах від 6% до 47%, зокрема складність завдань з вибором однієї правильної відповіді – від 11% до 47%.

Аналізуючи розподіл відповідей на завдання 11 і 13, можна стверджувати, що багатьом учасникам тестування не вистачило теоретичних знань, саме тому вони намагалися використати логіку.

Так, у завданні 13 лише дистрактор «дуговий розряд» найменше привернув увагу. Дійсно, в умові завдання нічого, що на фотографії нагадувало б дугу, не було. Кожен п'ятий відповів, що заряд є тліючим, хоча всі неодноразово бачили рекламні лампи. Кожен третій вибрав відповідь «іскровий», хоча блискавка є дуже поширеним природним явищем, і чи не кожен бачив її. Зазначимо, що майже половина абітурієнтів дали на це завдання правильну відповідь.

Не можна залишити поза увагою прикладний аспект фізики. Окрім викладення теоретичних знань, у шкільних підручниках описано застосування та

практичне використання приладів, будова та робота яких ґрунтується на фізичних явищах і процесах.

Звернемо увагу на завдання 12. Розв'язуючи його, майже 80 % абітурієнтів урахували лише параметри ламп і проігнорували те, що відбулося під час практичного використання цих електричних пристроїв, тим самим припустившись помилки у відповіді на це завдання.

Зауважимо, що нерозуміння перебігу фізичних процесів, невміння читати графіки призводить до помилок під час розв'язування задач. Це, зокрема, стосується завдання 14. Хоча в його умові йдеться про залежність швидкості зміни сили струму від швидкості зміни магнітного поля, більше половини тестованих вибрали на графіку ділянку, що відповідає постійному струму. Розв'язання цього завдання потребує також математичних знань. А саме: лише розуміння принципу побудови графіків дає можливість швидко і правильно одержати правильну відповідь.

Поверхневі, несистематичні знання, розрахунок лише на логіку та оперування кількома формулами призводять до грубих помилок під час виконання типових завдань, відповіді на які є у шкільних підручниках із фізики.

Наприклад, уважно прочитавши та проаналізувавши умову завдання 15, нескладно було зрозуміти, що йдеться про дію магнітного поля на рухомі заряджені частинки, а отже, про силу Лоренца, напрямок якої визначається за «правилом лівої руки»: потрібно лише враховувати знак заряду частинки (див. Гончаренко С. У. Фізика. 10 клас. – К:. Освіта, 1995. – С. 285). Складність завдання 15 становить близько 10%.

4. Коливання та хвилі. Оптика

Усього завдань, що відповідають розділам «Механічні коливання і хвилі», «Електромагнітні коливання і хвилі» та «Оптика» – сім. Складність завдань коливається в межах від 8 % до 68 %, зокрема складність завдань з вибором однієї правильної відповіді – від 16 % до 55 %.

Неправильні відповіді до завдання 16, вибрані абітурієнтами, свідчать про незнання ними такого основного поняття цього тематичного блоку, як період коливання. Із завданням упорався лише кожний п'ятий тестований.

Результати тестування свідчать: кожен четвертий учень знає, як проходять промені крізь тонку лінзу (завд. 17). У цьому випадку промінь падає на лінзу під кутом. Дійсно, ситуація відмінна від найпростішої, коли промінь, що падає на лінзу, йде паралельно до головної оптичної осі. Однак вона не є унікальною, її радше вважати нестандартною.

5. Квантова фізика. Елементи теорії відносності

Усього завдань, що відповідають розділам «Елементи теорії відносності», «Світлові кванти» та «Атом та атомне ядро» – три. Складність завдань – від 30 % до 35 %, зокрема складність завдань з вибором однієї правильної відповіді – в межах від 30 % до 35 %.

Помилки в математичних перетвореннях, коли навіть не потрібно робити числові розрахунки, призводять до неправильних відповідей. Приклад – завдання 20, розв'язання якого ґрунтувалося на математичних перетвореннях дробів.

У цьому тематичному блоці одне із завдань – історичного змісту. Потрібно зауважити, що постійний акцент на історії науки в тестах зовнішнього незалежного

оцінювання з фізики щороку дає позитивні результати. Ці завдання повністю правильно виконують близько третини абітурієнтів.

Відмітимо також стале зростання за останні роки кількості абітурієнтів, які проходять зовнішнє незалежне оцінювання з фізики. Якщо в 2007 році їхня кількість становила трохи більше 6% від загального числа учасників тестування, то 2013 року в тестуванні з фізики взяли участь майже 20%. Зростання кількості учасників тестування, на жаль, не гарантує якості виконання тесту з фізики, не свідчить про покращання знань.

Однак завдяки статистиці зовнішнього незалежного оцінювання можемо спостерігати позитивні зрушення – незначні, але стабільні.

2.2.5. Тест із хімії

2.2.5.1. Структура та зміст тесту

Зовнішнє незалежне оцінювання з хімії проводилося 03 червня 2013 р. У ньому взяли участь 45 612 осіб (90,5 % від загальної кількості зареєстрованих).

На виконання тестових завдань було відведено 150 хвилин. Кожний абітурієнт отримав індивідуальний комплект тестових матеріалів, що складався з тестового зошита і бланка відповідей ***А***.

Тест розроблено відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання 2012 року з хімії, затвердженої Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України (наказ від 14.07.2011 р. № 791, додаток 9).

Завдання тесту відображали зміст усіх тематичних блоків навчальних програм з хімії.

Кількісний розподіл завдань тесту за змістовими блоками подано в таблиці 2.2.5.1.

Таблиця 2.2.5.1

№ з/п	Змістові блоки	Кількість завдань	Частка від загальної кількості завдань (%)
1	Загальна хімія	14	23,3
2	Неорганічна хімія	19	31,7
3	Органічна хімія	19	31,7
4	Обчислення в хімії	8	13,3
	Усього	60	100

Тест містив завдання різних форм, а саме: з вибором однієї правильної відповіді, на встановлення правильної відповідності (логічні пари) та правильної послідовності, завдання відкритої форми з короткою відповіддю.

Розподіл завдань за формами наведено в таблиці 2.2.5.2.

Таблиця 2.2.5.2

№ з/п	Форми тестових завдань	Кількість завдань
1	З вибором однієї правильної відповіді	40
2	На встановлення відповідності (логічні пари)	4
3	На встановлення правильної послідовності	6
4	Відкрита форма з короткою відповіддю	10
	Усього	60

Завдання 1–40 – завдання з вибором однієї правильної відповіді. Кожне завдання з вибором однієї правильної відповіді складалося із запитання та чотирьох варіантів відповіді, серед яких лише один – правильний. За виконання завдання цієї форми абітурієнт отримує 1 бал. Якщо вказано неправильну відповідь, – 0 балів.

Завдання 41–44 – завдання на встановлення відповідності (утворення логічних пар). До кожного завдання цієї форми у двох колонках подано інформацію, яку

позначено цифрами (ліворуч) і літерами (праворуч). Виконуючи завдання, необхідно встановити відповідність інформації, позначеної цифрами і буквами, утворити логічні пари між речовинами, схемами, властивостями, характерними реакціями тощо, логічно пов'язаними між собою, але розташованими в різних колонках довільним чином. За кожну правильно визначену логічну пару можна отримати 1 бал. Максимальна кількість балів за правильно виконане завдання – 4.

Завдання 45–50 – завдання на встановлення правильної послідовності. Кожне завдання такої форми складалося із запитання та назв чотирьох певних дій (понять, формул, характеристик), позначених буквами. Необхідно було розташувати певні дії в правильній послідовності. За виконання такого завдання можна отримати 0, 1, 2 або 3 бали.

Завдання 51–60 – завдання відкритої форми з короткою відповіддю. Під час виконання цих завдань потрібно було вписати отриманий числовий результат тієї розмірності, яка вказана в умові завдання до бланка відповідей. У цьому разі розв'язання до уваги не береться, чернетка не перевіряється. За виконання завдання цієї форми можна отримати 0 або 2 бали.

Максимальна кількість балів, яку можна було отримати, правильно розв'язавши всі завдання тесту з хімії, – 94.

2.2.5.2. Психометричні характеристики тесту

Статистичні характеристики результатів тестування з хімії подано в таблиці 2.2.5.3.

Таблиця 2.2.5.3

Назва характеристики	**Кількісне значення**
Кількість учасників	45 612
Максимально можливий бал	94
Максимально набраний бал*	94
Середній набраний бал	40,02
Стандартне відхилення	19,76
Середня складність завдань тесту (%)	43,12
Середня розподільна здатність тесту (%)	49,31
Коефіцієнт α-Кронбаха	0,93

* *отримало 30 учасників*

Результати зовнішнього незалежного оцінювання з хімії в тестових балах і за шкалою 100–200 балів відображено на діаграмах 2.2.5.1 і 2.2.5.2.

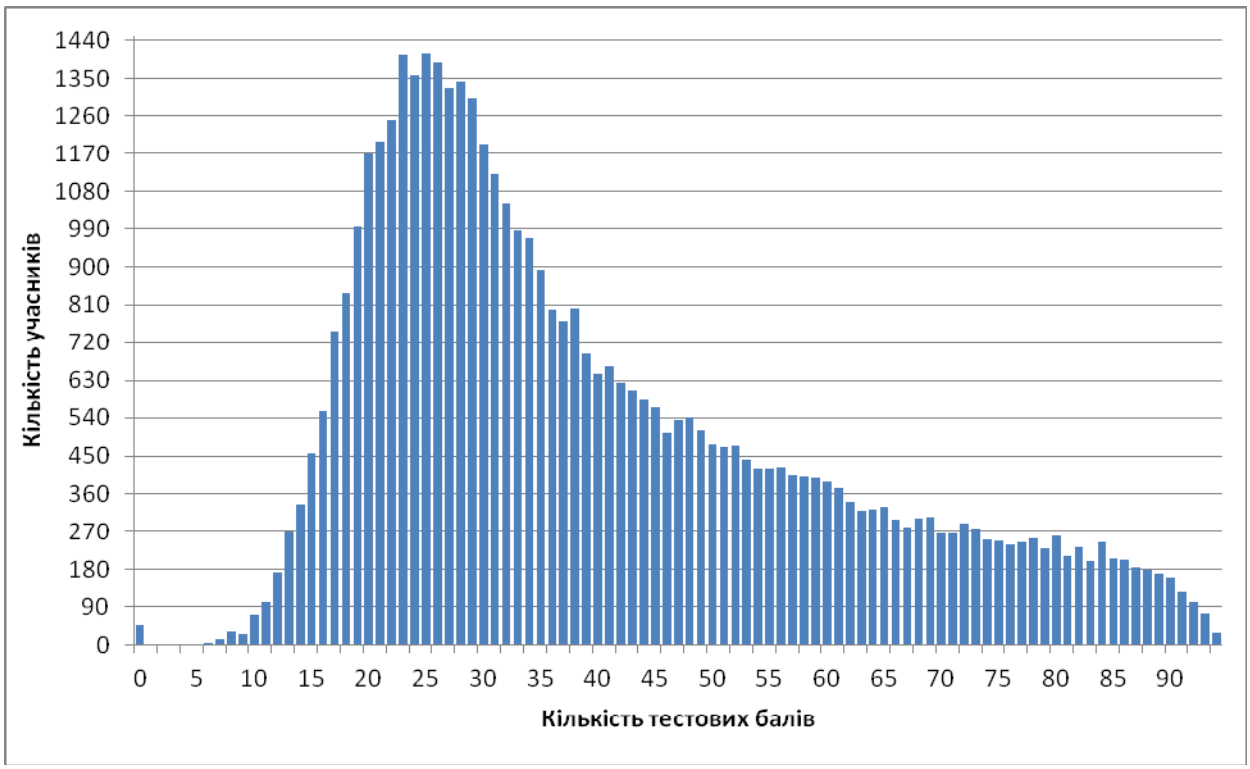

Діаграма 2.2.5.1. *Розподіл результатів зовнішнього незалежного оцінювання з хімії*

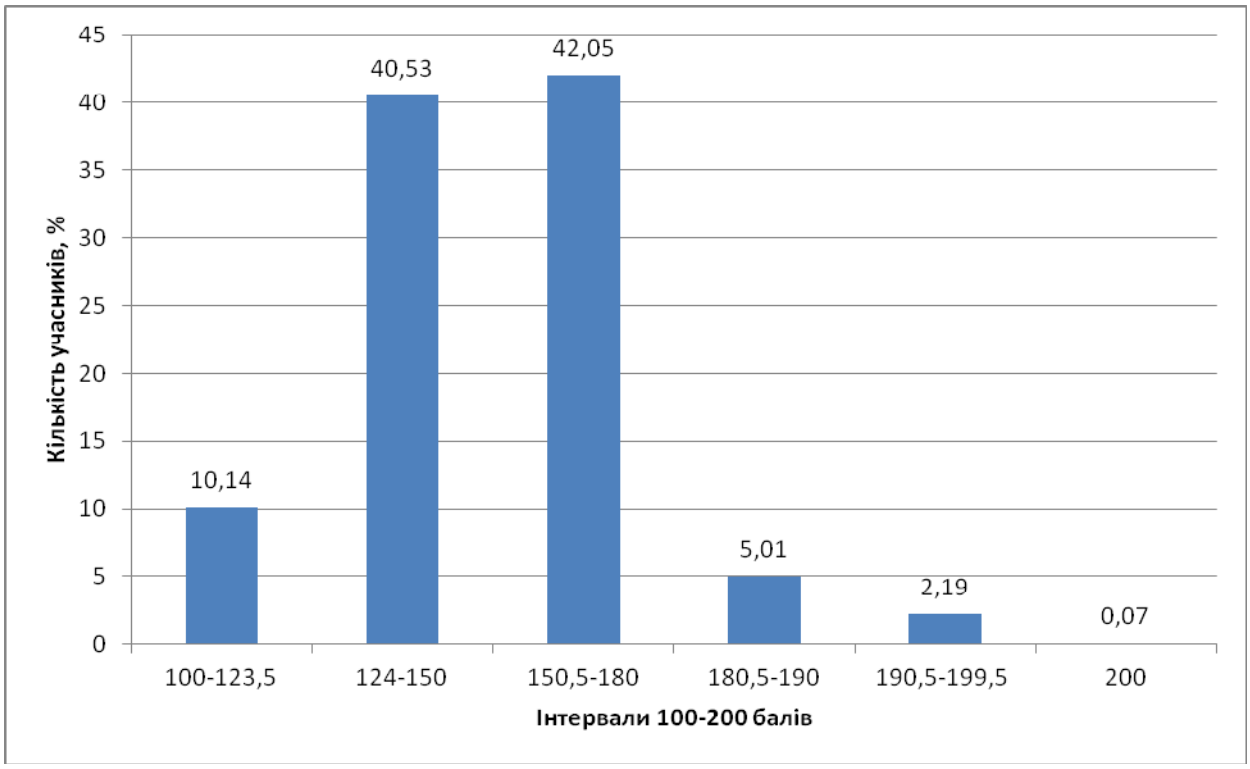

Діаграма 2.2.5.2. *Розподіл учасників за кількістю набраних балів (за 100–200-бальною шкалою оцінювання)*

На діаграмі 2.2.5.3 показано розподіл тестових завдань із хімії за складністю.

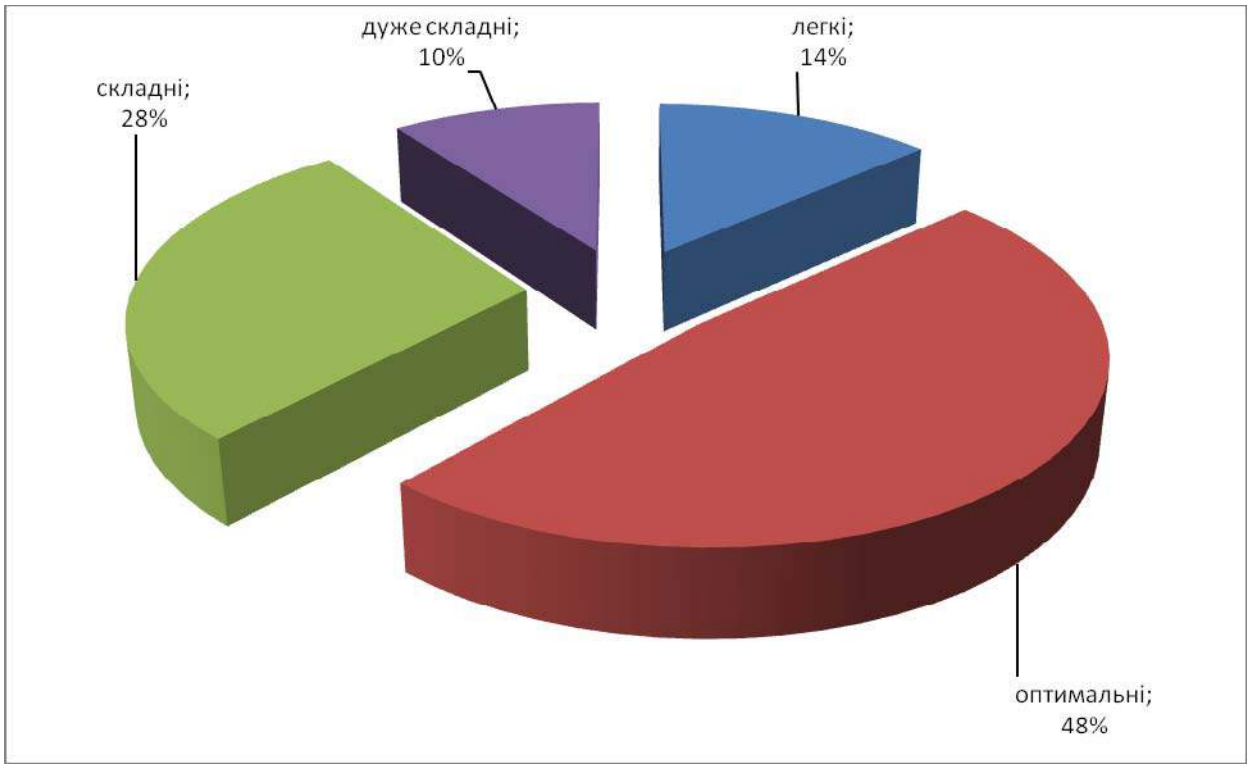

Діаграма 2.2.5.3. *Розподіл тестових завдань із хімії за складністю*

Розподіл тестових завдань із хімії за розподільною здатністю показано на діаграмі 2.2.5.4.

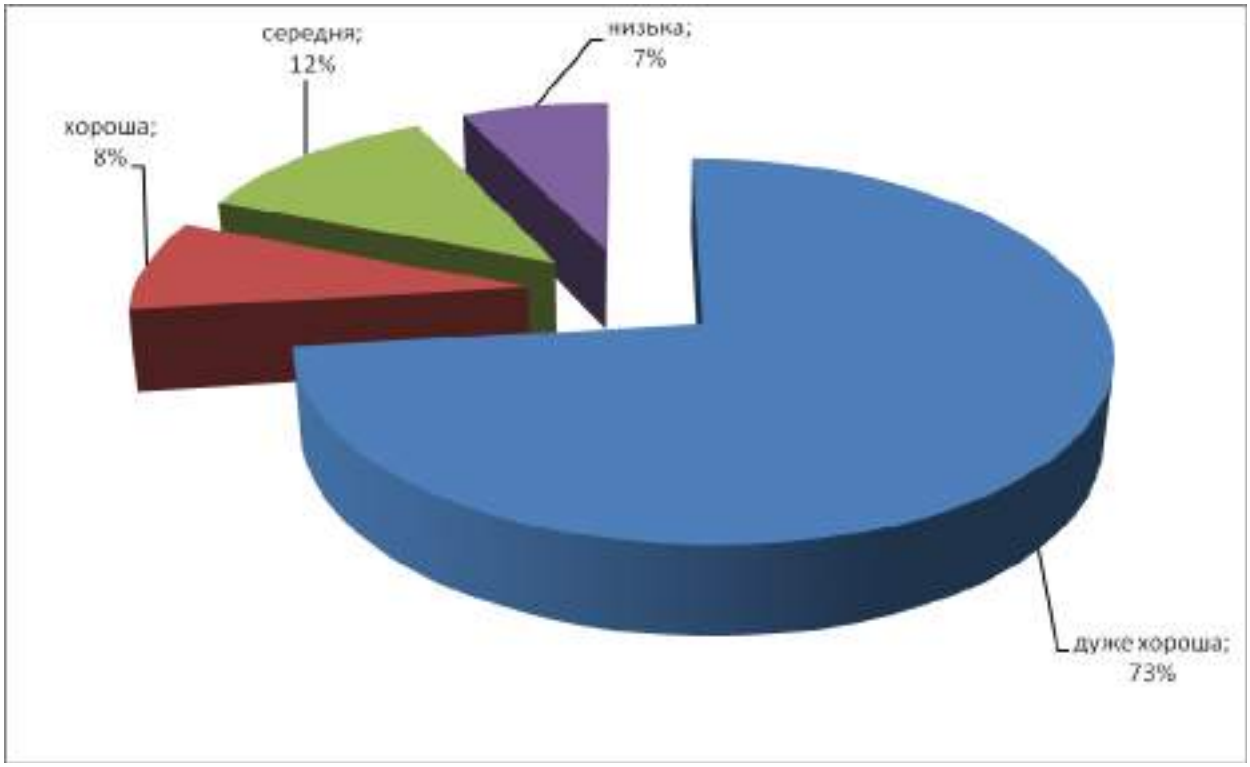

Діаграма 2.2.5.4. *Розподіл тестових завдань із хімії за розподільною здатністю*

Тест

1. До складу якої з речовин входить найбільше хімічних елементів?

А S_8
Б HNO_3
В PCl_5
Г Mn_2O_7

Правильна відповідь: **Б.**

2. Укажіть молярну масу (г/моль) ортофосфатної кислоти.

А 98
Б 96
В 88
Г 86

Правильна відповідь: **А.**

3. Який рядок складається з протонних чисел металічних елементів?

А 2; 15; 30
Б 4; 11; 26
В 9; 14; 19
Г 12; 16; 18

Правильна відповідь: **Б.**

4. Скільки нейтронів і електронів у нукліді ^{37}Cl?

	Число	
	нейтронів	електронів
А	17	17
Б	17	20
В	20	17
Г	20	37

Правильна відповідь: **В.**

5. Укажіть речовину з йонним типом хімічного зв'язку.

А H_2
Б NH_3
В $CaCl_2$
Г Fe

Правильна відповідь: **В.**

6. Укажіть протонне число хімічного елемента, розташованого в 4-му періоді, VII групі, головній підгрупі Періодичної системи Д. І. Менделєєва.

А 17
Б 25
В 26
Г 35

Правильна відповідь: **Г.**

7. Проаналізуйте твердження й укажіть, чи є поміж них правильні.

I. Швидкість хімічної реакції збільшується за наявності каталізатора.
II. Швидкість хімічної реакції збільшується внаслідок подрібнення реагентів у твердому стані.

А правильне лише I
Б правильне лише II
В обидва правильні
Г немає правильних

Правильна відповідь: **В.**

8. На графіку зображено зміну енергії E системи під час проходження хімічної реакції. Довжина якого відрізка відповідає значенню теплового ефекту реакції?

А 1
Б 2
В 3
Г 4

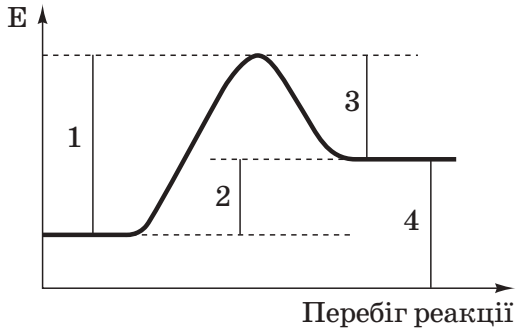

Правильна відповідь: **Б.**

9. Укажіть формулу оксиду, який реагує з водою з утворенням кислоти.

А SO_3
Б N_2O
В SiO_2
Г CO

Правильна відповідь: **А.**

10. Учні помістили в порожній хімічний стакан трохи порошку крейди, долили води і ретельно перемішали. Який тип суміші утворився?

А розчин
Б суспензія
В емульсія
Г піна

Правильна відповідь: **Б.**

11. Який неметал можна виділити із суміші з піском способом, зображеним на рисунку?

А графіт
Б йод
В бром
Г силіцій

Правильна відповідь: **Б.**

12. У якому варіанті відповіді правильно вказано властивості калій гідроксиду?

1 малорозчинна речовина
2 легко окиснюється
3 реагує з сульфур(IV) оксидом
4 сильний електроліт

Варіанти відповіді:

А 1, 2
Б 1, 3
В 2, 3
Г 3, 4

Правильна відповідь: **Г.**

13. Укажіть формулу речовини, унаслідок розчинення якої у воді утворюється сильна кислота.

А SO_2
Б H_2S
В HCl
Г NH_3

Правильна відповідь: **В.**

14. Наявність яких йонів зумовлює утворення накипу внаслідок кип'ятіння твердої води?

А Mg^{2+}, SO_4^{2-}
Б Na^+, SO_4^{2-}
В Na^+, HCO_3^-
Г Mg^{2+}, HCO_3^-

Правильна відповідь: **Г.**

15. Укажіть формулу гідроксиду, який реагує як з кислотами, так і з лугами.

А $NaOH$
Б $Ca(OH)_2$
В $LiOH$
Г $Zn(OH)_2$

Правильна відповідь: **Г.**

16. Які речовини реагують між собою у водних розчинах?

А $NaOH$ і $CuSO_4$
Б $NaOH$ і $Ca(OH)_2$
В $CaCl_2$ і KNO_3
Г $Ca(NO_3)_2$ і HCl

Правильна відповідь: **А.**

17. Який метал реагує з водним розчином ферум(II) сульфату?

А Zn
Б Cu
В Pb
Г Sn

Правильна відповідь: **А.**

18. Укажіть продукти термічного розкладання магній гідроксиду.

А Mg і H_2O
Б Mg і H_2O_2
В MgO і H_2
Г MgO і H_2O

Правильна відповідь: **Г.**

19. Яка кількість речовини (моль) алюміній оксиду утвориться внаслідок окиснення алюмінію кількістю речовини 4 моль?

А 1
Б 2
В 3
Г 4

Правильна відповідь: **Б.**

20. Яка з кислот пасивує залізо?

А HNO_3 (розб.)
Б HCl (конц.)
В CH_3COOH (розб.)
Г H_2SO_4 (конц.)

Правильна відповідь: **Г.**

21. Яка речовина витісняє Йод з натрій йодиду у водному розчині?

А N_2
Б H_2
В CO_2
Г Cl_2

Правильна відповідь: **Г.**

22. Укажіть рядок, що містить формули сполук з однаковим ступенем окиснення Сульфуру.

А SO_3, H_2SO_3
Б SO_2, SF_4
В S, H_2S
Г SO_2, H_2SO_4

Правильна відповідь: **Б.**

23. Укажіть формулу речовини, водний розчин якої називають нашатирним спиртом.

А NH_4Cl
Б $NaCl$
В NH_3
Г C_2H_5OH

Правильна відповідь: **В.**

24. Яка речовина **не реагує** з карбон(IV) оксидом?

А SiO_2
Б $Ba(OH)_2$
В $NaOH$
Г K_2O

Правильна відповідь: **А.**

25. Укажіть гомологічну різницю.

А $-CH=$
Б $-CH_3$
В $-CH_2-$
Г CH_4

Правильна відповідь: **В.**

26. Укажіть за номенклатурою IUPAC назву речовини, формула якої

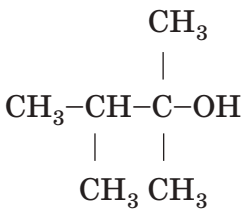

А 1,1,2-триметилпропан-1-ол
Б 1,1-диметил-2-метилпропан-1-ол
В 2,2,3-триметилбутан-2-ол
Г 2,3-диметилбутан-2-ол

Правильна відповідь: **Г.**

27. Яка загальна формула алканів?

А C_nH_n
Б C_nH_{2n}
В C_nH_{2n+2}
Г C_nH_{2n-2}

Правильна відповідь: **В.**

28. Гідратація алкенів є реакцією

А приєднання.
Б розкладу.
В заміщення.
Г обміну.

Правильна відповідь: **А.**

29. Укажіть формулу бутину.

А C_4H_4
Б C_4H_8
В C_4H_6
Г C_4H_{10}

Правильна відповідь: **В.**

30. Суміш бензену з хлором опромінили ультрафіолетовим світлом. До якого типу належить реакція, що відбулася?

А приєднання
Б відщеплення
В заміщення
Г обміну

Правильна відповідь: **А.**

31. Укажіть перспективне екологічно чисте паливо.

А нафта
Б мазут
В водень
Г вугілля

Правильна відповідь: **В.**

32. Яка природа речовини, якщо під час її взаємодії з натрієм виділяється водень, а внаслідок реакції з гідроген хлоридом утворюється хлороалкан?

А арен
Б карбонова кислота
В насичений спирт
Г алкан

Правильна відповідь: **В.**

33. Реакція «срібного дзеркала» характерна для

А альдегідів.
Б ненасичених вуглеводнів.
В багатоатомних спиртів.
Г естерів.

Правильна відповідь: **А.**

34. Група –COOH є характеристичною для

А фенолів.
Б спиртів.
В альдегідів.
Г карбонових кислот.

Правильна відповідь: **Г.**

35. За своєю природою жири є

А спиртами.
Б карбоновими кислотами.
В альдегідами.
Г естерами.

Правильна відповідь: **Г.**

36. Яку речовину одержують гідролізом крохмалю?

А сахарозу
Б глюкозу
В фруктозу
Г етанол

Правильна відповідь: **Б.**

37. Укажіть назву речовини **X,** яка бере участь у перетворенні, що відбувається за схемою

$$\mathbf{X} + 6H \xrightarrow{Fe,\ HCl} C_6H_5NH_2 + H_2O.$$

А нітробензен
Б 1-нітрогексан
В нітроциклогексан
Г 1,3-динітробензен

Правильна відповідь: **А.**

38. Укажіть характеристичні групи, унаслідок взаємодії яких утворюється пептидний зв'язок.

А $-NH_2$ і $-COOH$
Б $-OH$ і $-COOH$
В $-NH_2$ і $-OH$
Г $-OH$ і $-CHO$

Правильна відповідь: **А.**

39. Молекула білка складається із залишків

А карбонових кислот.
Б спиртів.
В амінів.
Г амінокислот.

Правильна відповідь: **Г.**

40. Які реагенти потрібно використати для добування натрій гідроксиду?

А Na_2SO_4 і $Ba(OH)_2$
Б $NaNO_3$ і $Ba(OH)_2$
В $NaNO_3$ і $Cu(OH)_2$
Г Na_2SO_4 і $Cu(OH)_2$

Правильна відповідь: **А.**

41. Установіть відповідність між схемою та типом хімічної реакції.

	Схема реакції		*Тип реакції*
1	$CaO + CO_2 \rightarrow CaCO_3$	**А**	розкладу, без зміни ступенів окиснення елементів
2	$(NH_4)_2CO_3 \rightarrow NH_3 + CO_2 + H_2O$	**Б**	заміщення, окисно-відновна
3	$NH_4NO_3 \rightarrow N_2O + H_2O$	**В**	розкладу, окисно-відновна
4	$P + O_2 \rightarrow P_2O_5$	**Г**	сполучення, окисно-відновна
		Д	сполучення, без зміни ступенів окиснення елементів

Правильна відповідь: **1–Д, 2–А, 3–В, 4–Г.**

42. Установіть відповідність між тривіальною назвою речовини і її формулою.

	Назва речовини		*Формула речовини*
1	негашене вапно	**А**	Na_2CO_3
2	поташ	**Б**	CO_2
3	гіпс	**В**	CaO
4	сухий лід	**Г**	$CaSO_4 \cdot 2H_2O$
		Д	K_2CO_3

Правильна відповідь: **1–В, 2–Д, 3–Г, 4–Б.**

43. Установіть відповідність між хімічною реакцією і використанням її основного продукту.

	Хімічна реакція		*Використання основного продукту реакції*
1	гідроліз кальцій карбіду	**А**	автогенне зварювання металів
2	гідратація етену	**Б**	вибухівка
3	нітрування гліцеролу	**В**	мийний засіб
4	полімеризація етену	**Г**	пакувальний матеріал
		Д	розчинник у парфумерії

Правильна відповідь: **1–А, 2–Д, 3–Б, 4–Г.**

44. Установіть відповідність між природою та формулою спирту.

Природа спирту	*Формула спирту*
1 первинний	**А** $CH_3-\underset{\underset{OH}{\vert}}{CH}-CH_3$
2 вторинний	
3 третинний	
4 двохатомний	**Б** $\underset{\underset{OH}{\vert}}{CH_2}-\underset{\underset{OH}{\vert}}{CH}-\underset{\underset{OH}{\vert}}{CH_2}$
	В $\underset{\underset{OH}{\vert}}{CH_2}-\underset{\underset{OH}{\vert}}{CH}-CH_2-CH_3$
	Г $CH_3-CH_2-CH_2-OH$
	Д $CH_3-\overset{\overset{CH_3}{\vert}}{\underset{\underset{OH}{\vert}}{C}}-CH_3$

Правильна відповідь: **1–Г, 2–А, 3–Д, 4–В.**

45. Розташуйте хімічні елементи за збільшенням числа електронів на зовнішньому енергетичному рівні їхніх атомів.

А Al
Б Ca
В Na
Г Si

Правильна відповідь: **В, Б, А, Г.**

46. Розташуйте хімічні елементи за посиленням неметалічних властивостей.

А N
Б C
В B
Г O

Правильна відповідь: **В, Б, А, Г.**

47. Установіть послідовність хімічних формул у ланцюжку перетворень металу на кислу сіль.

А $NaHSO_3$
Б SO_2
В CuS
Г Cu

Правильна відповідь: **Г, В, Б, А.**

48. Розташуйте формули речовин за зростанням ступеня окиснення Нітрогену.

А $Ba(NO_3)_2$
Б KNO_2
В NO_2
Г $(NH_4)_2SO_4$

Правильна відповідь: **Г, Б, В, А.**

49. Установіть послідовність утворення сполук під час синтезу аміноетанової кислоти.

А $ClCH_2COOH$
Б CH_3CHO
В CH_3COOH
Г CH_3CH_2OH

Правильна відповідь: **Г, Б, В, А.**

50. Установіть послідовність утворення сполук під час синтезу фенолу.

А C_2H_2
Б C_6H_6
В CH_4
Г C_6H_5Cl

Правильна відповідь: **В, А, Б, Г.**

51. Перетворіть схему реакції $FeCl_3 + Na_2S \rightarrow FeS + S + NaCl$ на хімічне рівняння та вкажіть суму його коефіцієнтів.

Правильна відповідь: **14.**

52. Обчисліть масу (г) етанолу, який можна добути гідратацією етену об'ємом 448 л (н. у.), якщо відносний вихід продукту реакції становить 90 %.

Правильна відповідь: **828.**

53. Укажіть суму індексів у формулі вищого оксиду хімічного елемента, порядковий номер якого в Періодичній системі Д. І. Менделєєва – 34.

Правильна відповідь: **4.**

54. На підприємстві утворилися кислі стоки масою 10 т із середнім умістом сульфатної кислоти 0,98 %. Обчисліть масу (кг) кальцій гідроксиду, який потрібно витратити на нейтралізацію кислоти.

Правильна відповідь: **74.**

55. Обчисліть ступінь дисоціації (%) електроліту, якщо з кожних 50 його молекул чотири розпалися на йони.

Правильна відповідь: **8.**

56. Обчисліть масу (г) осаду, що утворюється внаслідок пропускання карбон(IV) оксиду об'ємом 2,24 л (н. у.) крізь водний розчин, що містить кальцій гідроксид масою 7,4 г.

Правильна відповідь: **10.**

57. Унаслідок взаємодії розжареного заліза кількістю речовини 7,5 моль з водяною парою, узятою в надлишку, утворилася залізна ожарина Fe_3O_4 і водень. Обчисліть об'єм (л) водню (н. у.).

Правильна відповідь: **224.**

58. Натрій гідроксид кількістю речовини 0,5 моль розчинили у воді об'ємом 180 мл. Яка масова частка (%) розчиненої речовини?

Правильна відповідь: **10.**

59. Для проведення реакції було взято етанову кислоту масою 3 г і етанол у надлишку. Унаслідок реакції утворився естер масою 4,18 г. Обчисліть відносний вихід (%) естеру.

Правильна відповідь: **95.**

60. На повне гідрування триолеїну витратили водень об'ємом 672 л (н. у.). Обчисліть кількість речовини (моль) жиру, що прореагував.

Правильна відповідь: **10.**

2.2.5.3. Загальні висновки щодо результатів тестування за доменом змісту

Результати зовнішнього незалежного оцінювання 2013 року *з хімії* показали, що для абітурієнтів виявилися складними 30% і дуже складними 10% тестових завдань. Серед складних були завдання: із загальної хімії – чотири, із неорганічної хімії – 11, з органічної хімії – чотири. Серед дуже складних – по три завдання з неорганічної та органічної хімії.

Проаналізуємо завдання за розділами Програми зовнішнього незалежного оцінювання з хімії.

1. Загальна хімія

Усього було 14 завдань. Їхня складність коливалась від 36 до 69%.

Завдання 1, 2, 9, 46 – легкі. Тим не менш, розв'язуючи завдання 1, п'ята частина абітурієнтів продемонструвала невміння визначати якісний і кількісний склад речовини за хімічною формулою: на їхню думку, найбільше число хімічних елементів входить до складу манган(VII) оксиду. Це свідчить про низький рівень володіння хімічною мовою.

Оптимальними за складністю були сім завдань.

Завдання 8 і 10, де потрібно було інтерпретувати енергетичну схему реакції та визначити, якою дисперсною системою є скаламучена у воді крейда, виявилися складними. Зокрема, третина абітурієнтів помилково вважає, що внаслідок змішування крейди з водою утворюється розчин, п'ята частина тестованих вибрала неправильну відповідь «емульсія», чи не кожний десятий абітурієнт указав іншу неправильну відповідь – «піна». Тобто значна кількість учасників тестування виявилася нездатною інтерпретувати хімічну інформацію, подану в невербальній формі, та неспроможною застосувати предметні знання для пояснення явищ повсякденного життя.

2. Неорганічна хімія

Усього завдань – 19. Їхня складність – у межах 21–73%.

Складними виявилися ті завдання, для виконання яких абітурієнти мали використати дані з рисунка, застосувати знання про властивості і способи добування сильних кислот, установити відповідність між тривіальною назвою речовини та її хімічною формулою, послідовно розташувати речовини за зростанням ступеня окиснення Нітрогену в них.

Результати виконання абітурієнтами завдання 11 свідчать про незнання значною частиною тестованих фізичних властивостей найважливіших неметалів – силіцію, графіту, йоду, брому. Дві третини учасників тестування помилково вважають, що силіцій і графіт можна випарувати й конденсувати за умов перебігу досліду, зображеного на рисунку; майже п'ятій частині абітурієнтів невідомо, що бром за таких умов – рідина. Причина полягає в тому, що хімічні знання багатьох учасників є формальними, тому що достатньою мірою не підкріплені особистим досвідом проведення хімічних дослідів.

Легким виявилося завдання 47. Майже три чверті абітурієнтів виконали його правильно, не лише успішно ідентифікувавши за хімічними формулами метал і кислу сіль, а й правильно визначивши послідовність усіх речовин у заданому ланцюжку перетворень.

3. Органічна хімія

Усього завдань – 19. Складність завдань становить від 25 до 78%. Складними, як і очікувалось, виявились чотири завдання.

Наприклад, лише чверть абітурієнтів, виконуючи завдання 26, указала правильну назву органічної речовини. Це свідчить, що частина тестованих недостатньо володіє хімічною мовою: або не знає правил номенклатури IUPAC, або не вміє їх застосовувати на практиці.

Спробуємо пояснити статистичний розподіл відповідей до завдання 30. Вибір відповіді «заміщення» міг бути зумовлений тим, що учасники тестування не зважили на умови перебігу реакції. Переважання ж відповіді «відщеплення» є ознакою незнання третиною абітурієнтів найважливіших хімічних властивостей бензену і типів реакцій за його участю.

Майже половина тестованих вибрала в завданні 32 неправильну відповідь «алкан», помилково вважаючи, що насичені ациклічні вуглеводні реагують із гідроген хлоридом з утворенням хлороалкану, а з натрієм – із виділенням водню. Це свідчить про недостатній рівень підготовки абітурієнтів з окремих тем органічної хімії, незнання фактичного матеріалу й недостатнє володіння загальними логічними методами пізнання – аналізом і синтезом.

Оптимальними за складністю були 10 завдань, легких завдань – чотири.

4. *Обчислення в хімії*

Усього завдань – 8. Їхня складність коливалась у межах від восьми до 24 відсотків. Тобто з року в рік розрахункові задачі не можуть розв’язати близько 80% учасників тестування.

Складними виявились два завдання – 55 і 56, дуже складними – шість. Заслуговує на увагу той факт, що більшість розрахункових задач мають хорошу і дуже хорошу розподільну здатність, що дало змогу виокремити з числа абітурієнтів найбільш підготовлених до подальшого профільного навчання у вищих навчальних закладах.

Водночас для багатьох абітурієнтів тест був складним.

Аналіз результатів зовнішнього незалежного оцінювання з хімії переконливо доводить, що під час підготовки до тестування абітурієнти не приділили належної уваги таким питанням: теоретичні основи органічної хімії; хімічні властивості неорганічних і органічних сполук, генетичні зв’язки між ними; сучасна номенклатура органічних сполук; складання рівнянь окисно-відновних реакцій, визначення окисника й відновника; розв’язування розрахункових задач.

3. Статистичні матеріали

3.1. Зведені дані про реєстрацію бажаючих взяти участь у зовнішньому оцінюванні

Регіон	*Українська мова та література*	*Історія України*	*Математика*	*Всесвітня історія*	*Фізика*	*Хімія*	*Біологія*	*Географія*	*Англійська мова*	*Французька мова*	*Німецька мова*	*Іспанська мова*	*Російська мова*	*Світова література*
Автономна Республіка Крим	14 139	8 792	8 145	523	2 838	2 557	5 416	4 005	3 299	31	94	4	1 235	375
Вінницька область	11 813	7 121	7 893	349	2 659	1 893	4 565	3 394	2 868	11	74	0	168	278
Волинська область	7 896	5 228	4 542	244	1 494	1 168	3 281	2 570	1 737	10	117	1	55	249
Дніпропетровська область	23 195	13 759	16 597	718	5 859	3 949	7 762	5 840	6 392	96	175	9	624	676
Донецька область	24 276	14 094	16 424	724	6 144	3 750	7 068	5 599	6 512	81	108	6	1 145	620
Житомирська область	10 632	7 099	6 418	414	1 921	1 918	4 873	2 491	2 757	28	117	1	86	288
Закарпатська область	7 327	4 696	3 526	391	1 168	1 310	3 156	2 356	1 838	61	259	4	102	194
Запорізька область	11 937	7 264	7 055	469	2 991	1 991	4 285	2 899	3 612	36	159	5	431	543
Івано-Франківська область	9 635	6 168	5 149	389	1 797	1 779	3 759	3 231	2 435	29	221	14	32	395
Київська область	13 586	8 662	8 224	426	2 726	2 016	4 736	4 269	4 178	27	76	47	139	494
Кіровоградська область	7 128	4 504	4 552	251	1 410	1 130	2 873	1 375	2 006	14	52	0	81	299
Луганська область	13 654	8 672	8 549	531	3 089	2 364	4 557	3 337	3 662	36	47	7	602	560
Львівська область	18 305	10 982	11 269	500	3 218	3 153	6 305	6 057	5 958	65	283	15	54	445
Миколаївська область	8 128	5 211	4 990	397	1 989	1 233	3 547	1 703	2 447	10	75	0	196	400
Одеська область	16 212	9 450	11 208	484	3 637	2 480	5 115	3 828	5 681	74	219	7	423	416
Полтавська область	11 270	6 777	7 706	273	3 234	1 582	4 150	2 977	2 837	6	111	2	159	434
Рівненська область	9 452	6 271	6 014	279	2 130	1 533	4 133	2 434	1 769	26	103	3	34	267
Сумська область	8 510	5 279	5 645	209	2 406	1 578	3 680	2 177	2 090	2	50	1	130	306
Тернопільська область	7 587	4 850	4 482	305	1 510	1 373	2 757	2 723	1 909	12	188	4	46	271
Харківська область	18 156	10 683	13 041	452	4 934	2 665	5 596	4 768	5 830	50	143	4	235	514
Херсонська область	8 250	5 262	4 953	277	1 594	1 322	3 552	1 947	2 420	10	48	10	206	405
Хмельницька область	9 672	6 152	5 527	342	2 018	1 640	3 642	2 703	2 574	4	105	6	79	311
Черкаська область	9 032	5 405	5 103	221	1 723	1 594	3 609	2 441	2 408	10	40	1	97	284
Чернівецька область	5 255	3 272	2 617	196	800	883	2 025	1 494	1 023	134	158	1	60	134
Чернігівська область	8 505	5 687	5 322	277	1 925	1 146	3 304	2 670	2 146	5	53	4	93	259
м.Київ	20 145	12 721	10 924	1 092	3 885	2 151	4 866	5 882	10 138	121	260	45	254	976
м.Севастополь	2 477	1 382	1 579	60	777	295	597	579	844	5	18	4	161	26
Усього	**316 174**	**195 443**	**197 454**	**10 793**	**69 876**	**50 453**	**113 209**	**85 749**	**91 370**	**994**	**3 353**	**205**	**6 927**	**10 419**

3.2. Зведені дані
про результати зовнішнього незалежного оцінювання 2013 року

	Українська мова та література		*Історія України*		*Математика*		*Всесвітня історія*		*Фізика*		*Хімія*		*Біологія*		*Географія*		*Англійська мова*		*Французька мова*		*Німецька мова*		*Іспанська мова*		*Російська мова*		*Світова література*	
Кількість зареєстрованих учасників	316 174		195 443		197 454		10 793		69 876		50 453		113 209		85 749		91 370		994		3 353		205		6 927		10 419	
	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%	Кількість	%
Взяли участь	294 047	93,00	174 989	89,53	180 233	91,28	8 436	78,16	61 560	88,10	45 717	90,61	99 004	87,45	76 241	88,91	83 981	91,91	907	91,25	2 967	88,49	171	83,41	5 524	79,75	7 858	75,42
Виявили результати																												
від 100 до 123,5 бала	26 813	9,12	14 378	8,22	13 370	7,42	781	9,26	5 037	8,18	4 697	10,27	8 946	9,04	7 422	9,73	7 288	8,68	31	3,42	234	7,89	14	8,19	496	8,98	671	8,54
від 124 до 139,5 балів	63 250	21,51	37 329	21,33	37 442	20,77	1 711	20,28	10 600	17,22	9 204	20,13	19 081	19,27	15 666	20,55	18 073	21,52	108	11,91	612	20,63	25	14,62	1 210	21,90	1 681	21,39
140 до 150 балів	57 799	19,66	31 168	17,81	37 012	20,54	1 592	18,87	12 745	20,70	9 305	20,35	21 425	21,64	13 167	17,27	15 513	18,47	194	21,39	640	21,57	35	20,47	1 004	18,18	1 484	18,89
від 150,5 до 179,5 бала	122 776	41,75	78 657	44,95	78 247	43,41	3 689	43,73	28 543	46,37	18 957	41,47	42 171	42,60	34 257	44,93	36 388	43,33	459	50,61	1 043	35,15	69	40,35	2 389	43,25	3 426	43,60
від 180 до 199,5 бала	23 244	7,90	13 333	7,62	14 004	7,77	658	7,80	4 592	7,46	3 524	7,71	7 328	7,40	5 695	7,47	6 686	7,96	111	12,24	416	14,02	27	15,79	416	7,53	591	7,52
200 балів	165	0,06	124	0,07	158	0,09	5	0,06	43	0,07	30	0,07	53	0,05	34	0,04	33	0,04	4	0,44	22	0,74	1	0,58	9	0,16	5	0,06
у тому числі:																												
Жителі міст																												
від 100 до 123,5 бала	14 728	7,86	8 267	7,50	7 235	6,38	508	8,74	2 753	6,89	2 443	8,91	4 199	7,96	4 542	9,35	5 000	7,52	14	2,22	94	5,52	12	9,68	337	8,30	420	7,60
від 124 до 139,5 балів	36 260	19,36	21 617	19,60	20 974	18,50	1 149	19,77	6 114	15,30	4 848	17,68	9 030	17,13	9 723	20,01	13 015	19,57	44	6,97	214	12,57	18	14,52	823	20,27	1 128	20,42
140 до 150 балів	34 873	18,62	18 705	16,96	21 356	18,84	1 049	18,05	7 615	19,05	5 177	18,88	10 374	19,68	8 235	16,95	11 652	17,52	103	16,32	273	16,03	26	20,97	691	17,02	1 027	18,59
від 150,5 до 179,5 бала	82 838	44,23	51 457	46,66	52 115	45,97	2 581	44,40	19 573	48,97	12 158	44,35	23 754	45,06	21 960	45,20	30 618	46,03	365	57,84	719	42,22	47	37,90	1 852	45,60	2 478	44,87
від 180 до 199,5 бала	18 437	9,84	10 131	9,19	11 541	10,18	523	9,00	3 874	9,69	2 760	10,07	5 317	10,09	4 099	8,44	6 201	9,32	101	16,01	382	22,43	20	16,13	349	8,59	465	8,42
200 балів	148	0,08	94	0,09	149	0,13	3	0,05	40	0,10	28	0,10	46	0,09	27	0,06	32	0,05	4	0,63	21	1,23	1	0,81	9	0,22	5	0,09
Жителі сільської місцевості																												
від 100 до 123,5 бала	12 085	11,32	6 111	9,44	6 135	9,18	273	10,41	2 284	10,58	2 254	12,31	4 747	10,26	2 880	10,41	2 288	13,10	17	6,16	140	11,08	2	4,26	159	10,87	251	10,75
від 124 до 139,5 балів	26 990	25,28	15 712	24,28	16 468	24,63	562	21,43	4 486	20,78	4 356	23,80	10 051	21,72	5 943	21,49	5 058	28,96	64	23,19	398	31,49	7	14,89	387	26,45	553	23,68
140 до 150 балів	22 926	21,47	12 463	19,26	15 656	23,42	543	20,70	5 130	23,76	4 128	22,55	11 051	23,88	4 932	17,83	3 861	22,11	91	32,97	367	29,03	9	19,15	313	21,39	457	19,57
від 150,5 до 179,5 бала	39 938	37,41	27 200	42,03	26 132	39,08	1 108	42,24	8 970	41,55	6 799	37,15	18 417	39,79	12 297	44,47	5 770	33,04	94	34,06	324	25,63	22	46,81	537	36,71	948	40,60
від 180 до 199,5 бала	4 807	4,50	3 202	4,95	2 463	3,68	135	5,15	718	3,33	764	4,17	2 011	4,34	1 596	5,77	485	2,78	10	3,62	34	2,69	7	14,89	67	4,58	126	5,40
200 балів	17	0,02	30	0,05	9	0,01	2	0,08	3	0,01	2	0,01	7	0,02	7	0,03	1	0,01	0	0,00	1	0,08	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Випускники загальноосвітніх навчальних закладів 2013 року																												
від 100 до 123,5 бала	17 280	7,46	10 183	7,25	9 055	6,21	519	8,09	3 290	6,83	2 911	8,45	6 906	8,75	5 344	8,56	4 876	7,15	14	1,80	154	6,29	10	8,55	356	8,21	485	7,91
від 124 до 139,5 балів	42 573	18,39	27 536	19,61	26 580	18,24	1 207	18,82	7 155	14,86	5 921	17,19	14 966	18,97	11 937	19,12	12 806	18,77	76	9,79	431	17,60	17	14,53	895	20,65	1 219	19,89
140 до 150 балів	42 749	18,47	23 988	17,08	27 928	19,16	1 173	18,29	9 025	18,74	6 375	18,51	16 913	21,44	10 521	16,85	12 495	18,31	168	21,65	516	21,07	24	20,51	769	17,74	1 138	18,57
від 150,5 до 179,5 бала	106 364	45,94	66 151	47,10	68 492	46,99	2 939	45,81	24 200	50,26	15 888	46,14	33 432	42,38	29 263	46,88	31 918	46,77	411	52,96	946	38,63	49	41,88	1 936	44,67	2 763	45,08
від 180 до 199,5 бала	22 384	9,67	12 472	8,88	13 538	9,29	572	8,92	4 434	9,21	3 312	9,62	6 622	8,39	5 322	8,53	6 114	8,96	103	13,27	381	15,56	17	14,53	369	8,51	520	8,48
200 балів	159	0,07	116	0,08	155	0,11	5	0,08	43	0,09	28	0,08	51	0,06	34	0,05	29	0,04	4	0,52	21	0,86	0	0,00	9	0,21	4	0,07
Випускники минулих років																												
від 100 до 123,5 бала	9 533	15,24	4 195	12,14	4 315	12,51	262	12,96	1 747	13,02	1 786	15,83	2 040	10,14	2 078	15,04	2 412	15,32	17	12,98	80	15,44	4	7,41	140	11,76	186	10,76
від 124 до 139,5 балів	20 677	33,06	9 793	28,35	10 862	31,50	504	24,94	3 445	25,68	3 283	29,10	4 115	20,46	3 729	26,98	5 267	33,46	32	24,43	181	34,94	8	14,81	315	26,47	462	26,72
140 до 150 балів	15 050	24,07	7 180	20,79	9 084	26,34	419	20,73	3 720	27,73	2 930	25,97	4 512	22,43	2 646	19,15	3 018	19,17	26	19,85	124	23,94	11	20,37	235	19,75	346	20,01
від 150,5 до 179,5 бала	16 412	26,24	12 506	36,20	9 755	28,29	750	37,11	4 343	32,38	3 069	27,20	8 739	43,45	4 994	36,14	4 470	28,39	48	36,64	97	18,73	20	37,04	453	38,07	663	38,35
від 180 до 199,5 бала	860	1,38	861	2,49	466	1,35	86	4,26	158	1,18	212	1,88	706	3,51	373	2,70	572	3,63	8	6,11	35	6,76	10	18,52	47	3,95	71	4,11

3.3. Вибір мови для складання тестів

3.3.1. Тест з історії України

Регіон	*Мова тестування*						
	українська	*російська*	*угорська*	*молдовська*	*кримськотатарська*	*польська*	*румунська*
Автономна Республіка Крим	945	7 847	0	0	0	0	0
Вінницька область	7 100	21	0	0	0	0	0
Волинська область	5 224	4	0	0	0	0	0
Дніпропетровська область	12 092	1 667	0	0	0	0	0
Донецька область	6 258	7 836	0	0	0	0	0
Житомирська область	7 063	36	0	0	0	0	0
Закарпатська область	4 379	24	281	0	0	0	12
Запорізька область	5 550	1 714	0	0	0	0	0
Івано-Франківська область	6 168	0	0	0	0	0	0
Київська область	8 637	25	0	0	0	0	0
Кіровоградська область	4 459	45	0	0	0	0	0
Луганська область	4 256	4 416	0	0	0	0	0
Львівська область	10 956	26	0	0	0	0	0
Миколаївська область	4 879	332	0	0	0	0	0
Одеська область	7 542	1 849	0	59	0	0	0
Полтавська область	6 695	82	0	0	0	0	0
Рівненська область	6 271	0	0	0	0	0	0
Сумська область	5 186	93	0	0	0	0	0
Тернопільська область	4 850	0	0	0	0	0	0
Харківська область	8 849	1 834	0	0	0	0	0
Херсонська область	4 734	528	0	0	0	0	0
Хмельницька область	6 142	10	0	0	0	0	0
Черкаська область	5 396	9	0	0	0	0	0
Чернівецька область	3 219	4	0	0	0	0	49
Чернігівська область	5 665	22	0	0	0	0	0
м.Київ	12 558	163	0	0	0	0	0
м.Севастополь	92	1 290	0	0	0	0	0
Усього	**165 165**	**29 877**	**281**	**59**	**0**	**0**	**61**

3.3.2. Тест із математики

Регіон	*Мова тестування*						
	українська	*російська*	*угорська*	*молдовська*	*кримськотатарська*	*польська*	*румунська*
Автономна Республіка Крим	577	7 568	0	0	0	0	0
Вінницька область	7 872	21	0	0	0	0	0
Волинська область	4 536	6	0	0	0	0	0
Дніпропетровська область	13 779	2 818	0	0	0	0	0
Донецька область	5 641	10 783	0	0	0	0	0
Житомирська область	6 354	64	0	0	0	0	0
Закарпатська область	3 312	37	170	0	0	0	7
Запорізька область	4 753	2 302	0	0	0	0	0
Івано-Франківська область	5 148	1	0	0	0	0	0
Київська область	8 183	41	0	0	0	0	0
Кіровоградська область	4 478	74	0	0	0	0	0
Луганська область	3 664	4 885	0	0	0	0	0
Львівська область	11 214	54	0	0	0	1	0
Миколаївська область	4 584	406	0	0	0	0	0
Одеська область	7 662	3 435	0	111	0	0	0
Полтавська область	7 594	112	0	0	0	0	0
Рівненська область	6 013	1	0	0	0	0	0
Сумська область	5 442	203	0	0	0	0	0
Тернопільська область	4 480	2	0	0	0	0	0
Харківська область	9 751	3 290	0	0	0	0	0
Херсонська область	4 192	761	0	0	0	0	0
Хмельницька область	5 511	16	0	0	0	0	0
Черкаська область	5 086	17	0	0	0	0	0
Чернівецька область	2 515	6	0	0	0	0	96
Чернігівська область	5 294	28	0	0	0	0	0
м.Київ	10 665	258	0	0	1	0	0
м.Севастополь	76	1 503	0	0	0	0	0
Усього	**158 376**	**38 692**	**170**	**111**	**1**	**1**	**103**

3.3.3. Тест із всесвітньої історії

Регіон	*Мова тестування*						
	українська	*російська*	*угорська*	*молдовська*	*кримськотатарська*	*польська*	*румунська*
Автономна Республіка Крим	42	481	0	0	0	0	0
Вінницька область	341	8	0	0	0	0	0
Волинська область	242	2	0	0	0	0	0
Дніпропетровська область	575	143	0	0	0	0	0
Донецька область	293	431	0	0	0	0	0
Житомирська область	413	1	0	0	0	0	0
Закарпатська область	291	3	96	0	0	0	1
Запорізька область	338	131	0	0	0	0	0
Івано-Франківська область	389	0	0	0	0	0	0
Київська область	422	4	0	0	0	0	0
Кіровоградська область	247	4	0	0	0	0	0
Луганська область	227	304	0	0	0	0	0
Львівська область	495	5	0	0	0	0	0
Миколаївська область	371	26	0	0	0	0	0
Одеська область	334	149	0	1	0	0	0
Полтавська область	265	8	0	0	0	0	0
Рівненська область	279	0	0	0	0	0	0
Сумська область	199	10	0	0	0	0	0
Тернопільська область	305	0	0	0	0	0	0
Харківська область	326	126	0	0	0	0	0
Херсонська область	237	40	0	0	0	0	0
Хмельницька область	342	0	0	0	0	0	0
Черкаська область	221	0	0	0	0	0	0
Чернівецька область	194	0	0	1	0	0	1
Чернігівська область	273	4	0	0	0	0	0
м.Київ	1 056	36	0	0	0	0	0
м.Севастополь	4	56	0	0	0	0	0
Усього	**8 721**	**1 972**	**96**	**2**	**0**	**0**	**2**

3.3.4. Тест із фізики

Регіон	*Мова тестування*						
	українська	*російська*	*угорська*	*молдовська*	*кримськотатарська*	*польська*	*румунська*
Автономна Республіка Крим	201	2 637	0	0	0	0	0
Вінницька область	2 651	8	0	0	0	0	0
Волинська область	1 493	1	0	0	0	0	0
Дніпропетровська область	4 835	1 024	0	0	0	0	0
Донецька область	1 964	4 180	0	0	0	0	0
Житомирська область	1 905	16	0	0	0	0	0
Закарпатська область	1 064	17	80	0	0	0	7
Запорізька область	1 871	1 120	0	0	0	0	0
Івано-Франківська область	1 797	0	0	0	0	0	0
Київська область	2 710	16	0	0	0	0	0
Кіровоградська область	1 379	31	0	0	0	0	0
Луганська область	1 269	1 820	0	0	0	0	0
Львівська область	3 207	9	0	0	0	2	0
Миколаївська область	1 796	193	0	0	0	0	0
Одеська область	2 342	1 257	0	38	0	0	0
Полтавська область	3 191	43	0	0	0	0	0
Рівненська область	2 130	0	0	0	0	0	0
Сумська область	2 303	103	0	0	0	0	0
Тернопільська область	1 510	0	0	0	0	0	0
Харківська область	3 556	1 378	0	0	0	0	0
Херсонська область	1 301	293	0	0	0	0	0
Хмельницька область	2 015	3	0	0	0	0	0
Черкаська область	1 712	11	0	0	0	0	0
Чернівецька область	772	1	0	0	0	0	27
Чернігівська область	1 916	9	0	0	0	0	0
м.Київ	3 807	77	0	0	1	0	0
м.Севастополь	41	736	0	0	0	0	0
Усього	**54 738**	**14 983**	**80**	**38**	**1**	**2**	**34**

3.3.5. Тест із хімії

Регіон	*Мова тестування*						
	українська	*російська*	*угорська*	*молдовська*	*кримськотатарська*	*польська*	*румунська*
Автономна Республіка Крим	168	2 389	0	0	0	0	0
Вінницька область	1 883	10	0	0	0	0	0
Волинська область	1 168	0	0	0	0	0	0
Дніпропетровська область	3 288	661	0	0	0	0	0
Донецька область	1 436	2 314	0	0	0	0	0
Житомирська область	1 902	16	0	0	0	0	0
Закарпатська область	1 223	8	77	0	0	0	2
Запорізька область	1 332	659	0	0	0	0	0
Івано-Франківська область	1 779	0	0	0	0	0	0
Київська область	2 008	8	0	0	0	0	0
Кіровоградська область	1 119	11	0	0	0	0	0
Луганська область	1 072	1 292	0	0	0	0	0
Львівська область	3 145	6	0	0	0	2	0
Миколаївська область	1 164	69	0	0	0	0	0
Одеська область	1 677	768	0	35	0	0	0
Полтавська область	1 564	18	0	0	0	0	0
Рівненська область	1 532	1	0	0	0	0	0
Сумська область	1 521	57	0	0	0	0	0
Тернопільська область	1 373	0	0	0	0	0	0
Харківська область	1 937	728	0	0	0	0	0
Херсонська область	1 145	177	0	0	0	0	0
Хмельницька область	1 640	0	0	0	0	0	0
Черкаська область	1 593	1	0	0	0	0	0
Чернівецька область	849	1	0	0	0	0	33
Чернігівська область	1 143	3	0	0	0	0	0
м.Київ	2 124	26	0	0	1	0	0
м.Севастополь	9	286	0	0	0	0	0
Усього	**40 794**	**9 509**	**77**	**35**	**1**	**2**	**35**

3.3.6. Тест із біології

Регіон	*Мова тестування*						
	українська	*російська*	*угорська*	*молдовська*	*кримськотатарська*	*польська*	*румунська*
Автономна Республіка Крим	368	5 048	0	0	0	0	0
Вінницька область	4 550	15	0	0	0	0	0
Волинська область	3 279	2	0	0	0	0	0
Дніпропетровська область	6 557	1 205	0	0	0	0	0
Донецька область	2 832	4 236	0	0	0	0	0
Житомирська область	4 838	35	0	0	0	0	0
Закарпатська область	2 900	18	228	0	0	0	10
Запорізька область	3 126	1 159	0	0	0	0	0
Івано-Франківська область	3 759	0	0	0	0	0	0
Київська область	4 711	25	0	0	0	0	0
Кіровоградська область	2 850	23	0	0	0	0	0
Луганська область	2 070	2 487	0	0	0	0	0
Львівська область	6 294	10	0	0	0	1	0
Миколаївська область	3 360	187	0	0	0	0	0
Одеська область	3 530	1 517	0	68	0	0	0
Полтавська область	4 097	53	0	0	0	0	0
Рівненська область	4 133	0	0	0	0	0	0
Сумська область	3 569	111	0	0	0	0	0
Тернопільська область	2 757	0	0	0	0	0	0
Харківська область	4 334	1 262	0	0	0	0	0
Херсонська область	3 132	420	0	0	0	0	0
Хмельницька область	3 639	3	0	0	0	0	0
Черкаська область	3 600	9	0	0	0	0	0
Чернівецька область	1 952	2	0	0	0	0	71
Чернігівська область	3 286	18	0	0	0	0	0
м.Київ	4 780	86	0	0	0	0	0
м.Севастополь	23	574	0	0	0	0	0
Усього	**94 326**	**18 505**	**228**	**68**	**0**	**1**	**81**

3.3.7. Тест із географії

Регіон	*Мова тестування*						
	українська	*російська*	*угорська*	*молдовська*	*кримськотатарська*	*польська*	*румунська*
Автономна Республіка Крим	296	3 709	0	0	0	0	0
Вінницька область	3 384	10	0	0	0	0	0
Волинська область	2 569	1	0	0	0	0	0
Дніпропетровська область	4 828	1 012	0	0	0	0	0
Донецька область	1 942	3 657	0	0	0	0	0
Житомирська область	2 476	15	0	0	0	0	0
Закарпатська область	2 166	23	164	0	0	0	3
Запорізька область	2 034	865	0	0	0	0	0
Івано-Франківська область	3 231	0	0	0	0	0	0
Київська область	4 254	15	0	0	0	0	0
Кіровоградська область	1 352	23	0	0	0	0	0
Луганська область	1 350	1 987	0	0	0	0	0
Львівська область	6 031	26	0	0	0	0	0
Миколаївська область	1 574	129	0	0	0	0	0
Одеська область	2 752	1 065	0	11	0	0	0
Полтавська область	2 919	58	0	0	0	0	0
Рівненська область	2 434	0	0	0	0	0	0
Сумська область	2 111	66	0	0	0	0	0
Тернопільська область	2 722	1	0	0	0	0	0
Харківська область	3 535	1 233	0	0	0	0	0
Херсонська область	1 667	280	0	0	0	0	0
Хмельницька область	2 695	8	0	0	0	0	0
Черкаська область	2 437	4	0	0	0	0	0
Чернівецька область	1 466	2	0	0	0	0	26
Чернігівська область	2 655	15	0	0	0	0	0
м.Київ	5 759	122	0	0	0	1	0
м.Севастополь	14	565	0	0	0	0	0
Усього	**70 653**	**14 891**	**164**	**11**	**0**	**1**	**29**

3.3.8. Тест із світової літератури

Регіон	*Мова тестування*						
	українська	*російська*	*угорська*	*молдовська*	*кримськотатарська*	*польська*	*румунська*
Автономна Республіка Крим	28	347	0	0	0	0	0
Вінницька область	273	5	0	0	0	0	0
Волинська область	247	2	0	0	0	0	0
Дніпропетровська область	533	143	0	0	0	0	0
Донецька область	242	378	0	0	0	0	0
Житомирська область	286	2	0	0	0	0	0
Закарпатська область	191	3	0	0	0	0	0
Запорізька область	391	152	0	0	0	0	0
Івано-Франківська область	395	0	0	0	0	0	0
Київська область	485	9	0	0	0	0	0
Кіровоградська область	292	7	0	0	0	0	0
Луганська область	217	343	0	0	0	0	0
Львівська область	438	7	0	0	0	0	0
Миколаївська область	358	42	0	0	0	0	0
Одеська область	269	147	0	0	0	0	0
Полтавська область	420	14	0	0	0	0	0
Рівненська область	267	0	0	0	0	0	0
Сумська область	289	17	0	0	0	0	0
Тернопільська область	270	1	0	0	0	0	0
Харківська область	372	142	0	0	0	0	0
Херсонська область	357	48	0	0	0	0	0
Хмельницька область	310	1	0	0	0	0	0
Черкаська область	282	2	0	0	0	0	0
Чернівецька область	134	0	0	0	0	0	0
Чернігівська область	256	3	0	0	0	0	0
м.Київ	908	68	0	0	0	0	0
м.Севастополь	0	26	0	0	0	0	0
Усього	**8 510**	**1 909**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

3.4. Результати зовнішнього оцінювання за регіонами

3.4.1. Тест з української мови та літератури

3.4.1.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала)

Регіон	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	
Автономна Республіка Крим	1 772	13,68	3 431	26,48	2 732	21,09	2 532	19,54	1 513	11,68	668	5,16	215	1,66	59	0,46	33	0,25	1	0,01	**12 956**
Вінницька область	1 035	9,45	2 494	22,76	2 203	20,11	2 266	20,68	1 594	14,55	838	7,65	311	2,84	134	1,22	77	0,70	4	0,04	**10 956**
Волинська область	490	6,66	1 252	17,01	1 401	19,03	1 601	21,75	1 317	17,89	726	9,86	313	4,25	145	1,97	111	1,51	6	0,08	**7 362**
Дніпропетровська область	2 110	9,73	4 801	22,14	4 338	20,01	4 617	21,29	3 323	15,33	1 527	7,04	598	2,76	219	1,01	141	0,65	8	0,04	**21 682**
Донецька область	2 125	9,35	4 956	21,80	4 411	19,40	4 833	21,26	3 525	15,50	1 763	7,75	736	3,24	228	1,00	157	0,69	2	0,01	**22 736**
Житомирська область	943	9,51	2 243	22,63	2 071	20,89	2 093	21,11	1 443	14,56	700	7,06	265	2,67	81	0,82	72	0,73	2	0,02	**9 913**
Закарпатська область	971	14,32	1 686	24,87	1 234	18,20	1 191	17,57	941	13,88	447	6,59	196	2,89	69	1,02	44	0,65	1	0,01	**6 780**
Запорізька область	1 136	10,33	2 694	24,51	2 346	21,34	2 256	20,52	1 482	13,48	660	6,00	244	2,22	104	0,95	68	0,62	2	0,02	**10 992**
Івано-Франківська область	647	7,25	1 625	18,21	1 660	18,61	1 829	20,50	1 484	16,63	861	9,65	407	4,56	205	2,30	192	2,15	12	0,13	**8 922**
Київська область	1 088	8,59	2 781	21,95	2 509	19,80	2 650	20,92	1 953	15,42	1 028	8,11	406	3,20	133	1,05	110	0,87	11	0,09	**12 669**
Кіровоградська область	619	9,31	1 534	23,08	1 407	21,17	1 378	20,73	963	14,49	449	6,75	173	2,60	69	1,04	51	0,77	4	0,06	**6 647**
Луганська область	1 482	11,79	3 127	24,88	2 576	20,49	2 600	20,69	1 644	13,08	722	5,74	270	2,15	84	0,67	63	0,50	1	0,01	**12 569**
Львівська область	1 088	6,31	2 714	15,74	2 564	14,87	3 224	18,70	3 174	18,41	2 257	13,09	1 201	6,97	524	3,04	469	2,72	25	0,15	**17 240**
Миколаївська область	875	11,63	1 975	26,26	1 662	22,10	1 469	19,53	898	11,94	416	5,53	146	1,94	46	0,61	34	0,45	1	0,01	**7 522**
Одеська область	1 726	11,57	3 543	23,74	3 026	20,28	2 922	19,58	2 096	14,05	1 050	7,04	370	2,48	108	0,72	78	0,52	3	0,02	**14 922**
Полтавська область	843	7,99	2 168	20,56	2 192	20,79	2 248	21,32	1 618	15,34	834	7,91	365	3,46	146	1,38	123	1,17	8	0,08	**10 545**
Рівненська область	717	8,12	1 839	20,84	1 819	20,61	1 904	21,58	1 325	15,01	697	7,90	304	3,44	118	1,34	95	1,08	7	0,08	**8 825**
Сумська область	637	8,15	1 702	21,78	1 583	20,25	1 761	22,53	1 170	14,97	606	7,75	240	3,07	78	1,00	37	0,47	2	0,03	**7 816**
Тернопільська область	552	7,76	1 410	19,81	1 271	17,86	1 507	21,17	1 168	16,41	700	9,84	299	4,20	112	1,57	92	1,29	6	0,08	**7 117**
Харківська область	1 521	8,97	3 573	21,07	3 427	20,21	3 615	21,31	2 648	15,61	1 297	7,65	529	3,12	198	1,17	142	0,84	11	0,06	**16 961**
Херсонська область	735	9,71	1 842	24,32	1 725	22,78	1 579	20,85	1 010	13,34	424	5,60	168	2,22	48	0,63	40	0,53	2	0,03	**7 573**
Хмельницька область	758	8,35	2 140	23,56	1 853	20,40	1 841	20,27	1 329	14,63	688	7,57	255	2,81	127	1,40	85	0,94	7	0,08	**9 083**
Черкаська область	615	7,20	1 659	19,44	1 723	20,19	1 929	22,60	1 306	15,30	761	8,92	309	3,62	130	1,52	100	1,17	4	0,05	**8 536**
Чернівецька область	486	10,08	1 112	23,07	1 032	21,41	1 008	20,91	639	13,25	330	6,85	129	2,68	43	0,89	41	0,85	1	0,02	**4 821**
Чернігівська область	669	8,42	1 643	20,67	1 559	19,61	1 652	20,79	1 246	15,68	680	8,56	296	3,72	117	1,47	82	1,03	4	0,05	**7 948**
м.Київ	941	5,04	2 800	14,99	3 039	16,27	3 976	21,29	3 404	18,22	2 239	11,99	1 185	6,34	569	3,05	496	2,66	30	0,16	**18 679**
м.Севастополь	232	10,20	506	22,24	436	19,16	441	19,38	340	14,95	186	8,18	74	3,25	38	1,67	22	0,97	0	0,00	**2 275**
	26 813	**9,12**	**63 250**	**21,51**	**57 799**	**19,66**	**60 922**	**20,72**	**44 553**	**15,15**	**23 554**	**8,01**	**10 004**	**3,40**	**3 932**	**1,34**	**3 055**	**1,04**	**165**	**0,06**	**294 047**

** - відсоток осіб даного регіону, які взяли участь у тестуванні*

3.4.1.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів

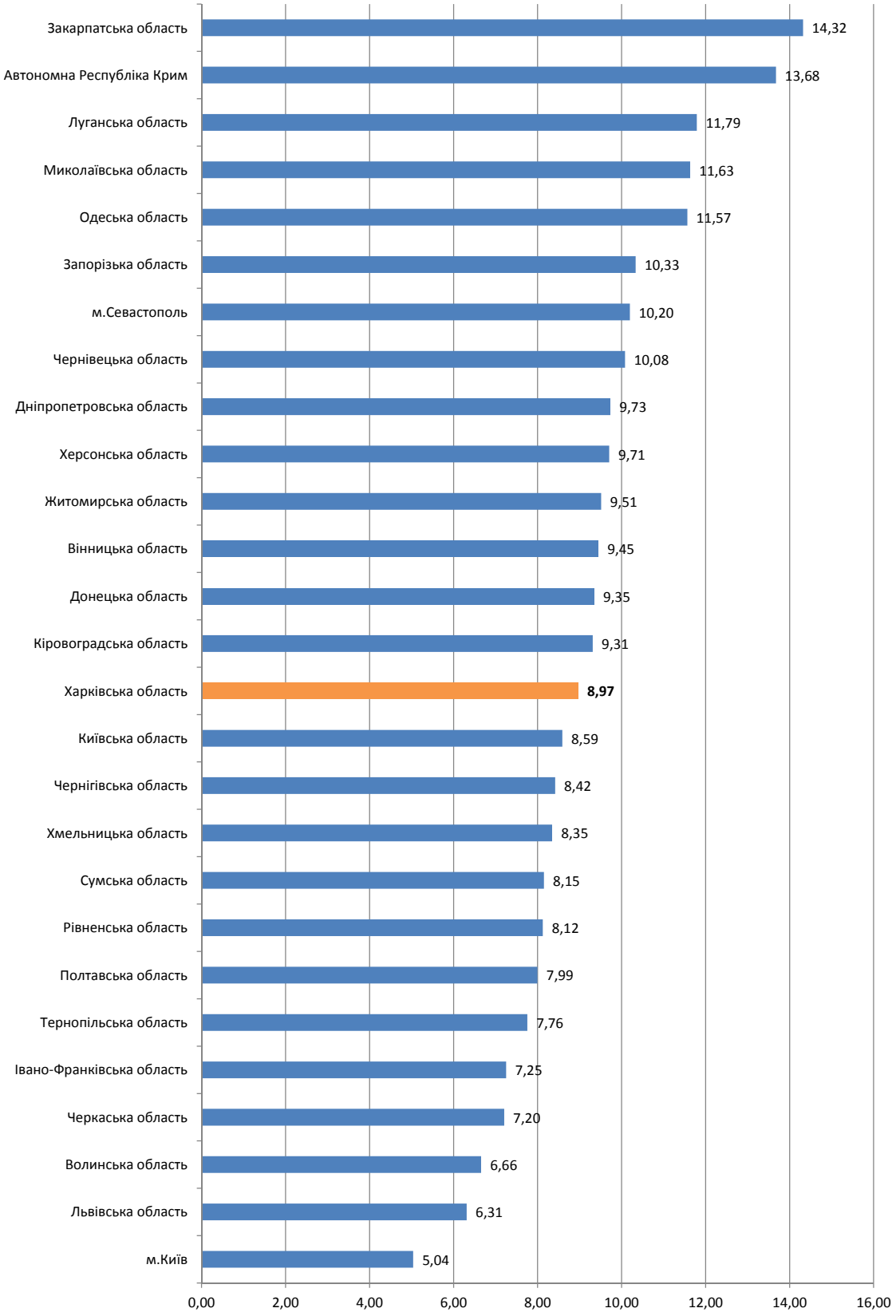

3.4.1.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів

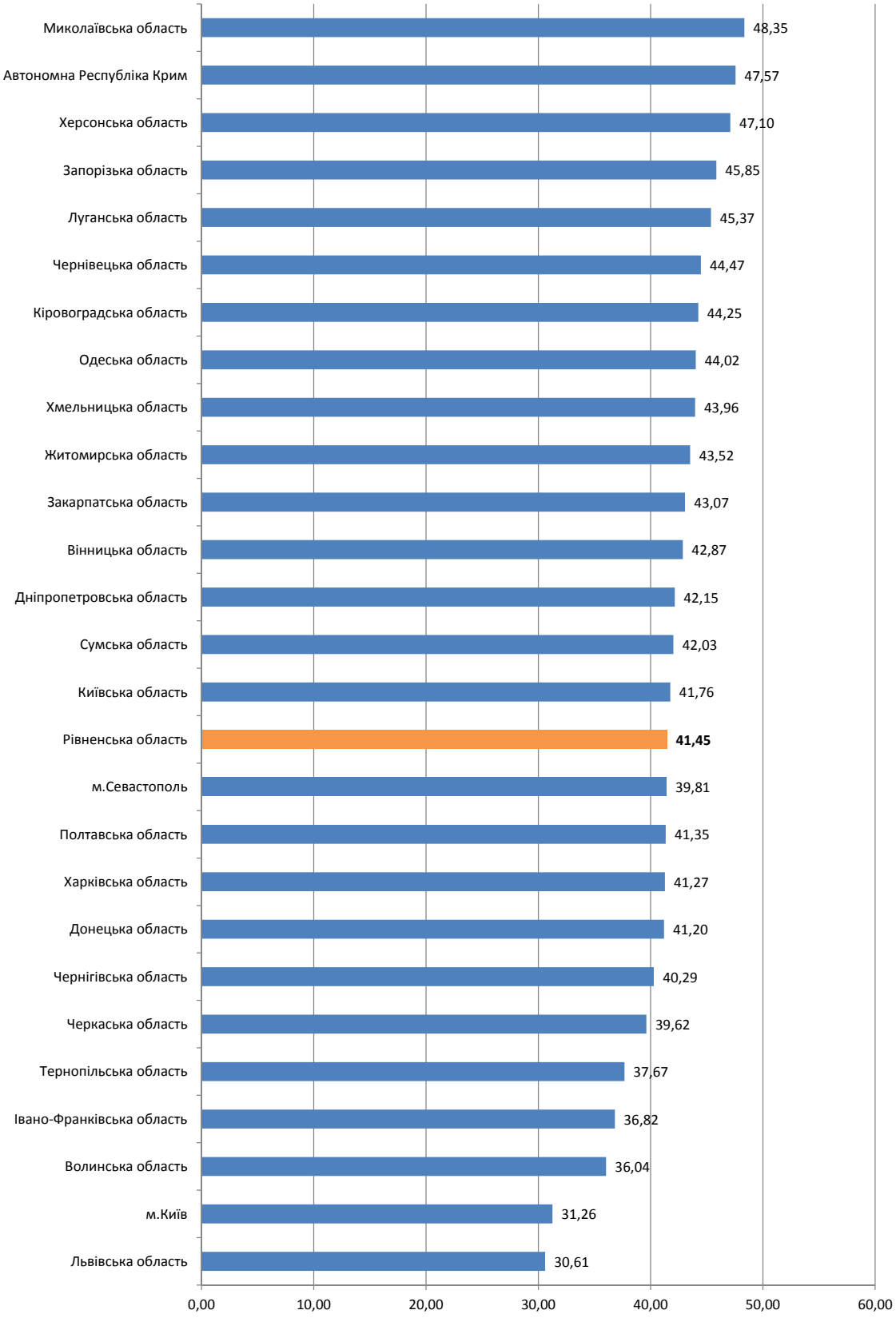

3.4.1.4 Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів

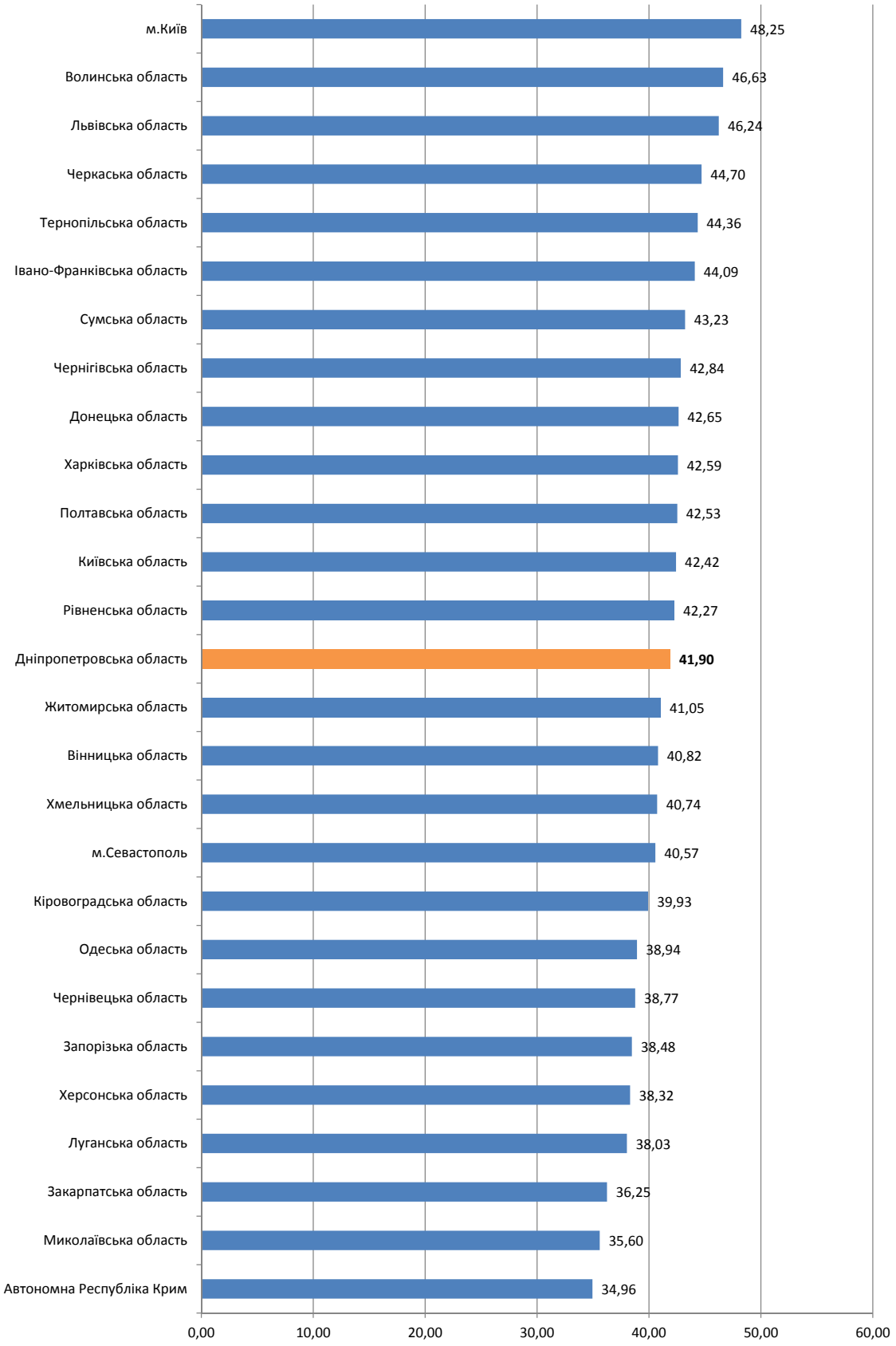

3.4.1.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів

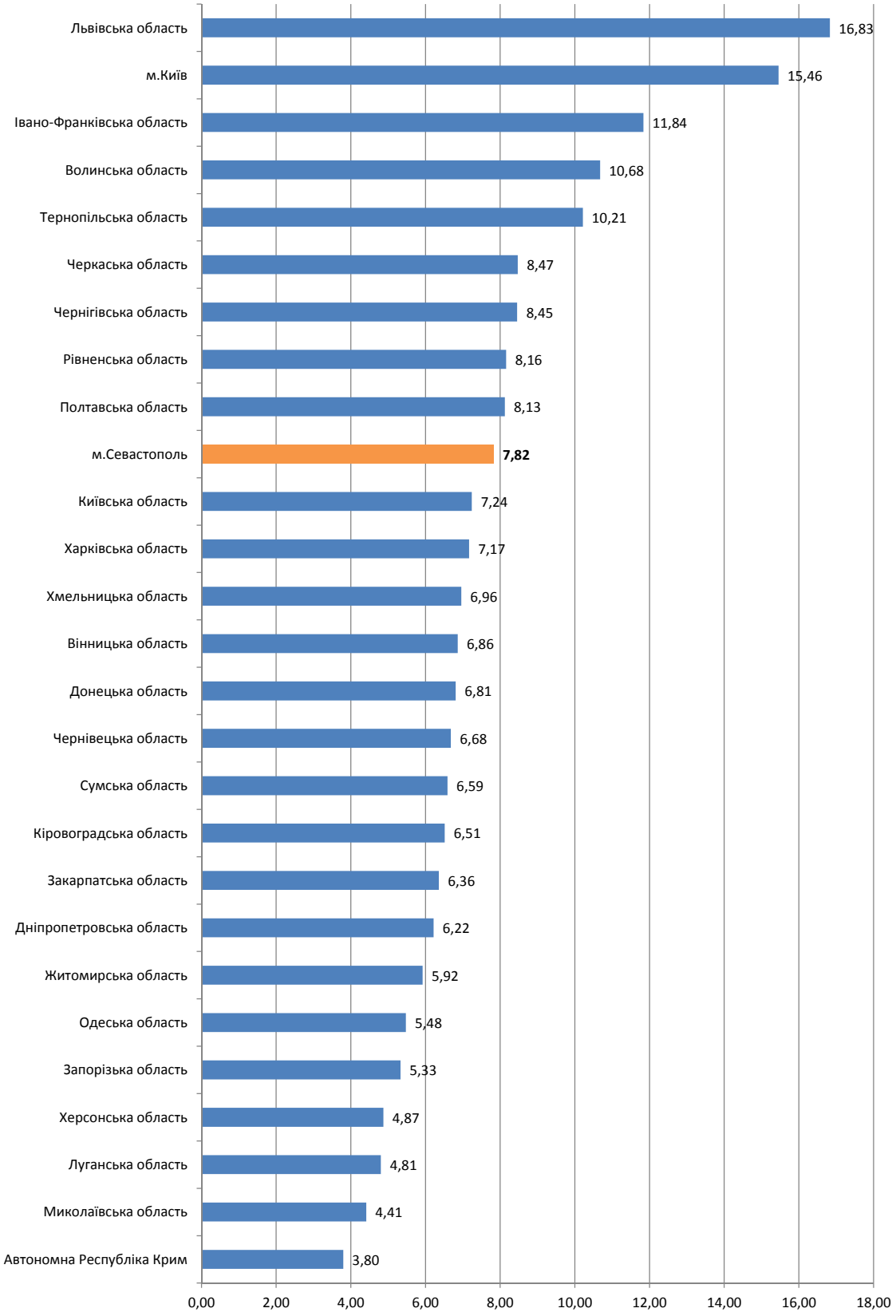

3.4.2. Тест з історії України

3.4.2.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала)

Регіон	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Автономна Республіка Крим	753	9,82	1 940	25,29	1 504	19,61	1 758	22,92	980	12,78	485	6,32	154	2,01	50	0,65	43	0,56	3	0,04	**7 670**
Вінницька область	550	8,61	1 399	21,90	1 138	17,82	1 363	21,34	968	15,16	634	9,93	190	2,97	99	1,55	41	0,64	5	0,08	**6 387**
Волинська область	251	5,37	851	18,20	801	17,13	1 123	24,02	832	17,79	508	10,86	189	4,04	73	1,56	44	0,94	4	0,09	**4 676**
Дніпропетровська область	1 098	8,87	2 847	22,99	2 320	18,73	2 793	22,55	1 795	14,49	1 029	8,31	320	2,58	119	0,96	59	0,48	5	0,04	**12 385**
Донецька область	1 122	8,76	2 681	20,93	2 268	17,70	2 898	22,62	1 963	15,32	1 192	9,31	407	3,18	164	1,28	100	0,78	15	0,12	**12 810**
Житомирська область	542	8,48	1 434	22,44	1 207	18,89	1 461	22,86	931	14,57	559	8,75	165	2,58	58	0,91	32	0,50	2	0,03	**6 391**
Закарпатська область	436	10,42	1 032	24,66	763	18,23	885	21,15	555	13,26	341	8,15	101	2,41	46	1,10	21	0,50	5	0,12	**4 185**
Запорізька область	588	9,12	1 585	24,59	1 255	19,47	1 456	22,59	857	13,30	458	7,11	159	2,47	60	0,93	26	0,40	2	0,03	**6 446**
Івано-Франківська область	428	7,90	1 053	19,44	935	17,26	1 213	22,40	856	15,81	548	10,12	212	3,91	100	1,85	63	1,16	8	0,15	**5 416**
Київська область	665	8,52	1 736	22,25	1 418	18,18	1 778	22,79	1 167	14,96	681	8,73	225	2,88	77	0,99	51	0,65	3	0,04	**7 801**
Кіровоградська область	346	8,47	898	21,99	690	16,90	960	23,51	595	14,57	374	9,16	123	3,01	72	1,76	21	0,51	4	0,10	**4 083**
Луганська область	706	9,11	1 777	22,93	1 376	17,75	1 766	22,79	1 177	15,19	621	8,01	197	2,54	89	1,15	39	0,50	2	0,03	**7 750**
Львівська область	638	6,43	1 647	16,61	1 463	14,75	2 027	20,44	1 690	17,04	1 382	13,94	557	5,62	328	3,31	171	1,72	14	0,14	**9 917**
Миколаївська область	447	9,52	1 156	24,62	903	19,23	1 099	23,41	620	13,21	325	6,92	84	1,79	38	0,81	22	0,47	1	0,02	**4 695**
Одеська область	827	9,95	2 007	24,14	1 587	19,09	1 826	21,96	1 172	14,10	601	7,23	184	2,21	72	0,87	36	0,43	3	0,04	**8 315**
Полтавська область	514	8,43	1 237	20,29	1 123	18,42	1 394	22,86	955	15,66	570	9,35	174	2,85	79	1,30	47	0,77	5	0,08	**6 098**
Рівненська область	414	7,34	1 193	21,15	1 032	18,29	1 328	23,54	865	15,33	516	9,15	162	2,87	90	1,60	38	0,67	3	0,05	**5 641**
Сумська область	395	8,48	1 067	22,91	796	17,09	1 078	23,14	721	15,48	395	8,48	125	2,68	50	1,07	27	0,58	4	0,09	**4 658**
Тернопільська область	275	6,27	786	17,92	693	15,80	1 012	23,07	787	17,94	509	11,61	187	4,26	88	2,01	47	1,07	2	0,05	**4 386**
Харківська область	786	8,20	1 889	19,70	1 644	17,14	2 205	23,00	1 649	17,20	904	9,43	315	3,29	132	1,38	57	0,59	8	0,08	**9 589**
Херсонська область	403	8,70	1 114	24,06	905	19,54	1 082	23,36	680	14,68	308	6,65	86	1,86	37	0,80	16	0,35	0	0,00	**4 631**
Хмельницька область	412	7,38	1 160	20,79	1 034	18,53	1 241	22,24	861	15,43	560	10,04	188	3,37	82	1,47	35	0,63	6	0,11	**5 579**
Черкаська область	335	6,77	981	19,82	832	16,81	1 204	24,33	836	16,89	510	10,31	136	2,75	81	1,64	33	0,67	1	0,02	**4 949**
Чернівецька область	269	9,35	672	23,37	540	18,78	644	22,39	401	13,94	214	7,44	76	2,64	37	1,29	23	0,80	0	0,00	**2 876**
Чернігівська область	427	8,26	1 055	20,41	920	17,79	1 193	23,08	826	15,98	455	8,80	147	2,84	79	1,53	65	1,26	3	0,06	**5 170**
м.Київ	681	6,05	1 884	16,73	1 788	15,87	2 504	22,23	2 045	18,16	1 356	12,04	546	4,85	275	2,44	168	1,49	16	0,14	**11 263**
м.Севастополь	70	5,73	248	20,29	233	19,07	306	25,04	191	15,63	103	8,43	40	3,27	19	1,55	12	0,98	0	0,00	**1 222**
	14 378	**8,22**	**37 329**	**21,33**	**31 168**	**17,81**	**39 597**	**22,63**	**26 975**	**15,42**	**16 138**	**9,22**	**5 449**	**3,11**	**2 494**	**1,43**	**1 337**	**0,76**	**124**	**0,07**	**174 989**

** - відсоток осіб даного регіону, які взяли участь у тестуванні*

3.4.2.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів

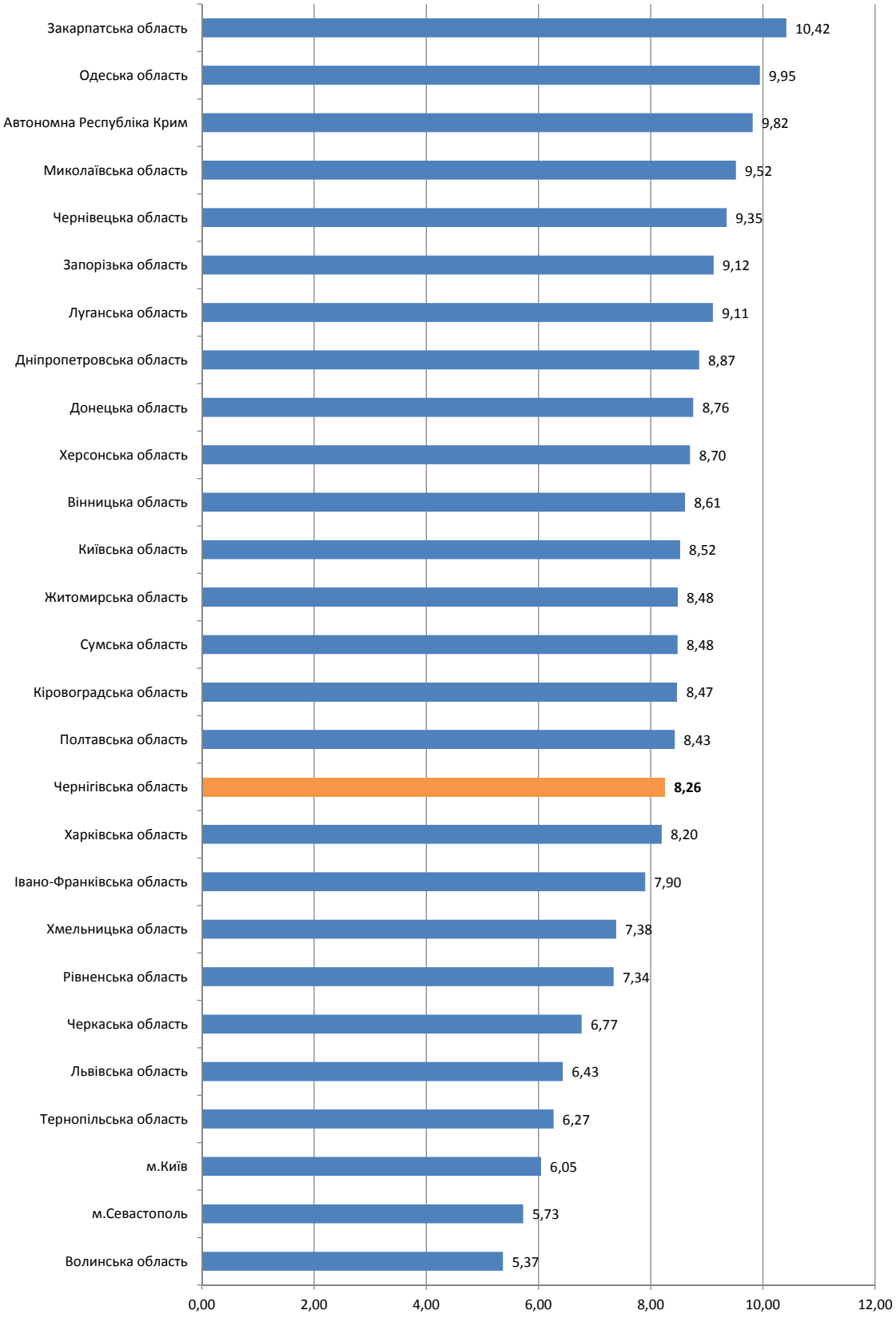

3.4.2.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів

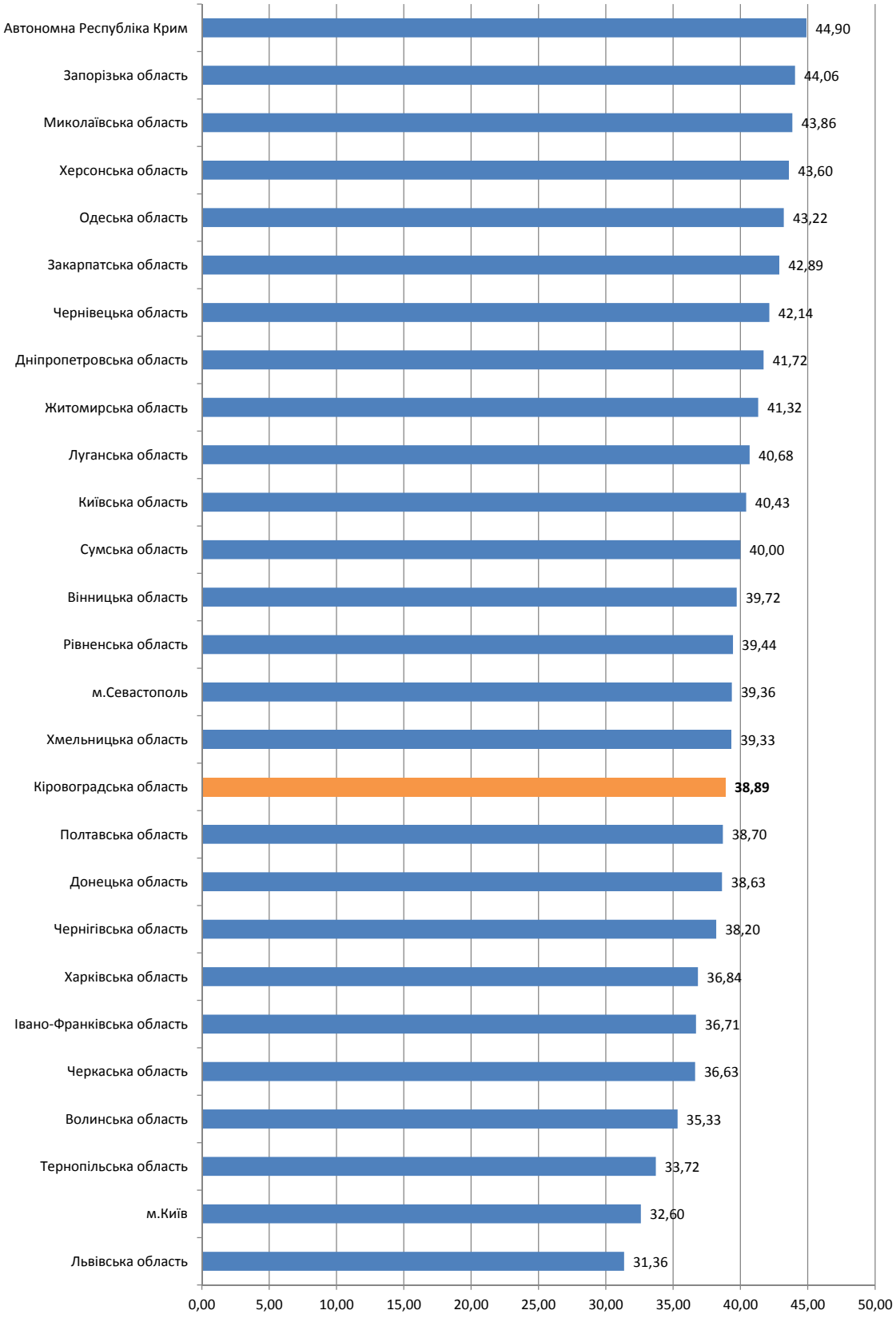

3.4.2.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів

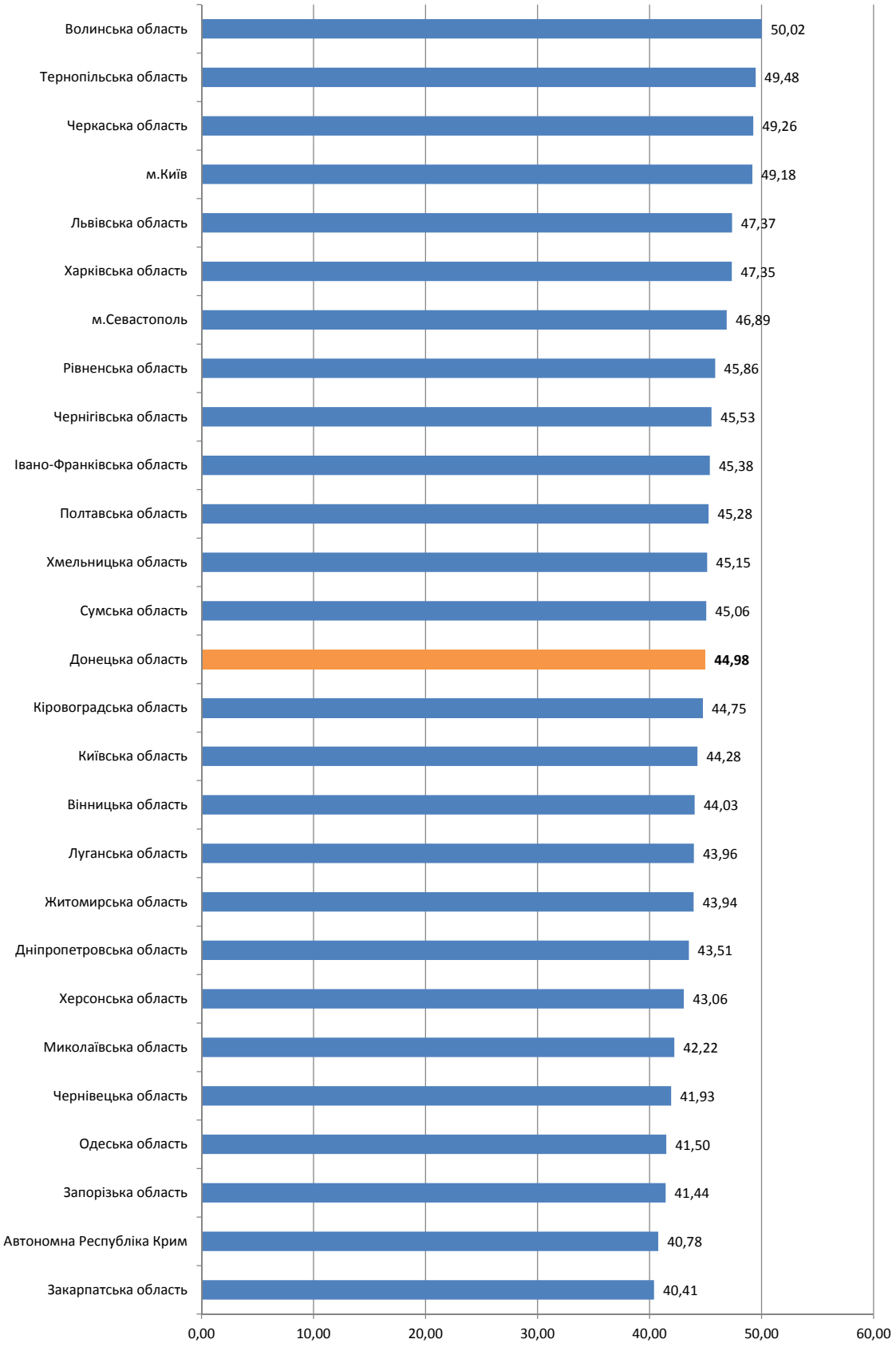

3.4.2.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів

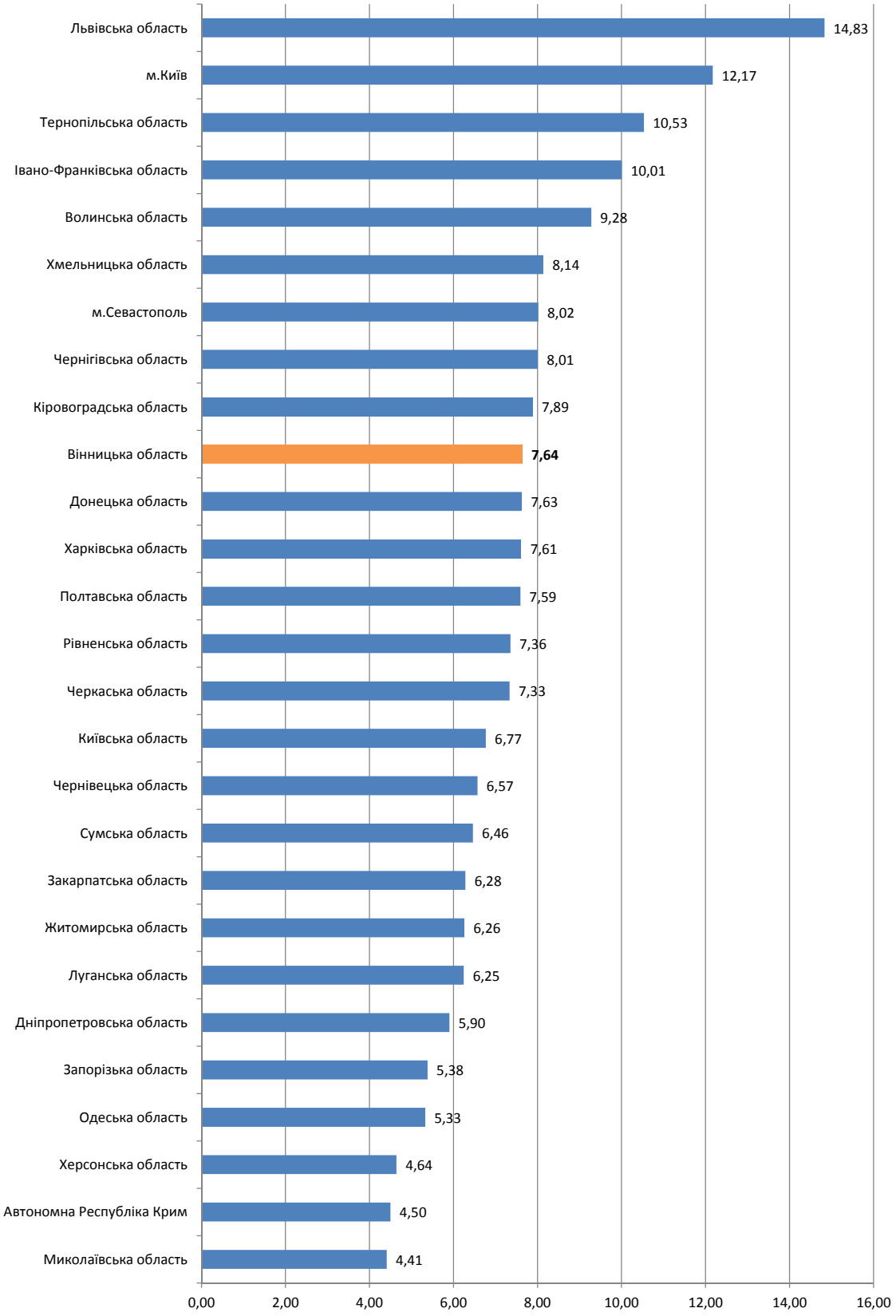

3.4.3. Тест із математики

3.4.3.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала)

Регіон	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Автономна Республіка Крим	549	7,53	1 658	22,75	1 603	22,00	1 686	23,13	979	13,43	555	7,62	150	2,06	86	1,18	20	0,27	2	0,03	**7 288**
Вінницька область	604	8,38	1 586	22,00	1 598	22,16	1 644	22,80	966	13,40	549	7,61	131	1,82	85	1,18	42	0,58	5	0,07	**7 210**
Волинська область	262	6,35	730	17,69	834	20,21	1 003	24,30	653	15,82	439	10,64	125	3,03	55	1,33	23	0,56	3	0,07	**4 127**
Дніпропетровська область	1 210	7,88	3 367	21,93	3 132	20,40	3 176	20,68	2 165	14,10	1 433	9,33	515	3,35	224	1,46	123	0,80	10	0,07	**15 355**
Донецька область	1 129	7,46	3 064	20,25	3 113	20,57	3 411	22,54	2 217	14,65	1 404	9,28	465	3,07	213	1,41	107	0,71	10	0,07	**15 133**
Житомирська область	532	9,05	1 380	23,47	1 267	21,55	1 249	21,24	740	12,59	452	7,69	152	2,59	68	1,16	39	0,66	1	0,02	**5 880**
Закарпатська область	305	9,66	752	23,81	666	21,09	673	21,31	371	11,75	258	8,17	85	2,69	36	1,14	11	0,35	1	0,03	**3 158**
Запорізька область	501	7,86	1 386	21,75	1 383	21,70	1 351	21,20	853	13,39	549	8,62	173	2,72	105	1,65	62	0,97	9	0,14	**6 372**
Івано-Франківська область	325	7,05	940	20,38	928	20,12	998	21,63	661	14,33	454	9,84	176	3,82	73	1,58	53	1,15	5	0,11	**4 613**
Київська область	581	7,71	1 629	21,61	1 500	19,90	1 663	22,06	1 114	14,78	665	8,82	229	3,04	103	1,37	49	0,65	4	0,05	**7 537**
Кіровоградська область	355	8,52	1 018	24,42	937	22,48	850	20,39	521	12,50	328	7,87	97	2,33	38	0,91	23	0,55	1	0,02	**4 168**
Луганська область	672	8,76	1 714	22,36	1 686	21,99	1 749	22,81	1 039	13,55	565	7,37	158	2,06	58	0,76	25	0,33	1	0,01	**7 667**
Львівська область	563	5,43	1 730	16,69	1 922	18,55	2 297	22,17	1 680	16,21	1 255	12,11	479	4,62	282	2,72	144	1,39	11	0,11	**10 363**
Миколаївська область	404	8,86	1 067	23,39	993	21,77	946	20,74	604	13,24	363	7,96	118	2,59	43	0,94	22	0,48	1	0,02	**4 561**
Одеська область	799	7,86	2 156	21,20	2 113	20,77	2 222	21,85	1 497	14,72	946	9,30	280	2,75	114	1,12	38	0,37	6	0,06	**10 171**
Полтавська область	531	7,49	1 536	21,67	1 514	21,36	1 562	22,04	1 036	14,62	611	8,62	190	2,68	78	1,10	26	0,37	4	0,06	**7 088**
Рівненська область	429	7,77	1 192	21,59	1 167	21,14	1 156	20,94	778	14,09	493	8,93	172	3,12	99	1,79	29	0,53	6	0,11	**5 521**
Сумська область	385	7,58	1 072	21,11	1 105	21,76	1 135	22,36	693	13,65	411	8,10	153	3,01	81	1,60	39	0,77	3	0,06	**5 077**
Тернопільська область	284	6,87	809	19,58	855	20,70	1 009	24,43	623	15,08	380	9,20	92	2,23	59	1,43	17	0,41	3	0,07	**4 131**
Харківська область	873	7,30	2 447	20,47	2 418	20,23	2 703	22,61	1 801	15,07	1 132	9,47	342	2,86	176	1,47	55	0,46	7	0,06	**11 954**
Херсонська область	379	8,51	1 063	23,87	983	22,07	916	20,57	556	12,48	367	8,24	104	2,33	55	1,23	31	0,70	0	0,00	**4 454**
Хмельницька область	384	7,54	1 192	23,39	1 127	22,12	1 093	21,45	681	13,36	422	8,28	124	2,43	51	1,00	17	0,33	5	0,10	**5 096**
Черкаська область	306	6,44	919	19,34	909	19,13	1 163	24,47	700	14,73	476	10,02	160	3,37	80	1,68	38	0,80	1	0,02	**4 752**
Чернівецька область	177	7,56	540	23,08	519	22,18	500	21,37	331	14,15	180	7,69	60	2,56	17	0,73	15	0,64	1	0,04	**2 340**
Чернігівська область	354	7,20	1 012	20,59	1 052	21,41	1 041	21,18	694	14,12	491	9,99	156	3,17	73	1,49	38	0,77	3	0,06	**4 914**
м.Київ	420	4,25	1 288	13,04	1 453	14,71	1 944	19,68	1 782	18,04	1 493	15,11	706	7,15	451	4,57	290	2,94	52	0,53	**9 879**
м.Севастополь	57	4,00	195	13,69	235	16,50	337	23,67	277	19,45	214	15,03	66	4,63	27	1,90	13	0,91	3	0,21	**1 424**
	13 370	**7,42**	**37 442**	**20,77**	**37 012**	**20,54**	**39 477**	**21,90**	**26 012**	**14,43**	**16 885**	**9,37**	**5 658**	**3,14**	**2 830**	**1,57**	**1 389**	**0,77**	**158**	**0,09**	**180 233**

** - відсоток осіб даного регіону, які взяли участь у тестуванні*

3.4.3.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів

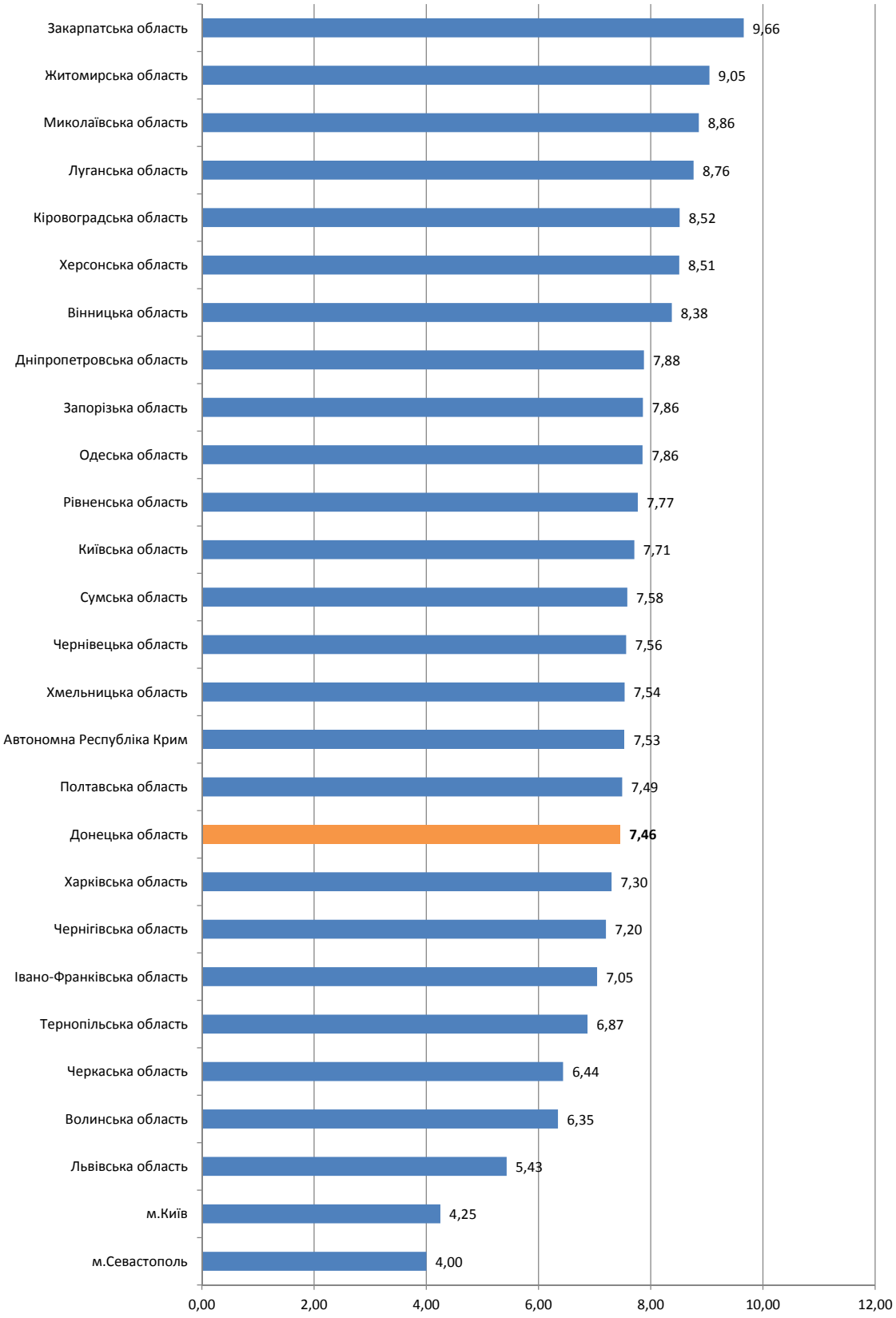

3.4.3.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів

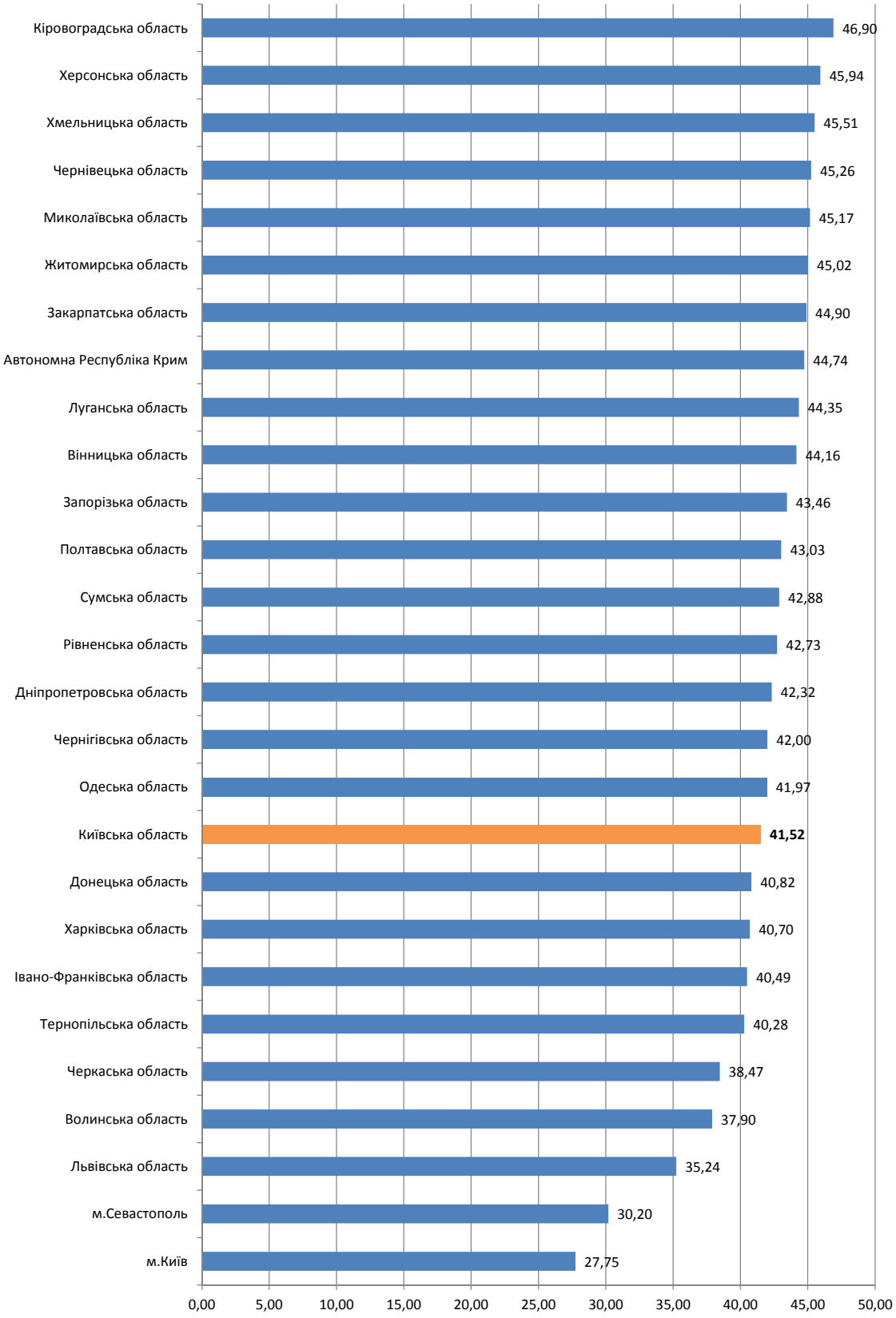

3.4.3.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів

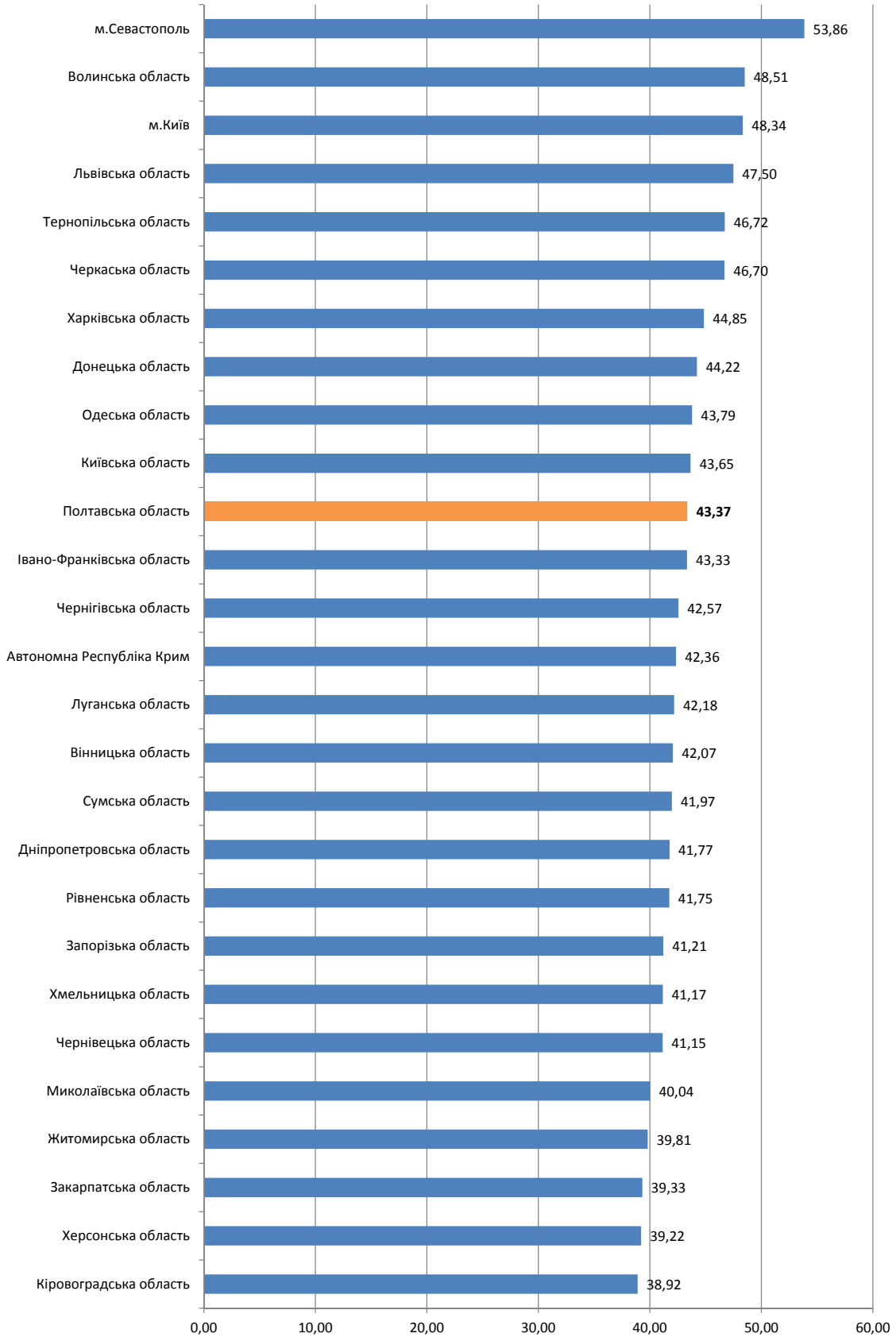

3.4.3.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів

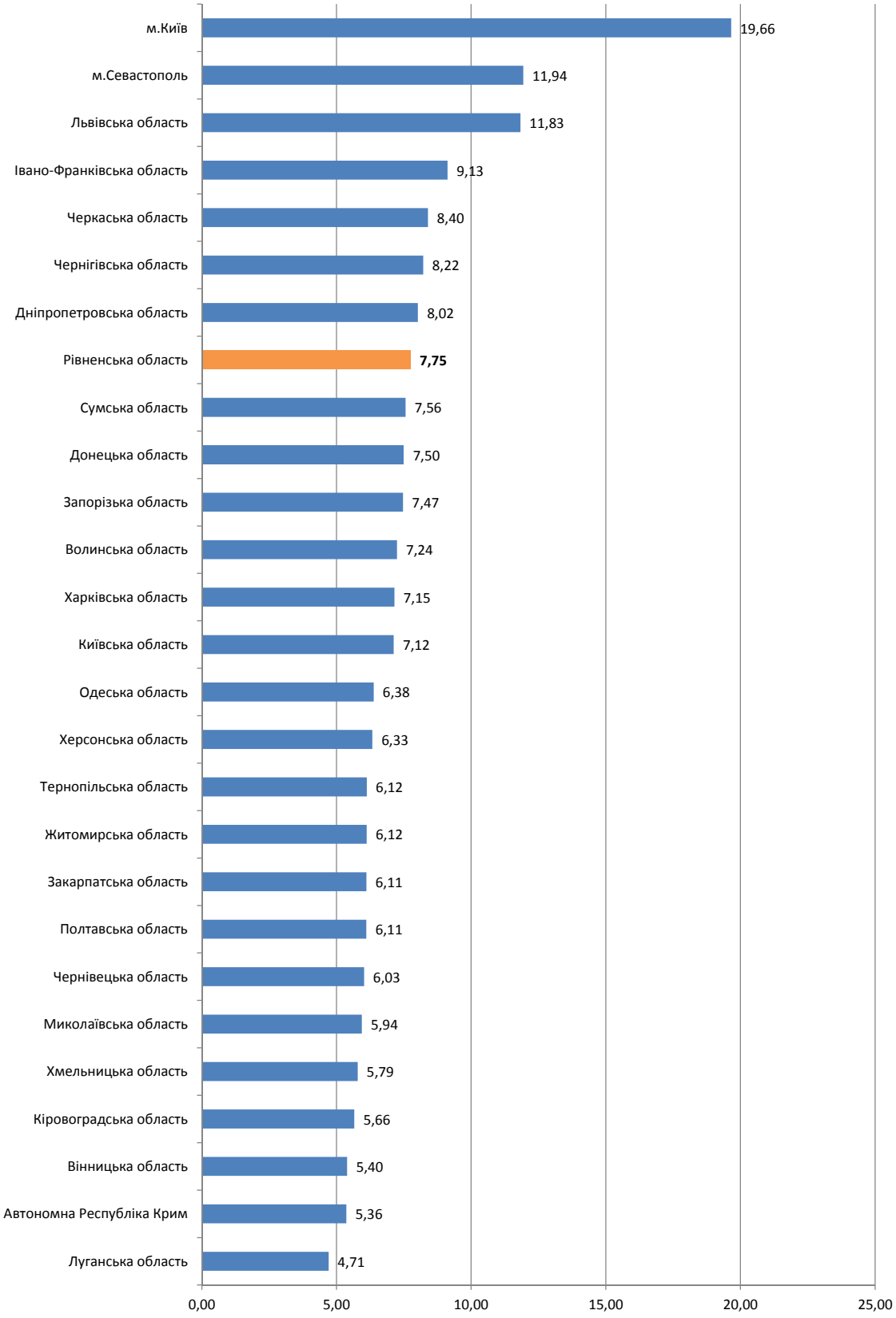

3.4.4. Тест із всесвітньої історії

3.4.4.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала)

Регіон	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	
Автономна Республіка Крим	42	11,41	92	25,00	66	17,93	85	23,10	44	11,96	22	5,98	10	2,72	4	1,09	2	0,54	1	0,27	**368**
Вінницька область	28	10,29	68	25,00	55	20,22	51	18,75	38	13,97	15	5,51	11	4,04	4	1,47	2	0,74	0	0,00	**272**
Волинська область	9	4,66	25	12,95	27	13,99	62	32,12	27	13,99	29	15,03	10	5,18	2	1,04	2	1,04	0	0,00	**193**
Дніпропетровська область	47	8,33	125	22,16	121	21,45	125	22,16	79	14,01	37	6,56	18	3,19	10	1,77	2	0,35	0	0,00	**564**
Донецька область	49	8,72	106	18,86	101	17,97	114	20,28	108	19,22	53	9,43	20	3,56	7	1,25	4	0,71	0	0,00	**562**
Житомирська область	35	10,51	63	18,92	51	15,32	92	27,63	51	15,32	24	7,21	10	3,00	5	1,50	2	0,60	0	0,00	**333**
Закарпатська область	34	10,63	62	19,38	66	20,63	87	27,19	37	11,56	20	6,25	8	2,50	2	0,63	3	0,94	1	0,31	**320**
Запорізька область	43	12,15	97	27,40	70	19,77	76	21,47	36	10,17	26	7,34	3	0,85	2	0,56	1	0,28	0	0,00	**354**
Івано-Франківська область	14	4,47	66	21,09	61	19,49	68	21,73	52	16,61	28	8,95	16	5,11	8	2,56	0	0,00	0	0,00	**313**
Київська область	43	13,19	68	20,86	71	21,78	68	20,86	46	14,11	16	4,91	6	1,84	5	1,53	3	0,92	0	0,00	**326**
Кіровоградська область	21	10,19	47	22,82	39	18,93	29	14,08	40	19,42	18	8,74	10	4,85	1	0,49	1	0,49	0	0,00	**206**
Луганська область	47	11,63	84	20,79	78	19,31	85	21,04	62	15,35	34	8,42	9	2,23	3	0,74	2	0,50	0	0,00	**404**
Львівська область	22	5,96	64	17,34	61	16,53	86	23,31	73	19,78	29	7,86	24	6,50	7	1,90	3	0,81	0	0,00	**369**
Миколаївська область	41	12,39	76	22,96	67	20,24	70	21,15	46	13,90	23	6,95	2	0,60	3	0,91	3	0,91	0	0,00	**331**
Одеська область	42	11,41	77	20,92	59	16,03	104	28,26	52	14,13	20	5,43	9	2,45	2	0,54	3	0,82	0	0,00	**368**
Полтавська область	25	11,26	51	22,97	40	18,02	40	18,02	28	12,61	21	9,46	7	3,15	7	3,15	3	1,35	0	0,00	**222**
Рівненська область	13	5,68	47	20,52	52	22,71	53	23,14	35	15,28	16	6,99	9	3,93	2	0,87	2	0,87	0	0,00	**229**
Сумська область	10	6,67	29	19,33	23	15,33	39	26,00	17	11,33	19	12,67	7	4,67	2	1,33	3	2,00	1	0,67	**150**
Тернопільська область	20	7,94	52	20,63	39	15,48	58	23,02	54	21,43	20	7,94	7	2,78	1	0,40	1	0,40	0	0,00	**252**
Харківська область	35	10,00	50	14,29	76	21,71	60	17,14	64	18,29	45	12,86	11	3,14	6	1,71	3	0,86	0	0,00	**350**
Херсонська область	22	10,05	53	24,20	49	22,37	46	21,00	27	12,33	15	6,85	4	1,83	2	0,91	1	0,46	0	0,00	**219**
Хмельницька область	25	9,12	54	19,71	51	18,61	50	18,25	58	21,17	27	9,85	6	2,19	2	0,73	1	0,36	0	0,00	**274**
Черкаська область	8	4,52	41	23,16	28	15,82	50	28,25	22	12,43	14	7,91	8	4,52	6	3,39	0	0,00	0	0,00	**177**
Чернівецька область	13	8,02	31	19,14	36	22,22	47	29,01	23	14,20	8	4,94	4	2,47	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**162**
Чернігівська область	17	7,69	54	24,43	50	22,62	38	17,19	33	14,93	15	6,79	10	4,52	4	1,81	0	0,00	0	0,00	**221**
м.Київ	75	8,77	124	14,50	147	17,19	174	20,35	147	17,19	103	12,05	46	5,38	24	2,81	13	1,52	2	0,23	**855**
м.Севастополь	1	2,38	5	11,90	8	19,05	11	26,19	8	19,05	6	14,29	3	7,14	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**42**
	781	**9,26**	**1 711**	**20,28**	**1 592**	**18,87**	**1 868**	**22,14**	**1 307**	**15,49**	**703**	**8,33**	**288**	**3,41**	**121**	**1,43**	**60**	**0,71**	**5**	**0,06**	**8 436**

** - відсоток осіб даного регіону, які взяли участь у тестуванні*

3.4.4.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів

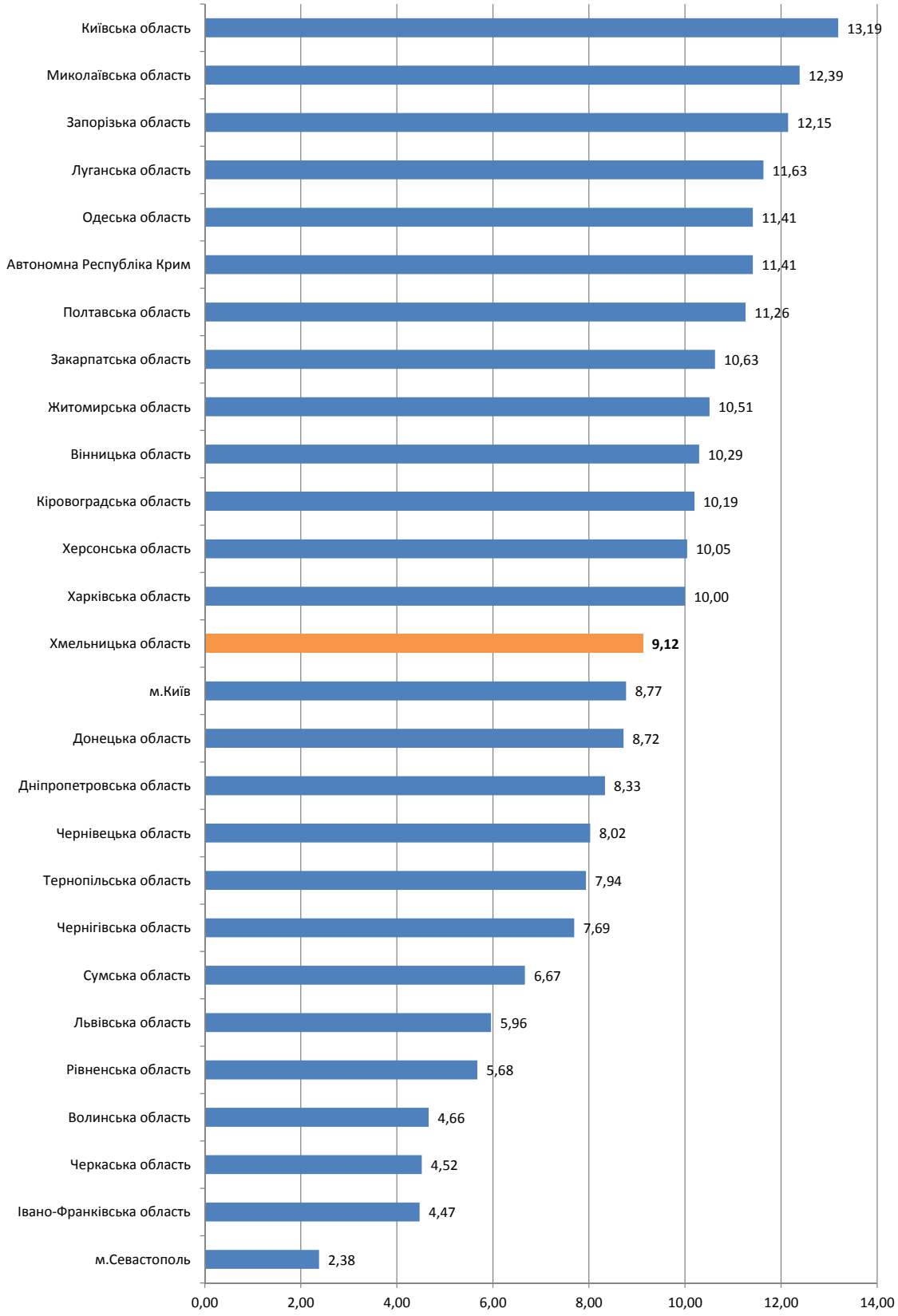

3.4.4.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів

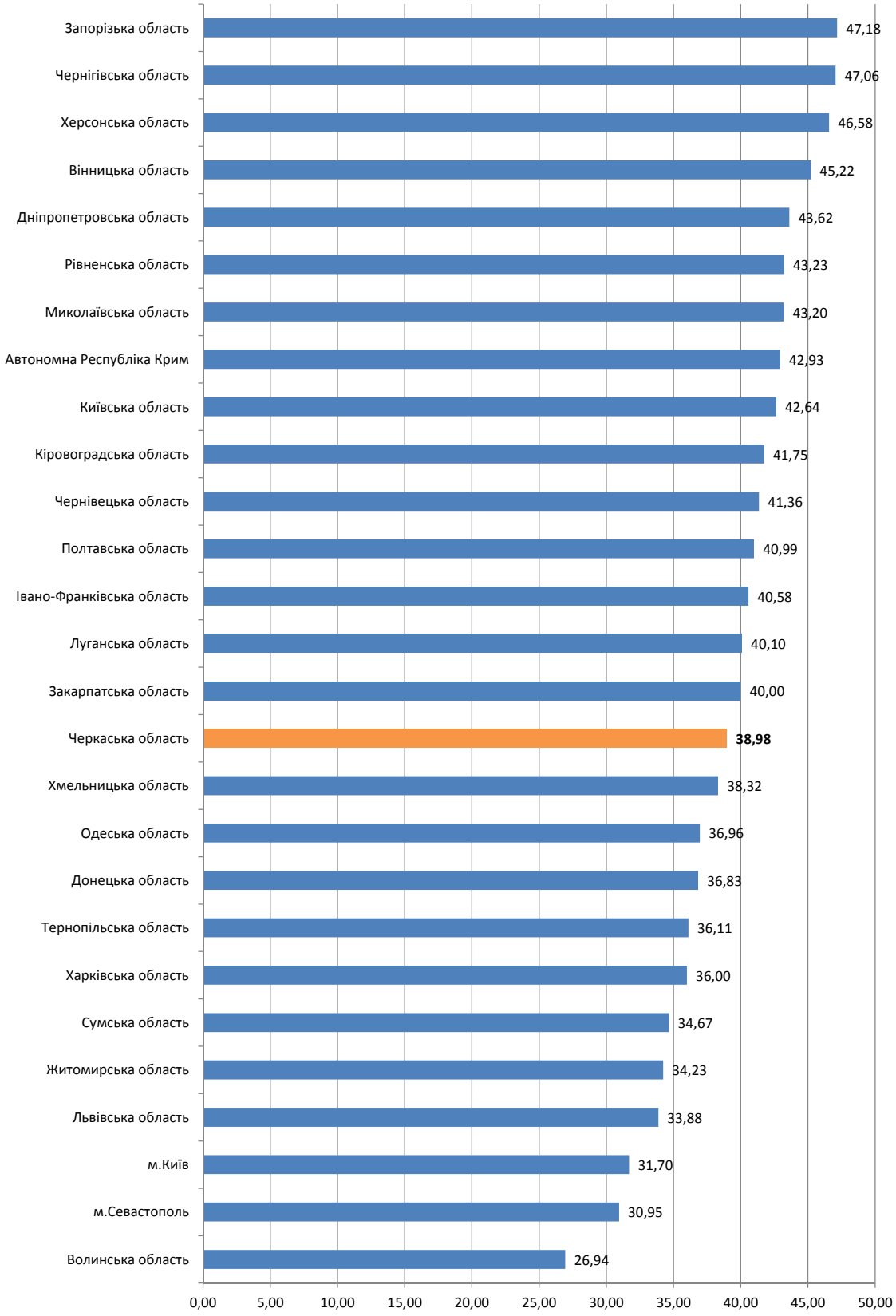

3.4.4.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів

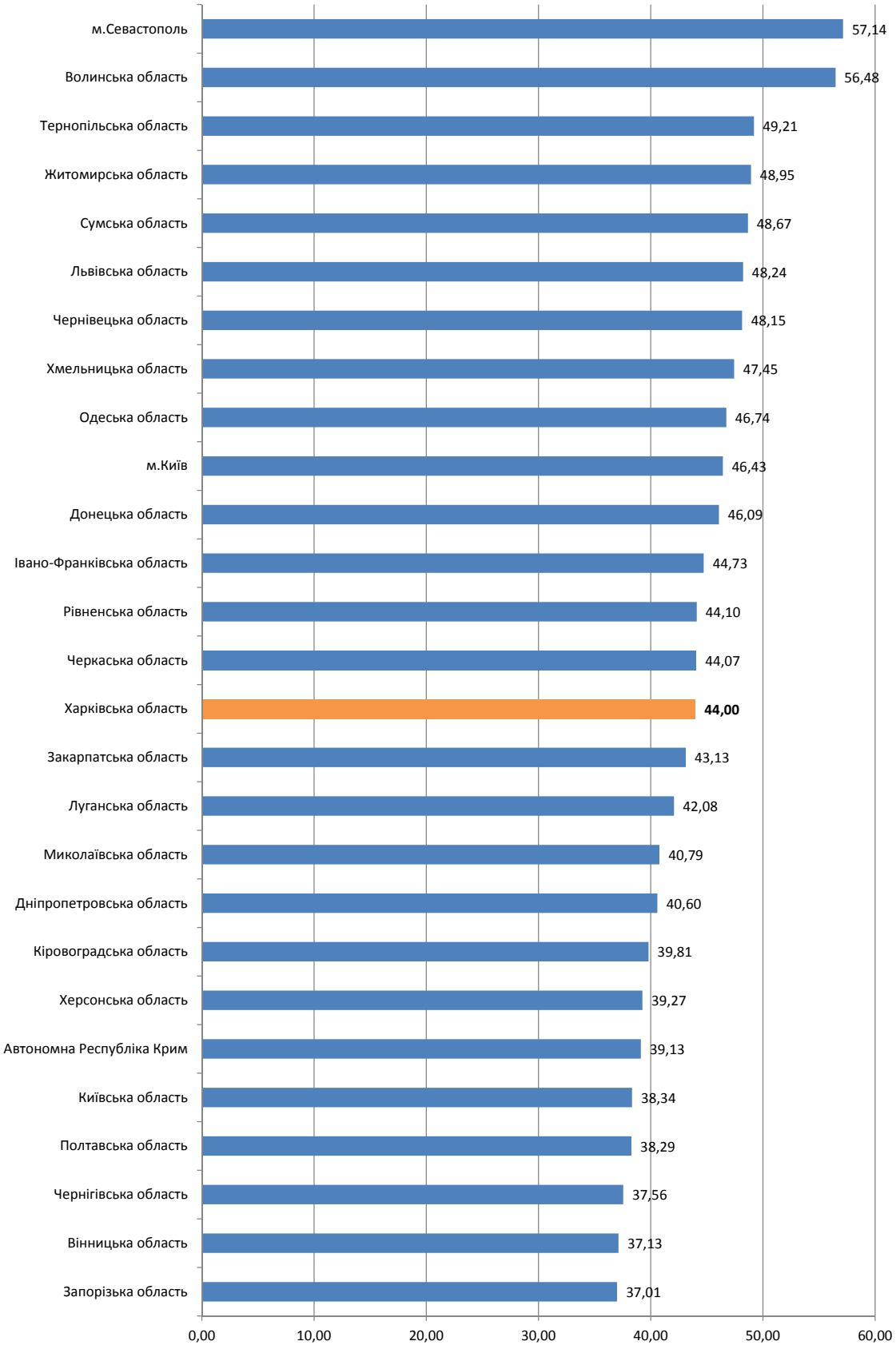

3.4.4.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів

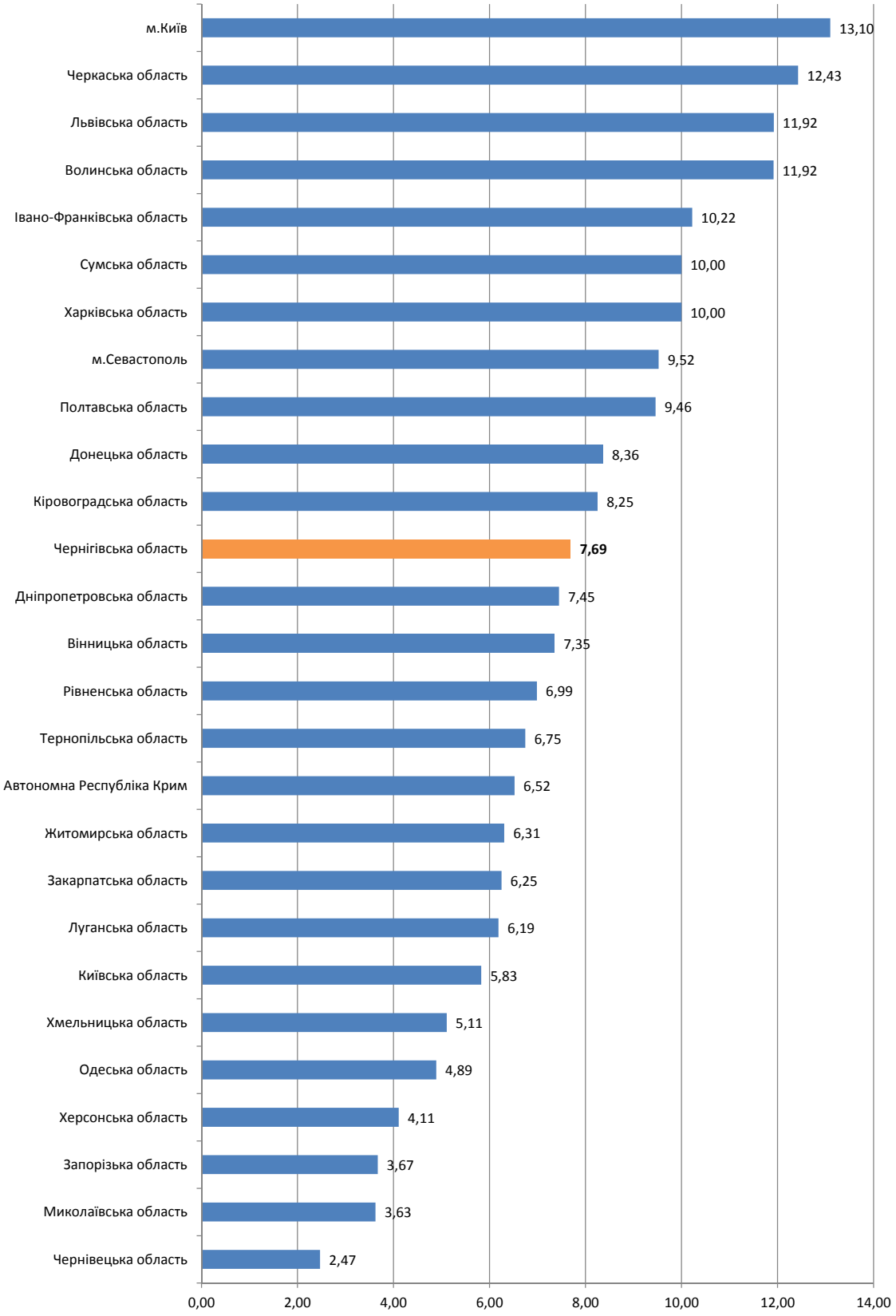

3.4.5. Тест із фізики

3.4.5.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала)

Регіон	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Автономна Республіка Крим	222	9,12	418	17,17	527	21,64	619	25,42	364	14,95	179	7,35	69	2,83	27	1,11	10	0,41	0	0,00	**2 435**
Вінницька область	212	9,06	430	18,37	510	21,79	514	21,96	379	16,19	200	8,54	59	2,52	24	1,03	12	0,51	1	0,04	**2 341**
Волинська область	106	8,23	234	18,17	279	21,66	319	24,77	189	14,67	106	8,23	35	2,72	7	0,54	11	0,85	2	0,16	**1 288**
Дніпропетровська область	432	8,21	898	17,06	1 099	20,88	1 276	24,24	828	15,73	446	8,47	185	3,51	57	1,08	40	0,76	3	0,06	**5 264**
Донецька область	395	7,19	933	16,99	1 158	21,09	1 396	25,42	926	16,86	435	7,92	169	3,08	42	0,76	36	0,66	2	0,04	**5 492**
Житомирська область	162	9,55	317	18,68	402	23,69	412	24,28	216	12,73	125	7,37	36	2,12	20	1,18	6	0,35	1	0,06	**1 697**
Закарпатська область	74	7,49	181	18,32	214	21,66	255	25,81	146	14,78	78	7,89	28	2,83	6	0,61	5	0,51	1	0,10	**988**
Запорізька область	210	8,00	462	17,59	584	22,24	636	24,22	402	15,31	195	7,43	74	2,82	30	1,14	31	1,18	2	0,08	**2 626**
Івано-Франківська область	114	7,20	249	15,73	300	18,95	393	24,83	266	16,80	157	9,92	58	3,66	24	1,52	21	1,33	1	0,06	**1 583**
Київська область	185	7,58	413	16,92	473	19,38	612	25,07	385	15,77	239	9,79	87	3,56	29	1,19	17	0,70	1	0,04	**2 441**
Кіровоградська область	115	9,30	240	19,40	280	22,64	306	24,74	186	15,04	64	5,17	29	2,34	8	0,65	9	0,73	0	0,00	**1 237**
Луганська область	256	9,69	512	19,38	653	24,72	637	24,11	365	13,82	136	5,15	51	1,93	19	0,72	13	0,49	0	0,00	**2 642**
Львівська область	212	7,50	412	14,57	475	16,80	673	23,81	477	16,87	326	11,53	130	4,60	74	2,62	44	1,56	4	0,14	**2 827**
Миколаївська область	174	9,84	320	18,10	405	22,91	434	24,55	244	13,80	129	7,30	42	2,38	10	0,57	10	0,57	0	0,00	**1 768**
Одеська область	310	9,81	592	18,74	672	21,27	807	25,55	463	14,66	206	6,52	72	2,28	26	0,82	9	0,28	2	0,06	**3 159**
Полтавська область	221	7,76	577	20,26	602	21,14	708	24,86	436	15,31	214	7,51	61	2,14	14	0,49	13	0,46	2	0,07	**2 848**
Рівненська область	159	8,44	333	17,67	370	19,63	434	23,02	284	15,07	193	10,24	76	4,03	19	1,01	16	0,85	1	0,05	**1 885**
Сумська область	195	9,46	372	18,05	454	22,03	509	24,70	301	14,60	157	7,62	51	2,47	14	0,68	7	0,34	1	0,05	**2 061**
Тернопільська область	110	8,39	237	18,08	300	22,88	293	22,35	199	15,18	90	6,86	46	3,51	14	1,07	21	1,60	1	0,08	**1 311**
Харківська область	372	8,46	774	17,61	944	21,47	1 117	25,41	683	15,54	345	7,85	99	2,25	33	0,75	28	0,64	1	0,02	**4 396**
Херсонська область	126	9,02	254	18,18	295	21,12	332	23,77	215	15,39	102	7,30	46	3,29	17	1,22	9	0,64	1	0,07	**1 397**
Хмельницька область	193	10,75	367	20,43	372	20,71	447	24,89	225	12,53	119	6,63	44	2,45	15	0,84	12	0,67	2	0,11	**1 796**
Черкаська область	94	6,00	243	15,51	309	19,72	387	24,70	292	18,63	133	8,49	67	4,28	31	1,98	10	0,64	1	0,06	**1 567**
Чернівецька область	69	10,25	114	16,94	148	21,99	162	24,07	99	14,71	50	7,43	17	2,53	6	0,89	6	0,89	2	0,30	**673**
Чернігівська область	159	9,22	319	18,50	334	19,37	402	23,32	260	15,08	159	9,22	49	2,84	22	1,28	20	1,16	0	0,00	**1 724**
м.Київ	130	3,79	313	9,13	460	13,42	668	19,49	669	19,52	601	17,54	330	9,63	131	3,82	116	3,38	9	0,26	**3 427**
м.Севастополь	30	4,37	86	12,52	126	18,34	189	27,51	135	19,65	82	11,94	22	3,20	9	1,31	6	0,87	2	0,29	**687**
	5 037	**8,18**	**10 600**	**17,22**	**12 745**	**20,70**	**14 937**	**24,26**	**9 634**	**15,65**	**5 266**	**8,55**	**2 032**	**3,30**	**728**	**1,18**	**538**	**0,87**	**43**	**0,07**	**61 560**

** - відсоток осіб даного регіону, які взяли участь у тестуванні*

3.4.5.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів

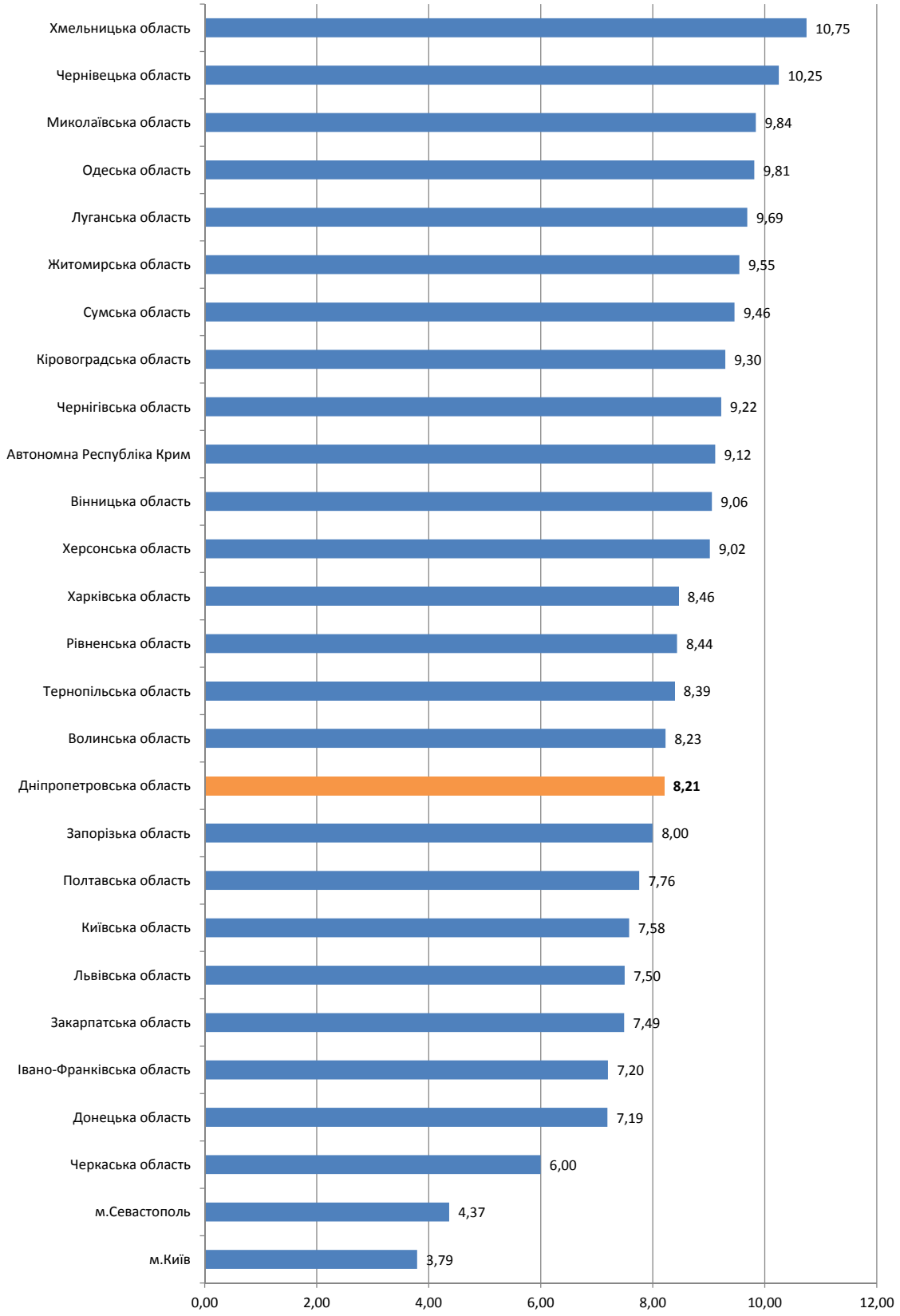

3.4.5.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів

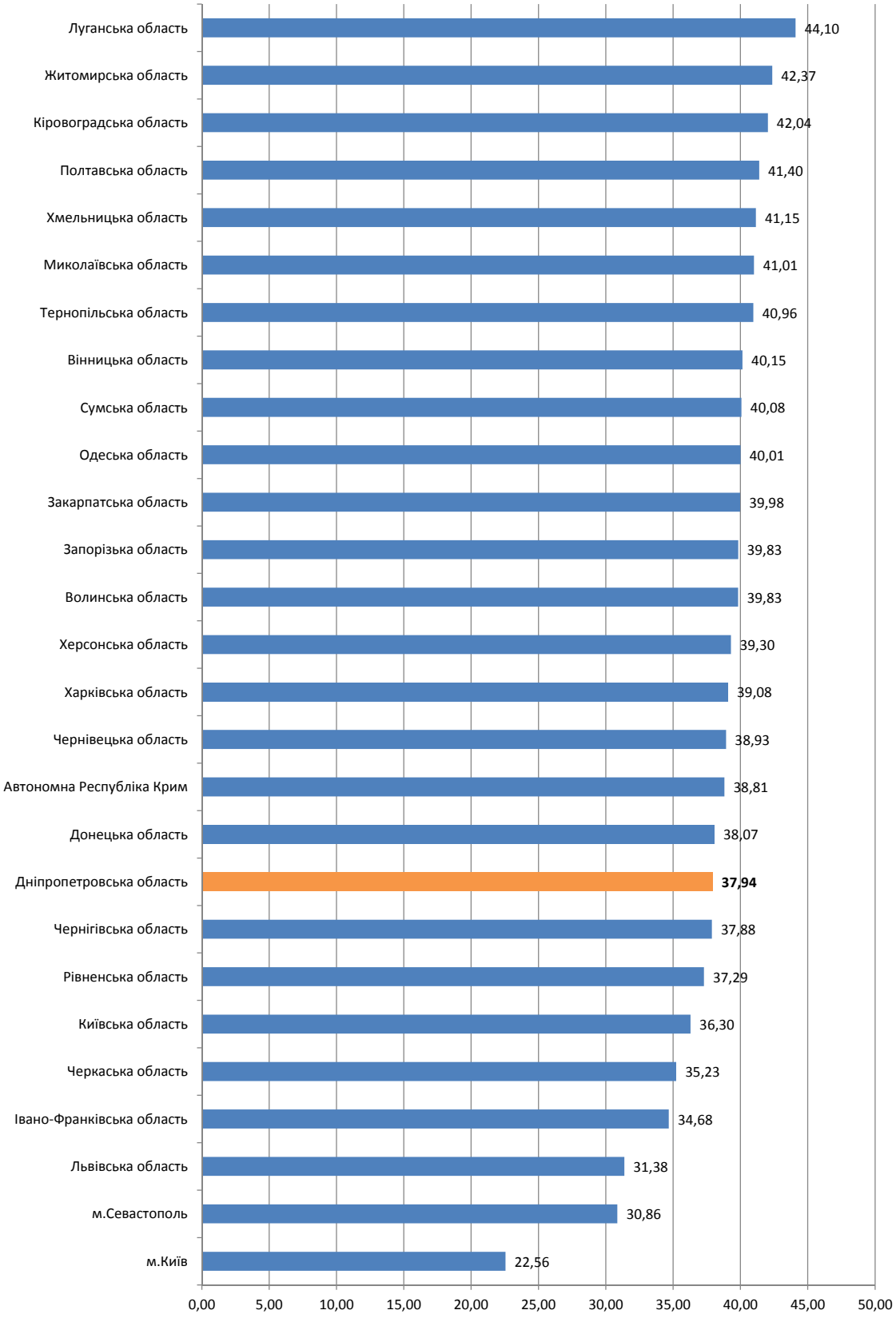

3.4.5.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів

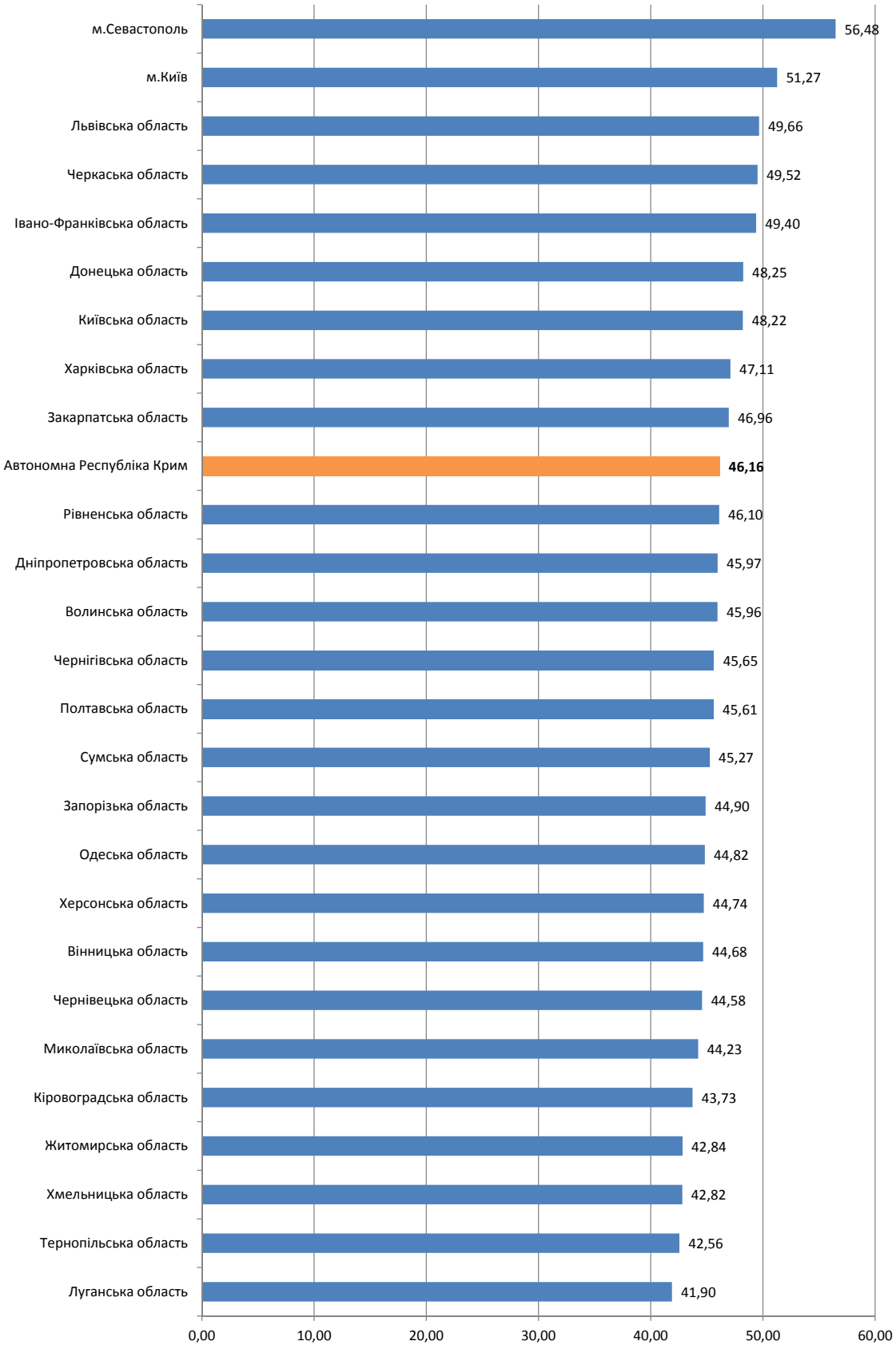

3.4.5.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів

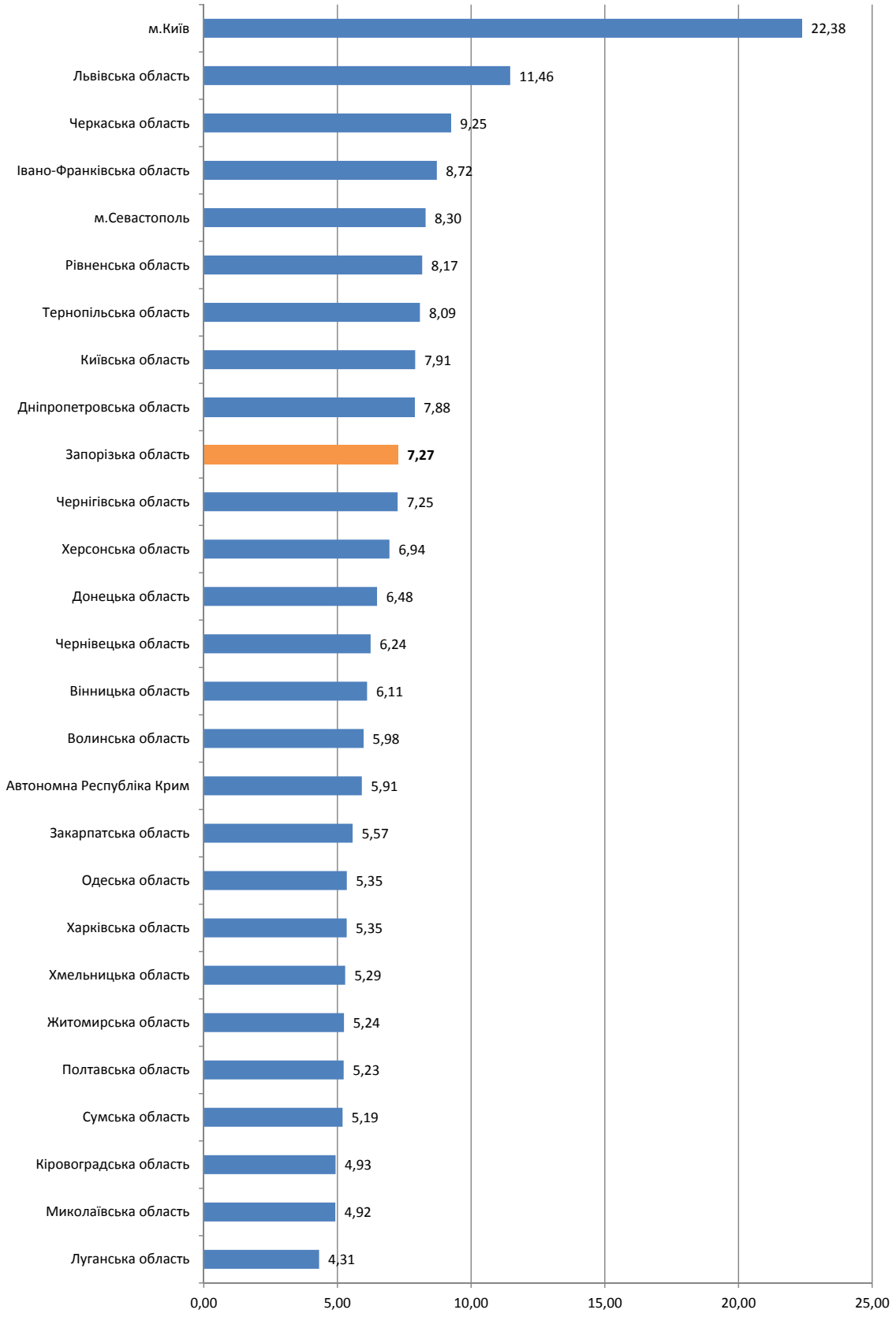

3.4.6. Тест із хімії

3.4.6.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала)

Регіон	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Автономна Республіка Крим	259	11,32	493	21,56	499	21,82	429	18,76	309	13,51	186	8,13	71	3,10	21	0,92	19	0,83	1	0,04	**2 287**
Вінницька область	184	10,87	330	19,49	353	20,85	329	19,43	244	14,41	160	9,45	52	3,07	25	1,48	16	0,95	0	0,00	**1 693**
Волинська область	63	5,88	185	17,27	199	18,58	235	21,94	187	17,46	122	11,39	46	4,30	14	1,31	17	1,59	3	0,28	**1 071**
Дніпропетровська область	454	12,56	839	23,21	747	20,66	675	18,67	493	13,64	248	6,86	99	2,74	34	0,94	25	0,69	1	0,03	**3 615**
Донецька область	315	9,10	658	19,00	737	21,28	774	22,35	555	16,03	261	7,54	107	3,09	29	0,84	26	0,75	1	0,03	**3 463**
Житомирська область	174	10,02	375	21,59	377	21,70	355	20,44	257	14,80	122	7,02	48	2,76	17	0,98	12	0,69	0	0,00	**1 737**
Закарпатська область	153	13,00	235	19,97	220	18,69	223	18,95	166	14,10	102	8,67	49	4,16	18	1,53	11	0,93	0	0,00	**1 177**
Запорізька область	205	11,36	400	22,16	356	19,72	374	20,72	251	13,91	128	7,09	55	3,05	19	1,05	14	0,78	3	0,17	**1 805**
Івано-Франківська область	153	9,48	298	18,46	305	18,90	321	19,89	268	16,60	134	8,30	88	5,45	26	1,61	20	1,24	1	0,06	**1 614**
Київська область	212	11,61	424	23,22	381	20,87	370	20,26	261	14,29	111	6,08	44	2,41	13	0,71	10	0,55	0	0,00	**1 826**
Кіровоградська область	117	11,46	242	23,70	234	22,92	194	19,00	140	13,71	70	6,86	14	1,37	6	0,59	4	0,39	0	0,00	**1 021**
Луганська область	231	10,73	464	21,55	445	20,67	458	21,27	325	15,10	150	6,97	54	2,51	12	0,56	14	0,65	0	0,00	**2 153**
Львівська область	224	7,61	421	14,31	454	15,43	544	18,48	557	18,93	360	12,23	199	6,76	98	3,33	82	2,79	4	0,14	**2 943**
Миколаївська область	141	12,86	221	20,16	252	22,99	220	20,07	146	13,32	73	6,66	29	2,65	6	0,55	8	0,73	0	0,00	**1 096**
Одеська область	234	10,48	454	20,34	476	21,33	452	20,25	341	15,28	168	7,53	70	3,14	18	0,81	17	0,76	2	0,09	**2 232**
Полтавська область	156	11,10	357	25,41	335	23,84	268	19,07	158	11,25	90	6,41	28	1,99	6	0,43	6	0,43	1	0,07	**1 405**
Рівненська область	106	7,62	279	20,06	271	19,48	280	20,13	229	16,46	144	10,35	47	3,38	18	1,29	16	1,15	1	0,07	**1 391**
Сумська область	158	11,27	307	21,90	325	23,18	298	21,26	175	12,48	89	6,35	33	2,35	6	0,43	10	0,71	1	0,07	**1 402**
Тернопільська область	103	8,27	232	18,62	243	19,50	268	21,51	211	16,93	110	8,83	42	3,37	20	1,61	16	1,28	1	0,08	**1 246**
Харківська область	260	10,87	466	19,48	432	18,06	467	19,52	416	17,39	210	8,78	87	3,64	27	1,13	24	1,00	3	0,13	**2 392**
Херсонська область	144	12,22	245	20,80	253	21,48	271	23,01	142	12,05	80	6,79	24	2,04	10	0,85	7	0,59	2	0,17	**1 178**
Хмельницька область	170	11,27	295	19,56	292	19,36	302	20,03	249	16,51	114	7,56	50	3,32	24	1,59	12	0,80	0	0,00	**1 508**
Черкаська область	140	9,50	315	21,38	329	22,34	317	21,52	198	13,44	105	7,13	46	3,12	12	0,81	10	0,68	1	0,07	**1 473**
Чернівецька область	90	11,58	140	18,02	183	23,55	157	20,21	105	13,51	63	8,11	26	3,35	7	0,90	6	0,77	0	0,00	**777**
Чернігівська область	106	10,21	204	19,65	211	20,33	195	18,79	160	15,41	86	8,29	44	4,24	14	1,35	17	1,64	1	0,10	**1 038**
м.Київ	132	6,90	281	14,70	347	18,15	424	22,18	332	17,36	229	11,98	91	4,76	31	1,62	42	2,20	3	0,16	**1 912**
м.Севастополь	13	4,96	44	16,79	49	18,70	55	20,99	48	18,32	33	12,60	12	4,58	4	1,53	4	1,53	0	0,00	**262**
	4 697	**10,27**	**9 204**	**20,13**	**9 305**	**20,35**	**9 255**	**20,24**	**6 923**	**15,14**	**3 748**	**8,20**	**1 555**	**3,40**	**535**	**1,17**	**465**	**1,02**	**30**	**0,07**	**45 717**

** - відсоток осіб даного регіону, які взяли участь у тестуванні*

3.4.6.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів

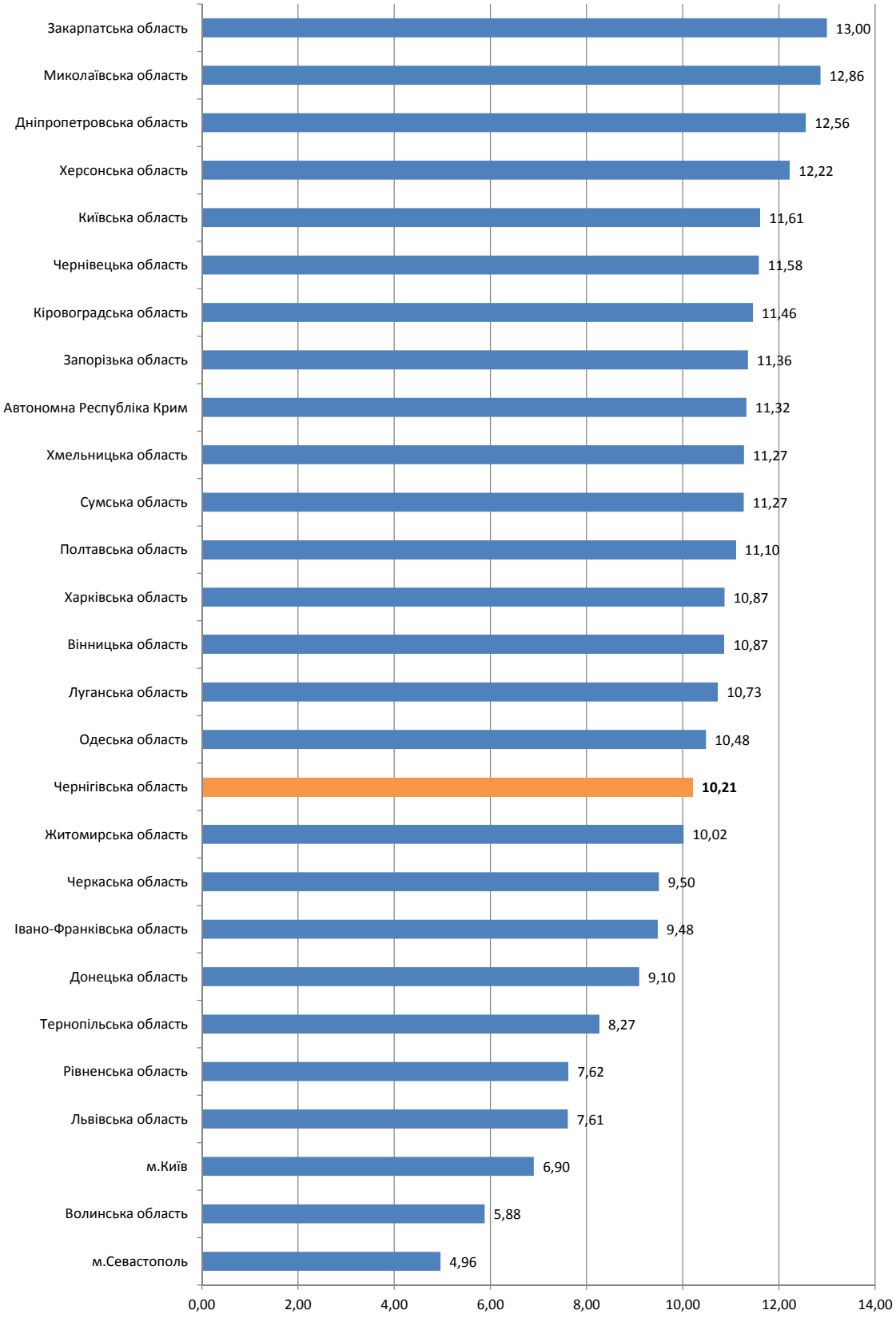

3.4.6.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів

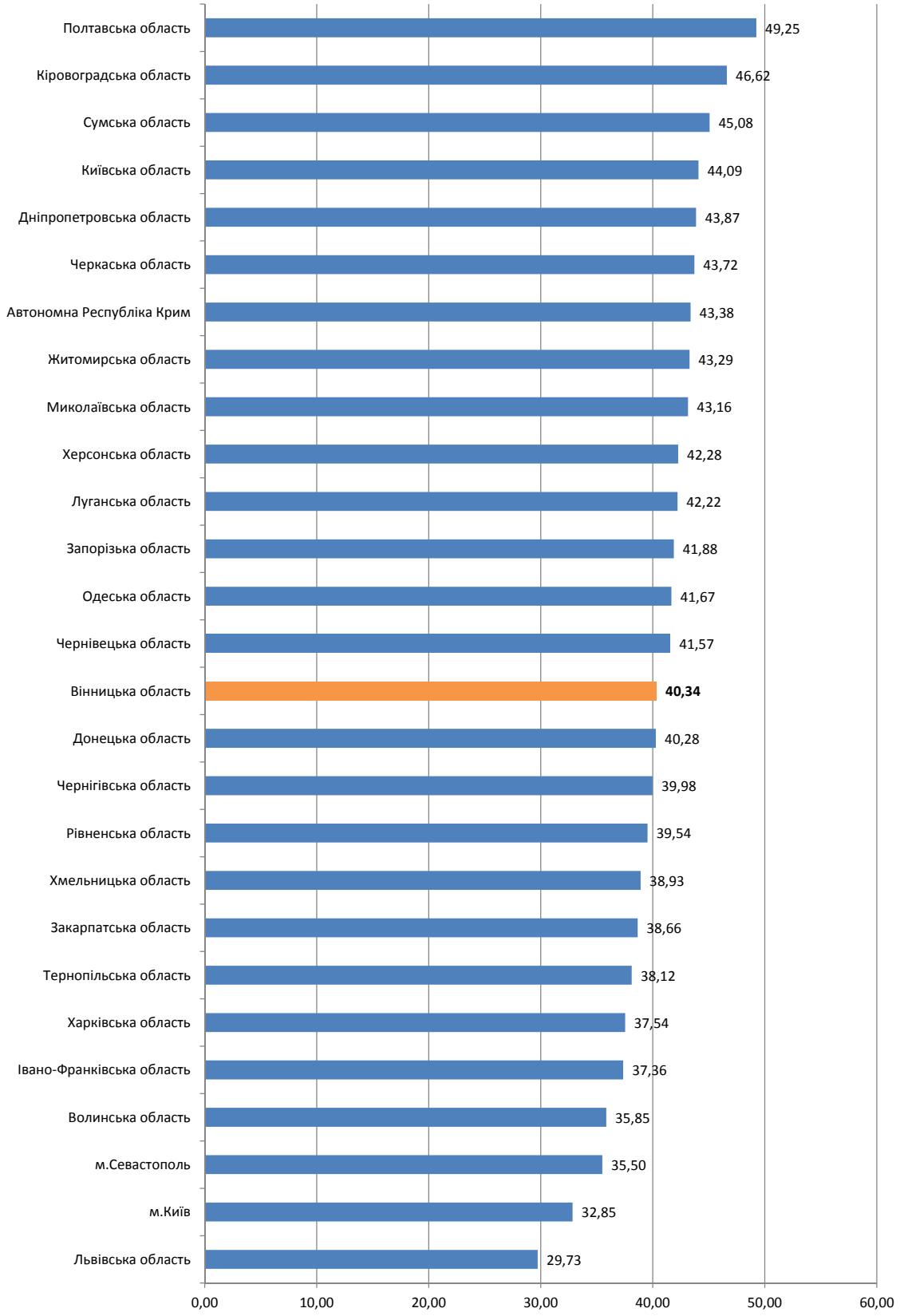

3.4.6.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів

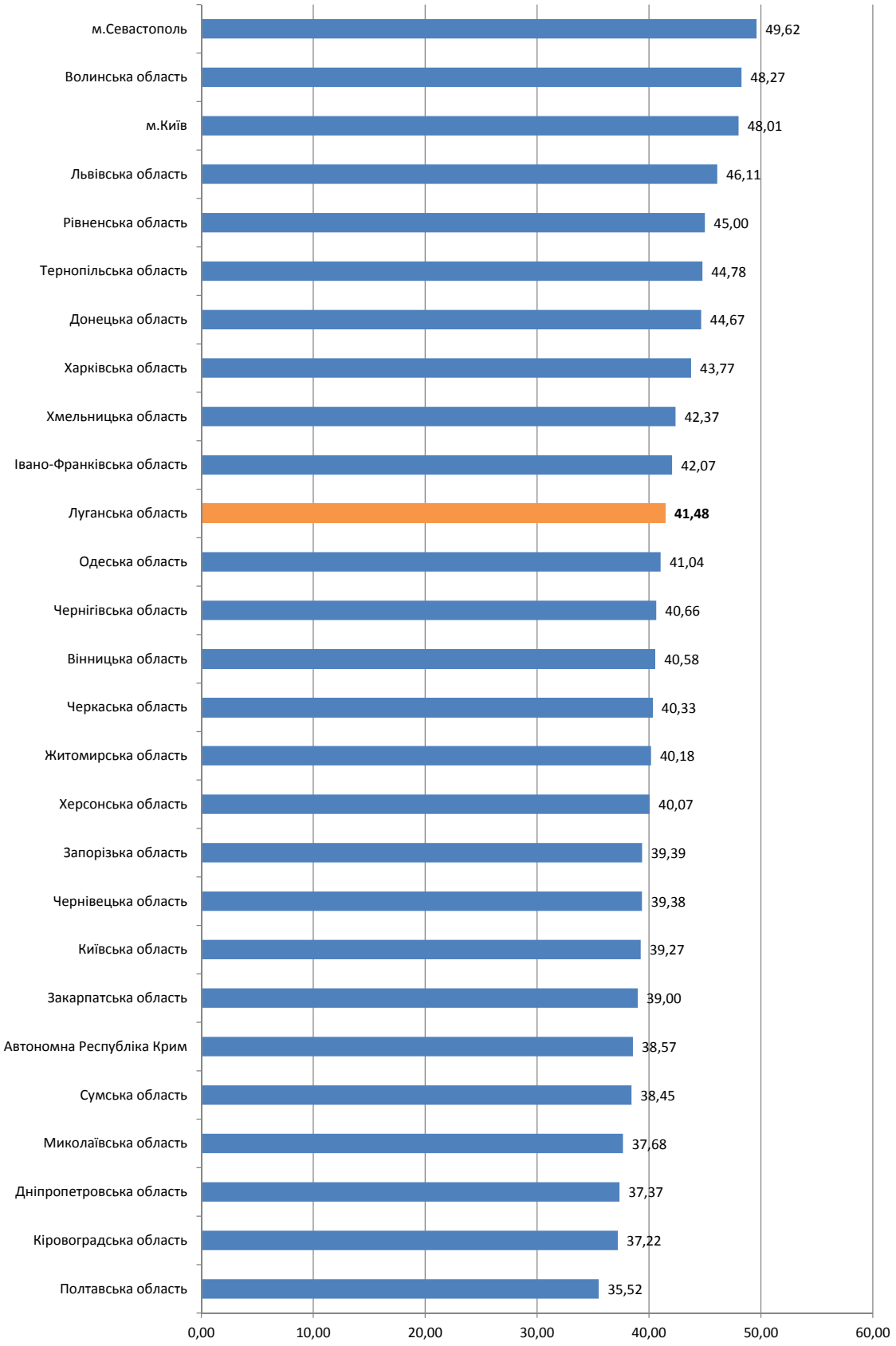

3.4.6.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів

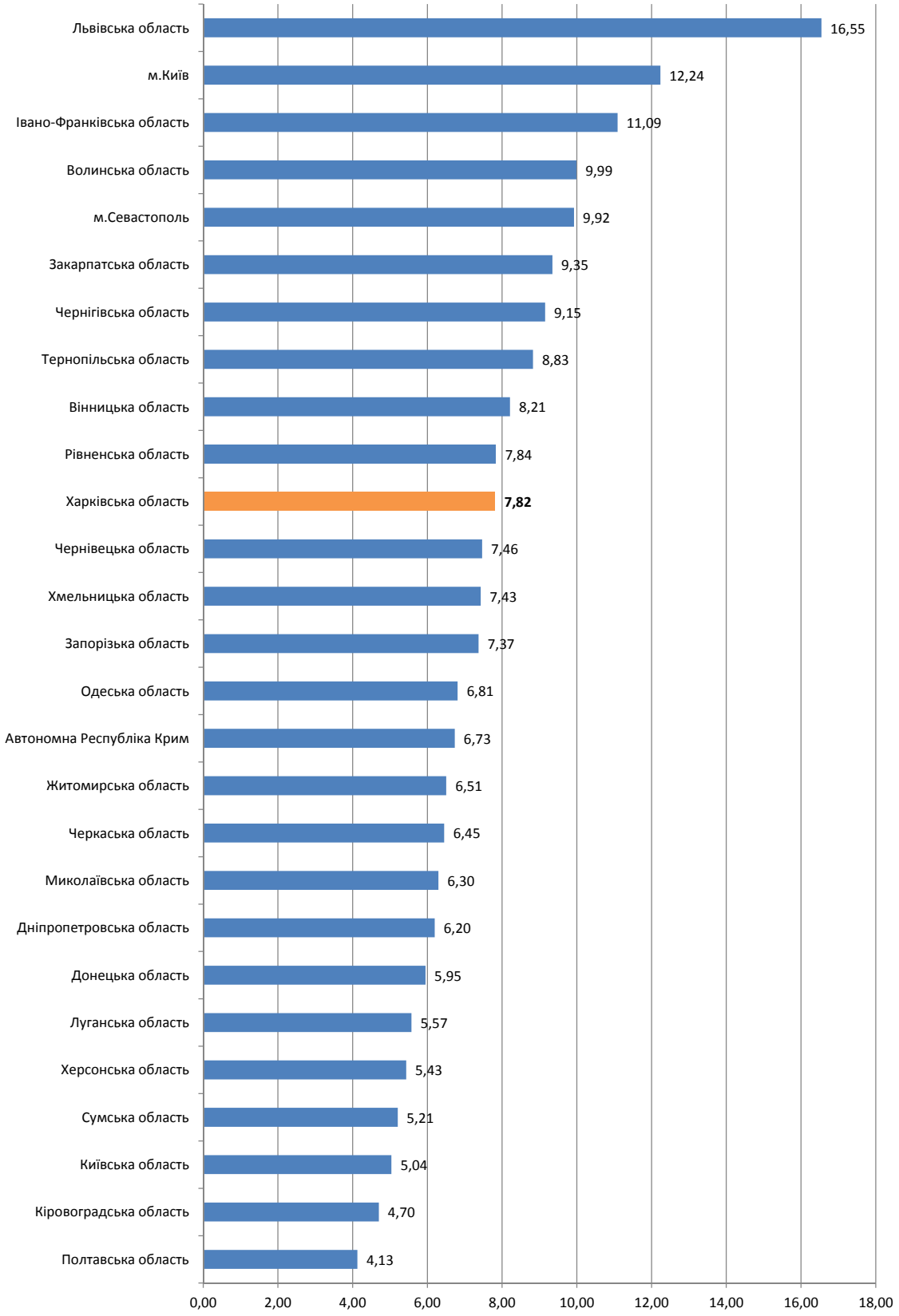

3.4.7. Тест із біології

3.4.7.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала)

Регіон	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Автономна Республіка Крим	378	8,16	863	18,63	982	21,20	1 001	21,61	773	16,68	370	7,99	173	3,73	60	1,30	31	0,67	2	0,04	**4 633**
Вінницька область	345	8,63	777	19,43	879	21,98	853	21,33	644	16,10	299	7,48	118	2,95	59	1,48	25	0,63	1	0,03	**4 000**
Волинська область	210	7,32	521	18,16	642	22,38	603	21,02	490	17,08	219	7,63	110	3,83	45	1,57	28	0,98	1	0,03	**2 869**
Дніпропетровська область	676	9,97	1 378	20,33	1 481	21,85	1 451	21,41	1 025	15,12	491	7,24	180	2,66	62	0,91	34	0,50	0	0,00	**6 778**
Донецька область	518	8,26	1 112	17,73	1 266	20,18	1 347	21,47	1 043	16,63	563	8,97	261	4,16	93	1,48	65	1,04	5	0,08	**6 273**
Житомирська область	468	10,85	880	20,41	976	22,63	902	20,92	616	14,29	285	6,61	114	2,64	55	1,28	16	0,37	0	0,00	**4 312**
Закарпатська область	348	12,67	604	22,00	565	20,58	498	18,14	362	13,18	209	7,61	101	3,68	37	1,35	22	0,80	0	0,00	**2 746**
Запорізька область	368	9,88	748	20,08	777	20,85	744	19,97	603	16,18	280	7,51	122	3,27	51	1,37	30	0,81	3	0,08	**3 726**
Івано-Франківська область	257	7,86	615	18,80	671	20,51	623	19,05	542	16,57	292	8,93	157	4,80	56	1,71	49	1,50	9	0,28	**3 271**
Київська область	386	9,29	829	19,96	925	22,27	871	20,97	628	15,12	313	7,54	129	3,11	49	1,18	23	0,55	0	0,00	**4 153**
Кіровоградська область	273	10,71	566	22,20	633	24,82	491	19,25	345	13,53	143	5,61	68	2,67	20	0,78	11	0,43	0	0,00	**2 550**
Луганська область	326	8,14	755	18,86	889	22,20	836	20,88	654	16,33	344	8,59	126	3,15	49	1,22	24	0,60	1	0,02	**4 004**
Львівська область	421	7,51	881	15,72	1 041	18,58	1 050	18,74	954	17,03	636	11,35	372	6,64	148	2,64	91	1,62	9	0,16	**5 603**
Миколаївська область	368	11,99	753	24,54	703	22,91	578	18,84	391	12,74	170	5,54	59	1,92	29	0,95	17	0,55	0	0,00	**3 068**
Одеська область	486	11,22	903	20,85	947	21,87	815	18,82	612	14,13	344	7,94	138	3,19	60	1,39	26	0,60	0	0,00	**4 331**
Полтавська область	322	8,79	725	19,79	819	22,35	766	20,91	589	16,08	288	7,86	117	3,19	27	0,74	11	0,30	0	0,00	**3 664**
Рівненська область	314	8,55	728	19,83	857	23,34	757	20,62	580	15,80	268	7,30	97	2,64	41	1,12	27	0,74	3	0,08	**3 672**
Сумська область	266	8,35	624	19,60	726	22,80	681	21,39	529	16,61	230	7,22	73	2,29	38	1,19	16	0,50	1	0,03	**3 184**
Тернопільська область	161	6,65	416	17,18	508	20,97	515	21,26	404	16,68	211	8,71	129	5,33	39	1,61	37	1,53	2	0,08	**2 422**
Харківська область	455	9,34	910	18,67	1 049	21,53	1 003	20,58	804	16,50	394	8,09	149	3,06	73	1,50	33	0,68	3	0,06	**4 873**
Херсонська область	312	10,23	676	22,16	708	23,21	612	20,07	465	15,25	181	5,93	57	1,87	28	0,92	11	0,36	0	0,00	**3 050**
Хмельницька область	264	8,11	628	19,29	734	22,54	686	21,07	495	15,20	259	7,95	112	3,44	44	1,35	30	0,92	4	0,12	**3 256**
Черкаська область	267	8,23	626	19,29	745	22,96	686	21,14	526	16,21	251	7,73	87	2,68	41	1,26	14	0,43	2	0,06	**3 245**
Чернівецька область	192	10,98	330	18,87	374	21,38	341	19,50	271	15,49	142	8,12	60	3,43	14	0,80	23	1,32	2	0,11	**1 749**
Чернігівська область	251	8,63	575	19,77	695	23,90	608	20,91	448	15,41	203	6,98	68	2,34	35	1,20	24	0,83	1	0,03	**2 908**
м.Київ	291	7,00	597	14,37	739	17,79	815	19,61	807	19,42	529	12,73	217	5,22	94	2,26	62	1,49	4	0,10	**4 155**
м.Севастополь	23	4,52	61	11,98	94	18,47	108	21,22	103	20,24	74	14,54	23	4,52	15	2,95	8	1,57	0	0,00	**509**
	8 946	**9,04**	**19 081**	**19,27**	**21 425**	**21,64**	**20 241**	**20,44**	**15 703**	**15,86**	**7 988**	**8,07**	**3 417**	**3,45**	**1 362**	**1,38**	**788**	**0,80**	**53**	**0,05**	**99 004**

** - відсоток осіб даного регіону, які взяли участь у тестуванні*

3.4.7.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів

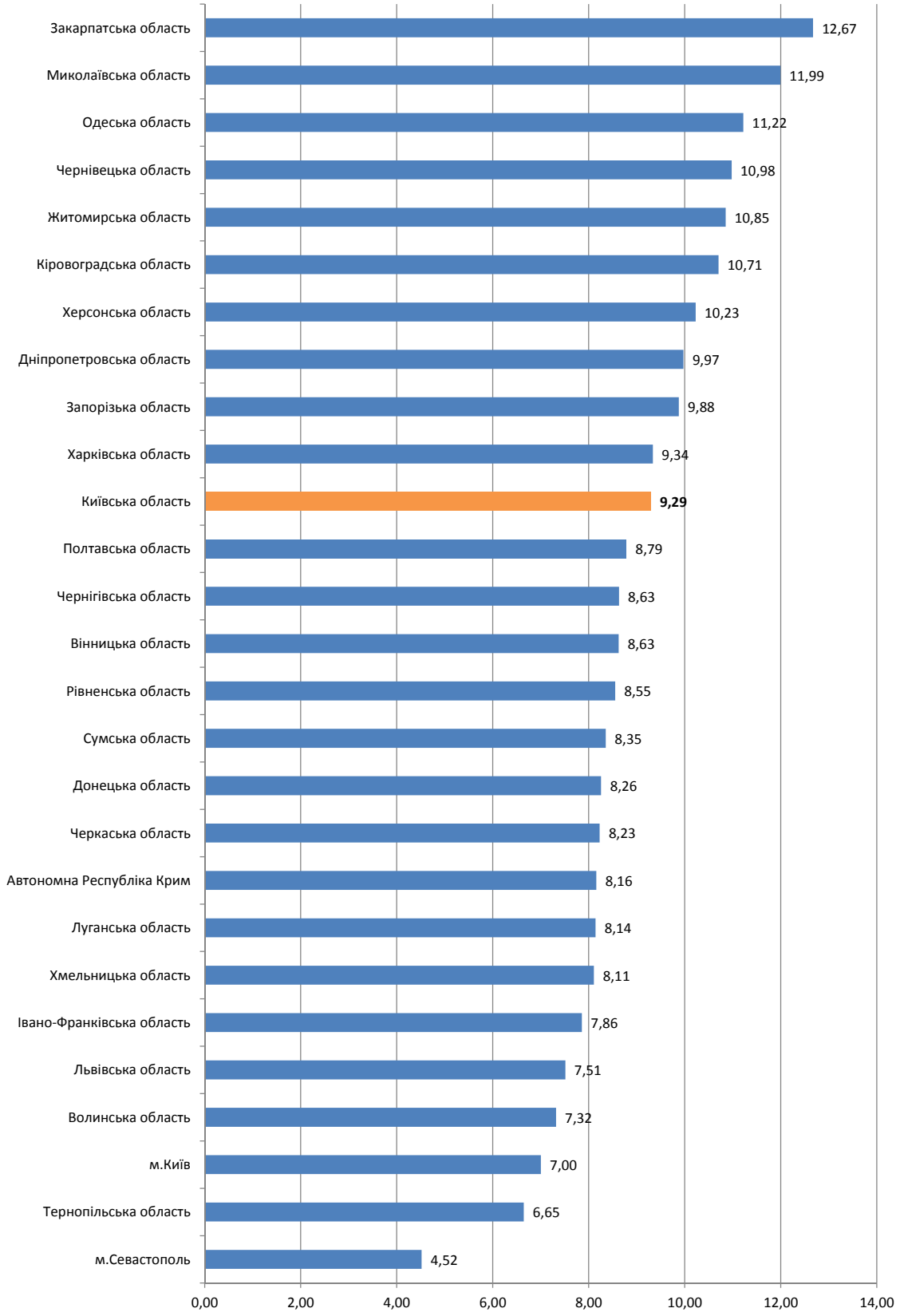

3.4.7.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів

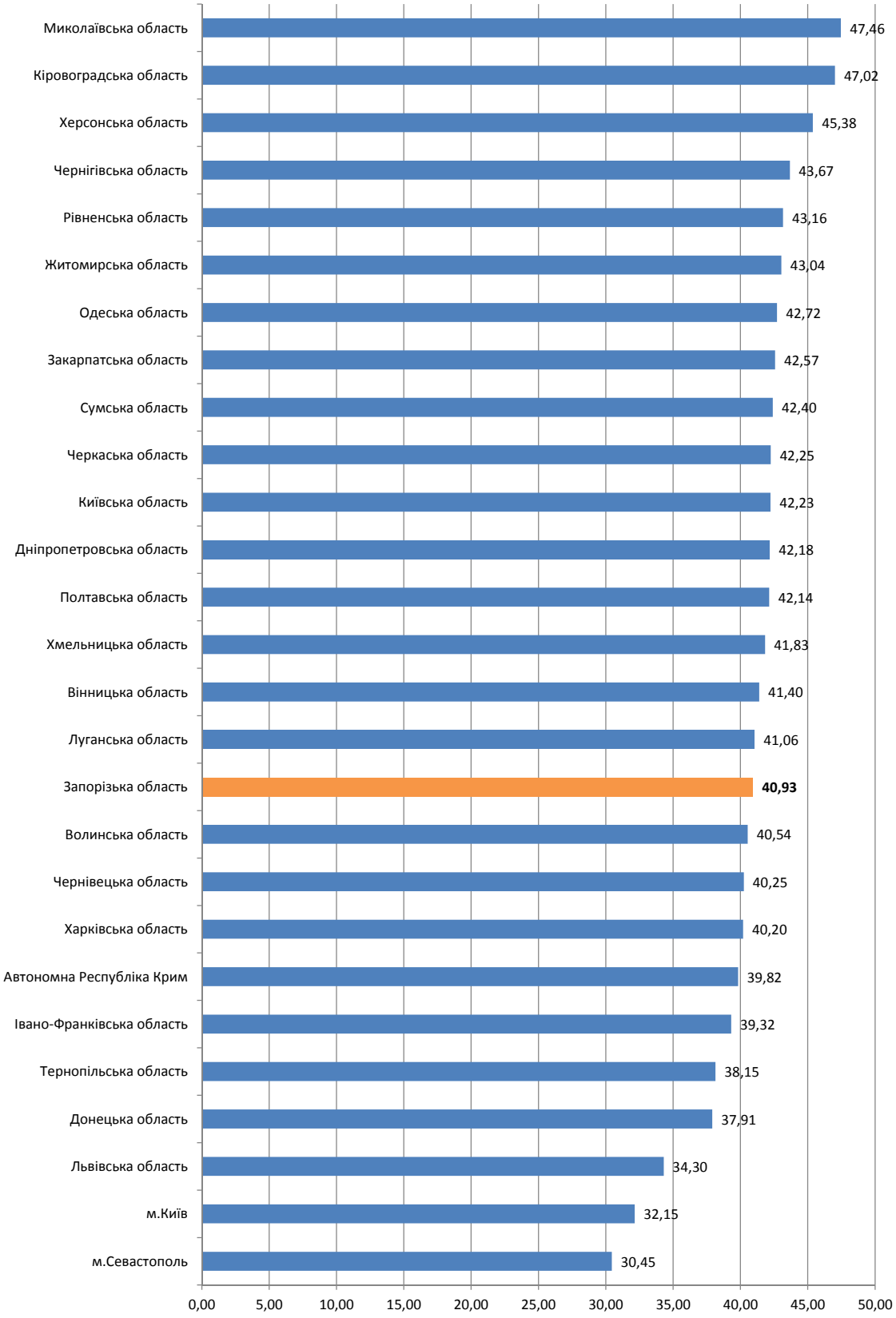

3.4.7.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів

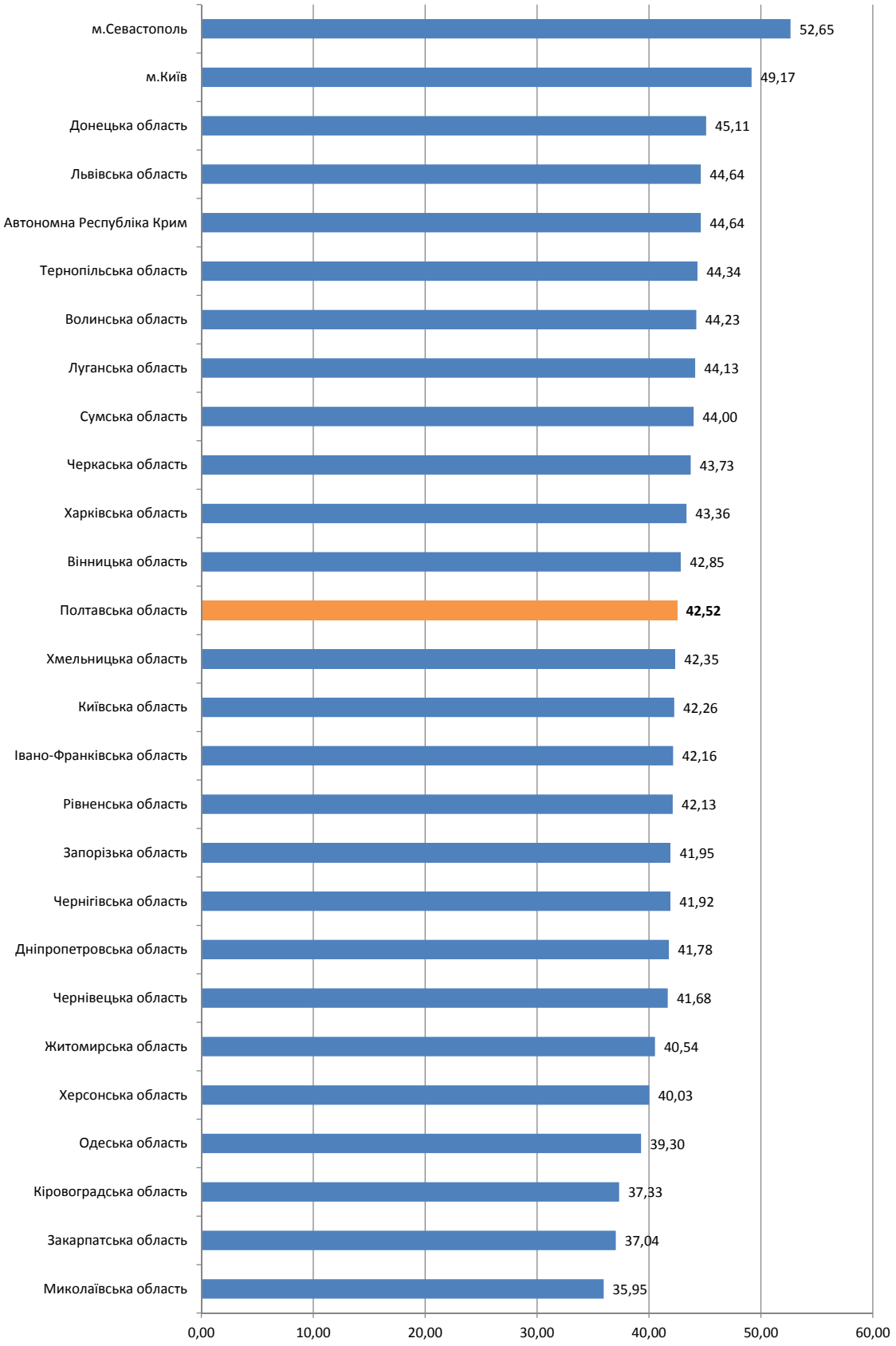

3.4.7.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів

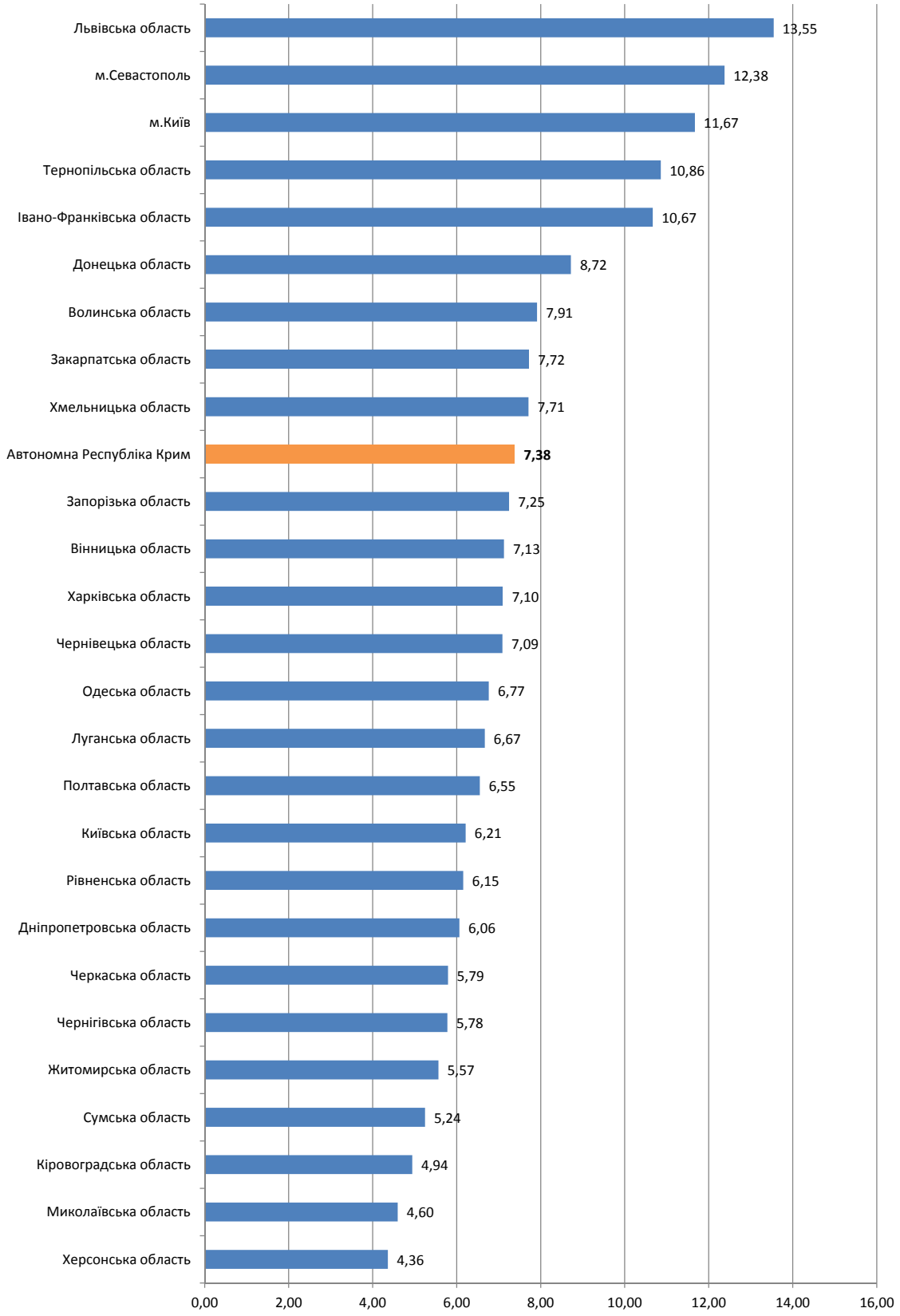

3.4.8. Тест із географії

3.4.8.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала)

Регіон	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Автономна Республіка Крим	377	10,93	772	22,38	596	17,28	736	21,33	558	16,17	280	8,12	77	2,23	31	0,90	22	0,64	1	0,03	**3 450**
Вінницька область	258	8,49	626	20,59	550	18,09	674	22,17	507	16,68	280	9,21	73	2,40	49	1,61	21	0,69	2	0,07	**3 040**
Волинська область	154	6,81	358	15,83	359	15,88	506	22,38	432	19,11	269	11,90	98	4,33	56	2,48	29	1,28	0	0,00	**2 261**
Дніпропетровська область	534	10,06	1 140	21,48	950	17,90	1 120	21,10	863	16,26	450	8,48	164	3,09	51	0,96	34	0,64	2	0,04	**5 308**
Донецька область	522	10,35	1 072	21,26	878	17,41	1 133	22,47	809	16,05	403	7,99	121	2,40	66	1,31	36	0,71	2	0,04	**5 042**
Житомирська область	219	9,88	471	21,24	365	16,46	470	21,20	404	18,22	203	9,16	50	2,26	22	0,99	13	0,59	0	0,00	**2 217**
Закарпатська область	276	13,20	482	23,05	366	17,50	409	19,56	298	14,25	167	7,99	47	2,25	27	1,29	18	0,86	1	0,05	**2 091**
Запорізька область	293	11,45	533	20,83	452	17,66	568	22,20	396	15,47	220	8,60	56	2,19	18	0,70	21	0,82	2	0,08	**2 559**
Івано-Франківська область	295	10,47	566	20,09	462	16,39	624	22,14	441	15,65	246	8,73	103	3,66	44	1,56	35	1,24	2	0,07	**2 818**
Київська область	390	10,15	823	21,42	702	18,27	839	21,84	611	15,90	304	7,91	94	2,45	52	1,35	25	0,65	2	0,05	**3 842**
Кіровоградська область	99	8,09	268	21,90	214	17,48	248	20,26	230	18,79	105	8,58	29	2,37	23	1,88	8	0,65	0	0,00	**1 224**
Луганська область	314	10,68	700	23,82	523	17,80	639	21,74	456	15,52	193	6,57	65	2,21	34	1,16	15	0,51	0	0,00	**2 939**
Львівська область	436	8,10	1 036	19,25	897	16,67	1 151	21,39	930	17,28	542	10,07	207	3,85	101	1,88	78	1,45	3	0,06	**5 381**
Миколаївська область	172	11,47	329	21,93	263	17,53	314	20,93	263	17,53	107	7,13	28	1,87	18	1,20	3	0,20	3	0,20	**1 500**
Одеська область	457	13,53	746	22,09	583	17,26	647	19,16	527	15,61	265	7,85	89	2,64	41	1,21	22	0,65	0	0,00	**3 377**
Полтавська область	254	9,51	524	19,61	441	16,50	624	23,35	445	16,65	253	9,47	63	2,36	33	1,24	32	1,20	3	0,11	**2 672**
Рівненська область	165	7,61	377	17,39	343	15,82	498	22,97	395	18,22	253	11,67	70	3,23	42	1,94	23	1,06	2	0,09	**2 168**
Сумська область	183	9,68	392	20,73	311	16,45	372	19,67	336	17,77	200	10,58	54	2,86	24	1,27	18	0,95	1	0,05	**1 891**
Тернопільська область	194	7,85	461	18,65	431	17,44	552	22,33	433	17,52	252	10,19	87	3,52	34	1,38	27	1,09	1	0,04	**2 472**
Харківська область	432	10,14	878	20,61	759	17,82	873	20,49	745	17,49	391	9,18	106	2,49	52	1,22	23	0,54	1	0,02	**4 260**
Херсонська область	163	9,72	368	21,94	309	18,43	371	22,12	264	15,74	138	8,23	36	2,15	14	0,83	14	0,83	0	0,00	**1 677**
Хмельницька область	234	9,57	508	20,79	425	17,39	576	23,57	375	15,34	209	8,55	69	2,82	29	1,19	18	0,74	1	0,04	**2 444**
Черкаська область	187	8,40	426	19,15	381	17,12	498	22,38	385	17,30	210	9,44	69	3,10	49	2,20	18	0,81	2	0,09	**2 225**
Чернівецька область	148	11,20	263	19,89	254	19,21	286	21,63	205	15,51	112	8,47	35	2,65	13	0,98	6	0,45	0	0,00	**1 322**
Чернігівська область	218	9,16	504	21,18	459	19,29	460	19,33	406	17,06	196	8,24	86	3,61	29	1,22	21	0,88	1	0,04	**2 380**
м.Київ	409	7,92	940	18,19	808	15,64	1 088	21,06	940	18,19	546	10,57	223	4,32	133	2,57	78	1,51	2	0,04	**5 167**
м.Севастополь	39	7,59	103	20,04	86	16,73	121	23,54	98	19,07	51	9,92	10	1,95	5	0,97	1	0,19	0	0,00	**514**
	7 422	**9,73**	**15 666**	**20,55**	**13 167**	**17,27**	**16 397**	**21,51**	**12 752**	**16,73**	**6 845**	**8,98**	**2 209**	**2,90**	**1 090**	**1,43**	**659**	**0,86**	**34**	**0,04**	**76 241**

** - відсоток осіб даного регіону, які взяли участь у тестуванні*

3.4.8.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів

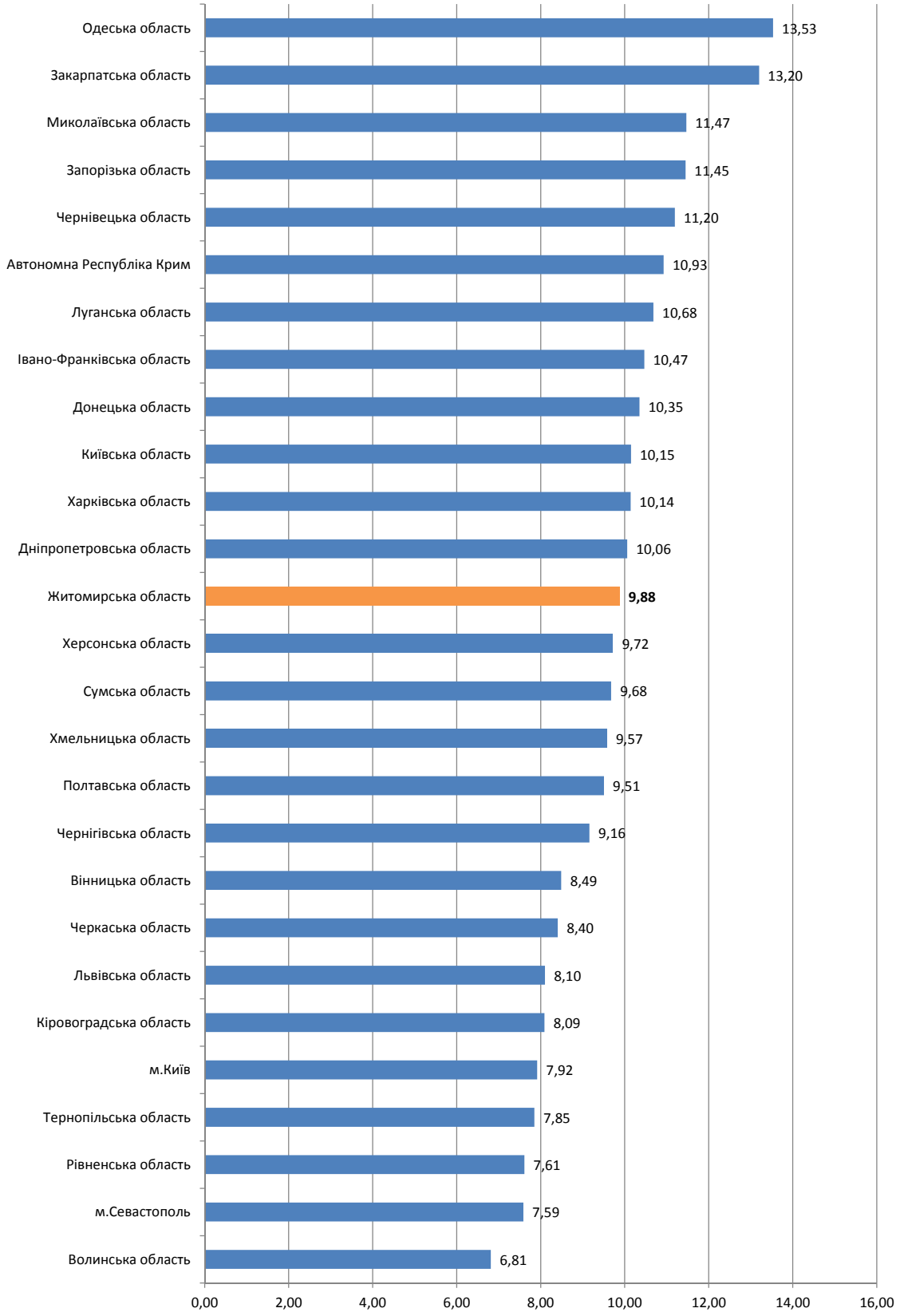

3.4.8.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів

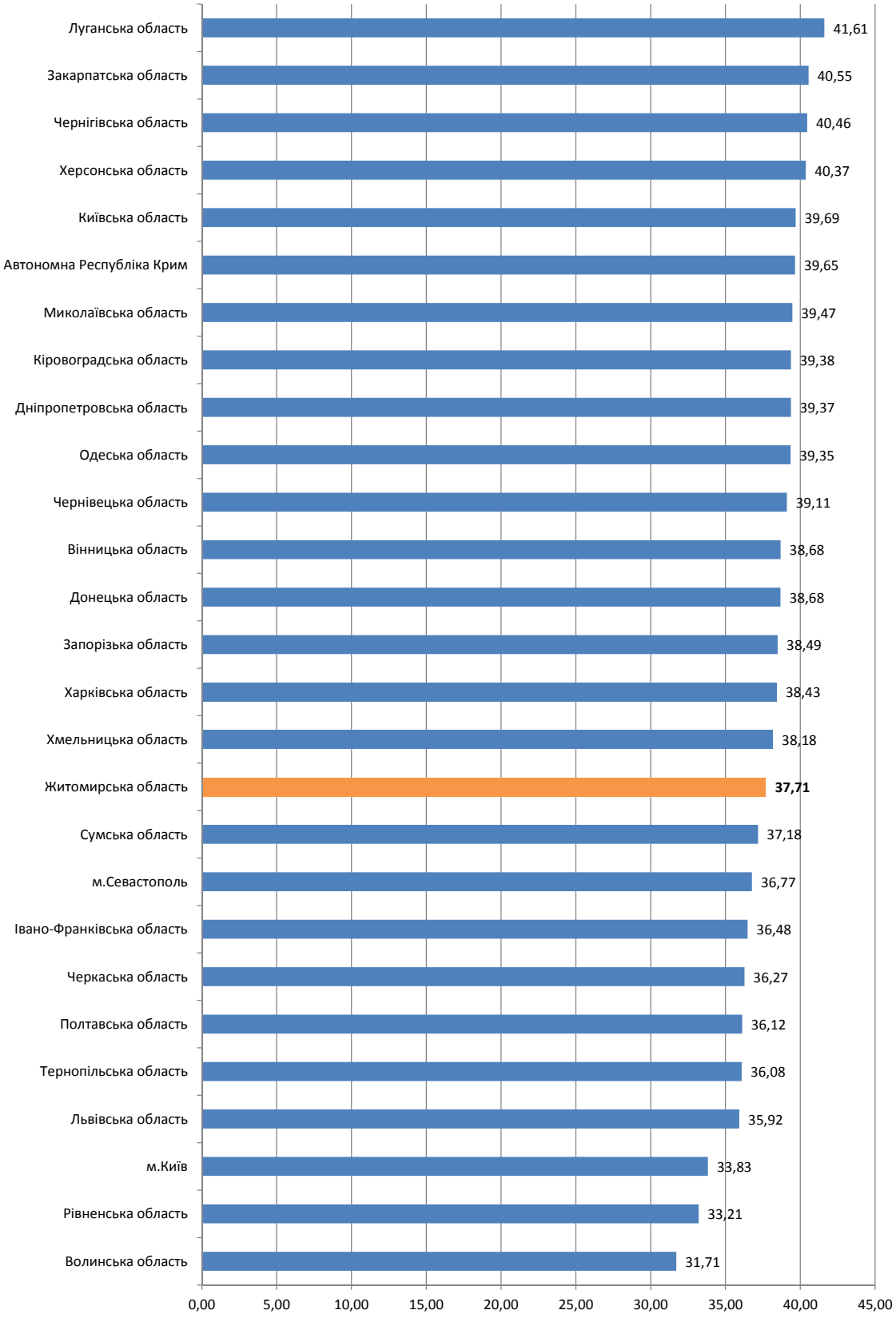

3.4.8.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів

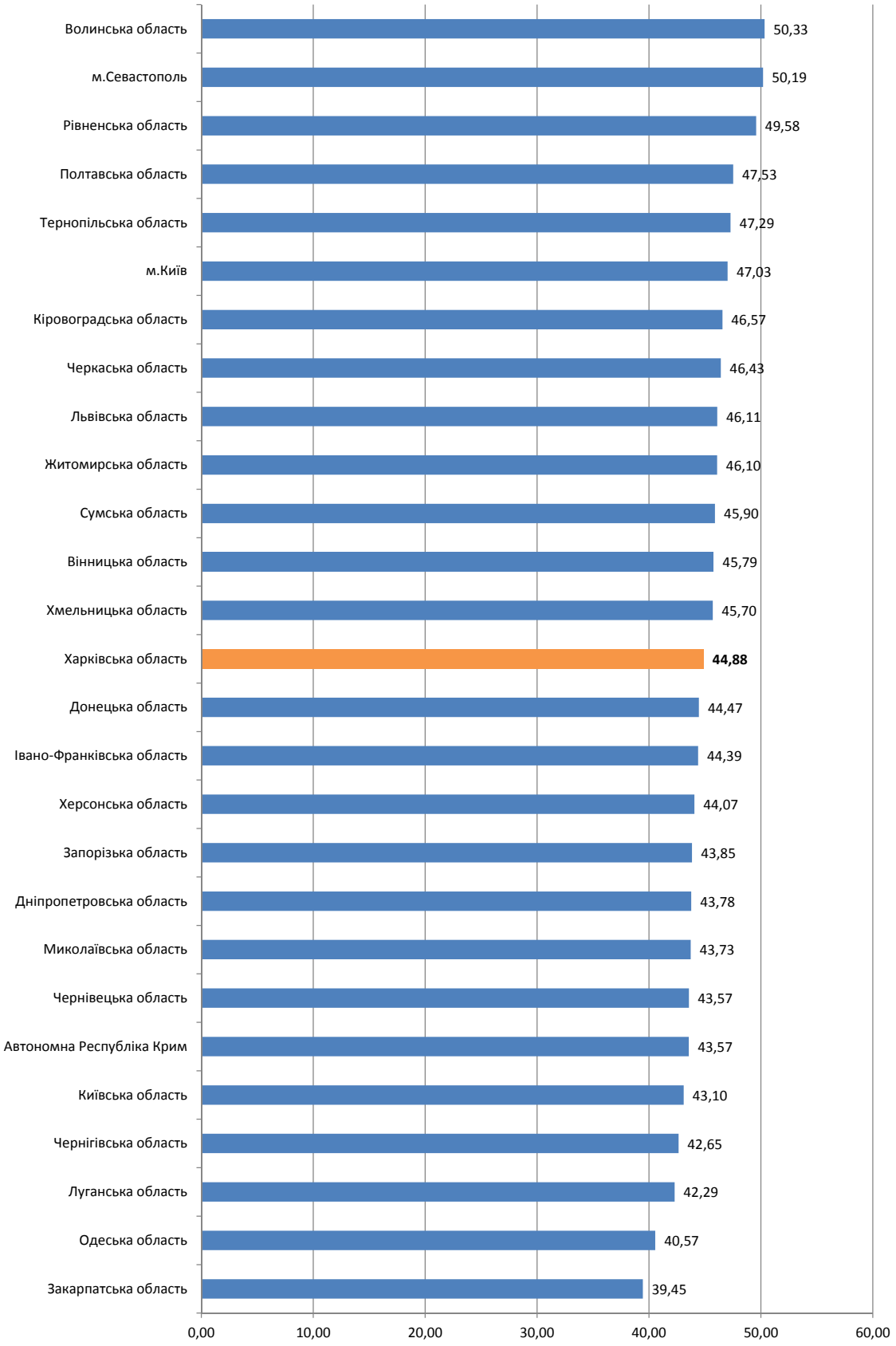

3.4.8.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів

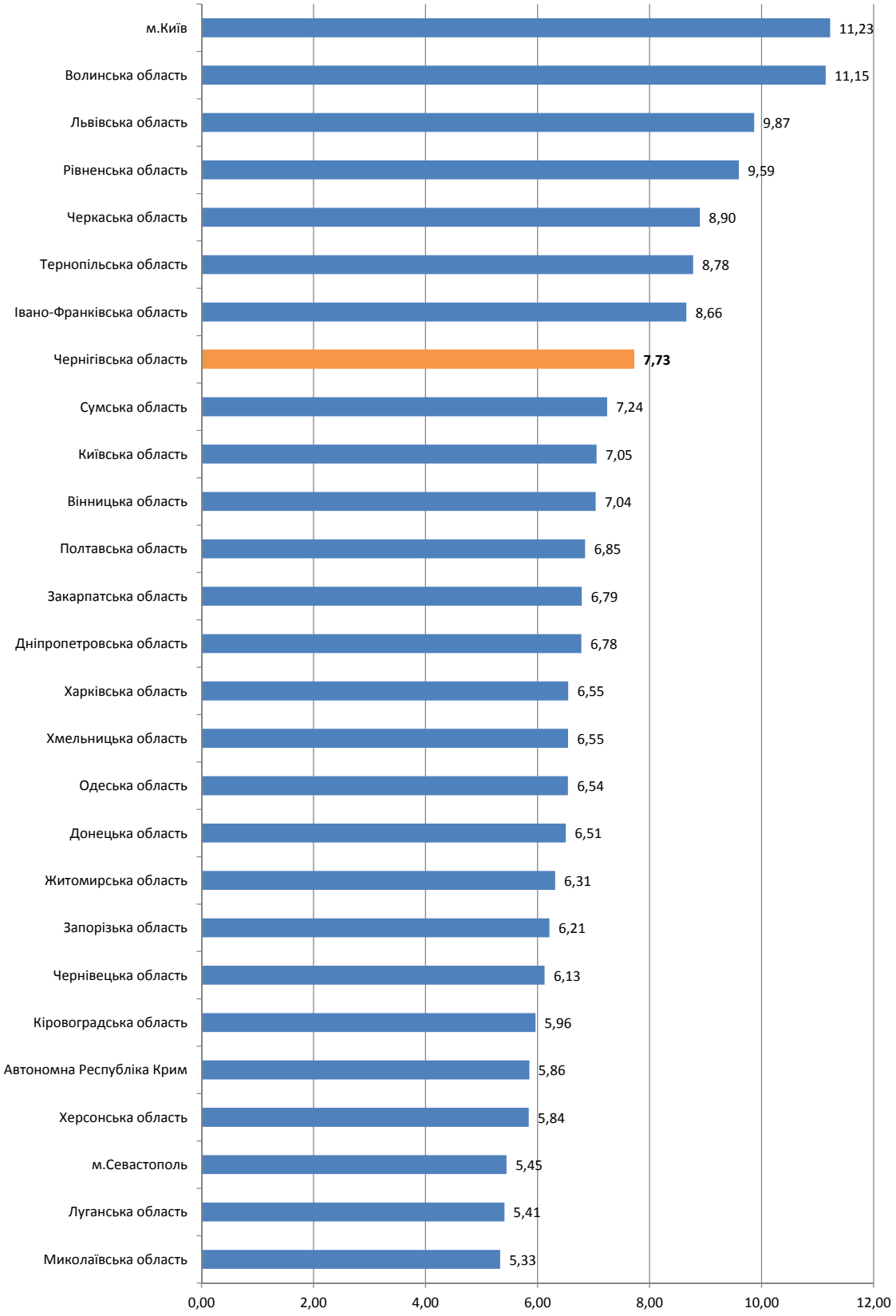

3.4.9. Тест з англійської мови

3.4.9.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала)

Регіон	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Автономна Республіка Крим	305	10,25	750	25,20	604	20,30	611	20,53	364	12,23	207	6,96	94	3,16	27	0,91	14	0,47	0	0,00	**2 976**
Вінницька область	258	9,67	612	22,94	526	19,72	627	23,50	333	12,48	189	7,08	72	2,70	35	1,31	16	0,60	0	0,00	**2 668**
Волинська область	130	8,30	320	20,43	303	19,35	367	23,44	189	12,07	166	10,60	54	3,45	22	1,40	14	0,89	1	0,06	**1 566**
Дніпропетровська область	539	9,10	1 243	20,98	1 116	18,84	1 335	22,53	801	13,52	513	8,66	246	4,15	88	1,49	42	0,71	2	0,03	**5 925**
Донецька область	556	9,15	1 393	22,91	1 291	21,24	1 335	21,96	770	12,67	420	6,91	181	2,98	88	1,45	43	0,71	2	0,03	**6 079**
Житомирська область	259	10,31	623	24,81	516	20,55	570	22,70	315	12,54	139	5,54	57	2,27	21	0,84	9	0,36	2	0,08	**2 511**
Закарпатська область	160	9,65	410	24,73	363	21,89	334	20,14	213	12,85	114	6,88	34	2,05	20	1,21	10	0,60	0	0,00	**1 658**
Запорізька область	334	10,10	846	25,59	635	19,21	640	19,36	412	12,46	240	7,26	104	3,15	47	1,42	45	1,36	3	0,09	**3 306**
Івано-Франківська область	179	8,01	428	19,14	416	18,60	525	23,48	327	14,62	196	8,77	112	5,01	35	1,57	17	0,76	1	0,04	**2 236**
Київська область	360	9,38	935	24,36	688	17,92	791	20,60	542	14,12	320	8,34	122	3,18	45	1,17	34	0,89	2	0,05	**3 839**
Кіровоградська область	203	10,76	400	21,20	362	19,18	410	21,73	265	14,04	159	8,43	61	3,23	19	1,01	8	0,42	0	0,00	**1 887**
Луганська область	336	9,98	827	24,55	637	18,91	713	21,17	421	12,50	263	7,81	96	2,85	43	1,28	30	0,89	2	0,06	**3 368**
Львівська область	329	5,96	898	16,26	850	15,39	1 317	23,85	925	16,75	647	11,72	323	5,85	149	2,70	82	1,48	2	0,04	**5 522**
Миколаївська область	282	12,40	574	25,23	438	19,25	434	19,08	280	12,31	150	6,59	72	3,16	34	1,49	11	0,48	0	0,00	**2 275**
Одеська область	540	10,35	1 180	22,62	894	17,14	1 142	21,89	729	13,97	462	8,86	188	3,60	59	1,13	23	0,44	0	0,00	**5 217**
Полтавська область	221	8,45	585	22,37	495	18,93	632	24,17	344	13,15	216	8,26	89	3,40	25	0,96	8	0,31	0	0,00	**2 615**
Рівненська область	127	7,97	359	22,52	286	17,94	347	21,77	215	13,49	140	8,78	74	4,64	31	1,94	15	0,94	0	0,00	**1 594**
Сумська область	159	8,48	450	24,00	381	20,32	434	23,15	216	11,52	152	8,11	52	2,77	16	0,85	15	0,80	0	0,00	**1 875**
Тернопільська область	114	6,36	332	18,53	364	20,31	465	25,95	268	14,96	166	9,26	53	2,96	22	1,23	8	0,45	0	0,00	**1 792**
Харківська область	415	7,71	1 107	20,56	988	18,35	1 270	23,59	787	14,62	493	9,16	201	3,73	79	1,47	44	0,82	0	0,00	**5 384**
Херсонська область	263	11,87	593	26,76	466	21,03	429	19,36	244	11,01	129	5,82	57	2,57	25	1,13	10	0,45	0	0,00	**2 216**
Хмельницька область	238	10,03	558	23,50	499	21,02	515	21,69	296	12,47	169	7,12	55	2,32	32	1,35	11	0,46	1	0,04	**2 374**
Черкаська область	182	8,14	418	18,70	405	18,12	547	24,47	331	14,81	222	9,93	83	3,71	33	1,48	14	0,63	0	0,00	**2 235**
Чернівецька область	71	7,69	208	22,54	152	16,47	216	23,40	108	11,70	91	9,86	38	4,12	23	2,49	14	1,52	2	0,22	**923**
Чернігівська область	139	6,95	450	22,51	396	19,81	435	21,76	289	14,46	175	8,75	73	3,65	35	1,75	6	0,30	1	0,05	**1 999**
м.Київ	524	5,71	1 434	15,62	1 310	14,27	2 014	21,94	1 586	17,28	1 185	12,91	632	6,88	296	3,22	188	2,05	11	0,12	**9 180**
м.Севастополь	65	8,54	140	18,40	132	17,35	143	18,79	128	16,82	71	9,33	47	6,18	15	1,97	19	2,50	1	0,13	**761**
	7 288	**8,68**	**18 073**	**21,52**	**15 513**	**18,47**	**18 598**	**22,15**	**11 698**	**13,93**	**7 394**	**8,80**	**3 270**	**3,89**	**1 364**	**1,62**	**750**	**0,89**	**33**	**0,04**	**83 981**

** - відсоток осіб даного регіону, які взяли участь у тестуванні*

3.4.9.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів

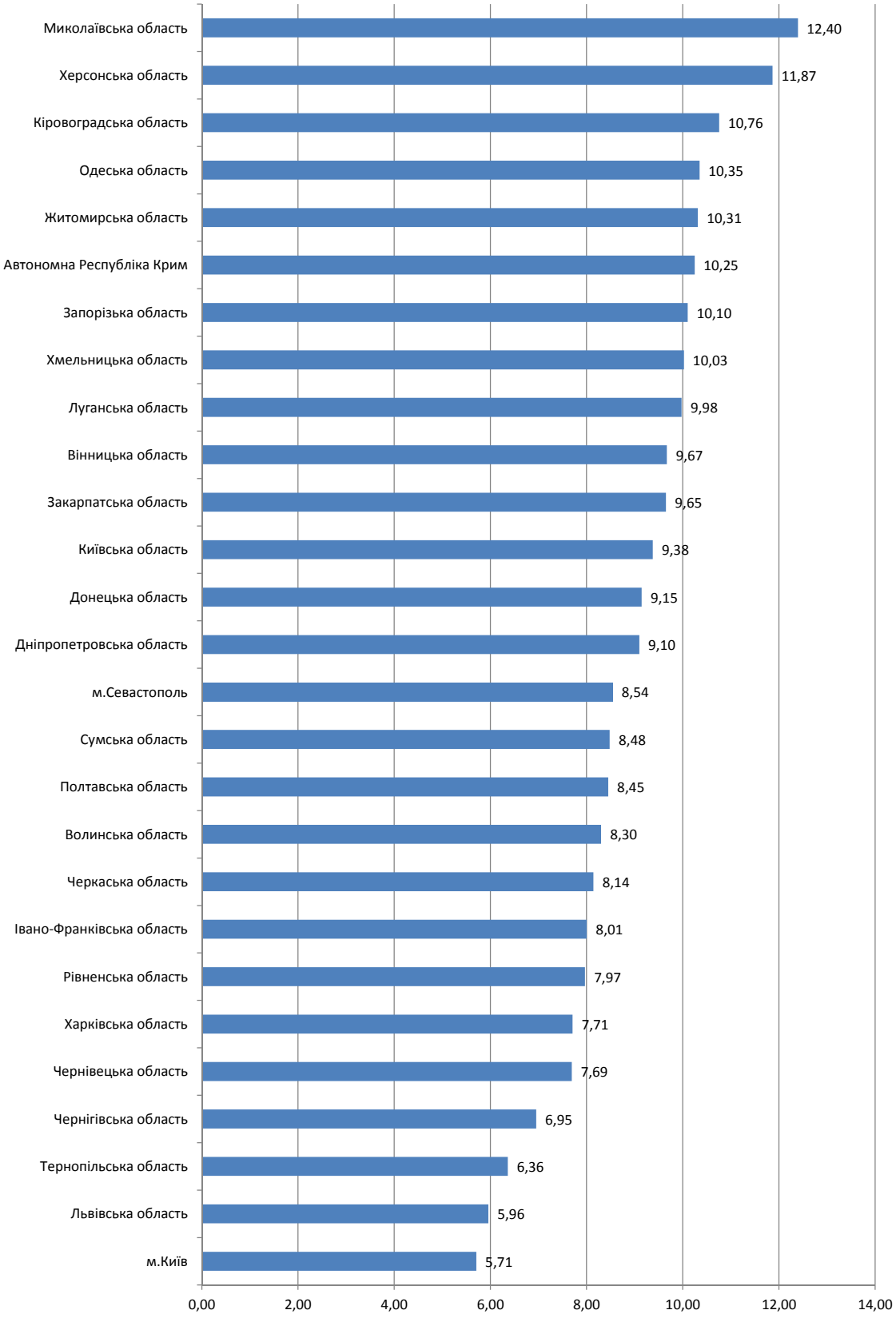

3.4.9.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів

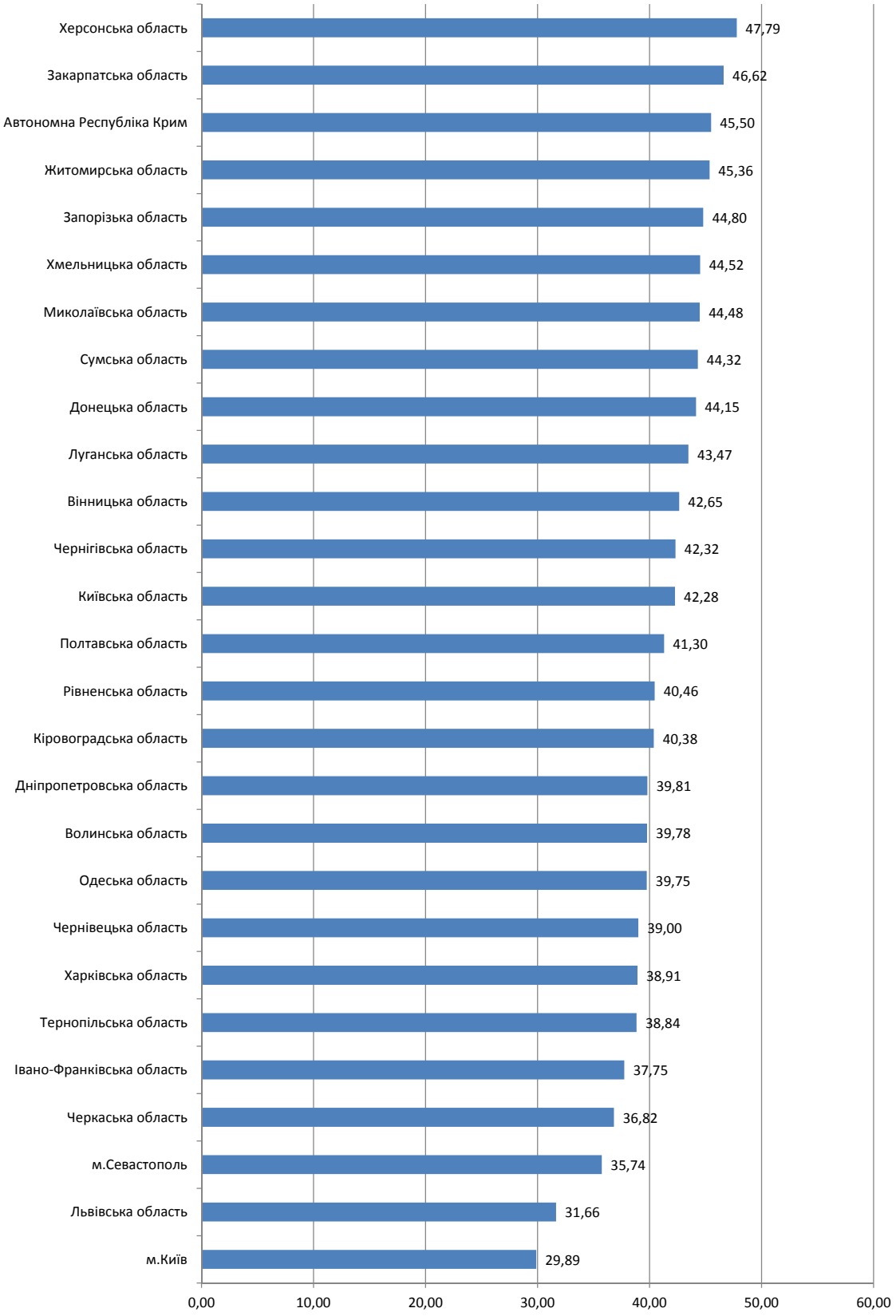

3.4.9.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів

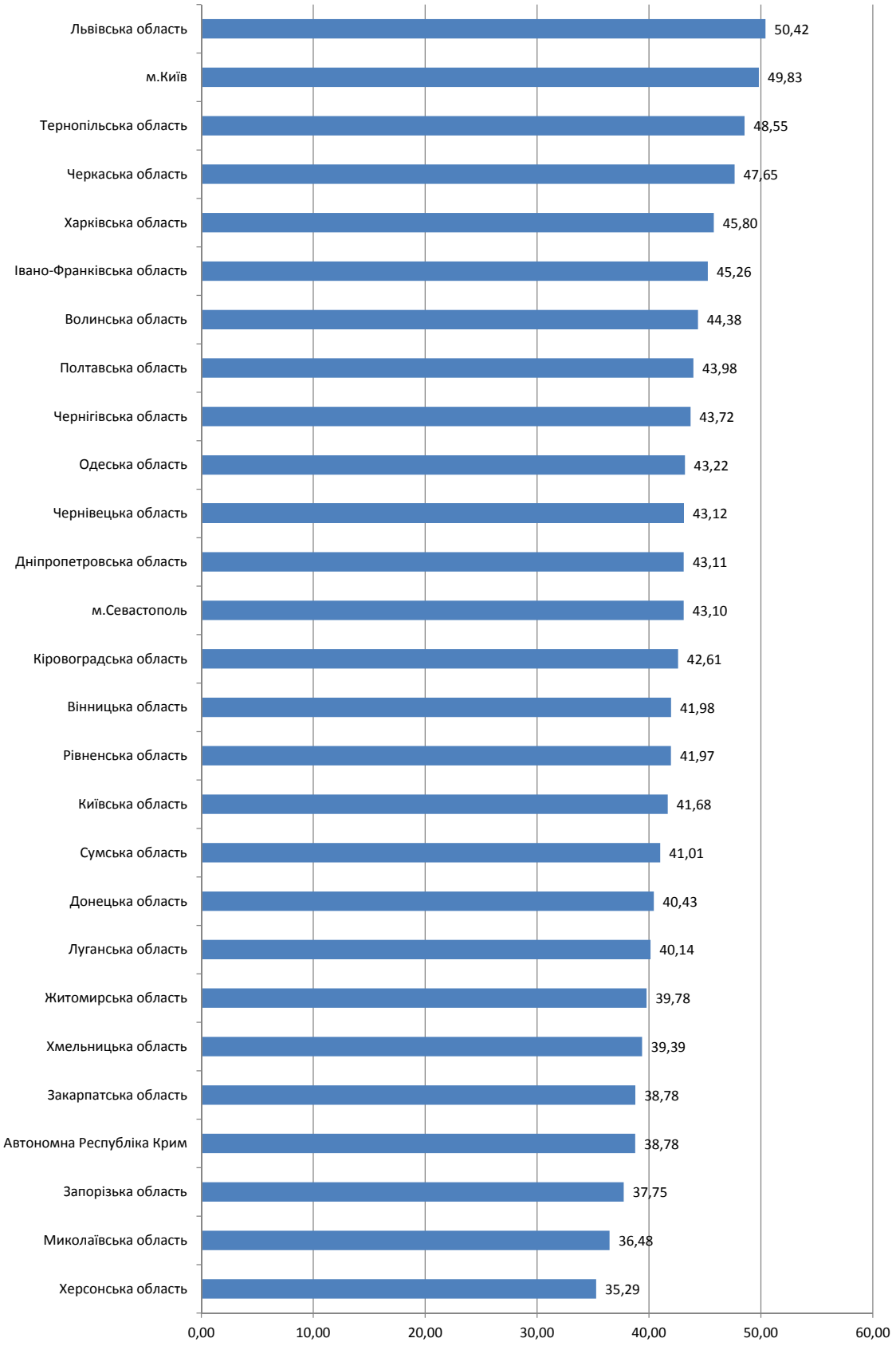

3.4.9.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів

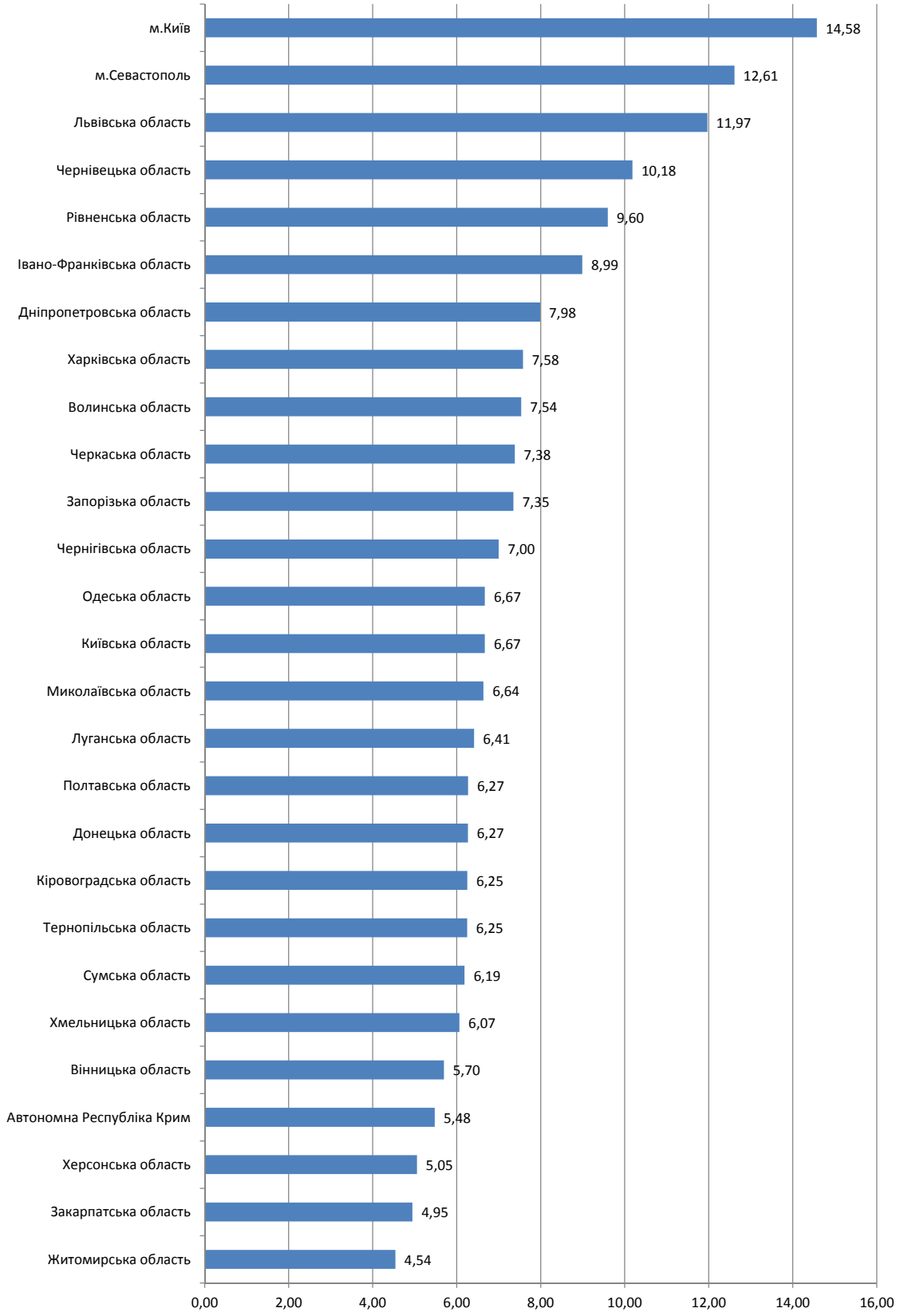

3.4.10. Тест із французької мови

3.4.10.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала)

Регіон	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	
Автономна Республіка Крим	2	6,90	2	6,90	8	27,59	8	27,59	5	17,24	4	13,79	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**29**
Вінницька область	0	0,00	0	0,00	1	9,09	5	45,45	2	18,18	2	18,18	1	9,09	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**11**
Волинська область	1	10,00	1	10,00	0	0,00	6	60,00	1	10,00	0	0,00	1	10,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**10**
Дніпропетровська область	0	0,00	7	7,95	19	21,59	18	20,45	19	21,59	18	20,45	4	4,55	2	2,27	0	0,00	1	1,14	**88**
Донецька область	3	3,95	5	6,58	15	19,74	17	22,37	15	19,74	12	15,79	6	7,89	3	3,95	0	0,00	0	0,00	**76**
Житомирська область	1	3,57	4	14,29	7	25,00	8	28,57	3	10,71	4	14,29	0	0,00	1	3,57	0	0,00	0	0,00	**28**
Закарпатська область	7	12,50	14	25,00	17	30,36	9	16,07	5	8,93	4	7,14	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**56**
Запорізька область	0	0,00	6	17,65	10	29,41	6	17,65	7	20,59	2	5,88	3	8,82	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**34**
Івано-Франківська область	2	7,41	10	37,04	6	22,22	5	18,52	3	11,11	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	3,70	0	0,00	**27**
Київська область	1	3,85	3	11,54	9	34,62	7	26,92	1	3,85	2	7,69	3	11,54	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**26**
Кіровоградська область	0	0,00	1	7,14	0	0,00	1	7,14	5	35,71	2	14,29	4	28,57	1	7,14	0	0,00	0	0,00	**14**
Луганська область	1	3,03	5	15,15	5	15,15	7	21,21	5	15,15	7	21,21	2	6,06	1	3,03	0	0,00	0	0,00	**33**
Львівська область	0	0,00	6	10,00	9	15,00	14	23,33	15	25,00	11	18,33	3	5,00	1	1,67	1	1,67	0	0,00	**60**
Миколаївська область	3	33,33	2	22,22	1	11,11	2	22,22	1	11,11	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**9**
Одеська область	1	1,54	2	3,08	17	26,15	15	23,08	8	12,31	11	16,92	6	9,23	3	4,62	2	3,08	0	0,00	**65**
Полтавська область	1	16,67	2	33,33	1	16,67	1	16,67	1	16,67	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**6**
Рівненська область	1	5,56	0	0,00	7	38,89	4	22,22	5	27,78	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	5,56	**18**
Сумська область	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00	**2**
Тернопільська область	0	0,00	5	41,67	3	25,00	1	8,33	1	8,33	0	0,00	0	0,00	2	16,67	0	0,00	0	0,00	**12**
Харківська область	1	2,13	3	6,38	8	17,02	7	14,89	8	17,02	6	12,77	8	17,02	2	4,26	4	8,51	0	0,00	**47**
Херсонська область	0	0,00	0	0,00	1	12,50	2	25,00	5	62,50	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**8**
Хмельницька область	0	0,00	1	25,00	2	50,00	0	0,00	1	25,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**4**
Черкаська область	0	0,00	0	0,00	1	11,11	2	22,22	1	11,11	4	44,44	1	11,11	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**9**
Чернівецька область	4	3,28	25	20,49	35	28,69	31	25,41	15	12,30	6	4,92	2	1,64	3	2,46	0	0,00	1	0,82	**122**
Чернігівська область	0	0,00	1	33,33	0	0,00	0	0,00	1	33,33	1	33,33	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**3**
м.Київ	2	1,87	3	2,80	12	11,21	25	23,36	27	25,23	22	20,56	10	9,35	4	3,74	1	0,93	1	0,93	**107**
м.Севастополь	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	33,33	2	66,67	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**3**
	31	**3,42**	**108**	**11,91**	**194**	**21,39**	**202**	**22,27**	**161**	**17,75**	**120**	**13,23**	**54**	**5,95**	**24**	**2,65**	**9**	**0,99**	**4**	**0,44**	**907**

** - відсоток осіб даного регіону, які взяли участь у тестуванні*

3.4.10.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів

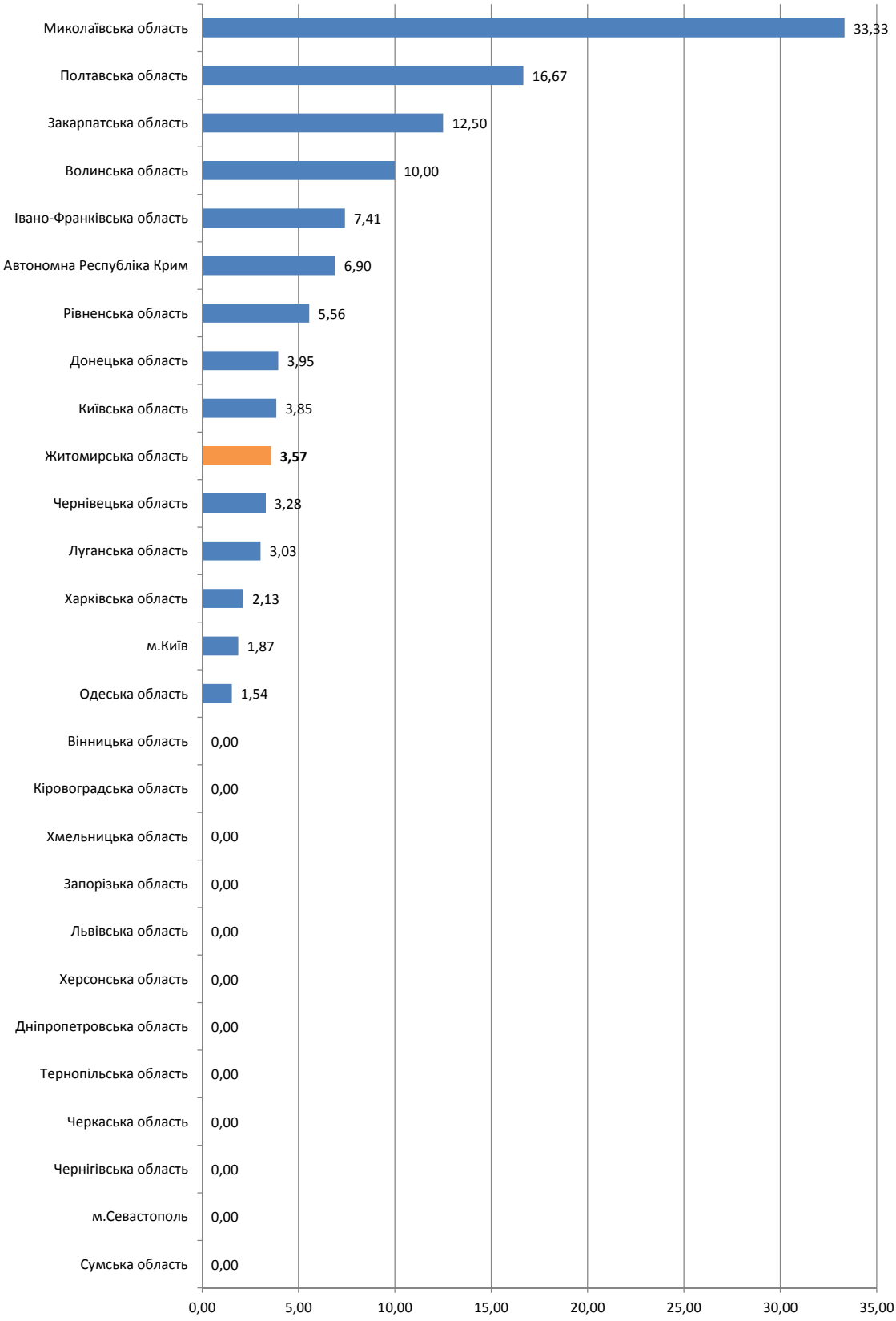

3.4.10.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів

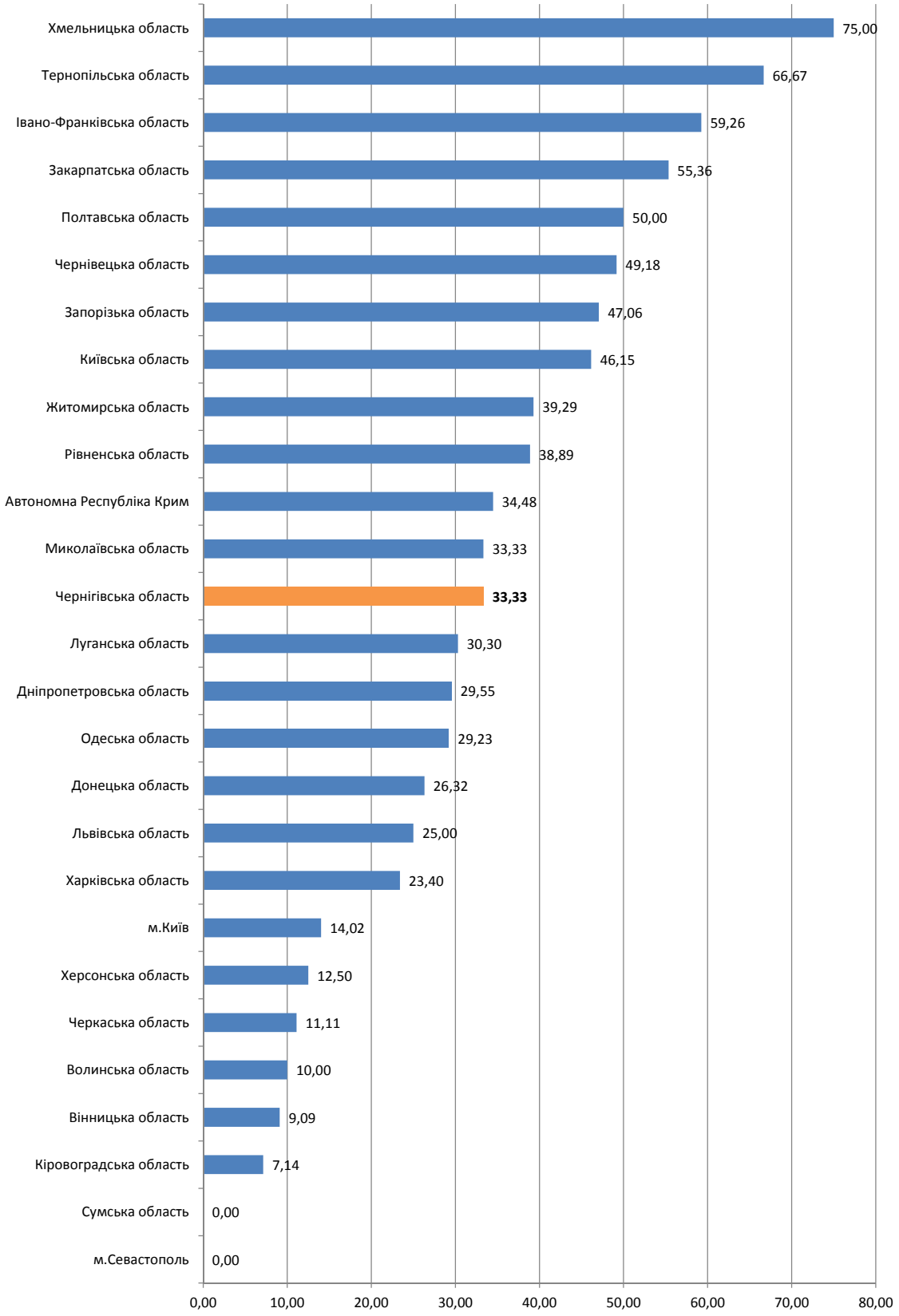

3.4.10.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів

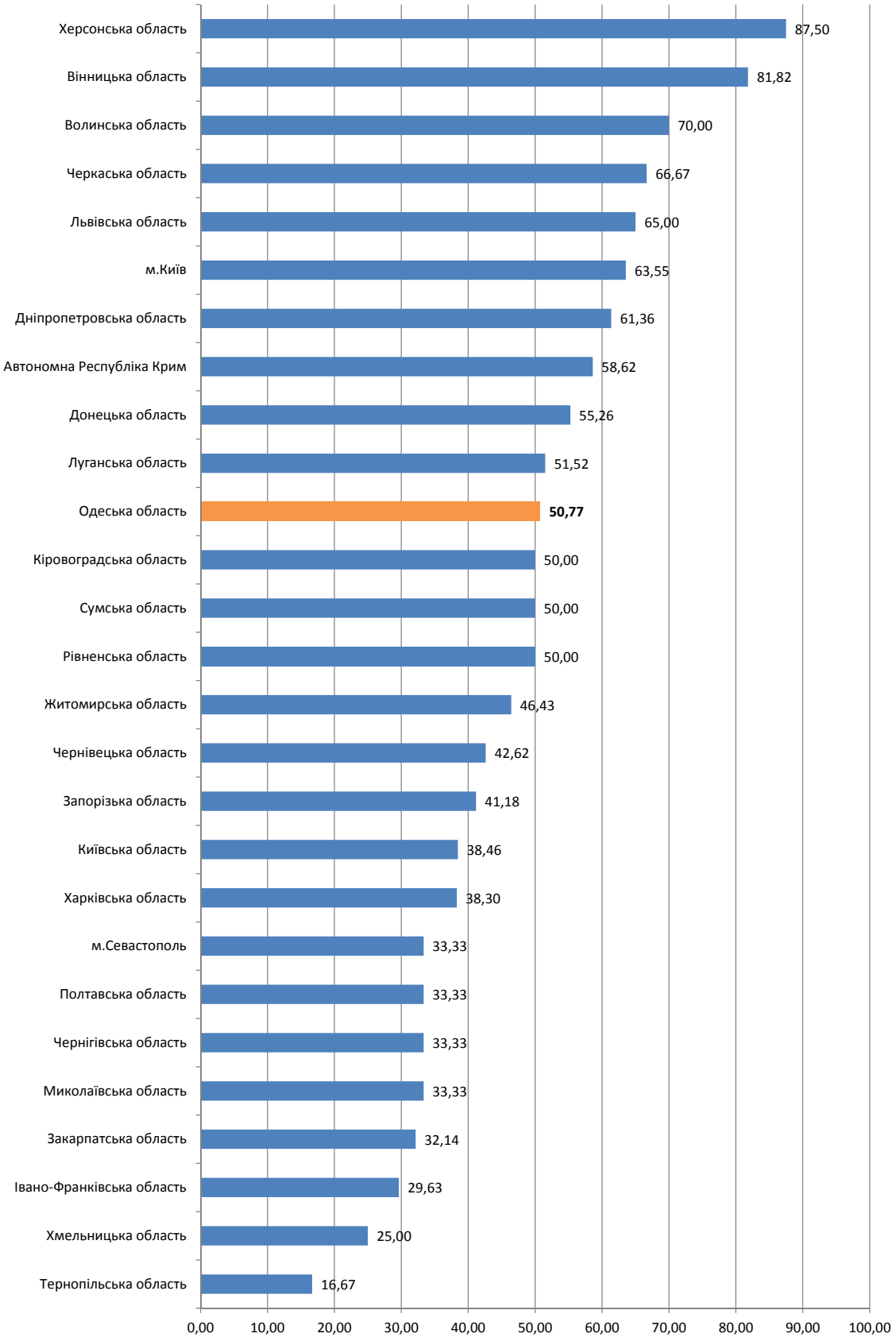

3.4.10.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів

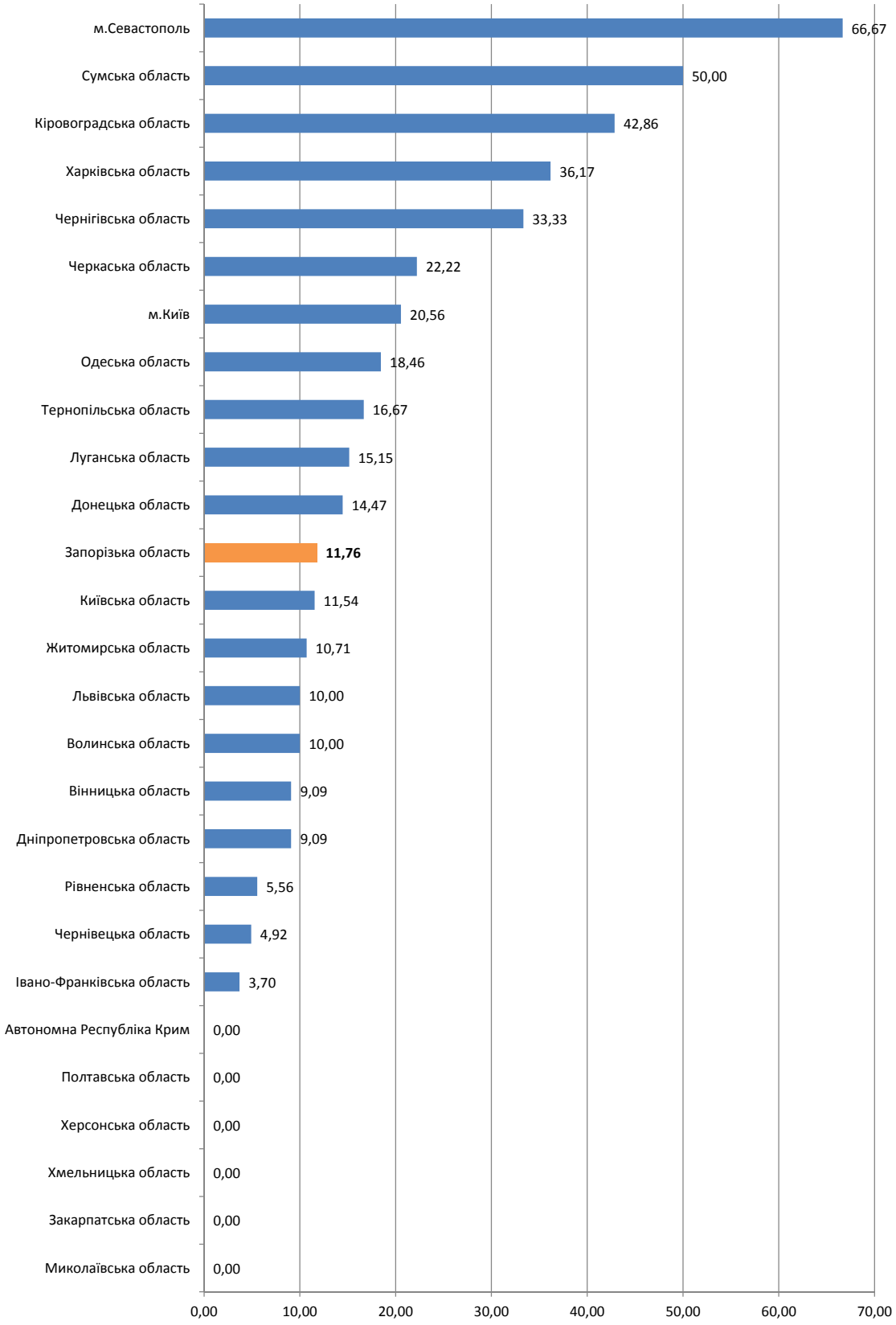

3.4.11. Тест із німецької мови

3.4.11.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала)

Регіон	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Автономна Республіка Крим	7	8,24	15	17,65	7	8,24	18	21,18	8	9,41	10	11,76	5	5,88	8	9,41	6	7,06	1	1,18	**85**
Вінницька область	4	5,97	19	28,36	19	28,36	12	17,91	3	4,48	4	5,97	2	2,99	0	0,00	4	5,97	0	0,00	**67**
Волинська область	4	3,96	18	17,82	29	28,71	23	22,77	9	8,91	9	8,91	2	1,98	2	1,98	4	3,96	1	0,99	**101**
Дніпропетровська область	15	9,55	29	18,47	40	25,48	36	22,93	15	9,55	11	7,01	0	0,00	4	2,55	7	4,46	0	0,00	**157**
Донецька область	4	4,30	17	18,28	15	16,13	22	23,66	15	16,13	5	5,38	4	4,30	4	4,30	4	4,30	3	3,23	**93**
Житомирська область	10	9,71	25	24,27	32	31,07	23	22,33	6	5,83	4	3,88	3	2,91	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**103**
Закарпатська область	33	15,00	65	29,55	54	24,55	37	16,82	14	6,36	8	3,64	2	0,91	6	2,73	1	0,45	0	0,00	**220**
Запорізька область	16	11,35	25	17,73	29	20,57	34	24,11	18	12,77	6	4,26	8	5,67	2	1,42	3	2,13	0	0,00	**141**
Івано-Франківська область	22	11,22	48	24,49	35	17,86	49	25,00	14	7,14	9	4,59	6	3,06	4	2,04	8	4,08	1	0,51	**196**
Київська область	5	7,81	15	23,44	20	31,25	12	18,75	7	10,94	3	4,69	2	3,13	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**64**
Кіровоградська область	5	10,87	8	17,39	16	34,78	10	21,74	4	8,70	1	2,17	2	4,35	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**46**
Луганська область	3	7,69	7	17,95	10	25,64	7	17,95	5	12,82	2	5,13	2	5,13	0	0,00	2	5,13	1	2,56	**39**
Львівська область	8	3,15	39	15,35	34	13,39	58	22,83	33	12,99	27	10,63	10	3,94	22	8,66	19	7,48	4	1,57	**254**
Миколаївська область	9	13,64	15	22,73	14	21,21	15	22,73	7	10,61	0	0,00	0	0,00	4	6,06	1	1,52	1	1,52	**66**
Одеська область	14	7,11	37	18,78	44	22,34	43	21,83	20	10,15	17	8,63	3	1,52	9	4,57	10	5,08	0	0,00	**197**
Полтавська область	10	10,31	19	19,59	15	15,46	26	26,80	6	6,19	5	5,15	4	4,12	5	5,15	6	6,19	1	1,03	**97**
Рівненська область	11	11,96	24	26,09	29	31,52	18	19,57	4	4,35	3	3,26	0	0,00	1	1,09	2	2,17	0	0,00	**92**
Сумська область	2	4,17	12	25,00	7	14,58	15	31,25	4	8,33	2	4,17	0	0,00	2	4,17	4	8,33	0	0,00	**48**
Тернопільська область	8	4,76	36	21,43	41	24,40	43	25,60	17	10,12	14	8,33	2	1,19	6	3,57	1	0,60	0	0,00	**168**
Харківська область	8	6,30	24	18,90	21	16,54	27	21,26	18	14,17	12	9,45	2	1,57	5	3,94	7	5,51	3	2,36	**127**
Херсонська область	1	2,38	8	19,05	11	26,19	6	14,29	5	11,90	5	11,90	0	0,00	3	7,14	2	4,76	1	2,38	**42**
Хмельницька область	8	8,60	29	31,18	30	32,26	14	15,05	3	3,23	3	3,23	1	1,08	2	2,15	3	3,23	0	0,00	**93**
Черкаська область	4	11,43	9	25,71	7	20,00	7	20,00	2	5,71	1	2,86	1	2,86	0	0,00	4	11,43	0	0,00	**35**
Чернівецька область	13	9,63	42	31,11	34	25,19	12	8,89	11	8,15	11	8,15	3	2,22	4	2,96	3	2,22	2	1,48	**135**
Чернігівська область	3	6,00	11	22,00	11	22,00	8	16,00	5	10,00	9	18,00	1	2,00	1	2,00	0	0,00	1	2,00	**50**
м.Київ	6	2,56	15	6,41	33	14,10	49	20,94	40	17,09	28	11,97	11	4,70	18	7,69	32	13,68	2	0,85	**234**
м.Севастополь	1	5,88	1	5,88	3	17,65	3	17,65	2	11,76	2	11,76	2	11,76	2	11,76	1	5,88	0	0,00	**17**
	234	**7,89**	**612**	**20,63**	**640**	**21,57**	**627**	**21,13**	**295**	**9,94**	**211**	**7,11**	**78**	**2,63**	**114**	**3,84**	**134**	**4,52**	**22**	**0,74**	**2 967**

** - відсоток осіб даного регіону, які взяли участь у тестуванні*

3.4.11.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів

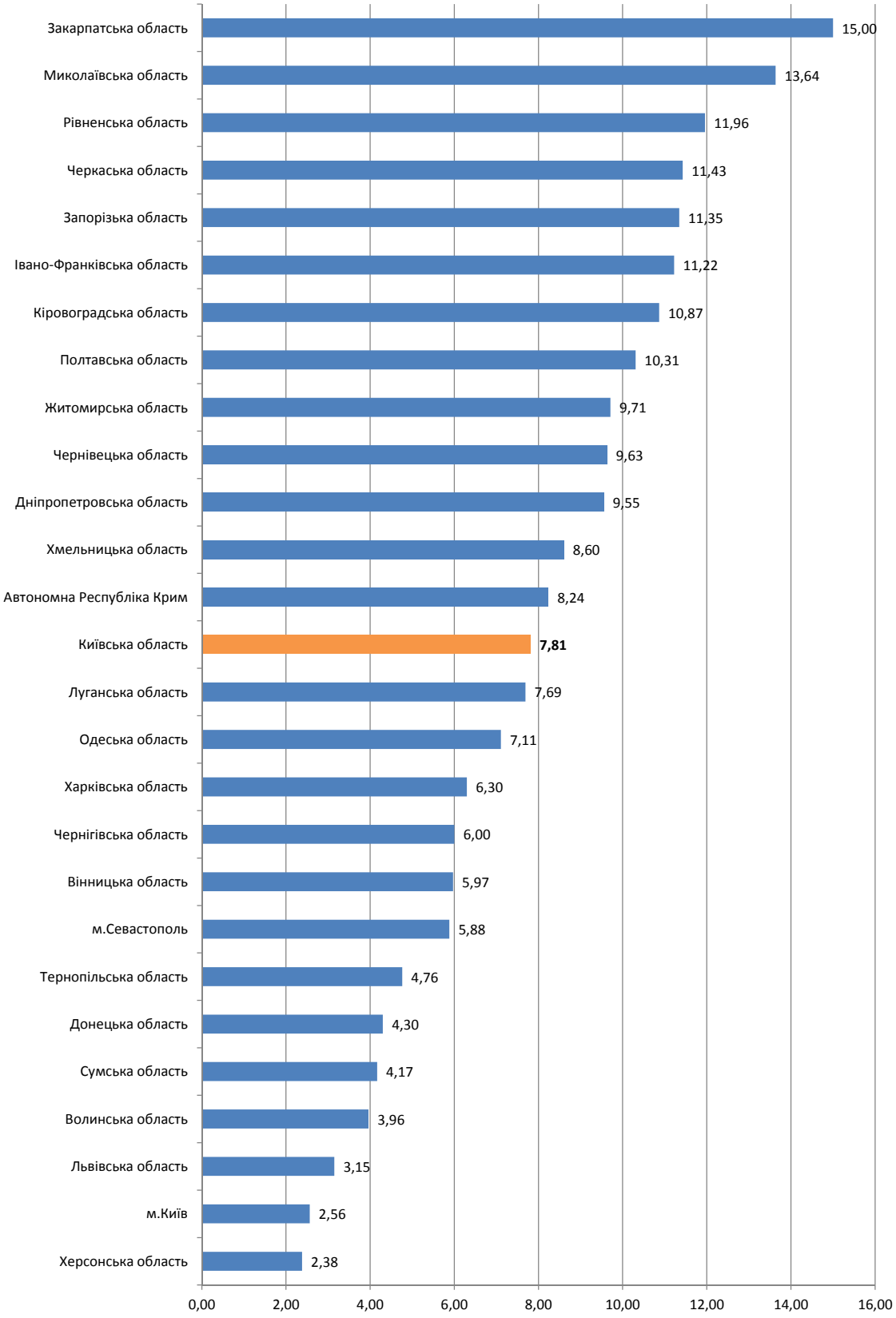

3.4.11.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів

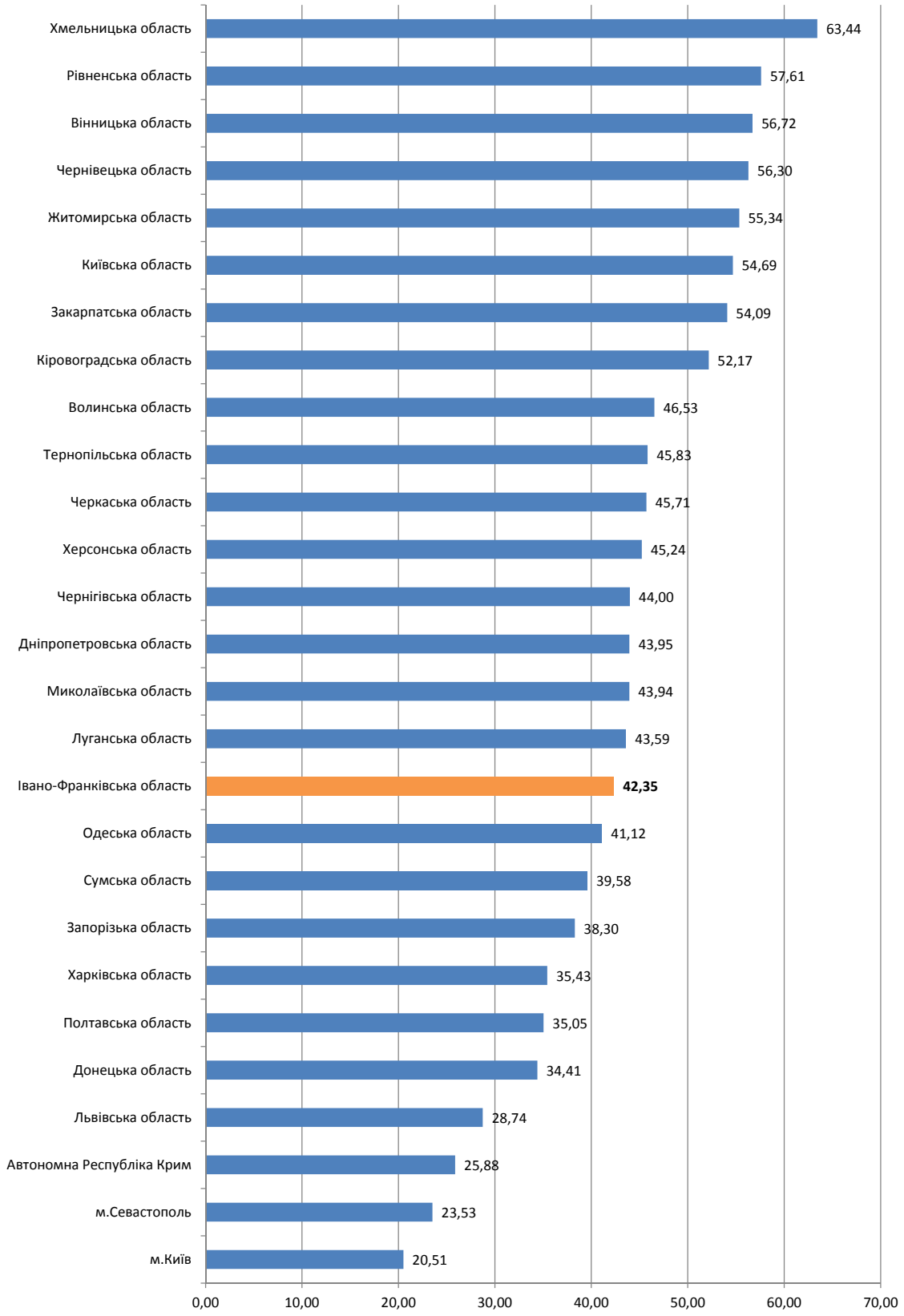

3.4.11.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів

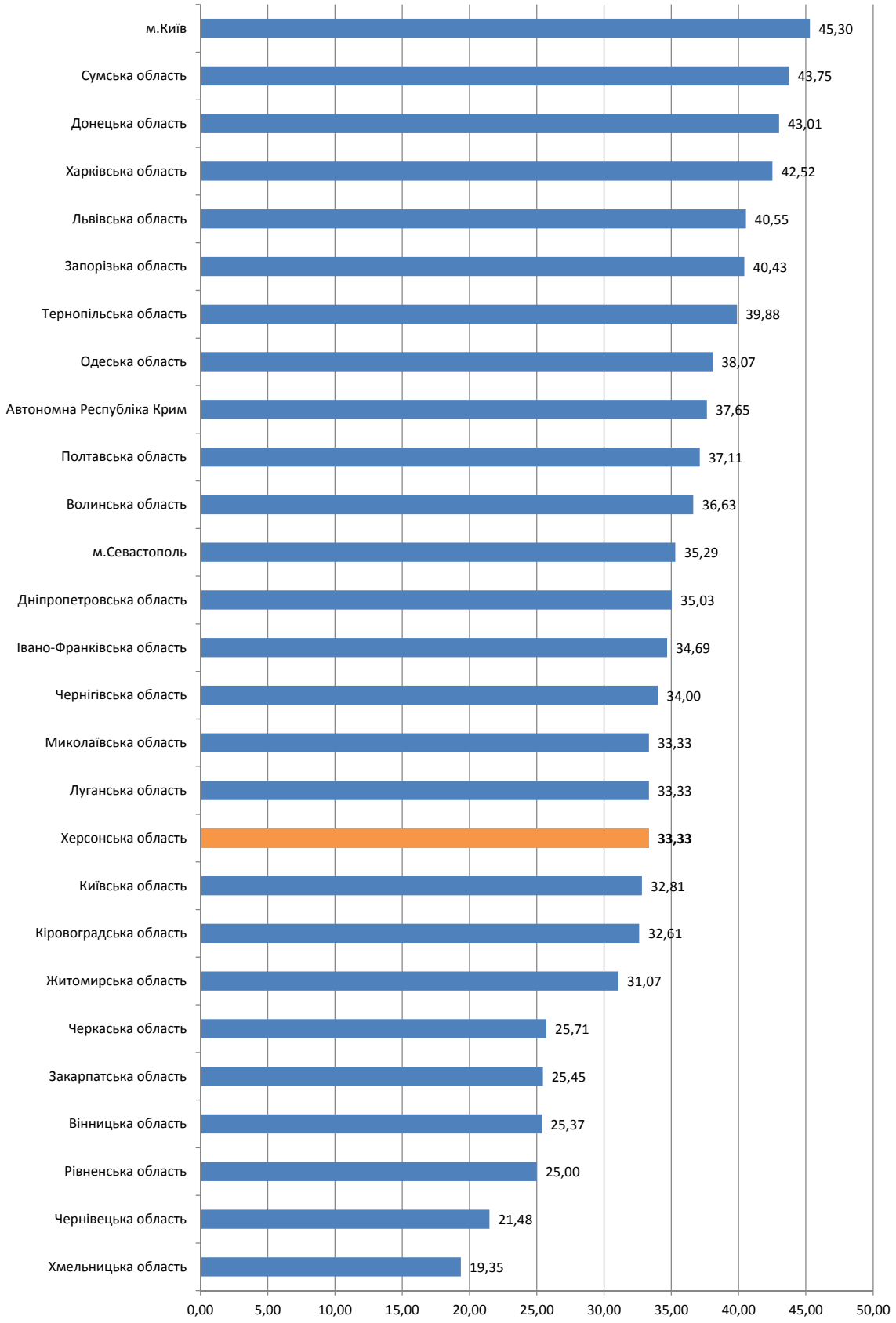

3.4.11.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів

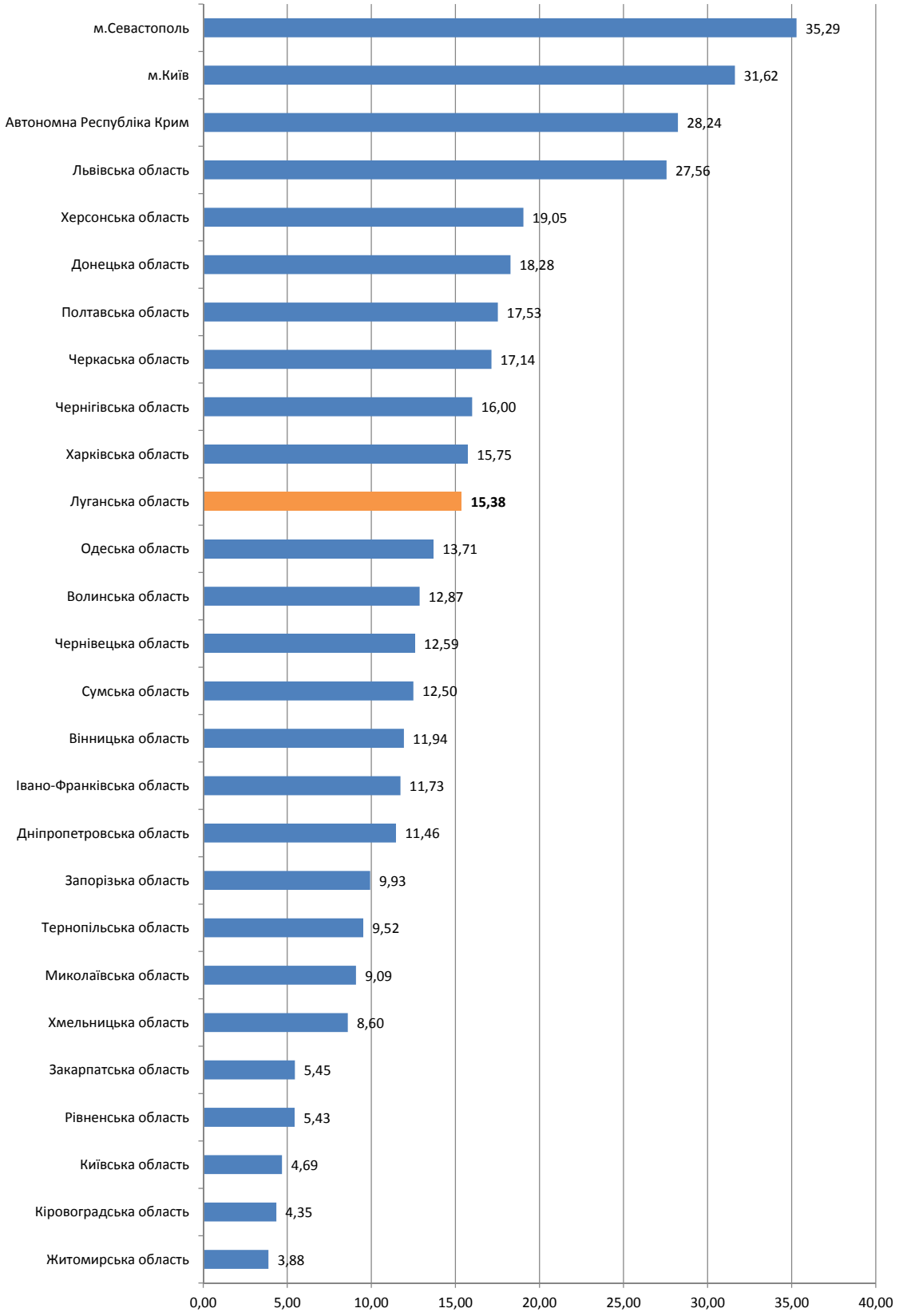

3.4.12. Тест з іспанської мови

3.4.12.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала)

Регіон	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Автономна Республіка Крим	0	0,00	1	25,00	0	0,00	2	50,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	25,00	0	0,00	0	0,00	**4**
Дніпропетровська область	3	33,33	1	11,11	1	11,11	0	0,00	3	33,33	1	11,11	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**9**
Донецька область	0	0,00	0	0,00	1	25,00	1	25,00	1	25,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	25,00	0	0,00	**4**
Житомирська область	1	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**1**
Закарпатська область	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	100,00	0	0,00	0	0,00	**1**
Запорізька область	1	33,33	1	33,33	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	33,33	0	0,00	0	0,00	**3**
Івано-Франківська область	0	0,00	2	20,00	1	10,00	2	20,00	3	30,00	2	20,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**10**
Київська область	3	6,98	5	11,63	10	23,26	10	23,26	11	25,58	1	2,33	1	2,33	1	2,33	1	2,33	0	0,00	**43**
Луганська область	2	28,57	0	0,00	1	14,29	1	14,29	0	0,00	2	28,57	1	14,29	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**7**
Львівська область	1	8,33	0	0,00	3	25,00	2	16,67	2	16,67	3	25,00	1	8,33	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**12**
Одеська область	0	0,00	0	0,00	1	16,67	2	33,33	0	0,00	2	33,33	0	0,00	1	16,67	0	0,00	0	0,00	**6**
Рівненська область	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00	1	50,00	0	0,00	0	0,00	**2**
Сумська область	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	100,00	0	0,00	**1**
Тернопільська область	0	0	0	0	1	33,3333	0	0	0	0	2	66,6667	0	0	0	0	0	0	0	0	3
Харківська область	0	0,00	2	50,00	1	25,00	0	0,00	1	25,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**4**
Херсонська область	1	10,00	4	40,00	1	10,00	1	10,00	1	10,00	2	20,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**10**
Хмельницька область	0	0,00	1	33,33	1	33,33	0	0,00	0	0,00	1	33,33	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**3**
Черкаська область	0	0,00	0	0,00	1	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**1**
Чернігівська область	0	0,00	1	33,33	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	33,33	0	0,00	0	0,00	1	33,33	0	0,00	**3**
м.Київ	2	5,00	6	15,00	12	30,00	9	22,50	4	10,00	1	2,50	3	7,50	2	5,00	0	0,00	1	2,50	**40**
м.Севастополь	0	0,00	1	25,00	0	0,00	1	25,00	2	50,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**4**
	14	**8,19**	**25**	**14,62**	**35**	**20,47**	**31**	**18,13**	**29**	**16,96**	**18**	**10,53**	**6**	**3,51**	**8**	**4,68**	**4**	**2,34**	**1**	**0,58**	**171**

** - відсоток осіб даного регіону, які взяли участь у тестуванні*

3.4.12.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів

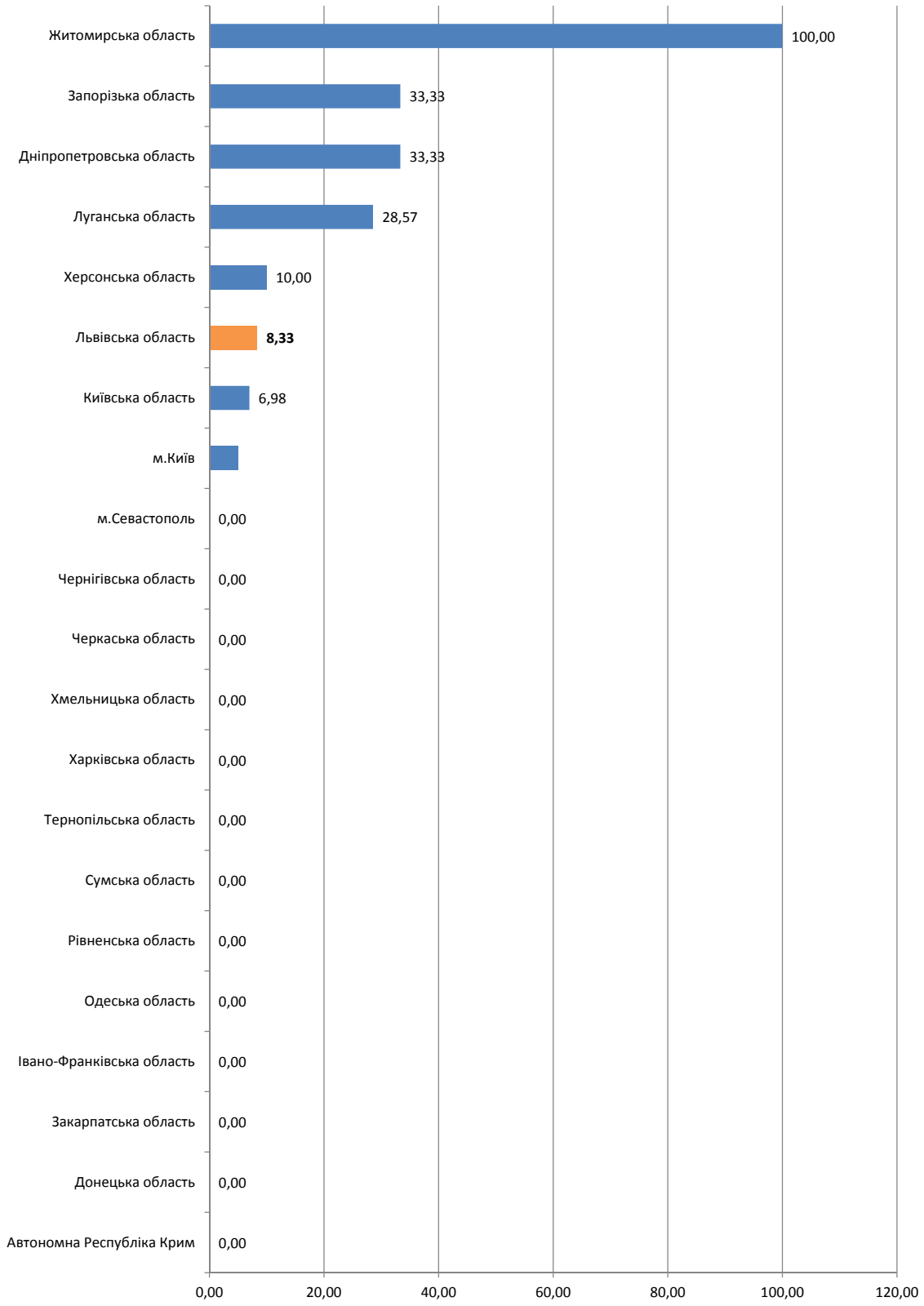

3.4.12.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів

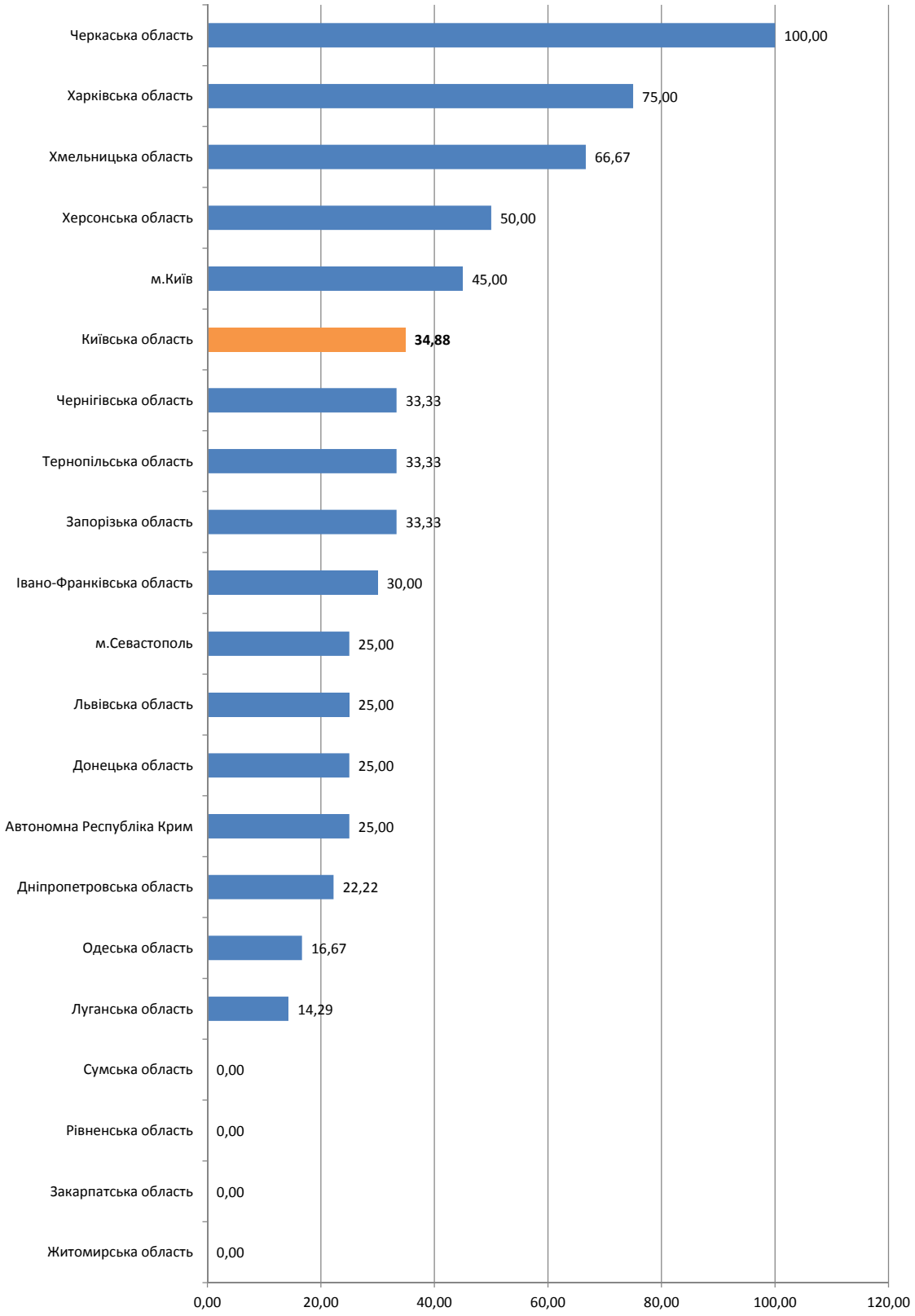

3.4.12.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів

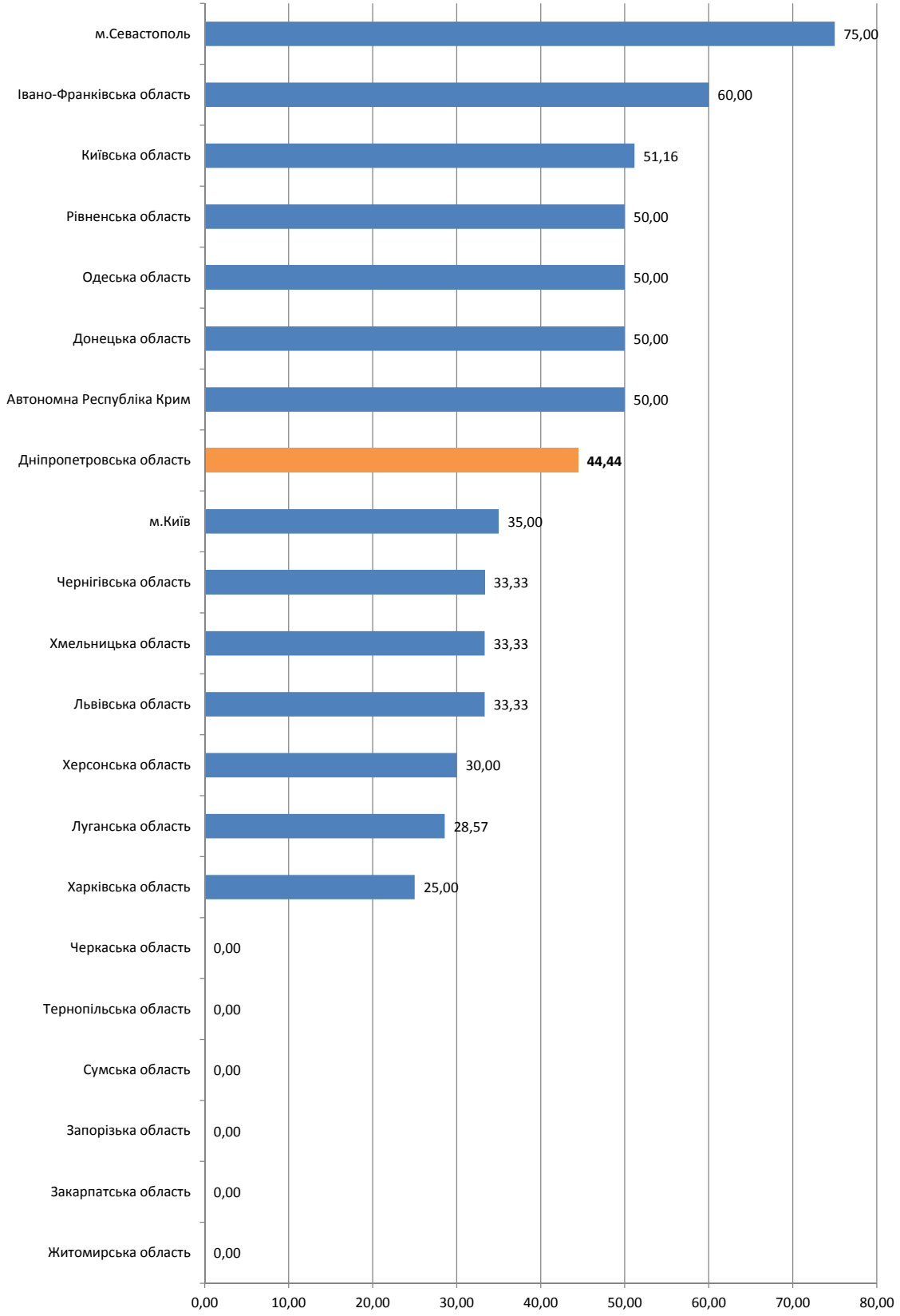

3.4.12.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів

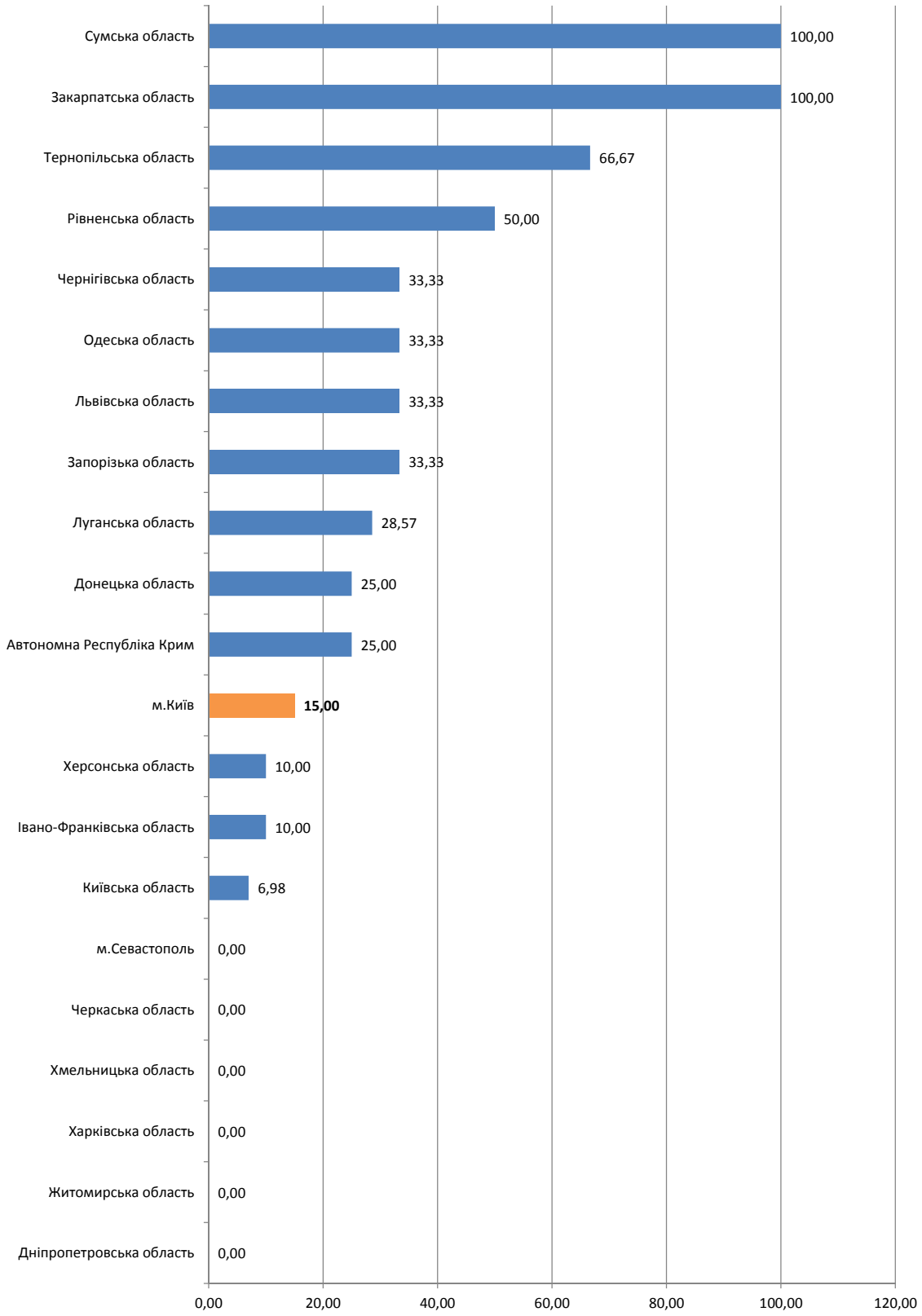

3.4.13. Тест із російської мови

3.4.13.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала)

Регіон	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	
Автономна Республіка Крим	97	10,11	241	25,13	163	17,00	214	22,31	131	13,66	79	8,24	26	2,71	5	0,52	2	0,21	1	0,10	**959**
Вінницька область	20	14,18	32	22,70	29	20,57	23	16,31	24	17,02	10	7,09	3	2,13	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**141**
Волинська область	6	13,04	12	26,09	4	8,70	7	15,22	7	15,22	6	13,04	4	8,70	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**46**
Дніпропетровська область	40	7,77	111	21,55	89	17,28	119	23,11	87	16,89	41	7,96	15	2,91	9	1,75	3	0,58	1	0,19	**515**
Донецька область	59	6,23	146	15,42	176	18,59	218	23,02	157	16,58	99	10,45	51	5,39	24	2,53	14	1,48	3	0,32	**947**
Житомирська область	14	20,90	16	23,88	11	16,42	10	14,93	5	7,46	8	11,94	2	2,99	1	1,49	0	0,00	0	0,00	**67**
Закарпатська область	13	14,29	34	37,36	14	15,38	17	18,68	11	12,09	1	1,10	0	0,00	0	0,00	1	1,10	0	0,00	**91**
Запорізька область	34	9,71	75	21,43	70	20,00	80	22,86	54	15,43	20	5,71	10	2,86	4	1,14	3	0,86	0	0,00	**350**
Івано-Франківська область	2	9,09	5	22,73	4	18,18	4	18,18	4	18,18	2	9,09	0	0,00	0	0,00	1	4,55	0	0,00	**22**
Київська область	14	13,86	33	32,67	14	13,86	18	17,82	14	13,86	4	3,96	3	2,97	1	0,99	0	0,00	0	0,00	**101**
Кіровоградська область	4	6,06	21	31,82	11	16,67	13	19,70	12	18,18	1	1,52	1	1,52	2	3,03	1	1,52	0	0,00	**66**
Луганська область	48	9,68	87	17,54	80	16,13	117	23,59	96	19,35	38	7,66	17	3,43	9	1,81	3	0,60	1	0,20	**496**
Львівська область	6	15,38	8	20,51	8	20,51	4	10,26	7	17,95	4	10,26	1	2,56	1	2,56	0	0,00	0	0,00	**39**
Миколаївська область	18	10,84	41	24,70	35	21,08	36	21,69	19	11,45	10	6,02	5	3,01	1	0,60	1	0,60	0	0,00	**166**
Одеська область	29	9,12	62	19,50	65	20,44	64	20,13	45	14,15	32	10,06	13	4,09	6	1,89	2	0,63	0	0,00	**318**
Полтавська область	8	5,80	28	20,29	29	21,01	26	18,84	28	20,29	10	7,25	6	4,35	2	1,45	1	0,72	0	0,00	**138**
Рівненська область	2	8,33	6	25,00	5	20,83	4	16,67	3	12,50	4	16,67	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**24**
Сумська область	9	8,91	24	23,76	22	21,78	19	18,81	16	15,84	7	6,93	4	3,96	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**101**
Тернопільська область	1	3,03	11	33,33	5	15,15	9	27,27	4	12,12	2	6,06	1	3,03	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**33**
Харківська область	14	8,05	43	24,71	31	17,82	25	14,37	35	20,11	15	8,62	6	3,45	2	1,15	2	1,15	1	0,57	**174**
Херсонська область	17	9,71	43	24,57	46	26,29	32	18,29	19	10,86	8	4,57	5	2,86	3	1,71	2	1,14	0	0,00	**175**
Хмельницька область	5	7,94	12	19,05	13	20,63	15	23,81	12	19,05	6	9,52	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**63**
Черкаська область	7	10,14	11	15,94	16	23,19	18	26,09	9	13,04	5	7,25	3	4,35	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**69**
Чернівецька область	4	7,27	21	38,18	8	14,55	11	20,00	10	18,18	1	1,82	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**55**
Чернігівська область	4	6,25	17	26,56	13	20,31	15	23,44	10	15,63	3	4,69	0	0,00	1	1,56	1	1,56	0	0,00	**64**
м.Київ	16	8,42	50	26,32	28	14,74	41	21,58	27	14,21	14	7,37	7	3,68	5	2,63	1	0,53	1	0,53	**190**
м.Севастополь	5	4,39	20	17,54	15	13,16	24	21,05	25	21,93	13	11,40	6	5,26	2	1,75	3	2,63	1	0,88	**114**
	496	**8,98**	**1 210**	**21,90**	**1 004**	**18,18**	**1 183**	**21,42**	**871**	**15,77**	**443**	**8,02**	**189**	**3,42**	**78**	**1,41**	**41**	**0,74**	**9**	**0,16**	**5 524**

** - відсоток осіб даного регіону, які взяли участь у тестуванні*

3.4.13.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів

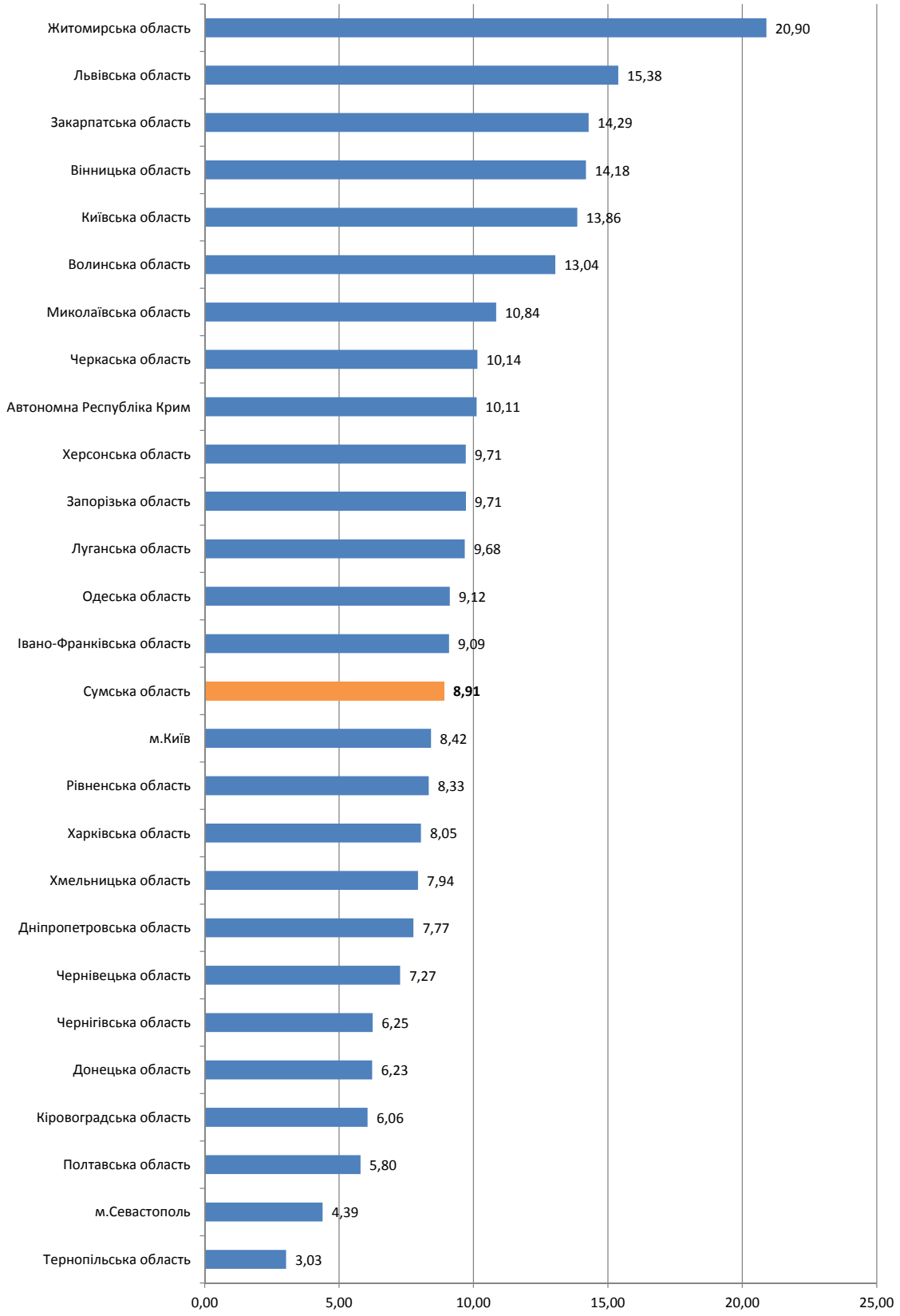

3.4.13.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів

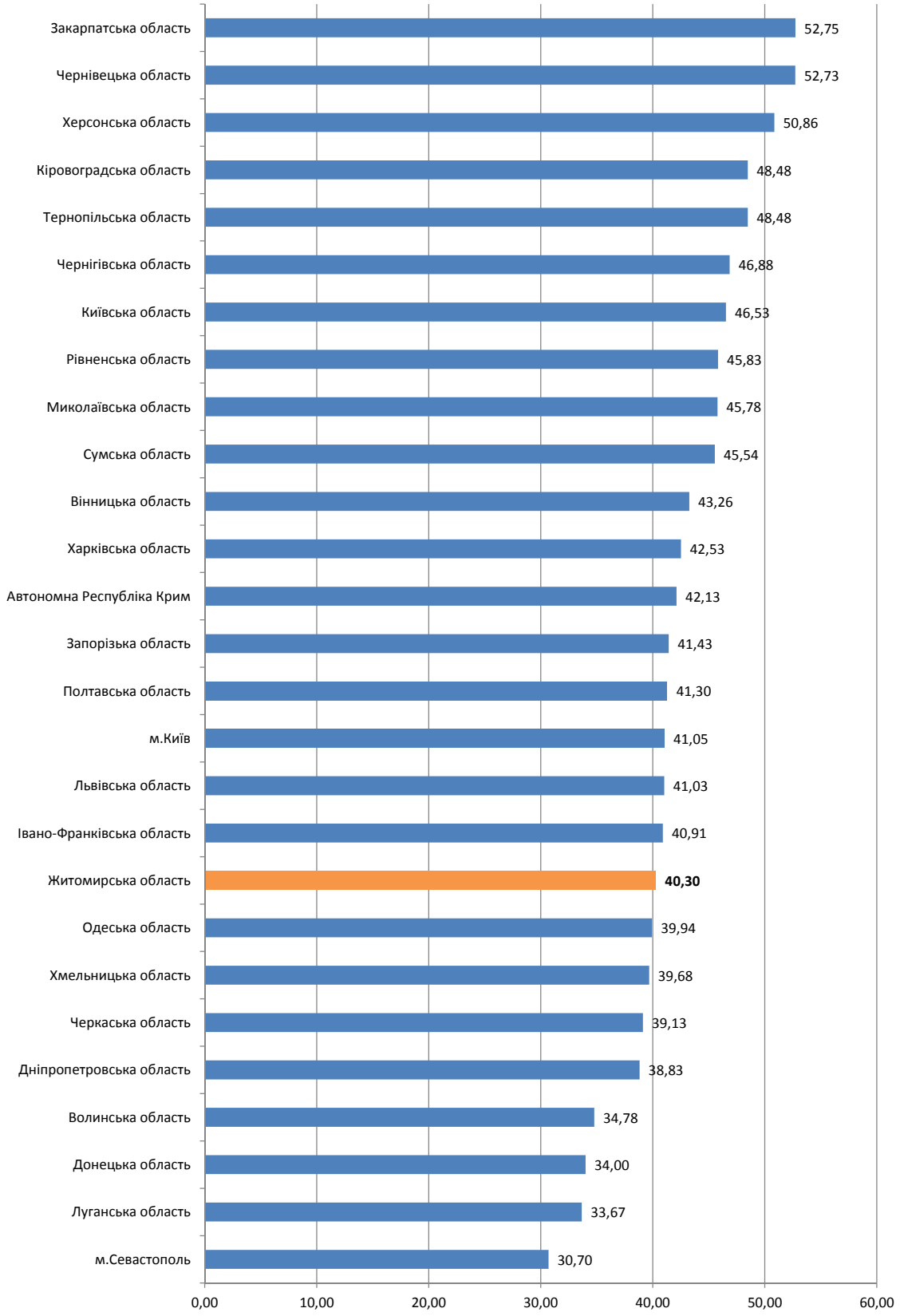

3.4.13.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів

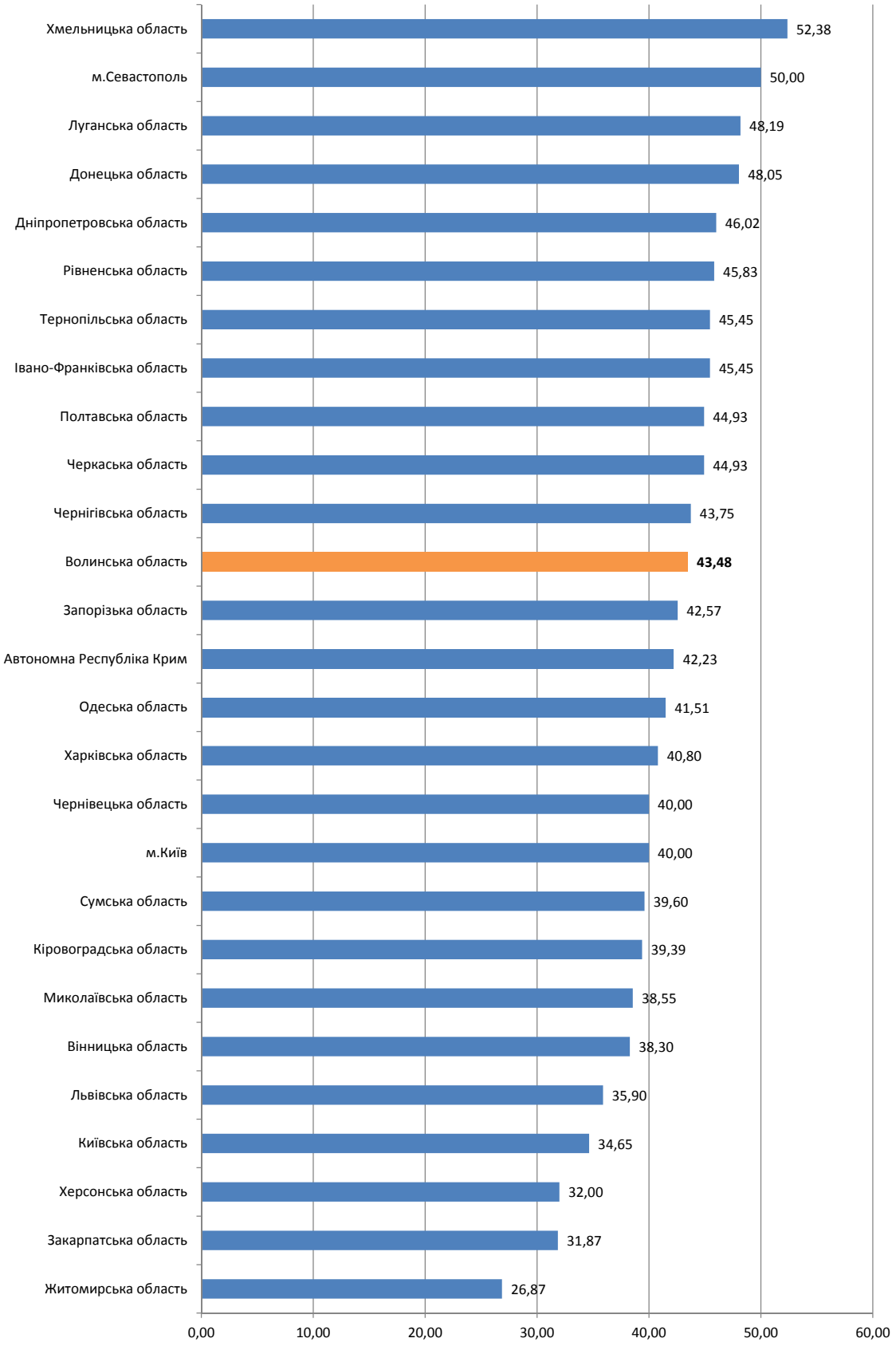

3.4.13.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів

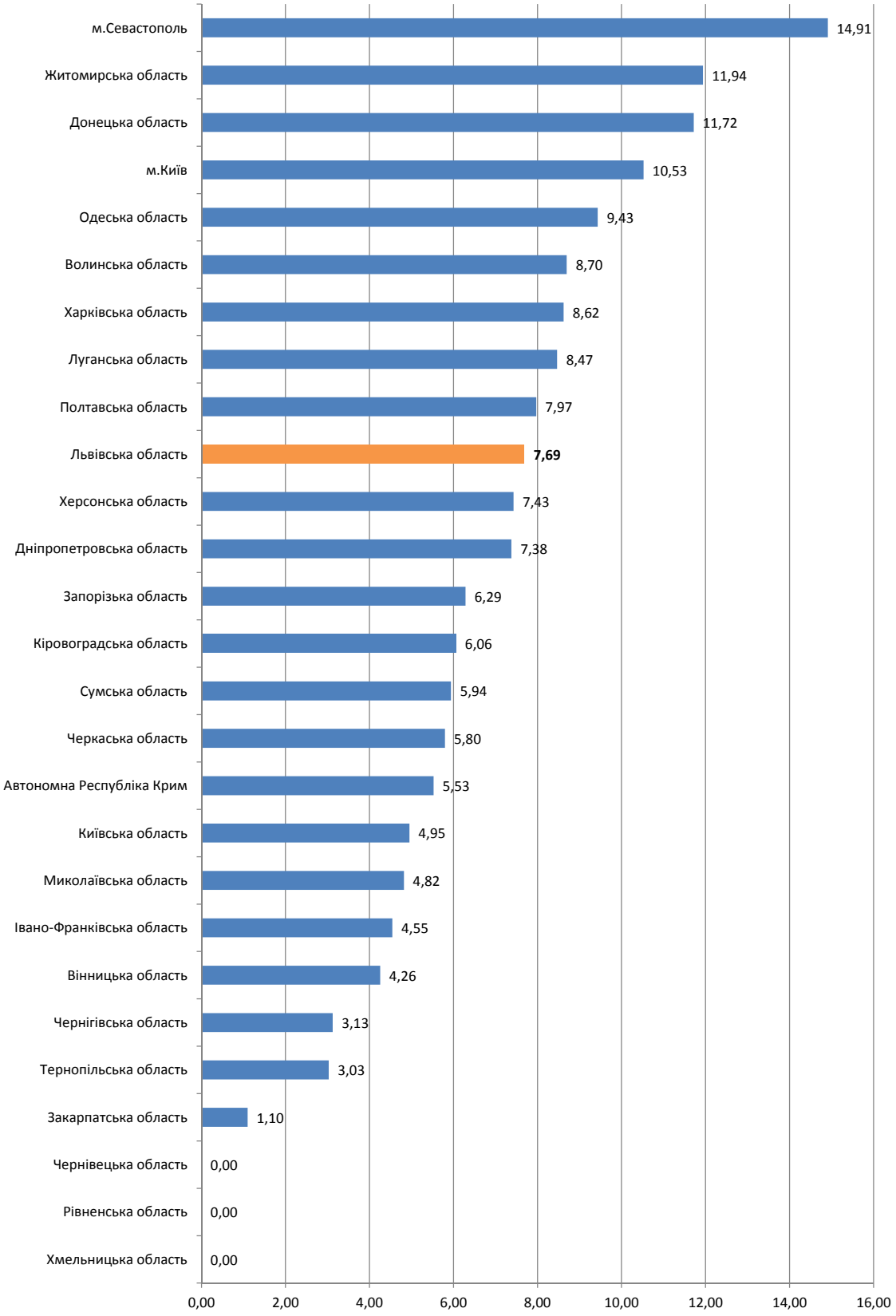

3.4.13. Тест із світової літератури

3.4.13.1. Результати за шкалою від 100 до 200 балів (рейтингова шкала)

Регіон	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	к-сть	%*	
Автономна Республіка Крим	27	10,38	68	26,15	65	25,00	47	18,08	32	12,31	15	5,77	3	1,15	3	1,15	0	0,00	0	0,00	**260**
Вінницька область	28	13,40	52	24,88	29	13,88	38	18,18	29	13,88	18	8,61	9	4,31	5	2,39	1	0,48	0	0,00	**209**
Волинська область	16	8,00	39	19,50	30	15,00	55	27,50	36	18,00	11	5,50	5	2,50	6	3,00	2	1,00	0	0,00	**200**
Дніпропетровська область	36	6,86	127	24,19	94	17,90	116	22,10	82	15,62	39	7,43	22	4,19	4	0,76	4	0,76	1	0,19	**525**
Донецька область	34	7,61	92	20,58	89	19,91	106	23,71	59	13,20	47	10,51	12	2,68	4	0,89	4	0,89	0	0,00	**447**
Житомирська область	15	6,85	41	18,72	40	18,26	54	24,66	44	20,09	16	7,31	6	2,74	2	0,91	1	0,46	0	0,00	**219**
Закарпатська область	11	8,40	29	22,14	20	15,27	31	23,66	20	15,27	14	10,69	4	3,05	1	0,76	1	0,76	0	0,00	**131**
Запорізька область	29	6,94	101	24,16	75	17,94	110	26,32	49	11,72	39	9,33	14	3,35	0	0,00	1	0,24	0	0,00	**418**
Івано-Франківська область	33	11,50	58	20,21	51	17,77	55	19,16	43	14,98	27	9,41	10	3,48	7	2,44	3	1,05	0	0,00	**287**
Київська область	34	8,88	75	19,58	73	19,06	83	21,67	64	16,71	34	8,88	11	2,87	4	1,04	4	1,04	1	0,26	**383**
Кіровоградська область	27	11,11	56	23,05	36	14,81	61	25,10	39	16,05	18	7,41	4	1,65	2	0,82	0	0,00	0	0,00	**243**
Луганська область	51	11,70	107	24,54	102	23,39	91	20,87	49	11,24	28	6,42	6	1,38	2	0,46	0	0,00	0	0,00	**436**
Львівська область	19	6,21	61	19,93	69	22,55	54	17,65	41	13,40	33	10,78	15	4,90	10	3,27	4	1,31	0	0,00	**306**
Миколаївська область	30	9,52	72	22,86	66	20,95	62	19,68	50	15,87	18	5,71	10	3,17	1	0,32	6	1,90	0	0,00	**315**
Одеська область	27	9,44	59	20,63	53	18,53	57	19,93	56	19,58	20	6,99	10	3,50	3	1,05	1	0,35	0	0,00	**286**
Полтавська область	27	7,76	69	19,83	56	16,09	83	23,85	52	14,94	37	10,63	13	3,74	8	2,30	3	0,86	0	0,00	**348**
Рівненська область	19	8,76	42	19,35	44	20,28	48	22,12	36	16,59	17	7,83	5	2,30	4	1,84	2	0,92	0	0,00	**217**
Сумська область	30	12,93	48	20,69	41	17,67	51	21,98	28	12,07	17	7,33	10	4,31	4	1,72	3	1,29	0	0,00	**232**
Тернопільська область	20	9,35	58	27,10	36	16,82	42	19,63	39	18,22	10	4,67	5	2,34	2	0,93	2	0,93	0	0,00	**214**
Харківська область	22	5,42	83	20,44	92	22,66	93	22,91	58	14,29	25	6,16	23	5,67	4	0,99	6	1,48	0	0,00	**406**
Херсонська область	25	8,22	71	23,36	52	17,11	64	21,05	53	17,43	26	8,55	9	2,96	2	0,66	2	0,66	0	0,00	**304**
Хмельницька область	21	9,05	46	19,83	44	18,97	48	20,69	39	16,81	21	9,05	8	3,45	0	0,00	5	2,16	0	0,00	**232**
Черкаська область	25	12,14	52	25,24	35	16,99	42	20,39	28	13,59	10	4,85	6	2,91	4	1,94	3	1,46	1	0,49	**206**
Чернівецька область	9	10,11	19	21,35	13	14,61	23	25,84	11	12,36	9	10,11	2	2,25	3	3,37	0	0,00	0	0,00	**89**
Чернігівська область	11	5,91	24	12,90	45	24,19	40	21,51	29	15,59	17	9,14	15	8,06	3	1,61	1	0,54	1	0,54	**186**
м.Київ	42	5,68	130	17,57	132	17,84	159	21,49	130	17,57	85	11,49	30	4,05	21	2,84	11	1,49	0	0,00	**740**
м.Севастополь	3	15,79	2	10,53	2	10,53	7	36,84	3	15,79	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	5,26	1	5,26	**19**
	671	**8,54**	**1 681**	**21,39**	**1 484**	**18,89**	**1 720**	**21,89**	**1 199**	**15,26**	**651**	**8,28**	**267**	**3,40**	**109**	**1,39**	**71**	**0,90**	**5**	**0,06**	**7 858**

** - відсоток осіб даного регіону, які взяли участь у тестуванні*

3.4.14.2. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали менше 124 балів за шкалою 100-200 балів

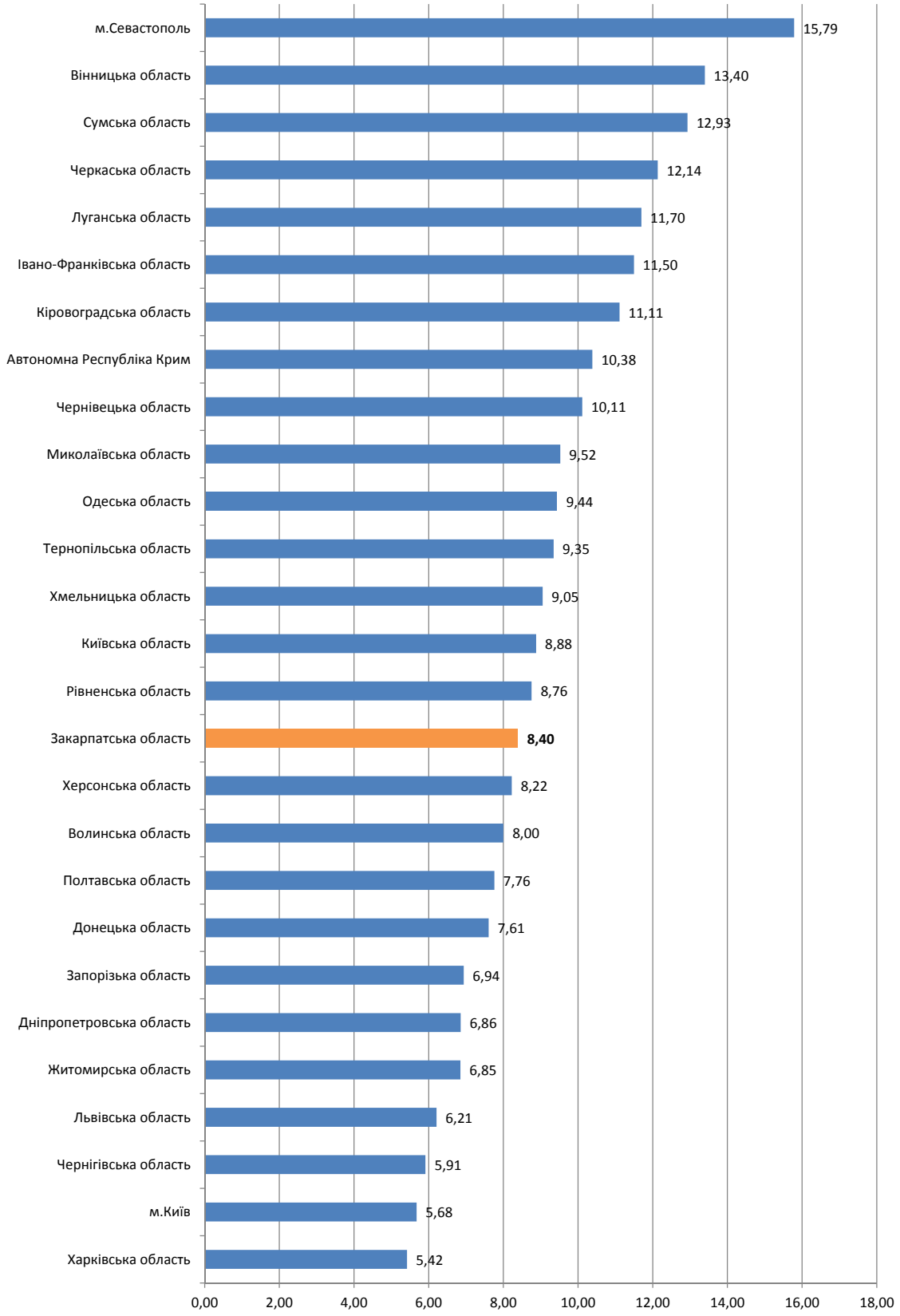

3.4.14.3. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 124 до 150 балів за шкалою 100-200 балів

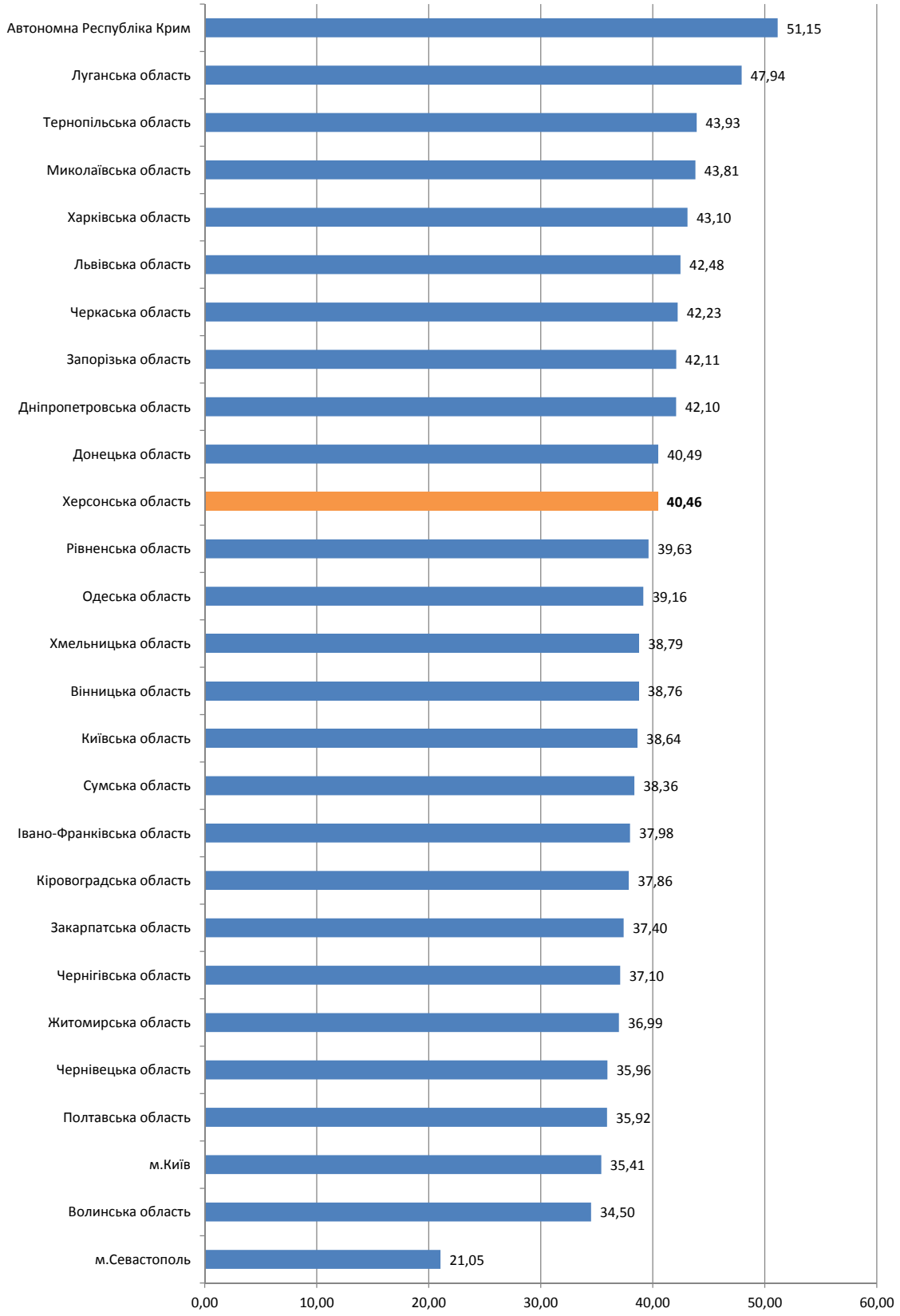

3.4.14.4. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали від 150,5 до 179,5 бала за шкалою 100-200 балів

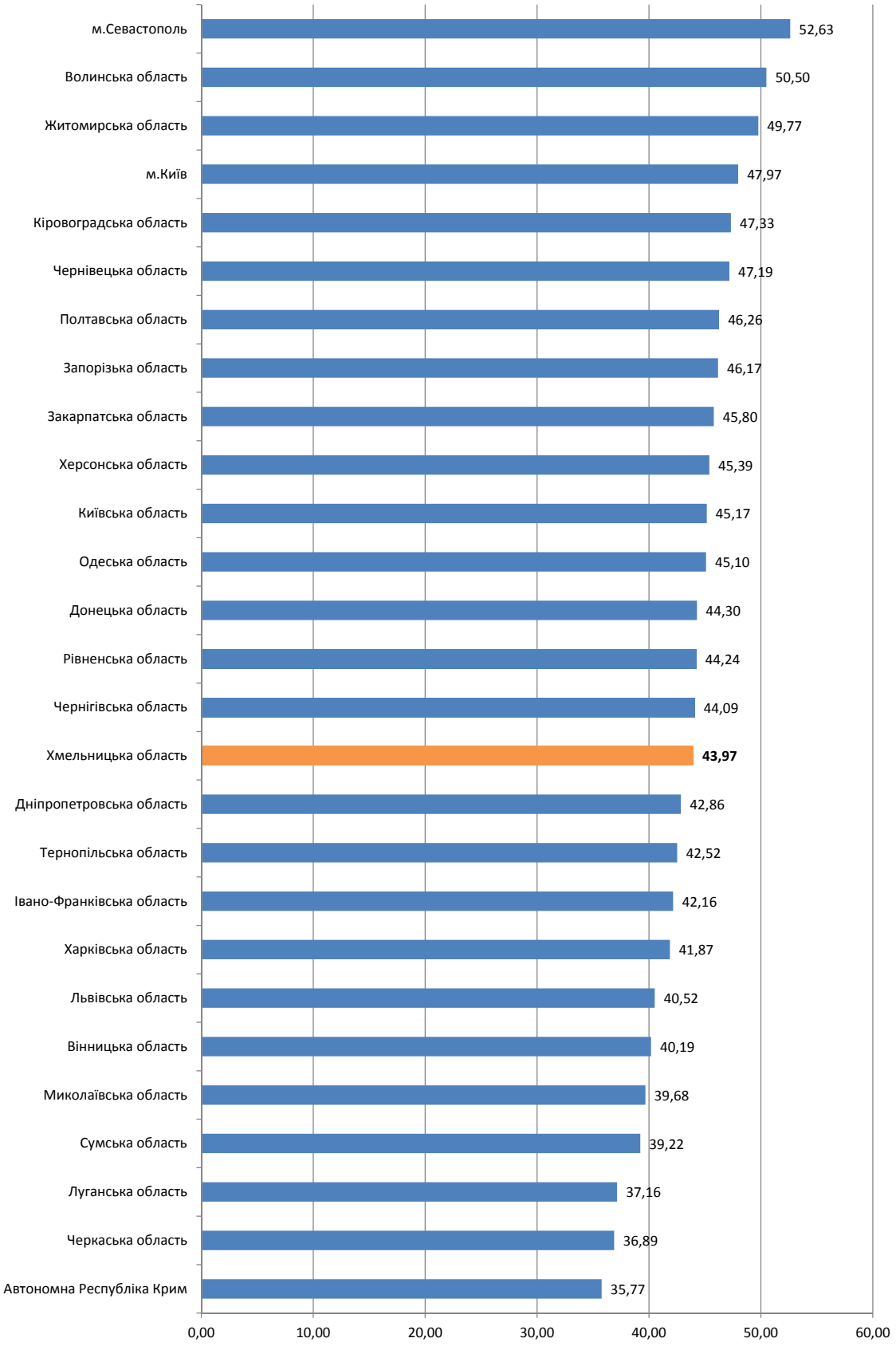

3.4.14.5. Регіональні дані про абітурієнтів, які отримали 180 і більше балів за шкалою 100-200 балів

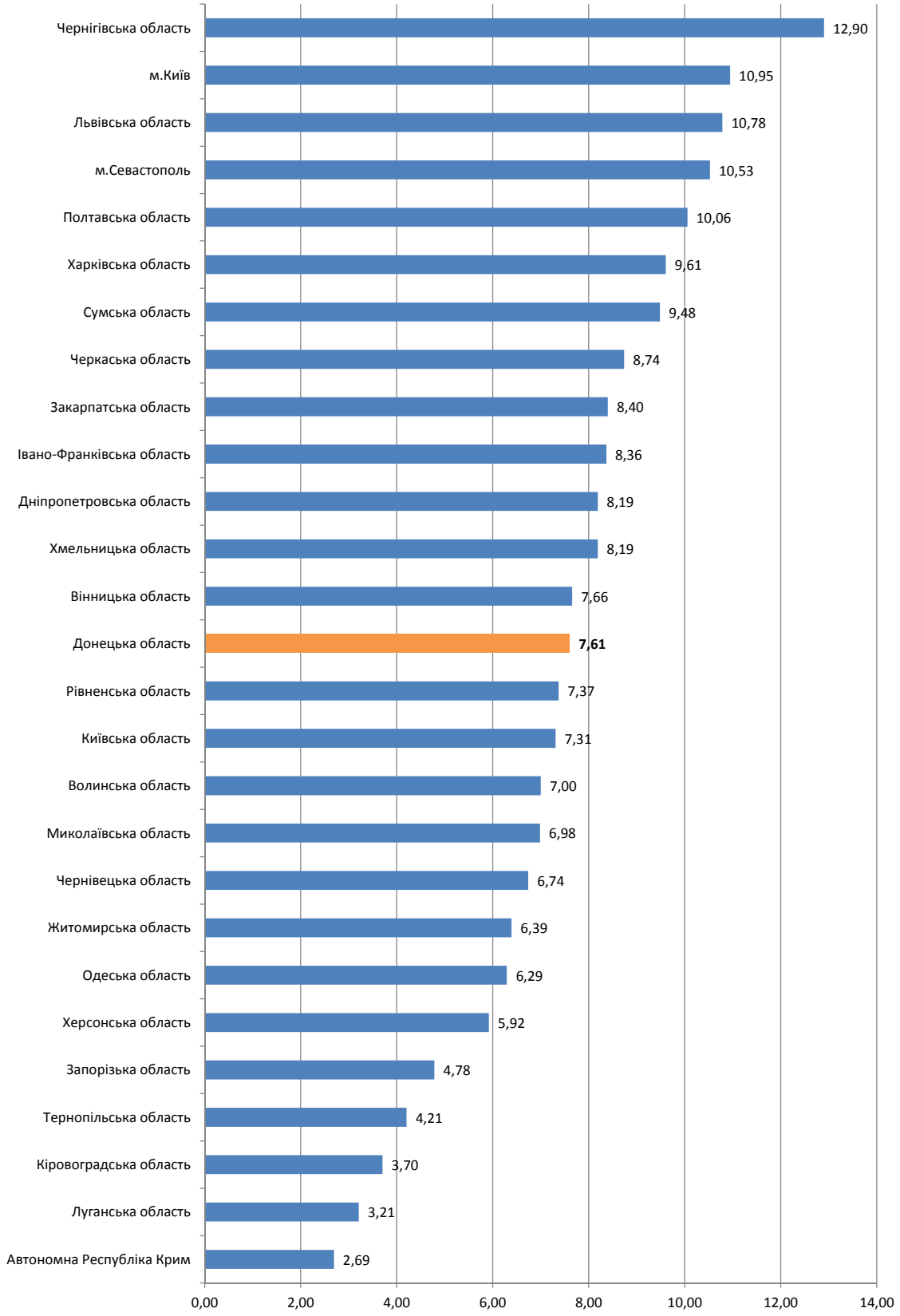

3.5. Результати зовнішнього незалежного оцінювання за типами загальноосвітніх навчальних закладів

3.5.1. Результати з української мови та літератури

Тип навчального закладу	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
середня загальноосвітня школа	15 311	9,01	36 220	21,31	33 996	20,00	36 603	21,53	26 394	15,53	13 135	7,73	5 061	2,98	1 889	1,11	1 331	0,78	48	0,03	**169 988**
спеціалізована школа	772	3,99	2 319	11,99	3 018	15,60	4 364	22,56	4 099	21,19	2 588	13,38	1 223	6,32	497	2,57	433	2,24	28	0,14	**19 341**
спеціальна загальноосвітня школа	89	8,72	209	20,47	177	17,34	217	21,25	179	17,53	102	9,99	33	3,23	9	0,88	5	0,49	1	0,10	**1 021**
гімназія	519	2,48	1 763	8,41	2 735	13,05	4 379	20,90	4 791	22,87	3 414	16,30	1 808	8,63	779	3,72	714	3,41	49	0,23	**20 951**
ліцей	551	2,94	1 884	10,07	2 579	13,78	4 141	22,13	4 236	22,64	2 795	14,94	1 413	7,55	601	3,21	483	2,58	31	0,17	**18 714**
колегіум	38	2,54	178	11,91	244	16,33	348	23,29	358	23,96	185	12,38	91	6,09	26	1,74	24	1,61	2	0,13	**1 494**
<випускники минулих років>	9 533	15,24	20 677	33,06	15 050	24,07	10 870	17,38	4 496	7,19	1 335	2,13	375	0,60	131	0,21	65	0,10	6	0,01	**62 538**
	26 813	**9,12**	**63 250**	**21,51**	**57 799**	**19,66**	**60 922**	**20,72**	**44 553**	**15,15**	**23 554**	**8,01**	**10 004**	**3,40**	**3 932**	**1,34**	**3 055**	**1,04**	**165**	**0,06**	**294 047**

* - відсоток осіб, які взяли участь у тестуванні з української мови та літератури, за типом навчального закладу

3.5.2. Результати з історії України

Тип навчального закладу	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
середня загальноосвітня школа	8 767	8,37	22 922	21,87	19 202	18,32	23 784	22,70	15 933	15,20	9 226	8,80	2 923	2,79	1 292	1,23	676	0,65	66	0,06	**104 791**
спеціалізована школа	533	4,51	1 675	14,16	1 596	13,49	2 804	23,70	2 369	20,03	1 722	14,56	656	5,55	296	2,50	164	1,39	14	0,12	**11 829**
спеціальна загальноосвітня школа	52	8,14	137	21,44	97	15,18	140	21,91	109	17,06	70	10,95	21	3,29	10	1,56	3	0,47	0	0,00	**639**
гімназія	427	3,47	1 460	11,86	1 591	12,93	2 659	21,61	2 617	21,26	1 984	16,12	843	6,85	442	3,59	262	2,13	22	0,18	**12 307**
ліцей	374	3,75	1 229	12,33	1 380	13,85	2 295	23,03	2 099	21,06	1 506	15,11	584	5,86	314	3,15	171	1,72	14	0,14	**9 966**
колегіум	30	3,28	113	12,36	122	13,35	212	23,19	201	21,99	155	16,96	43	4,70	25	2,74	13	1,42	0	0,00	**914**
<випускники минулих років>	4 195	12,14	9 793	28,35	7 180	20,79	7 703	22,30	3 647	10,56	1 475	4,27	379	1,10	115	0,33	48	0,14	8	0,02	**34 543**
	14 378	**8,22**	**37 329**	**21,33**	**31 168**	**17,81**	**39 597**	**22,63**	**26 975**	**15,42**	**16 138**	**9,22**	**5 449**	**3,11**	**2 494**	**1,43**	**1 337**	**0,76**	**124**	**0,07**	**174 989**

* - відсоток осіб, які взяли участь у тестуванні з історії України, за типом навчального закладу

3.5.3. Результати з математики

Тип навчального закладу	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
середня загальноосвітня школа	7 897	7,33	22 615	20,99	22 706	21,07	24 785	23,00	16 027	14,88	9 518	8,83	2 646	2,46	1 128	1,05	394	0,37	27	0,03	**107 743**
спеціалізована школа	375	3,38	1 391	12,52	1 768	15,92	2 603	23,44	2 198	19,79	1 702	15,32	622	5,60	311	2,80	125	1,13	12	0,11	**11 107**
спеціальна загальноосвітня школа	48	8,28	117	20,17	106	18,28	121	20,86	92	15,86	59	10,17	22	3,79	11	1,90	3	0,52	1	0,17	**580**
гімназія	367	2,93	1 197	9,55	1 614	12,88	2 722	21,73	2 626	20,96	2 228	17,78	988	7,89	506	4,04	255	2,04	26	0,21	**12 529**
ліцей	337	2,62	1 140	8,85	1 573	12,21	2 556	19,84	2 383	18,50	2 324	18,04	1 129	8,76	793	6,16	559	4,34	89	0,69	**12 883**
колегіум	31	3,42	120	13,25	161	17,77	199	21,96	177	19,54	132	14,57	54	5,96	21	2,32	11	1,21	0	0,00	**906**
<випускники минулих років>	4 315	12,51	10 862	31,50	9 084	26,34	6 491	18,82	2 509	7,28	922	2,67	197	0,57	60	0,17	42	0,12	3	0,01	**34 485**
	13 370	**7,42**	**37 442**	**20,77**	**37 012**	**20,54**	**39 477**	**21,90**	**26 012**	**14,43**	**16 885**	**9,37**	**5 658**	**3,14**	**2 830**	**1,57**	**1 389**	**0,77**	**158**	**0,09**	**180 233**

* - відсоток осіб, які взяли участь у тестуванні з математики, за типом навчального закладу

3.5.4. Результати з всесвітньої історії

Тип навчального закладу	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
середня загальноосвітня школа	448	9,95	962	21,37	870	19,32	1 004	22,30	654	14,53	350	7,77	132	2,93	48	1,07	31	0,69	3	0,07	**4 502**
спеціалізована школа	27	4,79	78	13,83	99	17,55	132	23,40	117	20,74	66	11,70	33	5,85	7	1,24	5	0,89	0	0,00	**564**
спеціальна загальноосвітня школа	0	0,00	8	30,77	4	15,38	5	19,23	5	19,23	4	15,38	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**26**
гімназія	24	3,51	75	10,96	106	15,50	162	23,68	139	20,32	104	15,20	35	5,12	25	3,65	12	1,75	2	0,29	**684**
ліцей	16	2,83	71	12,54	84	14,84	140	24,73	111	19,61	67	11,84	44	7,77	26	4,59	7	1,24	0	0,00	**566**
колегіум	4	5,48	13	17,81	10	13,70	21	28,77	12	16,44	9	12,33	2	2,74	2	2,74	0	0,00	0	0,00	**73**
<випускники минулих років>	262	12,96	504	24,94	419	20,73	404	19,99	269	13,31	103	5,10	42	2,08	13	0,64	5	0,25	0	0,00	**2 021**
	781	**0,27**	**1 711**	**0,58**	**1 592**	**0,54**	**1 868**	**0,64**	**1 307**	**0,44**	**703**	**0,24**	**288**	**0,10**	**121**	**0,04**	**60**	**0,02**	**5**	**0,00**	**8 436**

* - відсоток осіб, які взяли участь у тестуванні з всесвітньої історії, за типом навчального закладу

3.5.5. Результати з фізики

Тип навчального закладу	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
середня загальноосвітня школа	2 775	8,16	5 900	17,35	7 155	21,04	8 720	25,65	5 606	16,49	2 648	7,79	814	2,39	238	0,70	135	0,40	9	0,03	**34 000**
спеціалізована школа	164	4,60	370	10,38	533	14,96	860	24,14	794	22,28	513	14,40	194	5,44	80	2,25	52	1,46	3	0,08	**3 563**
спеціальна загальноосвітня школа	19	9,41	34	16,83	39	19,31	46	22,77	33	16,34	17	8,42	7	3,47	5	2,48	2	0,99	0	0,00	**202**
гімназія	156	3,69	390	9,23	568	13,44	981	23,22	915	21,66	689	16,31	321	7,60	122	2,89	77	1,82	6	0,14	**4 225**
ліцей	167	2,86	423	7,25	677	11,61	1 157	19,84	1 197	20,53	1 064	18,25	615	10,55	258	4,42	248	4,25	25	0,43	**5 831**
колегіум	9	2,76	38	11,66	53	16,26	88	26,99	69	21,17	39	11,96	17	5,21	6	1,84	7	2,15	0	0,00	**326**
<випускники минулих років>	1 747	13,02	3 445	25,68	3 720	27,73	3 085	23,00	1 020	7,60	296	2,21	64	0,48	19	0,14	17	0,13	0	0,00	**13 413**
	5 037	**8,18**	**10 600**	**17,22**	**12 745**	**20,70**	**14 937**	**24,26**	**9 634**	**15,65**	**5 266**	**8,55**	**2 032**	**3,30**	**728**	**1,18**	**538**	**0,87**	**43**	**0,07**	**61 560**

* - відсоток осіб, які взяли участь у тестуванні з фізики, за типом навчального закладу

3.5.6. Результати з хімії

Тип навчального закладу	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
середня загальноосвітня школа	2 573	9,89	5 143	19,77	5 240	20,15	5 549	21,33	4 211	16,19	1 990	7,65	810	3,11	279	1,07	205	0,79	9	0,03	**26 009**
спеціалізована школа	133	5,58	280	11,75	373	15,65	528	22,16	481	20,18	351	14,73	147	6,17	45	1,89	44	1,85	1	0,04	**2 383**
спеціальна загальноосвітня школа	16	11,94	23	17,16	23	17,16	25	18,66	30	22,39	11	8,21	4	2,99	0	0,00	2	1,49	0	0,00	**134**
гімназія	98	3,41	244	8,49	347	12,08	619	21,55	617	21,48	524	18,24	254	8,84	79	2,75	84	2,92	7	0,24	**2 873**
ліцей	81	2,86	205	7,25	360	12,73	592	20,93	636	22,49	498	17,61	241	8,52	95	3,36	109	3,85	11	0,39	**2 828**
колегіум	10	4,81	26	12,50	32	15,38	43	20,67	46	22,12	27	12,98	13	6,25	7	3,37	4	1,92	0	0,00	**208**
<випускники минулих років>	1 786	15,83	3 283	29,10	2 930	25,97	1 899	16,83	902	8,00	347	3,08	86	0,76	30	0,27	17	0,15	2	0,02	**11 282**
	4 697	**10,27**	**9 204**	**20,13**	**9 305**	**20,35**	**9 255**	**20,24**	**6 923**	**15,14**	**3 748**	**8,20**	**1 555**	**3,40**	**535**	**1,17**	**465**	**1,02**	**30**	**0,07**	**45 717**

* - відсоток осіб, які взяли участь у тестуванні з хімії, за типом навчального закладу

3.5.7. Результати з біології

Тип навчального закладу	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
середня загальноосвітня школа	6 126	9,59	13 101	20,51	14 471	22,66	13 006	20,37	9 513	14,90	4 593	7,19	1 916	3,00	708	1,11	402	0,63	25	0,04	**63 861**
спеціалізована школа	294	6,31	655	14,06	831	17,84	879	18,87	875	18,79	604	12,97	289	6,21	133	2,86	89	1,91	8	0,17	**4 657**
спеціальна загальноосвітня школа	32	7,80	80	19,51	79	19,27	85	20,73	78	19,02	35	8,54	12	2,93	5	1,22	4	0,98	0	0,00	**410**
гімназія	261	4,88	613	11,47	888	16,62	953	17,83	1 006	18,82	800	14,97	463	8,66	211	3,95	139	2,60	10	0,19	**5 344**
ліцей	169	3,98	461	10,85	579	13,63	742	17,47	895	21,07	695	16,36	388	9,14	197	4,64	113	2,66	8	0,19	**4 247**
колегіум	24	6,47	56	15,09	65	17,52	72	19,41	56	15,09	54	14,56	26	7,01	13	3,50	5	1,35	0	0,00	**371**
<випускники минулих років>	2 040	10,14	4 115	20,46	4 512	22,43	4 504	22,39	3 280	16,31	1 207	6,00	323	1,61	95	0,47	36	0,18	2	0,01	**20 114**
	8 946	**9,04**	**19 081**	**19,27**	**21 425**	**21,64**	**20 241**	**20,44**	**15 703**	**15,86**	**7 988**	**8,07**	**3 417**	**3,45**	**1 362**	**1,38**	**788**	**0,80**	**53**	**0,05**	**99 004**

* - відсоток осіб, які взяли участь у тестуванні з біології, за типом навчального закладу

3.5.8. Результати з географії

Тип навчального закладу	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
середня загальноосвітня школа	4 533	9,66	9 728	20,73	8 279	17,64	10 285	21,91	7 801	16,62	4 073	8,68	1 247	2,66	611	1,30	361	0,77	20	0,04	**46 938**
спеціалізована школа	326	6,56	820	16,51	785	15,80	1 093	22,01	995	20,03	546	10,99	218	4,39	110	2,21	73	1,47	1	0,02	**4 967**
спеціальна загальноосвітня школа	21	8,37	55	21,91	44	17,53	45	17,93	41	16,33	32	12,75	8	3,19	4	1,59	1	0,40	0	0,00	**251**
гімназія	248	4,60	706	13,10	759	14,08	1 144	21,22	1 200	22,26	773	14,34	287	5,32	171	3,17	97	1,80	6	0,11	**5 391**
ліцей	201	4,49	562	12,56	596	13,32	933	20,85	965	21,57	715	15,98	268	5,99	129	2,88	99	2,21	6	0,13	**4 474**
колегіум	15	3,75	66	16,50	58	14,50	88	22,00	89	22,25	45	11,25	27	6,75	8	2,00	3	0,75	1	0,25	**400**
<випускники минулих років>	2 078	15,04	3 729	26,98	2 646	19,15	2 809	20,33	1 661	12,02	661	4,78	154	1,11	57	0,41	25	0,18	0	0,00	**13 820**
	7 422	**9,73**	**15 666**	**20,55**	**13 167**	**17,27**	**16 397**	**21,51**	**12 752**	**16,73**	**6 845**	**8,98**	**2 209**	**2,90**	**1 090**	**1,43**	**659**	**0,86**	**34**	**0,04**	**76 241**

* - відсоток осіб, які взяли участь у тестуванні з географії, за типом навчального закладу

3.5.9. Результати з англійської мови

Тип навчального закладу	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
середня загальноосвітня школа	3 781	9,35	9 525	23,56	8 479	20,97	9 318	23,05	4 930	12,20	2 757	6,82	1 039	2,57	411	1,02	179	0,44	7	0,02	**40 426**
спеціалізована школа	406	4,39	1 083	11,72	1 314	14,22	2 195	23,75	1 815	19,64	1 344	14,54	641	6,94	277	3,00	160	1,73	6	0,06	**9 241**
спеціальна загальноосвітня школа	11	3,56	59	19,09	48	15,53	87	28,16	55	17,80	35	11,33	8	2,59	6	1,94	0	0,00	0	0,00	**309**
гімназія	279	2,81	1 002	10,09	1 361	13,70	2 353	23,69	2 098	21,12	1 513	15,23	757	7,62	348	3,50	214	2,15	8	0,08	**9 933**
ліцей	374	4,87	1 059	13,80	1 187	15,46	1 844	24,02	1 389	18,10	985	12,83	498	6,49	212	2,76	121	1,58	7	0,09	**7 676**
колегіум	25	3,83	78	11,94	106	16,23	170	26,03	126	19,30	85	13,02	37	5,67	16	2,45	9	1,38	1	0,15	**653**
<випускники минулих років>	2 412	15,32	5 267	33,46	3 018	19,17	2 631	16,71	1 285	8,16	675	4,29	290	1,84	94	0,60	67	0,43	4	0,03	**15 743**
	7 288	**8,68**	**18 073**	**21,52**	**15 513**	**18,47**	**18 598**	**22,15**	**11 698**	**13,93**	**7 394**	**8,80**	**3 270**	**3,89**	**1 364**	**1,62**	**750**	**0,89**	**33**	**0,04**	**83 981**

* - відсоток осіб, які взяли участь у тестуванні з англійської мови, за типом навчального закладу

3.5.10. Результати з французької мови

Тип навчального закладу	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
середня загальноосвітня школа	12	3,65	64	19,45	124	37,69	71	21,58	37	11,25	18	5,47	3	0,91	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**329**
спеціалізована школа	1	0,36	8	2,85	25	8,90	64	22,78	68	24,20	61	21,71	31	11,03	16	5,69	6	2,14	1	0,36	**281**
спеціальна загальноосвітня школа	0	0,00	0	0,00	2	40,00	0	0,00	2	40,00	1	20,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**5**
гімназія	1	0,95	1	0,95	12	11,43	26	24,76	24	22,86	20	19,05	12	11,43	6	5,71	1	0,95	2	1,90	**105**
ліцей	0	0,00	3	5,88	3	5,88	15	29,41	13	25,49	11	21,57	3	5,88	1	1,96	1	1,96	1	1,96	**51**
колегіум	0	0,00	0	0,00	2	40,00	1	20,00	1	20,00	0	0,00	1	20,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**5**
<випускники минулих років>	17	12,98	32	24,43	26	19,85	25	19,08	16	12,21	9	6,87	4	3,05	1	0,76	1	0,76	0	0,00	**131**
	31	**3,42**	**108**	**11,91**	**194**	**21,39**	**202**	**22,27**	**161**	**17,75**	**120**	**13,23**	**54**	**5,95**	**24**	**2,65**	**9**	**0,99**	**4**	**0,44**	**907**

* - відсоток осіб, які взяли участь у тестуванні з французької мови, за типом навчального закладу

3.5.11. Результати з німецької мови

Тип навчального закладу	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
середня загальноосвітня школа	126	8,77	362	25,21	377	26,25	305	21,24	112	7,80	61	4,25	23	1,60	29	2,02	35	2,44	6	0,42	**1 436**
спеціалізована школа	10	2,17	22	4,78	55	11,96	109	23,70	86	18,70	64	13,91	24	5,22	38	8,26	48	10,43	4	0,87	**460**
спеціальна загальноосвітня школа	1	16,67	1	16,67	3	50,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	16,67	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**6**
гімназія	5	1,45	16	4,65	40	11,63	96	27,91	54	15,70	45	13,08	19	5,52	31	9,01	30	8,72	8	2,33	**344**
ліцей	10	5,32	28	14,89	35	18,62	47	25,00	20	10,64	24	12,77	4	2,13	7	3,72	10	5,32	3	1,60	**188**
колегіум	2	13,33	2	13,33	6	40,00	1	6,67	3	20,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	1	6,67	0	0,00	**15**
<випускники минулих років>	80	15,44	181	34,94	124	23,94	69	13,32	20	3,86	17	3,28	7	1,35	9	1,74	10	1,93	1	0,19	**518**
	234	**0,08**	**612**	**0,21**	**640**	**0,22**	**627**	**0,21**	**295**	**0,10**	**211**	**0,07**	**78**	**0,03**	**114**	**0,04**	**134**	**0,05**	**22**	**0,01**	**2 967**

* - відсоток осіб, які взяли участь у тестуванні з німецької мови, за типом навчального закладу

3.5.12. Результати з іспанської мови

Тип навчального закладу	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
середня загальноосвітня школа	6	11,32	8	15,09	9	16,98	10	18,87	10	18,87	6	11,32	2	3,77	1	1,89	1	1,89	0	0,00	**53**
спеціалізована школа	2	6,45	7	22,58	7	22,58	5	16,13	6	19,35	0	0,00	2	6,45	1	3,23	1	3,23	0	0,00	**31**
спеціальна загальноосвітня школа	1	20,00	0	0,00	1	20,00	2	40,00	1	20,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**5**
гімназія	1	6,25	2	12,50	3	18,75	5	31,25	1	6,25	1	6,25	0	0,00	2	12,50	1	6,25	0	0,00	**16**
ліцей	0	0,00	0	0,00	4	33,33	2	16,67	0	0,00	3	25,00	1	8,33	1	8,33	1	8,33	0	0,00	**12**
<випускники минулих років>	4	7,41	8	14,81	11	20,37	7	12,96	11	20,37	8	14,81	1	1,85	3	5,56	0	0,00	1	1,85	**54**
	14	**0,00**	**25**	**0,01**	**35**	**0,01**	**31**	**0,01**	**29**	**0,01**	**18**	**0,01**	**6**	**0,00**	**8**	**0,00**	**4**	**0,00**	**1**	**0,00**	**171**

* - відсоток осіб, які взяли участь у тестуванні з іспанської мови, за типом навчального закладу

3.5.13. Результати з російської мови

Тип навчального закладу	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
середня загальноосвітня школа	330	9,29	782	22,01	660	18,58	747	21,02	557	15,68	281	7,91	121	3,41	45	1,27	22	0,62	8	0,23	**3 553**
спеціалізована школа	11	4,10	42	15,67	41	15,30	70	26,12	53	19,78	25	9,33	15	5,60	9	3,36	2	0,75	0	0,00	**268**
спеціальна загальноосвітня школа	0	0,00	1	6,67	3	20,00	4	26,67	4	26,67	3	20,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**15**
гімназія	10	3,57	33	11,79	37	13,21	59	21,07	60	21,43	37	13,21	22	7,86	13	4,64	8	2,86	1	0,36	**280**
ліцей	5	2,51	33	16,58	25	12,56	48	24,12	42	21,11	27	13,57	9	4,52	3	1,51	7	3,52	0	0,00	**199**
колегіум	0	0,00	4	21,05	3	15,79	5	26,32	2	10,53	4	21,05	0	0,00	0	0,00	1	5,26	0	0,00	**19**
<випускники минулих років>	140	11,76	315	26,47	235	19,75	250	21,01	153	12,86	66	5,55	22	1,85	8	0,67	1	0,08	0	0,00	**1 190**
	496	**0,17**	**1 210**	**0,41**	**1 004**	**0,34**	**1 183**	**0,40**	**871**	**0,30**	**443**	**0,15**	**189**	**0,06**	**78**	**0,03**	**41**	**0,01**	**9**	**0,00**	**5 524**

* - відсоток осіб, які взяли участь у тестуванні з російської мови, за типом навчального закладу

3.5.14. Результати з світової літератури

Тип навчального закладу	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
середня загальноосвітня школа	414	9,21	1 008	22,41	875	19,46	964	21,44	668	14,85	344	7,65	134	2,98	52	1,16	37	0,82	1	0,02	**4 497**
спеціалізована школа	27	4,44	90	14,80	110	18,09	154	25,33	100	16,45	77	12,66	26	4,28	17	2,80	7	1,15	0	0,00	**608**
спеціальна загальноосвітня школа	2	5,26	4	10,53	8	21,05	4	10,53	13	34,21	1	2,63	5	13,16	1	2,63	0	0,00	0	0,00	**38**
гімназія	22	4,02	66	12,07	70	12,80	117	21,39	135	24,68	75	13,71	39	7,13	13	2,38	7	1,28	3	0,55	**547**
ліцей	15	3,94	45	11,81	64	16,80	83	21,78	87	22,83	43	11,29	23	6,04	13	3,41	8	2,10	0	0,00	**381**
колегіум	5	8,62	6	10,34	11	18,97	12	20,69	9	15,52	6	10,34	5	8,62	1	1,72	3	5,17	0	0,00	**58**
<випускники минулих років>	186	10,76	462	26,72	346	20,01	386	22,33	187	10,82	105	6,07	35	2,02	12	0,69	9	0,52	1	0,06	**1 729**
	671	**0,23**	**1 681**	**0,57**	**1 484**	**0,50**	**1 720**	**0,58**	**1 199**	**0,41**	**651**	**0,22**	**267**	**0,09**	**109**	**0,04**	**71**	**0,02**	**5**	**0,00**	**7 858**

* - відсоток осіб, які взяли участь у тестуванні з світової літератури, за типом навчального закладу

3.6. Результати зовнішнього незалежного оцінювання за місцем проживання

3.6.1. Результати з української мови та літератури

Тип місця проживання	*Бали за шкалою 100-200*																				***Загальна кількість***
	від 100.0 до 123.5		*від 124.0 до 139.5*		*від 140.0 до 150.0*		*від 150.5 до 161.5*		*від 162.0 до 172.5*		*від 173.0 до 183.0*		*від 183.5 до 190.0*		*від 190.5 до 195.0*		*від 195.5 до 199.5*		*200.0*		
	к-сть	*%**	*к-сть*	*%**	*к-сть*	*%**	*к-сть*	*%**	*к-сть*	*%**	*к-сть*	*%**	*к-сть*	*%**	*к-сть*	*%**	*к-сть*	*%**	*к-сть*	*%**	
Місто	14 728	7,86	36 260	19,36	34 873	18,62	39 144	20,90	30 914	16,51	17 585	9,39	7 888	4,21	3 192	1,70	2 552	1,36	148	0,08	187 284
Село, селище, смт.	12 085	11,32	26 990	25,28	22 926	21,47	21 778	20,40	13 639	12,78	5 969	5,59	2 116	1,98	740	0,69	503	0,47	17	0,02	106 763
	26 813	**9,12**	**63 250**	**21,51**	**57 799**	**19,66**	**60 922**	**20,72**	**44 553**	**15,15**	**23 554**	**8,01**	**10 004**	**3,40**	**3 932**	**1,34**	**3 055**	**1,04**	**165**	**0,06**	**294 047**

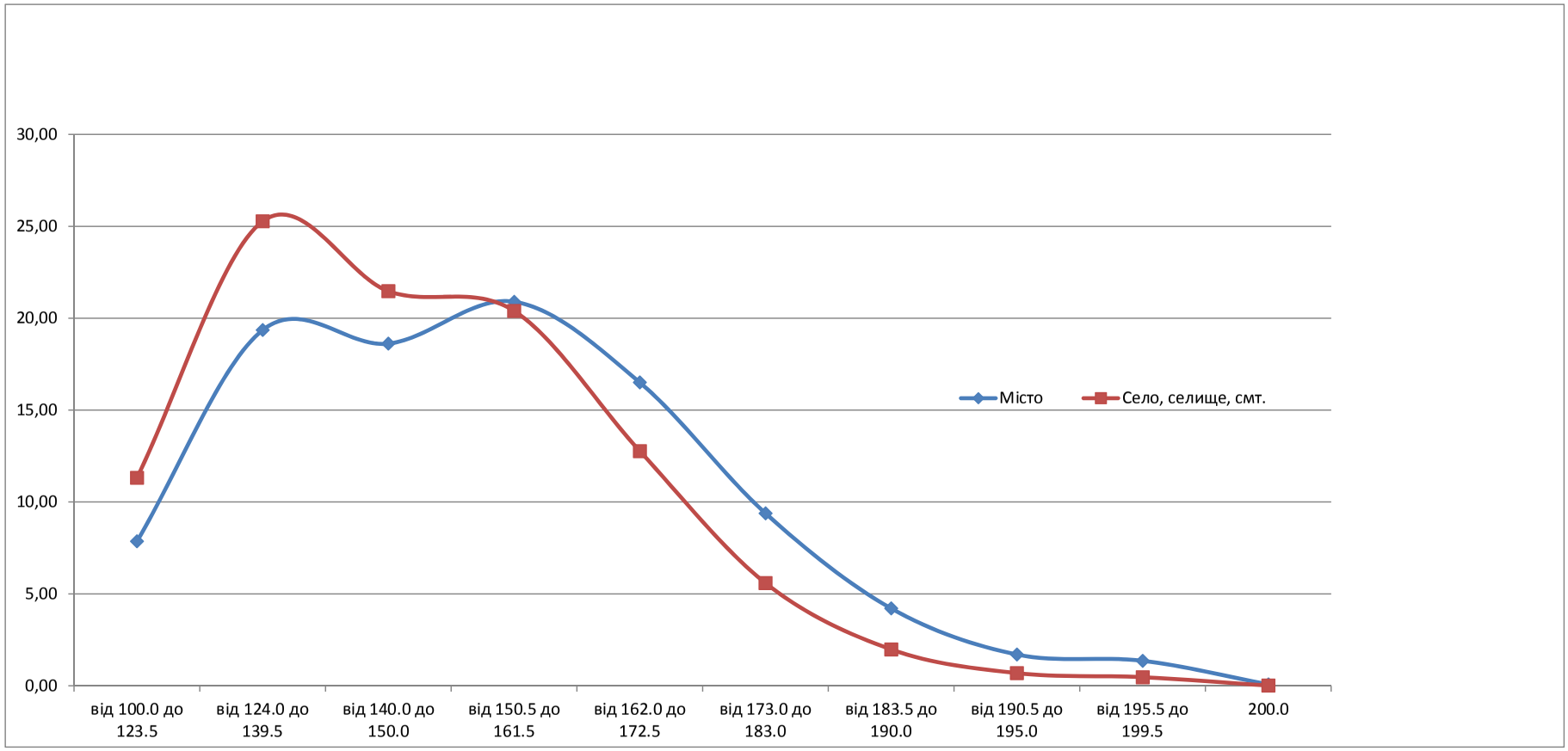

3.6.2. Результати з історії України

Тип місця проживання	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Місто	8 267	7,50	21 617	19,60	18 705	16,96	24 851	22,54	18 035	16,36	11 550	10,47	4 124	3,74	1 956	1,77	1 072	0,97	94	0,09	110 271
Село, селище, смт.	6 111	9,44	15 712	24,28	12 463	19,26	14 746	22,79	8 940	13,81	4 588	7,09	1 325	2,05	538	0,83	265	0,41	30	0,05	64 718
	14 378	**8,22**	**37 329**	**21,33**	**31 168**	**17,81**	**39 597**	**22,63**	**26 975**	**15,42**	**16 138**	**9,22**	**5 449**	**3,11**	**2 494**	**1,43**	**1 337**	**0,76**	**124**	**0,07**	**174 989**

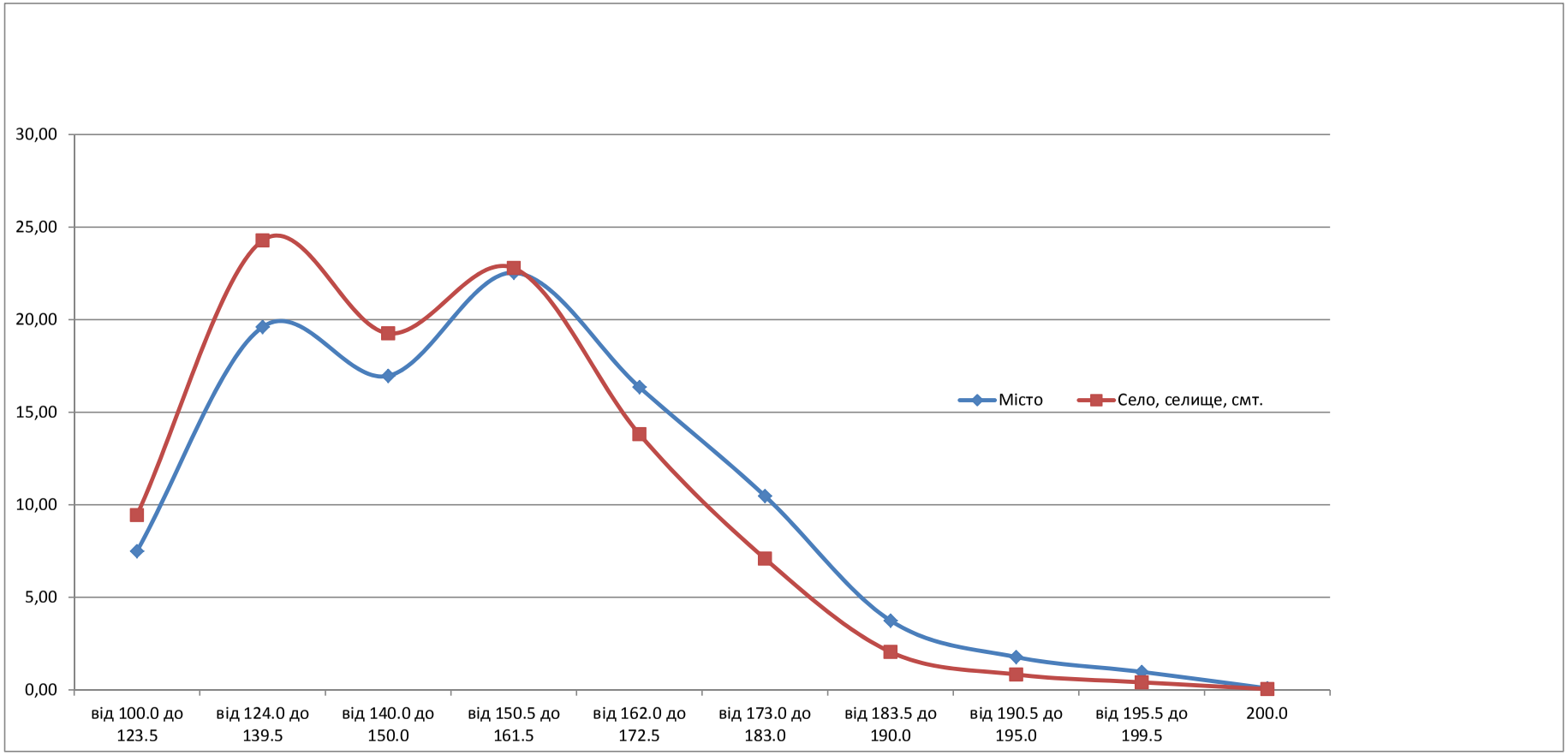

3.6.3. Результати з математики

Тип місця проживання	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Місто	7 235	6,38	20 974	18,50	21 356	18,84	24 677	21,77	17 980	15,86	12 671	11,18	4 672	4,12	2 405	2,12	1 251	1,10	149	0,13	113 370
Село, селище, смт.	6 135	9,18	16 468	24,63	15 656	23,42	14 800	22,13	8 032	12,01	4 214	6,30	986	1,47	425	0,64	138	0,21	9	0,01	66 863
	13 370	**7,42**	**37 442**	**20,77**	**37 012**	**20,54**	**39 477**	**21,90**	**26 012**	**14,43**	**16 885**	**9,37**	**5 658**	**3,14**	**2 830**	**1,57**	**1 389**	**0,77**	**158**	**0,09**	**180 233**

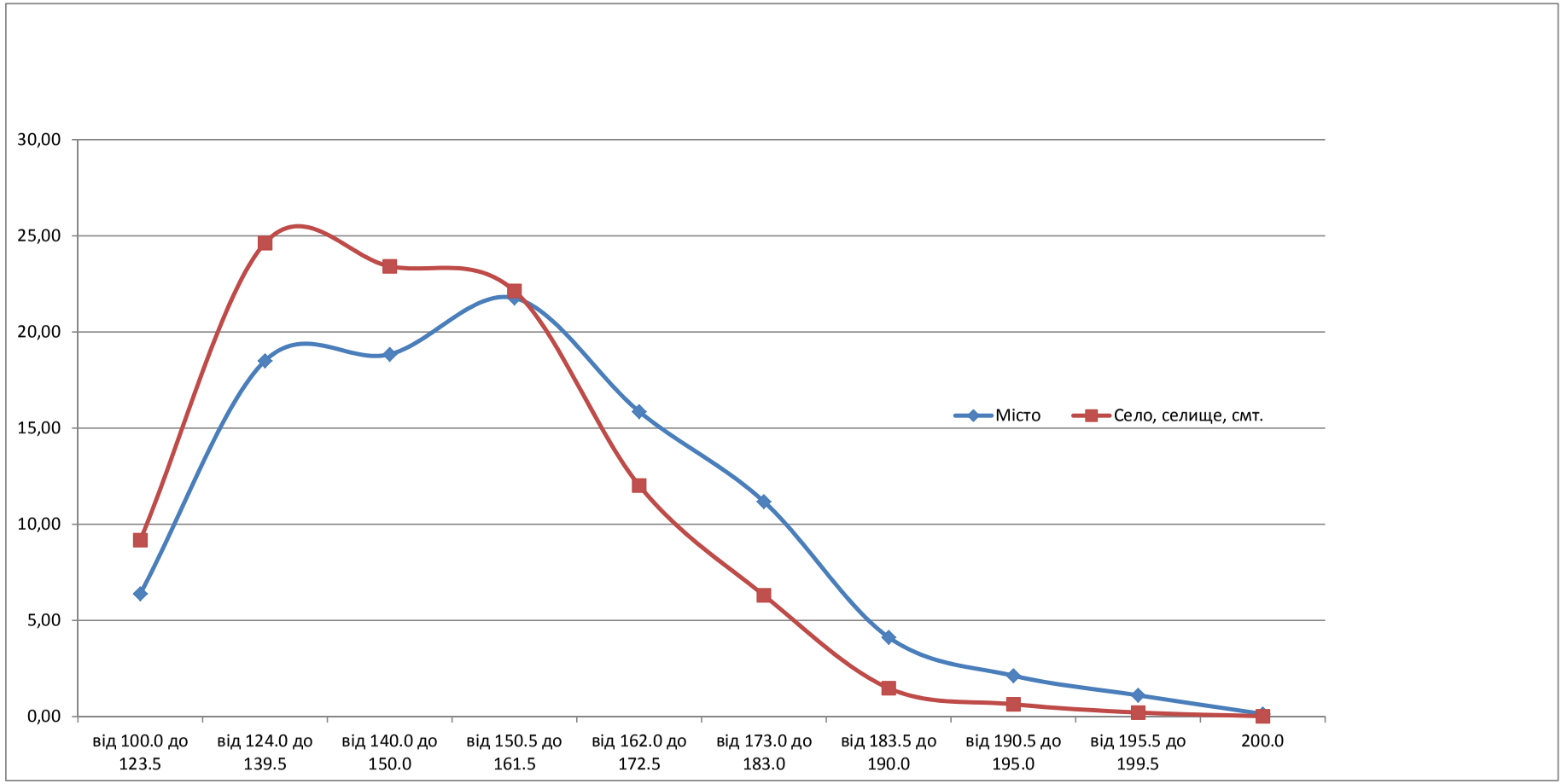

3.6.4. Результати з всесвітньої історії

Тип місця проживання	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Місто	508	8,74	1 149	19,77	1 049	18,05	1 281	22,04	939	16,15	513	8,83	219	3,77	104	1,79	48	0,83	3	0,05	5 813
Село, селище, смт.	273	10,41	562	21,43	543	20,70	587	22,38	368	14,03	190	7,24	69	2,63	17	0,65	12	0,46	2	0,08	2 623
	781	**9,26**	**1 711**	**20,28**	**1 592**	**18,87**	**1 868**	**22,14**	**1 307**	**15,49**	**703**	**8,33**	**288**	**3,41**	**121**	**1,43**	**60**	**0,71**	**5**	**0,06**	**8 436**

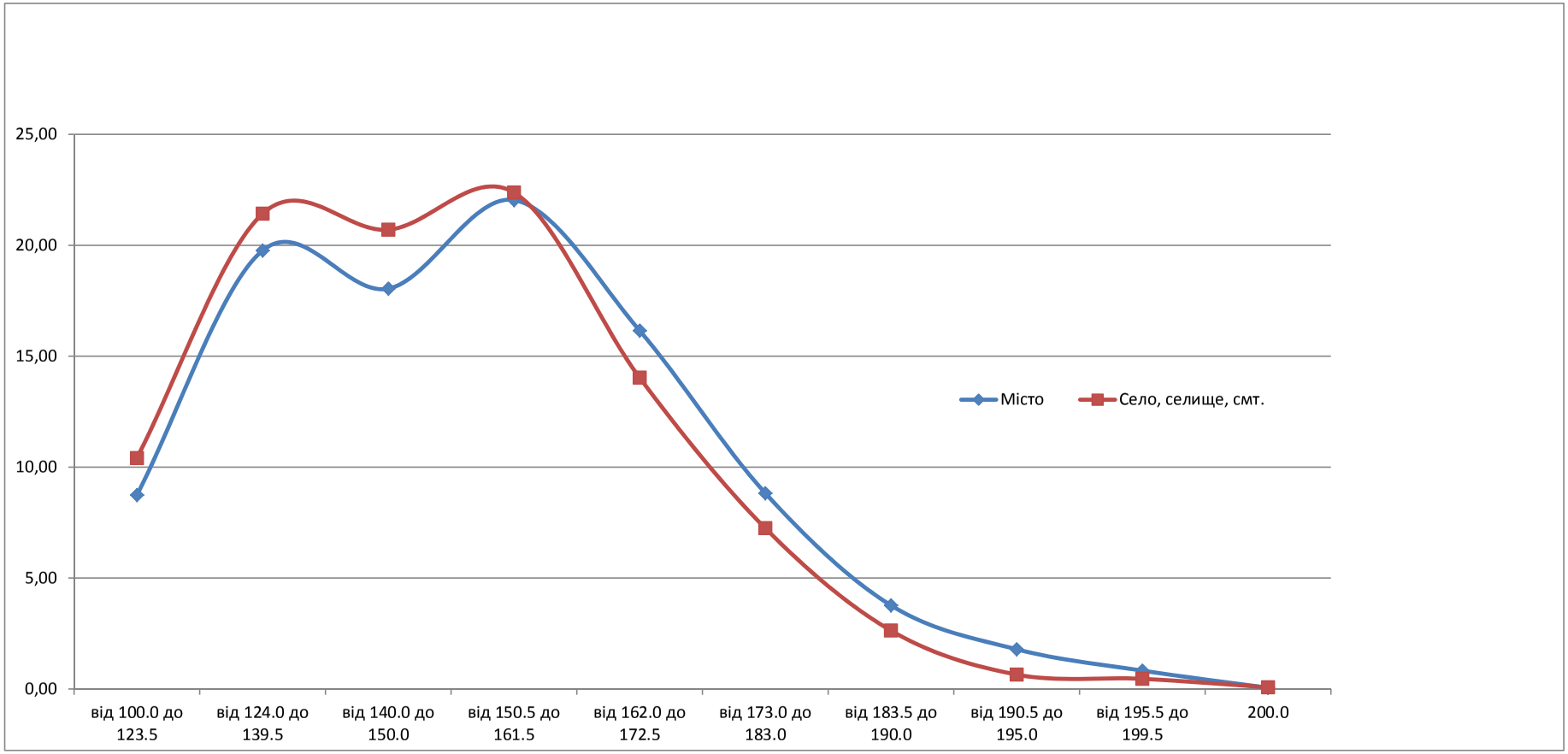

3.6.5. Результати з фізики

Тип місця проживання	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Місто	2 753	6,89	6 114	15,30	7 615	19,05	9 613	24,05	6 875	17,20	4 135	10,35	1 722	4,31	636	1,59	466	1,17	40	0,10	39 969
Село, селище, смт.	2 284	10,58	4 486	20,78	5 130	23,76	5 324	24,66	2 759	12,78	1 131	5,24	310	1,44	92	0,43	72	0,33	3	0,01	21 591
	5 037	**8,18**	**10 600**	**17,22**	**12 745**	**20,70**	**14 937**	**24,26**	**9 634**	**15,65**	**5 266**	**8,55**	**2 032**	**3,30**	**728**	**1,18**	**538**	**0,87**	**43**	**0,07**	**61 560**

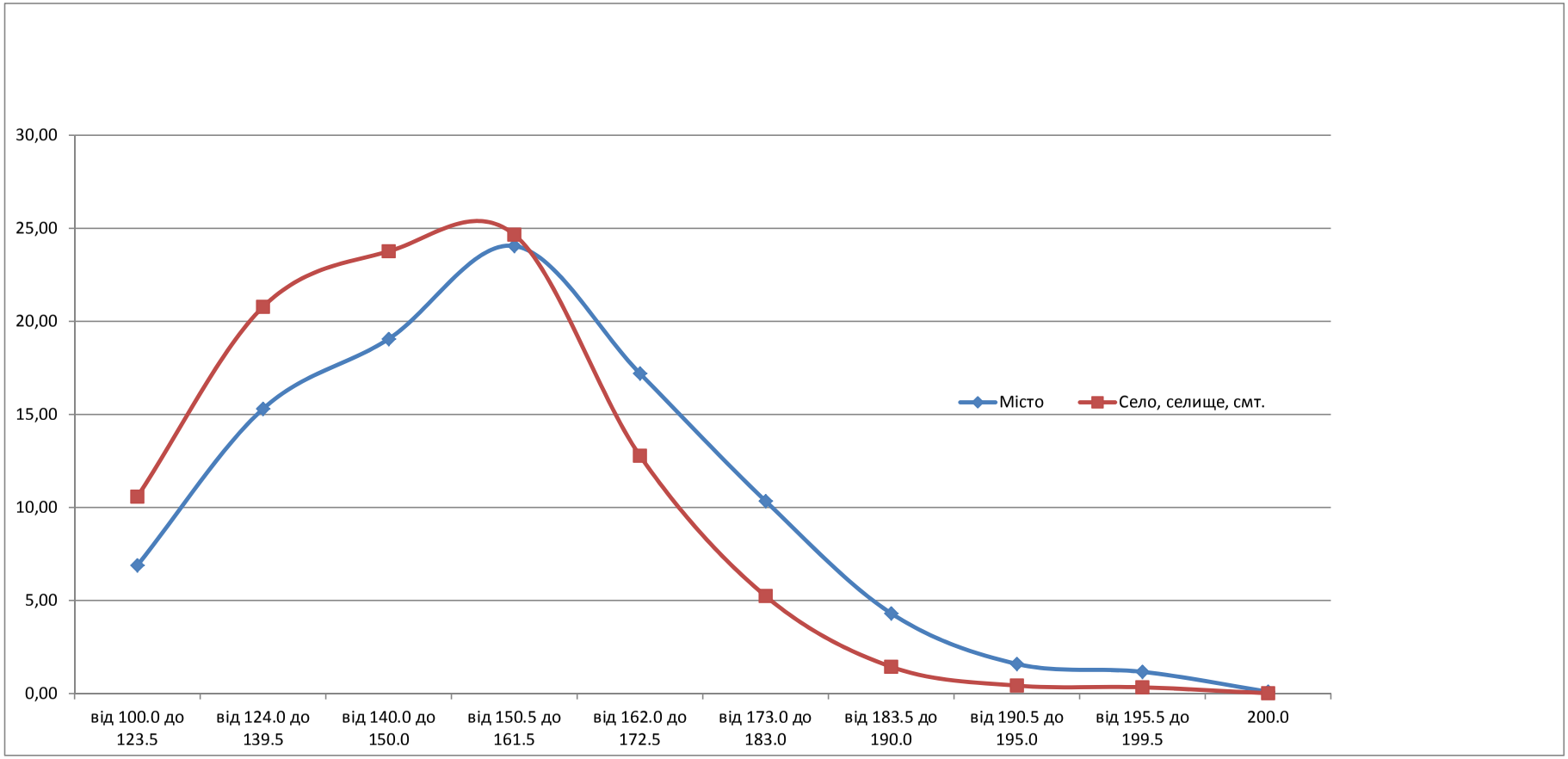

3.6.6. Результати з хімії

Тип місця проживання	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Місто	2 443	8,91	4 848	17,68	5 177	18,88	5 541	20,21	4 602	16,79	2 741	10,00	1 214	4,43	425	1,55	395	1,44	28	0,10	27 414
Село, селище, смт.	2 254	12,31	4 356	23,80	4 128	22,55	3 714	20,29	2 321	12,68	1 007	5,50	341	1,86	110	0,60	70	0,38	2	0,01	18 303
	4 697	**10,27**	**9 204**	**20,13**	**9 305**	**20,35**	**9 255**	**20,24**	**6 923**	**15,14**	**3 748**	**8,20**	**1 555**	**3,40**	**535**	**1,17**	**465**	**1,02**	**30**	**0,07**	**45 717**

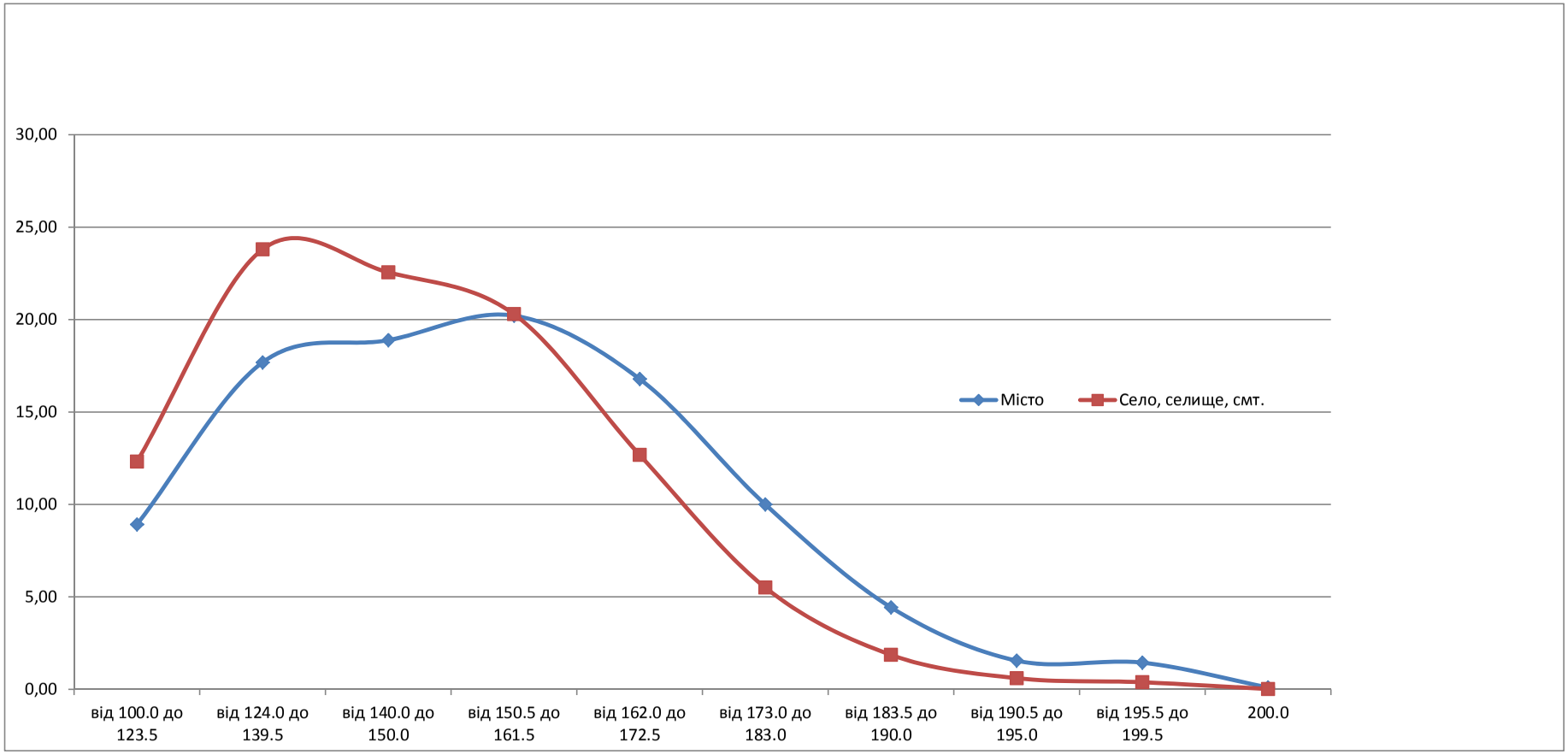

3.6.7. Результати з біології

Тип місця проживання	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Місто	4 199	7,96	9 030	17,13	10 374	19,68	10 544	20,00	9 110	17,28	5 317	10,09	2 431	4,61	1 029	1,95	640	1,21	46	0,09	52 720
Село, селище, смт.	4 747	10,26	10 051	21,72	11 051	23,88	9 697	20,95	6 593	14,24	2 671	5,77	986	2,13	333	0,72	148	0,32	7	0,02	46 284
	8 946	**9,04**	**19 081**	**19,27**	**21 425**	**21,64**	**20 241**	**20,44**	**15 703**	**15,86**	**7 988**	**8,07**	**3 417**	**3,45**	**1 362**	**1,38**	**788**	**0,80**	**53**	**0,05**	**99 004**

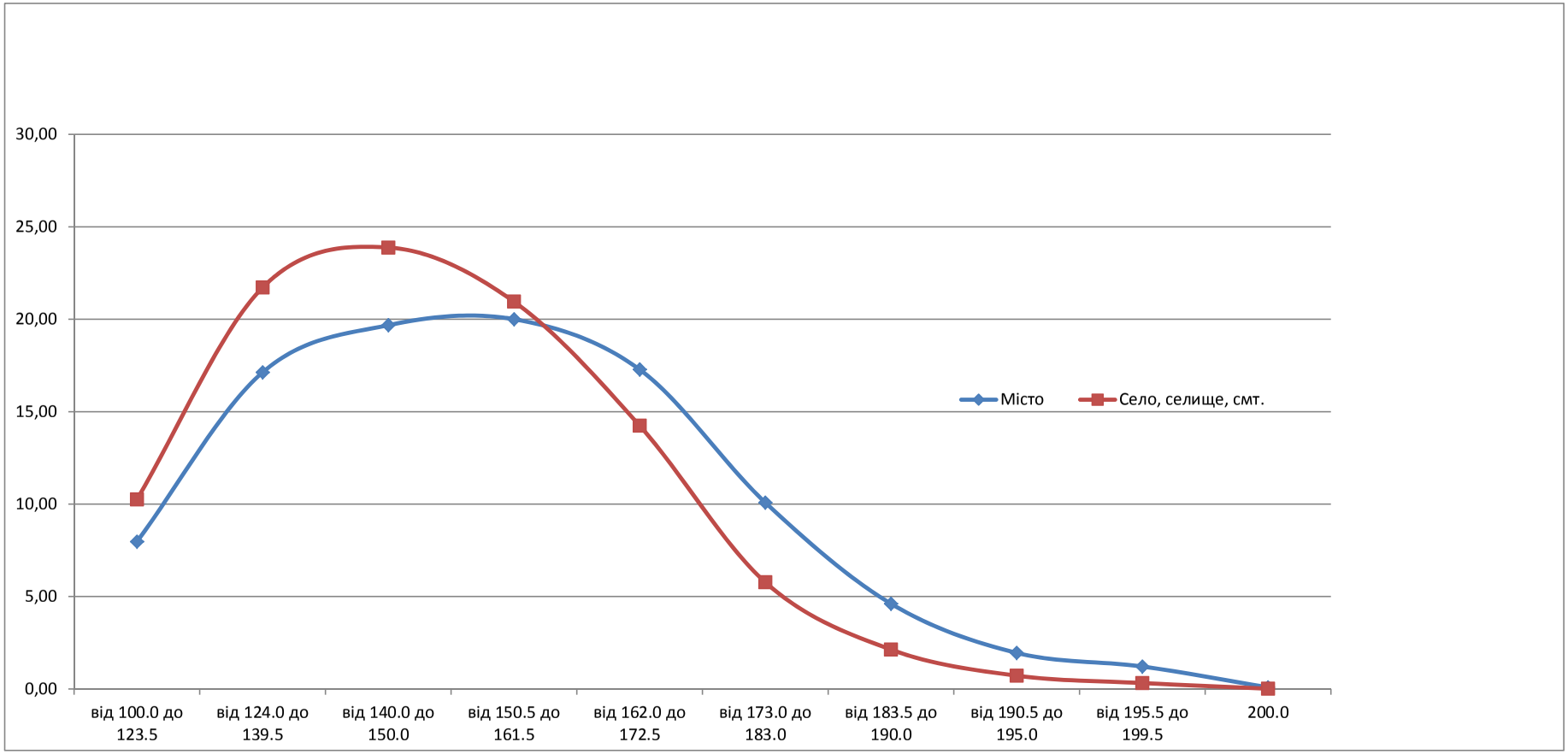

3.6.8. Результати з географії

Тип місця проживання	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Місто	4 542	9,35	9 723	20,01	8 235	16,95	10 377	21,36	8 186	16,85	4 582	9,43	1 580	3,25	825	1,70	509	1,05	27	0,06	48 586
Село, селище, смт.	2 880	10,41	5 943	21,49	4 932	17,83	6 020	21,77	4 566	16,51	2 263	8,18	629	2,27	265	0,96	150	0,54	7	0,03	27 655
	7 422	**9,73**	**15 666**	**20,55**	**13 167**	**17,27**	**16 397**	**21,51**	**12 752**	**16,73**	**6 845**	**8,98**	**2 209**	**2,90**	**1 090**	**1,43**	**659**	**0,86**	**34**	**0,04**	**76 241**

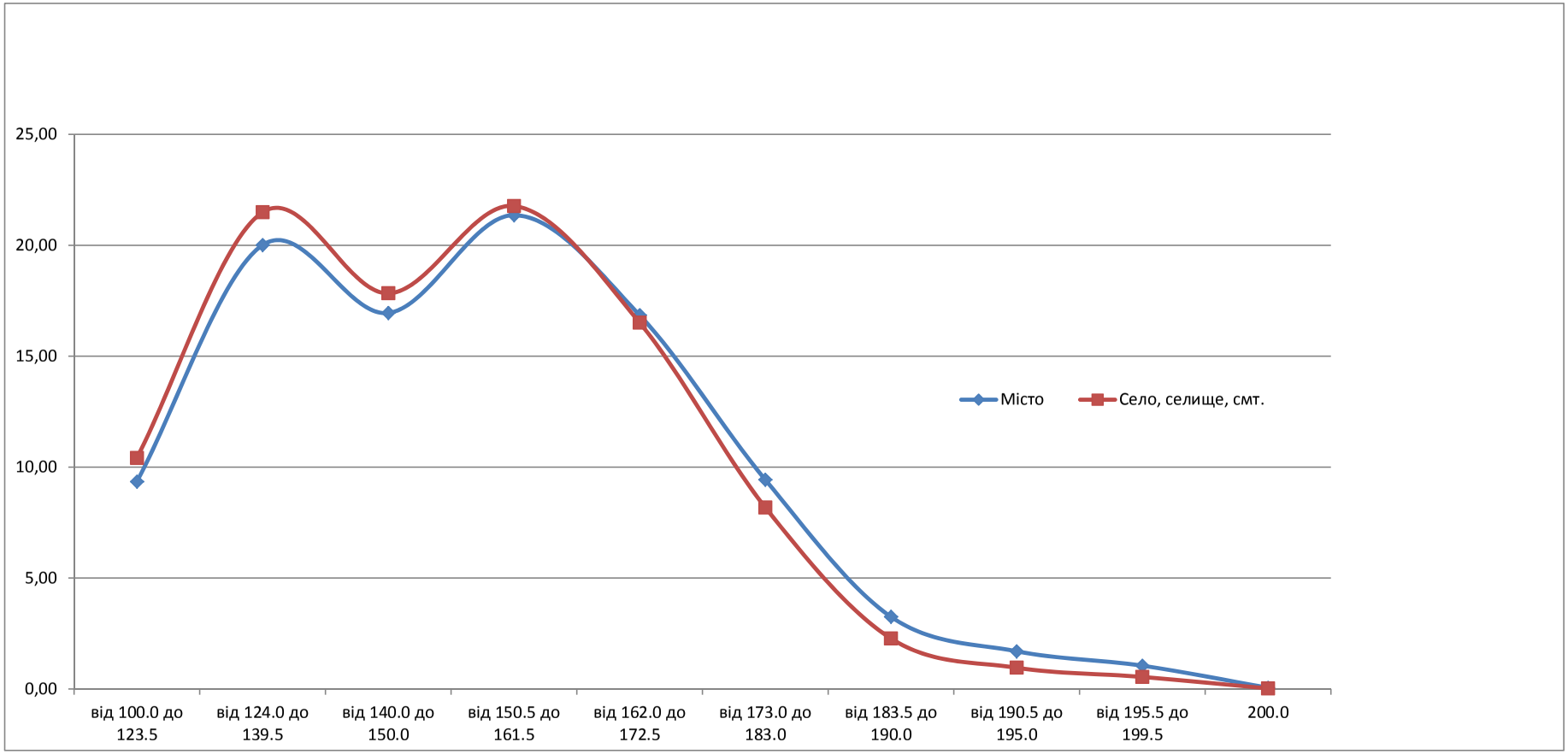

3.6.9. Результати з англійської мови

Тип місця проживання	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Місто	5 000	7,52	13 015	19,57	11 652	17,52	15 052	22,63	10 122	15,22	6 637	9,98	3 010	4,53	1 291	1,94	707	1,06	32	0,05	66 518
Село, селище, смт.	2 288	13,10	5 058	28,96	3 861	22,11	3 546	20,31	1 576	9,02	757	4,33	260	1,49	73	0,42	43	0,25	1	0,01	17 463
	7 288	**8,68**	**18 073**	**21,52**	**15 513**	**18,47**	**18 598**	**22,15**	**11 698**	**13,93**	**7 394**	**8,80**	**3 270**	**3,89**	**1 364**	**1,62**	**750**	**0,89**	**33**	**0,04**	**83 981**

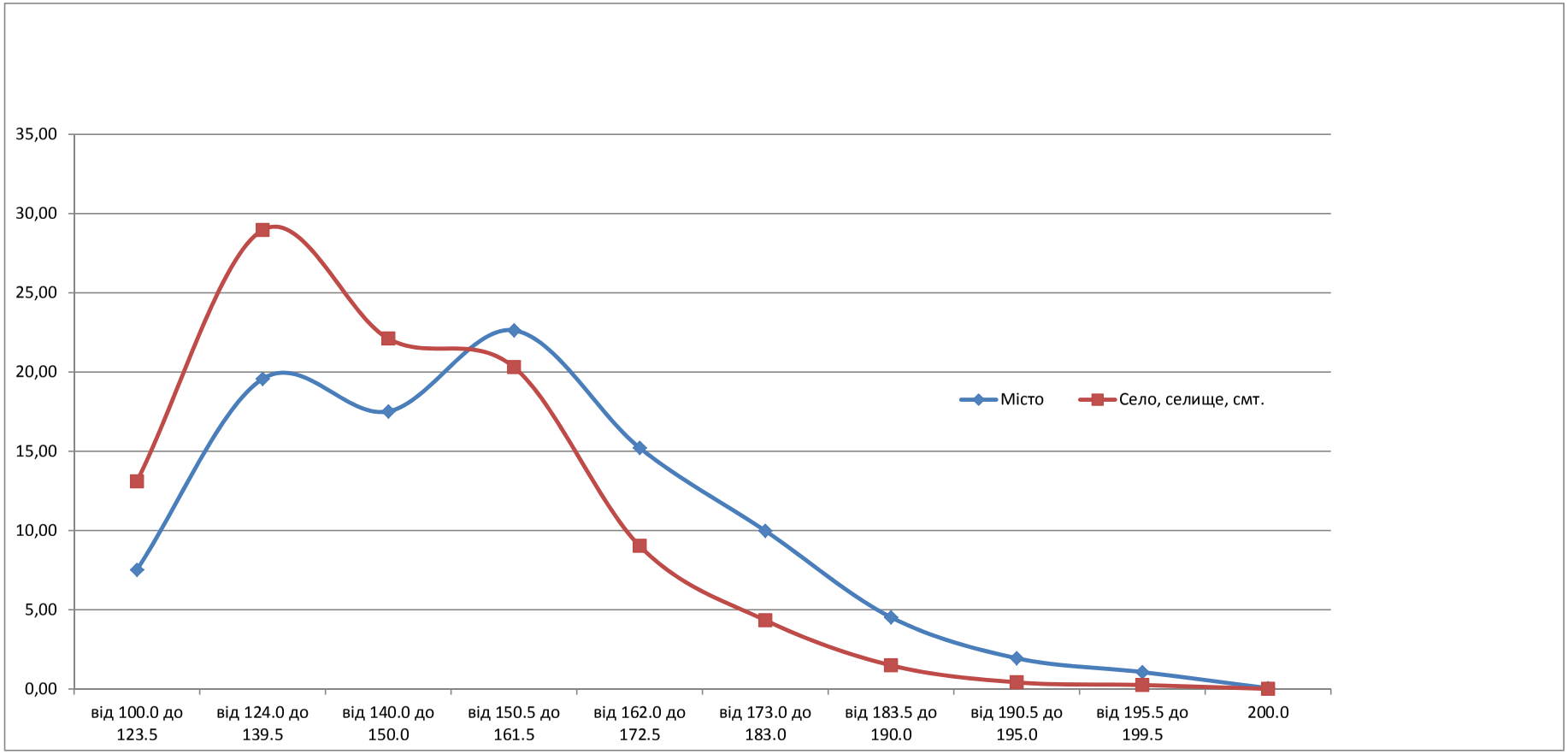

3.6.10. Результати з французької мови

Тип місця проживання	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Місто	14	2,22	44	6,97	103	16,32	143	22,66	133	21,08	112	17,75	48	7,61	23	3,65	7	1,11	4	0,63	631
Село, селище, смт.	17	6,16	64	23,19	91	32,97	59	21,38	28	10,14	8	2,90	6	2,17	1	0,36	2	0,72	0	0,00	276
	31	**3,42**	**108**	**11,91**	**194**	**21,39**	**202**	**22,27**	**161**	**17,75**	**120**	**13,23**	**54**	**5,95**	**24**	**2,65**	**9**	**0,99**	**4**	**0,44**	**907**

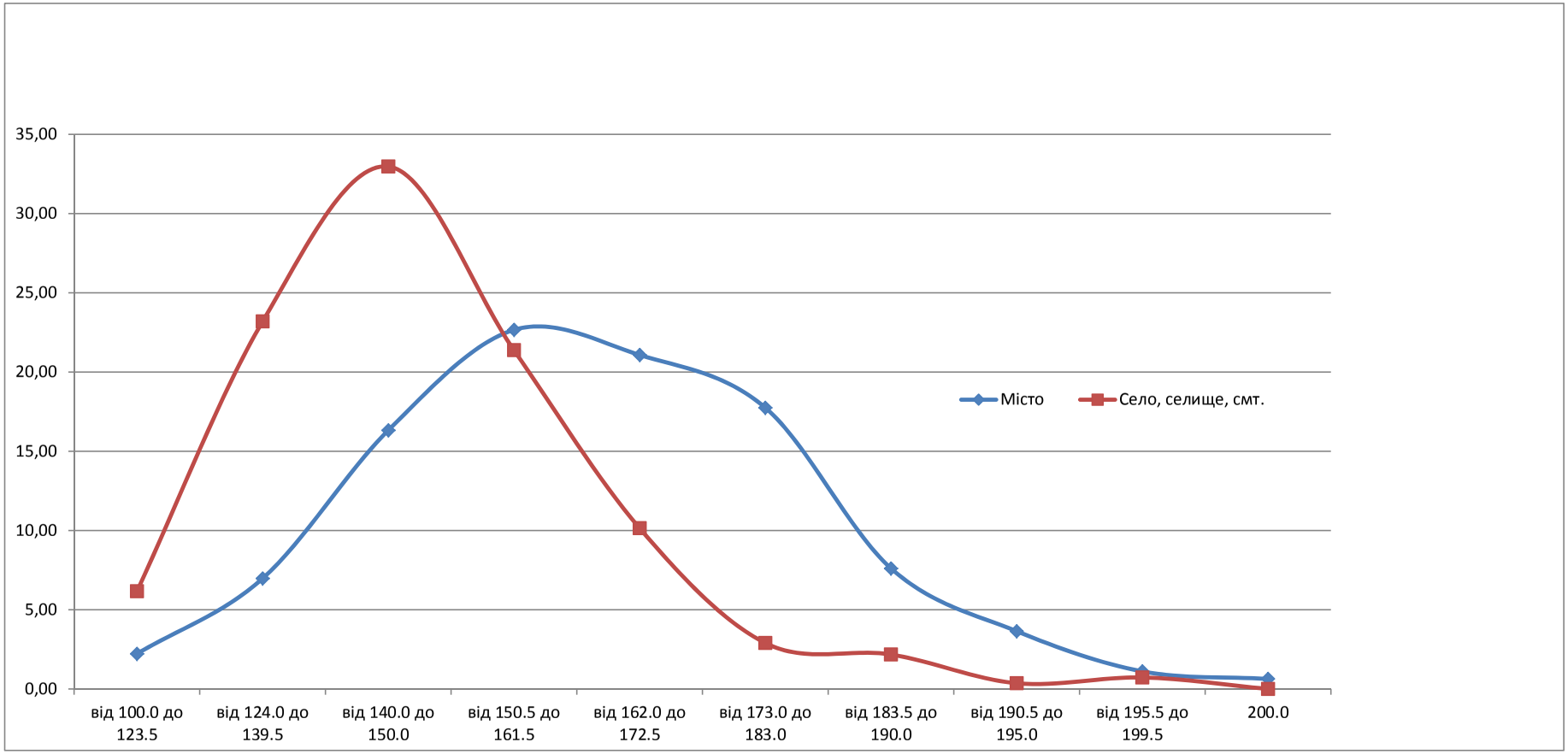

3.6.11. Результати з німецької мови

Тип місця проживання	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Місто	94	5,52	214	12,57	273	16,03	388	22,78	232	13,62	181	10,63	65	3,82	108	6,34	127	7,46	21	1,03	1 703
Село, селище, смт.	140	11,08	398	31,49	367	29,03	239	18,91	63	4,98	30	2,37	13	1,03	6	0,47	7	0,55	1	0,07	1 264
	234	**7,89**	**612**	**20,63**	**640**	**21,57**	**627**	**21,13**	**295**	**9,94**	**211**	**7,11**	**78**	**2,63**	**114**	**3,84**	**134**	**4,52**	**22**	**0,74**	**2 967**

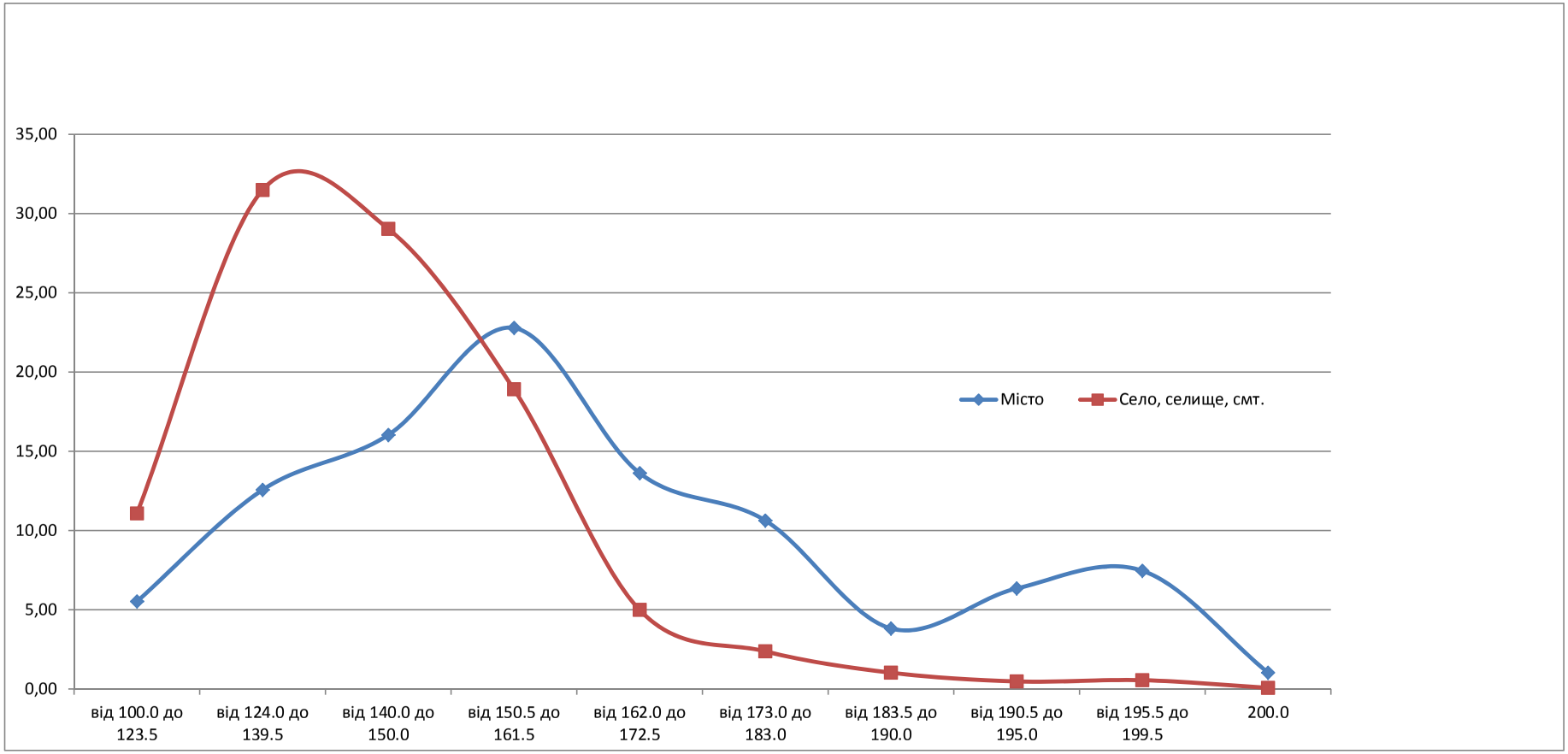

3.6.12. Результати з іспанської мови

Тип місця проживання	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Місто	12	9,68	18	14,52	26	20,97	23	18,55	18	14,52	12	9,68	5	4,03	6	4,84	3	2,42	1	0,81	124
Село, селище, смт.	2	4,26	7	14,89	9	19,15	8	17,02	11	23,40	6	12,77	1	2,13	2	4,26	1	2,13	0	0,00	47
	14	**8,19**	**25**	**14,62**	**35**	**20,47**	**31**	**18,13**	**29**	**16,96**	**18**	**10,53**	**6**	**3,51**	**8**	**4,68**	**4**	**2,34**	**1**	**0,58**	**171**

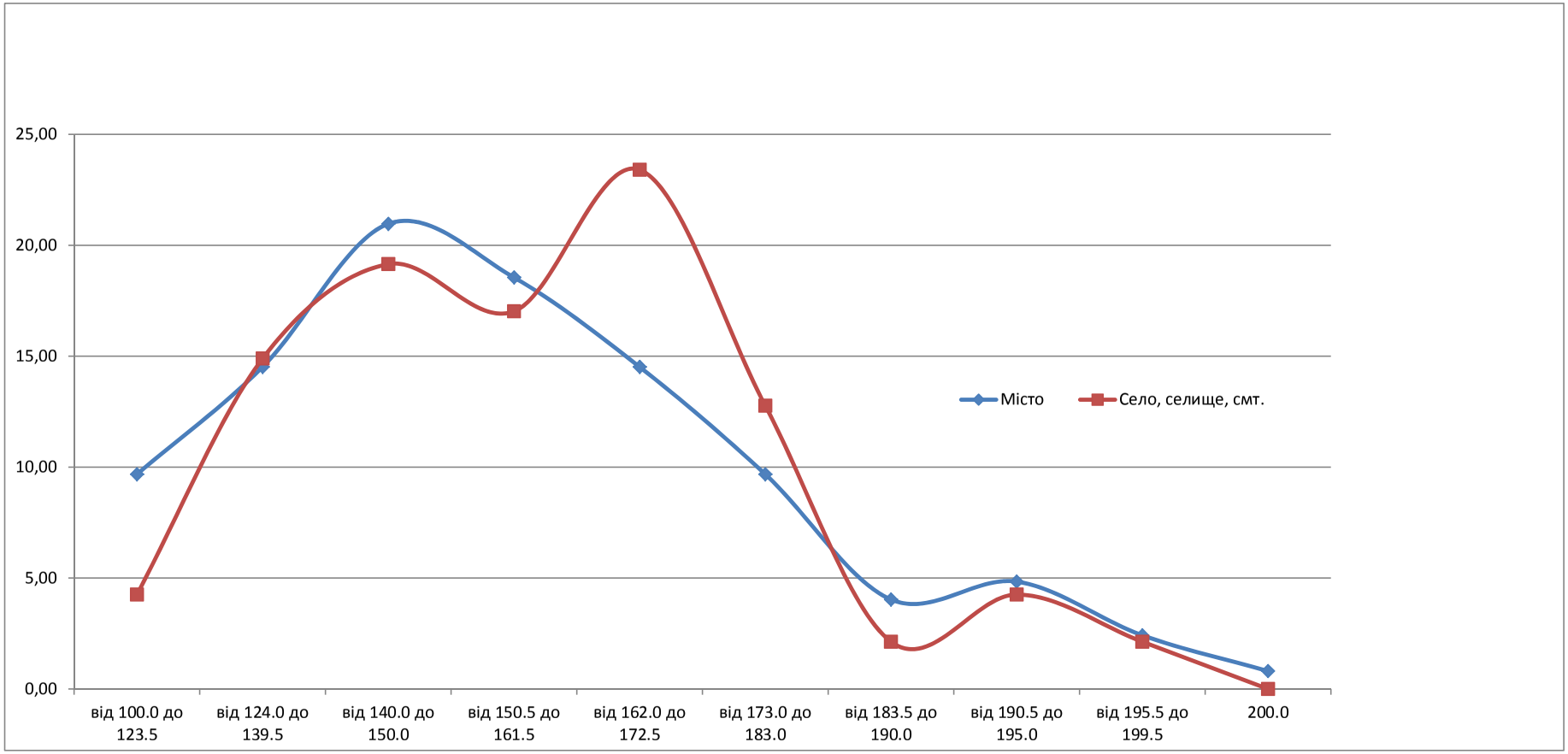

3.6.13. Результати з російської мови

Тип місця проживання	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Місто	337	8,30	823	20,27	691	17,02	915	22,53	670	16,50	353	8,69	153	3,77	70	1,72	40	0,98	9	0,22	4 061
Село, селище, смт.	159	10,87	387	26,45	313	21,39	268	18,32	201	13,74	90	6,15	36	2,46	8	0,55	1	0,07	0	0,00	1 463
	496	**8,98**	**1 210**	**21,90**	**1 004**	**18,18**	**1 183**	**21,42**	**871**	**15,77**	**443**	**8,02**	**189**	**3,42**	**78**	**1,41**	**41**	**0,74**	**9**	**0,16**	**5 524**

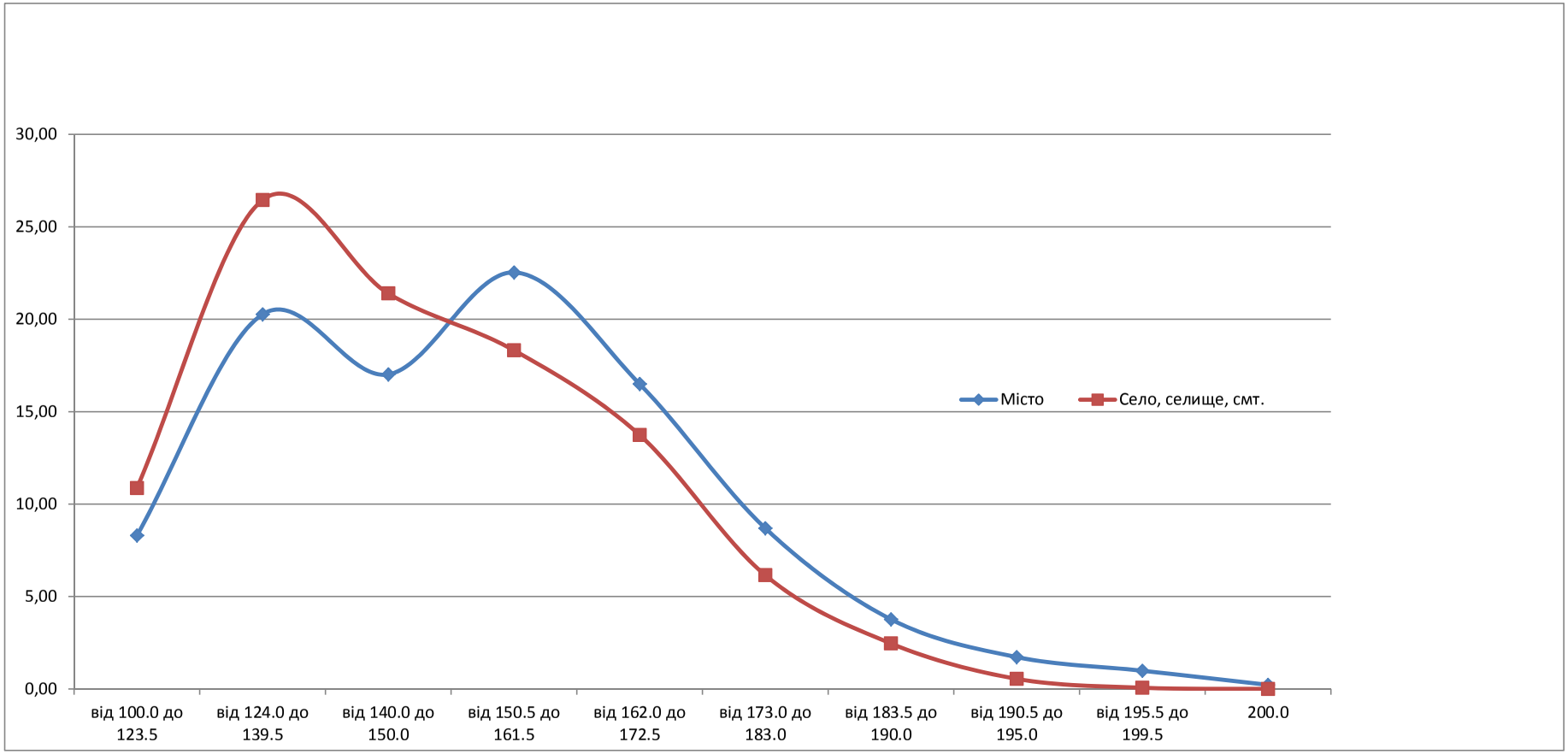

3.6.14. Результати зі світової літератури

Тип місця проживання	Бали за шкалою 100-200																				Загальна кількість
	від 100.0 до 123.5		від 124.0 до 139.5		від 140.0 до 150.0		від 150.5 до 161.5		від 162.0 до 172.5		від 173.0 до 183.0		від 183.5 до 190.0		від 190.5 до 195.0		від 195.5 до 199.5		200.0		
	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	к-сть	% *	
Місто	420	7,60	1 128	20,42	1 027	18,59	1 243	22,51	859	15,55	493	8,93	203	3,68	88	1,59	57	1,03	5	0,09	5 523
Село, селище, смт.	251	10,75	553	23,68	457	19,57	477	20,43	340	14,56	158	6,77	64	2,74	21	0,90	14	0,60	0	0,00	2 335
	671	**8,54**	**1 681**	**21,39**	**1 484**	**18,89**	**1 720**	**21,89**	**1 199**	**15,26**	**651**	**8,28**	**267**	**3,40**	**109**	**1,39**	**71**	**0,90**	**5**	**0,06**	**7 858**

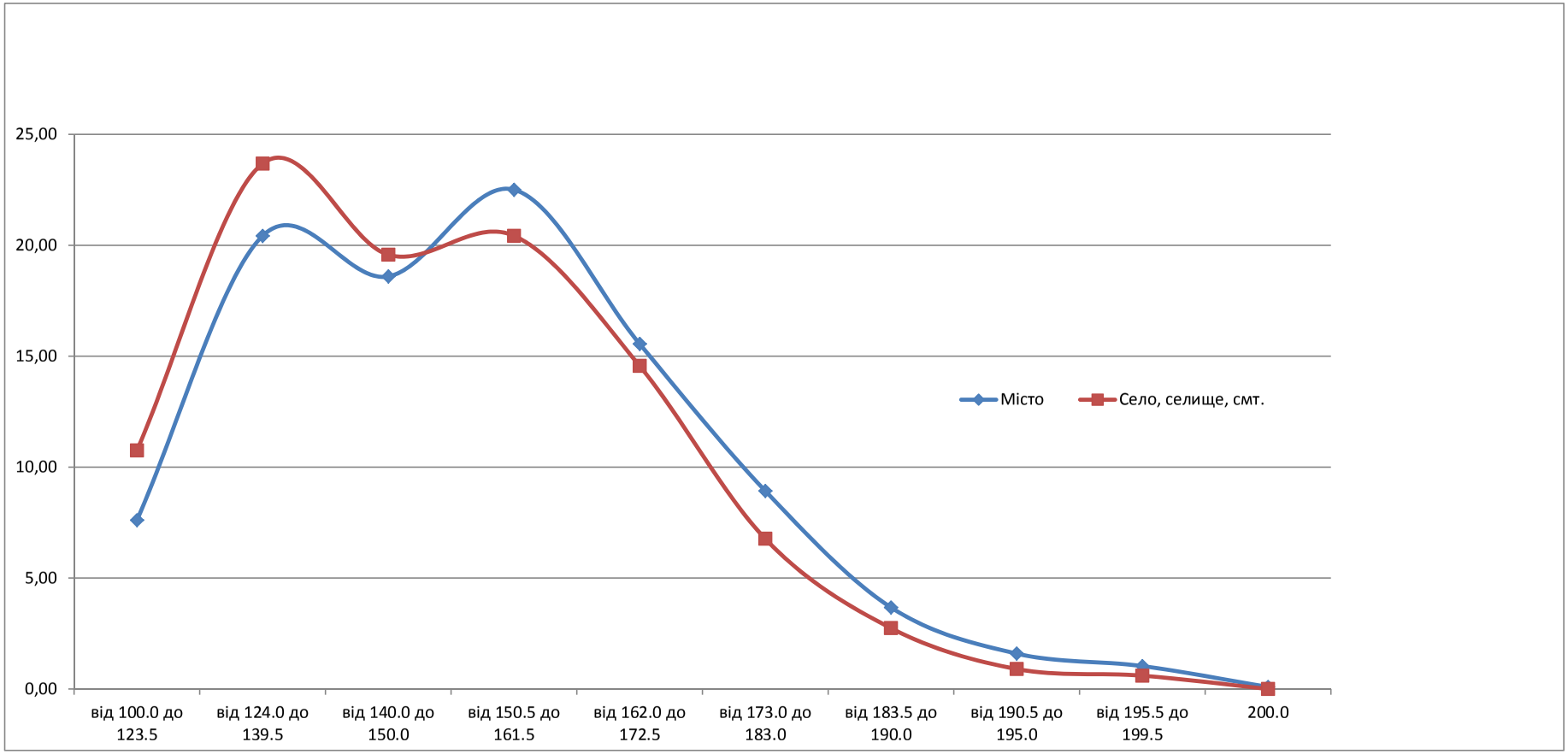

3.7. Дані про розгляд апеляційних звернень абітурієнтів

Назва предмета тестування	Кількість розглянутих апеляційних заяв	Наслідки розгляду апеляційних заяв							
		Результати оцінювання залишено без змін		Результати оцінювання підвищено		Результати оцінювання знижено		Результати оцінювання відновлено	
		кількість	% (від загальної кількості розглянутих)	кількість	% (від загальної кількості розглянутих)	кількість	% (від загальної кількості розглянутих)	кількість	% (від загальної кількості розглянутих)
Українська мова і література	1351	649	48,0	430	31,8	253	18,7	19	1,4
Історія України	525	513	97,7	9	1,7	1	0,2	2	0,4
Математика	387	369	95,3	14	3,6	-	-	4	1,0
Всесвітня історія	29	26	89,7	3	10,3	-	-	-	-
Фізика	141	135	95,7	5	3,5	-	-	1	0,7
Хімія	322	268	83,2	52	16,1	1	-	1	0,3
Біологія	373	362	97,1	8	2,1	1	0,3	2	0,5
Географія	93	86	92,5	7	7,5	-	-	-	-
Англійська мова	451	319	70,7	107	23,7	25	5,5	-	-
Французька мова	4	3	75,0	1	25,0	-	-	-	-
Німецька мова	20	14	70,0	5	25,0	1	5,0	-	-
Російська мова	3	-	-	2	66,7	1	33,3	-	-
Світова література	24	24	100,0	-	-	-	-	-	-
Усього	**3723**	**2768**	**74,35**	**643**	**17,27**	**283**	**7,60**	**29**	**0,78**

3.8. Мережа пунктів тестування в розрізі регіонів

Регіон	*Всього пунктів тестувань*	*Всього аудиторій тестувань*	*Кількість тестувань*	*Середня наповнюваність*		*Навчальні заклади на базі яких були створені пункти тестування*							
				Середня наповнюваність пунктів тестувань	*Середня наповнюваність аудиторій тестувань*	*ЗНЗ*	*%*	*ВНЗ*	*%*	*ПТНЗ*	*%*	*Інші*	*%*
Автономна Республіка Крим	246	3 563	52 417	213,08	14,71	158	0,64	63	0,26	21	0,09	4	0,02
Вінницька область	206	2 959	43 203	209,72	14,60	161	0,78	31	0,15	0	0,00	14	0,07
Волинська область	121	1 932	28 548	235,93	14,78	107	0,88	4	0,03	0	0,00	10	0,08
Дніпропетровська область	367	5 814	85 900	234,06	14,77	223	0,61	120	0,33	21	0,06	3	0,01
Донецька область	456	5 914	86 648	190,02	14,65	131	0,29	153	0,34	134	0,29	38	0,08
Житомирська область	160	2 644	38 973	243,58	14,74	133	0,83	27	0,17	0	0,00	0	0,00
Закарпатська область	124	1 802	26 348	212,48	14,62	124	1,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Запорізька область	209	2 986	43 424	207,77	14,54	83	0,40	59	0,28	29	0,14	38	0,18
Івано-Франківська область	161	2 390	35 156	218,36	14,71	126	0,78	30	0,19	0	0,00	5	0,03
Київська область	166	3 037	45 113	271,77	14,85	141	0,85	22	0,13	3	0,02	0	0,00
Кіровоградська область	114	1 707	25 008	219,37	14,65	92	0,81	15	0,13	0	0,00	7	0,06
Луганська область	228	3 376	49 565	217,39	14,68	184	0,81	34	0,15	1	0,00	9	0,04
Львівська область	289	4 499	66 947	231,65	14,88	241	0,83	16	0,06	29	0,10	3	0,01
Миколаївська область	136	2 110	30 905	227,24	14,65	93	0,68	20	0,15	0	0,00	23	0,17
Одеська область	275	4 062	59 320	215,71	14,60	216	0,79	40	0,15	4	0,01	15	0,05
Полтавська область	182	2 809	41 433	227,65	14,75	105	0,58	69	0,38	0	0,00	8	0,04
Рівненська область	144	2 298	34 154	237,18	14,86	128	0,89	2	0,01	9	0,06	5	0,03
Сумська область	132	2 170	32 003	242,45	14,75	0	0,00	132	1,00	0	0,00	0	0,00
Тернопільська область	110	1 892	27 974	254,31	14,79	107	0,97	0	0,00	0	0,00	3	0,03
Харківська область	281	4 547	67 216	239,20	14,78	14	0,05	235	0,84	4	0,01	28	0,10
Херсонська область	155	2 025	29 556	190,68	14,60	110	0,71	17	0,11	0	0,00	28	0,18
Хмельницька область	172	2 373	34 728	201,91	14,63	108	0,63	45	0,26	0	0,00	19	0,11
Черкаська область	124	2 162	31 938	257,56	14,77	49	0,40	61	0,49	14	0,11	0	0,00
Чернівецька область	74	1 229	18 012	243,41	14,66	74	1,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Чернігівська область	135	2 207	32 483	240,61	14,72	98	0,73	27	0,20	0	0,00	10	0,07
м.Київ	299	5 177	76 901	257,19	14,85	159	0,53	116	0,39	19	0,06	5	0,02
м.Севастополь	40	587	8 546	213,65	14,56	30	0,75	10	0,25	0	0,00	0	0,00
Усього	**5 106**	**78 271**	**1 152 419**	**225,70**	**14,72**	**3 195**	**62,57**	**1 348**	**26,40**	**288**	**5,64**	**275**	**5,39**

3.9. Мережа пунктів тестування в розрізі предметів тестування

Предмет тестування	*Перша сесія тестування*					*Друга сесія тестування*					*Спеціально організоване тестування*				
	Кількість пунктів тестування	*Кількість аудиторій тестування*	*Кількість тестувань*	Середня наповнюваність		Кількість пунктів тестування	Кількість аудиторій тестування	Кількість тестувань	Середня наповнюваність		Кількість пунктів тестування	Кількість аудиторій тестування	Кількість тестувань	Середня наповнюваність	
				пункту тестування	аудиторії тестування				пункту тестування	аудиторії тестування				пункту тестування	аудиторії тестування
Українська мова і література	638	11 001	163 562	256,37	14,87	624	10 741	159 546	255,68	14,85	46	97	1 060	23,04	10,93
Історія України	433	7 203	106 830	246,72	14,83	424	7 033	104 262	246	15	43	64	547	12,72	8,55
Математика	415	6 901	102 397	246,74	14,84	404	6 781	100 349	248	15	35	65	648	18,51	9,97
Всесвітня історія	43	715	10 491	243,98	14,67						20	20	54	2,70	2,70
Біологія	268	4 551	67 399	251,49	14,81						18	21	162	9,00	7,71
Географія	191	3 156	46 595	243,95	14,76						16	18	137	8,56	7,61
Фізика	462	7 944	117 846	255,08	14,83						30	32	197	6,57	6,16
Хімія	376	6 384	94 792	252,11	14,85						25	32	240	9,60	7,50
Англійська мова	349	5 977	88 860	254,61	14,87						25	39	328	13,12	8,41
Іспанська мова	30	88	1 097	36,57	12,47						3	3	3	1,00	1,00
Німецька мова	33	242	3 443	104,33	14,23						6	6	10	1,67	1,67
Французька мова	23	29	217	9,43	7,48						1	1	1	1,00	1,00
Російська мова	40	495	7 207	180,18	14,56						18	18	42	2,33	2,33
Усього	**3 301**	**54 686**	**810 736**	**245,60**	**14,83**	**1 452**	**24 555**	**364 157**	**250,80**	**14,83**	**286**	**416**	**3 429**	**11,99**	**8,24**

ВИСНОВКИ

Зовнішнє незалежне оцінювання в 2013 році відбулося в повній відповідності з обсягом та термінами, визначеними Міністерством освіти і науки України.

Загалом для проходження зовнішнього незалежного оцінювання було зареєстровано 322 467 осіб, які виявили бажання скласти 1 152 419 тестів. Тестові роботи всіх абітурієнтів розпізнані, перевірені та оцінені. Результати перевірки тестів, виконаних під час основної сесії, було оголошено до 3 липня, тобто через три дні з початку вступної кампанії, що дозволило вступникам до вищих навчальних закладів вчасно подати до приймальних комісій отримані сертифікати. При цьому Календарним планом підготовки та проведення зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України в 2013 році, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 20 листопада 2012 року № 1297, термін оголошення результатів зовнішнього незалежного оцінювання абітурієнтів, які проходили тестування під час основної сесії, був визначений до 5 липня.

Результати додаткової сесії, що тривала з 4 до 11 липня, оголошено у встановлений термін – 16 липня.

Удосконалення системи зовнішнього незалежного оцінювання відбувалося в 2013 році за кількома напрямами.

Посилення контролю за дотриманням абітурієнтами вимог, встановлених Порядком проведення зовнішнього незалежного оцінювання в 2013 році, врегульовано спільним наказом Міністерства освіти і науки України та Міністерства внутрішніх справ України від 24 травня 2013 року № 586/508 «Про затвердження Інструкції з охорони пунктів тестування працівниками Державної служби охорони при МВС України», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 червня 2013 року за № 863/23395.

Поліпшення змістового наповнення тестових завдань здійснено шляхом унесення змін до структури тестів, які укладено відповідно до програм зовнішнього незалежного оцінювання з навчальних предметів. Характеристики тестів з урахуванням відповідних змін було розміщено на сайті Українського центру оцінювання якості освіти до початку реєстрації для участі в зовнішньому незалежному оцінюванні 2013 року.

З метою ознайомлення абітурієнтів із процедурою зовнішнього незалежного оцінювання 23 та 30 березня проведено пробне тестування з усіх предметів. Учасники пробного зовнішнього незалежного оцінювання виконували тестові завдання, що відповідали специфікаціям тестів зовнішнього незалежного оцінювання 2013 року з відповідних предметів.

Через несприятливі погодні умови, що значно ускладнили проведення пробного зовнішнього незалежного оцінювання, Міністерством освіти і науки України було прийнято рішення надати можливість тим, хто не зміг пройти пробне зовнішнє незалежне оцінювання через негоду 23 березня, взяти в ньому участь 6 квітня 2013 року.

Після завершення пробного тестування майбутні абітурієнти отримали відповіді на тестові завдання, рекомендації для визначення результату, схеми

підрахунку тестових балів за виконання завдань різних форм і критерії оцінювання власного висловлення (українська мова і література, російська та іноземні мови).

Як зазначалося раніше, саме критерії оцінювання власного висловлення (завдання з розгорнутою відповіддю) у 2013 році було вдосконалено за декількома напрямами:

в тестах з української мови і літератури й російської мови переглянуто систему оцінювання власного висловлення за критеріями 6а (орфографія та пунктуація), 6б (лексика, граматика та стилістика) – встановлено нові інтервали кількості помилок та балів (0–4 замість 0–6), що виставляються під час оцінювання мовного оформлення власного висловлення;

вдосконалено критерії оцінювання власного висловлення з іноземних мов – зміни відбулися як у структурі, так і в системі оцінювання. Зокрема, скорочено кількість комунікативних ситуацій з 4 до 3; переглянуто систему оцінювання власного висловлення за критеріями «Лексика та граматика» (c, d), визначено нові інтервали кількості помилок та балів (0–2 замість 0–3), що виставляються під час оцінювання мовного оформлення власного висловлення.

Зазначені зміни дозволили підвищити якість перевірки бланків Б.

Особи, які брали участь у пробному тестуванні, мали можливість отримати оцінку за рейтинговою шкалою (100–200) балів. Для цього потрібно було заповнити спеціальну форму, яку розміщено на інформаційній сторінці, створеній під час реєстрації для участі в пробному зовнішньому незалежному оцінюванні. Це допомогло майбутнім абітурієнтам оцінити власний рівень знань, визначити свій рейтинг серед результатів інших учасників і скоригувати підготовку до зовнішнього незалежного оцінювання.

Усього в пробному тестуванні взяли участь понад 127 тисяч майбутніх абітурієнтів.

Одним із стратегічних напрямів удосконалення організації зовнішнього незалежного оцінювання стало збільшення числа пунктів тестування, створених на базі вищих навчальних закладів (у 2013 році їхня кількість збільшилася на 4,3% у порівнянні з 2012 роком). Такий підхід дозволяє створити додаткові умови для забезпечення виконання головних, пріоритетних завдань, покладених на зовнішнє незалежне оцінювання як складову вступної кампанії. Український центр оцінювання якості освіти планує у подальшому розширювати подібну практику.

Позитивним досвідом є злагоджена взаємодія регіональних центрів оцінювання якості освіти з місцевими органами самоврядування щодо створення належних умов для проведення зовнішнього незалежного оцінювання в 2013 році. Зокрема, розпорядженням голови Харківської обласної державної адміністрації 30 квітня 2013 року було затверджено план заходів, до якого з-поміж інших включено такі:

проведення роз’яснювальної роботи через місцеві засоби масової інформації щодо порядку та умов проведення зовнішнього незалежного оцінювання;

створення умов для проживання учасників зовнішнього незалежного оцінювання в гуртожитках навчальних закладів;

організація роботи медичних пунктів для надання медичної допомоги;

забезпечення регулювання руху транспортних засобів на прилеглій до пунктів тестування території.

Система зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень бажаючих вступити до вищих навчальних закладів, яка в 2013 році підтвердила

свою дієздатність та ефективність, може бути суттєво поліпшена в разі зосередження уваги всіх зацікавлених сторін на вирішенні комплексу питань, серед яких:

подальша оптимізація мережі пунктів тестування шляхом їх створення на базі вищих навчальних закладів;

удосконалення підготовки спеціалістів, які залучаються до проведення зовнішнього незалежного оцінювання;

підвищення відповідальності осіб, які порушили процедуру проведення зовнішнього незалежного оцінювання;

створення програмного забезпечення для ефективного функціонування банка тестових завдань, що слугуватиме удосконаленню процедури укладання тестів та підвищенню якості тестових завдань;

урізноманітнення форм завдань в окремих тестах (зокрема, включення до тестів з математики та фізики завдань із розгорнутою відповіддю);

удосконалення процедури оголошення результатів зовнішнього незалежного оцінювання, зокрема надання учасникам тестування можливості переглянути картку результатів зовнішнього незалежного оцінювання абітурієнта з певного навчального предмета.

Заключним етапом зовнішнього незалежного оцінювання 2013 року став розгляд апеляційних заяв щодо результатів зовнішнього незалежного оцінювання.

У 2013 році подані абітурієнтами апеляційні заяви становили 0,39% від загальної кількості тестувань, що є свідченням суттєвого зниження зазначеного показника (у 2012 році він становив 0,92%). Серед основних причин, що зумовили таке зниження, слід виокремити:

підвищення якості підготовки тестів з навчальних предметів, зокрема вдосконалення їхньої структури;

внесення змін до критеріїв оцінювання завдань з розгорнутою відповіддю (власних висловлень);

підвищення загального рівня суспільної довіри до процедур зовнішнього незалежного оцінювання.

Загалом є всі підстави стверджувати, що зовнішнє незалежне оцінювання в 2013 році було проведено на високому організаційному рівні, з чітким дотриманням усіма його учасниками відповідних нормативно-правових та процедурних вимог і норм.

Директор Українського центру
оцінювання якості освіти І. П. Зайцева

19 серпня 2013 року

Додаток 1

Зразок сертифіката зовнішнього незалежного оцінювання

ФОТО

голографічна наліпка

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ
СЕРТИФІКАТ
ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ
№ *******

PIN-код: ****

прізвище
ім'я, по батькові
документ серія номер

ПРОЙШОВ(-ЛА) У 2013 РОЦІ
ЗОВНІШНЄ НЕЗАЛЕЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ З ТАКИХ ПРЕДМЕТІВ:

предмет	предмет	предмет	предмет
_____	_____	_____	_____
підпис уповноваженої особи	підпис уповноваженої особи	підпис уповноваженої особи	підпис уповноваженої особи
М.П.	М.П.	М.П.	М.П.
____/____/2013 р.	____/____/2013 р.	____/____/2013 р.	____/____/2013 р.

Директор Українського центру
оцінювання якості освіти

І.П.Зайцева

номер голографічної наліпки

Додаток 2

Зразок інформаційної картки до сертифіката
зовнішнього незалежного оцінювання

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

ІНФОРМАЦІЙНА КАРТКА

ДО СЕРТИФІКАТА ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ

№ *******

PIN-код ****

РЕЗУЛЬТАТИ ЗОВНІШНЬОГО НЕЗАЛЕЖНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Предмет	Номер облікового запису у Відомості результатів зовнішнього незалежного оцінювання	Набрано тестових балів із максимально можливої кількості	Оцінка за шкалою 100-200 балів
{предмет}	***	***	***
{предмет}	***	***	***
{предмет}	***	***	***
{предмет}	***	***	***

Директор Українського центру
оцінювання якості освіти

І.П. Зайцева

Інформаційна картка дійсна в разі пред’явлення Сертифіката зовнішнього незалежного оцінювання № ******* та перевірки вищезазначених даних на веб-сайті Українського центру оцінювання якості освіти www.testportal.gov.ua